Sven Wimnell 20 april 2015:
Arbetslöshet och välfärd.
Samhällsplaneringens problem.
Utbildning, skatter och bidrag.
Vårbudgeten.

http://Wimnell.com/omr36-39zzz.pdf

Sven Wimnell 20 april 2015: Arbetslöshet och välfärd. Samhällsplaneringens problem. Utbildning, skatter och bidrag. Vårbudgeten. http://Wimnell.com/omr36-39zzz.pdf

Innehåll
Sida

6 **Kapitel 1. En början.**

7 Viktigast: arbete eller välfärd.
10 Personlig situation och välfärd. Skatter och utbildning.
11 Hushållsverksamheter. Hemkunskap.
13 Arbetsförmedling och träningsjobb.

14 ”Automatiseringen har tagit bort 450 000 jobb på fem år.
16 Så kan Sverige utrota ungdomsarbetslösheten på bara några år.
17 Chefer måste ta ansvar för ökande psykiska ohälsan.
19 6 500 nya utbildningsplatser redan i år ska stärka Sverige.
21 Det behövs en statlig haverikommission för att utreda sjuksköterskornas villkor.
24 Alla mellan 18 och 24 bör kallas till medborgartjänst.
26 Birgitta Forsberg: I Landet Lagom behöver sällan någon stå till svars.
27 Politikproffs i kulisserna styr utan demokratiskt mandat.
30 Vi stämmer högskola för dålig utbildningskvalitet.
32 SD visar sitt janusansikte.
33 Tillväxten kan bli EU:s giftbägare.

36 **Kapitel 2. Samhällsplaneringens problem och grunderna för den svenska politiken.**

37 Samhällsplaneringens problem.
38 Yuval Noah Harari: ”Sapiens. En kort historik över mänskligheten.
40 Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter.
43 Klassifikationssystem för verksamheter.
45 22 politikområden.
46 De 22 politikområdena och klassifikationssystemets verksamheter.
50 Regeringen styr Sverige.
52 Politiska problem i de 22 politikområdena.
54 Särskilda utredningar 30 januri 2010 - 17 juni 2013.
56 Utredningar före 30 januari 2010.
57 Ska vi tacka Stalin för Europas frihet?
59 Tillbaka till framtiden.
63 Politisk skräll med höga ideal.
64 Politikproffsen tar över.

66 Förhistorien. Historisk tid. Demokrati. Globalisering. Forskningsarbetets början.Skattereformer. Socialdemokraterna.
69 Politikerna - folkets valda representanter.

74 **Kapitel 3. Utbildning o d.**

75 Om utbildning i skolan.
76 Läroplan för grundskolan, förskoleklassen,fritidshemmet 2011
80 Ämneslärare saknar utbildning för att undervisa.
83 Många obehöriga lärare i skolan.
84 Religion och levnadskunskap.
86 Kursplan - Samhällskunskap, Grundskolan.
87 Tema SO.
87 Hur viktiga är SO-ämnena ur ett samhälleligt perspektiv?
88 Hur ser SO-undervisningen ut i praktiken?
90 Hur viktigt är det att lärarna har ämnesdidaktiska kunskaper?
91 Kursplaner.
91 Något för kulturministern och demokratiministern.
92 Något för arbetsmarknadsministern och näringsministern.
93 Planering och styrning. En svensk världsplanering behövs.
94 En inledning om planering.
96 Det första steget om folkets kunskaper och värderingar.
97 Svenska väljare okunniga.
98 Innehållet i : Sven Wimnell 31 januari 2014:
Fel i skolor. Folkrörelser, Folkbildning och Studieförbund.
Utbildning och forskning. Vuxnas och 15-åringars kunskaper.
PISA. Civilsamhället. Kultursamhället.
101 Innehållet i: Sven Wimnell 4 september 2014:
Utbildningssystemet och samhällsplaneringens problem.
107 ”Förbättra resultaten i skolan genom att
kasta ut datorerna från lektionerna.
109 Kunskapsklyftan riskerar bli en av de stora klassfrågorna.
111 Öka kännedomen om landets natur.
112 Alla mellan 18 och 24 bör kallas till medborgartjänst.
114 Domstolarna accepterar mer våld från de vuxna i skolan.

117 **Kapitel 4. Skatter och bidrag.**

119 Något om skatte- och bidragshistoria.
122 Mer om skatter och bidrag.
127 Tillägg om skatter.
129 Matmomsen.
130 Problem med lån.
132 Deklarationsdags. Bostadsförsäljningar.
133 Var glad för att du slipper djävulsblanketten.
134 10 tips som hjälper dig med din deklaration.

137 Årskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
137 Årskostnader år 2014, pensionärer.
138 2006. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
138 2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
139 Underskott och överskott i hushållsbudgetarna.
139 2006-2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
140 Beräkningar av barnkostnader.
141 Villaägarna: Mer rättvist rikta kravet mot banken.

143 **Förslag till riksdagsbeslut.**
144 Kompletteringar/revideringar till förslagen om riksdagsbeslut.

147 **TV-avgiften avskaffas för privathushåll.**
149 Branschen har fått styra för mycket i digitalradiofrågan.
151 Experter delade om ökat surfande.
154 Använder internet dagligen.
154 Tillgång till surfplatta i hemmet.

155 **Systemet för pensionärernas bostadstillägg.**
156 Pensionärerna med låga pensioner.

156 Förbättringar för pensionärer med låga inkomster.
157 Bostadstillägg för pensionärer.
158 I samband med småhus finns två sätt att bo.
159 Viktiga händelser i bostadstilläggens historia.
167 Ingen i regeringen eller riksdagen har visat tillräckligt intresse för de lägsta inkomsterna.
167 Januari 2013: Förslagen för bostadstilläggen på sid 95 i http://wimnell.com/omr36-39zq.pdf bör bli att man helt slopar reglerna som föreskriver att kapital/förmögenheter och fastigheter ska påverka bostadstilläggen.
170 Så beräknar vi dina inkomster.
171 Så beräknar vi din bostadskostnad.
173 Så mycket kan du få i bostadstillägg.
174 Så beräknar vi ditt bostadstillägg.
176 Avtrappningsregler.
178 Från pensionsmyndigheten 22 april 2015.
178 Bostadstillägg till pensionärer.
178 Om bostadstillägg.
179 Innan du ansöker om bostadstillägg.
179 Ansökan om bostadstillägg.
180 Så mycket kan du få i bostadstillägg.
181 Efter du har ansökt.
182 För dig som har bostadstillägg.
182 Socialförsäkringsbalken (2015)

186 **Bostadsbidrag bör införas för barnlösa ickepensionärer.**
187 Bostadsbidrag bör införas för barnlösa ickepensionärer som inte kan få ungdomsbostadsbidragen.
188 Från försäkringskassan 18 april 2015.
189 Bostadsbidrag till unga utan barn 2015.
193 Bostadsbidrag – information om bostadskostnad och inkomst. 2015.
197 Svenska folket och dess boende.
198 De föreslagna nya lägenhetstyperna.
199 B1.Målsättningar och definitioner kring trångboddhet.
200 Ritning 2rok och 3rok.
201 Ritning studentbostäder.
202 Ritning 2rok med större sovrum
203 Två studentbostäder med gemensamma utrymmen för entré, badrum, kök och balkong.
204 Bostad 2 r o k med större sovrum.
205 Förslag till lägenhetstyper i ny bostadsbebyggelse.
207 Årshyra per lägenhet.
209 Genomsnittlig yta per lägenhet.
210 Kommentarer till försäkringskassans regler om bostadsbidrag för unga 18-28 år.
214 Traineejobb.

215 **Bostadsbidrag för barnfamiljer.**

216 **Skatteverkets belopp och procentsatser för inkomstår 2015. Försäkringskassans aktuella belopp 2015. Prisbasbelopp. Grundavdrag inkomståret 2015. Avtrappning av bostadsbidrag 2015. Jobbskatteavdraget. Marginalskatter/ marginaleffekter.**
217 SKATTEVERKET Belopp och procentsatser för inkomstår 2015.
219 Försäkringskassan. Aktuella belopp 2015.
220 Prisbasbelopp inkomstår 2015: 44500.
220 Grundavdrag enligt Wikipedia.
221 Grundavdrag enligt Swedbank. 2015.

221 Med kommunala skatter 33% 2015.
221 Avtrappning av bostadsbidrag 2015. Barnfamiljer.
223 Förr fanns tabeller över bostadsbidrag för olika barnantal och olika inkomster. De går inte att finna nu.
224 Jobbskatteavdraget.
226 Marginaleffekter av skatt och bidrag. 2015.
227 Jobbskatteavdraget år 2015 diagram.
228 Marginalskatt år 2015, diagram.
229 Tabeller för grundavdrag och preliminärskatt inkomståret 2015.
230 Grundavdrag 2015.
235 Skattetabeller för beräkning av preliminär A-skatt 2015.
236 Skatteavdrag för månadslön 2015

243 **Från Ekonomifakta 11 april 2015. Skatter.**
243 Skattetrycket.
244 Skattetryck - internationellt.
245 Skattetrycket per typ av skatt.
246 Skatteintäkter per skatt.
247 Skattestrukturen 2014.
248 Arbetsgivaravgift.
249 Sociala avgifter.
250 Sociala avgifter över tid.
251 Marginalskatt år 2015.
252 Genomsnittsskatt.
253 Jobbskatteavdraget.
255 Kommunalskatter.
256 Skatt på arbete - internationellt.
257 Skatt på arbete för en genomsnittlig löntagare.
257 Andra skattefrågor.

258 **Kapitel 5. Vårbudgeten 2015.**

259 Ett Sverige som håller ihop - vårbudgeten för 2015.
259 Vårbudgeten på 5 minuter.
264 Finanspolitikens inriktning.
267 2015 års ekonomiska vårproposition.
268 Vårändringsbudget för 2015.
269 Statens budget 2015 i siffror.
270 Skatteförslag i vårändringsbudgeten 2015.
274 Sammanfattning prognos för den ekonomiska utvecklingen.
276 Den statliga budgetprocessen.
278 Det finanspolitiska ramverket.
280 Bedömningen av finanspolitikens långsiktiga hållbarhet.

282 Regeringens proposition 2014/15:100 2015 års ekonomiska vårproposition Förslag till riktlinjer.
282 Innehållsförteckning.
284 Tabellförteckning.
286 Diagramförteckning.
288 Förslag till lag om ändring i riksdagsordningen.
289 Tabeller.

319 Regeringens proposition 2014/15:99 Vårändringsbudget för 2015.
319 Innehållsförteckning.
321 Tabellförteckning.
321 Diagramförteckning.
322 Tabeller.

333 **Kapitel 6. Budgetdebatt i riksdagen 15 april 2015.**

Kapitel 1. En början

Innehåll:

Sida
7 Viktigast: arbete eller välfärd.
10 Personlig situation och välfärd. Skatter och utbildning.
11 Hushållsverksamheter. Hemkunskap.
13 Arbetsförmedling och träningsjobb.

14 ”Automatiseringen har tagit bort 450 000 jobb på fem år.
16 Så kan Sverige utrota ungdomsarbetslösheten på bara några år.
17 Chefer måste ta ansvar för ökande psykiska ohälsan.
19 6 500 nya utbildningsplatser redan i år ska stärka Sverige.
21 Det behövs en statlig haverikommission för att utreda sjuksköterskornas villkor.
24 Alla mellan 18 och 24 bör kallas till medborgartjänst.
26 Birgitta Forsberg: I Landet Lagom behöver sällan någon stå till svars.
27 Politikproffs i kulisserna styr utan demokratiskt mandat.
30 Vi stämmer högskola för dålig utbildningskvalitet.
32 SD visar sitt janusansikte.
33 Tillväxten kan bli EU:s giftbägare.

Viktigast: arbete eller välfärd.

Det som framförs i det följande grundas på ett forskningsarbete om samhällsplaneringens problem som pågått sedan mitten av 1960-talet och som sedan 1998 finns redovisat på Sven Wimnellls hemsida på internet, wimnell.com. Där redovisas verksamhetsområden som påverkar utvecklingen. Hemsidan kompletteras med särskilda utredningar som finns på internet och som finns förtecknade i http://wimnell.com/omr40zf.pdf

Socialdemokraterna innehade regeringsmakten 1932-1976 i ständig konflikt med borgerliga partier och åstadkom då stora förbättringar. Efter 1976 har regeringsmakten skiftat mellan socialdemokrater och borgerliga partier, Hösten 2014 fick socialdemokraterna och miljöpartiet makten efter åtta års borgerligt styre. På grund av Sverigedemokraterna har regeringen nu en borgerlig budget att regera med. I vårbudgeten 2015 försöker regeringen komma runt de borgerliga budgetreglerna och tänker sig i höst ha möjligheter att i budgeten då kunna genomföra mer av sin egen politik

När socialdemokratiska partiets partiledare Stefan Löfven tillträdde som partiledare framhöll han att det viktigaste var att minska arbetslösheten. Det är gott och väl, men det viktigaste är att folk har goda levnadsförhållanden, materiellt och mentalt. Som statsminister bör han både minska arbetslösheten och förbättra fördelningen av levnadsförhållandena.

Man kan anta, att Stefan Löfven menar att de arbetslösa bör få fast anställning med bra arbetsförhållanden och bra lön. Fast anställning med lön är ett medel för att kunna hålla en levnadsstandard. En fast anställning med goda kunskaper för arbetsuppgifterna kan stärka självförtroendet och anseendet och göra livet lyckligare, mer eller mindre. Detta är viktigt, men kan svårligen mätas i pengar. Dåliga och avvikande levnadsförhållanden kan leda till kriminalitet, protester med våldsamheter, fientligeter mot samhället, svåra utanförskap som försämrar livet och som kräver dyra övervakningar och åtgärder från samhället.

Den borgerliga alliansregeringen som regerade i åtta år hade en annan filosofi än den som dominerar i den nuvarande regeringen.

Den borgerliga högerfilosofin är att de som har höga arbetsinkomster inte arbetar om de inte får lägre skatter och högre bidrag och att de med låga inkomster inte arbetar om de får lägre skatter och högre bidrag.

Den borgerliga alliansen säger sig hata bidrag och har satt ett annat namn på jobbskatteavdragen, nämligen avdrag, som är detsamma som bidrag. Jobbskatteavdragsbidragen är vid höga inkomster mycket stora och vid låga inkomster låga

I oppositionsställning fortsätter de borgerliga partierna sin gamla filosofi. De som inte gillar politik av det slag de borgerliga regeringen förde har ingen anledning fästa sig vid vad de borgerliga nu framför.

Folkpartiet framför krav om att den s k värnskatten ska tas bort, annars vill ingen utbilda sig, och utbildat folk är nödvändigt i den globala konkurrensen. Kravet är nonsens. De som inte vill utbilda sig på grund av värnskatten har fel inställning till utbildning och om de avstår utbildning är det bara bra. Samhället bör undvika att släppa fram giriga personer till välbetalda platser där de bara tänker på att skaffa sig själva förmåner.

De som nu ihärdigt propagerar för lägre skatter för höginkomster borde istället intressera sig för dem med låga och de lägsta inkomsterna och kräva förbättringar för dem. Skattesänkningarna bör bedömas med hänsyn till levnadskostnaderna.

Levnadskostnaderna för en ensam förvärvsarbetande icke-pensionär var 2014 145 000 kr per år. Den som tjänade 15 000 kr per månad hade efter skatt så att det gick ungefär jämnt upp, d v s inget överskott i budgeten. Ensam som tjänade 60 000 kr per månad hade sedan dessa levnadskostnader betalats ett överskott i hushållsudgeten på drygt 304 000 kr, som kunde användas till bilar, resor, dyrare bostad, lyxartiklar mm.

Motsvarande kostnader för makar/sambor var 2014 220 000 kr Om makarna hade lika stora inkomster behövde de bara tjäna cirka 11 000 kr var per månad för att få ihop till kostnaderna. Tjänade de 60 000 kr var per månad hade de drygt 676 000 kr överskott sedan hushållskostnaderna betalats.

Ensam som tjänade 12 000 kr per månad hade kunnat betala levnadskostnaderna, men måste betala skatt så att det blev ett underskott i hushållsbudgeten på cirka 26 000 kr, och borde begära socialbidrag till skatten, vilket naturligtvis inte går för sig. Han eller hon tjänade alltså till sin försörjning men måste sänka sin levnadsstandard cirka 18 % på grund av skatten.

Krav om att avskaffa värnskatten visar på synnerligen olämplig oförmåga. Ingen i riksdagen har de senaste 40 åren visat intresse för att på lämpligt sätt avväga skatterna efter levnadskostnaderna.

Folkpartiledaren har ett svagt ögoblick sagt att de arbetslösa är ansvarslösa

Den borgerliga regeringen menade att de följde en “arbetslinje”. Den linjen gick ut på att försämra levnadsvillkoren för de arbetslösa och för dem med låga inkomster så att de tvingades att ta arbeten de inte trivdes med och som hade för låg lön. Det staten tjänade på detta skulle gå till skattesänkningar för dem med högre inkomster. Skattesänkningarna för de höga inkomsterna finansierades också med hjälp av lån som staten tog. Försämringarna för arbetslösa och för dem med låga inkomster gällde bl a försämrade arbetsöshetsersättningar och förämrade sjukersättningar o d.

Den borgerliga regeringen menade att jobbskatteavdragen gynnade dem med inkomster i lägre hälften av inkomatskalan och propagandan för det innehöll tabeller som visade att skattesänkningarna för låga inkomster i procent av inkomsten var större ju lägre inkomsterna var. Isynnerhet folkpartiets representanter framförde denna bedrägliga propaganda. Men det intressanta är inte procent av inkomsten utan storleken i kronor.

Den borgerliga regeringen hade en bedrägliga popaganda med “arbetslinjen” och en bedrägliga propaganda om att jobbskatteavdragen gynnar låginkomster. Jobbskatteavdragen kostade staten 2014 100,1 miljarder kr,

Stefan Löfvens nya regering bör bygga på bättre filosofier som förbättrar fördelning av levnadsförhållandena.

Han har bildat en regering som har ministrar som ska ansvara för var sitt politikområde. Men han har ingen minister för det viktigaste politikområdet, det om hushållens förhållanden ifråga om mat, bostäder, kläder och annat som hushållen behöver. Till det hushållen behöver är att skatten avvägs efter inkomsterna och att bidrag lämnas

på lämpligt sätt när inkomsterna efter skatt är så låga att de inte räcker till den lägsta rimliga levnadsstandarden.

Kostnaden för den lägsta rimliga levnadsstandarden kan bestämmas med ledning av kostnaden för lägsta rimliga bostadsstandard och lägsta rimliga kostnader för övriga utgifter i hushållen.

Boverket har angett lägsta rimliga bostadsstandard: kök, vardagsrum, badrum o d, förråd, balkong och sovrum. Ingen ska behöva sova i vardagsrum och kök. Det ska finnas ett sovrum per person, men föräldrar med barn ska kunna ha bara ett sovrum för föräldrarna.

Statistik visar att föräldrar med barn i genomsnitt bara har ungefär ett halvt sovrum per barn.

Vanlig familj är föräldrar med två barn . De kan då ha en lägenhet tre rum och kök med två sovrum där föräldrarna sover i det ena sovrummet och de två barnen sover i det andra sovrummet.

Har de fyra rum och kök med tre sovrum kan rummen fördelas på två sätt: antingen föräldrarna i ett sovrum och barnen i var sitt sovrum, eller föräldrarna i två sovrum och de två barnen i det tredje sovrummet.

När behoven för barnfamiljer rör sig om lägenheter större än fyra rum och kök är antalet barfamiljer tämligen lågt och de flesta bor i småhus, som vanligen har fler urymmen som inte räknas i statistiken än i flerbostadshus/hyresägenheter.

Barnfamiljer kan få bostadsbidrag och reglerna för bidragen anger vad som är rimligt bostadsstorlek. Bostadsbidragen trappas av med 20% av stigande inkomst, kan förekomma för inkomster upp till

ett barn	321 000 kr per år.
två barn	369 000
tre eller flera barn	429 000

Det viktiga ifråga om bostadstandard är att en ensam person bör ha minst två rum och kök och makar/sambor utan barn bör ha minst tre rum och kök. Kostnaderna för det bör anses vara riksgeomsnittet för hyror för två och tre rum och kök.

För andra hushållsutgifter bör som lägsta rimliga kostnader gälla konsumentverkets för varje år angivna belopp. För lokalresor och fackavgifter bör läggas till lämpliga belopp. För pensionärer bör läggas till kostnader enligt de gränser som gäller för sjukvård och mediciner od.

Det som nu nämnts ger för 2014 de levnadskostnader som angetts i det föregående. Statsrådet Kristina Persson som har vagt formulerade uppgifter och mest kan ses som en medhjälpare till Stefan Löfven borde kunna få ansvaret för politikområdet för hushållsverksamheterna.

Frågor om boendet och hushållens utgifter finns behandlat i

Sven Wimnell 3 april 2015: Svenska folket och dess boende, nya lägenhetstyper, hushålls- och bostadsstatistik. Hushållskostnader, samhällsplaneringens problem och regeringens verksamheter och ansvar. http://wimnell.com/omr36-39zzy.pdf

SVT2 började en serie intervjuer med partiledarna den 20 april 2015. Stefan Löfven intervjuades 22 april och gjorde bra berättelser om socialdemokraternas politik som i skriftlig form borde införas på socialdemokraternas hemsida.

Personlig situation och välfärd. Skatter och utbildning.

Personlig situation:

Förvärvslivsåldrar:
Ensam utan och med barn i olika antal och åldrar.
Makar/sambor utan och med barn i olika antal och åldrar.

Pensionärer, ensamma och makar/sambor.

Män, kvinnor

Barn före skolåldern, i grundskolan, i högskola, efter skolan arbetslös eller i förvärvsarbete, äldre vuxna i vuxenskola, folhögskola od, äldre arbetslösa.

Kroppslig status: normalt frisk, tillfälligt sjuk eller skadad, varaktigt sjuk eller skadad, med kroniska funktionshinder, rörelsehinder, mentala brister o d, demens od, missbrukare av stimulerande medel, narkotika, alkohol, tobak, läkemedel, kemikalier mm

Personer boende i stadsbygd: Storstäder Stockholm, Göteborg och Malmö, boende i övriga kommuner över och under 75 000 invånare, boende i glesbygd.

Personer boende i olika fysiska miljöer.

Personer boende i olika sociala miljöer.

Personer som länge bott i Sverige och nyanlända från ulandet.

Personernas kunskaper för livets fyra stora roller:

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

* Bostadsbidragen för åldrar 18-28 år bör gälla även för åldrarna 29-64 år och där med avtrappning 20% vid stigande inkomst.

* För alla bostadsbidrag bör tas bort hänsynen till kapital. Hänsyn till kapitalinkomster bör tas på samma sätt som för alla andra inkomster.

* TV-avgiften bör ersättas med en kollektivavgift för hushållen, betald av staten, samtidigt som jobbskatteavdragen minskas med 100 kr per månad utom för de lägsta inkomsterna. Det kan ske genom en enkel ändring av en brytpunkt i skalan för jobbskatteavdragen. Inflationsuppräkningen av jobbskatteavdragen bör tas bort och avdragen frysas till de avdrag som gäller för inkomståret 2015.

* Ämnet Religionskunskap i grundskolan och på gymnasiet bör ändras till Religion och levnadskunskap och bör då utökas med kunskaper om filosofi- och lärdomshistoria, psykologi, socialpsykologi och sociologi o d som stärker elevernas kunskaper om sig själva och omgivningen.

* Ämnet Samhällskunskap bör förbättas så att utbildningen svarar mot de kunskaper som behövs i de roller vi har i det demokratiska samhället. Ämnet Hemkunskap i grundskolan bör förbättras med bättre hänsyn till de kunskpskrav som rollerna ställer. på gymnasiet bör utbildningen förbättras på liknande sätt.

Hushållsverksamheter. Hemkunskap. (från zzi)

64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
641 Matlagning. 642 Måltider, servering, restauranger.
643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
645 Användning av inventarier o d
646 Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter
648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
649 Personvård: barn, hemsjukvård o d .
(Numren från SW klassifikationssystem)

Detta är verksamheter som världens 7 miljoner människor alla har mer eller mindre. Verksamheterna är inte likadana världen över. I många fall är hushållen fattiga och lever på mindre än ett par tre dollar om dagen = cirka 20 kr per dag, hur det nu går till.

I Sverige är rimliga lägsta hushållskostnader i förvärsarbetande åldrar år 2014 för vuxen ensam 145 000 kr om året = cirka 400 kr per dag, för makar 222 000 kr = cirka 600 kr per dag. Pensionärer cirka 370 kr per dag och pensionärsmakar cirka 550 kr per dag.

Hushållverksamheterna är grundläggande problem både i Sverige och världen. De är grunden för välfärden.
I världen:

641 Maten. Är i världen som helhet ett problem. Det förekommer svält och näringsbrist. Skördarna slår fel. Mat slängs. Fördelningsproblem. Befolkningen ökar, räcker maten?

643 Bostäder. Bostadsbrist i Sverige. I världen dåliga bostäder och för få. Hälften av världens befolkning bor i städer, ofta tätt i höga hus utan kontakt med natur och därmed med tvivelaktig livskvalitet. Många sover på gatan.

644 El-, gas-, värme-, vatten- och hygienförsörjning. Vatten och avlopp saknas ofta, ger sjukdomar och elände. Energibrist. Hur göra den energi som behövs?

645 Tillbehör till boendet, inventarier, kommunikations- och transportmedel. Till fattigdom och dåliga bostäder hör dåliga tillbehör.

646 Personlig hygien. Kläder. Personliga hjälpmedel, t ex kryckor i den mån de inte finns med bland inventarierna. Hit kan man räkna sådant som bygger upp kompetensen och livskvaliteten, skolutbildning, information, läsmöjligheter. Säkerligen stora brister i världen.

647 Hushållsekonomi. Tillgång till pengar att betala hushållsverksamheterna med. Arbetslöshet. Skatter, försäkringar, generella bidrag mm. Lån och skulder.

648 Städning rengöring tvätt o d. Finns inte vatten och avlopp lätt tillgängligt blir det mycket problem. Ta bort farliga kemikalier, baciller.

649 Vård av barn, äldre och sjuka. Gemensamma organ som stöd saknas ofta

Hushållen är beroende av andra verksamheter än de egna hushållsverksamheterna: vägar, transportsystem, skolor, sjukhus m m

På nästa sida har gjorts en kort sammanställning av sådana andra verksamheter, så att alla verksamheter finns med. Den är gjord efter svenska förhållanden, men gäller i princip överallt i världen.

Ur den kan man utläsa vilka de viktigaste politiska problemen är.

(Från http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf Sid 11-15)

Hushållsverksamhet	Är beroende av
641 Matlagning. 642 Måltider Restauranger	63 Biologisk produktion 66 Livsmedelsindustri 63 Livsmedelshandel 61 Livsmedelskontroll 62 Ingenjörsverksamheter för produktion och kontroll o d
643 Boende, hotell, härbärge, tält	643 Bostadsmarknad 647 Hyresvärdar 69 Bostadsbyggen. 66-68 Material 71 Fysisk planering av bostadsområden och serviceområden 758 Social miljö i bostadsområden 62 Ingenjörsverksamheter för produktion och planering o d
644 El-, gas-, värme-, vatten-hygienförsörjning o d.	644 Elsystem 644 Vattenkraftverk, kärnkraftverk vindkraftverk, värmepumpar, fjärrvärme. 71 Planering frisk luft. 644 Vatten- och avloppssystem 644 Avfallshantering 69 Produktion och reparation av kraftverk, vatten- och avlopp od 71 Översiktlig planering av kraftsystem, hygiensystem o d 62 Ingenjörsverksamheter för produktion och planering
645 Användning av inventarier o d. Möbler, TV o d, telefoner, cyklar, bilar, hushållsutrustning	653 Möbelhandel, handel för TV, telefoner, transportmedel m m 68 Produktion av möbler, TV o d, transportmedel m m 656 Vägar, vägskötsel. vägavgifter 71 Översiktlig planering vägar o d 656 Kollektivtrafik. 654 Televerks. 62 Ingenjörsverksamheter för produktion och planering o d
646 Personlig hygien, kläder o d, Förmåga, kompetens	646 Personlig hygien, klädvård 653 Handel för kläder od 68 Produktion av kläder o d 7957 Utbildning 70 Kultur 7914-794 fritidssysslor 796-799 Sport och idrott 73-78 Utställningar, musik 655 Förlag 659 Reklam 80-99 Tidningar o annan läsning 651 Datorkunskap 6520 Tillgång till myndigheter 6525 Militära verksamheter 7952-7959+658 Sociala miljöer 61 Läkare, sjukhus 11-19 Inre verkligheter. 2 Religion
647 Hushållsekonomi. Inkomster, utgifter	658 Arbetsmarknad, arbetsgivare arbetsförmedling, fackföreningar, arbetsinkomster 657 Försäkringar,skatter,kapitalinkomster,skulder.Barnbidr,bostbidr 7951 Socialvård, socialbidrag 653 Handel med varor 653 Handel med utlandet 647 Hyror och bostadsutgifter 644 Bränsleutgifter o d 647 Hushållsutgifter 656 Resor
648 Städning, rengöring, tvätt	648 Städning .Kemikalier. Baciller
649 Personvård: barn, hemsjukvård, äldrevård	649 Personvård: barn, älrevård hemsjukvård od 7951 socialvård 61 Läkare 7957 Dagis och skolor
	Alla verksamheter är beroende av 10-19 Samhällets och individernas kunskaper, värderingar och moral 31-39 Politiska verksamheter 50-59 Naturkunskaper, matematik

Arbetsförmedling och träningsjobb.

Arbetsförmedlingen är en gammal institution. Dess främsta uppgift lär från början ha varit att skaffa arbetskraft åt arbetsgivarna. Arbetslösa kunde gå till arbetsförmedlingen och se om det fanns något jobb för dem. I början hade de arbetslösa ofta ingen särskild utbildning, bara folkskola, men kunde få arbete eftersom arbetsgivarna fick nöja sig med det, men de med bara folkskola kunde vara begåvade med möjlighet att snabbt lära sig det som behövdes och komma i arbete tack vare det.

Genom globaliseringen då världen utanför Sverige med billig arbetskraft kan utföra sådant som inte kräver särskild utbildning, och import utifrån lätt kan ordnas, har behovet i Sverige av outbildad arbetskraft kraftigt minskat. De arbetslösa i Sverige med låg utbildning har stor konkurrens från utlandet på grund av låga löner där. Dessutom från automatiseringar med hjälp av teknikutveckling, datorer, omorganisationer.

Lönerna i Sverige sätts av arbetsmarknadens parter.

Den borgerliga regeringen tillsatte en tandläkare som chef för arbetsförmedlingen. Det visade sig att hon inte var tillräckligt kompetent som chef för förmedlngen och fick såsmåningom sparken.

Om arbetsförmedlingen ska kunna förmedla arbete måste förmedlingen ha kunkaper för det. Undersökningar om arbetsförmedlingen för några år sedan visade att arbetsförmedlarna hade för svårt att förstå arbetsgivarnas behov och krav och hade för svårt att förstå vilken kompetens de arbetslösa hade. De kunde inte sköta sin uppgifter som arbetsförmedlare och lade istället ner tid på att se till att de arbetslösa inte fick för stora arbetslöshetsersättningar, något som låg i linje med den borgerliga regeringens filosofi.

Oklart är nu arbetsförmedlarnas utbildning och kompetens och hur regeringen har koll på detta. Något om detta finns på sidorna 126-170 plus 177-189 i **http://wimnell.com/omr36-39zq.pdf** .

Den nuvarande regeringen har insett att de arbetslösa ofta har för låg utbildning och vill med hjålp av vårbudgeten 2015 tillhandahålla möjligheter att med offentliga medel åstadkomma träningsarbeten som kan leda till antällning i privata och offentliga verksamheter.

Parterna och arbetsförmedlingen har behandlats i
Sven Wimnell 27 februari 2010 + 3 april 2014: Fackföreningar och arbetsgivareföreningar 2014. Statistik om arbete och näringar. Arbetsförmedlingens hemsida. http://wimnell.com/omr658f.pdf

Innehåll

Sid	
	Innehållet hämtat från Internet 2-3 april 2014.
3	LO, LANDSORGANISATIONEN I SVERIGE http://www.lo.se
40	TCO. Tjänstemännens Centralorganisation. TCO
74	SACO, Sveriges akademikers centralorganisation. http://www.saco.se
99	SN. Svenskt Näringsliv. http://www.svensktnaringsliv.se/
132	Företagarna. http://www.foretagarna.se
149	Statistisk årsbok för Sverige 2014. Statistik om arbetsmarknad och näringsverksamhet
152	Arbetsförmedlingen 3 april 2014 http://www.arbetsformedlingen.se
161	Andra företagareföreningar
163	Arbetsrätten på bordet under ett unikt möte

DN 17 april 2015:

”Automatiseringen har tagit bort 450 000 jobb på fem år”

“Ny rapport. Mellan 2006 och 2011 försvann tio procent av jobben på grund av automatisering. Antalet datajobb har under perioden blivit något fler. Men automatiseringen leder också till nya jobb genom att komplexiteten i varu- och tjänsteutbudet kan öka. Vilket exempelvis kräver fler jurister, skriver Stefan Fölster.

Sverige har under senare år klarat automatisering av jobb över förväntan. Det visar den första svenska undersökningen av vilka jobb som skapas av automatiseringen, och inte bara vilka som försvinner. De nya jobben räcker dock inte till utan draghjälp. Svensk politik behöver i mycket större utsträckning fokusera på reformer som hejdar några av automatiseringens avigsidor, och ökar dess potential.

Nyligen kommenterade Stefan Löfven automatiseringsdebatten med orden ”robotarna kommer att kunna skapa nya jobb”. Så har det också varit tidigare under industrialiseringsepoken. Enligt flera internationella studier har dock kombinationen av allt mer intelligenta maskiner och globalisering urholkat antalet vanliga jobb till förmån för fler låg- och höglönejobb. Denna polarisering har också pågått i Sverige där jobben i den mittersta tredjedelen av lönefördelningen minskat med en tiondel sedan 1993, medan det har blivit fler med höga löner, men också fler med låga löner och arbetslösa.

För att undersöka hur automatisering just nu äter och föder fram jobb har Reforminstitutet på uppdrag av Stiftelsen för strategisk forskning (SSF) undersökt dynamiken på arbetsmarknaden under de senaste åren som det finns data för (2006–2011). En empirisk metod har utvecklats som bygger på experters bedömning om teknikens effekter, men kalibrerar dessa med statistiska analyser av den faktiska utvecklingen.

I en tidigare rapport av automatiseringsrisken som SSF publicerade i somras drogs slutsatsen att 53 procent av svenska jobb finns i yrken som kan automatiseras inom 20 år. I denna nya rapport visas att automatisering under perioden 2006–2011 faktiskt redan ägt rum i samma höga takt, med drygt 2 procentenheter av jobben per år. På fem år har således var tionde jobb automatiserats, eller ungefär 450.000 arbetstillfällen. Mest har rutinjobb minskat i industrin, vid butikskassorna, och i administration.

Antalet dataspecialister har däremot ökat med 20 procent, från drygt 80.000 till nästan 100.000 personer. Enligt prognosen väntas dessa ge störst jobbtillskott av alla yrken under de kommande 20 åren, och öka till runt 240.000. Därtill kommer en snabb ökning för flera andra yrken, som civilingenjörer, varav en del arbetar med digitalisering. Trots denna expansion har jobb i yrken som utvecklar digital teknik bara ersatt en mindre del av de som automatiserats.

En viktig slutsats är emellertid att automatisering också indirekt leder till många nya jobb genom att möjliggöra större komplexitet. Tack vare smarta datorer kan många företag exempelvis producera och hantera ett allt större sortiment av produkter och tjänster som skall säljas, distribueras och servas. Det ökar efterfrågan på många olika sorters yrken från säljare i fackhandeln till reparatörer.

Digitalisering möjliggör också en ökad komplexitet i företagens prisstruktur, organisation, och internationella förgrening. Mer komplexa regleringar och arbetsprocesser kan införas. Dessa för lätt med sig mer

administration och juridiska processer. Antalet jurister har till exempel ökat med 18 procent på bara fem år och kan väntas fortsätta öka. Digitaliseringsdriven komplexitet kan dock både vara ”närande” och ”tärand

Dessa nya jobb som direkt eller indirekt kan kopplas till automatisering har ändå bara ersatt en fjärdedel av de som maskiner tagit över. En viktigare jobbmotor har varit att växande inkomster ökar efterfrågan på vissa arbetsintensiva yrken, till exempel inom turism, närproducerade livsmedel och delikatesser, eller i byggbranschen där många nuvarande moment kan automatiseras, men ökande inkomster ökar efterfrågan på designade och miljövänliga, mer arbetskrävande, byggen. Efterfrågeskiften till följd av högre inkomster har ökat antal jobb med ungefär en procentenhet per år.
Sammanlagt har inkomstökningar och digitalisering ersatt tre fjärdedelar av jobben som automatiseringen tagit. Det lämnar ett glapp. Ändå har sysselsättningsgraden ökat något under perioden, vilket torde bero på en rad reformer, till exempel att skatt på arbete och företagande började sänkas redan åren innan 2006, och sänktes än mer därefter. Länder som inte reformerat har sett en betydligt sämre utveckling på arbetsmarknaden.

Sveriges goda utfall har också dämpat polariseringen. Lägstlönejobben har inte ökat sin andel av totalen efter 2006. Det har visserligen blivit färre jobb bland yrken i mitten av lönefördelningen. Men dessa har ersatts av en kraftig ökning av jobb i välbetalda yrken. Inkomster från arbete är något mer jämnt fördelat i Sverige nu jämfört med år 2006.

Om Sverige ska fortsätta att parera automatiseringens fällor så krävs en mycket mer aktiv automatiseringsagenda än vad som dryftas i regeringens vårbudget.

För det första skapar digitalisering mycket arbete genom ökad komplexitet som ibland är välståndshöjande, genom ökad specialisering och hänsyn till individuella önskemål. Men den kan också vara välståndsminskande genom att göra det lättare att slentrianmässigt öka antalet regleringar, rapporteringskrav, eller att tjäna pengar på människors behov att hantera komplexiteten. En viktig del av en automatiseringsagenda är därför att såväl offentliga som privata aktörer lägger större fokus på hantering och förenkling av onödig komplexitet. Ett gott exempel är införandet av ”Min Pension” som ger en enkel överblick över människors alltmer komplicerade pensionssparande.

För det andra, kan en kraftsamling kring nydanande enkla digitala lösningar inom till exempel utbildning, sjukvård eller äldreomsorg också vara språngbräda för nya exportföretag. Digital teknik belönar ofta företag och länder rikligt som är först med nydanande innovationer och snabbt kan erövra en stor del av världsmarknaden. I konkurrens med Google eller Amazon duger det inte att vara trea eller fyra.

Därför måste Sveriges stora forsknings- och utvecklingsinsatser också bli betydligt mer utmaningsdrivna och sikta på större innovationssprång. Fler försök bör göras i linje med det som varit framgångsrikt i USA, att utmaningsdrivna myndigheter som Darpa, inom sina områden vänder sig direkt till uppfinnare i samarbeten eller pristävlingar. Även företag kan ofta vinna på ett sådant arbetssätt.

En tredje slutsats är att inkomstökningar är en stor motor för nya jobb, inte minst sådana utanför den digitala sektorn. Det är därför extra viktigt att företag som skapar innovationer och jobb uppfattar Sverige som attraktivt att verka i. En tillväxtpolitik som går i sidled leder snabbt tillbaka till en ökad polarisering på arbets-marknaden

Stefan Fölster, chef för Reforminstitutet “

Läs hela rapporten här.

DN 14 april 2015

”Så kan Sverige utrota ungdomsarbetslösheten på bara några år”

“ Fler ungdomsjobb. I dag är 124 000 svenska ungdomar arbetslösa. Men det skulle vara möjligt att få bort ungdomsarbetslösheten på några år genom ett effektivt lärlingssystem efter tyskt mönster, skriver industriledaren Carl Bennet.

Ett samhälle som inte kan ge unga jobb – det har ingen framtid. I dag är 124 000 unga arbetslösa i Sverige enligt SCB. Men vi kan utrota ungdomsarbetslöshet under en politisk mandatperiod och lösa kompetensförsörjningen. Det skulle gå om vi inför ett lärlingssystem efter den tyska modellen. De länder som redan prövar det lärlingssystemet har Europas lägsta ungdomsarbetslöshet. I Tyskland deltar cirka 1,5 miljoner ungdomar i lärlingsutbildningen. Där är ungdomsarbetslösheten endast 7 procent, mot 20 procent i Sverige.

Jag har en företagsgrupp med 22 000 anställda i 45 länder samt försäljning i cirka 140 länder. Jag ser att Sverige har en framgångsrik samhällsmodell med utbildning, kreativitet, flexibilitet, lagspel i arbetslivet och entreprenörskap. I grunden finns värderingar om ett samhälle med full sysselsättning och där alla får en rättvis chans att förverkliga sig. Det skapar en känsla av samhörighet och stolthet, och med det följer kvalitet och framgång. Sverige måste återta den rollen. Men då kan vi inte lämna över 20 procent av våra unga i arbetslöshetens träsk. Då behövs de, och alla vi andra, för att klara ett modernt kunskapsbygge. Jag vill se en skola som vilar på fyra punkter:

• Utbildningens och lärarnas ställning ska stärkas.

• Det måste finnas mer tid och resurser till själva undervisningen – och bestå mindre av administrativt arbete.

• Läroplanen ska inte ändras så ofta.

• Lärarlönerna ska prioriteras så att yrket blir intressant och statusen höjs med karriärvägar.

Vi kan förena en yrkesutbildning som gynnar tillväxt och välfärd med målet att sänka ungdomsarbetslösheten. Då ska vi vara öppna och lära oss av positiva förebilder omkring oss. Då ska vi genomföra det lärlingssystem som varit så verkningsfullt i Tyskland.

Av tyska ungdomar väljer 60 procent en lärlingsutbildning framför fortsatta studier efter skolan. Varje år börjar 500 000 ungdomar som lärlingar. Totalt är 1,5 miljoner mellan 15–24 år inne i systemet. De arbetar som regel halva tiden, och studerar halva. I Sverige är under en procent lärlingar. I Tyskland kan man efter genomförd lärlingsutbildning studera vidare vid universitet. Jag vill se ett system som stärker unga, samhället, näringsliv och som ger möjlighet till framtida högskolestudier.

Lärlingarna har en månadslön på mellan 600–800 euro (5 800–7 700 kronor). De får alltså en ersättning som motsvarar den som elever vid högskolor lånar till varje månad. Jag har infört lärlingsutbildning vid mina företag i Tyskland. Dessa har totalt 2 000 anställda, och tre procent är lärlingar, det vill säga 60–70 ungdomar. Av de cirka 500 000 som varje år börjar den treåriga lärlingsutbildningen i Tyskland får 50 procent fast anställning i företaget som de har varit på, 25 procent får tillfälligt arbete i företaget och 25 procent går till andra jobb eller studera vidare.

Om vi överför de tyska siffrorna till Sverige innebär det att sysselsättning och studier kan skapas för cirka 60 000 ungdomar. En utmaning är att vi i privata företag ordnar 30 000 lärlingsplatser och i den kommunal och statlig sektor 30 000.

SCB:s mätning i februari 2015 uppger totalt 124 000 arbetslösa unga. Av dessa studerar 60 000 på heltid. Kvar blir 64 000 som är helt arbetslösa, i princip lika många som de 60 000 lärlingsplatser jag vill och anser kan skapas.

En tredjedels ersättning samtidigt som företagen anställer cirka tre procent av sina anställda som lärlingar skulle leda till att den totala lönesumman ökar med en procent. Det är en kostnad som jag och andra gärna tar för att effektivt angripa den svenska ungdomsarbetslösheten. Det är för mig en gåta att Sverige fortfarande inte har storskaligt lärlingssystem om lösningen är så här bra.

Handen på hjärtat. Vad säger vi till kommande generationer när de frågar oss om varför vi lät och låter detta mänskliga slöseri pågå och varför vi inte har prövat alla vägar?

Jag vill inte vara svarslös – eller säga att vi inte brydde oss. Mitt svar och min lösning är att genomföra ett lärlingssystem som betytt så mycket för dagens Tyskland, ett land som vi ofta jämför oss med. Vilket svar har regeringen? Vad gör arbetsmarknadens parter? Jag är själv beredd att ta in 3 procent av mina 2 500 anställda i Sverige som lärlingar så fort förutsättningarna är på plats och jag är övertygad om att många i näringslivet är beredda att göra detsamma.

Carl Bennet, industriman och huvudägare samt styrelseordförande i de börsnoterade företagen, Getinge, Lifco och Elanders. “

DN 16 april 2015:

”Chefer måste ta ansvar för ökande psykiska ohälsan”

“ Rapport i dag. Sjukfallen i psykisk ohälsa ökar kraftigt, och frånvaron på grund av psykiatriska diagnoser utgör nu 40 procent av samtliga sjukskrivningar. Höga krav, otydliga roller och dåligt ledarskap på arbetsplatserna är viktiga förklaringar. Nu måste cheferna ta ansvar för en bättre arbetsmiljö, skriver åtta forskare.

Den psykiska ohälsan ökar, stressreaktionerna ökar, sömnbesvären ökar, sjukfallen i psykisk sjukdom ökar. Arbetsförhållandena bidrar till det, men skulle i stället kunna fungera preventivt och främjande. Det är hög tid att chefer och arbetsplatser tar sitt ansvar för utvecklingen, säger en grupp forskare som utrett arbetets betydelse för den psykiska hälsan.

I dag presenteras resultatet av det regeringsuppdrag som forskningsrådet Forte fick 2013 för att ta fram en vetenskaplig kunskapsöversikt över sambanden mellan arbetsförhållanden, psykisk ohälsa och sjukskrivning.

Antalet pågående sjukfall i psykiatriska diagnoser ökade med 48 procent mellan 2012-2014 och utgör nu 40 procent av samtliga sjukfall. Den vanligaste diagnosen enligt Försäkringskassan är akut stressreaktion. Enligt Arbetsmiljöverkets/SCB:s undersökning ”Arbetsorsakade besvär 2014” har andelen sysselsatta kvinnor som till följd av stress och psykiska påfrestningar uppger att de haft sömnbesvär under senaste året ökat från 7 till 10 procent mellan 2012 och 2014 och

andelen med nervösa besvär från 6 till 10 procent. Bland män är motsvarande siffror: Sömnbesvär från 4 till 5 procent och nervösa besvär från 3 till 5 procent.

Och det kostar. Kostnaderna för sjukskrivningar över 14 dagar på grund av psykiska sjukdomar 2013 var 6,5 miljarder kr (Försäkringskassan MiDAS). Till detta kommer bland annat arbetsgivarnas kostnader för de första 14 dagarnas sjukskrivning och andra kostnader i samband med sjukfrånvaro (till exempel produktionsbortfall), olika rehabiliteringsåtgärder, individens egenavgifter och inte minst det mänskliga lidandet.

Det finns en flytande gräns mellan att uppleva vardagen som påfrestande och att ha en psykisk sjukdom. Kortvariga eller lindriga påfrestningar kan ses som en del av livet, medan mer påtaglig påverkan på välbefinnandet kan beskrivas som psykisk ohälsa, eller psykisk sjukdom. Många fler har psykiska symtom som påverkar hälsan än som är sjukskrivna för psykisk sjukdom. Exempelvis har upp till en tredjedel sådana symtom som vid en psykiatrisk undersökning skulle föranleda diagnosen ångest- eller depressionstillstånd. De flesta av dessa personer är dock i arbete eftersom endast några få procent är sjukskrivna med sådan diagnos.

Kunskapsluckor finns emellertid när det gäller sambanden mellan arbete, psykisk ohälsa och sjukskrivning. Vi saknar till exempel mycket kunskap om vad det är som gör att många människor med psykiska besvär klarar att arbeta och en ökad forskning på ”friskfaktorer” för personer med sjukdomar är ett angeläget område. Trots detta visar vår den aktuella kunskapssammanställningen följande:

Höga krav och otydlighet i arbetet är -påfrestande. Den vetenskapliga litteraturen visar tydligt att det finns ett vetenskapligt fastlagt samband mellan arbete, psykisk ohälsa och sjukskrivning. Vanliga riskfaktorer i arbetslivet är psykiskt ansträngande arbete; arbeten med höga krav, låg kontroll eller en kombination av dessa faktorer, så kallat spänt arbete; att uppleva obalans mellan ansträngning och belöning, orättvisa, understimulering med liten möjlighet att använda sin förmåga och utvecklas i jobbet, konflikter på arbetsplatsen samt rollotydlighet. Kvinnor är oftare sjukskrivna i psykisk diagnos än män, men om kvinnor och män utsätts för samma påfrestningar i arbetslivet är reaktionerna i form av psykisk ohälsa lika.

Arbetets positiva effekter överväger riskerna. Trots ovanstående uppgifter pekar tillgänglig forskning på att arbetets positiva effekter generellt sett överväger riskerna och är större än de skadliga effekterna av längre tids arbetslöshet eller sjukfrånvaro. Dock finns det arbeten som är skadliga, ibland rent allmänt, ibland för sårbara individer. Vissa arbeten är möjliga att utföra även vid sjukdom, medan andra kan svåra att klara med psykiska besvär.

Arbetsplatsen måste vara involverad i rehabiliteringen. Att återvända till arbetet efter en lång sjukskrivning på grund av psykisk ohälsa är en komplex process som involverar många: den sjukskrivna, arbetsgivaren, arbetsförmedlingen, försäkringsinstanser och hälso- och sjukvården. Det vetenskapliga underlaget för vilken åtgärd som är mest effektiv vid återgång i arbete efter sjukskrivning på grund av psykisk ohälsa är svagt. Kunskapsöversikten visar dock tydligt att arbetsplatsen måste vara involverad för att medarbetaren ska komma tillbaka i arbete på ett bra sätt oavsett vad den psykiska ohälsan orsakas av. Med dagens kunskapsläge finns ingen evidens för att någon särskild åtgärd för återgång i arbete för personer med psykisk ohälsa skulle vara mer effektiv än någon annan.

Rättvist ledarskap och anställningstrygghet lönar sig. Det finns flera vetenskapligt dokumenterade friskfaktorer i arbetet som kan minska risken för psykisk ohälsa och som bör användas i det förebyggande arbetet. Faktorer som främst kopplas till psykisk hälsa och välbefinnande bland arbetstagarna är: gott ledarskap (rättvist, stödjande, inkluderande), kontroll i arbetet, balans mellan arbetsinsats och belöning, medinflytande och självbestämmande, tydliga mål, anställningstrygghet, samt balans mellan arbete och fritid.

Vad skall vi göra? Det finns starka mänskliga, företagsekonomiska och samhälleliga skäl att försöka vända trenden med ökande sjukskrivningar på grund av psykisk ohälsa. Och det är möjligt. Med dagens kunskapsläge rörande olika arbetsfaktorers inflytande på den psykiska hälsan kan ett effektivare preventivt och hälsofrämjande arbete inledas redan nu. Personer i arbetsledande ställning har ett stort ansvar för att förändra nuvarande arbetsförhållanden i en främjande riktning. Det är sannolikt betydligt effektivare att sätta in åtgärder innan människor blivit sjukskrivna.

Lisa Ekselius, professor i psykiatri, Uppsala Universitet
Magnus Helgesson, med.dr, forskare, Uppsala Universitet
Christer Hogstedt, professor i arbetsmedicin, forskare, Karolinska Institutet
Bo Johansson, fil.kand, doktorand, Uppsala universitet
Bengt Järvholm, professor i yrkes- och -miljömedicin, Umeå Universitet
Thomas Karlsson fil.mag, doktorand, Högskolan i Gävle
Per Lindberg, universitetslektor i arbetshälso-vetenskap, Högskolan i Gävle
Eva Vingård, professor i arbets- och miljö-medicin, Uppsala Universitet”

DN 15 april 201:

”6 500 nya utbildningsplatser redan i år ska stärka Sverige”

“Presenteras i dag. Sverige ska konkurrera med kunskap, inte med låglönejobb. I vårbudgeten satsar vi på 6 500 nya utbildningsplatser för att möta arbetsmarknadens behov. Jobben, skolan, klimatet och välfärden är de stora framtidsutmaningarna, skriver Magdalena Andersson (S), Per Bolund (MP) och Ulla Andersson (V)”

“ Sverige ska vara en förebild i världen. Ett land där vi investerar gemensamt i människor och miljö, i välfärd, kunskap och konkurrenskraft. Med de budgetförslag regeringen och Vänsterpartiet lägger fram i dag kan vi äntligen sätta prägel på Sveriges utveckling och byta kurs i den ekonomiska politiken. Det behövs, eftersom utmaningarna för Sverige inte har minskat. Arbetslösheten har bitit sig fast på mycket höga nivåer. Skolresultaten faller. Många är osäkra på om välfärden och trygghetssystemen kommer att finnas där för dem. Sverige är på väg att missa 14 av de 16 nationella miljökvalitetsmålen och har kapacitet att spela en betydligt större roll i det globala arbetet för att nå klimatmålen.

Under mandatperioden ska den här utvecklingen ha vänts på alla de viktigaste områdena. Arbetslösheten ska pressas ner genom att fler människor kommer i arbete. Utvecklingen i skolan ska brytas och kunskapsresultaten ska vändas i positiv riktning. Omställningen till ett mer hållbart samhälle ska gå snabbare än tidigare. Välfärden ska stärkas så att människors livsvillkor förbättras, tydligt och konkret.

Samtidigt som vi tar oss an dessa samhällsutmaningar måste vi koppla ett fast grepp om statsfinanserna. Förra året gick den offentliga sektorn med 74 miljarder kronor i underskott. Det är mer än hela kostnaden för försvaret och polisen tillsammans. Vi bryter nu med de senaste årens praxis; att låna till dyra och ineffektiva skattesänkningar. Vi finansierar fullt ut reformer som gör vårt samhälle starkare. Steg för steg ska underskotten krympas.

Även om det finns betydande risker för en försämrad ekonomisk utveckling i vår omvärld, inte minst i euroområdet, ser konjunkturläget i omvärlden ut att förstärkas långsamt. Draghjälpen från omvärlden kommer dock inte att räcka. Vi behöver göra mer själva.

Näringspolitiken kommer att prioriteras högre än tidigare år. Det handlar om resurser till riskkapital för fler och växande företag i hela landet och om stärkt exportfrämjande. Samverkan mellan näringslivet, det offentliga och akademin ska stärkas för fler innovationer och stärkt konkurrenskraft. Om de privata investeringarna ska öka måste företagare både här hemma och utomlands kunna se att även det offentliga är beredd att göra offensiva framtidsinvesteringar. Det gäller inte minst i infrastruktur, i förbättrat järnvägsunderhåll och i bostadsbyggande.

Samtidigt som över 400 000 människor är arbetslösa är antalet lediga jobb på historiskt höga nivåer. För att matchningen på arbetsmarknaden ska fungera krävs både att arbetsförmedlingen stärks och att människor har den kompetens som krävs. Sverige behöver ett kunskapslyft. I dag presenterar vi tydliga tillskott till Komvux, folkhögskola, högskolor och universitet, så att fler får möjlighet att gå en utbildning som vidgar vyer och ökar chanserna till jobb – 6 500 platser redan i år. Det här är ett avgörande vägval för vad Sverige ska producera och konkurrera med i framtiden – om staten ska främja tjänster och produkter med högt kunskapsinnehåll i stället för låglönejobb.

Med den här budgeten kommer de första stegen äntligen att tas för flera viktiga reformer för unga, långtidsarbetslösa och utrikes födda. Ingen ung ska behöva gå arbetslös i mer än 90 dagar. Fas 3 ska successivt avvecklas till förmån för jobb med meningsfulla arbetsuppgifter och med kollektivavtalad lön. Förmågan hos dem som kommer till Sverige på flykt från krig och förföljelse behöver tas tillvara mycket bättre. Etableringen ska förbättras, möjligheten till validering förstärkas och undervisning i svenska ska kunna starta snabbare.

En bättre skola är en av de viktigaste framtidsinvesteringarna vi kan göra. De senaste årens utveckling, med allt fler unga som inte får med sig kunskaperna från grundskolan för att kunna gå vidare till gymnasieskolan, är oroväckande för våra barns framtid och utgör ett hot mot Sveriges utveckling och konkurrenskraft. Med denna budget presenterar vi satsningar för att varje elev ska få mer stöd, för att minska klasserna, och för att höja läraryrkets attraktivitet. Lärarna är centrala för samhällsutvecklingen och behöver bättre arbetsvillkor.

Ambitionerna på klimatområdet – den yttersta förutsättningen för en långsiktigt god levnadsstandard – har de senaste åren hållits tillbaka. Detta trots att Sverige har goda möjligheter att här ligga i framkant. Vi föreslår därför ett väsentligt förstärkt stöd till biologisk mångfald och skydd av natur. För att minska klimatutsläppen ska ett särskilt stöd för klimatinvesteringar i kommuner och regioner inrättas. Samtidigt ökar vi stödet för klimatåtgärder i utvecklingsländer. Det ska bli mer lönsamt att välja klimat-vänliga lösningar som producent och som konsument, och svårare och dyrare att välja det som förstör vår gemensamma miljö. Det ska vara enkelt att välja miljövänligt i hela

landet. De offentliga klimatinvesteringarna ska öka och avgörande steg mot att nå miljökvalitetsmålen tas. Höjda miljöambitioner skapar också innovationskraft och ger nya jobbtillfällen, det utmanar och utvecklar. Det finns få områden där uttrycket ”att ställa krav är att bry sig” stämmer så bra som på klimatområdet.

Jämlikheten i samhället måste öka och inkomstskillnader mellan kvinnor och män minska. De budgetförslag som läggs fram i dag präglas av en feministisk grundsyn. En stärkt sjuk- och aktivitetsersättning, liksom ett höjt underhållsstöd för ensamstående föräldrar stärker särskilt kvinnor. Samma sak gäller för höjningen av bostadstillägget för pensionärer med låg inkomst. Våra förslag för stärkt bemanning inom skolan och i äldreomsorgen kommer att förbättra arbetsvillkoren på många kvinno-dominerade arbetsplatser. Satsningarna på vården fokuseras på förlossningsvård och kvinnors hälsa. En förstärkning av resurserna till humaniora och samhällsvetenskap på universitet och högskolor uppvärderar utbildningar där kvinnor är i tydlig majoritet. En budget inriktad på investeringar och välfärd är bra för alla, men särskilt för kvinnor.

Sverige har glidit isär. Med växande klyftor minskar de gemensamma erfarenheterna och beröringspunkterna. Därmed urholkas förståelsen för andra människors livssituation. Det gör det svårare att skapa insikt om, och gemensamt ta sig an, de stora framtidsutmaningarna – oavsett om det gäller jobben, skolan, klimatet eller välfärden. Därför står det helt klart för oss att ett framgångsrikt Sverige är ett Sverige som håller ihop.

Magdalena Andersson, finansminister (S)
Per Bolund, biträdande finansminister (MP)
Ulla Andersson, ekonomisk-politisk talesperson (V) **“**

DN 20 april 2015:

”Det behövs en statlig haverikommission för att utreda sjuksköterskornas villkor”

“Akut situation. Det finns i dag hela vårdavdelningar utan en enda fast anställd sjuksköterska. Det innebär att åratal av specifik erfarenhet försvinner, samordningen försämras och ytterst att vården försämras, skriver överläkaren Åke Andrén-Sandberg.

Utan sjuksköterskor stannar vården. Det är en truism. Dessvärre är det också sant att om sjuksköterskorna inte stannar, stannar också sjukvården. Även om orden då har lite annan betydelse är det lika sant, och den sanningen är i dag en realitet. I dag finns det en enorm sjuksköterskebrist – främst på sjukhusen – trots att det finns fler utbildade sjuksköterskor än någonsin. Bristen beror således inte på att det finns för få sjuksköterskor (och kan således inte avhjälpas genom att utbilda fler), utan på att sjuksköterskorna inte längre ser sitt arbete som ett kall utan att de i dag reagerar som alla andra vettiga människor på arbetsmarknaden. Det innebär bland annat att de söker sig till de arbetsplatser där de får bäst lön och bäst arbetsförhållanden. Dessa arbeten finns inte inom traditionella roller på sjukhuset utan hos bemanningsföretagen. De erbjuder val av tider och frihet från att kommenderas till arbete dagar som enligt schemat skulle ha varit lediga, bättre arbetsförhållande, samt visar tacksamhet och glädje för att vederbörande vill komma. Och allt detta till en betydligt högre lön.

Detta är orsaken till att sjukhusen under den sista tioårsperioden gradvis – i ett allt högre tempo – tömts på fastanställda sjuksköterskor. Lika snabbt har de ersatts med sjuksköterskor från bemanningsföretag.

I princip blir samma sköterskor som nyss arbetat för de offentliga arbetsgivarna återanställda inom samma verksamhet men på för dem nya, bättre villkor men för arbetsgivaren cirka 25 procent dyrare. Utan att någon myndighet eller politiker tagit något beslut – de kanske inte ens har märkt det – har förutsättningarna för vård på sjukhus (till någon del också på vårdcentraler) således ändrats dramatiskt under det senaste decenniet. Det finns i dag hela vårdavdelningar utan en enda fast anställd sjuksköterska (förutom chefen). Utvecklingen har spritt sig från de största sjukhusen till de små länsdelssjukhusen. Fortsätter utvecklingen i samma riktning kommer bemanningsföretagen bli arbetsgivare för så gott som alla sjuksköterskor i aktiv sjukvård. Alla ändringar behöver inte vara av ondo, men att sjuksköterskorna inte längre är anställda av de som är ansvariga för den skattebetalda vårdens kvantitet och kvalitet ger nya (akuta) svårigheter och oväntade, kostsamma utmaningar:

Den under åratal insamlade erfarenheten av specifik sjukvård på en avdelning försvinner för alltid. Det finns inga som bär vidare vetskapen om vad som fungerat och vad som inte fungerat, och det finns inga ”gamla” sjuksköterskor som kan undervisa eller ens introducera de nya.

Samordningen och samarbetet med patien-ter, anhöriga och läkare bryts. Sjuksköterskor-nas del i utvecklingen av vården på en vårdavdelning försvinner liksom inflytandet av utvecklingen av hela vårdkedjor. Läkarna och administratörerna tvingas ta över områden där sjuksköterskorna borde ha större kompetens

Solidariteten mellan sköterskorna försvinner. Var och en strävar efter att göra sin del så bra som möjligt – vilket inte är så lätt när man kommer till nya ställen gång på gång – men man hjälper inte varandra på det sätt som man gör när man känner varandra och tar ett ansvar för en helhet (”det är inte mitt bord”). Vårdavdelningarnas arbete blir fragmentiserat.

Vårdkvaliteten stagnerar, i synnerhet specialistsjukvården, och när massor av småfel (beroende på okunskap om vardagsrutiner) hela tiden inträffar tenderar utvecklingen till sluta att äventyra hela patientsäkerheten. Det finns inga sjuksköterskor kvar som kan eller vill utveckla vården – det tar år att lära sig de specifika arbetsförhållandena och när någon är klar att ta nästa steg har vederbörande oftast bytt arbetsplats för länge sedan.

Förutsättningarna för styrning av vårdarbetet ändras utan att vårdcheferna fått varken utbildning eller resurser för att klara av det; bemanningssköterskorna behövs och sanktioner (förutom att avstå från dem) finns knappast.

Kostnaderna skenar trots att arbetsgivaren får färre arbetstimmar per betald krona och inte längre någon obetald övertid av solidaritets- eller intresseskäl.

Hur kan det då ha gått så snett? En ögonöppnare för många sköterskor infann sig då Norge erbjöd mycket högre lön trots mindre ansträngande arbete tillsammans med möjlighet att arbeta många timmar under kort tid för att sedan vara ledig sammanhängande tid. Det norska alternativet visade att även sköterskans arbete kan anpassas till vad sköterskan vill och inte bara tvärt om.

Det finns också en underliggande politisk aspekt. I en socialistisk ideologi ingår att alla arbeten skall ha ett lika värde. När man nu lyckats få detta att slå igenom bland sjuksköterskorna har deras Florence Nightingalande nedvärderats och deras arbete (liksom läkarnas) uppfattas som ett kneg som vilket annat som helst och utan särskilda etiska förtecken. Tron att det egna arbetet betytt något särskilt har ersatts av en marknadsekonomi där man arbetar åt den som betalar bäst.

Det finns i dag en ny arbetsmarknad där landstingens monopol är brutet. I den är bästa sättet att öka lönen att byta arbetsplats (till och med hos samma arbetsgivare). Trohet mot arbetsplatsen är satt i strykklass. Samhället genomsyras av andra värderingar än tidigare. Individualismen (du är värd x och y) har ersatt solidariteten och bemanningsfirmorna ställer inga krav på solidaritet, och vid arbete hos bemanningsfirmor finns ingen solidaritet på arbetsplatsen heller – alla gör vad den skall och därmed punkt.

Man kan också se ett feministiskt perspektiv. Sjuksköterskorna på sjukhus är i mycket stor utsträckning i barnafödande ålder. När nu jämställdheten bland unga föräldrar är stor går den unga mamman tidigt tillbaka i arbetslivet efter barnafödandet, men har sin själ och solidaritet kvar hos familjen. Då blir val av kortare arbetstid eller högre lön prioriterade.

Arbetstiderna för sjuksköterskor har aldrig varit bra; sköterskor behövs tidiga morgnar och sena kvällar samt veckoslut och storhelger. Sköterskornas löner har dock aldrig tagit höjd för det. Samtidigt blir genom medicinska framsteg patienterna på sjukhus allt äldre, allt sjukare och mer tungvårdade utan att arbetsstyrkan utökas. Till detta kommer ständigt nya pålagor från myndigheterna och en större press från anhöriga och medier som tycks kunna kräva allt.

Högskolorna och universiteten lockar till en akademiskt baserad sjuksköterskeutbildning men arbetsgivarna erbjuder sedan löpande band-arbete där kreativitet är oönskad och möjligheter att utvecklas nästan obefintliga.

De som befordrats till chefer för sjuksköterskorna har i stor utsträckning varit de som tyckt om administration och haft förmågan att sätta ekonomin högst på dagordningen. Humanismen har satts på undantag och de som ägnat sig särskilt åt patienterna har mest fått bannor för att de arbetar långsamt. Belöningsmönstren prioriterar inte de som sköter patienterna bäst.

Regeringen borde därför genast tillsätta en haverikommission med uppgift att förklara den offentliga vårdens allt större tillkortakommanden, sjuksköterskefackens marginaliserande och bemanningsföretagens lysande framfart – allt ur personalpolitiskt perspektiv – för att forma en personalpolitik för sjuksköterskor som leder till att vården kan stabiliseras och utvecklas till det den är till för: kostnadseffektiv vård för patienternas bästa.

Åke Andrén-Sandberg, överläkare vid Gastrocentrum på Karolinska Universitetssjukhuset “

DN 22 april 2015:

”Alla mellan 18 och 24 bör kallas till medborgartjänst”

“ Förslag i dag. Tilliten och sammanhållningen i samhället har minskat. Samtidigt visar både säkerhetspolitiska kriser och naturkatastrofer på behovet av nya insatser för civilförsvar, kris och katastrofer. Vi förslår en allmän, obligatorisk medborgartjänst för alla i 20-årsåldern, skriver nio politiker, fackföreträdare och forskare.

De skandinaviska länderna är historiska exempel på socialt, demokratiskt och ekonomiskt framgångsrika samhällsmodeller. Det beror bland annat på att de strävat efter att skapa jämlika förutsättningar för individernas livsresor och för att minska klyftorna mellan grupper och individer.

Ett uttryck för detta är att de nordiska länderna präglas av en hög social tillit, såväl mellan medborgarna som i deras relation till de offentliga institutionerna. I varje fall har det länge varit så. Färska data pekar emellertid nu på en sjunkande nivå av generell tillit, speciellt bland yngre personer.

Den gamla värnplikten hade bland annat den effekten att män (det var länge bara män) i den ålder då de ska göra sitt inträde i vuxenlivet fick tillfälle att i studier och arbete umgås med personer från helt annan social bakgrund. Den bidrog till mognad och gemensamt ansvar. Den gamla sammanhållna skolan hade delvis samma effekt. Båda dessa instrument för sammanhållning och integration är nu borttagna eller försvagade.

Vi lever i ett mer individualiserat och fragmentiserat samhälle än tidigare. Minskad social tillit är en alarmerande signal. Särskilt om detta är början på ett trendbrott. Det finns självfallet ingen enkel universalmedicin för att motverka en sådan utveckling. Vi vill emellertid lyfta fram en möjlig politisk åtgärd, nämligen att införa en medborgartjänst. Vi anser att vi behöver stärka de gemensamma samhällsarenorna där grupper och individer med olika bakgrund kan mötas.

Flera forskare och debattörer har under senare tid argumenterat för införande av någon form av medborgartjänst, bland annat med utgångspunkt från att den allmänna värnplikten i fredstid lades på is 2009. Redan efter drygt fem år efterlyses nu från flera håll att den återinförs i någon form. Den gamla värnplikten hade sina brister. Den var lång och ofta ineffektiv. Den inbegrep länge bara män. Samtidigt finns en rad nya hotbilder mot Sverige som vi har ett gemensamt ansvar att hantera.

Under det senaste året har undertecknade tillsammans med andra ingått i en löst sammansatt arbetsgrupp som inom ramen för Arenagruppen diskuterat de här frågorna. Arbetet har resulterat i rapporten ”Gör din plikt – kräv din rätt. En utredning om medborgartjänst”, författad av frilansskribenten Mats Wingborg. Rapporten går igenom argumenten för en medborgartjänst, diskuterar de samhälleliga behoven och beskriver hur den skulle kunna utformas, utan att vi låst oss vid den specifika utformningen.

Med medborgartjänst menar vi en allmän mönstring och en obligatorisk tjänst. Den kan sedan byggas på med frivilliga delar. Den bör omfatta alla mellan 18 och 24 år. Vi anser också att det kan finnas anledning att överväga om en ny typ av värnplikt bör införas.

Ett viktigt argument för en medborgartjänst är att fler behöver utbildas kring civilförsvars-, kris- och katastrofinsatser. Den bör hålla en hög kvalitet och innehålla kvalificerade utbildningar. Det är viktigt att framhålla att det ska röra sig om samhällsviktiga insatser som inte kan lösas tillfredsställande på annat sätt. En medborgartjänst skulle kräva en god organisation, samt lärare, lokaler och utrustning. Vidare bör alla i medborgartjänst få ett arvode.

Vi vill på detta sätt lyfta frågan till en bredare debatt. I dag överlämnas vår utredning till regeringen. Vi menar att det är dags att överväga att införa en allmän medborgartjänst för alla medborgare kring tjugoårsåldern. Vi uppmanar därför regeringen att tillsätta en bred parlamentarisk utredning i frågan.

Skälen för en medborgartjänst är inte bara kopplade till behovet av gemensamma mötesplatser i sig. Detta rör sig också om gemensamma samhälleliga behov och utmaningar i dagens globala värld. Till delar handlar det om den säkerhetspolitiska osäkerheten, vilket förstås är ett viktigt skäl att överväga om en värnpliktsutbildning bör vara ett inslag i en framtida medborgartjänst. Det bör även påpekas att med förändringen av det militära försvaret följde en nedrustning av civilförsvaret.

Men frågan behöver vidgas. Det handlar också om andra slags kriser och hot. Den stora branden i Västmanland sommaren 2014 visade på behovet av gemensamma medborgerliga insatser. Sverige var uppenbarligen inte förberett för en katastrof av den här dimensionen. Erfarenheterna av stormar och översvämningar som drabbat Sverige är ytterligare exempel. I en vidare mening handlar det om möjliga klimatpåfrestningar och olika slags miljöhot som kan drabba oss i framtiden. Andra möjliga störningar i el, energi- och vattenförsörjningen, illustrerar ytterligare behovet. Kollapsade IT- och kommunikationssystem visar hur sårbart det moderna samhället är.

Det finns i dag en rad frivilligorganisationer och civila initiativ inom det här fältet. Detta bör beaktas och de skulle också kunna involveras i en framtida medborgartjänst. Medborgartjänst kan därigenom ge stöd till befintliga initiativ och se till att det blir fler utbildade medborgare som kan göra en insats vid framtida krisinsatser.

Vi har inget färdigt förslag. Det finns en rad frågor som behöver redas ut. Hur löser vi pliktfrågan i dagens individualiserade och globala samhälle? Det är vidare viktigt att medborgartjänsten motsvarar verkliga behov och att den innehåller kvalificerad utbildning som är nyttig för samhället och användbar för individerna. Därför har vi inte heller någon uppfattning om exakt om vilken tidsperiod medborgartjänsten bör omfatta. Vi vet förstås att det kommer att kosta en hel del pengar. Men å andra sidan handlar det om stora samhällsbehov som i det långa loppet kan göra Sverige bättre rustat inför framtidens utmaningar och förhoppningsvis samtidigt skapa ett mer inkluderade samhälle med hög social tillit.

Vi uppmanar därför regeringen och alla svenska politiska partier att förutsättningslöst överväga frågan. Ett första steg skulle vara att regeringen tillsätter en bred parlamentarisk utredning.

Tobias Baudin, vice ordförande LO
Håkan A Bengtsson, vd Arenagruppen
Ellinor Eriksson, ordförande SSU
Lena Hjelm-Wallén, tidigare vice statsminister och utrikesminister
Annelie Nordström, ordförande Kommunalarbetareförbundet
Olof Ruin, professor emeritus statskunskap
Michael Sohlman, tidigare statssekreterare
Bengt Säve-Söderbergh, tidigare statssekreterare
Lars Trägårdh, professor i historia och civilsamhälleskunskap “

DN 20 april 2015:

“Birgitta Forsberg: I Landet Lagom behöver sällan någon stå till svars

Etablissemanget ruskar på sig och går vidare. Sällan behöver någon ta ansvar för felsteg. Och den som gör det utlöser ofta en fallskärm i mångmiljonklassen.

Det är som att vi är för trötta för att reagera i Sverige”, skriver en läsare apropå turerna i hygienföretaget SCA. Ja, det är någon slags förlamning som vilar över landet när det gäller att utkräva ansvar. Till skillnad från Japan har vi inte gråtande företagsledare. Det är knappast någon som tycker att toppchefer ska ta till vare sig tårar eller harakiri heller. Men mer ödmjukhet skulle vara på sin plats. Och de som beter sig illa borde få sparken eller åtminstone inte bli omvalda.

Ta årsstämman i SCA. Flera tunga institutioner argumenterade mot att Anders Nyrén skulle bli återvald till SCA:s styrelse. Ändå blev han det. Det sent påkomna upproret berodde på att granskningarna av SCA inte var klara förrän en vecka före stämman. Den oberoende granskningen klassade förre ordföranden Sverker-Martin Löfs resor som ”ett överutnyttjande”. Han hade ett flera gånger låtit SCA:s privatjet hämta honom i stugan i Norrland för att delta i bland annat styrelsemöten. Anders Nyrén attesterade resorna. Till DN sa Anders Nyrén efter stämman att attesterandet endast är en formsak och att styrelsen har ett kollektivt ansvar för resepolicyn. Men den som attesterar godkänner dokumenten. Och styrelseledamöter har även ett individuellt ansvar.

Institutionerna hade en lösning i detta sena skede: att minska antalet styrelseledamöter med en person. Men icke. Storägaren Industrivärden, och andra ägare, körde fram som okänsliga bulldozrar. Att Anders Nyrén troligen endast får sitta i styrelsen ett år hjälper inte.

Vd Jan Johansson och ordförande Sverker Martin-Löf har försvunnit ut. Men Martin-Löf använde stämman till ett långt försvarstal och fick ett varmt tacktal för sina år i bolaget av den blivande ordföranden Pär Boman. Där nämndes ingenting om träbaronfasoner.

Etablissemanget borstade av sig all kritik, som om det bara vore lite damm på kavajslaget. En inställning som Anders Nyrén bekräftade när han efter stämman sa till DN att det var en fin kultur i SCA, att det var perceptionen av kulturen det var fel på.

Det här är tyvärr ingen engångsföreteelse, snarare norm. Titta bara på den senaste finanskrisen. Om inte före detta finansminister Anders Borg hade lyckats få Europeiska rådet att betala ut ett lån till Lettland när Internationella valutafonden, IMF, vägrade hade troligen Lettlands valuta lat fallit. I så fall hade svenska staten, alltså vi skattebetalare, antagligen fått både Swedbank och SEB i knäet. Vems fel var det att de två bankerna fick galoppera i väg hejvilt i Baltikum?

”Finansinspektionens tidigare ledning får ta på sig en del av skulden. Den kunde ha skärpt kapitaltäckningskravet”, sa Anders Borg i min bok ”Fritt fall – Spelet om Swedbank”.

Chef för den ledningen var Ingrid Bonde. Vad hände med henne? Hon blev utsedd till finansdirektör för helstatliga Vattenfall.

Den bank som låg risigast till i krisen var Swedbank. Banken var endast en hårsmån från att gå omkull. När det såg som mörkast ut hade den endast likviditet för 12–14 dagar.

Vilka hade lett banken fram till konkursens rand? Jo, vd Jan Lidén och arbetande ordförande Carl Eric Stålberg. Vad hände med dem? Jan Lidén fick gå i pension. Carl Eric Stålberg omvaldes på stämman till ordförande. Han lämnade inte banken förrän ett och ett halvt år efter att Swedbank börjat ta emot statliga lånegarantier. Totalt agerade vi skattebetalare säkerhet för nästan 320 miljarder kronor av Swedbanks lån.

Ingrid Bondes chef var den tidigare finansmarknadsministern Mats Odell (KD). Han byttes inte ut förrän år 2010. Stefan Ingves var som Riksbankschef delansvarig för den finansiella stabiliteten. Han varnade, men agerade inte. Han är fortfarande Riksbankschef.

Så där går det att hålla på. Och de chefer som faktiskt får sparken, som SCA:s Jan Johansson, brukar utlösa fallskärmar som vanligt folk aldrig kommer i närheten av. I Johanssons fall var den 22 miljoner kronor.

I Landet Lagom är sällan någon skyldig att stå till svars för något. Om Anders Nyrén blir vald till Industrivärdens ordförande i maj visar närings-livet definitivt var det står.

Birgitta Forsberg birgitta.forsberg@dn.se "

DN 18 april 2015:

"Politikproffs i kulisserna styr utan demokratiskt mandat"

"De policyprofessionella. Förtroendet för de demokratiska institutionerna sjunker. Samtidigt växer skaran av makthavare som bedriver politik utan att vara folkvalda, så som politiskt sakkunniga, sekreterare och kommunikatörer. Detta stärker pengarnas inflytande över politiken och försvagar demokratin, skriver tre forskare.

Vilka har makten över svensk politik och vem bestämmer hur morgondagens politik skall utformas? Svaren på dessa frågor har länge varit givna både i den offentliga debatten och i läroböckerna som används på skolor och universitet. Nämligen våra folkvalda politiker, företrädare för olika folkrörelser samt tunga företrädare för näringslivet och de stora fackliga organisationerna. Sverige har ansetts vara en öppen och väl fungerande demokrati och vi har vetat vilka dessa personer är och kunnat ställa dem till svars för deras åtgärder och beslut. Medborgare med intresse för att påverka de politiska besluten har haft goda möjligheter att engagera sig till exempel de politiska partierna, de olika folkrörelserna eller i den omfattande floran av andra frivilliga intresseorganisationer. Särskilt de politiska partierna har framhållit sig själva som medlemsburna och starkt folkligt förankrade organisationer.

Denna solskensbild av den svenska demokratin har dock alltmer kommit att ifrågasättas. Inte minst har de politiska partiernas och de traditionella folkrörelsernas sätt att fungera kommit att kritiseras. Man

har pekat på svårigheterna att engagera nya medlemmar och många opinionsundersökningar har pekat på ett svagt förtroende för de politiska partierna.

I den senaste undersökningen av förtroende för centrala svenska samhällsinstitutioner som utförts av SOM-institutet vid Göteborgs universitet visade sig de politiska partierna och kommunstyrelserna hamna längst ner, långt bakom institutioner som man inte kan rösta på (och såldes ”rösta bort”) som universitet och högskolor, domstolarna, polisen och sjukvården. Även de fackliga organisationerna visade sig hamna långt ner på denna förtroendebarometer. Det är naturligtvis fatalt för en demokrati när förtroendet för de institutioner medborgarna kan rösta på är betydligt lägre än för dem man inte kan rösta på.

Det finns många idéer om orsakerna till denna förtroendekris för den svenska demokratins centrala institutioner. I ett nyligen avslutat forskningsprojekt vid Institutet för framtidsstudier har vi valt att undersöka en till sin omfattning och verksamhet i stora delar okänd kategori politiska makthavare som vi valt att benämna de *policyprofessionella*. Detta är personer som inte är folkvalda eller valda av medlemmarna i till exempel en facklig organisation utan som är anställda för att bedriva politik. De återfinns i stort sett överallt i det politiska systemet, till exempel i Regeringskansliet, i riksdagen, i de politiska partierna, i många kommuner, i fackliga och andra intresseorganisationer samt inte minst vid pr-byråer och så kallade tankesmedjor. De har en uppsjö av olika titlar, vanliga är politiskt sakkunnig, presschef, politisk sekreterare, samhällspolitisk chef, talskrivare, informatör, kommunikatör osv.

Det har förvisso länge, alltsedan Olof Palme anställdes som sekreterare till Tage Erlander 1953, funnits personer av detta slag i vårt politiska system. Vad som skett under de senaste två decennierna är att denna grupp vuxit till en sådan omfattning att man kan tala om detta som en kvalitativt ny politisk påverkansform. Att avgränsa gruppen har förvisso visat sig inte vara helt enkelt men enligt vår snäva uppskattning handlar det i dag om minst 2 500 personer. En svensk statsminister har sedan tio år tillbaka fler politiskt anställda i sitt regeringskansli än det antal riksdagsledamöter som behövs för att kunna fortsätta regera landet. Vår undersökning visar att detta är en grupp som utövar ett betydande men till stora delar osynligt inflytande i svensk politik. Detta är ingalunda är en grupp som enbart servar sina folk- eller medlemsvalda uppdragsgivare utan de deltar direkt och inte sällan på helt eget initiativ i utformandet av politiska program, förslag och strategier.

De policyprofessionella består företrädesvis av unga, Stockholmsbaserade och högutbildade personer och de utmärks som regel av en mycket stark vilja till politisk makt. De har emellertid oftast inte alls någon håg för att själva försöka bli förtroendevalda – den traditionella formen för politisk påverkan uppfattar de som långsam, oglamorös och, intressant nog, mindre effektiv när det gäller att driva politik än att verka som policyprofessionell. I vårt material framkommer också att många policyprofessionella har en överraskande negativ bild av den representativa demokratin och också av de folkvalda politikerna. I flera fall uppfattar sig de policyprofessionella ha betydligt mer makt än deras folk- eller medlemsvalda uppdragsgivare.

De policyprofessionella är numera en så omfattande politisk kategori att man också skapat sig en egen mötesplats (Almedalsveckan i

Visby), en delvis egen vokabulär med begrepp som ”politikutveckling” och inte minst omfattande särskilda nätverk som är en viktig resurs i påverkansarbetet. Med ett begrepp hämtat från antropologin kan man i dag se de policyprofessionella som en ny politisk ”stam” i det svenska politiska landskapet med sina särskilda sociala koder, ritualer och kännetecken.

Vad betyder denna utveckling för hälsoläget i den svenska demokratin? Ett resultat från vår undersökning är den ökande betydelsen av pengar i svensk politik. Att ha råd med många PR-konsulter och tankesmeder blir i detta nya politiska landskap allt viktigare. Ett annat problem är att man som policyprofessionell ena dagen kan vara anställd i regeringskansliet med ett starkt inflytande över omfattande vapenaffärer och nästa dag vara anställd av de försvarsindustrier som är direkt beroende av dessa vapenkontrakt. Till skillnad mot andra länder saknar Sverige så kallade karensregler som begränsar denna trafik mellan politiskt makt och ekonomiska vinstintressen. Utvecklingen innebär också en stark professionalisering och centralisering av den politiska makten inom partier och organisationer. Medlemmar som vill påverka möter inte sällan ett batteri av anställda personer med betydligt mer information och kunskap än vad de själva har. I storstädernas kan vi konstatera en mycket stark ökning av anställda informatörer samtidigt som antalet journalister som skall granska den kommunala makten minskar kraftigt.

En annan effekt är att detta ökar otydligheten i vem det är som faktiskt beslutar i viktiga frågor. Grundlagen säger till exempel ingenting om hur man skall utkräva ansvar av denna nya och omfattande kategori politiska beslutsfattare. Slutligen pekar vi att det myckna bruket av pr-firmor och tankesmedjor för vad som benämns ”politikutveckling” kan leda till att de politiska partiernas egen förmåga att själva generera politiskt nytänkande efterhand domnar bort. Att ersätta aktiva medlemmar och folkvalda med dessa anställda ”specialister på politik” eller inhyrda pr-konsulter kan på längre sikt innebära att man gör den svenska demokratin en allvarlig björntjänst.

Christina Garsten, professor i socialantropologi vid Stockholms universitet
Bo Rothstein, professor i statsvetenskap vid Göteborgs universitet
Stefan Svallfors, professor i sociologi vid Umeå universitet “

“**Fakta. Policyprofessionella**

Policyprofessionella är personer som är anställda för att påverka politik och samhällsutveckling. De är således inte förtroendevalda politiker och inte heller meritrekryterade tjänstemän. De bär titlar som t ex politisk sekreterare, politiskt sakkunnig, samhällspolitisk chef, pressekreterare, konsult och kommunikatör. De återfinns på ställen som Regeringskansliet, de politiska partierna, intresseorganisationerna, tankesmedjorna och PR-byråerna. “

DN 20 april 2015:

”Vi stämmer högskola för dålig utbildningskvalitet”

” Rättslös student. Connie Dickinson lade två års studier och över 180 000 kronor på en utbildning vid Mälardalens högskola som var så dålig att den nu kan tvingas stänga. Men för Connie Dickinson finns ingen möjlighet att få pengarna tillbaka. I dag stämmer vi högskolan, skriver representanter för Centrum för rättvisa.

Enskilda lämnas rättslösa när det offentliga tar betalt för utbildningar som inte håller måttet. Connie Dickinson var en av de tusentals studenter från länder utanför EES-området som varje år kommer till Sverige för att studera. Var och en av dem betalar hundratusentals kronor i avgifter till de svenska universiteten och högskolorna för att få sin utbildning. Priset för Connie Dickinson blev dock betydligt högre än så eftersom hon aldrig fick den utbildning hon hade betalat för. Utbildningen var så dålig att den underkändes på hela fyra av fem punkter. När Connie Dickinson försökte hävda sin rätt och kräva tillbaka pengarna visade det sig att hon hamnat i ett rättslig vakuum eftersom det inte finns några regler som är tillämpliga på hennes situation. Connie Dickinson känner sig såväl lurad som rättslös. I dag stämmer därför Centrum för rättvisa, som ombud för Connie Dickinson, Mälardalens högskola.

Connie Dickinson var en av 25 studenter som hösten 2011 påbörjade utbildningen ”Analytical Finance” vid Mälardalens högskola, en utbildning som var riktad till utländska studenter med engelska som undervisningsspråk och som marknadsfördes som att den var av mycket hög kvalitet. Connie Dickinson betalade också de terminsavgifter som studenter från länder utanför EES-området sedan samma år måste betala. Inom kort stod det dock klart att utbildningens kvalitet inte motsvarade vad Mälardalens högskola hade marknadsfört den som. Flera lärare hade så bristande språkkunskaper i både svenska och engelska att kommunikationen med studenterna blev lidande, pedagogiken var gammalmodig och undervisningen bestod ibland enbart av utdelning av stenciler. På en kurs i datorprogrammering saknades det både datorer och sittplatser i klassrummet. Dessutom upplevdes lärarna som ohjälpsamma i kontakten med studenterna.

Connie Dickinson påtalade bristerna för högskolan flera gånger. Inga förbättringar gjordes och frustrationen hos henne växte. Universitetskanslersämbetet, den myndighet som ska säkerställa att universitets- och högskoleutbildningar håller hög kvalitet, underkände utbildningen på fyra av totalt fem punkter. Högskolan riskerade till och med att förlora sin examinationsrätt för utbildningen. Connie Dickinson, som kände att hon varken kunde lägga mer tid eller pengar på en utbildning som var så dålig att hon till och med riskerade att stå utan examen, valde därför att hoppa av. Av de ursprungliga 25 studenterna var det då endast ett fåtal kvar.

Eftersom högskolan inte levererat det som utlovats, vände sig Connie Dickinson en sista gång till högskolan, nu för att hävda sin rätt och få sina pengar tillbaka. Här hade också historien kunnat få ett slut. Om hon hade fått sina pengar skulle hon haft råd att betala en ny terminsavgift vid någon annan högskola, ta sin examen och påbörja det liv hon sett framför sig. Men så blev det inte. Kravet avslogs – utan möjlighet att överklaga beslutet. Motiveringen var att det saknas lagstöd för att återbetala de avgifter som högskolan tagit emot. Kostnaden för Connie Dickinson att studera vid Mälardalens Högskola blev därmed

skyhög. Två års studietid hade gått till spillo utan att hon fått de kunskaper hon eftersträvade. Hon var inte heller närmare en examen. Och hon hade förlorat alla sina besparingar som hon arbetat ihop för att kunna få en utbildning, totalt 182 500 kronor.

Något av ett rättsligt vakuum har alltså uppstått för Connie Dickinson, som har betalat en avgift för sin utbildning till en statlig högskola. De lagar och regler som är till för att skydda konsumenter inom det privata tycks inte gälla mot det offentliga. Detta skulle innebära att ansvar inte kan utkrävas i fall som detta. Juridiken har helt enkelt inte hängt med i utvecklingen och enskilda, som Connie Dickinson, riskerar att drabbas hårt.

Det finns så klart inget rim och reson i att man som konsument ges sämre möjlighet att hävda sin rätt bara för att säljaren av en tjänst är en del av det offentliga i stället för det privata. Låt säga att man går till det kommunala badhuset och betalar en entréavgift. Om bassängen då visar sig vara tom på vatten, så vill man ju kunna få tillbaka sin entréavgift, även om det inte finns en särskild lagregel för badhuspersonalen att stödja sig på. Det minsta man kan begära är att det offentliga tar ett lika stort ansvar som privata aktörer när man tillhandahåller tjänster mot avgifter, särskilt som reglerna faktiskt bestäms av det offentliga.

I och med att högskolan inte lyssnade på studenternas synpunkter och sedan tog beslutet att inte återbetala avgifterna har högskolan inte heller tagit sitt ansvar för den dåliga utbildningen. Connie Dickinson måste rimligen kunna utkräva ansvar för att hon inte fick den utbildning hon betalade för. Om det offentliga inte tar något ansvar för att den tjänst man tagit betalt för är värdelös, så innebär det ett stort risktagande för en konsument när den har med det offentliga att göra. Enskilda personer skulle bli drabbade på ett för dem oförutsebart sätt och de skulle stå rättslösa mot det offentliga Sverige.

Men står Connie Dickinson då rättslös? Vi menar att så inte får vara fallet och lämnar i dag in en stämningsansökan mot Mälardalens högskola till Västmanlands tingsrätt. Connie Dickinson kräver att få tillbaka de pengar som hon har betalat. Att som utlandsstudent vända sig till domstol för att kräva tillbaka sina studieavgifter är dock en hittills oprövad väg.

I Sverige ska man inte bli lurad på pengar och framför allt inte ställas rättslös om man faktiskt har blivit det. Samma krav måste kunna ställas på det offentliga som på det privata när man tar betalt för tjänster utan att leverera. Nu är det upp till domstolen att avgöra om Connie Dickinson ska få tillbaka sina pengar och därmed fylla det vakuum som annars gör enskilda rättslösa.

Clarence Crafoord, jurist och chef för Centrum för rättvisa
Sebastian Scheiman, jurist vid Centrum för rättvisa
Laura Eriksson, jurist vid Centrum för rättvisa
Skribenterna är ombud för Connie Dickinson “

“Bakgrund. Stämningen
Sedan den 31 juli 2011 måste studenter som kommer från länder utanför EES-området och Schweiz betala terminsavgifter när de studerar vid svenska universitet och högskolor.
Enligt Universitetskanslersämbetets statistik kommer det sedan avgifterna infördes mellan 1 155 och 1 900 avgiftsbetalande studenter per år. **En student kräver** nu tillbaka de avgifter hon betalat eftersom den utbildning hon gick var så dålig att den hotades av nedläggning. “

DN 23 april 2015:

“ SD visar sitt janusansikte

Sverigedemokraternas opinionssiffror har skjutit i höjden de senaste åren. Detta trots att invandringsopinionen bara har förändrats marginellt, och inte i blåsippornas riktning.

SOM-institutets nya siffror som presenterades på tisdagen visar att andelen som vill ta emot färre flyktingar har minskat över tid. 1990 tyckte 61 procent att det var en bra idé, nu svarar 43 jakande på samma påstående. Parallellt har andelen som tycker att det är ett dåligt förslag ökat från 17 till 32 procent.

Inte heller på kort sikt syns något tecken på att skepsisen mot invandring har ökat. Däremot har frågan hamnat högre upp på agendan och debatten polariserats.

Sverigedemokraternas framgångar handlar alltså inte om en ny svensk opinion i invandringsfrågan, utan att partiet har blivit bättre på att fånga upp den redan existerande. Partiets ledande företrädare har blivit mer professionella – skickligare populister.

Jennifer Lees-Marshment, professor vid Auckland University, framhåller i sin forskning att de partier som lyckas bäst är de som behandlar väljare som vilka andra kunder som helst. I stället för att göra som svenska partier traditionellt har gjort – att internt ta fram ett budskap och sedan förmedla det – är framgångskonceptet att göra motsatsen. Lyssna till väljarnas behov och önskemål, och förmedla sedan vad de vill höra. Här har Sverigedemokraterna genomfört stora förändringar de senaste åren.

Efterfrågan på den rårasism som partiet en gång skapades för att driva är låg. Därför har budskap, argumentation och retorik förändrats för att bättre matcha väljarnas synsätt och självbild.

Med några få enkla knep har den främlingsfientliga agendan gjorts mindre uppenbar. Ord som socialkonservatism, nolltolerans och ”hjälp i närområdet” har gjort partiet relevant för många väljare som tidigare aldrig skulle ha kunnat tänka sig att ge SD sin röst.

Men många av förändringarna är bara ett spel för gallerierna. I början av sin partiledarkarriär fick Jimmie Åkesson frågan av Göteborgs-Posten om ”flyktingvänligt inställda” var välkomna i partiet. ”Jag förstår inte varför de skulle vilja vara med”, svarade han. I somras turnerade han med budskapet att SD var ”det mest flyktingvänliga partiet i Sverige”.

Genom att ändra betoningen från stängda gränser till större insatser i närområdet har den grundläggande drivkraften – främlingsfientligheten – klätts i spelad omsorg om andra män- niskor. Det är lättare att motivera en röst på ett parti som säger sig vilja hjälpa så många migranter som möjligt än på ett som rakt ut säger vad det menar: att man helt enkelt inte vill att de ska komma till Sverige.

Samma skenhelighet präglar partiets så kallade nolltolerans. Policyn mot extremism gäller alla, upprepas det, och partiledningen väntas på måndag utesluta åtta medlemmar, däribland SDU:s toppduo. Men samtidigt tillåts personer som vice partiledaren Jonas Åkerlund, som

avslöjats med att kalla invandrare för parasiter, och riksdagsledamoten Kent Ekeroth, tätt kopplad till den rasistiska hatsajten Avpixlat, sitta kvar.

Just Ekeroth och hans extremt islamofoba anförande från 2009 kom på tal när Mattias Karlsson på tisdagen intervjuades i SVT:s ”Partiledaren”. Ekeroths uttalanden är inte okej, och han har också blivit tillrättavisad flera gånger, hävdade Karlsson myndigt. ”Fast du var där och lyssnade på det här talet”, påpekade SVT:s Anders Holmberg. ”Du stod upp och applåderade efteråt.”

SD har ett janusansikte: När den tror att ingen ser på står partiledningen upp och applåderar samma främlingsfientlighet som den i andra sammanhang tar avstånd från. Samtidigt utesluts alltså obekväma personer med förklaringen att de inte lyckats hålla just denna rågång mot extrema åsikter.

Uteslutningsärendena är en skenprocess, menar SDU:s ordförande Gustav Kasselstrand, efter beskedet att medlemsutskottet rekommenderar att han och ytterligare sju personer ska tvingas lämna partiet. Och så kanske det är. Klart är i alla fall att tillämpningen av SD:s nya officiella principer mer styrs av vem som säger något än vad som sägs.

DN 23/4 2015 “

DN 23 april 2015:

“Tillväxten kan bli EU:s giftbägare.

Europas ekonomiska återhämtning är efterlängtad. Faran är bara att den lättnad som tillväxten ger får nödvändiga reformer att skjutas upp eller ställas in.

Efter en recession med två svackor och en långvarig stagnation skymtar äntligen återhämtningens gröna skott i euroområdet. Konsumenternas förtroende stiger. Detaljhandeln ökar liksom registreringen av nya bilar. Europakommissionen räknar med 1,3 procent tillväxt i år, och det är hyggligt med europeiska mått. Men det kan vara riktigt illa för reformverksamheten.

Den tydligaste förklaringen till den ekonomiska uppgången är att Europeiska centralbanken (ECB) tillkännagav ett ambitiöst program för obligationsköp – så kallade kvantitativa lättnader (QE) – i slutet av januari. Den utsikten pressade genast ner eurons växelkurs och europeiska varor fick ökad internationell konkurrenskraft.

Men eurons försvagning är alltför färsk för att hittills ha haft någon större verkan. Historiska belägg, inte minst Japans erfarenheter av en fallande yen, visar att det tar flera kvartal, till och med år, innan någon positiv effekt av valutadepreciering märks på nettoexporten.

Andra faktorer spelar alltså in. En är att konsumtion och tillväxt nu inte pressas lika hårt av finanspolitisk konsolidering. Den strukturella primära budgetbalansen, Internationella valutafondens (IMF) favoritmått på ”finanspolitisk drivkraft”, stramades åt av ytterligare 1–1,5

procent av BNP varje år från 2010 till 2012, varefter den förblev i stort sett stabil. De båda följande åren av neutral finanspolitik har påverkat ekonomin positivt.

Och hur beklaglig den ojämna tillämpningen av EU:s finanspolitiska regler än är, är kommissionens beslut nyligen att ge Frankrike mer tid att reducera sitt budgetunderskott till 3 procent av BNP välkommet, så svag som den franska ekonomin är.

En annan faktor bakom uppgången är att flera länder, till exempel Spanien, har gjort betydande framsteg med sina strukturreformer. Regleringen av arbetsmarknaden har lättats och arbetskraftskostnaderna per enhet har sjunkit. Även detta förbättrar Europas konkurrenskraft.

En tredje kraft som gynnar återhämtningen är att banker och finansmarknader nu är bättre isolerade från den grekiska röran. Franska och tyska banker har kunnat sälja sina innehav av grekiska statsobligationer, mest till ECB, som också har lovat att stötta andra länders obligationsmarknader om det skulle gå riktigt snett för Grekland. Europas återhämtning löper alltså mindre risk att spåra ur på grund av instabiliteten i Aten.

Den ekonomiska tillväxten läker många sår. Den minskar volymen av obetalda lån och stärker på så vis bankernas balansräkningar. Den minskar budgetunderskott genom att öka skatteintäkterna och begränsa välfärdskostnaderna. Nämnaren i kvoten statsskuld/BNP höjs och det stärker förtroendet för att statsskulden inte ska rusa iväg. Och dessa fördelar uppnås automatiskt utan att politikerna behöver göra mer.

Tillväxten har också en nackdel: det känns inte längre lika brådskande att agera där det behövs bäst, till exempel i Grekland. Medan tillväxten tar fart i resten av Europa blir andra regeringar mindre böjda att kompromissa med den grekiska eftersom de själva anser sig ha en starkare ekonomisk position. Alla inser att en kompromiss är bättre än att förhandlingarna avbryts, den grekiska staten går i konkurs och landet tvingas lämna eurozonen. Men ju säkrare resten av Europa blir på att återhämtningen kommer att fortgå, desto mer hårdnar inställningen – och desto troligare blir en oordnad upplösning.

Ju mer denna återhämtning och fortsatta tillväxt stärker bankernas balansräkningar, desto mindre angelägna blir beslutsfattarna att ta itu med strukturella brister, till exempel de garantier som delstatliga affärsbanker och kommunala sparbanker har i Tyskland, och med familjeägda banker som Banco Espirito Santo i Portugal.

Och inte ens 2 procent tillväxt kommer att räcka för Europas tresiffriga skuld/BNP-kvoter. Europa behöver fortfarande en omstrukturering av sina skulder men det vägrar ledarna att medge. Återhämtningen ger dem bara en chans att skjuta upp den ofrånkomliga räkenskapens dag.

Till sist har vi de mer ambitiösa reformerna – en finanspolitisk och en politisk union – som måste komplettera den monetära unionen om Europa ska undgå en liknande kris i framtiden. Om det finns en lärdom att dra från dessa nyligen genomlidna prövningar är det att en monetär union utan en finanspolitisk och politisk union inte kommer att fungera. Men motståndet mot ytterligare finanspolitisk och politisk integration är intensivt och förhandlingar, hur svåra och splittrande de än blir, måste till om några framsteg ska kunna göras. Den tillväxt som sker utan dessa åtgärder skapar alltså ett incitament att fördröja dem.

Problemet är att man inte har tagit itu med de flesta bakomliggande förhållanden som gav upphov till euro- områdets kris. Om Europa nu växer utan att fatta de svåra beslut som behövs för att ta itu med grundproblemen minskar också sannolikheten att dessa beslut fattas i framtiden.

I utvecklingsländerna säger man att goda tider är dåliga tider för ekonomiska reformer. I så fall är Europa ett enda utvecklingsland.

Barry Eichengreen
Översättning: Margareta Eklöf “

“ Barry Eichengreen är ekonomiprofessor vid Berkeleyuniversitetet. Han räknas som en av världens ledande experter på finanskriser. “

Kapitel 2. Samhällsplaneringens problem och grunderna för den svenska politiken.

Innehåll:

Sida
37 Samhällsplaneringens problem.
38 Yuval Noah Harari: ”Sapiens. En kort historik över mänskligheten.
40 Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter.
43 Klassifikationssystem för verksamheter.
45 22 politikområden.
46 De 22 politikområdena och klassifikationssystemets verksamheter.
50 Regeringen styr Sverige.
52 Politiska problem i de 22 politikområdena.
54 Särskilda utredningar 30 januri 2010 - 17 juni 2013.
56 Utredningar före 30 januari 2010.
57 Ska vi tacka Stalin för Europas frihet?
59 Tillbaka till framtiden.
63 Politisk skräll med höga ideal.
64 Politikproffsen tar över.

66 Förhistorien. Historisk tid. Demokrati. Globalisering. Forskningsarbetets början.Skattereformer. Socialdemokraterna.
69 Politikerna - folkets valda representanter.

Samhällsplaneringens problem.

Ämnet om samhällsplaneringens problem har utretts i samband med forskarutbildningen i samhällsplanering vid Nordiska Institutet för Samhällsplanering, Nordplan. Intitutet bildades 1968 av de nordiska länderna med plats i Stockholm. Av någon anledning lades det ner efter ett par decennier.

Innan nedläggningen publicerade intitutet dock en rapport, Nordplan meddelande 1986:5, "Sven Wimnell : Samhällsplaneringens problem: ett klassifikationssystem som hjälpmedel." Systemet ordnar samhällsplaneringens problem på ett systematiskt sätt. Enligt Libris finns rapporten på bibliotek :

Umeå universitetsbibliotek,
Kungl. biblioteket,
Nordregio, Biblioteket,
Riksdagsbiblioteket,
Stockholms universitetsbibliotek, Geobiblioteket,
Lunds universitets bibliotek, Universitetsbiblioteket,
Malmö stadsbibliotek, Informations- och lånecentralen och
Sveriges lantbruksuniversitets bibliotek, Alnarpsbiblioteket.

När Internet kom till på 1990-talet belystes klassifikationssystemet och samhällsplaneringens problem med hjälp av det som fanns där och 1998 lades på Internet in Sven Wimnells hemsida:
nu http://wimnell.com "Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter. Forskningen har med varierande intensitet pågått sedan mitten av 1960-talet.

Utvecklingen mot framtiden beror huvudsakligen av människornas verksamheter. De har ordnats in i 129 verksamhetsområden i nio huvudområden numrerade 1-9. I områdena finns verksamheter som tillsammans formar världens framtid: myndigheter och privata företag och organisationer, arbetare, tjänstemän, filosofer, forskare, lärare, elever, författare, människor av alla slag med alla upptänkliga verksamheter, yrkesverksamheter, fritidsverksamheter, tankeverksamheter o s v.

Redovisningen på hemsidan omfattar sju inledande dokument och 129 dokument med verksamhetsområden som i första hand ska belysa hur verksamheterna fördelas på de olika områdena.

De första åren fylldes de 129 sidorna med sådant, men det visade sig att allt inte kunde läggas in, det skulle bli för mycket. Därför gjordes särskilda bilagor, vanligen i pdf-format, som fick länkar på de 129 sidorna.

På område 40 förtecknas bilagor som har att göra med klassifikationssystemets utformning. Klassifikationssystemet innebär en samhällsbeskrivning som beskriver de olika verksamheterna, verksamhetsområdena och hur de beror av varandra.

Senare har arbetet mer växlats över till att påverka utvecklingen genom politiken och många bilagor om det har gjorts och finns förtecknade på område 36-39.

Många bilagor handlar både om att visa systemets uppbyggnad och att påverka politiken och mycket gäller att bara undersöka verksamheterna i de olika områdena.

DN 11 mars 2015:

“Yuval Noah Harari: ”Sapiens. En kort historik över mänskligheten.”

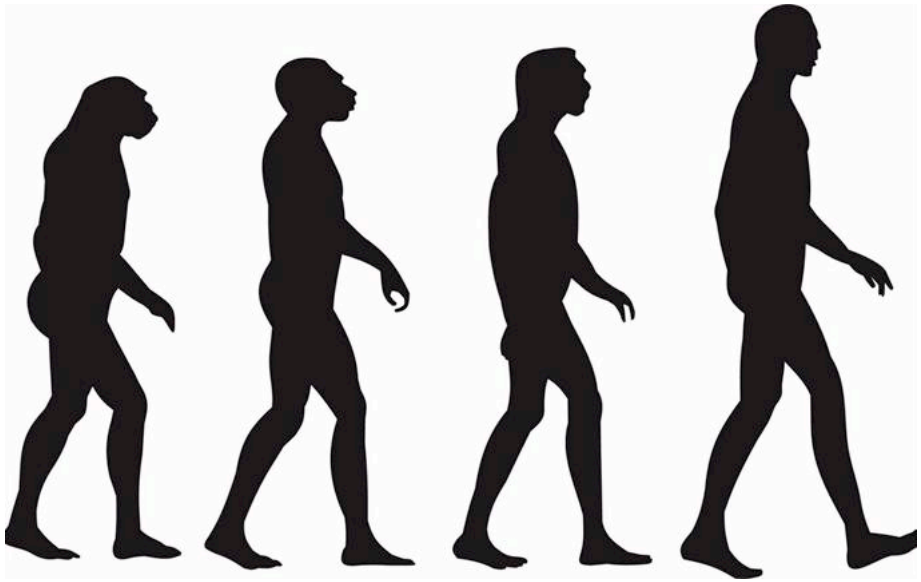

“ I ”Sapiens” tar Yuval Noah Harari med läsaren på en hisnande spaning genom mänsklighetens historia. Lars Linder läser en bok full av aha-upplevelser som ändå är irriterande fatalistisk.
I ”Sapiens” tar Yuval Noah Harari med läsaren på en hisnande spaning genom mänsklighetens historia. Lars Linder läser en bok full av aha-upplevelser som ändå är irriterande fatalistisk.

Häromveckan såg jag en fascinerande – och något oroande – dokumentär om intelligens hos djur där en apa och en fågel elegant löste problem som jag inte är helt säker på att jag klarat själv. Ju närmare forskarna synar den nyss så trygga gränsen mellan människa och djur, desto porösare blir den.

Men så är det inte heller smarthet och förmågor på individnivå som gör människan unik, enligt den israeliske historikern Yuval Noah Harari. Det som skiljer ut oss är organisationsnivån.

I boken ”Sapiens” tar Harari med läsaren på en hisnande spaningstur genom mänsklighetens historia, från släktet Homos födelse för två miljoner år sedan till den extremt framgångsrika arten Sapiens möjliga hädanfärd inom en inte så avlägsen framtid. Inledningsvis påminner den en del om Lasse Bergs böcker om människans väg ut ur Kalahari – båda författarna menar också att Sapiens långa urtid som jägare och samlare troligen var våra bästa år. Med framgångarna blev livet kärvare.

Den stora succén, eller eländet, började med den kognitiva revolutionen för sådär 70 000 år sedan. Det är då homo sapiens börjar vandra ut från Afrika och lägga under sig världen, samtidigt som hon hittar på att tillverka små konstföremål, figurer och mönster. Kort sagt: att tänka i symboler, utanför naturens box.

Och just i det, menar Harari, ligger förklaringen till triumftåget. Inte i materiella innovationer som vapen och redskap så mycket som i uppfinningen av något nytt och helt unikt i den biologiska världen: myten. Ett begrepp Harari ger en vid innebörd, det täcker inte bara religioner utan i stort sett alla abstrakta påfund, från ideologier till affärsjuridik och myntväsen.

Hans poäng är att människans rent biologiskt grundade sociala talang inte klarar att hålla ihop större flockar än uppåt 150 individer. Men påbyggd med en gemensam tro på ett ursprung, en gud eller en idé kan samarbetsförmågan utökas till att omfatta i princip hur stora grupper som helst, till sist hela imperier.

Med andra ord är det ingen tillfällighet att religiösa föreställningar tycks ligga till grund för i stort sett alla tidiga samhällsbildningar. Som hopfogande kitt har de visserligen alltmer ersatts av sekulära idéer som nationalism, kommunism och liberalism, men även de är rena påhitt

som vi på liknande sätt låtsas är lagbundna eller naturgivna, och Harari menar därför att även de bör kallas ”religioner”.

Det är alltså trons kraft som svetsar ihop så vitt skilda kulturer som jaktlag och arméer, storföretag och folkrörelser, länder och världsvälden. Och i dag är i stort sett hela klotet förenat i den kapitalistiska konsumismens globala kyrka (för övrigt den första religion i historien, anmärker Harari torrt, vars påbud alla troende verkligen följer).

En världsordning av fantasier kan ju låta bräcklig – men det är den minst av allt, menar han, att förändra något uppdiktat som tillräckligt många ser som livets självklara grundvalar är närmast omöjligt. I den meningen är det inte ens vi själva som styr över våra myter utan snarare de som styr oss; filmen ”Matrix” är en träffande bild av systemets makt.

Och inte går myternas följder att rulla bakåt heller. Som exempel tar Harari jordbruksrevolutionens fälla. Upptäckten att man kunde odla tacksamma grässorter och planera för morgondagen var bekväm på kort sikt, men ju fler och ju mer fastboende vi blev, desto hårdare och svårare blev livet – men en stor bondby kunde inte återgå till att försörja sig på ytkrävande jägarvis.

Inte så olikt datorrevolutionen: efter den första euforin över digitaliseringens välsignelser har vi nu börjat inse dess destruktiva sidor; hur den slår ut vissa, förslavar -andra och gör ett försvinnande fåtal stormrika. Men vi är fast.

”Sapiens” är full av aha-upplevelser och bygger på breda insikter i naturvetenskap, antropologi och samhällsvetenskap. Men den väcker också invändningar.

Till exempel att grundidén inte är fullt så originell som Harari låtsas. Egentligen säger han ju bara att vi är våra berättelser – vilket är ungefär vad strukturalister sagt rätt länge. Hans blick från sin upphöjda drönarnivå över människans fåfängligheter kan också ofta kännas irriterande fatalistisk, ibland med en lätt bismak av värdenihilism. För om allt i samhället kokas ner till religiös tro framstår ju sådant som kunskap, upplysning, politiskt förnuft och moraliska överväganden mest som jagande efter vind.

Behöver man då ens böcker om människans historia?

När Harari till sist kastar en blick framåt tycker han sig se arten Sapiens på väg att dö ut. Inte i den stora apokalypsen så mycket som genom avsiktlig biologisk förändring. Med genmodifiering och nanoteknik kommer vi snart att ha förvandlat oss till oigenkännlighet, tror han, med trimmade egenskaper och ett allt längre liv.

Ett program för den nuvarande mänsklighetens stilla utplåning alltså, snart måhända lika omöjligt att backa som en gång jordbruksrevolutionen.

Bra eller dåligt? Fråga inte Yuval Noah Harari. Men läs hans bok, det är den värd ändå.

Lars Linder lars.linder@dn.se “

“FACKBOK
Yuval Noah Harari
”Sapiens. En kort historik över mänskligheten”
Övers. Joachim Retzlaff Natur & Kultur

MER LÄSNING
Mänsklighetens historia betraktad från satellitnivå 2015-03-23
Björn Wiman: Hela världen förändras när kulturen börjar ”jobba med data” 2015-03-29
Därför måste vi lura hjärnan att bli moralisk 2015-03-01
All sann identitet bygger på berättande 2015-04-09
Därför är upplysningens döda filosofer dagens mest levande 2015-01-19 “

Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter.

Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer :

Individens kroppsliga förhållanden, dvs individens kroppsliga status och personliga hjälpmedel för de kroppsliga behoven.
Individens psykiska förhållanden, dvs individens olika psykiska tillstånd och aktiviteter, individens inre verklighet.
Individens fysiska miljö - fysiska samhälle. De fysiska miljöerna gäller det fysiska i omgivningarna. De fysiska miljöerna kan gälla:
* De fysiska miljöerna som estetiska objekt med kulturella värden och funktioner.
* De fysiska miljöerna som materiella objekt med ekonomiska värden och teknologiska funktioner.
Individens sociala miljö - sociala samhälle, dvs människornas psykiska samspel, de sociala miljöerna.

Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :

Individernas viljor.
Kollektiva viljor. (Politik).
Handlingar för kroppen (ekonomiska- teknologiska handlingar).
Handlingar för psyket (informationshandlingar- kulturella handlingar).
Verksamheterna påverkar varandra i en påverkanskedja utan slut.

Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller i livet:

A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Individer och samhällen planerar framtiden.

Planeringar går ut på att finna vad man bör vilja och innehåller fyra planeringsmoment som kan redovisas på många olika sätt alltefter omständigheterna i varje planeringsfall :

Hur var det ?	Kunskaper och erfarenheter från det förgångna.
Hur är det ?	Riktiga kunskaper om rådande örhållanden.
Hur kan det bli ?	Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?
Hur bör det bli ?	Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

Dessa frågor bör ställas ifråga om alla mänskliga verksamheter. Man bör utforma svaren på frågorna om hur det bör bli med hänsyn till effekterna, sedda i jämlikhetsperspektiv, på individernas levnadsvillkor, som ges av

psykiska och
kroppsliga förhållanden och av deras
fysiska och
sociala miljöer.

Vill man förbättra världen - göra världen till en bättre plats - måste man arbeta på alla de fyra områdena om psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer. De fyra områdena påverkar varandra och direkt eller indirekt slutmålet: tillfredsställelse för individen.

Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner, det kräver gemensamma viljor och gemensamma planeringar. I en demokrati är alla medansvariga för utvecklingen och får försöka bilda sig uppfattningar och ta ställning och försöka påverka verksamheterna inklusive samverkansverksamheterna i lämplig riktning. I en demokrati är det viktigt att alla medborgare är så väl informerade att de kan delta i styrningarna mot framtiden. Det ställer stora krav på informationssystemen.

Resonemangen leder till att man bör göra allt som är möjligt för att till alla genom utbildning och information sprida ut kunskaper om världsförbättringsproblemen, dvs kunskaper om hur det var och är, kan bli och bör bli. För att ha något att sprida ut måste man hålla igång forskningar, utredningar och planeringar. För att hålla ihop allt detta måste man hålla igång även kontinuerliga planeringar om forskning, utredning, utbildning, information och planeringar.

Planeringar bör finnas dels för en mängd ämnesområden-verksamhetsområden, dels för geografiska områden av olika storlekar. För alla planeringar bör finnas flera framtida tidshorisonter. Både tillstånd och framför allt processer bör planeras. Man bör alltså ha planeringar för tillstånd i rummet vid olika tidpunkter och planeringar för processer som fördelar i rummet och förändrar med tiden.

Man bör noga skilja mellan planeringar och beslut. Planeringar är beslutsunderlag. När alla fått alla informationer i planeringsprocesserna ska allas åsikter slussas igenom i hierarkierna till dem som fått makt att besluta, och det är också informationsprocesser som ingår i samhällsplaneringens problem.

Till problemen hör också informationsprocesserna från beslut till det slutliga verkställandet. Samhällsplaneringsprocesserna bildar ett jättelikt informationssystem som rymmer alla informationsflöden. I själva verket är det så att de förekommande informationsprocesserna bildar eller utgör de förekommande planerings- och beslutsprocesserna.

Samhällsplaneringsprocessernas och beslutsprocessernas problem kan ses som en mängd informationsproblem med ca 7 miljarder personers, dvs världsbefolkningens, inre informationsproblem i psykiska processer och ett yttre informationsproblem med informationsutbyten mellan alla dessa personer. Samhällsplanering innebär bl a konstruktion av förslag till framtider, då det konstruktiva arbetet utförs i de psykiska processerna med hjälp av kunskapsmaterial som tillkommer genom både inre och yttre informationsflöden.

Förändringsprocesserna hålls igång av informationsflöden i och mellan människorna, och därför övergår förändringsproblemen och samhällsplaneringens problem i ett stort problem om produktion och spridning av kunskaper och värderingar, som leder till handlingar som förändrar världen.

Vill man förbättra världen bör man i första hand förbättra individernas inre verkligheter och viljor och förbättra de politiska-demokratiska styrningsprocesserna. Det kan man göra genom åtgärder på plane-

rings-, forsknings-, utrednings-, utbildnings- och informationsområdena.

Arbetet om samhällsplaneringens problem vänder sig till dem som har makten över förändrings- och fördelningsprocesserna på olika nivåer och i synnerhet på de politiska nivåerna. Eftersom Sverige är en demokrati har i princip folket makten. Arbetet vänder sig därför till folket, men då den s k representativa demokratin tillämpas har de förtroendevalda politikerna makten och arbetet vänder sig därför främst till dem.

Men det vänder sig också i hög grad till alla som på ledande sätt på opolitiska nivåer medverkar vid förändring av individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och deras fysiska och sociala miljöer, och de finns inom alla delar av systemet. Arbetet vänder sig i hög grad till alla som sysslar med utbildning och information.

I rollen A1 behöver man information så att man klarar det dagliga livet. I den rollen kan man ställas inför problem var man ska köpa varor bäst, hur man lagar bra mat, hur man kan resa bäst, hur man gör för att bota krämpor, vart man vänder sig när man blir sjuk, hur man knypplar, vad aktierna står i, vad de ger på bio och teater, vem som vann fotbollsmatcherna etc etc. I den rollen vet man vad man vill efterfråga och det kan då vara bra med en söktjänst där man bara skriver in t ex ”fotbollsmatcher” eller ”magont”. I ett väl utvecklat nät ska man då få ”träffar” som beskriver det man är ute efter.

I rollen B1 gäller det att hitta ett bra jobb man trivs med och man får betalt för så mycket man vill ha. I den rollen måste man välja utbildning om man inte har någon man tycker räcker och då får man söka på utbildningar och lediga jobb.

I rollen B2 gäller det att göra jobbet bra, dvs man måste göra det på bästa sätt och på rätt tid. Vill man använda Internet för den här rollen får man söka på det yrke man valt och se om man kan få några tips om hur man bör göra. Arbetsgivarna bör tala om hur arbetet ska skötas och anställda och specialister och forskare kan komma med förslag till förbättring av arbetsrutinerna.

Rollen A2 är den verkligt svåra rollen : Att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer. Klassifikationssystemet som redovisas här är uppbyggt i första hand med hänsyn till rollen A2, men tillfredsställer automatiskt informationsbehoven i de andra rollerna eftersom man i rollen A2 behöver veta bland annat allt som man behöver veta i de andra rollerna. Det som man ytterligare behöver veta i rollen A2 är hur alla verksamheter påverkar varandra och behöver veta vad man ska sträva mot, dvs veta vilka verksamheter som behövs och hur de bör vara fördelade.

Information för rollen A2 kan man inte få genom att söka på ett enda ord utan man måste orientera sig i hela informationsutbudet. För att inte drunkna i all information måste man ha hjälp att få ordning på frågorna, och den hjälpen får man med det uppgjorda klassifikationssystemet för verksamheter.

Klassifikationssystem för verksamheter.

O....1 Psykologiska och filosofiska verksamheter

O....10 Övergripande samhällskunskap. Övergripande värderingar
O....101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
O....102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
O....103 Allmänna encyklopedier. Övergripande värderingar
O....104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband
O....105 Övergripande om forskning
O....106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
O....107 Övergripande om kulturella verksamheter, utbildning o d.
O....108 Samhällskunskap.
O....109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.

O....11/19 Individernas inre verkligheter.
O....11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
O....12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
O....13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
O....14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
O....15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
O....16 Individens logik. Vetenskpsteori o d.
O....17 Individens moral och uppfattningar om moral.
O....18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.

O....2 Religiösa verksamheter o d
O....20 Övergripande religiösa verksamheter o d
O....21 Allmän religionsvetenskap
O....22/28 Kristna religioner
O....29 Icke kristna religioner o d

O....3 Politikvetenskaper.Politiska verksamheter.
O....31 Statistik och demografi
O....32 Statsvetenskap
O....33 Nationalekonomi, internationell ekonomi
O....34 Lagar o förordningar, traktat, juridik
O....35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
O....351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
O....352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och mots utomlands)
O....353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
O....354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d)

O....36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
O....36...om individernas kroppsliga förhållanden.
O....37...om utbildning o d.
O....38...om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
O....39...om sociala miljöer, nöjen, sport o d

O....4 Sambandsforskningsverksamheter.
O....40. 41- 49. Systemvetenskap. Infostruktur.

O....5 Naturforskning. Matematikverksamheter.
O....50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap
O....51 Matematik
O....52 Astronomi, rymdforskning
O....53 Fysik o d
O....54 Kemi o d
O....55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d
O....56 Paleontologi, arkeologi o d
O....57 Biologi,ekologi. Naturgeografi. Utvecklingslära, ärftlighet
O....58 Botanik.
O....59 Zoologi

O....6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
O....60 Allmänt om teknologiska och ekonomiska verksamheter
O....61 Hälso- o sjukvårdsverks., räddning o d. Veterinärverksamheter
O....62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d)
O....63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske
O....64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
O....641 Matlagning. 642 Måltider,servering, restauranger.
O....643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
O....644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
O....645 Användning av inventarier o d.

O....646 Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
O....647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter
O....648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
O....649 Personvård: barn, hemsjukvård o d .

O....65 Administration, distribution, kommunikation, organisation o d
O....651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning
O....6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.
O....6525-6529 Militära verksamheter
O....653 Handelsverksamheter.
O....654 Telekommunikationsverksamheter.
O....655 Förlagsverksamheter o d.
O....656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.
O....657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
O....658 Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling. Arbetsmarknad.
O....659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.

O....66/68 Tillverkning av varor
O....66 Tillverkning av kemivaror o d
O....67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
O....68 Tillverkning av komplexvaror

O....69 Tillverkning/ byggande av byggnader och anläggningar

O....7 Formgivning av fysiska o sociala miljöer.
O....70 Allmänt om konst och kultur.
O....71 Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimat.
O....72 Formgivning av byggnader och anläggningar, arkitektur
O....73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning
O....74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning
O....75/77 Bildkonst.75 Måleri.76 Grafiskt, 77 Foto
O....78 Musik (konserter o d 792)

O....79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer och verksamheter. Sport
O....7911-7913 Seder och bruk. Planering av sociala miljöer.
O....7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
O....792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
O....793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
O....794 Spel. Skicklighets- och turspel Lotteri. Lotto. Tips

O....795 Sociala miljöer och sociala verksamheter.
O....7951 Socialvård o d.
O....7952/7956 Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer
O....7957 Undervisning o d.
O....7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet
O....7959 Sociala miljöer o verksamheter i allmänna grupper o d

O....796/799 Sport, idrott o d.

O....8 Språk. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
O....80 Språk.Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.
O....81 Litteraturvetenskap - historia. 812/819 motsvarar 82/89.

O....82/89 Skönlitteratur på olika språk
O....82 Engelsk skönlitteratur o d.
O....83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitteratur
O....84 Fransk skönlitteratur o d
O....85 Italiensk skönlitteratur o d
O....86 Spansk och portuguisisk skönlitteratur o d
O....87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d
O....88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d
O....89 Skönlitteratur på orientaliska och övriga språk o d

O....9 Saklitterärt. Allmän geografi, allmän historia. Biografi.
O....90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen
O....91 Allm. geografi, reseskildringar 913/919 motsvarar 93/99.
O....92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d

O....93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
O....93 Allmänt om allmän historia. Världs- och forntidshistoria
O....94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa
O....95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
O....96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
O....97 Medeltidens o nya tidens historia i Nord- o Mellanamerika
O....98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika
O....99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Rymden

22 politikområden.

Utredningar har visat att dagens politiska problem kan inordnas i 22 politikområden som hvudsakligen stämmer överens med regeringens ministerområden.

* **Statsministern.**
  Politik för en statsminister.

* **Allmänt om politikens förutsättningar.**

* **Utrikes- och världspolitik. Globaliseringen.**
  Politik för en utrikesminister.
* **Europapolitik.**
  Politik för en EU-minister.
* **Demokratiproblem, juridik.**
  Politik för en demokratiminister och en justitieminister.
* **Försvar.**
  Politik för en försvarsminister.
* **Klimat och klimatpolitik**
  Politik för en miljöminister.
* **Transporter.**
  Politik för en infrastrukturminister.
* **Planering av fysiska miljöer.**
  Politik för en plan- och byggminister.
* **Landsbygdspolitik.**
  Politik för en landsbygdsminister.
* **Bistånd.**
  Politik för en biståndsminister.
* **Sjuk- och hälsovård, kemikalier, räddningdtjänst.**
  Politik för en socialminister med hälso- och sjukvård.
* **Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.**
  Politik för en hem- och konsumentminister och en energiminister.
* **Barn- och äldreomsorg. Välfärd. Socialtjänst**
  Politik för en barn-och äldreminister med välfärd och socialtjänst o d
* **Utbildning. Forskning.**
  Politik för en utbildningsminister.
* **IT. Information, Konst, kultur, idrott.**
  Politik för en IT-minister och en kultur- och idrottsminister.
* **Jobb.**
  Politik för en arbetsmarknadsminister.
* **Näringar.**
  Politik för en näringsminister.
* **Handel.**
  Politik för en handelsminister.
* **Migration. Integration.**
  Politik för en migrationsminister och en integrationsminister.
* **Polisen. Brott. Kriminalvård.**
  Politik för justitieministerns polis- och kriminalpolitik.
* **Pengar. Skatt, bidrag, finanser, pensioner, försäkringar.**
  Politik för finans-, finansmarknads- och socialförsäkringsministrar.

De 22 politikområdena och klassifikations-systemets verksamheter.

Fördelningen av klassifikationssystemets områden kan bli, med hänsyn till hur regeringens verksamheter fördelar sig på ministrar:

1 **Ledning**. (Statsminister)
353 Sveriges regering

2 **Planering av och information om regeringspolitiken.** (Planeringsminister. Informationssekreterare. Gruppsekreterare. Partisekreterare) Förutsättningar för regeringen.
351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och motsvarande utomlands)
6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning. Del
36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
36...om individernas kroppsliga förhållanden.
37...om utbildning o d.
38...om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
39...om sociala miljöer, nöjen, sport o d

3 **Utrikes- och världspolitik.** (Utrikesminister och FN-minister och Världsplaneringsminister) 91+93-99 har tagits med här.
354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d) Del
91 Allm. geografi, reseskildringar 913/919 motsvarar 93/99.
93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
93 Allmänt om allmän historia. Världs- och forntidshistoria
94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa
95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
97 Medeltidens o nya tidens historia i Nord- o Mellanamerika
98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika
99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Rymden

4 **Europapolitik.** (EU-minister och Europaplaneringsminister)
354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d) Del
91 Allm. geografi, reseskildringar 913/919 motsvarar 93/99 Del
94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa. Del

5 **Demokratiproblem, juridik.** (Demokratiminister. Justitieminister, del)
31 Statistik och demografi
32 Statsvetenskap
33 Nationalekonomi, internationell ekonomi
34 Lagar o förordningar, traktat, juridik
6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning. Del

6 **Försvar.** (Försvarsminister)
6525-6529 Militära verksamheter

7 **Klimat och klimatstörningar.** (Miljöminister)
71 Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimat. Del

8 **Transporter.** (Infrastrukturminister)
656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.

9 **Planering av fysiska miljöer.** (Plan- och byggminister.)
71 Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimat. Del
72 Formgivning av byggnader och anläggningar, arkitektur

10 **Landsbygdspolitik.** (Landsbygdsminister)
63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske

11 **Bistånd.** (Biståndsminister)
7951 Socialvård o d. Del

12 **Sjuk- och hälsovård, kemikalier, räddningdtjänst.** (Socialminister)
61 Hälso- o sjukvårdsverksamheter, räddning o d. Veterinärverksamheter

13 **Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.** (Hem- och konsumentminister. Energiminister)
64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
641 Matlagning. 642 Måltider, servering, restauranger.
643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
645 Användning av inventarier o d.
646 Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter
648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
649 Personvård: barn, hemsjukvård o d. Del

14 **Barn- och äldreomsorg. Välfärd. Socialtjänst.** (Barn- och äldreminister)
649 Personvård: barn, hemsjukvård o d . Del
7951 Socialvård o d.

15 **Utbildning. Forskning.** (Utbildningsminister)
7957 Undervisning o d.
Forskning och utbildning:
4 Sambandsforskningsverksamheter.
5 Naturforskning. Matematikverksamheter
50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap
51 Matematik
52 Astronomi, rymdforskning
53 Fysik o d
54 Kemi o d
55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d
56 Paleontologi, arkeologi o d
57 Biologi, ekologi. Naturgeografi. Utvecklingslära, ärftlighet
58 Botanik.
59 Zoologi
60 Allmänt om teknologiska och ekonomiska verksamheter
62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d) Del
7959 Sociala miljöer och verksamheter i allmänna grupper o d. Del

16 **IT. Information, Konst, kultur, idrott.** (IT-minister. Kultur-och idrottsminister)
101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
103 Allmänna encyklopedier. Övergripande värderingar
104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband
105 Övergripande om forskning
106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
107 Övergripande om kulturella verksamheter, utbildning o d.
108 Samhällskunskap.
109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.
11/19 Individernas inre verkligheter.
11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
15 Individens psykiska mekanismer. Psykologi o d.
16 Individens logik. Vetenskpsteori o d.

17 Individens moral och uppfattningar om moral.
18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.
20 Övergripande religiösa verksamheter o d
21 Allmän religionsvetenskap
22/28 Kristna religioner
29 Icke kristna religioner o d
651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning
654 Telekommunikationsverksamheter.
655 Förlagsverksamheter o d.
659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od. Del
70 Allmänt om konst och kultur.
73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning
74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning
75/77 Bildkonst.75 Måleri.76 Grafiskt, 77 Foto
78 Musik (konserter o d 792)
7911-7913 Seder och bruk. Planering av sociala miljöer.
7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
794 Spel. Skicklighets- och turspel Lotteri. Lotto. Tips
7959 Sociala miljöer och verksamheter i allmänna grupper o d. Del
796/799 Sport, idrott o d
80 Språk.Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.
81 Litteraturvetenskap - historia. 812/819 motsvarar 82/89.
82/89 Skönlitteratur på olika språk
90 Tidningar, tidkrifter, journalistik.
92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d

(Området är mycket stort, men politikerna brukar inte ha mycket intresse för konst och kultur)

17 **Jobb.** (Arbetsmarknadsminister.)
658 Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling. Arbetsmarknad. Del

18 **Näringar.** (Näringsminister)
658 Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling. Arbetsmarknad.Del
62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d) Del
659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od. Del
66/68 Tillverkning av varor
66 Tillverkning av kemivaror o d
67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
68 Tillverkning av komplexvaror
69 Tillverkning/ byggande av byggnader och anläggningar

19 **Handel.** (Handelsminister)
653 Handelsverksamheter.
659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od. Del

20 **Migration. Integration.** (Integrationsminister. Migrationsminister)
7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet m m

21 **Polisen. Brott. Kriminalvård**. (Justitieminister, del)
7952/7956 Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer.Del

22 **Pengar. Skatt, bidrag, finanser, pensioner,försäkringar**. (Finansminister. Finansmarknadsminister. Skatteminister. Socialförsäkringsminister)
657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter

Kommentarer:

Det som anges för politikområdet om planering och information om regeringspolitiken avser förutsättningar för politik o d, hur man organiserar sin verksamhet, Källor till planering av och information om regeringspolitiken. Ett område för hur man kommer fram till politiska förslag och förmedlar förslagen till väljarna.
Se exempel i
Sven Wimnell 27 november 2013: Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Första delen med de första 12 områdena.
http://wimnell.com/omr36-39zzd1.pdf

Verksamheterna 91 och 93-99 har placerats på politikområdet för utrikesfrågor eftersom det som hänt och händer i världen är viktigt för utrikesfrågorna, men de verksamheterna har delar på alla politikområden. Området 9 kan i första hand anses höra till politikområdet för kultur med kommentaren att alla politikområden har delar i 9.

På grund av att politikerna har svårt att hantera kulturfrågor blir politikområdet för kultur mycket stort. Alla politikområden har delar inom området för kultur, men det är besvärligt att ange hur.

Verksamhetsområdet 79 gäller sociala miljöer och är då egentligen ett område för kultur, men i området 79 har brutits ut delar som ses som särskilda områden: socialpolitik, bistånd, polis o d, utbildning, migration-integration-segregation och idrott.

Området polis är bredare än bara polis. (Se omr7952-7956.html) Se gärna omr7952-7956d.pdf

Alla områdena innehållller stora tydliga politiska problem och många detaljproblem.

När det gäller ordningen mellan områdena har här börjats med området om den politiska ledningen och området för hur man kommer fram till politiska förslag och förmedlar förslagen till väljarna.

Sedan kommer området för hur man ser på världen, världsplaneringen och utrikespolitiken samt hur man ser på Europa.

Efter det kommer problem med demokratin och juridiken, krigs- och försvarsproblem och problemen med klimatet sett som gällande världen och de olika länderna.

Sedan utbredningen över markytan: transporter, planeringen av den fysiska miljön och problem med glesbygden, det som tidigare brukade kallas jordbrukspolitik. Dessa problem kan ses som gällande hela världen och gällande varje land för sig, bland annat Sverige.

Efter dessa områden som kan gälla hela världen kommer området om biståndspolitiken där de föregående problemen är förutsättningar för biståndet.

Sedan kommer områden som mer kan gälla närområden: först område om hälsa, sjukvård och räddning, sedan område om hushållens verksamheter och område om omsorg för grupper som behöver stöd.

Efter detta: område för utbildning, område för information och kultur od, område för jobb och område för näringar och område för handel.

Sedan område för rasism, främlingsfientlighet o d och integration, och område för brott, polis od.

Sist området för pengar. Man kan rimligen inte diskutera pengar förrän man gått igenom alla de tidigare områdena.

Regeringen styr Sverige.

Regerinen och oppositionens agerande har behandlats på Sven Wimnells hemsida, http://wimnell.com sedan 1998 och i särskilda utredningar med anknytning till hemsidan.

De särskilda utredningarna finns förtecknade i
Sven Wimnell : Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Ett forskningsarbete. Utredningar och deras innehåll. http://wimnell.com/omr40zf.pdf

Regeringen måste följa konventioner om mänskliga rättigheter o d som behandlats i
Sven Wimnell 4 maj 2011: Om mänskliga rättigheter 2007 i alla världens länder enligt Urikesdepartementets utredningar.
http://wimnell.com/omr103a.pdf och

Sven Wimnell 16 mars 2008: Något om sociala miljöer.
Kompletterad 1 juni 2012 med våldet i världen, mänskliga rättigheter, mobbning, diskriminering o d.
http://wimnell.com/omr7952-7956d.pdf

"Rätten till tillfredsställande levnadsstandard
Alla människor har rätt till en levnadsstandard som är tillräcklig för den egna och familjens hälsa och välbefinnande. Denna omfattar mat, kläder, bostad, hälsovård och nödvändiga sociala förmåner liksom trygghet vid förlust av försörjning under omständigheter som man själv inte har kunnat råda över. Rätten till en skälig levnadsstandard är specificerad till sitt innehåll, men inte till omfattning. Varje land ska, utifrån sina förutsättningar och de omständigheter som råder i landet, arbeta för att varje människa får tillgång till en levnadsstandard som är tillräcklig. "

När den nuvarande regeringen bildades övertog den arbetsuppgifter från den föregående alliansregeringen. Under det halvår som nu gått har de nya ministrarna försökt komma underfund med sin egen politik. Den tycks ännu inte var fullt klar. Detta ska behandlas i en kommande särskild utredning, men redan nu ska göras några kommentarer.

Politikområdet för statsministern sköts av statsministern, som har statsrådet Kristina Persson som någon sorts medhjälpare.

Politikområdet för politiken förutsättningar o d är ministerlös och får skötas av ministrarna tillsammans.

Politikområdet för utrikespolitiken sköts av utrikesministern som förr har haft hand om utrikeshaneln, den är nu helt eller delvis förd till näringsministern. Nordiska frågor ska skötas av Kristina Persson**.**

Europapolitiken. Utrikesministern har hand om den men statsministern tycks vilja till en del också vara europaminister.

Politikområdet för juridik och demokrati delas av justitieministern och kultur- och demokratiministern. Jusitieministern är också migrationsminister och har lagt ut rättsväsendet om brott och polis od på en särskild inrikesminister.

Politikområdet för försvar sköts av försvarsministern, men han har hand om vissa frågor om civil räddningstjänst som borde gå till området för sjuk- och hälsovård.

Politikområdet för klimat sköts av miljöministern, som också har hand om delar av planeringar av den fysiska miljön hon inte har kompetens för och som borde gå till området för planeringen av den fysiska miljön. Hon har också hand om vissa vattenfrågor som hör till hushållsområdet. Hon har lagt tid på skatter för transporter, som borde skötas av transportministern och finansministern. Hon borde ägna sig

åt klimatet och då behandla hela världens klimat eftersom klimatet går över alla gränser.

Politikområdet för transporter sköts av infrastrukturministern. Hon borde få hand om postfrågor som nu ligger hos bostadsministern.

Politikområdet för planering av fysiska miljöer är en offentlig verksamhet. Närmast till att sköta detta område är bostads- och stadsutvecklingsministern, som borde få hand om all planering av de fysiska miljöerna, även delar som nu ligger hos miljöministern och landsbygdsministern. Drift av bostäder hör hemma i området för hushållsverksamheter. Bostadsministern sköter post- och IT. frågor, postfrågorna borde gå till transportministern och IT-frågorna, i brist på IT-minister, till kulturministern som har hand om informationsfrågor.

Politikområdet för landsbygd sköts av landsbygdsministern som tidigare hade eget departement en föregångare till gamla jordbruksdepartementet.. Nu ingår han i näringsdepartementet där lantbruksnäringarna passar bra. Men frågor om annat ingår, som bättre passar in planeringen av de fysiska miljöerna.

Politikområdet för bistånd är ganska klart och sköts av biståndsministern.

Politikområdet för hälso- och sjukvård sköts av socialministern, han borde få viss rädningtjänsfrågor som nu ligger hos försvarsministrn. Hälsoministern har hand om vissa idrottsfrågor, det mesta om idrott finns hos kulturministern. Socialministern har lagt ut delar om socialtjänst o d till en barn-, äldre- och jämställdhetsminister och socialförsäkringar till en socialförsäkringsminister.

Politikområdet för hushållet, mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi har ingen ansvarig minister, Det föreslås att Kristina Persson får bli det. Ansvariga för delar är nu energiministern, bostadsministern och finansmarknads- och konsumentministern.

Politikområdet för barn- och äldreomsorg, socialtjänst o d har oklart innehåll, sköts av barn-, äldre- och jämställdhetsministern, Hon bör se till att regeringen följer jämlikhetsreglerna och se till att också folket har möjlighet att följa dem.

Politikområdet för utbildning och forskning sköts av utbildningsministern och två ministrar till för olika dela av verksamhetern.

Politikområdet för IT. Information, Konst, kultur, idrott sköts av kultur- och demokratiministern. Hon bör få hand om IT-problemen.Hon bör se till att regeringen följer reglerna om demokrati och se till att folket har möjlighet att följa reglerna.

Politikområdet för jobb sköts av arbetsmarknadsministern, som också har hand om integrationfrågor ingående i området för migration

Politikområdet för näringar sköts av närings-och innovationsministern. Han har lagt ut till särskilda ministrar frågor om transporter, bostäder och landsbygdfrågor.

Politikområdet för handel. Det finns ingen handelsminister. Området sköts av näingsministern, som från utrikesministern fått hela eller delar av utrikeshandeln.

Politikområdet för migration och integration sköts av migrationsmininstern. Inegrationsfrågormna som sköts av arbetsmarknadsministern ingår här.

Politikområdet för brott och polis od, rättsväsende sköts av inrikesministern.

Politikområdet för pengar, finanser o d sköts av finansministern, finansmarknads- och konsumentministern och civilministern. Konsumentfrågor hör till området för hushållsverksamheter. Här ingår socialförsäkringsministern.

Politiska problem i de 22 politikområdena

Politiska problem och deras hantering har behandlats på hemsidan, wimnell.com , sedan den införes på internet 1998, dvs 17 år, Länkar till de särskilda utredningarna läggs in i början på hemsidan, med det senaste överst och innehållsförteckningar till utredningarna läggs in på http://wimnell.com/omr40zf.pdf De särskilda utrdningarna har med datorteknikens utveckling blivit längre och längre.

De politiska problemen är fördelade på de 22 politikområdena i den ordning de har nu fr o m 22 november 2013:Utredningarna sedan dess:

Sven Wimnell 3 april 2015: Svenska folket och dess boende, nya lägenhetstyper, hushålls- och bostadsstatistik. Hushållskostnader, samhällsplaneringens problem och regeringens verksamheter och ansvar. **http://wimnell.com/omr36-39zzy.pdf**

Sven Wimnell 10 mars 2015: Utrikespolitisk debatt och några tidningsartiklar i 22 politikområden 28 januari - 27 februari 2015, med utvecklingen under perioden. En fortsättning på http://wimnell.com/omr36-39zzv.pdf **http://wimnell.com/omr36-39zzx.pdf**

Sven Wimnell 17 sept 1997 + 1 februari 2015: Filosofins historia. Bertrand Russel om västerlandets visdom. **http://wimnell.com/omr109b.pdf**

Sven Wimnell 31 januari 2015: Socialdemokraternas hemsida på internet. Människornas levnadsvillkor och utvecklingens krafter. Partiledardebatt och tidningsartiklar i 22 politikområden 10-27 jan 2015 **http://wimnell.com/omr36-39zzv.pdf**

Sven Wimnell 10 jan 2014: Tidningsartiklar 11 december 2014 - 10 januari 2015. Med förhandlingar och överenskommelser om hur man ska styra Sverige utan extra val. **http://wimnell.com/omr36-39zzu.pdf**

Sven Wimnell 10 dec 2014: Om politik med anledning av budgetbeslutet i riksdagen den 3 dec 2014. **http://wimnell.com/omr36-39zzt.pdf**

Sven Wimnell 1 dec 2014: Tidningskommentarer 27 okt - 27 nov 2014 om de sista 11 politikområdena. **http://wimnell.com/omr36-39zzs2.pdf**

Sven Wimnell 1 dec 2014: Några kommentarer om sådant som de politiska partierna inte bryr sig om och tidningskommentarer 27 okt - 27 nov 2014 för de första 11 politikområdena.. **http://wimnell.com/omr36-39zzs1.pdf**

Sven Wimnell 12 nov 2014: Levnadsförhållanden, system för verksamhetsområden, politiska aktörer, riksdagen, kommuner, myndigheter. utskott. regeringen och departementen, statsbudgeten. **http://wimnell.com/omr36-39zzr.pdf**

Sven Wimnell 12 nov 2014: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Förteckning över särskilda utredningar t o m 12 november 2014 **http://wimnell.com/omr40zi.pdf.pdf**

Sven Wimnell 26 oktober 2014: Budgetpropositionen 2015. Människornas levnadsförhållanden. Regeringen. Myndigheter. Sammanfattningar om budgeten. Tidningskommentarer. Bugetdebatten. **http://wimnell.com/omr36-39zzq.pdf**

Sven Wimnell 13 oktober 2014: Människornas levnadsförhållanden. Riksdagens utskott. Den nya regeringen. Kommentarer och förslag. Tidningskommentarer. Partiledardebatten 8 okt 2014 **http://wimnell.com/omr36-39zzp.pdf**

Sven Wimnell 13 okt 2014: Samhällsplaneringens problem. Tidningsartiklar 21 sept-13 oktober 2014. **http://wimnell.com/omr36-39zzo.pdf**

Sven Wimnell 20 september 2014: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Politik september 2014
http://wimnell.com/omr36-39zzn.pdf

Sven Wimnell 4 september 2014: Utbildningssystemet och samhällsplaneringens problem.
http://wimnell.com/omr36-39zzm.pdf

Sven Wimnell 30 juni 2014: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Politik maj - juni 2014
http://wimnell.com/omr36-39zzl.pdf

Sven Wimnell 10 maj 2014: Svensk politik från vikingatiden till oppositionens valplattformar för valen 2014.
http://wimnell.com/omr36-39zzk.pdf

Sven Wimnell 080201+5 april2014: Sveriges och omvärldens historia.
http://wimnell.com/omr93c.pdf

Sven Wimnell 3 april 2014: Statstisk årsbok för Sverige 2014 och regeringens verksamheter inlagt i 22 politikområden. Med många länkar till myndigheter o d och biblioteksystem.
http://wimnell.com/omr36-39zzj.pdf

Sven Wimnell 3 april 2014: Hushållsverksamheter, hushållsbudgetar, inkomster och boende, skatteproblem m m. Och sedan: Statistisk årsbok för Sverige 2014 och regeringens verksamheter inlagt i 22 politikområden, med många länkar.
http://wimnell.com/omr36-39zzi.pdf

Sven Wimnell 27 februari 2010 + 3 april 2014: Fackföreningar och arbetsgivareföreningar 2014. Statistik om arbete och näringar. Arbetsförmedlingens hemsida. **http://wimnell.com/omr658f.pdf**

Sven Wimnell 15 mars 2014: Samhällsplaneringens problem. Förslag till förstasida med 22 politikområden på socialdemokraternas hemsida och kommentarer om de 22 områdena.
http://wimnell.com/omr36-39zzg.pdf

Sven Wimnell 31 januari 2014: Fel i skolor. Folkrörelser, Folkbildning och Studieförbund. Utbildning och forskning. Vuxnas och 15-åringars kunskaper. PISA. Civilsamhället. Kultursamhället.
http://wimnell.com/omr36-39zzf.pdf

Sven Wimnell 24 december 2013: Socialdemokraternas politik. Krav om bättre politik och bättre information om politik. Krav om bättre samhällsinformation och bättre skolundervisning.
http://wimnell.com/omr36-39zze.pdf

Sven Wimnell 27 november 2013: Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Första delen med de första 12 områdena.
http://wimnell.com/omr36-39zzd1.pdf

Sven Wimnell 27 november 2013: Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Andra delen med de sista 10 områdena.
http://wimnell.com/omr36-39zzd2.pdf

Sven Wimnell 22 november 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Hösten 2013 inför valet 2014. Del 1-3. **http://wimnell.com/omr36-39zzb.pdf**

Sven Wimnell 22 november 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Hösten 2013 inför valet 2014. Del 4 **http://wimnell.com/omr36-39zzc.pdf**

Särskilda utredningar 30 januri 2010 - 17 juni 2013

Sven Wimnell 1+17 juni 2013: Samhällsplaneringens problem. Om planering av politik för ministrar. Socialdemokraternas hemsida 1 juni 2013.http://wimnell.com/omr36-39zzas.pdf

Sven Wimnell 20 maj 2013: Politik våren 2013. En fortsättning på tidigare sammanställningar om samhällsplaneringens problem den 1, 20 och 30 mars 2013.
http://wimnell.com/omr36-39zz.pdf

Sven Wimnell 30 mars 2013: Om uppgifter för en socialdemokratisk skuggregering. Kommentarer till fem sammanställningar omr36-39zs-zx http://wimnell.com/omr36-39zy.pdf

Sven Wimnell 1 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikationssystem för verksamheter som förändrar världen. http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf

Sven Wimnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i områdena 1-5.
1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
2. Religiösa verksamheter.
3. Politiska vetenskaper. Politiska verksamheter.
4. Sambansforskningsverksamheter
5. Naturforskning. Matematikverksamheter.
http://wimnell.com/omr36-39zt.pdf

Sven Wimnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i område
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
http://wimnell.com/omr36-39zu.pdf

Sven Wimnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i områdena
7-9. Kulturella verksamheter
http://wimnell.com/omr36-39zv.pdf

Sven Wimnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?
Några händelser och problem i världen sommaren 2012 - mars 2013.
http://wimnell.com/omr36-39zx.pdf

Sven Wimnell 29 oktober 2012. Förslag: TV-avgiften avskaffas för privahushåll och ersätts med en kollektivavgift betald av riksdagen.
http://wimnell.com/omr36-39zr.pdf

Sven Wimnell 16 mars 2008: Något om sociala miljöer. Kompletterad 1 juni 2012 med våldet i världen, mänskliga rättigheter, mobbning, diskriminering o d. http://wimnell.com/omr7952-7956d.pdf
Sven Wimnell 16 maj 2012: Politik i maj 2012 och socialdemokraternas möjligheter att vinna valet 2014. http://wimnell.com/omr36-39zq.pdf

Sven Wimnell 10 april 2012: Universitet och högskolor. Utbildning och forskning.
http://wimnell.com/omr40zh.pdf

Sven Wimnell 28 februari 2012: Yttrande till Plan- och byggnadsnämnden i Strängnäs kommun angående järnvägen i Strängnäs.
http://wimnell.com/omr71m.pdf

Sven Wimnell 10 februari 2012: Alliansregeringens verksamheter i februari 2012 och en socialdemokratisk skuggregering.
http://wimnell.com/omr36-39zp.pdf

Sven Wimnell 11 januari 2012:
Kulturutredningar och kulturbudgetar.
http://wimnell.com/omr70c.pdf

Sven Wimnell 10 januari 2012: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Politik inför 2012. Det behövs ordentliga och hederliga planeringar för många delområden i nio huvudområden.
http://wimnell.com/omr36-39zo.pdf

Sven Wimnell 9 jan 2012:
http://Världsarvslistan http://whc.unesco.org/en/list/
http://wimnell.com/omr91b.pdf

Sven Wimnell 16 juni 2011:
Fysisk planering i Sverige. (Område 71)
http://wimnell.com/omr71l.pdf

Boverket maj 2011: Regelsamling för hushållning, planering och byggande. Lagar med förordningar och föreskrifter.
Plan- och bygglag (2010:900), Miljöbalken m m.
http://wimnell.com/omr71k.pdf

Sven Wimnell 26 maj 2011: Något om socialdemokrater och politik april-maj 2011. http://wimnell.com/omr36-39zn.pdf

Sven Wimnell 10 maj 2011: Barnfattigdom och annan fattigdom.
http://wimnell.com/omr36-39zm.pdf

Sven Wimnell 4 maj 2011: Om mänskliga rättigheter 2007 i alla världens länder enligt Urikesdepartementets utredningar.
http://wimnell.com/omr103a.pdf

Sven Wimnell 29 april 2011: Brev till kommunstyrelsen i Strängnäs om järnvägen i Strängnäs. http://wimnell.com/omr71i.pdf

Sven Wimnell 20 april 2011: En samhällsbeskrivning.
Hushållsekonomi. Politisk planering. Socialdemokraternas extrakongress och början på ny
politik. Jobbskatteavdragen. Skolan. Järnvägen i Strängnäs.
http://wimnell.com/omr36-39zl.pdf

Sven Wimnell 8 april 2011 Statliga myndigheter mm och några av deras webbkartor på Internet. http://wimnell.com/omr40zg.pdf

Sven Wimnell 18 feb 2011+ 21 mars: Till socialdemokraternas valberedning. Om politik för en ny partiledare. + Till socialdemokrater om kongressmaterial och framtidsplanering.
http://wimnell.com/omr36-39zk.pdf

Sven Wimnell 30 december 2010 : Samhällskunskap, framtidsplanering och hjälpmedel för socialdemokraterna när de ska forma sin nya politik.
http://wimnell.com/omr36-39zj.pdf

Sven Wimnell 20 december 2010 : Klassifikationssystem för verksamheter. Förbättring av länkkataloger för Samhällskunskapen i skolan. Regeringens arbete.
http://wimnell.com/omr36-39zh.pdf

Sven Wimnell 30 november 2010 : En fortsättning på omr 36-39zf. Klassifikationssystemet, samhällskunskapen, partierna, skatterna, s-problemen, framtidsplaneringen, hälsa och jämlikhet mm.
http://wimnell.com/omr36-39zg.pdf

Sven Wimnell 25 oktober 2010 : En fortsättning på 36-39ze. Samhällsplaneringens problem, grundskolan och politik hösten 2010.
http://wimnell.com/omr36-39zf.pdf

Sven Wimnell 25 juni 2010 : En fortsättning på 36-39zd. Samhällsplaneringens problem, gymnasiet och politik april-juni 2010.
http://wimnell.com/omr36-39ze.pdf

Sven Wimnell 10 april 2010 :En fortsättning på 36-39zc. Politik mm. Grundskolan. Universitet och Högskolor.
(http://wimnell.com/omr36-39zd.pdf)

Sven Wimnell 8 mars 2010 : Politik i början på 2010. Skolverkets förslag. Demonstration av klassifikationssystem för verksamheter. En fortsättning på 36-39za.
(http://wimnell.com/omr36-39zc.pdf)

Sven Wimnell 30 januari 2010: Planering, klimat och välfärdsfördelning.
(http://wimnell.com/omr36-39za.pdf)

Utredningar före 30 januari 2010: se

Sven Wimnell : Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Ett forskningsarbete. Utredningar och deras innehåll. http://wimnell.com/omr40zf.pdf

DN 19 april 2015:

“ Peter Wolodarski: Ska vi tacka Stalin för Europas frihet?

70 år efter Nazitysklands kapitulation pågår försök att omtolka andra världskriget. Det är en historierevisionism som har otäck bäring på vår tid.

Makten över historieskrivningen är också makten över samtiden. Hur vi tolkar det förgångna påverkar hur vi uppfattar nuet.

När Vladimir Putin blev Rysslands president år 2000 hade de flesta ryssar en negativ bild av Josef Stalin. Så är det inte längre. Efter systematiska försök att återupprätta hans namn är opinionen mer blandad. I stället för att tala om totalitarism, terror och massmord lyfter medier och historieböcker fram en annan sida av den sovjetiske diktatorn.

Ledaren som besegrade Nazityskland i det ”stora fosterländska kriget”. Ledaren som industrialiserade Sovjet-unionen. Ledaren som återgav det forna ryska imperiet sin politiska och territoriella ställning.

Så har det låtit de senaste åren från det officiella Ryssland, inte minst från Putin själv, samtidigt som miljontals mördade förbisetts.

Så kommer det sannolikt också att låta den 9 maj på årsdagen av Nazitysklands kapitulation. I år är det 70 år sedan krigsslutet och Putin laddar för ett monumentalt firande om ett par veckor. Stats- och regeringschefer från ett 60-tal länder är inbjudna till Moskva, men de flesta västliga ledare har tackat nej.

Bakgrunden är lika självklar som beklämmande: det går inte att fira segerdagen 1945 med ett Kreml som samtidigt bekrigar ett grannland. Ukraina är inte Rysslands egendom. Ukraina är en självständig nation som har rätt att göra sina egna val, oavsett vad Moskva anser om saken.

Att Putin parallellt försöker skriva om historien säger mycket om hans världsbild. Han accepterar i grunden inte den säkerhetsordning som skapades efter Sovjetunionens upplösning. Han betraktar, i likhet med Josef Stalin, betydande landområden bortom Rysslands gränser som en del av Moskvas ”intressesfär”.

Det är i denna kontext som en av årets mest skruvade debatter har satts i gång i Sverige. I Aftonbladet skrev tidningens kulturchef Åsa Linderborg i veckan ännu en artikel om Sovjetunionens betydelse för segern över Nazityskland. Tidigare har även Jan Guillou vevat i samma riktning.

Temat kan verka harmlöst. Ingen seriös svensk debattör eller historiker ifrågasätter att Röda armén spelade en mycket viktig roll när Nazityskland krossades. Miljontals soldater offrades på vägen, många av dem för övrigt från dagens Ukraina.

Problemet med Linderborgs kampanj är inte att hon påpekar det självklara – de allierade i väst behövde Stalin för att kunna besegra Hitler. Det obehagliga med hennes inlägg är att hon går mycket längre än så.

I likhet med nutidens ryska historierevisionister tiger hon om några av de mest avgörande fakta om andra världskriget, som har otäckt bäring på dagens säkerhetspolitiska situation.

För det första: hur startade kriget? När Putin talar om det ”stora fosterländska kriget”, då börjar tide-räkningen inte med anfallet mot Polen i september 1939. Nej, kriget inleds i stället 1941 när Hitler går till attack mot Ryssland.

Polens lidande angår inte Putin, och det tycks heller inte intressera Åsa Linderborg. I veckans artikel ignorerar hon Sovjetunionens och Nazitysklands gemensamma angrepp på Polen, från öst respektive väst.

I ett hemligt protokoll till Molotov-Ribbentrop-pakten, som ingicks i augusti 1939, gjorde Moskva och Berlin upp om hur de skulle dela Europa mellan sig.

Polen skulle tas över och styckas upp. Två totalitära stater gick till attack – och resten av världen tittade på. Efter en massiv septemberkampanj konstaterade den sovjetiske utrikeskommissarien Molotov stilenligt att Polen hade ”upphört att existera”.

I linje med Molotov-Ribbentrop-pakten fick Stalin fritt spelrum när han attackerade Finland, de baltiska staterna och Rumänien. Och på motsvarande sätt kunde Hitler, utan invändningar från Moskva, gå in i Danmark, Norge, Nederländerna, Belgien, Luxemburg och Frankrike.

Först när Nazityskland överraskande bröt avtalet med Sovjetunionen 1941 ändrade Stalin politik. Från den dagen sammanföll hans mål delvis med de allierades.

Nu i vintras gick rehabiliteringen av Stalin ett steg längre när Vladimir Putin försvarade den ödesdigra Molotov-Ribbentrop-pakten. Det är möjligen följdriktigt för en person som kallat Sovjetunionens sammanbrott för 1900-talets ”största geopolitiska katastrof” och som själv annekterat Krimhalvön.

Mindre begripligt är varför samma grumliga tänkande ska infektera den svenska offentligheten.

Problemet är dessutom inte bara förfalskningen av hur kriget började, utan även beskrivningen av hur det slutade.

Segern över Nazityskland gav fred i Europa, men det skedde till ett pris som blev högt för åtskilliga länder.

Polackerna vet, även om de inte var ensamma om sitt öde i Öst- och Centraleuropa. När Polen befriades skedde det helt på Sovjetunionens villkor. Landets självständighet förhandlades bort av de allierade under fredskonferenserna i Teheran och i Jalta. Gränser ritades om, en prokommunistisk regim installerades och den legala regeringen sveptes bort.

Personer som betraktades som ett hot mot den nya ordningen skickades till Gulag. I det slutliga slaget under Warszawaupproret 1944 lät Röda armén nazisterna krossa den polska motståndsrörelsen. Minst 150 000 civila miste livet. Stalins efterkrigstidsstrategi var tydlig – Polen skulle inte kunna sätta sig emot Sovjetunionen.

Han lyckades, och polackerna tvingades leva med konsekvenserna ända till 1989.

Den som försöker återupprätta Stalin avslöjar inte bara något om sin syn på mänskliga rättigheter. I botten finns också frågan om enskilda staters självständighet och vilka medel som Moskva ska kunna tillgripa för att uppnå såväl ideologiska som strategiska mål.

Den frågan är skrämmande aktuell i dag.

Peter Wolodarski twitter.com/pwolodarski “

DN 19 april 2015:

“ Tillbaka till framtiden

Framtiden är en knepig historia för svensk politik. Regeringen Reinfeldt hade ett globaliseringsråd och en framtidskommission. Regeringen Löfven har en egen framtidsminister och tre analysgrupper. Men erfarenheten visar att de flesta skarpa förslag för att lösa vår tids ödesfrågor har fått samla damm.

En applåd för Kristina Persson! Visserligen har regeringens minister för strategi- och framtidsfrågor inte lagt ett enda skarpt politiskt förslag. Men hon har fått en viktig påminnelse om morgondagen i mobiltelefonen.

– Jag har blivit mormor. Det gick bra. En väldigt vacker gosse i natt, berättar hon.

Åhörarna i samlingslokalen på Skogshems och Wijks konferensanläggning på Lidingö reagerar med förtjusning. De ingår alla i regeringens nytillsatta framtidsgrupper.

Där sitter opinionsbildare som Kommunals ordförande Annelie Nordström. Miljökännare som företaget Mistras vd Åke Iverfeldt. Professorer som freds- och utvecklingsforskaren Helena Lindholm Schulz. Ekonomer som Swedbanks analytiker Anna Breman.

I ett dygn har de varit på internat för att lära känna varandra inför det kommande årets strategiarbete. Nu återstår bara korta dragningar om de tre gruppernas fokus: Jobben, miljön och världsfreden.

Statsminister Stefan Löfven har, lätt försenad, hastat in. Han får en introduktion till trenderna på den globala arbetsmarknaden: digitalisering, globalisering, urbanisering … Medelklassjobb som försvunnit, lönegap som vuxit globalt. Så går ordet till gruppen för global samverkan och en utförlig lektion om hur konfliktmönstren förändrats efter kalla krigets slut. Sedan kliver Miljöpartiets tidigare språkrör Maria Wetterstrand fram för att introducera den gröna gruppen. Hon riktar sig direkt till hedersgästen.

– Det är ett fantastiskt läge att vara statsminister även om det parlamentariska läget inte är optimalt, säger hon.

Optimismen återkommer när Kristina Persson summerar internatet. Ledamöterna känner stor entusiasm, försäkrar hon.

Engagerade experter är förstås bra. Men frågan är hur deras idéer förvaltas.

Framtiden har varit en besvärlig historia för svenska regeringar, ända sedan Olof Palme utsåg Ingvar Carlsson till Sveriges första framtidsminister i början på 80-talet. Regeringen Reinfeldt gjorde flera försök att närma sig de stora ödesfrågorna.

Ironiskt nog var det en akut kris som lade grunden. Efter två år av förberedelser och förhandlingar skulle de borgerliga partiledarna i augusti 2006 enas om ett gemensamt valmanifest. Det skar sig. Folkpartiledaren Lars Leijonborg ville absolut få med ett vallöfte om språktest för svenskt medborgarskap. Centerledaren Maud Olofsson ville absolut inte. Det finns en bild inifrån förhandlingarna på hotell Blå Blom i Gustavsberg utanför Stockholm där det nästan ser ut som om Leijonborg försöker smita i frustration.

Lösningen blev att slå ihop språktestet med Leijonborgs andra hjärtefråga – Globaliseringsrådet.

Efter maktskiftet kunde Leijonborg samla tunga företrädare från arbetsliv, opinionsbildning och forskning. Globaliseringsrådet brydde sig inte särskilt om medborgartest, men under några år levererade det idéer om hur Sverige skulle förbättra sitt utsatta läge i världsekonomin.

Sedan blev det tyst. Ledamoten Olle Wästberg lägger skulden på den dåvarande moderata finansministern.

– Anders Borg snedtände på slutrapporten och lade den i skrivbordslådan. Han tyckte att vi gick in på för många områden. Dessutom ville vi ta bort värnskatten, och det ville ju inte Borg, säger Wästberg.

Förslagen gick inte ens ut på remiss.

– Vi blev nog genomgående ganska förbannade. Jag har suttit i många statliga utredningar och detta var ett relativt krävande arbete. Det var mycket material och hög nivå med statsråd och professorer och företagsledare, säger Olle Wästberg.

Huvudsekreterare i rådet var Pontus Braunerhjelm, i dag professor i nationalekonomi vid KTH, entreprenörskapsutredare och forskningsledare vid Entreprenörskapsforum. Han konstaterar att slutrapporten hamnade i en dragkamp mellan partierna. Men kanske var det inte bara därför som det var svårt att få genomslag.

– Man får nog ha någon slags respekt för politikens realiteter. Den svenska politiska processen är trög. Jag tycker mig bland annat se att några av våra tankar om utbildning och forskning har plockats upp senare, säger han.

Det satt några statsråd i Globaliseringsrådet, däribland den dåvarande arbetsmarknadsministern Sven Otto Littorin. Med sex års perspektiv på jobbet tror han att det var fel att ge rådet ett tidsbegränsat mandat och ett slutdatum.

– Då blir det bara en offentlig utredning som ska ge svar på frågan hur det går med globaliseringen. Det är lite som att fråga ”hur är det med graviditeten i dag?” utan att bry sig om förlossningen. Man fångar ett ögonblick i en verklighet som inte är ögonblicklig, säger han.

Efter valet 2010 skapades Framtidskommissionen som bland annat analyserade segregationen på arbetsmarknaden och de växande klyftorna mellan stad och land. Den lade inga förslag på åtgärder. Det ingick inte i direktiven från ordföranden, statsminister Fredrik Reinfeldt, som ville undvika fokus på datum och procentsatser.

– Det var kanske klokt. Men några av de externa ledamöterna hade ändå önskat att vi hade kunnat gå lite längre, säger den före detta kommissionsledamoten Klas Eklund, seniorekonom på SEB.

En annan kommissionsledamot beskrev i en debattartikel hur han lämnade det sista sammanträdet med tunga steg.

Nu fanns kunskapen om många av de stora ödesfrågorna: klimathotet, urbaniseringen, klyftorna … Ändå verkade det som om politiken saknade kraft att göra något.

I konferenslokalen på Lidingö får Stefan Löfven ordet. Nu talar han utifrån drygt ett halvårs regeringserfarenhet om risken att fastna i det dagliga.

– Det är så otroligt mycket som händer. Och det märker man rätt så fort, om jag uttrycker mig så, säger han.

Regeringskriser och Saudiaffärer har slitit på den gamle Metallbasen, men hans hoppfullhet finns kvar. Nog ska det gå att höja blicken. Nog kan man få ordning på arbetsmarknaden och ta vara på möjligheter med miljötekniken. Nog finns en nyfikenhet på lilla Sverige.

Bara vid ett tillfälle famlar han efter orden. Då talar han om barnen i krigets Syrien.

– Vi ser de här fruktansvärda bilderna … Man blir ju … ja … vad människor får uppleva, säger han.

När Löfven rundar av med några ord om skatterna åker en hand upp i luften. Den tillhör Klas Eklund – samme Eklund som deltog i Framtidskommissionen, och som nu ska bidra med idéer i Kristina Perssons analysgrupp om jobben. Han säger att han vet att finansdepartementet inte gillar att framtidsgruppen diskuterar skatterna.

– Diskutera på. Inget är förbjudet, svarar Stefan Löfven.

– Vi kan, för att tala löfvenska, ha det som ingångsvärde, replikerar Klas Eklund.

Löfven skrattar. Jo, det går bra.

I själva verket har statsministern och hans framtidsminister funderat en hel del på hur departementen ska reagera på strategiarbetet.

– Just nu finns allt ifrån entusiasm till de som är lite avvaktande. Men det handlar naturligtvis om att ha en dialog, säger Kristina Persson till DN.

Fem ministrar ingår i Perssons och Löfvens särskilda framtidsråd på regeringskansliet. Men chefen på finansdepartementet, Magdalena Andersson, hör inte dit. Det gör inte heller näringsministern Mikael Damberg eller arbetsmarknadsminister Ylva Johansson.

Man kan misstänka att ett och annat statsråd har sparat lite plats i skrivbordslådorna för obekväma förslag om framtiden. Och även om regeringens ministrar klarar att ta till sig råden från experterna, kan det bli svårt att baxa dem genom riksdagen.

– På ett sätt är utgångsläget sämre nu. Politiken är polariserad och Stefan Löfven leder en minoritetsregering, säger Olle Wästberg.

Det är svårt att få in långsiktiga perspektiv i en miljö som så totalt domineras av daglig krishantering och kortsiktiga valstrategier. Exministern Sven Otto Littorin påpekar att budgeten styr allt.

– För det som är tidsmässigt längre finns det ingen mottagarstruktur. Vem skriver en proposition om Globaliseringsrådets underlagsrapporter? Ingen, säger han.

Så vad är det egentligen framtidsministern har gett sig in på? Kristina Persson betonar att hon tar vid där Globaliseringsrådet och Framtidskommissionen slutade.

– Jag begriper inte riktigt hur den förra regeringen resonerade när den gjorde halt vid det viktigaste. Nämligen – hur ska politiken hantera det här? säger hon.

Om bara ett år ska analysgrupperna presentera konkreta idéer.

– Även om vi talar om framtiden, handlar det inte om framtida politik. Det handlar om framtida problem som ska börja hanteras redan nu, säger Kristina Persson.

Kanske har politiken inget alternativ till att försöka och försöka igen, om den någonsin ska klara att hantera de stora ödesfrågorna.

Jesper Strömbäck, professor i journalistik och kommunikationsvetenskap och huvudsekreterare i Framtidskommissionen, ser inget bättre alternativ.

– Jag vet att kommissionens arbete var viktigt för den förra regeringen, och jag vet att slutrapporten lästes väldigt brett i politiken. Det gäller även Globaliseringsrådets rapport, säger han.

Han nämner Fredrik Reinfeldts tankar om att jobba till 75 år som ett exempel på hur kommissionens arbete fått genomslag. Även om just det utspelet också är ett exempel på att det är svårt att resonera öppet om stora frågor.

– Då blev det ett väldigt rabalder. Men alla som har lite inblick i den demografiska utvecklingen inser att den modell som vi har nu inte är långsiktigt hållbart, säger Jesper Strömbäck.

Kanske finns det nu lite mer acceptans för resonemang om höjd pensionsålder. Kanske är det så kunskapen når beslutsfattarna och den allmänna opinionen – steg för steg.

– Beslutsfattarnas verklighetsbilder spelar roll och de här kommissionerna bidrar till att påverka deras verklighetsbilder, säger Jesper Strömbäck.

Ett tecken på att framtiden har en chans är att experterna fortsätter att tacka ja till politikernas inbjudningar.

Klas Eklund säger att det är en medborgerlig plikt att ställa upp när statsministern ringer. Han är också nöjd med att han nu får komma med policyrekommendationer.

– Framtidskommissionen ställde diagnos, men skrev inte ut recept. Vi ska samla ihop tidigare diagnoser och bearbeta dem och filtrera dem och skriva ut recept, säger han.

Även Globaliseringsrådets före detta huvudsekreterare Pontus Braunerhjelm har tackat ja till att ingå i Kristina Perssons framtidsarbete. Han räknar inte med att jobbgruppens idéer ska få stort genomslag på kort sikt.

Men han påminner om Lindbeckkommissionen som lade fram långtgående reformförslag om svensk ekonomi under 90-talskrisen:

– Jag vill minnas att Assar Lindbeck har sagt att det tog tio år för att idéerna skulle få fullt genomslag. Allt handlar om förankring. Upprepning är sanningens moder.

Karin Eriksson “

“**Fakta.**

Globaliseringsrådet
Inrättades efter maktskiftet 2006 med 22 företrädare, däribland storföretagaren **Marcus Wallenberg**, Svenskt näringslivs vd **Urban Bäckström** och LO-basen **Wanja Lundby-Wedin**. Folkpartiledaren och utbildningsministern **Lars Leijonborg** var ordförande. Slutrapporten ”Bortom krisen” publicerades 2009. Den föreslog en rad reformer för att minska Sveriges sårbarhet i världsekonomin. Bland annat ville rådet se en blocköverskridande skattereform och en tydlig huvudkontorsstrategi. Rådet efterlyste även satsningar på utbildningar och energiforskning.

Framtidskommissionen
Tillsattes i november 2011 och leddes av statsminister **Fredrik Reinfeldt** och de andra alliansledarna. Í kommissionen deltog bland andra klimatforskaren **Johan Rockström**, ekonomen **Klas Eklund** och LRF-basen **Helena Jonsson**. Kommissionen ägnade sig åt fyra stora samhällsutmaningar – klimathotet, segregationen på arbetsmarknaden, problemen med en åldrande befolkning och urbanisering samt hoten mot demokratin. Slutrapporten i mars 2013 ägnade sig åt analys, inte skarpa förslag.

Kommentar: Båda kom till genom borgerliga politiker och såg borgerligt på problemen. Nationalekonomerna hade en borgerlig attityd som inte intresserade sig för folkets levnadsförhållanden. Deras rapporter var inte mycket värda. I 2015 års framtidsgrupper tycks finnas några av dem som var med i de tidigare grupperna, vilket oroar. Om de nya grupperna ska lyckas beror på hur allvarligt de ser på välfärdsfördelningen, isynnerhet förhållanden för låginkomster.

DN 19 april 2015:

“ Politisk skräll med höga ideal

Hon var en av de största överraskningarna i Stefan Löfvens regering. Idealisten Kristina Persson, nyss fyllda 70, har alltid haft råd att välja sin egen väg.

Sveriges framtidsminister har ingen traditionell socialdemokratisk arbetarbakgrund. Hon är dotter till den mycket framgångsrike jämtske finansmannen Sven O Persson. Men trots att hon utbildade sig vid Handelshögskolan i Stockholm, blev finansbranschen inget alternativ. Kristina Persson blev politiskt medveten under 60-talets vänstervåg, och sökte sig till regeringskansliet. Först UD, sedan finansdepartementet.

Tidigt upplevde hon att långsiktigheten saknades i maktens centrum. Hon hade råd att göra något åt det. När fadern dött 1990, såg hon till att bli utköpt från familjeföretaget för att instifta Frejas fond och stödja demokrati, hållbar utveckling och jämställdhet.

Möjligen var hon fortfarande för rik för en ministerpost hos Ingvar Carlsson och Göran Persson. Kristina Persson blev riksdagsledamot och EU-parlamentariker, därefter landshövding i Jämtland och så vice riksbankschef.

År 2007 grundade hon tankesmedjan Global utmaning. Hon är en idealist, säger vänner – med tillägget att hon blir djupt besviken när andra inte lever upp till hennes ideal. Hon delar intresset för idé-debatt

med S-vänstern, och omsorgen om näringslivet med partiets högerflank. Politiska motståndare säger att hon tänker ganska fritt ”för att vara sosse”.

Det var en skräll att hon valde att återvända till partipolitiken som minister i höstas. Möjligen spelade vänskapen med utrikesminister Margot Wallström en viss roll.

Ett riktigt mediedrev har Kristina Persson upplevt. 1997 granskade SVT det jämtländska arbetslöshetsprojektet Tankekraft. Då berättade den dåvarande landshövdingen Kristina Persson om sina förnimmelser av tidigare liv. Den affären roade rubrikmakarna i höstas. ”S-minister med eget lik i lasten”, löd en spydig variant.

Karin Eriksson “

Kommentar: Regeringen har ingen minister för det mycket viktiga politikområdet för hushållsverksamheter, som är avgörande för välfärden och välfärdsfördelningen. Kristina Persson bör få försöka ta sig an politiken i det området, något som ligger i linje med hennes uppgifter i regeringen och det engagemag hon tycks ha för demokrati och jämlikhet. Om hennes engagemang är av den lämpliga kalibern är väl inte alldeles klart, men någon måste ta sig an välfärdsfördelningen.

DN 22 april 2015:

“ Politikproffsen tar över

Hur mår det svenska folkstyret? Sett till valdeltagandet, förträffligt. Demokratin befinner sig rentav på en formtopp: Nästan 86 procent av de svenska väljarna deltog i förra höstens riksdagsval. Det är fler än på två decennier, och fler än i de flesta jämförbara länder.

Det finns förstås också en annan bild. Under samma period som fler kom att strömma till valurnorna minskade partiernas medlemsantal med omkring 300 000. Mer än hälften av de aktiva försvann ur registren. Samtidigt går det allt färre folkvalda per medborgare – och ändå står poster ibland tomma.

Färre deltar alltså i det politiska arbetet. Därtill är förtroendet lågt för de folkvalda som grupp. Ändå röstar nästan alla.

Hur går det ihop? Vilken politisk kultur får vi, och är det hållbart i längden att partiväsendet förtvinar? Det är frågor som både forskarna och partierna brottas med. Även om detta ärende inte utgör startpunkten i den nya boken ”Makt utan mandat” borde partierna läsa den med dilemmat i bakhuvudet.

Forskarna och författarna Christina Garsten, Bo Rothstein och Stefan Svallfors har satt en grupp de kallar policyprofessionella under lupp. Studieobjekten bär titlar som politiskt sakkunnig, ifall chefen är minister i regeringen. Eller exempelvis valkretssekreterare, om arbetsplatsen är riksdagen.

”Policyexpert” kan jobbet heta om uppdragsgivaren är ett fackförbund eller en intresseorganisation. Pressekreterare, talskrivare och utredare är beteckningar som i sin tur återfinns både i privat och i offentlig sektor.

Gemensamt har politikproffsen att de arbetar med politik, utan att kunna kalla sig vare sig förtroendevalda eller tjänstemän i förvaltningen. De är politikens ofta osynliga yrkesfunktionärer, och de har blivit förhållandevis många. Socialdemokraterna och Miljöpartiet har minst lika många politiska tjänstemän i regeringskansliet som de har ledamöter i riksdagen. Att politikproffsen har blivit fler hänger ihop med flera sorters förändringar inom partierna och i svensk politik.

Många medhjälpare och rådgivare, både inifrån partierna och utifrån, fyller en politisk supportfunktion. Dels i en medial miljö där politikerna har blivit mer utsatta. Dels i ett vakuum som bildades under avveck-lingen av Ombuds-Sverige.

Fram till 1990-talet fanns företrädare för LO i hundratals statliga kommittéer och organ. Arbetsgivarnas organ, Saf, satt med och gav råd och bestämde. En rik flora av organiserade intressen kom med synpunkter på olika fackområden.

Var politiken mer transparent och demokratisk då? Inte nödvändigtvis. De föraktas ofta, men de policyprofessionella kan lika gärna sägas ha stärkt folkstyret. Att ansvarsutkrävandet skulle vara ett större problem nu är inte givet.

Politikproffsens framryckningar speglar också Folkrörelse-Sveriges upplösning. En intervjuad tidigare minister påpekar i boken: Med färre aktiva medlemmar och ett skevare utsnitt av väljarna på stämmorna har partierna sett sig tvungna att professionalisera sitt interna arbetssätt.

Parallellt med att politikerrollen har gått från hedersuppdrag till yrke har alltså gräsrötterna ersatts med rådgivartrupper i kostym. I bokens intervjuer med politikproffsen framgår att drivkraften ändå är politiskt engagemang.

Det är aningen motsägelsefullt. Här finns alltså tusentals, företrädelsevis unga människor som inte alls skyr politikens grå vardag. I stället kan de tänka sig att tillbringa minst 40 timmar per vecka mitt i den. Däremot undviker många en bana som förtroendevald. Varför? Alla svar kan inte sättas på kontot för ungdomens förfall, individualism och brist på pliktkänsla.

Många känner motvilja mot partiernas knapptryckaranda och programmatiska tankesätt. Att lång och trogen kaffekokning är det som leder fram till uppdrag nämns som en avskräckande faktor. Likaså att sakkunskap och utbildning ofta inte värdesätts.

Partiernas svar har blivit att anställa de engagerade. Ett intressant undantag, som inte ingår i kartläggningen som gjorts i ”Makt utan mandat”, är möjligen Feministiskt initiativ. Fi har fram till höstens val inte fått partistöd och följaktligen är armén policyprofessionella liten. Där stiger i stället antalet medlemmar – räknar man dem är partiet femte störst.

Om det enbart kan förklaras av att partiet är ungt, eller om det finns lärdomar att dra om politikens managementkultur, borde intressera de redan etablerade.

DN 22/4 2015 ”

Förhistorien. Historisk tid. Demokrati. Globalisering. Forskningsarbetets början. Skattereformer. Socialdemokraterna.

Förhistorien

Man menar nu att universum bildades för 13,8 miljarder år sedan. Vårt solsystem bildades för omkring 4,5 miljarder år sedan och vår planet Jorden kom till i det sammanhanget.

Dinosaurierna uppstod för omkring 230 miljoner år sedan och dominerade jorden till för omkring 65 miljoner år sedan då en meteorit slog ned i Mexico, vilket medförde att de dog ut tillsammans med mycket annat levande. Överlevde gjorde en liten mus, ett dägdjur som sedan utvecklats till de stora djuren på jorden, inklusive människorna.

Männniskornas tillkomst började med en apmänniska i Afrika för omkring sju miljoner år sedan, som med tiden reste sig upp på två ben och spred sig över hela jorden. Den utvecklades till många arter, en art har överlevt, den nuvarande människan. Släktet Homo uppstod för omkring 2, 5 miljoner år sedan. Människorna började då med stenredskap, blev jägare och samlare.

Den moderna människan, Homo Sapiens, uppstod i Afrika för 200 000 år sedan. För 75 000 år sedan började vi göra smycken och nya redskap och upprätta handel.

De första civilisationerna uppstod i Mesopotamien för 5 800 år sedan och byggde på odling som gjorde människorna till lantbrukare. Med tiden uppstod städer. I bortre Asien uppkom också civilisationer, som dock levde tämligen avskilda från västvärlden som vi i väst vanligen mest har intresserat oss för.

Det föregående från Bonniers böcker om vetenskapens universum.
Om historia se
Sven Wimnell 080201+ 5 april 2014:Sveriges och omvärldens historia.
http://wimnell.com/omr93c.pdf

Sven Wimnell 16 mars 2008: Något om sociala miljöer. Kompletterad 1 juni 2012 med våldet i världen, mänskliga rättigheter, mobbning, diskriminering o d. http://wimnell.com/omr7952-7956d.pdf
Sven Wimnell 16 maj 2012: Politik i maj 2012 och socialdemokraternas möjligheter att vinna valet 2014. http://wimnell.com/omr36-39zq.pdf

Historisk tid. Demokrati. Globalisering.

Historisk tid med skriftspråk började för omkring 5 000 år sedan. Några människor tog makten och det uppstod överklass och underklass. Makthavarna och överklassen styrde underklassen, vanligt folk som arbetade och fann sig, om än ovilligt, i överklassens direktiv. De här maktrelationerna pågick oavbrutet tills såsmåningom, efter tusentals och många hundratals år underklassen genondrev förändringar av maktrelationerna genom att införa demokrti, folkstyre.

Det stora genombrottet för demokratin, åtminstone i formell mening, kom för ungefär 100 år sedan. Tidigare hade demokratiliknande förhållanden påbörjats här och där. Bildandet av USA i slutet på 1700-talet och franska revolutionen 1789 var steg i utvecklingen mot hel demokrati. I Sverige kan man sätta demokratins genombrott till 1920-talet då kvinnor fick rösträtt och kunde rösta första gången 1924.

I början av 1900-talet hade europerna stora och många kolonier i världen för övrigt och regerade över folk där. Efter andra världskriget har kolonierna frigjort sig från europeerna och i världen finns nu omkring 200 stater som själva styr sig, åtminstone i princip. Samtidigt har

västerlandets förhållanden i fråga om produktion och konsumtion börjat sprida sig till tidigare outvecklade länder som nu är stora konkurenter till folket i väststaterna. bl a Sverige.

Konkurrensen utfrån och teknikutvecklingen o d medför aretslöshetsproblem. För att komma till rätta med arbetslösheten måste svenskarna ha bättre utbildning och ha bra levnadsförhållanden så att de kan och orkar arbeta. Utbildning och levnadsförhållanden styrs av politikerna, med direktiv om verksamheter och med pengar, inkomster och skatter och bidrag o d.

Sveriges stora problem kan sägas innehålla problem om gemensamma verksamheter, problem om välfärd och välfärdsfördelning när det gäller individerna och hushållen, utbildning och forskning, arbete och arbetsinkomster, skatter och bidrag. I problemet med arbete ingår problem om företag och handel som ger arbete. Arbetet ingår i offentliga och privata verksamheter.

Forskningsarbetet om samhällsplaneringens problem.

Det har sitt ursprung i förhållandena på bostadsmarknaden efter andra världskriget. Efter kriget bestämde regeringen om bostadsbyggandet. Byggarbetskraft och pengar till byggande skulle i första hand gå till industrier o d och för att bygga bostäder måste man söka arbetstillstånd hos arbetsmarknadsmyndigheterna. Bostadsbyggandet försummades.

Samtidigt växte behovet av bostäder, bl a genom att lantbruket rationaliserades och folk måste söka arbete i städerna. De som ville flytta in där fick inga bostäder. Köerna till bostäder som byggdes var till en början hemliga och de som stod i köerna trodde de skulle få bostad snart. Men det visade sig efter några år när man fick veta om köerna, att det skulle kunna ta många tiotals år innan det blev möjligt att få bostad genom de offentliga bostadsförmedlingarna.

Såsmåningom på 1960-talet föreskrev statsminister Tage Erlander att en miljon bostäder skulle byggas på tio år. Det skedde med förmånlig finansering, i stor skala, mycket med flerbostadshus och var huvusakligen avklarat på 70-talet. Då gick musten ur politikerna och det byggdes sedan mindre, mest småhus i familjeregi.

Sedan blev det vanligt att ombilda hyreslägenheter till bostasrättslägenheter och nybyggandet gällde mest bostadsrätter. Nu är det mycket svårt att få tag i hyreslägenheter, bostadsbristen är stor och regeringen säger sig vilja åstadkomma mer hyreslägenheter. Men det är oklart hur det ska ske. Regeringen måste se till så att det finns bra bostäder och se till att folk har råd att hyra dem.

Som en hjälp har gjorts:
Sven Wimnell 3 april 2015: Svenska folket och dess boende, nya lägenhetstyper, hushålls- och bostadsstatistik. Hushållskostnader, samhällsplaneringens problem och regeringens verksamheter och ansvar. http://wimnell.com/omr36-39zzy.pdf

Hemmafruar, sambeskattning, särbeskattning, skattereformer.

Före andra världkriget var det vanligt i Sverige att gifta par delade upp så att mannen arbetade och tjänade pengar och hustrun var hemmafru och skötte hushållet och barnen. Under kriget, då svenska män var inkallade till militären, fick kvinnorna ta över manliga arbeten. Det och flyttningar från lantbruken till arbeten i städerna gjorde att systemet med hemmafruar minskade och skattesystemets sambeskattning blev otidsenligt.

På 1960-talen strävade man att ta bort sambeskattningen och åstadkomma en särbeskattning.. Det gick trögt och finansminister Gunnar Sträng blev tvungen att i stort sett själv klara det och gjorde 1970 års skattereform, som bara till en del löste problemet. Efter reformen blev

det nödvändigt att reformera mera och det skedde i en litet reform 1982 och en större 1990, den skatte reform som i huvudsak gäller nu, men som en del i ovist nit vill förändra.

Förmögenhetsskatten och arvs-och gåvoskatten har tagits bort och det är bra, de bör inte återinföras. Fastighetsskatten har avskaffats och ersatts av en avgift. Den gamla fastighetsskatten var ett elände då den innehöll föreskrifter om inkomster av fastigheterna, som var fiktiva och inte existerade i verkligheten. Fastighetsskatter bör inte återinföras, det nuvarande systemet med avgifterna bör behållas.

I 1990 års skattereform infördes en ny typ av kapitalinkomstbeskattning: Kapitalinkomster beskattas med 30% och kapitalutgifter ger avdragsrätt 30%, en procentsats som skruvas ner vid vissa höga kapitalutgifter. Systemet bör behållas och procentsatsen 30% behållas för både kapitalinkomster och kapitalutgifter. Vad man kan gör är att studera minskningen av avdragsrätten vid höga kapitalutgifter, procentsatser och storleksgränser, och eventuellt minska avdragsrätten genom att ändra procentsatser och storleksgränser vid höga inkomster.

De borgerliga partiernas politik.

Politiken bygger på traditioner från 1800-talet om överklasser och underklasser. De borgerliga har kvar det gamla tänkandet om att det är överklassen som är det viktiga och att underklassen bara ska finna sig i det överklassen önskar om sina levnadsförhållanden. De har inte tagit tillräcklig hänsyn till att den svenska demokratins genombrott på 1920-talet kräver att överklassen inte ska få dominera. Det borgerliga styret i åtta år har stärkt överklassen.

Socialdemokraternas uppgift.

Det är socialdemokraternas uppgift att företräda underklassen och se till att välfärdsfördelningen blir sådan att underklassen får rimliga levnadsförhållanden. Underklassen har ibland riktat ett hat mot överklassen och felaktigt trott att regler om förmögenhetsskatt, arvs-och gåvoskatt, fastighetsskatt skulle förbättra välfärdsfördelningen. Sådana skatter har tvärtom försämrat välfärdsfördelningen och de bör inte återinföras.

Underklassen har också riktat kritik mot den s k kapitalismen och velat avskaffa den. Revolutionen i Ryssland i början av 1900-talet syftade till att avskaffa kapitalismen, men den ledde istället till Stalins maktmissbruk, som i sin tur ledde till Sovjetunionens fall.

Kina styrs av kommunister, som till en början velat avskaffa kapitalismen. Men de har förstått att kapitalismens marknadskrafter kan vara effektiva för fördelningar, och tillåter nu delar av kapitalismens principer.

I Sverige bör det gamla hatet mot kapitalismen ersättas med en förståelse av att kapitalismen kan vara effektivi vid fördelningar. Staten, dvs folket, bör dock få styra kapitalisternas verksamheter så att de svarar mot folkets behov. Det har i många år sagts att staten inte kan och inte ska bedriva verksamheter som det privata näringslivet håller på med, men det är nödvändigt stt staten skaffar sig sådana kunskper att de kan styra dem. Ett skäl för det är att de globala förhållanena gör det nödvändigt för det svenska folkets överlevnad.

Detta gör det i sin tur nödvändigt att svenska folket får kunskaper så att de kan styra staten i förnuftig riktning. Utbildning av svenskarna måste börja redan i förskolan och grundskolan och fortsätta på gymnasiet, högskolor o s v och också pågå i de informationsverksamheter som finns efter skolorna, i tidningar, radio, TV, böcker, föredrag och samtal och som finns i teatrar, underhållningsverksamheter o d.

Politikerna - folkets valda representanter.

Sverige är kanske det bästa landet i världen. men det säger inte så mycket sedan man sett hur det står till i världen. Det finns stora brister i Sverige. Det är de svenska politikerna i riksdagen och kommunerna som ska se till att det blir bättre. De är valda representanter för svenska folket. Men hur väl representerar de folket? Vilka åsikter har folket och hur förmedlas de till politikerna?

Frågor om det ingår i demokrati- och kulturministerns arbetsuppgifter, men än har inte från henne setts några åsikter om det. Och statsministern som ska hålla koll på sina ministrar tycks fullt upptagen av att resa världen runt i regeringens fina flygmaskin och göra reklam för Sverige.

De politiska partierna har inga tydliga åsikter om hur Sverige och världen fungerar. I höstas gjorde en psykolog intervjuer med de svenska partiledarna och försökte få fram deras åsikter och värderingar om deras utgångspunkter för politiken, men fick inga klara utgångspunkter. Partiledarna drivs av allmänt tyckande.

I forskningsarbetet om samhällslaneringens problem har undersökts vilka krafter det är som styr utvecklingen och resultatet av det är att det huvudsakligen är krafterna i de mänskliga verksamheterna som avgör utvecklingen. Naturen, det som för övrigt påverkar utvecklingen, jordklotets och atmosfärens verksamheter, växt- och djurvärlden, påverkar, men denna påverkan kan så gott det går styras av människorna så att även de krafterna beror av de mänskliga verksamheterna.

Efter det konstaterandet har undersökts vilka de mänskliga krafterna är och det har resulterat i det klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som visats här tidigare. Klassifikationssystemet innehåller nio huvudområden numrerade 1-9 som sedan indelas i 129 verksamhetsområden utvalda med hänsyn till hur lätt det är att förstå områdenas avgränsningar. De 129 områdena kan sedan underindelas, och det har gjorts till en del enligt en decimalprincip, men underindelningar kan också göras med ledning av andra slags underindelningar som olika brancher vill ha.

De politiska partierna har en vana att röra ihop allting i en enda röra. Att få dem att dela upp sina problem i 129 delområden när de propagerar för sin politik är kanske för mycket begärt. men när de utformar sin politik bör de ha de 129 områdena framför sig för att inte glömma bort någon verksamhet.

Med hänsyn till politikernas möjligheter att propagera för sin politik har de 129 områdena grupperats in i de 22 politikområdena som visats.

Politikområdena är ordnade så att varje område i regeringen huvudsakligen motsvaras av ett ministerområde, med undantaget att det viktigaste politikområdet, det om hushållsverksamheterna med människornas grundläggande levnadsvillkor inte har någon minister. Förslag har lämnats att statsådet Kristina Persson ska få bli minister för detta område.

Folket åsikter och åsikterna hos de folkvalda politikerna, folkets representanter, drivs av allmänt tyckande. Tyckandet är ett uttryck för åsikter som för varje tidpunkt följer av traditioner från det förgångna. Det som framförs på Sven Wimnells hemsida innehåller mycket om utvecklingen ifråga om historia och tänkesätt.

Hur man tänkte i det förgångna kan man få uppfattningar om genom att läsa historia, filosofihistoria od. Yuval Noah Hararis ”Sapiens. En kort historik över mänskligheten kan vara en möjlighet.

Svensk historia hänger samman med världshistorien. När man undersöker världshistorien måste man gå tillbaka 5000 år. När man undersöker svensk historia kan det räcka med att gå tillbaka till vikingatiden.

Här några utredningar:
Sven Wimnell 17 sept 1997 + 1 februari 2015: Filosofins historia. Bertrand Russel om västerlandets visdom.
http://wimnell.com/omr109b.pdf

Sven Wimnell 080201+5 april2014: Sveriges och omvärldens historia.
http://wimnell.com/omr93c.pdf

Sven Wimnell 16 mars 2008: Något om sociala miljöer. Kompletterad 1 juni 2012 med våldet i världen, mänskliga rättigheter, mobbning, diskriminering o d. http://wimnell.com/omr7952-7956d.pdf

Sven Wimnell 10 maj 2014: Svensk politik från vikingatiden till oppositionens valplattformar för valen 2014.
http://wimnell.com/omr36-39zzk.pdf

Det förgångna kan delas in i förhistorisk tid och historisk tid med forntiden, medeltiden och nya tiden. Forntiden slutade omkring år 500 i världshistorien och omkring år 1000 i Sverige. därefter följde medeltiden till omkring år 1500 då nya tiden tog vid.

I Sverige dominerades medeltiden av den katolska kristendomen. Gustav Vasa i början av 1500-talet grundade det moderna Sverige med en förstatligad protestantisk kyrka och en stark organisation för att ta in skatter.

Senare kom Gustav II Adolf som krigade i Tyskland och dog på slagfältet 1632. Men han hann grunda gymnasier. Efter det någon gång Karl XII som krigade i Ryssland, gjorde av med svenskarna och deras pengar, gjorde nödmynt, kom sent omsider tillbaka till Sverige, krigade mot Norge och dödades där av en knapp från en okänd skytt 1718.

Då var Sveriges storhetstid slut och regerades sedan av hattar och mössor. 1772 gjorde Gustav III statskupp och blev enväldig. Hans efterkommande avsattes sedan han förlorat Finland till Ryssland 1809 och levde till slutat av sitt liv nere i Europa som överste Gustafsson.

En greve fick uppgiften att hitta en ny kung och hittade en Bernadotte i Frankrike som såsmåningom fick komma på den svenska tronen. Han förväntades ta tillbaka Finland men gick i union med Norge.Konungen styrde Sverige.

Då var Sverige inne i industrialiseringen epok och folket som mest levde på landsbygden började flytta till städerna, där en del blev ett fattigt proletariat.

Folkskola instiftades 1842 och drevs till en början med kristlig ideologi. Darwin kom med sin rapport om arternas uppkomst, vilket undergrävde den kristliga kyrkan auktoritet. Ståndsiksdagen med adel, präster, borgare och bönder gjordes om till en tvåkammarriksdag där också arbetare kunde komma in - om de hade de pengar som krävdes, vilket sällan var fallet.

Det socialdemokratiska partiet bildades 1889 och hade som mål åtta timmars arbetsdag och rösträtt för alla, även kvinnor.

Det svenska samhället i sutet av 1800-talet och början av 1900-talet var ett tydligt klassamhälle. Gustaf Sundbärgs offentliga utredning om det svenska folklynnet visar att tankarna om världen och livet var fjäran från det som gäller idag.

På 1910-talet gjorde riksdagsmännen uppror mot kungamakten och den s k parlamentarismen infördes, dvs att makten ligger hos folket

och inte hos Konungen. Den principen infördes inte i lagen förrän i slutet av 1900-talet och nu har kungen bara reprsentativa uppgifter, visa upp sig vid kungliga bröllop och begravningar, ta emot utländska amassadörer, åka till utlandet på statsbesök od, men aldrig ha några politiska åsikter.

Allmän rösträtt infördes 1921 och kvinnor fick rösta första gången 1924, man kan säga att demokratin då var formellt inför i Sverige. Flickor fick rätt att på gymnasier på 1920-talet. Statskyrkan avskaffades i slutet av 1900-talet.

Socialdemokraterna innehade regeringsmakten 1032-1976, sedan skiftade den mellan socialdemokrater och borgerliga. En socialdemokratisk regering med miljöpartister kom till hösten 2014 efter åtta års borgerligt styre.

Förhållandena i Sverige har undergått en enorm förändring sedan 1920-talet, men de yngre generationerna förstår nog inte det. De unga nu har inte varit med om de stora förändringarna och tycks vara benägna att i okunskap göra om misstag som begåtts tidigare.

Svenskarna klarade sig undan första och andra världskriget och har levt tämligen isolerade sedan början av 1900-talet. Världen utanför har varit med om krigen och om de stora förändringarna, Sovjetunionens uppgång och fall, kalla kriget, avvecklingen av alla kolonier som europeerna hade i början av 1900-talet, Mellanösterns och Nordafrikas problem, Ostasiens problem med Kinas omvandling av Mao och Deng till en kapitalistisk kommuniststat o s v.

Hans Rosling har nyligen i TV berättat om att tillståndet i världen är bättre än de flesta tror. Men utvecklingen i Grekland, Ryssland och oenigheter i EU, skjutvapnen i USA m m gör att det kan vara svårt att vara så optimistisk som Hans Rosling

Det viktiga nu är att det är eländigt i världen, men att det finns hopp om förbättringar om människorna anstränger sig. Demokratin är formellt den styrningsform som fått ett geombrott. Man kan hoppas att den också innebär att man ska komma framåt med hjälp av samarbete och överenskommelser.

I Sverige började man på 1970-talet mer allmänt inse, att Sverige är obotligt beroende av världen utanför. Nu borde alla kunna inse, att Sverige definitivt är en del av världen och måste anpassa sig till den. Samtidigt är det demokratin som gäller. Sverige påverkas av världen utanför och bör påverka världen.

Trots allt som hänt i Sverige under 1900-talet och början av 2000-talet lever klassamhället kvar. Det finns en överklass och en underklass. Mätt i pengar och inkomster ligger gränsen vid något över inkomst 25 000 kr per månad, ungefär medelinkomst och medianinkomst = den mittersta inkomsten.

De borgerligas politik gynnar överklassen och den nuvarande regeringen borde vara intresserad av förhållandena för underklassen.

Människor i underklassen kan tänkas vilja komma till överklassen och kan tro att de då bäst ska rösta på de borgerliga. Eftersom socialdemokraterna gjort att många från underklassen kommit upp i överklassen är partiet angeläget att inte stöta sig med dem som kommit upp i överklassen och kanske röstar borgerligt. Det gäller för socialdemokraterna att övertyga om att det är bra välfärdsfördelning som är viktigt, inte att man har hög inkomst.

Demokratin kräver att folket har goda kunskaper om välfärdsfördelningen och om hur den kan förbättras.

För att demokratin ska fungera bra måste folket ha goda kunskaper om välfärd och allt annat i politiken.

<u>Kunskaper som behövs.</u>

Personernas kunskaper för livets fyra stora roller:

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Kunskaperna bör ges i skolorna. När man gått ut skolorna får man fortsatta kunskaper genom nyhetsmedier, föredrag och samtal, teatrar och uderhållningar, studiecirklar etc. Viktig är publicserviceverksamheterna i radio och TV.

Skolorna betalas med skattemedel och publicserviceverksamheterna bör när det gäller hushållen betalas genom att hushållens TV-avgifter avskaffas och ersätts med en kollektivavgift för alla hushåll som betalas av staten. Statens kostnader för denna kollektivavgift inhämtas genom sänkningar av jobbskatteavdragen med 100 kr per månad utom för personer med inkomster under 11000 kr per månad = 132000 kr per år, De behöver de drygt 2000 kr per år i ökad disponibel inkomst som omläggningen innebär för dem. Pensionärer som inte har jobbskatteavdrag får samma förbättring. Företag ska betala som nu.

Skolorna bör förbättra sin utbildning så att de ger eleverna kunskaper enligt de angivna kunskapsbehoven. Regeringens ministrar för de olika politikområdena bör för skolministrarna redovisa vilka kunskper som behövs när det gäller att kunna rösta väl och utbildningsministrarna bör utforma sin utbildningspolitik efter det.

På senare år har partierna ofta propagerat för bättre utbildning. Bland det första som framförts har varit att lärarnas löner bör höjas. Men dåliga lärare blir inte bättre för att de får högre löner. Dåliga lärare bör utbildas så att de blir bättre, det behövs alltså säkra system för vidareutbildning av lärare.

De som nu utbildas till lärare vid universitet och högskolor måste få en bättre utbildning än nu. De som utbildar lärarna utgår från skolornas kursplaner. Dessa planer tycks inte alltid motsvara de kunskapsbehov som finns. Regeringen bör kontinuerligt granska, värdera och revidera kursplanerna.

På Sven Wimnells hemsida har under årens lopp ständigt förts fram behov om förbättring av läroplanerna utan att partierna tagit till sig och gjort förbättringar.

Några utredningar:

Sven Wimnell 4 september 2014: Utbildningssystemet och samhällsplaneringens problem.
http://wimnell.com/omr36-39zzm.pdf

Sven Wimnell 10 april 2012: Universitet och högskolor. Utbildning och forskning.
http://wimnell.com/omr40zh.pdf

Sven Wimnell 31 januari 2014: Fel i skolor. Folkrörelser, Folkbildning och Studieförbund. Utbildning och forskning. Vuxnas och 15-åringars kunskaper. PISA. Civilsamhället. Kultursamhället.
http://wimnell.com/omr36-39zzf.pdf

Sven Wimnell 3 april 2014: Statstisk årsbok för Sverige 2014 och regeringens verksamheter inlagt i 22 politikområden. Med många länkar till myndigheter o d och biblioteksystem.
http://wimnell.com/omr36-39zzj.pdf

I följande utredning har några behov om utbildningar m m i korthet förts fram
Sven Wimnell 1 dec 2014: Några kommentarer om sådant som de politiska partierna inte bryr sig om och tidningskommentarer 27 okt - 27 nov 2014 för de första 11 politikområdena..
http://wimnell.com/omr36-39zzs1.pdf
I det följande visas sidorna 44 - 66

Kapitel 3. Utbildning o d.

Innehåll:

Sida
75 Om utbildning i skolan.
76 Läroplan för grundskolan, förskoleklassen,fritidshemmet 2011
80 Ämneslärare saknar utbildning för att undervisa.
83 Många obehöriga lärare i skolan.
84 Religion och levnadskunskap.
86 Kursplan - Samhällskunskap, Grundskolan.
87 Tema SO.
87 Hur viktiga är SO-ämnena ur ett samhälleligt perspektiv?
88 Hur ser SO-undervisningen ut i praktiken?
90 Hur viktigt är det att lärarna har ämnesdidaktiska kunskaper?
91 Kursplaner.
91 Något för kulturministern och demokratiministern.
92 Något för arbetsmarknadsministern och näringsministern.
93 Planering och styrning. En svensk världsplanering behövs.
94 En inledning om planering.
96 Det första steget om folkets kunskaper och värderingar.
97 Svenska väljare okunniga.
98 Innehållet i : Sven Wimnell 31 januari 2014:
Fel i skolor. Folkrörelser, Folkbildning och Studieförbund.
Utbildning och forskning. Vuxnas och 15-åringars kunskaper.
PISA. Civilsamhället. Kultursamhället.
101 Innehållet i: Sven Wimnell 4 september 2014:
Utbildningssystemet och samhällsplaneringens problem.
107 ”Förbättra resultaten i skolan genom att
kasta ut datorerna från lektionerna.
109 Kunskapsklyftan riskerar bli en av de stora klassfrågorna.
111 Öka kännedomen om landets natur.
112 Alla mellan 18 och 24 bör kallas till medborgartjänst.
114 Domstolarna accepterar mer våld från de vuxna i skolan.

Om utbildning i skolan

Vilka möjligheter har svenska folket att förstå partiers beskrivningar av sin politik?

Man får då återgå till det svenska utbildningsväsendet. Det finns inga andra krav om att svenskarna ska följa med utvecklingen än att man ska gå igenom grundskolan. Om man har lärt sig det som står i grundskolans läroplaner är man redo att rösta - så får man uppfatta det. Äldre personer som gått i äldre skolor med äldre läroplaner får rösta, men kan naturligtvis inte tillräckligt för att göra det.

Före skolåldern finns inga krav om utbildning, man räknar med att föräldrarna uppfostrar barnen. För dagis och förskola finns vissa krav. Krav om barn finns i FNs deklaration om mänskliga rättigheter och i Barnkonventionen.

Regeringen ska utreda om barnkonventionen bör bli svensk lag. Regeringen vill ta reda på hur tillämpningen av lagar och andra föreskrifter överensstämmer med barnkonventionen och tillsätter därför en utredare, Anita Wickström. Den särskilda utredaren ska även analysera för- och nackdelar med att inkorporera barnkonventionen, det vill säga om den ska gälla som svensk lag. - Barnets rättigheter behöver stärkas i vårt land. Även om vi tycker att vi gör mycket rätt enligt barnkonventionen så finns det anledning att förstärka barnets rättigheter på flera områden, säger Maria Larsson.

Grundskolan regleras med läroplanerna. I den läser alla om religion, men något ämne om filosofi och psykologi finns inte, ämnen som gäller tänkandets och kunskapens historia och ämnen som gäller hur männisor fungerar psykologsikt sett. Grundskolan ska vara allmänbildande och innehålla allt man behöver, men gör det inte.

Före andra världskriget gick cirka 5 % av årskullarna på gymnasiet som då var allmänbildande, men inte hade filosofi och psykologi som obligatoriskt. Uppskattningsvis kanske 20 % av dem på gymnasiet läste detta, dvs cirka 1% av årskullen läste filosofi.

Nu är gymnasiet huvudsakligen till för yrkesutbildning, men kanske fortfarande 1% av årskullarna läser filosofi och psykologi.

På högskolor och universitet läses de ämnena bara då det behövs i yrkena. Om man räknar med att 1% läser det kommer man till att 99 % av dem på universitet och högskolor blir fackidioter.

I de 22 politikområdena finns anledning att kommentera hur grundskolan tillgodoser kunskapsbehoven i områdena.

Som tur är följer många svenskar, trots dålig skolgång, med i det som händer och sker.

Klart är att grundskolans ämnen Samhällskunskap, Religionskunskap och Hemkunskap behöver förbättras med hänsyn till vad man behöver. Likaså Samhällskunskap och religionskunskap på gymnasiet. Där skulle det också vara bra med ett ämne Hemkunskap, men om det inte finns plats för det borde Samhällskunskapen kunna ökas på med viktiga hemkunskapsproblem.

Högervridningen, våldet och allt annat elände gör att man måste förbättra undervisningen i skolan. Religionskunskapen bör ändras till Religion och levnadskunskap, Samhällskunskapen behöver bli mycket bättre och Hemkunskapen behöver utökas. Med rätta förbättringar blir barnen lyckligare som barn och sedan som vuxna och demokratin förbättras.

(Från 36-39zzp.pdf)

Från Skolverket 18 februari 2013: **omr36-39zs.pdf** sid 392....

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011

Grundskolans läroplan innehåller tre delar: skolans värdegrund och uppdrag, övergripande mål och riktlinjer för utbildningen samt kursplaner som kompletteras med kunskapskrav. Läroplanens första del gäller även för förskoleklassen och fritidshemmet, medan den andra delen gäller i tillämpliga delar för dessa verksamheter.

1 Skolans värdegrund och uppdrag

Grundläggande värden

Skolväsendet vilar på demokratins grund. Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö.

Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet med svaga och utsatta är de värden som skolan ska gestalta och förmedla. I överensstämmelse med den etik som förvaltats av kristen tradition och västerländsk humanism sker detta genom individens fostran till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande. Undervisningen i skolan ska vara icke-konfessionell. Skolans uppgift är att låta varje enskild elev finna sin unika egenart och därigenom kunna delta i samhällslivet genom att ge sitt bästa i ansvarig frihet.

Förståelse och medmänsklighet

Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Omsorg om den enskildes välbefinnande och utveckling ska prägla verksamheten. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Sådana tendenser ska aktivt motverkas. Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser.

Det svenska samhällets internationalisering och den växande rörligheten över nationsgränserna ställer höga krav på människors förmåga att leva med och inse de värden som ligger i en kulturell mångfald. Medvetenhet om det egna och delaktighet i det gemensamma kulturarvet ger en trygg identitet som är viktig att utveckla tillsammans med förmågan att förstå och leva sig in i andras villkor och värderingar. Skolan är en social och kulturell mötesplats som både har en möjlighet och ett ansvar för att stärka denna förmåga hos alla som arbetar där.

Saklighet och allsidighet

Skolan ska vara öppen för skilda uppfattningar och uppmuntra att de förs fram. Den ska framhålla betydelsen av personliga ställningstaganden och ge möjligheter till sådana. Undervisningen ska vara saklig och allsidig. Alla föräldrar ska med samma förtroende kunna skicka sina barn till skolan, förvissade om att barnen inte blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Alla som verkar i skolan ska hävda de grundläggande värden som anges i skollagen och i denna läroplan och klart ta avstånd från det som strider mot dem.

En likvärdig utbildning

Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Skollagen föreskriver att utbildningen inom varje skolform och inom fritidshemmet ska vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas. Normerna för likvärdigheten anges genom de nationella

målen. En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Det finns också olika vägar att nå målet. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla.

Skolan ska aktivt och medvetet främja kvinnors och mäns lika rätt och möjligheter. Det sätt på vilket flickor och pojkar bemöts och bedöms i skolan, och de krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan har ett ansvar för att motverka traditionella könsmönster. Den ska därför ge utrymme för eleverna att pröva och utveckla sin förmåga och sina intressen oberoende av könstillhörighet.

Rättigheter och skyldigheter

Skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan.

Det är inte tillräckligt att i undervisningen förmedla kunskap om grundläggande demokratiska värderingar. Undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet. Den ska utveckla deras förmåga att ta ett personligt ansvar. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

Skolans uppdrag

Skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Skolan ska i samarbete med hemmen främja elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare. Skolan ska präglas av omsorg om individen, omtanke och generositet. Utbildning och fostran är i djupare mening en fråga om att överföra och utveckla ett kulturarv – värden, traditioner, språk, kunskaper – från en generation till nästa. Skolan ska vara ett stöd för familjerna i deras ansvar för barnens fostran och utveckling. Arbetet måste därför ske i samarbete med hemmen.

Skolan har i uppdrag att överföra grundläggande värden och främja elevernas lärande för att därigenom förbereda dem för att leva och verka i samhället. Skolan ska förmedla de mer beständiga kunskaper som utgör den gemensamma referensram alla i samhället behöver. Eleverna ska kunna orientera sig i en komplex verklighet, med ett stort informationsflöde och en snabb förändringstakt. Studiefärdigheter och metoder att tillägna sig och använda ny kunskap blir därför viktiga. Det är också nödvändigt att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska fakta och förhållanden och att inse konsekvenserna av olika alternativ.

Språk, lärande och identitetsutveckling är nära förknippade. Genom rika möjligheter att samtala, läsa och skriva ska varje elev få utveckla sina möjligheter att kommunicera och därmed få tilltro till sin språkliga förmåga.

Skapande arbete och lek är väsentliga delar i det aktiva lärandet. Särskilt under de tidiga skolåren har leken stor betydelse för att eleverna ska tillägna sig kunskaper. Skolan ska sträva efter att erbjuda alla elever daglig fysisk aktivitet inom ramen för hela skoldagen.

En viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende

samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar ett förhållningssätt som främjar entreprenörskap.

I all undervisning är det angeläget att anlägga vissa övergripande perspektiv. Genom ett *historiskt perspektiv* kan eleverna utveckla en förståelse för samtiden och en beredskap inför framtiden samt utveckla sin förmåga till dynamiskt tänkande.

Genom ett *miljöperspektiv* får de möjligheter både att ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.

Ett *internationellt perspektiv* är viktigt för att kunna se den egna verkligheten i ett globalt sammanhang och för att skapa internationell solidaritet samt förbereda för ett samhälle med täta kontakter över kultur- och nationsgränser. Det internationella perspektivet innebär också att utveckla förståelse för den kulturella mångfalden inom landet.

Det *etiska perspektivet* är av betydelse för många av de frågor som tas upp i skolan. Perspektivet ska prägla skolans verksamhet för att ge grund för och främja elevernas förmåga att göra personliga ställningstaganden.

Skolans uppdrag att främja lärande förutsätter en aktiv diskussion i den enskilda skolan om kunskapsbegrepp, om vad som är viktig kunskap i dag och i framtiden och om hur kunskapsutveckling sker. Olika aspekter på kunskap och lärande är naturliga utgångspunkter i en sådan diskussion. Kunskap är inget entydigt begrepp. Kunskap kommer till uttryck i olika former – såsom fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet – som förutsätter och samspelar med varandra. Skolans arbete måste inriktas på att ge utrymme för olika kunskapsformer och att skapa ett lärande där dessa former balanseras och blir till en helhet.

Skolan ska främja elevernas harmoniska utveckling. Detta ska åstadkommas genom en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer. Gemensamma erfarenheter och den sociala och kulturella värld som skolan utgör skapar utrymme och förutsättningar för ett lärande och en utveckling där olika kunskapsformer är delar av en helhet. Ett ömsesidigt möte mellan de pedagogiska synsätten i förskoleklass, skola och fritidshem kan berika elevernas utveckling och lärande.

Skolan ska stimulera varje elev att bilda sig och växa med sina uppgifter. I skolarbetet ska de intellektuella såväl som de praktiska, sinnliga och estetiska aspekterna uppmärksammas. Även hälso- och livsstilsfrågor ska uppmärksammas.

Eleverna ska få uppleva olika uttryck för kunskaper. De ska få pröva och utveckla olika uttrycksformer och uppleva känslor och stämningar. Drama, rytmik, dans, musicerande och skapande i bild, text och form ska vara inslag i skolans verksamhet. En harmonisk utveckling och bildningsgång omfattar möjligheter att pröva, utforska, tillägna sig och gestalta olika kunskaper och erfarenheter. Förmåga till eget skapande hör till det som eleverna ska tillägna sig.

God miljö för utveckling och lärande

Eleven ska i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Skolan verkar i en omgivning med många kunskapskällor. Strävan ska vara att skapa de bästa samlade betingelserna för elevernas bildning, tänkande och kunskapsutveckling. Personlig trygghet och självkänsla grundläggs i hemmet, men även skolan har en viktig roll. Varje elev har rätt att i skolan få utvecklas, känna växandets glädje och få erfara den tillfredsställelse som det ger att göra framsteg och övervinna svårigheter.

Varje skolas utveckling
Skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot de nationella målen. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att verksamheten ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever och i nära kontakt med såväl hemmen som med det omgivande samhället.

2 Övergripande mål och riktlinjer.....

Skolans Mål. Skolans mål är att varje elev

* utvecklar ett allt större ansvar för sina studier, och
* utvecklar förmågan att själv bedöma sina resultat och ställa egen och andras bedömning i relation till de egna arbetsprestationerna och förutsättningarna.

Riktlinjer. Läraren ska

* genom utvecklingssamtal och den individuella utvecklingsplanen främja elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling,
* utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn,
* med utgångspunkt i föräldrarnas önskemål fortlöpande informera elever och hem om studieresultat och utvecklingsbehov, och
* vid betygssättningen utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskraven och göra en allsidig bedömning av dessa kunskaper.

2.8 Rektorns ansvar

Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

* skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas,
* skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till handledning, läromedel av god kvalitet och annat stöd för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, t.ex. bibliotek, datorer och andra hjälpmedel,
* undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver,
* kontakt upprättas mellan skola och hem, om det uppstår problem och svårigheter för eleven i skolan,
* resursfördelningen och stödåtgärderna anpassas till den värdering av elevernas utveckling som lärare gör,
* undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet,
* i undervisningen i olika ämnen integrera ämnesövergripande kunskapsområden, exempelvis miljö, trafik, jämställdhet, konsumentfrågor, sex och samlevnad samt riskerna med tobak, alkohol och andra droger,
* samarbetsformer utvecklas mellan förskoleklassen, skolan och fritidshemmet för att stödja varje elevs mångsidiga utveckling och lärande,

* samverkan kommer till stånd med förskolan för att skapa förutsättningar för en samsyn och ett förtroendefullt samarbete,
* formerna för samarbete mellan skolan och hemmen utvecklas och att föräldrarna får information om skolans mål och sätt att arbeta och om olika valalternativ,
* samverkan med skolor och arbetslivet utanför skolan utvecklas så att eleverna får konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning,
* den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning,
* personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter,
* skolans internationella kontakter utvecklas, och
* skolpersonalen får kännedom om de internationella överenskommelser som Sverige har förbundit sig att beakta i utbildningen. Grundskole- utbildning

DN 15 april 2013:

"Ämneslärare saknar utbildning för att undervisa"

"Ämneslärare på svenska grund- och gymnasieskolor saknar i stor omfattning utbildning i de ämnen de undervisar i. Det visar en unik granskning av Skolverket av drygt 100 000 lärares utbildningsnivå. I teknik hade bara 7 procent av lärarna på grundskolan tillräcklig utbildning, och i fysik 13 procent."

" I en av de största registerstudier som Skolverket någonsin gjort har man kartlagt inom vilka årskurser och i vilka ämnen lärare undervisar i kopplat till deras ämnesutbildning.

Resultatet är slående: många lärare saknar utbildning i de ämnen de undervisar i.

I grundskolan har till exempel 50 procent av de lärare som undervisar i fysik ingen utbildning i ämnet alls, och bara 13 procent har tillräcklig utbildning enligt de krav som lärarlegitimationen kräver. Övriga har utbildning men inte tillräcklig.

I kemi är motsvarande siffror 48 respektive 16 procent och i teknik 70 respektive 7 procent.

Per Kornhall, skolstrateg i Upplands Väsby kommun och författaren till boken "Barnexperimentet" om den svenska skolan, kallar resultatet för skrämmande.

– För mig kom det som en chock att det är så dåligt ställt med utbildade ämneslärare i fysik och kemi. När det gäller teknik har jag haft kännedom om hur illa det är ställt från tidigare utredningar som bara gällt teknik, säger han.

Mest anmärkningsvärda är granskningens resultat när det gäller naturorienterande ämnen i grundskolan. Men situationen är liknande inom grundskolan även när det gäller samhällskunskap, vissa moderna språk

samt hem- och konsumentkunskap på grundskolan.

På gymnasiet är klyftan mellan högskoleutbildning och de ämnen lärarna undervisar i störst inom naturkunskap och teknik.

Att det ser ut så här riskerar att ställa till stora problem när kraven på lärarlegitimation börjar gälla i december i år. Risken finns att eleverna står utan behöriga lärare.

Per Kornhall ifrågasätter att kommunerna kommer att klara av att hantera den enorma bristen på vissa ämneslärare.

– Det räcker inte att skjuta över ansvaret på kommunerna. Nu vill det till att staten också tar sitt ansvar, säger han.

Metta Fjelkner, ordförande i Lärarnas riksförbund, ser med stor oro på hur skolorna ska klara av att anställa behöriga ämneslärare i samband med att lärarlegitimationerna införs. I synnerhet som återväxten av exempelvis no-lärare är nästan lika med noll på lärarutbildningarna.

– Under många år ansåg politiker både på riksnivå och kommunal nivå att ämneskunskaperna inte var relevanta. De ansåg att det räckte att man var utbildad lärare. När det gällde friskolorna fick de till och med undantag från det i lagen i början av 1990-talet. Det räckte med att man var vuxen och intresserad. När jag förde fram ämnets betydelse så sågs det som att jag pratade om fackliga särintressen. Men det handlar ju om elevernas rätt till utbildade lärare, säger hon.

SCB har samlat in uppgifter från oktober 2011 och jämfört dessa med utbildningsuppgifter från 1962 och framåt. Det är första gången som SCB granskar lärarnas ämnesutbildning på en sådan detaljnivå.

– Däremot har vi inte analyserat varför det skiljer så mycket på behörigheten hos lärarna i de olika ämnena, säger José Luys Berrospi, undervisningsråd och statistiker på Skolverket.

Resultatet baserar sig på uppgifter för totalt 103 220 lärare och har publicerats i bilagorna till Skolverkets rapport ”Beskrivande data 2012. Förskola, skola och vuxenutbildning”.

Lenita Jällhage lenita.jallhage@dn.se “

Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen efter undervisningsämne i grundskolans årskurs 7-9 läsåret 2011/2012

Här är läget värst		Ingen utbildning i ämnet
Ämne	Tillräcklig utbildning i ämnet	
Moderna språk/övriga *	1	99
Modersmål	4	90
Teknik	7	70
Geografi	12	67
Fysik	13	50
Samhällskunskap	15	58
Kemi	16	48
Bild	21	75
Moderna språk, spanska	22	76
Hem-och konsumentkunskap	22	72
Religion	26	51
Samhällsorienterade ämnen	30	62

Här är läget bättre		Ingen utbildning i ämnet
Ämne	Tillräcklig utbildning i ämnet	
Engelska	53	38
Idrott och hälsa	50	42
Svenska	49	31
Matematik	49	34
Naturorienterade ämnen	46	43
Moderna språk/tyska	45	53
Moderna språk/franska	44	54
Historia	42	40
Biologi	39	39
Musik	32	50
Slöjd	32	65

* Exempelvis italienska och kinesiska
Källa: Skolverket

Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen efter undervisningsämne i gymnasiet läsåret 2011/2012

Här är läget värst		Ingen utbildning i ämnet
Ämne	Tillräcklig utbildning i ämnet	
Modersmål	4	93
Moderna språk/övriga *	8	90
Naturkunskap	9	89
Teknik	9	77
Moderna språk/spanska	23	68
Moderna språk/franska	24	54
Modernaspråk/tyska	26	54
Filosofi	30	44
Kemi	33	33
Geografi	34	38

Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen efter undervisningsämne i gymnasiet läsåret 2011/2012

Här är läget bättre		Ingen utbildning i ämnet
Ämne	Tillräcklig utbildning i ämnet	
Historia	62	19
Religionskunskap	50	27
Engelska	47	27
Psykologi	44	34
Svenska	43	23
Samhällskunskap	42	35
Idrott och hälsa	39	47
Fysik	38	27
Matematik	37	31

* Exempelvis italienska och kinesiska
Källa: Skolverket

Det är regeringen som har makten över kursplanerna, och regeringspartierna tycker då att de är bra. Socialdemokraterna har anledning granska kursplanerna, men gör det tydligen inte. Alla kursplaner har säkerligen brister, men isynnerhet Samhällskunskapen och Hem- och konsumentkunskapen. Med den låga behörigheten och de ofullständiga och vaga kursplanerna i dessa ämnen kan eleverna inte få de kunskaper de behöver. Utbildningen i levnadskunskap på filosofisk-psykologisk nivå är nära obefintlig. Religionsämnet bör utvidgas till ett ämne Religion och levnadskunskap.

Vad som lärs ut i skolorna kan vanliga väljare inte få något begrepp om. Lärarna får själva välja vad de vill lära ut. De väljer sina läroböcker, men behöver inte använda läroböcker. De väljer hos bokförlagen som bestämmer vilka böcker de vill göra, Skolverket lägger sig inte i det.

Skolverkets nyhetsbrev 9 okt 2014:
PRESSMEDDELANDE 2014-09-25

“Många obehöriga lärare i skolan”

“Varannan lärare i gymnasieskolan och var tredje lärare i grundskolan saknar behörighet i de ämnen de undervisar i. Det visar Skolverkets nya statistik som också går att se kommun för kommun. Det är första gången det finns en detaljerad bild av lärares behörighet och läget är alarmerande. “

“– Det behövs en nationell handlingsplan för läraryrket och det brådskar. Kommande stora pensionsavgångar, lågt intresse för läraryrket och utbrett missnöje bland lärare kräver satsningar och förändringar. Svensk skola står och faller med tillgången till kompetenta lärare, säger Skolverkets generaldirektör Anna Ekström.

Ungefär var femte som arbetar som lärare har inte någon lärarexamen. De kan inte få lärarlegitimation och är därmed inte behöriga att undervisa i något ämne. Men det ger inte hela bilden av problemet med obehöriga lärare. Skolverket har nu för första gången också undersökt om lärare med lärarlegitimation undervisar i ämnen de har behörighet för.

Lägst behörighet i gymnasieskolan
När man lägger samman lärarna utan lärarexamen och de legitimerade lärarna som undervisar i ämnen som de är obehöriga i så framträder en problematisk bild. I gymnasieskolan är endast 52 procent av lärarna behöriga i de ämnen de undervisar i. I grundskolan är motsvarande siffra 67 procent och i förskoleklassen 65 procent.

Många lärare har bytt yrke
Skolverkets nya rapport visar också att fyra av tio legitimerade lärare inte arbetar inom grundskolan, gymnasieskolan eller förskoleklassen.
– Vi behöver locka tillbaka de som slutat och då måste läraryrket bli mer attraktivt. Här vilar ett tungt ansvar hos de lokalt ansvariga i kommuner och fristående skolor. Men även staten behöver göra mer. Tillsammans måste vi säkra att eleverna får undervisning av kompetenta lärare, säger Anna Ekström.

Nationell handlingsplan
Skolverket ser ett behov av en nationell handlingsplan för att säkra tillgången till kompetenta lärare.

Centrala områden i en handlingsplan är enligt Skolverket att

- Skolhuvudmännen måste ta ett större ansvar för kompetensförsörjningsfrågorna och planera skolorganisation, rekryteringsinsatser och fortbildningsinsatser utifrån den information som legitimationssystemet ger.
- Landets lärosäten måste planera och dimensionera sina lärarutbildningar så att verksamhetens behov av utbildade lärare i olika ämnen tillgodoses så långt det är möjligt.
- Utreda om det är möjligt att skapa fler vägar in i läraryrket utan att för den skull sänka kraven.
- Säkerställa att det finns nationell tillgång till kvalificerad fortbildning och realistiska förutsättningar att delta.
- Långsiktigt fortsatt stöd för de reformer som genomförts.

Viktigast är dock att läraryrket är så attraktivt att många söker sig till lärarutbildningen och att verksamma lärare inte lämnar yrket.

– Lärarlönerna är förstås också en viktig fråga men det är ett ansvar för arbetsmarknadens parter. Från statens sida arbetar vi med karriärtjänsterna och vi tror att förstelärarna kan bidra till att utveckla skolan, säger Anna Ekström.

Skillnader mellan kommuner
Behörigheten skiljer sig mellan olika kommuner i landet. I Skolverkets databas SIRIS kan man undersöka hur det ser ut med behörigheten i olika kommuner. Klicka på någon av länkarna nedan och välj vilket län eller kommun du vill ha statistik för i rullmenyerna.
Lärarbehörighet i grundskolan nedbruten på kommun
Lärarbehörighet i gymnasieskolan nedbruten på kommun
Frågor och svar om lärarnas behörighetsstatistik

Kontaktuppgifter
För frågor till generaldirektör Anna Ekström kontakta Skolverkets presstjänst 08-527 333 00
För frågor om rapporten och statistiken kontakta undervisningsråd José Luis Berrospi 08-527 333 56, undervisningsråd Nina Beer 08-527 332 92 eller Christina Sandström chef för utbildningsstatistikenheten, 08-527 333 38. “

Religion och levnadskunskap.

Tanken med att bygga ut religionsämnet är att religionsämnet är litet och skulle tåla en komplettering. Litet är kanske ämnet i Sverige, men det är stort i världen, stort i Mellanöstern, Nordafrika och andra länder med Islam, stort i USA med bl a högerextrema religiösa fundamentalister som hotar ruinera USA, stort i Sydamerika och stort i de flesta länder utom Norden och kommunistiska länder som Ryssland och Kina. I Sverige förekommer religiösa problem bland invandrare. I Ryssland har religion trätt fram efter Sovjetunionens fall. Påvedömet är kvar.

Religioner har i Sverige på senare tid blivit mer problematiska än tidigare. Religioner behöver en motvikt bestående av filosofi och psykologi o d som föreslås som komplettering i ämnet Religionskunskap i grundskolan. Även på gymnasiet behövs samma kompletteringar.

Gymnasiegemensamma ämnen: Engelska, Historia, Idrott och hälsa, Matematik, Naturkunskap, Religionskunskap, Samhällskunskap, Svenska/svenska som andraspråk.

Förr fanns högre allmänna läroverk. Cirka 5 % av årgångarna barn gick där och resten i folkskolan. På gymnasiet kunde finnas en lektor som var präst och hade hand om religionsundervisningen (kristendom var ämnet då). Han skötte också undervisningen i filosofi, som bestod av tre ämnen: filosofi, logik och psykologi.

Filsofiämnet var inte obligatoriskt, i en klass på reallinjen med 25 elever kunde det vara bara två som läste filosofi. Filosofiämnet är fortfarande inte obligatoriskt på gymnasiet och hela efterkrigstiden har en stor del av dem som gått där och efteråt på högskolor och universitet inte fått någon utbildning i filosofi och psykologi. Många av dem har blivit chefer och män i staten - utan utbilding i filosofi och psykologi,

men väl i religion. Det är inte bra. Det gamla filosofiämnet är nu uppdelat på filosofi och psykologi.

De första gymnasierna kom till i början på 1600-talet och hade då uppgiften att förbereda för prästutbildning och utbildning av tjänstemän i staten. Religion hade en stark ställning. Den allmänna folkskolan kom till 1842 och sköttes till en början i stor utsträckning av präster och andra kyrkans män. Barn skulle bli religiösa med kristlig tro. Gymnasierna utvecklades vartefter med nya ämnen, reallinjer tillkom, och flickor fick börja gå på gymnasierna på 1920-talet. Biskoparna var högsta chefer för läroverken. Med tiden togs biskoparnas ledarskap bort.

Folkskolan växte vartefter och de nuvarande grundskolorna och gymnasierna kom till i slutet på 1900-talet. Statskyrkan har avskaffats och och kristendomskunskapen har ändrats till religionskunskap. Man får nu inte undervisa i religion så att barnen blir religiösa utan bara om religion.

Man bör komma ihåg att religioner med gudars styrningar tillkom under forntiden och att deras betydelse har minskat och nu mer och mer ersätts av demokrati där människorna är ansvariga för styrning och utveckling. Religionerna är visserligen ännu av stor betydelse, men de är i dagens situation ändå av marginell betydelse.

Att i Sverige ha ett obligatoriskt ämne som bara handlar om religion är att tillmäta religionerna för stor betydelse. Viktigare är värdsliga problem och kunskaperna om dem förtjänar större uppmärksamhet. Att komplettera religionsämnet med mer aktuella saker är lämpligt. Det gör att ämnets beteckning Religionskunskap inte passar utan bör ersättas av något mer rättvisande.

Man kan inte bara ändra till “Livsåskådning”, “Filosofi” eller “Psykologi”, det blir för snävt och missvisande.

Ämnet Samhällskunskap har sina lärare utbildade på Statsvetenskapliga institutioner, Det som behöver tillkomma ligger närmare religionerna och därför kan det vara bra att lägga det tillkommande tillsammans med religion, i ett ämne Religion och levnadskunskap.

Om religionsämnet ombildas till ett ämne med filosofi och psykologi kommer det ämnet att innehålla många universitetsämnen. Av ämnena kan man anse att religionen var först och om man lägger ämnena i en kronologisk och logisk ordning kan man börja med religion:

<u>Religion och levnadskunskap.</u> (Barnen lär också föräldrarna)

1. Religionskunskap.
2. Filosofihistoria.
3. Idé-och lärdomshistoria.
4. Vetenskapshistoria
5. Utbildnings- och skolhistoria.
6. Skolverkets läroplan för grundskolan.
7. Arkiv-och bibliotekskunskap.
8. Individernas kunskaper och erfarenheter.
9. Framtidsplanering. För Sverige och världen för kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer, med samhällsbeskrivning, sambandsforskning och demokratins krav.
10. Estetik och värderingar.
11. Livsåskådningar och världsåskådningar. Världsbilder.
12. Psykologi. Biologisk psykologi. Kognition. Utvecklingspsykologi.
13. Socialpsykologi.
14. Sociologi och informationskunskap.
15. Logik och vetenskapsteori.
16. Etik och moral.
17. Konsten att inte ha tråkigt. (Tillägg 18 feb 2014)
    Ämnet bör utformas i flera alternativ passade till utbildningsnivåerna. Enklare för lägre klasser och mer utvecklade för högre.

Kursplan - Samhällskunskap, Grundskolan.

36-39zs.pdf Även zzz.pdf sidan 414

“Människor har alltid varit beroende av att samarbeta när de skapar och utvecklar samhällen. I dag står människor i olika delar av världen inför både möjligheter och problem kopplade till globalisering, interkultu-rella relationer och hållbar samhällsutveckling. Kunskaper om sam-hället ger oss verktyg så att vi kan orientera oss och ta ansvar för vårt handlande i en komplex värld.

Ämnets syfte
Undervisningen i ämnet samhällskunskap ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om hur individen och samhället påverkar varandra. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla en helhetssyn på samhällsfrågor och samhällsstrukturer. I en sådan helhetssyn är sociala, ekonomiska, miljömässiga, rättsliga, mediala och politiska aspekter centrala.

Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att se samhällsfrågor ur olika perspektiv. På så sätt ska eleverna utveckla förståelse för sina egna och andra människors levnadsvillkor, betydelsen av jämställdhet, hur olika intressen och åsikter uppstår och kommer till uttryck och hur olika aktörer försöker påverka samhällsutvecklingen.

Undervisningen ska ge eleverna verktyg att hantera information i vardagsliv och studier och kunskaper om hur man söker och värderar information från olika källor. Genom undervisningen ska eleverna också ges förutsättningar att utveckla kunskaper om hur man kritiskt granskar samhällsfrågor och samhällsstrukturer. Eleverna ska vidare ges möjlighet att utveckla kunskaper om samhällsvetenskapliga begrepp och modeller.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar förtrogenhet med de mänskliga rättigheterna och med demokratiska processer och arbetssätt. Den ska också bidra till att eleverna tillägnar sig kunskaper om, och förmågan att reflektera över, värden och principer som utmärker ett demokratiskt samhälle.

Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utifrån personliga erfarenheter och aktuella händelser uttrycka och pröva sina ställningstaganden i möten med andra uppfattningar. Därigenom ska eleverna stimuleras att engagera sig och delta i ett öppet meningsutbyte om samhällsfrågor.

Genom undervisningen i ämnet samhällskunskap ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

* reflektera över hur individer och samhällen formas, förändras och samverkar,
* analysera och kritiskt granska lokala, nationella och globala samhällsfrågor ur olika perspektiv,
* analysera samhällsstrukturer med hjälp av samhällsvetenskapliga begrepp och modeller,
* uttrycka och värdera olika ståndpunkter i till exempel aktuella samhällsfrågor och argumentera utifrån fakta, värderingar och olika perspektiv,
* söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet,
* reflektera över mänskliga rättigheter samt demokratiska värden, principer, arbetssätt och beslutsprocesser. “

Från Skolverkets hemsida 11 maj 2013: Från zz.pdf sidan 420

“Tema SO”

“ Forskning har visat att en bra SO-undervisning ställer krav på lärarens förmåga att anpassa metoder till ämnesområde, situationer och elevgrupper samtidigt som uppdaterade ämneskunskaper är avgörande i en värld i förändring. Kärnan i SO-ämnena, det som eleverna ska ha med sig som samhällsmedborgare, förändras i takt med att omvärlden och samhällets värderingar ändras. Det har skett en stark utveckling av den didaktiska forskningen inom historia, samhällskunskap, religion och geografi de senaste åren, men många frågor kvarstår om SO-undervisningens effekter i praktiken.

Tema SO i undervisningen är producerat av frilansjournalisten Helene Gustafsson i samarbete med Anna Sandström,redaktör på forskning.se.
Vetenskaplig faktagranskning: Anders Broman, lektor i statsvetenskap och forskare vid Centrum för de samhällsvetenskapliga ämnenas didaktik vid Karlstad universitet.
Temat är en samproduktion mellan Skolverket - Forskning för skolan och forskning.se. Senast granskad: 2012-11-26
Innehållsansvar:Utvecklingsavdelningen “

Tema SO
Vad är SO-ämnenas didaktik?
Vilken är SO-ämnenas kärna?
Hur viktiga är SO-ämnena ur ett samhälleligt perspektiv?
Hur ser SO-undervisningen ut i praktiken?
Vilka undervisningsmetoder lämpar sig bäst för de olika SO-ämnena?
Vilka metoder främjar elevens måluppfyllelse?
Hur viktigt är det att lärarna har ämnesdidaktiska kunskaper?
Hur uppnås likvärdig bedömning inom SO?
Hur har SO-ämnena utvecklats över tid?
Är forskarna överens?

“Hur viktiga är SO-ämnena ur ett samhälleligt perspektiv?”

“ Skolan har ett uppdrag att förmedla och förankra de mänskliga rättigheterna och det svenska samhällets grundläggande demokratiska värderingar hos eleverna.

Det är emellertid hela skolan mer än enskilda ämnen som har ansvaret för detta, vilket den nya skollagen och de nya läroplanerna tydligt gett uttryck för. Dock finns det kvar vissa skrivningar i skolans styrmedel som betonar enskilda ämnens ansvar för delar i detta.

Baskunskaper viktiga för samtal och val
Det är viktigt att det finns vissa baskunskaper hos medborgarna som kan utgöra referenspunkter för samtal om samhällets förändring, för politiska samtal och för deltagande i samhällslivet. Sett ur individens perspektiv är samhällsämnena viktiga för att kunna "hitta" i det komplexa samhälle och den globaliserade värld vi lever i - individen ska kunna välja sin väg i samhället.

Alla skolämnen befinner sig förstås i en samhällskontext vilken kan förändras över tid. Men det finns mycket som talar för att SO- ämnena har en tydligare koppling till de förmågor och egenskaper som eftersträvas vid en viss tidpunkt än andra ämnen.

Kursplanen för gymnasiet ger samhällskunskapsundervisningen ett ansvar för att individerna ska kunna och vilja vara aktiva i samhällslivet bland annat genom att kunna bemöta det stora informationsflödet med ett kritiskt förhållningssätt.

Ideala egenskaper för senmoderna medborgaren
Dansk forskning har visat att dessa egenskaper av självständighet, kritiskt tänkande och demokratiska värderingar ligger nära idealet hos

den senmoderna medborgaren och att det finns klara paralleller till kunskapskraven och färdigheterna som beskrivs för det danska samhällskunskapsämnet.

Forskning vid Karlstad universitet har visat att specifik ämnesundervisning, i det här fallet samhällskunskap, inte kan förväntas ha någon generell effekt på elevernas politiska/ demokratiska förhållningssätt.

Hur vi skapar våra politiska uppfattningar är mer komplext än så. Det ska emellertid inte förminska den minst nioåriga skolans betydelse som helhet och som förmedlare av de kunskaper och färdigheter som individen använder för att förstå samhället och för att fatta egna välgrundade beslut kring åsikter och agerande.

Tillfrågade experter: Bengt Schüllerqvist, professor, och Anders Broman universitetslektor i statsvetenskap, båda forskar vid Centrum för de samhällsvetenskapliga ämnenas didaktik vid Karlstad universitet

Text: Helene Gustafsson
Senast granskad: 2012-11-26
Innehållsansvar: Utvecklingsavdelningen “

“Hur ser SO-undervisningen ut i praktiken?”

“SO-undervisningen i praktiken ser olika ut på olika platser i landet och varierar mycket både i relation till barnens ålder, region, skola, lärare och specifika konstellationer av elever med mera. Lärarens didaktiska kunskaper och en medvetenhet om lärarens didaktiska val spelar en viktig roll - syftet med lektionen, innehåll, metod - men också hur läraren planerar, organiserar, genomför och utvärderar sin undervisning.

Tematiskt för yngre - mer ämnesstyrt för äldre
Studier har visat att i yngre årskurser arbetar läraren i hög grad tematiskt- frågan styr och alla SO-ämnen finns med i svaret. På mellanstadiet tenderar undervisningen att vara fragmentarisk och uppdelad i delar, vilket medför att eleverna kan få svårt att se helheten. SO-undervisningen kan vara mycket lärar- och läromedelsstyrd men också konstruerad utifrån stort inflytande från elever, deras frågeställningar och intressen.

Ju högre upp i ålder desto mer har de enskilda ämnenas innehåll det största utrymmet och desto mer handlar det för läraren om att arbeta med fenomen, att kritiskt granska, analysera och anlägga fler perspektiv. Denna studie är emellertid grundad på relativt få iakttagelser.

Någon bredare undersökning på hur undervisningen ser ut i praktiken har inte gjorts på senare tid, tidigare studier visar på en variation av tänkande bland lärare. Lärare gör val utifrån något olika uppfattningar om ämnenas kärna och omvandlar efter bästa förmåga ämnenas värden för att passa eleverna.

Historia och geografi har mer framträdande roll
En pågående studie vid Karlstads universitet har gett forskarna en

preliminär inblick i hur undervisningen på mellanstadiet ser ut. Ned slag har gjorts på olika platser i landet och ett mönster som framträder är att undervisningen byggs upp genom att relatera sådant som är känt till sådant som är okänt för att lära sig om vad som är lika och olika i olika tider och på olika platser.

Det undervisas om frågor om hur det var att leva som barn i Sverige under medeltiden, vad det innebär att växa upp i ett annat land, att ha olika religioner eller att leva i en demokrati respektive diktatur. Det undervisas också om olika samband, exempelvis förstå varför levnadsvillkor för barn skiljer sig åt på olika platser i världen.

En intressant bild som forskarna blivit medvetna om är att geografi och historia tycks ha en mer framträdande plats i undervisningen än religionskunskap och samhällskunskap. Med rum och tid har geografi och historia möjligen något att hänga upp undervisningen på som inte religionskunskap och samhällskunskap har på samma sätt. Runt rummet och tiden har det etablerats ett innehåll och en form som fått en starkare plats och också mer tid.

"Mer abstrakt" skjuts på framtiden
Dessutom tycks det ha uppstått en tradition hur dessa två dimensioner ska användas på låg- och mellanstadiet. I geografi går man från det nära till det som är längre bort - från bygden och landskapet, landet till världsdelen och världen, i historia från då till nu, från sten, brons och järnålder, vikingatid, medeltid och Gustav Vasa och framåt.

Det finns ett etablerat mönster att undervisa utifrån vad som är konkret och som tar tid om man ska hinna med något efter Gustav Vasa och världen bortom Europa. Tendensen är att skjuta samhällskunskap och religionskunskap som ses som mer abstrakta ämnen på framtiden.
I de tidigare årskurserna är samhällskunskap ofta ett ämne som fyller ut övriga ämnen, även om det har "egna" kunskapsområden såsom "demokrati och diktatur", "lag och rätt" samt "valet". Dessa områden behandlas mer som regelrätt "skolämnesundervisning" än andra områden som har en annan karaktär så som klassråd, elevråd och värdegrundsövningar. Nyheter är ganska vanligt förekommande och speciellt i grundskolan sker nutidsorienteringen bland annat med hjälp av kryss och tips.

Ny teknik - verktyg i undervisningen men inte för alla
Skolan bör arbeta med enkla och roliga metoder för att intressera elever för tekniken. För geografiämnet gäller exempelvis att det idag sker en snabb utveckling av geografiska informationssystem (GIS) som idag finns tillgängligt gratis via internet.

Ett spännande verktyg som många lärare och även intresserade förskollärare arbetar med idag är GPS och Geocatching. Kartan, grunden i GPS, är geografens viktigaste verktyg och bör användas ofta i undervisningen. Överlag saknas den laborativa delen av geografiämnet där även fältstudier och exkursioner ingår och lärarna behöver konkretisera SO-ämnenas innehåll mer; "göra" verksamheter, låta eleverna arbeta med att undersöka, observera, diskutera, kritiskt granska, presentera och värdera.

Tillfrågade experter: Agneta Bronäs universitetslektor, Centrum för de humanistiska ämnenas didaktik, Stockholms universitet, Kerstin von Brömssen lektor i religionsvetenskap med ämnesdidaktisk inriktning, Göteborgs universitet. Thomas Nygren doktor i historia med didaktisk inriktning och forskare HUMlab Umeå universitet, Lena Molin lektor i didaktik och ansvarig för geografiämnet i de nya kursplanerna för grundskolan och gymnasiet, Uppsala universitet, Martin Stolare docent i historia, Johan Samuelsson, universitetslektor i historia, Martin Stolare docent i historia, Martin Kristiansson universitetslektor och Christina Osbeck docent i religionsvetenskap, samtliga forskar vid Centrum för de samhällsvetenskapliga ämnenas didaktik, Karlstad universitet, samtliga forskar vid Centrum för de samhällsvetenskapliga ämnenas didaktik, Karlstad universitet.
Text: Helene Gustafsson
Senast granskad: 2012-11-26 av Utvecklingsavdelningen”

“Hur viktigt är det att lärarna har ämnesdidaktiska kunskaper?”

“De ämnesdidaktiska kunskaperna är viktiga men kompliceras av att det är kunskaper som bygger på andra delar av en lärares kunskapsbas. Studier indikerar att ett strategiskt val i sammanhanget skulle kunna vara att fokusera på relationen mellan ämnesteori och ämnesdidaktisk kunskap.

Forskning har visat att lärarnas ämnesdidaktiska kompetens har stor betydelse för elevens resultat. Lärarnas kompetens kopplas ihop med hur skolundervisningen är organiserad och hur den ser ut rent praktiskt. Idag får eleven ta ett allt större ansvar för sitt eget lärande vilket påverkar motivationen negativt och det i sin tur leder till försämrat resultat.

Både goda ämneskunskaper och didaktisk kompetens behövs
Forskningen visar alltså på hur viktigt det är med en aktiv lärare som kan uppmuntra och engagera sina elever. Internationell forskning pekar också på att det inte räcker med goda ämneskunskaper och inte heller med goda allmänna pedagogiska kunskaper, utan att det är just förmågan att koppla samman innehåll och arbetssätt på ett varierat sätt som är framgångsrikt. Just denna bredd i förmågan att förstå undervisning och lärande och att själv kunna variera undervisningen är vad vi kallar ämnesdidaktiskt kunskap, "pedagogical content knowledge", PCK, i den amerikanska terminologin.

PCK innebär kunskap som framförallt formas av ämnesteoretiska och allmänpedagogiska kunskaper, men också kunskaper om den lokala och samhälleliga kontexten.

Här ser forskarna en slagsida mot allmänpedagogiska kunskaper kombinerat med lokala kontextkunskaper.

Lektionsinnehållet blir ofta statiskt
Ämnesteoretiska kunskaper utgör en svagare länk till de ämnesdidaktiska kunskaperna. En risk med detta är att den lokala kontexten - det som lärare brukar undervisa om - blir detsamma även om det kan undervisas på olika sätt.

Innehållet blir alltså detsamma, men formen varieras och tendenser till detta ses bland annat i samhällskunskap. Trots att ämnet beskrivs som ett komplext och föränderligt ämne som är svårt att hålla samman och vars gränser inte alltid är tydliga visar forskning att lärare anger samma områden som hörande till ämnet: demokrati och diktatur, lag och rätt, valet, tillsammans med behandling av aktuella händelser bland annat som ett återkommande nyhetstips eller tipstolva på fredagar.

När det gäller idéen om att förstärka ämneskunskapens relation till för den ämnesdidaktiska kunskapen i fallet med samhällskunskap är det en iakttagelse som gjorts på mellanstadiet. Det är möjligt att det kanske ser tvärtom ut på gymnasiet. Där kanske relationen mellan ämneskunskaper och ämnesdidaktiska kunskaper är så stark att den förtar betydelsen av allmänna pedagogiska kunskaper så att den relationen istället skulle behöva förstärkas.

Tillfrågad expert: Martin Kristiansson universitetslektor, Bengt Schüllerqvist, professor i historia och Martin Stolare docent i historia, samtliga forskar vid Centrum för de samhällsvetenskapliga ämnenas didaktik, Karlstad universitet.

Text: Helene Gustafsson
Senast granskad: 2012-11-26
Innehållsansvar: Utvecklingsavdelningen”

(Didaktik: undervisningslära eller - konst, enligt Svenska Akademins ordlista)

3 Kursplaner
Klicka på respektive ämne för att se kursplan, kunskapskrav och tillhörande resurser: kursplanen i A3-format, kommentarmaterial, diskussionsunderlag och ämnesfilm.
Här ordnade enligt klassifikationssystemet för verksamheter :

	1mars 2013	17 dec 2013
108	Samhällskunskap	Samhällskunskap
2	Religionskunskap	Religionskunskap
51	Matematik	Matematik
53	Fysik	Fysik
54	Kemi	Kemi
57	Biologi	Biologi
62	Teknik	Teknik
64	Hem- och konsumentkunskap	Hem- och konsumentkunskap
74	Slöjd	Slöjd
75-77	Bild	Bild
78	Musik	Musik
796/		
799	Idrott och hälsa	Idrott och hälsa
802	Engelska	Engelska
803	Modersmål	Modersmål
803	Svenska	Svenska
803	Svenska som andraspråk	Svenska som andraspråk
803	Teckenspråk för hörande	Teckenspråk för hörande
804+	Moderna språk	Moderna språk
91	Geografi	Geografi
93-99	Historia	Historia

Senast granskad: 2011-12-15
Innehållsansvar:
Förskole- och grundskoleenheten

Något för kulturministern och demokratiministern.

Något av det som ingår i ministrarnas uppgifter behandlas i

Sven Wimnell 10 januari 2012:
Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Politik inför 2012. Det behövs ordentliga och hederliga planeringar för många delområden i nio huvudområden.
http://wimnell.com/omr36-39zo.pdf

Innehåll:
sid

145 **Om världsåskådningar, världsbild. livsåskådningar. människosyn, psykologi, moral, lärdom, vetenskap, filosofi, religioner, demokrati och ideologier,**

145 Världsåskådning,
145 Världsbild
147 Livsåskådning
148 Människosyn
149 Psykologi
156 Moral. Etik.
162 Lärdomen, vetenskaperna och tänkandet har utvecklats.
162 Idé- och lärdomshistoria,
163 Vetenskapshistoria,
164 Filosofihistoria.
171 Religioner.
173 Demokrati.
180 Ideologier

Något för arbetsmarknadsministern och näringsministern.

Om arbete, arbetsförmedling och världen.

Arbete och arbetsförmedling har behandlats bl a på sidorna 115 - 160 och världen på sidorna 161-198 i

Sven Wimnell 16 maj 2012:
Politik i maj 2012 och socialdemokraternas möjligheter att vinna valet 2014.
http://wimnell.com/omr36-39zq.pdf i http://wimnell.com/omr36-39zq.pdf .

Sida **Socialdemokraterna har vänt blad. Något om deras problem.**
115 Socialdemokraterna har vänt blad.
115 Sysselsättning handlar om människans frihet.
117 Bygg Sverige modernt.
119 Utbildningskontrakt för unga.
120 Stärkt välfärd ger fler jobb.
121 Debatten om sjuka och arbetslösa har tagit fart igen.
122 Som man ropar ...
124 Försäkringskassan.
125 2012. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
125 Pensionärernas inkomster.
126 Arbetsförmedlingens platsbank 17 april 2012.
135 Definitioner inom AMV:s statistik. Historik över ett urval av våra begrepp.
145 Under rubriken definitioner har till hit visats hur det ser ut på två AMS-sidor.
147 Yrken. Källa: SCB Lönestrukturstatistiken (LSS).
154 Yrken i klassifikationssystemet för verksamheter.
156 LO: Så skapar vi full sysselsättning.
158 Svenskt Näringsliv: Missade möjligheter - Rekryteringsenkäten 2012.
160 Företagarna kommenterar regeringens vårbudgetproposition.

Världen
161 Världen utanför Sverige.
162 Mot en fredligare värld.
164 Steven Pinker: ”The better angels of our nature.
166 Om Exportrådet.
171 Mänskliga rättigheter.
176 Utrikes födda anställda är bra för Sveriges affärer.
178 Långtidsutredningar.
178 Långtidsutredningen 2011 - LU 2011.
184 Långtidsutredningen 2008 - LU 2008.
190 Om EU:Krisen handlar om demokrati.
191 EU:s år för medborgarna riskerar bli nytt jippo.
192 Det går utför med vårt Europa.
194 Sverige och EU.
195 Internationellt samarbete: Sverige och FN.
196 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning.
196-198 Millenniemålen

Sven Wimnell: Planering och styrning. En svensk världsplanering behövs.

Från http://wimnell.com/omr36-39t.pdf **2 feb 2008**

Man bör skilja noga mellan planering och styrning. Man kan planera vad som helst utan att ha några möjligheter att styra det som planeras. Svenskarna har inte möjligheter att direkt ingripa i demokratiska styrningar eller utvecklingar i andra länder. Svenskar kan inte styra processerna i Ryssland, USA, Japan, Kina eller något annat land, men kan hålla en planering som gäller hur det var, hur det är, hur det kan bli och hur det bör bli i dessa länder.

Svenskarna är beroende av utvecklingen i andra länder och har förpliktelser genom överenskommelser att medverka i världens utveckling, det är viktigt att svenskarna får en uppfattning om hur det kan och bör bli i andra läner. Därför bör Sverige hålla sig med en svensk världsplanering som underlag för svenskarnas agerande i världen.

Planering innebär att man ställer frågor och svar om hur det var, hur det är, hur det kan bli och hur det bör bli. Frågorna bör gälla väsentliga saker, och det ska beröras längre bort i det följande. Sådan planering bör ständigt pågå och ändras vartefter som förutsättningar och förhållanden ändras.

För att kunna hålla en världsplanering måste man ha en planering för förhållandena i Sverige, något som finns i någon mån men behöver utvecklas. Det är politikernas, regeringens och riksdagens uppgift. Det sägs att regeringen styr riket, men den gör det utan tillräckligt bra planering. Nästan varje dag ger massmedierna exempel på brister i de planeringar som finns.

Demokratin.

I Sverige räknar vi med att makten utgår från folket. Det är den s k representativa demokratin som gäller, dvs folket väljer i allmänna val representanter som styr i riksdag, kommuner, landsting och till liten del även EU-parlamentet.

Om det ska bli god demokrati måste det väljande folket ha goda kunskaper och värderingar om det som ska styras, det ska överföras till representanterna och dessa ska ha goda kunskaper och värderingar och kunna styra väl med hänsyn till framtiden på kort och lång sikt och med hänsyn till krav och behov både i Sverige och i världen för övrigt. På varje punkt i denna kedja finns det stora brister som gör att demokration fungerar illa och alltför dåligt.

Det första steget gäller folkets kunskaper och värderingar om det som ska styras och det är alldeles klart att folket inte har tillräckliga kunskaper och inte har tillräckliga kunskaper om värderingar som behövs i dagens komplicerade värld. Samma gäller för representanterna som man kan ställa större krav på. Överföringen från folket till representanterna görs av de politiska partierna och har stora brister och det gäller också styrningarna som görs.

De valda representanterna delegerar ofta styrningar till underliggande tjänstemän och nämnder o d. Riksdagen stiftar lagar och styr med budgetpengar o d och delegerar till regeringen och den i sin tur i stor utsträckning till myndigheter, bolag o d. Möjligheter till fel i överföringar är enorma. Det behövs tydlighet i alla överföringar och goda kontroller av att överföringarna blivit rätt gjorda. Det är vanligt med otydlighet i överföringarna och att det efteråt år svårt att hitta någon ansvarig för fel.

En inledning om planering. Från 36-39za 30 jan2010

Det är problem med världens klimat. Klimatförändringarna ger redan svåra konsekvenser och det blir säkert värre om inget görs för att förbättra utvecklingen. Det finns också andra problem, om välfärdsfördelningen i världen mm. Det är bråttom att göra något.

Det behövs planeringar som klargör utvecklingen och riktar in den på lämpligt sätt mot framtiden. Planeringar bör inehålla fyra moment:
hur var det,
hur är det,
hur kan det bli och
hur bör det bli.
Vi i världen lever på det hela taget i ett planeringslöst tillstånd. Det finns delvis beskrivningar om hur det var, hur det är, kan bli och bör bli, men det finns inga heltäckande beskrivningar som systematiskt går igenom alla problem och sätter alla delar i relation till varandra.

Det är människorna som kan göra något för att förbättra utvecklingen och människorna agerar enskilt och i grupper som finns i olika storlekar.

* Hela världens befolkning representeras av Förenta nationerna, FN. I FN finns underliggande organisationer som svarar för delar av de totala verksamheterna.

* Befolkningar i grupper av länder representeras av regionala organisationer som Europeiska unionen, EU, och motsvarande eller likande organisationer i andra delar av världen. I EU finns bl a Kommissionen med underavdelningar och Europaparlamentet med partigrupper och utskott.

* Befolkningen i de olika länderna representeras av regeringar och riksdagsförsamlingar o d med departement och riksdagsutskott o d. Under dessa finns myndigheter med särskilda uppgifter.

* På lägre nivåer kommer kommunstyreler och kommunförsamlingar, med underavdelningar.

De nu nämnda har vissa bestämda maktbefogenheter. Vid sidan av dem finns organisationer för arbetsgivare och anställda av många kategorier och organisationer för olika uppgifter och intressen, t ex forskare, tillverkare och konsumenter.

Nedanför eller utanför organisationerna finns de enskilda människorna med egna kunskaper, erfarenheter och tycken.

När man säger att organisationerna representerar dem inom gruppen är det inte helt korrekt, de representerar på sin höjd en majoritet i gruppen, och de kanske bara representerar ett ledarskikt i gruppen.

I alla planeringsmomentet hur det var, hur det är, kan bli och bör bli kan göras olika beskrivningar som strider mot varandra. T ex när det gäller kostnader för klimatförbättringar finns olika beskrivningar om hur det bör bli, fattiga länder anser att de rika länderna bör betala mycket, men de rika länderna tenderar av girighet att motsätta sig det.

Arbetsgivare och anställda brukar ha olika uppfattningar om lönernas storlek. Socialdemokrater och moderater kan ha olika uppfattningar i många ärenden. Journalister kan vinkla beskrivningar om hur det är. Direktiv till offentliga utredningar kan vara missledande. Politiker kan göra beskrivningar som utelämnar viktig information för att få fler röster. De kommersiella reklammakarna är specialister på att med

förföriska formuleringar framställa varor och tjänster som enbart fördelaktiga för köparna.

Beskrivningar i de fyra planeringsmomenten kan vara av olika kvalitet och kan vara dåliga. Beskrivningar från vetenskapliga institutioner ligger vanligen högt på kvalitetsskalan.

Planeringars uppgift är i första hand att reda ut vad man bör vilja, i andra hand att besluta om åtgärder som leder dit man vill. Vilja och åtgärder bör bedömas efter konsekvenser i viktiga avseenden, varom mera längre fram idet följande.

Det är viktigt att observera, att man kan planera vad man vill utan att ha möjlighet att besluta om åtgärder. Sverige bör hålla sig med en världsplanering som underlag för deltagande i styrningar i internationella organisationer och som underlag för utbyten med delar av världen som inte regleras genom sådana organisationer.

Planeringar syftar i första hand till att skaffa sig kunskaper och i andra hand till att påverka. Det är sålunda bra att skaffa sig kunskaper om hur det var, är, kan bli och bör bli i andra länder, t ex USA, Kina, Ryssland, utan att ha möjlighet att besluta om förhållandena i de länderna.

Med planeringar avses här kunskapsbildande processer och ska inte förknippas med s k planhushållningar som förekom i det kommunistiska Sovjetunionen.

När det gäller åtgärder som kan följa av uppfattningar om vad man bör vilja och göra finns det två olika områden som beror av maktförhållandena: offentliga demokratiskt styrda beslut i offenliga organisationer och beslut av privata organisationer och enskilda personer.

Det vill säga offentliga organisationer av typ FN, EU, stater och kommuner som har laglig rätt besluta. I världen har sådana organisationer numera vanligen ledning som är vald genom allmänna val, direkt eller indirekt, men det förekommer också ledningar av diktaturtyp o d, som inte följer av allmänna val. De offentliga organisationernas åtgärder är inte opartiska utan beror av var ledningsmajoriteten hör hemma i de politiska skalorna, höger, vänster eller något annat.

Privata organisationer är företag av olika slag, oljebolag, biltillverkare, läkemedelstillverkare, telefonbolag, handelsbolag, tidningsutgivare etc och arbetsgivarorganisationer, branschorganisationer, löntagarorganisationer, ideella föreningar etc. Privata organisationer är numera ofta styrda på ett eller annat sätt av de demokratiska organisationern, men har stor frihet att tycka och göra vad de vill.

Den 6 december 2009 började FNs klimatmöte i Köpenhamn.(Skrivet hösten 2009, ett nytt möte har hållits i slutet av 2010) Det är meningen att man bl a ska få fram åtgärder som minskar utsläpp av koldioxidgaser mm som påverkar jordens klimat och kan förstöra jordklotet om inget görs för att förhindra det. Eftersom gaserna sprids i atmosfären är det en fråga för hela världens befolkning. Men eftersom det huvudsakligen är enskilda personer och privata organisationer som gör utsläppen är det svårt att styra förändringar. Utsläpparna inser inte tillräckligt väl konsekvenserna av den förstörelse som pågår.

Världen är på katastrofkurs. Vill man undvika katastroferna måste människorna i världen få kunskper och bli medvetna om hur saker hänger ihop.

Det första steget om folkets kunskaper och värderingar.

Från http://wimnell.com/omr36-39t.pdf **2 feb 2008**

Varifrån får människor sina kunskaper? Man har egna minnen från sin levnad, från sin närmaste omgivning, från berättelser där, från tidningar och tidskrifter, radio, TV, film, böcker, föredrag och kurser, skolan, yrkesverksamheter, och sedan ett tiotal år från Internet.

Man måste vara hundra år gammal för att kunna ha några egna minnen från tiden för första världskriget. 90-åringar kan ha minnen från 1920-talet och 80-åringar kan minnas från och med 1930-talet, i Sverige har de varit med om de tidiga rundradiosändningarna, de första ljudfilmerna och civilflygets barndom med småplan som landade på vattnet och för tio kronor tog upp några passagerare för en kort rundtur i luften. På 30-talet kunde de se Hitler på journalfilmer och höra honom i radio inviga olympiska spelen i Berlin 1936, ett förspel till andra världskriget som bröt ut hösten 1939.

De som nu är 70 år var mest i förskoleåldern under andra världskriget som slutade 1945 med atombomberna. Dagens 60-åringar började skolan ungefär då TV-sändningar började i Sverige och de första satelliterna kom upp. 50-åringarna föddes 1957, började skolan på 60-talet och var ca 10 år då högertrafiken infördes. 40-åringarna började skolan när det s k miljonprogrammet, bygge av en miljon bostäder, var slutfört, rekordåren var slut och den första borgerliga regeringen på länge kom till.

De som nu är 40-50 år och har ledande positioner i Sverige har egna minnen bara från ett par-tre decennier i slutet av 1900-talet. De som nu går i grundskolan och gymnasiet har inga egna minnen från tiden då det inte fanns Internet och datorer och mobiltelefoner var ovanliga.

De som 2006 fick rösta för första gången var födda 1988 och hade inga egna minnen från tiden före tidigast 1991 då de var tre år gamla. För att kunna rösta väl måste man ha kunskap om det förgångna och förstagångsväljarna måste ha fått kunskaper om tiden före 1991 genom skolan och på andra sätt. Valda representanter i 40-årsåldern har inga egna minnen för tiden före 1970 då de var tre år, eller 1980 då de var 13 år.

Det som hände innan man var född kan vara svårt att förstå och få grepp om. Beskrivningar om världen utanför Sverige fanns förr inte så mycket av som idag. På 1930-talet talade man om infödingar och naturfolk som efterblivna och något mycket avvikande från de civiliserade. Numera har de forna infödingarna blivit människor med mänskliga rättigheter. Regeringens intresse för europafrågor var litet på 1970-talet, nu måste den följa med vad som händer i Europa fastän inte mycket märks av det. Klimatproblemen har “satt världen på kartan”

Med hänsyn till att jordklotet blivit en angelägenhet för alla behövs mer kunskaper om världen och dess problem.

Hur ska man kunna förbättra världen?

Svenska väljare okunniga.

Från http://wimnell.com/omr36-39t.pdf **2 feb 2008**
SvD 080119:

“Svenska väljare okunniga.

Inte ens hälften av väljarna visste att det var en socialdemokratisk regering som styrde i Sverige när de skulle rösta i valet 2006. Okunnigheten i valmanskåren var också stor i frågor om om arbetslösheten och om vilket parti som olika politiker kandiderade för.

Det är professor Sören Holmberg vid Göteborgs universitet som nu presenterat ytterligare siffror från väljarundersökningarna som gjordes i samband med valet 2006. Liknande undersökningar har gjorts sedan 1960-talet och en del av materialet handlar om hur kunniga väljarna är när de går in i vallokalen.

- Det finns stora luckor och det man kan se är att de allra mest grundläggande kunskaperna blir sämre för varje gång, säger Sören Holmberg.

Under 1960-talet kunde mellan 65 och 70 procent av väljarna tala om hur den sittande regeringen såg ut. Inför 2006 års val var det bara 46 procent som visste vilket parti som satt i regeringen. Resten hade inte en aning eller gissade på något helt annat parti än socialdemokraterna.

Flest okunniga väljare har socialdemokraterna och det rör sig då om vilka partier som finns, hur Sverige styrs politiskt, enkla personfrågor och vad olika sakfrågor handlar om. Av de kunnigare väljarna röstar flest på folkpartiet och sedan moderaterna.

Kunskapsnivån påverkar även viljan att rösta överhuvudtaget. 40 procent av okunniga avstod från att rösta medan 95 procent av de kunniga utnyttjade sin möjlighet att välja.

På 1960-talet kunde 60 procent av de tillfrågade namnge en lokal eller regional politiker som kandiderade till riksdagen. Vid mätningen 2006 var det bara 40 procent.

- Och detta trots att exponeringen i medierna blivit mycket större och att vi hade personval för tredje gången. Fiasko är väl rätta ordet för den reformen, säger Sören Holmberg.

Undersökningen visar också att kunnigheten ökar ju äldre man blir. De allra äldsta pensionärerna, 71-80 år, var bäst på att sätta partibeteckning efter olika politikernamn jämfört med förstagångsväljarna 18-21 år. Hela 92 procent av de äldre visst att Bosse Ringholm var socialdemokrat medan 30 procent av de unga anade det.

Motsvarande siffror för Jan Eliasson (s) var 80 mot 17 procent, för Carin Jämtin (s) 68 mot 15 procent, Karin Pilsäter (fp) 60 mot 2 procent, Gunilla Carlsson (m) 42 mot 2 procent, Yvonne Ruwaida (mp) 35 mot 2 procent, Alice Åström (v) 21 mot 1 procent medan bara 4 procent av de äldre och 3 procent av de yngre visste att Fredrick Federley är centerpartist.

Fredrik Mellgren 08-13 58 59 fredrik.mellgren@svd.se “

Innehållet i :
Sven Wimnell 31 januari 2014:
Fel i skolor. Folkrörelser, Folkbildning och Studieförbund.
Utbildning och forskning. Vuxnas och 15-åringars kunskaper.
PISA. Civilsamhället. Kultursamhället.
http://wimnell.com/omr36-39zzf.pdf

Innehåll

Sida

5 **Katastrofal brist på lärare i NO-ämnen och matematik**

7 **Innehåll i : Sven Wimnell 24 december 2013:** Socialdemokraternas politik. Krav om bättre politik och bättre information om politik. Krav om bättre samhällsinformation och bättre skolundervisning. http://wimnell.com/omr36-39zze.pdf

11 **Samhällplaneringens problem.**
13 Före skolan, i skolan och efter skolan.
14 Hur får man nu tag i den information man behöver? De enklaste bitarna.

16 **Folkbildningsrådet och tio studieförbund.**
19 Nationalencyklopedins beskrivning av studieförbunden 6 januari 2014
21 Klassifikationssystem för verksamheter, med ABFs studiecirklar 2012 inlagda.

30 **Folkbildning 2012**
30 ABF
31 FU Folkuniversitetet
31 Mbsk Medborgarskolan
32 Sfr Studiefrämjandet
32 SV Studieförundet Vuxenkolan
33 Kommentarer till Studieförbunden
34 Folkrörelser. NATIONALENCYKLOPEDIN, 140106
36 Folkbildning. NATIONALENCYKLOPEDIN, 140106
40 Folkrörelser. Från Wikipedia folkrörelse

46 Om Folkbildningsrådet. Från Internet
51 Studieförbund. Studieförbund - Wikipedia

52 **Folkbildningsförbundet** Folkbildningsförbundet
58 ABF Arbetarnas bildningsförbund.
59 Folkuniversitetet
61 Medborgarskolan
63 Studiefrämjandet från Wikipedia.
65 Studieförbundet Vuxenskolan.
72 Kulturens studieförbund
74 NBV, Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet, Om NBV
79 Sensus studieförbund
82 Studieförbundet Bilda
86 Ibn Rushd Studieförbund Ett muslimskt studieförbund

87 **Folkbildning 2012**
87 ABF
95 FU Folkuniversitetet
101 Mbsk Medborgarskolan
111 Sfr Studiefrämjandet
135 SV Studieförundet Vuxenkolan
145 KVB Kulturens bildningsverksamhet
147 NBV Nykterhetsrörelsens bildningsverksamhet
154 Sensus
161 Bilda
167 IR Ibn Rushd

170 **Folkhögskolornas intresseorganisation**

172 **SCBs statistik**. Från SCB 10 januari 2014.
172 **Utbildning och forskning**. Från SCB 10 januari 2014.

176 **Universitet och högskolor. Utbildning och forskning.**
176 Innehåll i: Sven Wimnell 10 april 2012:
Universitet och högskolor. Utbildning och forskning.
http://wimnell.com/omr40zh.pdf

183 **Intervju: Unik undersökning om vuxnas kunskaper.**
189 **Kraftig försämring i PISA**

191 **PISA 2012. 15-åringars kunskaper i matematik, läsförståelse och naturvetenskap**
RESULTATEN I KONCENTRAT
192 Innehåll
192 Introduktion
195 Sammanfattning av Sveriges resultat i PISA 2012 och i ett längre perspektiv
196 Avslutande diskussion
204 **Pisarapporten säger inget om vad som fungerar väl**

206 **Skolinspektionen**
212 Kursplan - Samhällskunskap. Grundskolan.
214 Kursplan - Religionskunskap. Grundskolan.
215 Kursplan - Hem- och konsumentkunskap. Grundskolan.
216 Ämne - Samhällskunskap. Gymnasiet.
219 Ämne - Religionskunskap. Gymnasiet.

221 **Utländska experter ska granska skolkrisen**

222 **Civilsamhället.**

Alliansregeringen har placerat civilsamhället på politikområdet Utbildning och forskning.

Politikområdet Utbildning och forskning. omfattar det som finns på sidorna 106-128 i

Sven Wimnell 27 november 2013: Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Andra delen med de sista 10 områdena.
http://wimnell.com/omr36-39zzd2.pdf

222 Politikområdet Utbildning och forskning.
Utbildningsminister Jan Björklund ansvarar för...

223 Jämställdhetsminister och biträdande utbildningsminister Maria Arnholm ansvarar för...

224 Sveriges kommuner och landsting

225 **Politik för det civila samhället** (Från utbildningsdepartementets hemsida)

228 **Regeringens proposition 2009/10:55 En politik för det civila samhället**

232 **Rörelser i tiden. Slutbetänkande av Utredningen om den statliga folkrörelsepolitiken i framtiden**

236 **Kultursamhället.**

Kultursamhället ingår i politikområdet för IT, information, kultur, religion, nöjen, idrott od.

Politikområdet för IT, information, kultur, religion, nöjen, idrott od. omfattar det som finns på sidorna 129-184 i

Sven Wimnell 27 november 2013: Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Andra delen med de sista 10 områdena. **http://wimnell.com/omr36-39zzd2.pdf**

237 **Politikområdet för IT, information, kultur, religion, nöjen, idrott od**.

237 Lena Adelsohn Liljeroth Kultur- och idrottsminister Kulturdepartementet.
Kulturminister Lena Adelsohn Liljeroths ansvarsområden...

239 Stefan Attefall...

240 Sveriges kommuner och landsting (Om kultur o d)...

241 **Kulturinstitutionerna och det civila samhället**
Rapport Kulturrådets skriftserie 2012:1

257 **MYNDIGHETEN FÖR KULTURANALYS**
Kultursamverkansmodellen
En första utvärdering Rapport 2012:1

260 **Ideellt arbete i kultursektorn En förstudie för Myndigheten för Kulturanalys**
Tobias Harding, FD 2012-10-12

269 **Myndigheten för Kulturanalys**

270 **SCB Kultur och fritid**

271 **Kulturrådet.**

275 **Information för utlänningar om Sverige och svenskarna.**

Innehållet i:
Sven Wimnell 4 september 2014:
Utbildningssystemet och samhällsplaneringens problem.
http://wimnell.com/omr36-39zzm.pdf

Innehåll:

Kapitel 1.
Den nya universitetskanslerns funderingar
4 augusti 2014.

Innehåll:
Oacceptabel bantning av undervisning på universitet
Varannan har ett yrke som inte behövs om tjugo år
Hög tid att växa upp

Kapitel 2
Sven Wimnell:
Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen?
Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter.
Sid 80-100 i http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf

Innehåll, sida i 36-39zs:
80 Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?
80 Några frågor i samband med mänskliga verksamheter
80 För att få svar på sådant har forskningsarbetet gått efter fyra vägar
80 Det finns ett behov av att sortera upp all information så att den blir hanterlig och så att man får hjälp att forma framtiden på bra sätt.

81 Systemet har följande avdelningar på högsta nivån:
1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
2. Religiösa verksamheter o d.
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.

81 Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer
81 Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :
81 Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller i livet
81 Individer och samhällen planerar framtiden.
83 De nio verksamhetsområdena har delats upp så att det blir 129 verksamhetsområden:
83 Två sidor med de 129 områdena.
86 Människorna har olika behov av information i de olikarollerna.
87 Den fundamentala påverkanskedjan
89 Politiska planeringar
90 Schema över påverkans-och förändringsproblem
91 Samband mellan huvudområden
92 Klassifikationssystemet för verksamheter och biblioteksystemen
93 Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för verksamheter och biblioteksystemen DC, DK och SAB.
94 Forskningen om samhällsplaneringens problem.
95-100 Klassifikationssystem för verksamheter.
Med några förtydligande kommentarer.

Sven Wimnells hemsida på Internet. Från http://wimnell.com
Sidorna 298-310 i:
Sven Wimnell 20 maj 2013:
Politik våren 2013. En fortsättning på tidigare sammanställningar om samhällsplaneringens problem den 1, 20 och 30 mars 2013.
http://wimnell.com/omr36-39zz.pdf

Kapitel 3.
De särskilda utredningarna december 2003-oktober 2012.

Innehåll:
Forskningen om samhällsplaneringens problem.
Sidorna 139-147 + 298- 300 i
Sven Wimnell 1 mars 2013:
Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen?
Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter.
http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf

Kapitel 4.
Förhistorien, historien och sociala och fysiska miljöer.

Innehåll:
Innehållet i:
Sven Wimnell 080201+5 april 2014:
Sveriges och omvärldens historia.
http://wimnell.com/omr93c.pdf

Innehållet i:
Sven Wimnell 16 mars 2008:
Något om sociala miljöer.
Kompletterad 1 juni 2012 med våldet i världen, mänskliga rättigheter, mobbning, diskriminering o d.
http://wimnell.com/omr7952-7956d.pdf

Några hänvisningar

Boverket maj 2011: Regelsamling för hushållning, planering och byggande. Lagar med förordningar och föreskrifter.
Plan- och bygglag (2010:900), Miljöbalken m m.
http://wimnell.com/omr71k.pdf

Innehållet i:
Sven Wimnell 16 juni 2011:
Fysisk planering i Sverige. (Område 71)
http://wimnell.com/omr71l.pdf

Kapitel 5.
Några tidningsartiklar i augusti 2014 om läget i världen i augusti 2014.

Innhåll:
EU skälver åter av fasa
Peter Wolodarski: Hamas terror ger inte grönt ljus för Israel.
Bulldozern från Turkiet
Pol Pots skamlösa lakejer
Världen kryper allt närmare EU
En bred utrikesbevakning har aldrig känts så viktig som nu
Eurokrisen inte över – nu väntar ödeshöst
Skulderna kan tvinga fram drastiska steg
Nazistpropagandan kröp in i Heideggers dagböcker
Det nya Sverige

Peter Wolodarski: Putin tittade oss i ögonen och vi tittade bort.
Vladimir Putins dilemma
Gorbatjov. Sovjetunionens sista ledare överraskade med sin reformpolitik
Sönderfallet inte fullt så civiliserat
Pundiga löften om pundet
Svensk industri har tappat kraft
Ny blick på det stora kriget
Våldet i världen minskar – men det får vi inte veta
Våldet har ökat i världen på senare år
Stärk vår försvarsförmåga i förbund med Finland
Slocknad stjärnglans
Vapenleveranser hade inte hjälpt
Briljant grävjobb om vapenexportens eviga omoral
Läkare vill att Sverige hjälper ebolasmittade
En snabbare väg ur finanskrisen
Extrem tolkning av islam bakom IS destruktiva välde
Både Israel och Hamas övergav viktigaste kraven
Vapenvilan får hård kritik
Obamas gränslösa dilemma
Vi måste börja diskutera gräns för antalet flyktingar
Peter Wolodarski: Det pågår ett krig i Europa
Här är de nya EU-cheferna
Ukraina kan bli slutet för Putin
Gör det till ett krigsbrott att attackera journalister
Kina begränsar val i Hongkong
Hårt tryck på Obama att agera i norra Irak
Israels nya bosättning kritiseras av USA

Kapitel 6.
Politik i Sverige mars 2013 - juni 2014.

Innehåll:
Innehållsförteckningar till ett tjugotal särskilda utredningar under perioden

Kapitel 7.
Något om den borgerliga alliansens politik.

Innehåll:
Innehållet i:
Sven Wimnell 051120:
Det viktigaste problemet är:
välfärden och välfärdsfördelningen,
inte arbetslösheten.
http://wimnell.com/omr40za.pdf

Alliansens politik de gångna åren framgår av dokumenten som redovisats i kapitel 2 i avsnittet:
Sidorna 298-316 i:
Sven Wimnell 20 maj 2013:
Politik våren 2013. En fortsättning på tidigare sammanställningar om samhällsplaneringens problem den 1, 20 och 30 mars 2013.

En redovisning om utfallet av alliansens politik:
DN 17 aug 2014:
Borgs politik har främst gynnat höginkomsttagare

Kapitel 8.
Några artiklar om valen 14 september 2014 och om ny regering.

Innehåll:
Partierna påfallande sorglösa över ekonomin inför valet
Det delade Sverige
Vitalisera välfärden med vinstbegränsade bolag
Vinstuttagen i välfärdsbolag ska vara borta i januari 2017
Hur kunde det bli så här?
I min generation finns ingen samhörighet, bara starka egon och vassa armbågar
Vi godtar inte en regering som saknar stöd för budgeten
Sverige dåligt rustat för ett väderkaos
Vi måste börja förbereda för kraftiga oväder
Det extrema har blivit normalt
Peter Wolodarski: Så skadas tilliten i svensk politik.
Borg flaggar för skattehöjningar
Läget är låst om rödgröna inte bildar trepartiregering
Jag förstår inte, inget har förändrats, jag är densamme
Nu ökar anmälningarna om diskriminering kraftigt
Satsningen på solceller förlorar kraft
Regeringen på historiskt låg nivå trots dramatiska utspel
Bostadsbrist ställer höger mot vänster
Väljare vill se regering över blockgränsen
Kom upp ur skyttegraven
Morgondagens reaktor löser kärnavfallsfrågan.
S vill ha nystart – alliansen ska utöka anslagen
Risk att politikerföraktet börjar stiga igen efter valet
Alliansen: Vi bygger Sverige.1 september 2014
S: Skarpa reformer för 40 miljarder i valmanifestet
Miljöpartiets valmanifest.
Vänsterpartiets valplattform

Kapitel 9.
Några artiklar om forskning och utbildning o d i augusti 2014 och några äldre artiklar.

Innehåll:
Ökade kunskapskrav slår hårt mot stor grupp elever
Vissa tävlingar ska man inte vinna
Lönsamt att satsa 10 000 per månad på varje lärare
Svenska universitet bland hundra bästa i världen
Mer kunskap och mindre vetenskap
Bra skolor viktigast i kamp mot växande ojämlikhet
Högern och vänstern lika skyldiga till läraryrkets ras
Så ville Harry Schein göra DN till public service
Klassrummet har alltid en valuta
Elever ska lära sig mer om förföljelsen av romer
Politik är mer än ord
Elever dåligt förberedda för yrkeslivet
Dostojevskij är inte målet
När statistiken blir livet
Sämre läsförståelse naturlig följd av nya digitalsamhället
Krav på att lärare får mer yrkeskontakt
Ny studie: Lättare minnas handlingen i pappersböcker
Läsförmågan förändrar vår hjärna för alltid
Läskunskap ett krav för utveckling
Ett nytt stadsbibliotek har förändrat det fattiga området
Den tryckta boken fortsätter att dominera
Det måste vara lite coolt för unga att läsa
Nybyggare i framtidens digitala tv-landskap
Mediebild betyder mer än partikassa för valresultaten
MP:s satsning på lärarlöner är en ogenomtänkt reform
Elever med svårigheter får hjälp för sent

Ädre artiklar:
Universiteten hotar bli Sveriges nästa Pisa-haveri
Slå vakt om professionalismen
Sverige måste locka fler internationella studenter
Högskolans nya styrning hotar kreativitet och kritik
Studie i en huvudlös politik
När miljardärens mössa blev en doktorshatt
Centrala universitetsvärden hotas av bolagiseringsidén

Kapitel 10.
Utbildningssystemet och samhällsplaneringens problem.

Innehåll:
Innehållet i:
Sven Wimnell 10 april 2012:
Universitet och högskolor.
Utbildning och forskning.
http://wimnell.com/omr40zh.pdf

Kommentarer om utbildningssystemet och samhällsplaneringens problem

De 129 verksamhetsområdena har inför valet 2014 reducerats till 22 politikområden.

Sidorna 88-131+ 147-148 + 179 i:
Sven Wimnell 10 maj 2014:
Svensk politik från vikingatiden till oppositionens valplattformar för valen 2014. http://wimnell.com/omr36-39zzk.pdf

Sidorna 101-125 + 169 i:
Sven Wimnell 1 mars 2013:
Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen?
Med ett klassifikationssystem för verksamheter som förändrar världen.
http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf

Hur det varit och hur det är, kan bli och bör bli, med råd till universitetskanslern.
Aktörer i samhällsplaneringen, i stora drag.
Kunskaperna

Kapitel 11.
Utdrag om hur det var och är i några olika avseenden.

Innehåll:
Från sidorna 22-31 och 41-46 i:
Sven Wimnell 30 dec 2010 :
Samhällskunskap, framtidsplanering och hjälpmedel för socialdemokraterna när de ska forma sin nya politik.
http://wimnell.com/omr36-39zj.pdf

Från sidorna 8-9, 18-53 och 93-103 i:
Sven Wimnell 10 januari 2012:
Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Politik inför 2012. Det behövs ordentliga och hederliga planeringar för många delområden i nio huvudområden.http://wimnell.com/omr36-39zo.pdf

Sidorna 16-28 i Sven Wimnell 1 mars 2013:
Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikationssystem för verksamheter som förändrar världen. http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf

Observera sidorna 145-187 i :
Sven Wimnell 10 januari 2012:
Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Politik inför 2012. Det behövs ordentliga och hederliga planeringar för många delområden i nio huvudområden. http://wimnell.com/omr36-39zo.pdf
Observera även sidorna 188- 202
Observera även sidorna 220-241

Sidorna 50-52 och 58-60 i:
Sven Wimnell 20 maj 2013:
Politik våren 2013. En fortsättning på tidigare sammanställningar om samhällsplaneringens problem den 1, 20 och 30 mars 2013. http://wimnell.com/omr36-39zz.pdf

Sidorna 17-36 och 41-44 i:
Sven Wimnell 10 maj 2014:
Svensk politik från vikingatiden till oppositionens valplattformar för valen 2014.
http://wimnell.com/omr36-39zzk.pdf

Sveriges historia i 8 delar från Norstedts förlag. Från zz.pdf
Millenniemålen - 190 länder mot minskad fattigdom

Kapitel 12.
För samhällsplaneringen behövs en förteckning över Sveriges professurer och professorer.

Innehåll:
Forskningen om samhällsplaneringens problem
Klassifikationssystem för verksamheter
Aktörer i samhällsplaneringen, i stora drag.

Kunskaperna
Universitetskanslerämbetet UKÄ Webbkarta
En undersökning om professorer
UKÄ. Ämneslistor
Några kommentarer till forskningsämnena på sidan 12 och följande sidor i. Ny Standard forskningsämnen 2011 »

DN 17 april 2015:

”Förbättra resultaten i skolan genom att kasta ut datorerna från lektionerna”

“ Inga pedagogiska vinster. Sedan eleverna fick datorer har de fått det svårare svår att följa med. För mig står det klart att datorn är kontraproduktiv på vanliga lektioner – då läraren undervisar eller i dialog samtalar med eleverna, skriver gymnasieläraren Håkan Danielsson.

I mer än två decennier har politiker sett datorisering som en avgörande åtgärd för att förbättra skolans resultat. Avsevärda ekonomiska medel har avsatts. Redan på 1990-talet hämtades stora summor ur löntagarfonderna till IT i skolan och senast i påskhelgen gick moderaterna ut med förslaget att programmering ska bli obligatoriskt redan från första klass. Men trots enorma satsningar har skolresultaten sjunkit.

Under de senaste åren har allt fler skolor valt att ge varje elev en egen dator, främst inom gymnasiet men även på högstadiet. Skälen till detta varierar, men ofta finns det ett outtalat antagande att man skulle mista elever om man inte erbjöd dem datorer eftersom konkurrerande skolor gör det. Ett annat argument som återkommer är att man vill ge alla elever, oavsett hushållets ekonomiska standard, tillgång till samma arbetsredskap. Något direkt pedagogiskt skäl anförs dock sällan.

En direkt, och kanske oavsiktlig, följd är att elever i dag använder datorn inte bara i situationer där dessa möjliggör nya arbetsmetoder eller ny pedagogik, utan också som ersättning för penna och papper. Eleverna antecknar på sin dator eller Ipad istället för att skriva med penna. Vad får detta då för effekter på skolresultatet?
Under de senaste åren har det presenterats flera vetenskapliga undersökningar som studerat hur prestationerna förändras med datorn som anteckningsblock. De är alla genomförda i USA och med fokus på collegestudenter, några svenska studier finns mig veterligt inte. Det är möjligt att svenska gymnasielever fungerar helt annorlunda än amerikanska collegestudenter, men inte sannolikt. Man kan därför anta att utfallet skulle bli snarlikt i en svensk skolklass. Resultaten från dessa studier är entydiga:

Datorn fungerar förödande dåligt som anteckningsblock. Den försämrar kraftigt elevernas prestationer och leder dessutom till att de sysslar med helt ovidkommande saker under lektionstid.

En undersökning i Psychological Science 2014 (Mueller/Oppenheimer från Princeton respektive UCLA) visar att studenter som antecknade med dator skrev mycket mer, och till synes mer fullödiga anteckningar, än deras studiekamrater som noterade för hand. Studenterna upplevde också själva att deras datoranteckningar fungerade bättre. När forskningsteamet granskade hur det faktiskt fungerade i verkligheten visade sig emellertid de datorförsedda studenterna prestera ungefär lika goda resultat som dem som gjort anteckningar med penna och papper när det handlade om rena faktafrågor. På förståelsefrågor var studenterna med penna klart bättre. Skillnaden blev ännu större – hela 40 procents skillnad – när collegestudenterna tilläts repetera innan de skrev sitt prov. De båda forskarnas slutsats är att den som skriver för hand tvingar hjärnan att bearbeta informationen vilket gör inlärningen effektivare.

I denna studie hade datorstudenterna inte tillgång till Internet eller andra datorprogram. En intressant fråga blir därför hur frestelsen att med datorns hjälp syssla med annat på lektionstid påverkar resultatet.

I en studie 2013 lät en forskare (Sovern från Columbia University) observatörer undersöka vad studenter använde sina datorer till under lektionstid på flera olika collegekurser. Det visade sig att 60 procent tillbringade mer än hälften av tiden åt att göra saker helt utan koppling till undervisningen på sina datorer. I en liknande studie från 2011

(Kraushaar/Novak från University of Vermont) installerades ett spionprogram på datorerna. Det visade sig att också dessa studenter ägnade nära hälften av tiden åt ovidkommande datorprogram.

Man kan tycka att det bör vara elevernas eget ansvar att anteckna på det sätt som passar dem bäst. Den elev som använder Facebook, tittar på film eller surfar på nätet under lektionstid får själv stå för konsekvenserna, men dessvärre drabbas också omgivningen: 2014 publicerades resultatet från en kanadensisk studie (Sania/Weston, York University i Toronto) i Computers & Education som visade att inte bara den student som själv sysslade med annat/multitaskade presterade sämre. Också den som satt närmast en sådan elev och kunde se aktiviteten på bordsgrannens skärm, presterade lägre resultat, 17 procent sämre. Lite som passiv rökning. Rapporten har den talade titeln ”Laptop multitasking hinders classroom learning for both users and nearby peers”.

Clifford Nass pionjärstudier vid Stanford University - publicerade bland annat i den amerikanska vetenskapsakademins tidskrift - styrker vidare att de elever som sysslar med just multitasking och tror att de klarar av att göra flera saker samtidigt presterar sämre i varje moment.

För att rekapitulera: Att använda datorn som anteckningsblock ger sämre resultat fast eleverna tror att de ska bli bättre. Eleverna frestas dessutom att använda datorn till allt möjligt annat, vilket gör prestationerna ännu sämre. Och allra värst är att man också risketar att fördärva för sina klasskamrater.

Jag har varit gymnasielärare i 20 år. Trots tre genomgripande gymnasiereformer och allt politisk ståhej är mitt yrke i allt väsentligt sig likt. Somt lite bättre, somt lite sämre. Trots larmrapporter har jag uppfattat eleverna som i huvudsak lika duktiga nu som då. Bättre på att redovisa muntligt, men sämre på ordförståelse. Min vardag är fjärran från de larmrapporter som dyker upp särskilt i valtider.

Men de senaste åren har jag märkt en tilltagande oro i klassrummet och en ökning av elever som har svårt att följa med i resonemang. Nu efteråt kan jag se att det finns ett starkt tidsmässigt samband med att politikerna i min kommun bestämde att alla elever ska ha varsin dator – inte för att för att förbättra resultaten utan för att ”öka variationen”.

En dag i höstas bestämde jag mig för att trotsa tanken på den saliggörande datorn. Jag instruerade eleverna låta sina datorer stanna i väskan, utom då jag specifikt sa till dem att plocka upp dem. Effekten var nästan ögonblicklig. Lugn och studiero spred sig i klassen. Ett resultat som stämde väl överens med de undersökningar som presenterats på senare tid.

Min slutsats är självklar: Datorn ska ut ur klassrummen. Jag är ingen luddit och kan se att det finns situationer då datorn kan ge elever kunskaper på nya sätt. Men för vanliga lektioner, då läraren undervisar eller i dialog samtalar med eleverna, är den kontraproduktiv.

En sådan förändring skulle i ett slag kunna förbättra elevernas resultat med uppemot 20 procent, spara pengar och dessutom vara möjlig att genomföra omgående. De positiva effekterna skulle med stor sannolikhet visa sig redan i nästa PISA-undersökning.

Håkan Danielsson, gymnasielärare i historia och samhällskunskap på Katedralskolan i Lund. Koordinator för Historieprogrammet, en av landets nitton spetsutbildningar. Har tillsammans med historikern Bengt Liljegren skrivit läroboken ”Att undervisa i historia”. “

DN 13 april 2015:

”Kunskapsklyftan riskerar bli en av de stora klassfrågorna”

“ Stärk det kritiska medvetandet. Medievanorna förändras och förstärker ofta socioekonomiska skiljelinjer. Att bara läsa sådant som bekräftar de egna åsikterna blir vanligare och bidrar till polarisering av politiken. En fungerande demokrati kräver att kunskapsklyftorna motverkas, skriver Jesper Strömbäck och Olle Wästberg.

Runt om i världen sveps allt fler demokratiska länder med i en våg av ökad polarisering. Tydligast är det i USA där den gamla traditionen av politiska uppgörelser i kongressen är borta och oförmågan att fatta nödvändiga beslut gör att stats-apparaten stannat upp. Också i Sverige ser vi hur klyftan mellan regering och opposition vidgats.

Detta är problematiskt. 1900-talet lärde oss att den demokrati som inte ”levererar”, som inte upplevs bidra till människors välfärd, mister sin legitimitet. När kampen tar överhanden i stället för viljan att nå resultat kommer väljarna att känna sig allt mer fjärmade från politik och partier. Ropet på ”starka män” och enkla lösningar ligger nära.

Det finns många faktorer som ligger bakom denna utveckling, inte minst globaliseringen och den sammanflätning av ekonomiska, teknologiska och befolkningsmässiga förändringar som omvandlar nästan varje människas liv.

Men en huvudroll spelar det förändrade medielandskapet. Demokratin är beroende av kunniga medborgare. Och de traditionella medierna har varit den viktigaste vägen för politiker att informera och för medborgarna att följa och påverka politiken. Nu väljer dock allt fler bort de traditionella medierna.

Vad som är positivt är att den absoluta mängden information har ökat drastiskt genom internet. Aldrig har det varit lika enkelt för den som har motivationen att hitta mycket och kvalificerad information. Baksidan är samtidigt att det ökade utbudet av medier har bidragit till ökade skillnader mellan grupper när det gäller i vilken grad man följer olika nyhetsmedier. Det i sin tur riskerar att leda till ökade kunskapsklyftor och deltagandeklyftor mellan grupper, klyftor som riskerar att förstärka andra socioekonomiska skiljelinjer. Genomgående finns det till exempel tydliga samband mellan utbildning och politiska kunskaper. Just kunskapsgapet kring samhällsfrågor riskerar att bli en av de viktigaste klassfrågorna. Dessa kunskapsklyftor riskerar i sin tur att snedvrida representationen och bidra till en elitisering av politiken.

Den underliggande förklaringen är att ett ökat medieutbud gör att människor måste vara mer selektiva, och då blir människors motivationer mycket viktigare. Det gör att människor kan välja parallella medieuniversum. Detta spelar en tydlig roll i USA där undersökningar visar hur många republikaner väljer Fox News som nästan enda nyhetskälla och därmed ständigt får sina uppfattningar bekräftade.

Denna tendens att söka sig till information som bekräftar de egna åsikterna och verklighets-uppfattningarna brukar kallas ”confirmation bias”, och bidrar till den polarisering som i värsta fall lamslår politiken. Vi kan se tendenser till samma sak i Sverige, där allt fler tycks hämta sin enda information från ett antal webbplatser på nätet.

I dag presenteras också ny forskning inom det pågående projektet ”De förändrade medie-landskapen och demokratin” som visar att andelen ”nyhetsundvikare”, de som väljer bort traditionella nyhetsmedier,

fortsätter att öka. Mellan 1986 och 2013 ökade andelen från 8 till 17 procent.

Samtidigt blir de digitala medierna allt viktigare, dels genom att fler tar del av traditionella nyhetsmedier via nätet, dels genom att sociala medier blir en allt viktigare nyhetskälla. Det kan dock noteras att sociala medier ännu är mindre viktiga som nyhetskälla än nyheter i tv och radio, morgontidningar på papper och nyhetssajter på internet.

Det är också allt fler som söker sig till informationskällor vid sidan av de traditionella nyhetsmedierna, exempelvis bloggar eller genom att följa politiker via sociala medier. Samtidigt är det framförallt de mycket politiskt intresserade som drar nytta av dessa möjligheter, och de konsumerar också traditionella nyhets-medier i högre grad än andra. Exempelvis läste 35 procent av de mycket politiskt intresserade regelbundet någon politisk blogg under val-rörelsen 2014, men bara 4 procent bland de icke-intresserade. Nätet riskerar därför att fördjupa snarare än utjämna skillnaderna i nyhetskonsumtion och politiska kunskaper.

Viktigt är också att konsumtionen av olika medietyper får olika effekter på individernas kunskaper. Den rapport som presenteras i dag visar exempelvis att kunskapseffekterna främst finns genom att titta på tv-nyheter, läsa morgontidningar på papper, lyssna på nyheter i radio och ta del av nyhetssajter på internet. Däremot hittas inga positiva kunskapseffekter av att ta del av nyheter via mobil eller surfplatta när man kontrollerar för användning av andra medier och bakgrundsfaktorer som politiskt intresse.

Parallellt ser vi en utveckling där journalistiken förändras och fördjupas, men där den generella trenden är att förutsättningarna för nyhetsjournalistiken försämras. Det gäller inte minst lokalt, där 125 lokalredaktioner har försvunnit och antalet journalister har minskat med 36 procent på bara tio år.

Att kritisera medieledningar som vidtar åtgärder för att behålla lönsamheten och reagera på sina användares preferenser är bekvämt, men löser inte de problem som medieutvecklingen för med sig. Däremot är det viktigt att inte förhärliga allt det nya och att tänka igenom vad som kan göras för att motverka ökade kunskapsklyftor och balansera tendensen att människor föredrar information som bekräftar de egna åsikterna och verklighetsuppfattningarna. Annars riskerar vi en utveckling där politiken och väljarkåren blir allt mer polariserad.

I det sammanhanget vill vi framförallt lyfta fram två saker. Den enda handlar om public service, vars betydelse har ökat i takt med att andra aktörers möjligheter att satsa redaktionellt och nå ut brett har försvagats. Den andra handlar om skolans roll, som är helt central för att bidra till elevernas motivation att hålla sig informerade och för att utveckla deras medie- och informationskunnighet. Ett källkritiskt medvetande är en helt nödvändig kompass i det nya medielandskapet.

Jesper Strömbäck, professor i politisk kommunikation vid Mittuniversitetet

Olle Wästberg, ordförande för 2014 års demokratiutredning **“**

“**Fakta. Rapporten**

Jesper Strömbäck lägger i dag fram ”Demokratin och det förändrade medielandskapet – mot ökade kunskapsklyftor och deltagandeklyftor?” som beställts av 2014 års demokratiutredning, ledd av Olle Wästberg.

Jesper Strömbäck var huvudsekreterare i Framtidskommissionen, 2011–2013 och Olle Wästberg ledamot av Globaliseringsrådet 2007–2009. “

DN 22 april 2015:

Öka kännedomen om landets natur.

“ Naturreservat i raketfart

Fler reservat på kortare tid, till en lägre kostnad för staten. Det är facit av 2010 års skogspolitik.

I de ouppnådda miljömålens tidevarv kan det vara upplyftande med en god nyhet. De tenderar ju att gå under radarn på nyhetssvepen. Hur ofta uppmärksammas att något har gått snabbare än väntat, varit effektivt och blivit billigare för statskassan?

Någon kanske minns att den förra regeringen år 2010 drev fram att statligt ägda Sveaskog skulle avsätta 100 000 hektar som ersättningsmark till stora skogsägare som avstod mark till naturreservat? Nu är bytesaffärerna klara.

Vinnarna börjar alla på s: skogslevande arter, skattebetalare och skogsbolag (de privata). På två år har 450 naturreservat bildats. Arealen omfattar 60 000 hektar. Att uppnå samma naturskydd den traditionella vägen, genom intrångsersättning till mark-ägarna eller köp (förstatligande) av mark, hade tagit minst åtta år, alltså fyra gånger så lång tid, enligt Naturvårdsverket.

I sin utvärdering skriver myndigheten också att lösningen har inneburit att anslaget för skydd av värdefull natur fått en förstärkning motsvarande drygt fem miljarder kronor. Det måste vara Sveriges genom tiderna största naturvårdssatsning. Det totala anslaget för skydd av värdefull natur har de senaste åren legat runt 700–800 miljoner kronor per år. Och även om den nya regeringen har höjt anslaget till 965 miljoner för 2015 är markbytena, hur man än vrider och vänder på det, en avsevärd satsning.

Från Sveaskog knorrar man att det för skattebetalarna förstås finns en kostnad i form av missade intäkter till statskassan. Den skog bolaget har gett bort skulle ju annars ha genererat inkomster till ägaren, det vill säga staten. Men givet att miljömålet Levande skogar ligger fast, och betydande arealer återstår att skydda, så innebär modellen en effektivisering av reservatsbildningsprocessen. Att förhandla med många små skogsägare är nämligen så oändligt mycket mer arbetskrävande.

Jag minns en ständigt stressad och plågad naturvårdshandläggare från min tid på länsstyrelsens miljöenhet. Få biologer är rustade med den förhandlingsförmåga och kommunikativa briljans som krävs för att övertyga en vresig bonde i Norduppland om att han innerst inne vill avstå från att bruka den mark som gått i arv i generationer.

Även om handläggarnas arbete nu för tiden underlättas av att externa företag värderar skogen och sköter delar av förhandlingen med markägarna, kan arbetet med att bilda ett enda naturreservat ta många år. Därför verkar det klokt att använda mer av Sveaskogs mark till markbyten, åtminstone så länge det finns värdefull natur på de stora bolagens ägor som är lämpliga för just skyddsformen naturreservat. Rutiner och värderingsmodeller är på plats. Många områden som länsstyrelserna har pekat ut som skyddsvärda är dessutom redan värderade.

Alliansregeringen skrev dock i direktivet ”Förändrat uppdrag för Sveaskog AB” att skyldigheten för Sveaskog att erbjuda ersättningsmark upphör efter de 100 000 hektaren. Men med facit i hand är den hållningen värd att ompröva.

Utmaningen för framtiden är att komma till rätta med den obalans som finns mellan norra och södra Sverige. Medan det finns rätt gott om

naturreservat i fjällnära skog, är ytterst lite av de produktiva skogarna i söder skyddade.

Men eftersom skogsmarken i södra Sverige mest ägs av bönder och små skogsföretag är storskaliga markbyten med Sveaskog, som har huvuddelen av sitt markinnehav i Norrland, inte realistiskt. Här behöver alltså det vanliga arbetet med reservatsbildning fortsätta. Skogarna i söder är också mer präglade av människan, vilket gör det lämpligt med naturskydd i form av skötselavtal för att upprätthålla naturvärdena.

Småskalig plockhuggning, bete och friställning av lövträd kan rädda de spillror som finns kvar av vandringsvänlig bondeskog med blåbärsris, matsvamp och ljusa gläntor att dricka medhavt kaffe i. Den biologiska mångfalden i ädellövskogarna gynnas också ofta av visst brukande. Här gäller att hålla granen stången, och föryngra ek- och bokskogarna på ett skonsamt sätt.

Men fortfarande finns kunskapsluckor, och för att kunna utvärdera effekterna av olika skötsel kontra fri utveckling inom naturreservat, krävs fältförsök som spänner över lång tid. Den tiden kan oftast bara garanteras inom skyddade områden. Som några forskare uppmärksammade i tidningen Miljöaktuellt härom veckan, måste det därför bli möjligt att inrätta naturreservat där det är tillåtet att bedriva forskning.

I dag sätter reservatens föreskrifter stopp för storskaliga skötselexperiment. Inte en kvist får brytas. Med tanke på de allt större arealer naturreservat som ska förvaltas, är det hög tid för en ändring i miljöbalken. En sådan skulle kunna återknyta till den formulering som rådde i början av förra seklet, då naturreservat kunde inrättas för att också öka ”kännedomen om landets natur”.

Jenny Jewert är miljö- och vetenskapsjournalist och fristående kolumnist i Dagens Nyheter. “

DN 22 april 2015:

”Alla mellan 18 och 24 bör kallas till medborgartjänst”

“ Förslag i dag. Tilliten och sammanhållningen i samhället har minskat. Samtidigt visar både säkerhetspolitiska kriser och naturkatastrofer på behovet av nya insatser för civilförsvar, kris och katastrofer. Vi förslår en allmän, obligatorisk medborgartjänst för alla i 20-årsåldern, skriver nio politiker, fackföreträdare och forskare.

De skandinaviska länderna är historiska exempel på socialt, demokratiskt och ekonomiskt framgångsrika samhällsmodeller. Det beror bland annat på att de strävat efter att skapa jämlika förutsättningar för individernas livsresor och för att minska klyftorna mellan grupper och individer.

Ett uttryck för detta är att de nordiska länderna präglas av en hög social tillit, såväl mellan medborgarna som i deras relation till de offentliga institutionerna. I varje fall har det länge varit så. Färska data pekar emellertid nu på en sjunkande nivå av generell tillit, speciellt bland yngre personer.

Den gamla värnplikten hade bland annat den effekten att män (det var länge bara män) i den ålder då de ska göra sitt inträde i vuxenlivet fick tillfälle att i studier och arbete umgås med personer från helt annan social bakgrund. Den bidrog till mognad och gemensamt ansvar. Den gamla sammanhållna skolan hade delvis samma effekt. Båda dessa instrument för sammanhållning och integration är nu borttagna eller försvagade.

Vi lever i ett mer individualiserat och fragmentiserat samhälle än tidigare. Minskad social tillit är en alarmerande signal. Särskilt om detta är början på ett trendbrott. Det finns självfallet ingen enkel universalmedicin för att motverka en sådan utveckling. Vi vill emellertid lyfta fram en möjlig politisk åtgärd, nämligen att införa en medborgartjänst. Vi anser att vi behöver stärka de gemensamma samhällsarenorna där grupper och individer med olika bakgrund kan mötas.

Flera forskare och debattörer har under senare tid argumenterat för införande av någon form av medborgartjänst, bland annat med utgångspunkt från att den allmänna värnplikten i fredstid lades på is 2009. Redan efter drygt fem år efterlyses nu från flera håll att den återinförs i någon form. Den gamla värnplikten hade sina brister. Den var lång och ofta ineffektiv. Den inbegrep länge bara män. Samtidigt finns en rad nya hotbilder mot Sverige som vi har ett gemensamt ansvar att hantera.

Under det senaste året har undertecknade tillsammans med andra ingått i en löst sammansatt arbetsgrupp som inom ramen för Arenagruppen diskuterat de här frågorna. Arbetet har resulterat i rapporten ”Gör din plikt – kräv din rätt. En utredning om medborgartjänst”, författad av frilansskribenten Mats Wingborg. Rapporten går igenom argumenten för en medborgartjänst, diskuterar de samhälleliga behoven och beskriver hur den skulle kunna utformas, utan att vi låst oss vid den specifika utformningen.

Med medborgartjänst menar vi en allmän mönstring och en obligatorisk tjänst. Den kan sedan byggas på med frivilliga delar. Den bör omfatta alla mellan 18 och 24 år. Vi anser också att det kan finnas anledning att överväga om en ny typ av värnplikt bör införas.

Ett viktigt argument för en medborgartjänst är att fler behöver utbildas kring civilförsvars-, kris- och katastrofinsatser. Den bör hålla en hög kvalitet och innehålla kvalificerade utbildningar. Det är viktigt att framhålla att det ska röra sig om samhällsviktiga insatser som inte kan lösas tillfredsställande på annat sätt. En medborgartjänst skulle kräva en god organisation, samt lärare, lokaler och utrustning. Vidare bör alla i medborgartjänst få ett arvode.

Vi vill på detta sätt lyfta frågan till en bredare debatt. I dag överlämnas vår utredning till regeringen. Vi menar att det är dags att överväga att införa en allmän medborgartjänst för alla medborgare kring tjugoårsåldern. Vi uppmanar därför regeringen att tillsätta en bred parlamentarisk utredning i frågan.

Skälen för en medborgartjänst är inte bara kopplade till behovet av gemensamma mötesplatser i sig. Detta rör sig också om gemensamma samhälleliga behov och utmaningar i dagens globala värld. Till delar handlar det om den säkerhetspolitiska osäkerheten, vilket förstås är ett viktigt skäl att överväga om en värnpliktsutbildning bör vara ett inslag i en framtida medborgartjänst. Det bör även påpekas att med förändringen av det militära försvaret följde en nedrustning av civilförsvaret.

Men frågan behöver vidgas. Det handlar också om andra slags kriser och hot. Den stora branden i Västmanland sommaren 2014 visade på behovet av gemensamma medborgerliga insatser. Sverige var uppenbarligen inte förberett för en katastrof av den här dimensionen. Erfarenheterna av stormar och översvämningar som drabbat Sverige är ytterligare exempel. I en vidare mening handlar det om möjliga klimatpåfrestningar och olika slags miljöhot som kan drabba oss i framtiden. Andra möjliga störningar i el, energi- och vattenförsörjningen, illustrerar ytterligare behovet. Kollapsade IT- och kommunikationssystem visar hur sårbart det moderna samhället är.

Det finns i dag en rad frivilligorganisationer och civila initiativ inom det här fältet. Detta bör beaktas och de skulle också kunna involveras i en framtida medborgartjänst. Medborgartjänst kan därigenom ge stöd till befintliga initiativ och se till att det blir fler utbildade medborgare som kan göra en insats vid framtida krisinsatser.

Vi har inget färdigt förslag. Det finns en rad frågor som behöver redas ut. Hur löser vi pliktfrågan i dagens individualiserade och globala samhälle? Det är vidare viktigt att medborgartjänsten motsvarar verkliga behov och att den innehåller kvalificerad utbildning som är nyttig för samhället och användbar för individerna. Därför har vi inte heller någon uppfattning om exakt om vilken tidsperiod medborgartjänsten bör omfatta. Vi vet förstås att det kommer att kosta en hel del pengar. Men å andra sidan handlar det om stora samhällsbehov som i det långa loppet kan göra Sverige bättre rustat inför framtidens utmaningar och förhoppningsvis samtidigt skapa ett mer inkluderade samhälle med hög social tillit.

Vi uppmanar därför regeringen och alla svenska politiska partier att förutsättningslöst överväga frågan. Ett första steg skulle vara att regeringen tillsätter en bred parlamentarisk utredning.

Tobias Baudin, vice ordförande LO
Håkan A Bengtsson, vd Arenagruppen
Ellinor Eriksson, ordförande SSU
Lena Hjelm-Wallén, tidigare vice statsminister och utrikesminister
Annelie Nordström, ordförande Kommunalarbetareförbundet
Olof Ruin, professor emeritus statskunskap
Michael Sohlman, tidigare statssekreterare
Bengt Säve-Söderbergh, tidigare statssekreterare
Lars Trägårdh, professor i historia och civilsamhälleskunskap “

DN 26 april 2015:

”Domstolarna accepterar mer våld från de vuxna i skolan”

“ Överklagar till HD. I två aktuella domar tycks domstolarna ha intagit en mer accepterande hållning till vuxnas våld och kränkningar i skolan. Det oroar mig. Låt oss inte falla tillbaka till att ordningen i skolan upprätthålls med våld eller kränkningar, skriver Caroline Dyrefors Grufman, Barn- och elevombud vid Skolinspektionen.

När vi dagligdags talar om kränkningar i skolan tänker de flesta på en elev som blir kränkt av andra elever. Vad många inte vet är att i närmare 40 procent av de cirka 1 300 anmälningar om kränkande behandling som kom in till Barn- och elevombudet (BEO) och Skolinspektionen förra året var det skolpersonal som uppgavs ha stått för kränkningarna.

Barn- och elevombudet (BEO) har möjlighet att kräva skadestånd för elever som blir kränkta i skolan. I de flesta fall accepterar huvudmannen för skolan vårt beslut och betalar ett skadestånd till eleven. I andra fall vill inte huvudmannen betala och jag kan då föra frågan till domstol.

Jag har i dagarna till Högsta domstolen överklagat ett utslag där underinstanserna nekat en elev skadestånd för en i mitt tycke mycket allvarlig kränkning från en lärare.

Den domen är en av två domar på senare tid som oroar mig. Jag kan konstatera att domstolarna i dessa domar intagit en mer accepterande hållning till vuxnas våld och kränkningar i skolan jämfört med tidiga-

re. Jag hoppas att denna domstolarnas inställning inte är en omsvängning i synen på vuxnas rätt att använda våld i skolan.

Här är de exempel jag tänker på:

En elev i årskurs 6 stör lektionen i matematik genom att fila med sin plastlinjal på bänken. Eleven är, som det kallas, utåtagerande. Senare konstateras att han har en funktionsnedsättning.

Då händer följande:

Läraren säger till eleven att sluta, vilket inte sker. En konflikt uppstår. Läraren tar tag i elevens handleder och släpar ut honom genom klassrummet inför ögonen på de andra eleverna. Eleven slår i bänkar och får märken över en stor del av kroppen. Märkena blir efter en tid blåa.

Tingsrätten beskriver situationen så här i sin dom:

”(Läraren) har tagit tag om (elevens) handleder för att få honom att släppa sitt grepp om bänken och har därefter, när (eleven) hamnat till golvet, dragit honom ut ur klassrummet. Hur (eleven) hamnade på golvet är inte utrett men märket på (elevens) rygg kan enligt tingsrätten ha uppkommit genom (elevens) eget vållande då han, som han själv beskrivit det, försökte att komma ur (lärarens) grepp genom att sprattla med kroppen. Märkena runt handlederna måste dock uppkommit av (lärarens) grepp. Tingsrätten anser emellertid att det varit nödvändigt för (läraren) att använda den mängden våld för att utföra utvisningen av (eleven) och återställa ordningen i klassrummet. Våldet har inte stått i missförhållande till syftet med ingreppet. (Eleven) har därmed inte blivit utsatt för kränkande behandling och Skolinspektionens talan ska därför ogillas.”

Tingsrätten bedömer alltså att en lärare med våld ska kunna släpa ut en 12-årig pojke med uppenbara problem på det sätt som beskrivits och som ingen förnekat.

Jag vill påpeka att målet gäller huvudmannens ansvar och inte den enskilde lärarens. Det är huvudmannen som har ansvaret för att den här typen av situationer inte ska behöva uppstå. Oavsett om det handlar om resurser, kompetensutveckling eller annat så är det alltid huvudmannen som ytterst ansvarar för att elever inte utsätts för kränkningar i skolan.

Jag har överklagat domen till högre instans men inte fått prövningstillstånd. Domen har därför vunnit laga kraft.

Den dom jag nu överklagar till Högsta domstolen pekar i samma riktning.

Under en sagostund läste läraren om en noshörning som sa ”blä, blä, blä”. Efter sagostunden upprepade några elever ”blä, blä, blä”. Läraren bad dem sluta. Några elever, däribland den elev som jag företräder, var uppe i varv och fortsatte. Läraren sade till på skarpen, tog tag i eleven och vände honom för att sätta honom till rätta i bänken. Eleven blev arg, sträckte ut tungan och blåste till. Läraren fick saliv i ansiktet och slog då eleven med öppen hand i ansiktet. Slaget träffade eleven på kinden och en rodnad uppstod.

Läraren dömdes för misshandeln av tingsrätten. Så här skriver rätten i domen:

”För tingsrätten står det … klart att (läraren) gav (eleven) en örfil som reaktion på att (eleven) spottat (läraren) i ansiktet och att örfilen orsakade övergående smärta. Detta är att bedöma som misshandel, ringa

brott. Även om (elevens) beteende var olämpligt berättigar det inte (lärarens) handlande. (Läraren) ska därför hållas straffrättsligt ansvarig för gärningen."

När tingsrätten senare, på yrkande av mig, tog ställning till elevens rätt till skadestånd enligt skollagen, bedömdes kränkningen vara "ringa" och kunde därmed inte resultera i skadestånd.

Hovrätten gick på samma linje och menade att slaget inte haft inslag av vare sig "bestraffning eller repressalie" utan var reflexmässigt.

En och samma tingsrätt har således å ena sidan ansett att handlandet utgjort misshandel, och fällt den aktuelle läraren för det, och å andra sidan ansett att samma gärning inte är en skadeståndsgrundande kränkning enligt skollagen. Jag vill vara tydlig: Det handlar här om en sjuårig elev som utsatts för misshandel av sin lärare.

Eleverna i dessa domar, en med en funktionsnedsättning och en sjuåring som fortsätter att säga "blä, blä, blä" och blåser spott, är båda barn. De reagerar som många barn gör innan de blivit vuxna, innan de lärt att behärska sina impulser och sitt agerande. Skolan ska fostra men det måste finnas andra metoder än våld för att lära eleverna "gott uppförande".

Lärarens rätt att aga barn i Sverige togs bort 1958 och alla barn har ett särskilt skydd genom Barnkonventionen, FN-konventionen om barns rättigheter från 1989. Det särskilda skyddet innebär att alla myndigheter och domstolar ska lägga ett barnperspektiv i varje beslut och åtgärd som rör ett eller flera barn.

I de två domarna ligger det nära till hands att tolka domstolarnas ställningstaganden som att de bortsett från barnperspektivet och istället tagit intryck av den debatt som pågår om skolan, att det är brist på ordning och studiero i klassrummen.

Jag är väl medveten om att det kan vara stökigt i många skolor. Något som också kan påverka kunskapsresultaten. Många lärare har pressade arbetsförhållanden och känner ibland osäkerhet om och när de får ingripa för att skapa lugn och ro. Det är ett ansvar för huvudmännen för skolan att stödja lärarna och ge förutsättningar för en undervisning som inte störs av oro i klassrummet. Det är också huvudmännens skyldighet att se till att de elever som är i behov av särskilt stöd för att klara skolan också får sådant stöd.

Låt oss under alla omständigheter vara överens om att vi inte falla tillbaka till att ordningen ska upprätthållas med våld eller kränkningar. Det tillhör en förgången tid.

Barn ska vara okränkbara, det är något absolut.

Caroline Dyrefors Grufman, Barn- och elevombudet, Skolinspektionen "

"Bakgrund
BEO:s skadeståndsbeslut

BEO och Skolinspektionen utreder anmälningar om kränkande behandling av elever. BEO har 2009-2014 krävt skadestånd i 30-50 fall per år. Förra året krävde BEO skadestånd i 42 fall. Vid årsskiftet 2014/15 hade skadeståndskravet i 30 av fallen lett till att eleven fått ersättning från huvudmannen. I de fall där huvudmännen motsatt sig kravet hade BEO gått vidare till domstol i 2 fall. I övriga fall pågick förhandlingar med huvudmännen. "

Kapitel 4. Skatter och bidrag

Innehåll:

Sida
119 Något om skatte- och bidragshistoria.
122 Mer om skatter och bidrag.
127 Tillägg om skatter.
129 Matmomsen.
130 **Problem med lån.**
132 Deklarationsdags. Bostadsförsäljningar.
133 Var glad för att du slipper djävulsblanketten.
134 10 tips som hjälper dig med din deklaration.

137 Årskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
137 Årskostnader år 2014, pensionärer.
138 2006. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
138 2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
139 Underskott och överskott i hushållsbudgetarna.
139 2006-2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
140 Beräkningar av barnkostnader.
141 Villaägarna: Mer rättvist rikta kravet mot banken.

143 **Förslag till riksdagsbeslut.**
144 Kompletteringar/revideringar till förslagen om riksdagsbeslut.

147 **TV-avgiften avskaffas för privathushåll.**
149 Branschen har fått styra för mycket i digitalradiofrågan.
151 Experter delade om ökat surfande.
154 Använder internet dagligen.
154 Tillgång till surfplatta i hemmet.

155 **Systemet för pensionärernas bostadstillägg.**
156 Pensionärerna med låga pensioner.
156 Förbättringar för pensionärer med låga inkomster.
157 Bostadstillägg för pensionärer.
158 I samband med småhus finns två sätt att bo.
159 Viktiga händelser i bostadstilläggens historia.
167 Ingen i regeringen eller riksdagen har visat tillräckligt intresse för de lägsta inkomsterna.
167 Januari 2013: Förslagen för bostadstilläggen på sid 95 i http://wimnell.com/omr36-39zq.pdf bör bli att man helt slopar reglerna som föreskriver att kapital/förmögenheter och fastigheter ska påverka bostadstilläggen.
170 Så beräknar vi dina inkomster.
171 Så beräknar vi din bostadskostnad.
173 Så mycket kan du få i bostadstillägg.
174 Så beräknar vi ditt bostadstillägg.
176 Avtrappningsregler.
178 Från pensionsmyndigheten 22 april 2015.
178 Bostadstillägg till pensionärer.
178 Om bostadstillägg.
179 Innan du ansöker om bostadstillägg.
179 Ansökan om bostadstillägg.
180 Så mycket kan du få i bostadstillägg.
181 Efter du har ansökt.
182 För dig som har bostadstillägg.
182 Socialförsäkringsbalken (2015)

186 **Bostadsbidrag bör införas för barnlösa ickepensionärer.**
187 Bostadsbidrag bör införas för barnlösa ickepensionärer som inte kan få ungdomsbostadsbidragen.
188 Från försäkringskassan 18 april 2015.

189 Bostadsbidrag till unga utan barn 2015.
193 Bostadsbidrag – information om bostadskostnad och inkomst. 2015.
197 Svenska folket och dess boende.
198 De föreslagna nya lägenhetstyperna.
199 B1.Målsättningar och definitioner kring trångboddhet.
200 Ritning 2rok och 3rok.
201 Ritning studentbostäder.
202 Ritning 2rok med större sovrum
203 Två studentbostäder med gemensamma utrymmen för entré, badrum, kök och balkong.
204 Bostad 2 r o k med större sovrum.
205 Förslag till lägenhetstyper i ny bostadsbebyggelse.
207 Årshyra per lägenhet.
209 Genomsnittlig yta per lägenhet.
210 Kommentarer till försäkringskassans regler om bostadsbidrag för unga 18-28 år.
214 Traineejobb.

215 **Bostadsbidrag för barnfamiljer.**

216 **Skatteverkets belopp och procentsatser för inkomstår 2015. Försäkringskassans aktuella belopp 2015. Prisbasbelopp. Grundavdrag inkomståret 2015. Avtrappning av bostadsbidrag 2015. Jobbskatteavdraget. Marginalskatter/ marginaleffekter.**
217 SKATTEVERKET Belopp och procentsatser för inkomstår 2015.
219 Försäkringskassan. Aktuella belopp 2015.
220 Prisbasbelopp inkomstår 2015: 44500.
220 Grundavdrag enligt Wikipedia.
221 Grundavdrag enligt Swedbank. 2015.
221 Med kommunala skatter 33% 2015.
221 Avtrappning av bostadsbidrag 2015. Barnfamiljer.
223 Förr fanns tabeller över bostadsbidrag för olika barnantal och olika inkomster. De går inte att finna nu.
224 Jobbskatteavdraget.
226 Marginaleffekter av skatt och bidrag. 2015.
227 Jobbskatteavdraget år 2015 diagram.
228 Marginalskatt år 2015, diagram.
229 Tabeller för grundavdrag och preliminärskatt inkomståret 2015.
230 Grundavdrag 2015.
235 Skattetabeller för beräkning av preliminär A-skatt 2015.
236 Skatteavdrag för månadslön 2015

243 **Från Ekonomifakta 11 april 2015. Skatter.**
243 Skattetrycket.
244 Skattetryck - internationellt.
245 Skattetrycket per typ av skatt.
246 Skatteintäkter per skatt.
247 Skattestrukturen 2014.
248 Arbetsgivaravgift.
249 Sociala avgifter.
250 Sociala avgifter över tid.
251 Marginalskatt år 2015.
252 Genomsnittsskatt.
253 Jobbskatteavdraget.
255 Kommunalskatter.
256 Skatt på arbete - internationellt.
257 Skatt på arbete för en genomsnittlig löntagare.
257 Andra skattefrågor.

Något om skatte- och bidragshistoria.

Sid 27-29 i 36-39zz.pdf (20 maj 2013) Kompletterad 3 april 2015.

"Jag har noga följt riksdagens fördelningspolitik sedan 1964 och nästan varje år lämnat kommentarer och förslag. De nuvarande statsråden var 1964 i genomsnitt 13 år gamla.

Fram till den 20 april 1989 skrev jag 4920 sidor om skatte-och bidragssystem o d. Den 20 april 1989, som var SAPs hundraårsdag, började jag en ny serie som då började med sidan 1. Mina utredningar har vanligen gått till statsråd, i första hand statsministrar, finans- och skatte-, social-, och bostadsministrar, till ledarna för alla eller de största partierna inom eller utom regeringen, samt ibland till riksdagsutskott. Sedan jag börjat lägga in skatteutredningarna på min hemsida, http://wimnell.com , har den gamla sidnumreringen upphört. Sista sidnumret var 3557 den 8 april 2004.

Under mellankrigstiden och tiden närmast efter andra världskriget var en väsentlig del i hushållsstrukturen att av makar var den ene, vanligen mannen, förvärvsarbetande med inkomster till hushållet, och den andre, vanligen frun - hemmafrun, var hemma och skötte hemmet. Skattesystemet byggde på det och innehöll sambeskattning av makarna. Kvinnorna skulle bli gifta och försörjda. Ogifta kvinnor fick försörja sig själva. Sedan började fruarna ta arbete och systemet med sambeskattning började te sig alltför ålderdomligt.

Bl a med uppgiften att avskaffa sambeskattningen arbetade Allmänna Skatteberedningen i början av 60-talet. Utredningens förslag var dåliga, det enda som kom ut av utredningen var momsen. Finansminister Gunnar Sträng (s) tillsatte Familjeskatteberedningen, som lämnade förslag som kan betecknas som svagsinta.

Gunnar Sträng utfomade på egen hand, med sina närmaste medhjälpare, 1970 års skattereform. I reformen avskaffades, huvudsakligen, sambeskattningen, men Sträng lyckades inte göra en reform som tillgodosåg kravet på skatt efter förmåga vilket hade varit möjligt. Ett led i reformen var en hemmamakeskattereduktion (april 2015: som jag föreslog Sträng), som till en del fyllde några krav om skatt efter förmåga. Denna skattereduktion smälte sedan bort med inflationen och togs såsmåningom bort helt. När den togs bort hade hushållsstrukturen förändrats så att det inte fanns många hemmafruar kvar.

Det har hela efterkrigstiden funnits sådana som klagat över höga marginalskatter. I skattepropositionen 1970 tog Sträng bort allt om marginalskatter, han menade, att det viktiga var skatterna och inte marginalskatterna. Efter reformen var visserligen skatteskalan vid höga inkomster böjd uppåt, men det fanns en komponent som gjorde, att kurvan blev nästan rak. De gamla marginalskattekverulanterna fortsatte dock att tala om att marginalskatterna ökade med stigande inkomst, trots att så inte var fallet.

Under 50-och 60-talen var bostadsbristen ett stort politiskt kapitel. (april 2015: Jag påpekade det för Erlander och han har sedan sagt att han ångrat den tidens bostadspolitik) Det s k miljonprogrammet under 60-talet och början av 70-talet gav en miljon nya bostäder, en fantastisk satsning. Efteråt har många klankat på bostäderna från programmet, men lägenheterna håller god standard. Brådskan att bygga bort bostadsbristen gjorde att det blev många stora flerbostadshus, som sedan ogillades av somliga. De som fick bostäder fick ändå någonstans att bo, vilket är en fördel. På senare tid har kommit propåer om att stadslandskapen är för litet stadslika och att det behövs mer tät bebyggelse. När miljonprogrammet var utfört gick musten ur och det har sedan knappast funnits någon bostadspolitik med prisvärt engagemang. Efter miljonprogrammet följde småhusbyggande. Ingvar Carlsson var den förste bostadsministern (som inrättades på 70-talet. (april 2015: som sedan togs bort, men finns nu igen) och avskaffade paritetslånen som betalades av de boende och ersatte dem med

räntebidrag som betalades av staten. Senare har gjorts försök att förbättra bostadsfinansieringssystemet.

I 1970 års skatterform fanns kvar den kapitalinkomstbeskattning som gjorde att det gick att tjäna stora pengar på ränteavdrag, eftersom skattelättnad av ränteavdrag följde förvärvsinkomstens marginalskatt. (april 2015: jag gav förslag om att ge kapitalinkomsskatten skattesats oberoenda av inkomstens storlek). 1982 års skatterform ändrades dessa avdragseffekter något. I 1990 års skattereform skildes kapitalinkomstskatten från skatt på andra inkomster, varigenom effekterna av ränteavdragen fick en bättre form.

Det har hänt mycket i skattesystemet sedan 1970. En tid minskades inkomstskatterna och i stället ökades arbetsgivaravgifterna. Senare har det gått i andra riktningen: arbetsgivaravgifter har minskats och istället har införts egenavgifter på inkomstsidan, och nu håller man på och reducerar egenavgifterna genom avdragsrätter.

Bostadsbidragen har ändrats många gånger sedan 1970 och sällan med goda resultat. Många av dem som i regeringarna sysslat med bostadsbidrag har blivit landshövdingar. Långa tider levde riksdagsmännen i tron att barnen i Sverige bara bestod av tvillingar, man buntade ihop barnen två och två och gav bostadsbidrag per par. För avtrappning av bostadsbidrag fanns länge två procensatser, den högsta 23 %, nu är det en på 20%. I mitten på 70-talet förlorade socialdemokraterna regeringsmakten till de borgerliga, som införde flerbarnstillägg. 1982 återtog socialdemokraterna makten.

I skattesystemet fanns mellan 1970 och 1990 mycket höga marginalskatter vid höga inkomster. Bostadsbidrag kunde utgå vid mycket höga inkomster i fall med många barn, och vid höga inkomster kunde summan av avtrappning och marginalskatt ligga nära 100 %. Hans Gustafsson var den bäste bostadsministern och på mitt förslag överförde han en del av bostadsbidragen till ej avtrappade flerbarnstillägg, vilket i några fall minskade de annars otrevliga höga summamarginaleffekterna.

Hans Gustafsson införde också, efter påpekanden från mig, bostadsbidrag för barnlösa med låga inkomster, dels ett s k ungdomsbostadsbidrag, dels ett bidrag för äldre icke-pensionärer med låga inkomster. Det senare bidraget har i ovist nit tagits bort i samband med nedragningarna under 90-talet, men bör återinföras enligt mina förslag.

I 1990 års skattereform sänktes marginalskatten mycket avsevärt för de högsta inkomsterna, reformatorerna räknade med “dynamiska effekter” som skulle göra så att staten ändå skulle få in tillräckligt med pengar för den förlust staten gjorde med de sänkta marginalskatterna. De dynamiska effekterna som verkligen uppstod skulle redovisas när de hade uppstått. Redovisningar har förekommit, men har smygits undan, det har nog inte uppstått så mycket dynamiska effekter man hoppats på, men det är inte heller lätt att räkna ut. Nu är det glömt att marginalskatterna sänktes rejält för höga inkomster och höginkomsttagare fortsätter med att kräva sänkta marginalskatter.

I samband med 1990 års skattereform ändrades bostadsbidragen för barnfamiljerna. Ändringarna av skatterna medförde behov av ändrade bobidrag, och barnfamiljerna kompenserades i bostadsbidragen, noga räknat kompenserades två gånger, men det var det nog inte många som förstod. En förändring var att tidigare fem kategorier barnantal minskades till tre: ett, två och tre+. Det finns numera inte många familjer med fyra eller fler barn.

En epokgörande och storartad förändring har inträtt med det nya systemet med maxtaxa på dagis. Det minskar marginaleffekten för berörda med ca 5%enheter. Märkligt är, att partier som vanligen brukar kräva sänkta marginalskatter, ogillat maxtaxan.

I 1970 års skattereform var skatteskalan inte indexreglerad och folkpartiledaren Bertil Ohlin, som vid den tiden var oppositionsledare,

krävde många år enträget en indexreglering. Utan indexreglering och med inflation och högre löner fick staten in mer och mer i skatter, vilket Gunnar Sträng gillade. I ett TV-program kommenterade Ohlin detta och sa, att om han varit finansminister skulle han nog också gillat en skatteskala utan indexreglering. Nu är skalan indexreglerad genom koppling till basbelopp.

I de sista skälvande minuterna innan 1990 års skattereformproposition lades fast krävde LO och fick en förändring av grundavdraget på så sätt, att grundavdraget vid en viss låg inkomst ökades på med 25% (2004 20%) av ökande inkomst och sedan vid en viss inkomst litet över 100 000 sedan minskas med 10% av ökande inkomst. Detta gör, att en skatt längst ned på 32% minskades till 24% (2004 25,6%) i ett intervall och därefter ökas till 35,2% för att vid vissa höga inkomster gå ned till 32%, och över den s k brytpunkten öka till 52% och längst upp till 57%. Detta lär vara föga känt av den stora allmänheten. I de hjälpredor de skattskyldiga får från myndigheterna inför deklarationen finns inte detta nämnt, däremot finns tabeller med grundavdrag för olika inkomster, men det lär inte vara många som med ledning av tabellerna räknar ut vilka marginalskatterna är i olika inkomstlägen.

Jag har aldrig vågat föreslå politikerna att studera systemet med höjningar och sänkningar av grundavdraget, därför att jag fruktar att om de okunniga politikerna ger sig på det, och börjar ändra, blir det bara sämre.

Skatteskalan före 1970 och i 1970 års skattereform bestod av många skikt med allt högre skattesatser. Det stora antalet skattesatser gjorde skattesystemet onödigt otrevligt och komplicerat. Många år föreslog jag förenklingar av skalan till tre skikt. Mina förslag har burit frukt. I 1990 års skattereform var det i princip två skikt (bortsett från det buckliga grundavdraget), som åstadkoms av den procentuella kommunalskatten och av den kommunala plus den statliga procentuella skatten över den s k brytpunkten, ett begrepp jag införde för länge sedan. I slutet på 90-talet har det blivit ett skikt till allra överst där den statliga skatten ökar till 25%. Den gamla skalan med många skikt är nu bortglömd.

Ett stort fel med det nuvarande skattesystemet är att det inte fördelar efter bärkraft. Enligt min mening har man ingen kraft att betala skatt förrän man har inkomster över det som behövs för att leva med en rimlig lägsta levnadsstandard. År 2004 var de lägsta rimliga levnadskostnaderna för vuxna icke-pensionärer avrundat 108 000 kr per år för ensam och 162 000 kr per år för två makar/sambor. (2006 120 000 respektive 180 000) Makar/ sambor 150% av ensam. (2009 130/195) (2010 134/201) (2011 134/201 (2012 142/216) (2013 145/220)

Levnadsstandard beror av många förhållanden, men en viktig komponent är tillgången till pengar för det nödvändigaste. Det är dessa pengar som är av intresse när man ska konstruera ett skattesystem som fördelar efter bärkraft. Det ska redan nu sägas, att det idag, på grund av politiskt motstånd, torde vara nästan omöjligt att konstruera ett system som fördelar efter bärkraft, men man kan göra förbättringar i den riktningen.

Jag har mycket ägnat mig åt dem med låga inkomster eftersom politikerna intresserar sig så litet för dem. När det gäller icke-pensionärerna är barnlösa med låga inkomster missgynnade, för dem bör införas bostadsbidrag enligt mina förslag, som jag lämnat under många år.

Bostadsbidragen för barnfamiljerna har jag lämnat förslag om. TV-licensen är en dryg post för dem med låga inkomster, den är orättvis och missgynnar ensamstående. Licensen (avgiften) bör för hushållen ersättas med en kollektivlicens betald av staten. Jag har lämnat förslag om finansiering. “

Sidorna 32- 41 i 36-39zz.pdf (20 maj 2013)

Mer om skatter och bidrag.

Politikerna har under årens lopp då och då talat om att skatt ska utgå efter bärkraft och skattekraft och bidrag ska utgå efter behov. Men varken regeringen, riksdagen eller partierna har någonsin under de senaste femtio åren visat upp hushållsbudgetar som visar behov eller visat hur bärkraft hänger ihop med hushållsbudgetar.

Jag har nästan varje år under denna tid redovisat hushållsbudgetar och påpekat att inkomsterna vid låga inkomster inte räcker till hushållsbudgetarna och att skatter och bidrag bör bestämmas med hänsyn till det. Tyvärr har politikerna inte rätttat sig efter det, och fortfarande måste många med låga inkomster betala skatter trots att inkomsterna inte räcker till rimliga levnadskostnader.

Skattefördelningen bör ske efter bärkraft. Den bör ske med hänsyn till inkomst och med hänsyn till hushållsutgifter för rimliga behov.

Skattefördelningen har två dimensioner: Vertikal och horisontell fördelning.

Den vertikla fördelningen gäller fördelningen på personer med samma rimliga utgifter men med olika höga inkomster. Den horisontella fördelningen gäller fördelning på personer med olika rimliga utgifter men samma inkomster.

I den allmänna skattedebatten talas nästan bara om den vertikala fördelningen av skatterna - med hänsyn till inkomstens storlek.

Den vanligaste komplikationen i den horisontella fördelningen är förekomsten av barn. Oberoende av inkomstens storlek medför barn kostnader som det finns skäl att ta hänsyn till vid fördelningen av skatter och bidrag.

Eftersom vi har ett progressivt skattesystem som innebär att man procentuellt tar ut mer skatt vid högre inkomster än vid låga är det olämpligt att utforma hänsynen till barnkostnader som ett avdrag på inkomsten, det innebär att skattelättnad för barn blir större vid höga inkomster än vid låga. Därför sker hänsynen till barn genom barnbidrag som är lika stora oberoende av inkomstens storlek. Barnbidragen kan ses som en negativ skatt.

Före skattereformen 1970 sambeskattades makar. Det ville man komma ifrån och i reformen infördes särbeskattning, dvs makara beskattades var för sig efter sina inkomster. På den tiden var det vanligt att makar fördelade sina insatser så att mannen hade heltidsarbete med penninginkomster medan frun var hemma med barnen och stod vid spisen och tvättbaljan, utan penninginkomster, var hemmafru.

Vid övergång till särbeskattning uppstod problem för hemmafruarna. Mannen behövde kompensation för att han försörjde en hemmafru. Hemmafrun kunde inte spara in på hushållsutgifterna till de kostnader hon förorsakade mannen. Man införde då ett hemmamakeavdrag som var en horisontell fördelningsfaktor och lika stor vid alla inkomster. Hade man utformat det som ett avdrag på skatten skulle män med höga inkomster och större marginalskatter få större skattelättnader än de med låga inkomster.

När åren gick blev det färre hemmafruar och hemmamakeavdraget smälte i någon takt med det bort med inflationen. Till slut togs hemmamakeavdraget bort när hemmamakarna (hemmafruarna) var nära utrotade.
I början efter skattereformen 1970 hade man kvar bl a sättet att dra av för räntekostnader, avdrag gjordes med samma maginaleffekt som för inkomsten, dvs ju högre inkomst man hade och ju högre marginalskatt man hade desto mer tjänade man på ränteavdragen,

Direktören med hög lön och hög maginalskatt kunde få större skattelättnader av skuldränteavdragen än den lägst betalda i firman om man hade samma sorts hus att bo i och samma skuldräntor. Det var inte bra.

I skatterformen 1982 rättades detta till något, men i reformen 1990 blev det klart att ränteavdragen blev samma vid olika inkomster. Man stannade då för 30% skatt på ränteinkomster och 30% skatteavdrag för skuldräntor. Hänsynen till räntorna hör till den horisontella fördelningen, räntorna har inget med inkomsterna att göra. Nu får direkören och springpojken vid inkomstbeskattningen samma hänsyn.

Bostadsbidragen hör till de horisontella fördelningshänsynen, men är också dimensionerade efter inkomstens storlek. För barnfamiljerna trappas de av med 20% av ökande inkomst.

Det borgerliga blocket vann valet 2006 med löften om skattesänkningar för låg- och medelinkomsttagare och åtgärder som skulle ge jobb åt arbetslösa och minska "utanförskapet". Det blev stora skattesänkningar för dem med höga inkomster och nedskärningar som mest drabbar dem med låga inkomster. Arbetslösheten är stor. De borgerliga har ställt i utsikt att de ska forsätta på samma sätt.

En central fråga, som alltid, är skatterna. Vem ska betala dem och vad ska de användas till. De som ska betala är individer, hushåll och företag och skatterna ska gå till saker som är till nytta för de kategorierna. Skatterna tas ut på skattebaser: skatter på arbetsinkomster, inkomster av företag, vinster och kapital, skatt på varor mm.

En högerfilosofi är att de som har höga arbetsinkomster inte arbetar om de inte får lägre skatter och högre bidrag och att de med låga inkomster inte arbetar om de får lägre skatter och högre bidrag.

Den borgerliga alliansen hatar bidrag och har satt ett annat namn på jobbskatteavdragen, nämligen avdrag, som är detsamma som bidrag. Jobbskatteavdragsbidragen är vid höga inkomster mycket stora.

Folkpartiet framför krav om att den s k värnskatten ska tas bort, annars vill ingen utbilda sig, och utbildat folk är nödvändigt i den globala konkurrensen. Kravet är nonsens. De som inte vill utbilda sig på grund av värnskatten har fel inställning till utbildning och om de avstår utbildning är det bara bra. Samhället bör undvika att släppa fram giriga personer till välbetalda platser där de bara tänker på att skaffa sig själva förmåner.

De som nu ihärdigt propagerar för lägre skatter för höginkomster borde istället intressera sig för dem med låga och de lägsta inkomsterna och kräva förbättringar för dem. Skattesänkningarna bör bedömas med hänsyn till levnadskostnaderna.

Levnadskostnaderna för en ensam förvärvsarbetande icke-pensionär är 2013 145 000 kr per år. Den som tjänar 15 000 kr per månad har efter skatt så att det går ungefär jämnt upp, d vs inget överskott i budgeten. Ensam som tjänar 60 000 kr per månad har sedan dessa levnadskostnader betalats ett överskott i hushållsudgeten på 324 000 kr, som kan användas till bilar, resor, dyrare bostad, lyxartiklar mm.

Motsvarande kostnader för makar/sambor är 2013 220 000 kr Om makarna har lika stora inkomster behöver de bara tjäna cirka 11 000 kr var per månad för att få ihop till kostnaderna. Tjänar de 60 000 kr var per månad har de 717 000 kr överskott sedan hushållskostnaderna betalats.

Ensam som tjänar 12 000 kr per månad skulle kunna betala levnadskostnaderna, men måste betala skatt så att det blir ett underskott i hushållsbudgeten på cirka 24 000 kr, och borde begära socialbidrag till skatten, vilket naturligtvis inte går för sig. Han eller hon tjänar

alltså till sin försörjning men måste sänka sin levnadsstandard cirka 17 % på grund av skatten.
Krav om att avskaffa värnskatten visar på synnerligen olämplig oförmåga. Ingen i riksdagen har de senaste 40 åren visat intresse för att på lämpligt sätt avväga skatterna efter levnadskostnaderna.

Skattereformen 1970 föregicks av många skatteutredningar. I en utredning stod att det inte gick att hitta ett belopp för levnadskostnader som kunde ligga till grund för skattefördeningar. Det var mycket dumt skrivet. Redan då fanns socialbidragsbelopp att utgå från. Nu är dessa belopp tydligare och grundar sig på bantade belopp i konsumentverkets budgetar.

Bostadskostnader är inte med i de beloppen utan bedöms från fall till fall. Emellertid finns statistik om svenska folkets bostadsstandard och statistik om bostadskostnader. En lägsta rimlig levnadskostnad kan beräknas från konsumentverkets budgetar och från statistik om hyror i hyreslägenheter i riket eftersom sådana lägenheter är de enda som är aktuella vid de lägsta inkomsterna. Det är tillräckligt många hyresboende för att det ska duga som grund. Statistiken för andra boendeformer ger skäl för att det är lämpligt. När det gäller bostadsstandard ger statistik och utrymmesnormer från Boverket skäl räkna med 2rok för ensam och 3rok för makar/sambor.

Enligt detta blir de lägsta rimliga levnadskostnaderna 2013 för förvärvsarbetande icke-pensionärer: ensam 145 000 kr och för makar/sambor 220 000. Makarnas belopp blir nära precis 150% av beloppet för ensam, och så har det varit sedan 1970. För pensionärer blir det något annorlunda.

Ett problem när man ska avväga inkomstskatterna vid de lägsta inkomsterna är att det per person är dyrare levnadskostnader för en ensam än för makar/sambor. Sambeskattningen togs bort i skattereformen 1970 och man kan inte få en lämplig skattefördelning genom att höja grundavdraget, eftersom det bör vara lika per person. Om man sätter grundavdraget så att ensamma får lämplig skatt får makar för låg skatt och sätter man grundavdraget så att makar får lämplig skatt får ensamma för hög skatt. Det är därför lämpligt att lösa det problemet med bostadsbidrag som kan formas så att man får en bättre fördelning vid låga inkomster. Det är här fråga om horisontell fördelning där rimliga hushållskostnader är olika för ensamma och makar.

Som komplement till inkomstskattesystemet finns nu barnbidrag, flerbarnstillägg och bostadsbidrag för barnfamiljer som avses korrigera skattesystemets skevheter. För barnlösa ungdomar finns också bostadsbidrag och för barnlösa äldre låginkomster har funnits bostadbidrag, som dock tagits bort. Det är skäl att återinföra bostadsbidrag för barnlösa äldre icke-pensionärer.
Det är möjligt beräkna levnadskostnader för barnfamiljer, men det är mer komplicerat än för kategorierna vuxna ensamma och vuxna makar och man måste då också ta med barntillsynskostnader. Det är regeringens och riksdagens uppgift att följa barnkostnaderna och vartefter justera belopp för barnbidrag o d.

Tillsynskostnaderna är relativt stora för småbarn, men kostnaderna för mat och kläder mm är då relativt låga. För mellanbarn är tillsynskostnaderna lägre och för de största barnen inga alls, men ju äldre barnen blir desto högre blir kostnadena för mat och kläder etc.

Beräkningar av barnkostnader har gjorts i

Sven Wimnell 10+12 maj 2011+ 7 feb 2013: Barnfattigdom och annan fattigdom. http://wimnell.com/omr36-39zm.pdf

Det är tidsödande att göra sådana beräkningar, de måste göras för olika barnatal, olika åldrar på barnen, olika inkomstnivåer och för ensamma och makar. Genomsnittskostnaden var 2011 inklusive bostadskostnader omkring 38 000 kr per barn och år, Partierna borde redovisa sådant men tycks sakna både förmåga och intresse för det.

I detta sammanhang är det lämpligt påpeka TV-avgiftens inverkan. Den är orättvis och missgynnar ensamma. Den bör avskaffas för hushållen och ersättas med en kollektivavgift för hushållen som betalas av riksdagen och som kan bindas till folkmängdens utveckling om riksdagen inte förmår fortsätta att avgöra hur mycket som ska läggas på TV. Avgiften är nu drygt 2000 kr per år och är en stor belastning vid låga inkomster. TV har haft en löjlig patrull som åkt omkring och sjungit för sådana som betalar avgiften samtidigt som man påstår att SVT är fri television. Avskaffa snarast TV-avgiften som är att se som en skatt. De pengar som behövs för det kan tas från Jobbskatteavdragen enligt förslag.
Pensionärer med låga inkomster: Det nya systemt med garantipensioner ger det omöjligt att kontrollera om pensionerna som utbetalas är riktiga. Reglerna för bostadstilläggen är orimliga och bör ändras på flera punkter. Det gäller bland annat reglerna för hur kapitalförekomst ska påverka.

Fastighetsskatter och förmögenhetsskatter.

Kd-ledaren Göran Hägglund gjorde en stor insats för att förbättra fastighetsbeskattningen. En stor del av befolkningen äger småhus och för dem har fastighetsskatten många år varit en pina. Skatten har byggt på fastighetstaxeringarna, som bygger på uppmätta marknadspriser för fastigheter i omvärlden. Skatterna har byggt på fiktiva inkomster på husen, inkomster som i verkligheten inte funnits. Husägarna har inte haft inkomster av husen som kunnat användas till fastighetsskatten.

Det gamla systemet har fått en bättre efterföljare. För reavinstskatten finns förmånliga regler om uppskov som kostar mycket pengar för staten, regler som kanske är alltför förmånliga.

Fastighetsskatten, förmögenhetsskatten, arvs- och gåvoskatterna bör ej återinföras. Statliga inkomstskatten bör ej tas bort.

Fastighetsskatterna och förmögenhetsskatterna är ett elände därför att fastigheter och förmögenheter för många inte alltid inbringar pengar som räcker till skatterna. Arvs- och gåvoskatter ger upphov till onödigt manipulerande.

Den mest rättvisa skatten är skatten på förvärvsinkomster som handlar om pengar man disponerar och är mer kontrollerbara än de andra skatterna.

Om förmögenheter: det finns olika slags förmögenheter, man kan ha ett hus eller pengar på banken, men en viktig typ av förmögenhet är den förmåga man har genom kunskaper och erfarenheter. Denna förmögenhet beskattas inte, man beskattar avkastningen av kunnandet, dvs inkomster man har av kunnandet, avkastningen av kunnandet. Samma bör gälla för de materiella förmögenheterna, man beskattar avkastningen.

De svenska politiska partierna har aldrig förstått sig på problemen med fördelningen av inkomstskatterna, isynnerhet för de lägsta inkomsterna där de olika hushållkostnaderna, mest på grund av bostadskostnaderna, för ensamma och makar/sambor spelar stor roll.

För pensionärerer och barnfamiljer görs en sorts anpassning genom bostadstillägg vid låga inkomster. Samma sorts anpassning borde ske för icke-pensionärer utan barn, för dem borde införas lämpliga bostadstillägg. Sådana tillägg har funnits en tid men tagits bort.

Genom jobbskatteavdragen har skattefördelningen ytterligare försämrats.

Man bör observera, att makar/sambor (utan barn) vanligen klarar sig bra om båda har inkomster. Ensamstående är missgynnade i skattesystemet eftersom de ensamma ska betala hela levnadsstandarden. Om man sänker skatterna så att ensamma klarar sig vid låga inkomster

kommer makar/sambor att bli överkompenserade. Man kan klara detta problem bara med hjälp av lämpligt utformade bostadsbidrag.

Under de senaste 40 åren har man i riksdagen inte kunnat få syn på någon vettig sammanhängande framställning om skatte- och bidragsfördelningsproblem. Varken de rödgröna eller de borgerliga partierna har gjort någon redovisning om levnadskostnaderna och satt skatter och bidrag i relation till det. Skattelättnaderna: bör bedömas med hänsyn till levnadskostnaderna.

Erik Åsbrink föreslår " kraftigt höja grundavdrag så att även låginkomsttagarna skulle få en skattesänkning." Det är ett okunnigt förslag. Höjer man grundavdragen sänker man visserligen skatten för låginkomster, men också för dem med höga inkomster, och då försämrar man skattefördelningen. Om man höjer grundavdragen för att låginkomster ska få lägre skatt måste man höja marginalskatten för låginkomster så att de högre inkomsterna inte får sänkt skatt.

Problemet med låginkomsterna löses bäst med bostadsbidrag.

Erik Åsbrink skriver också: " Enligt en samstämmig uppfattning bland ekonomer är fastighetsskatten en av de bästa (eller minst skadliga) skatterna. " Ja, enligt ekonomerna kanske, men ekonomena har vanligen dåliga uppfattningar, eller inga alls, om fördelningsproblem.

Hela världens finanssystem är förstörda av ekonomerna....

I den nyss nämnda utredningen om barnfattigdomen har diskuterats förändringar av jobbskatteavdragen, men något förslag har inte lämnats. Att förvärvsarbetande har extrakostnader kan man gå med på,men inte så stora som motiverar nuvarande jobbskatteavdrag och framför allt inte avdrag som stiger med inkomsten.

Det lär knappast finnas någon som direkt kan förstå jobbskatteavdragens konsekvenser vid läsandet av skatteverkets beskrivningar

Konsekvenserna kan man enklast få uppfattningar om genom att se på skatteverkets tabeller för preliminärskatter, där skatteverket säkert räknat rätt. De tabellerna har använts för att beräkna hushållens över- och underskott i hushållsbudgetarna.

Över- och underskott finns redovisade för 2006 och för flera av de senaste åren. Jämför man år 2006 och 2013 finner man att låginkomster fått mycket betydande försämringar och höginkomster mycket betydande förbättringar, något som borde få socialdemokraterna upprörda.

Förbättringar för låginkomster har föreslagits genom införande av bostadsbidrag för barnlösa i förvärvsarbetande åldrar och genom att slopa den nuvarande TV-avgiften och istället minska jobbskatteavdragen med 100 kr per månad utom för låga inkomster och pensionärer.

Se mer om detta på sidorna 312-369 i
Sven Wimnell 1 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikationssystem för verksamheter som förändrar världen.
http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf

Tillägg om skatter.

Alliansregeringspartiernas rötter finns i den dominerande överklassen före första världskriget 1914-1918, del i den överklass nere i Europa som skapade kriget och skickade ut miljontals unga män att dö meningslöst när de ville ha en annan framtid.

Vad jag förstått byggdes det socialdemokratiska partiet först upp mest av arbetare som hade arbetsinkomster. Bland dem fanns ett hat mot sådana som inte kunde försörja sig - "inte göra rätt för sig". I sina berömda tal om solidaritet vände sig Per-Albin Hansson mest mot överklassen, men också mot sina egna.

Solidariteten mot de sämst ställda växte till sig. Andra världskrigets konekvenser för Sverige hjäpte nog till med det. Efter det kriget kom bl a barnbidrag, studiestöd, allmän sjukförsäkring m m.

Ekomiska skribenter som vill se världen i stort menar nu ofta att 1980 var en vändpunkt. Då började girigheten gripa kring sig och alla skulle tänka på sig själva och klara sig själva. Världen skulle bygga på konkurrens och marknadsprinciper, allt skulle privatiseras.

Folkparttiledaren menar nu att de som har låga inkomster är ansvarslösa. De som inte har arbetsinkomster men sjukersättningar ska hjälpas att få inkomster genom att man tar bort sjukersättningarna. Arbetslösa ska hjälpas till arbete genom att man tar bort arbetslöshetsersättningar. Den här synen bör brytas

De förslag till riksdagsbeslut som lämnats i det föregående behöver inte utredas i långa utredningar, de kan sättas igång direkt. Det som satsas på låginkomster går troligen direkt till konsumtion som leder till arbete för arbetslösa, som i sin tur konsumerar och betalar skatt så att pengarna kommer tillbaka till de offentliga kassorna.

Fastighetsskatten, förmögenhetsskatten, arvs- och gåvoskatterna bör ej återinföras. Statliga inkomstskatten bör ej tas bort.

Fastighetsskatter och förmögenhetsskatter är ett elände därför att fastigheter och förmögenheter för många inte alltid inbringar pengar som räcker till skatterna. Arvs- och gåvoskatter ger upphov till onödigt manipulerande.

Den mest rättvisa skatten är skatten på förvärvsinkomster som handlar om pengar man disponerar och är mer kontrollerbara än de andra skatterna.

Ränteavdrag och kapitalinkomstskatter bör ligga kvar på 30%

Om förmögenheter: det finns olika slags förmögenheter, man kan ha ett hus eller pengar på banken, men en viktig typ av förmögenhet är den förmåga man har genom kunskaper och erfarenheter. Denna förmögenhet beskattas inte, man beskattar avkastningen av kunnandet, dvs inkomster man har av kunnandet, avkastningen av kunnandet. Samma bör gälla för de materiella förmögenheterna, man beskattar avkastningen.

De svenska politiska partierna har aldrig förstått sig på problemen med fördelningen av inkomstskatterna, isynnerhet för de lägsta inkomsterna där de olika hushållkostnaderna, mest på grund av bostadskostnaderna, för ensamma och makar/sambor spelar stor roll.

För pensionärerer och barnfamiljer görs en sorts anpassning genom bostadstillägg vid låga inkomster. Samma sorts anpassning borde ske

för icke-pensionärer utan barn, för dem borde införas lämpliga bostadstillägg. Sådana tillägg har funnits en tid men tagits bort.

Genom jobbskatteavdragen har skattefördelningen ytterligare försämrats.

Man bör observera, att makar/sambor (utan barn) vanligen klarar sig bra om båda har inkomster. Ensamstående är missgynnade i skattesystemet eftersom de ensamma ska betala hela levnadsstandarden. Om man sänker skatterna så att ensamma klarar sig vid låga inkomster kommer makar/sambor att bli överkompenserade. Man kan klara detta problem bara med hjälp av lämpligt utformade bostadsbidrag.

Under de senaste 40 åren har man i riksdagen inte kunnat få syn på någon vettig sammanhängande framställning om skatte- och bidragsfördelningsproblem. Varken de rödgröna eller de borgerliga partierna har gjort någon redovisning om levnadskostnaderna och satt skatter och bidrag i relation till det. Skattelättnaderna: bör bedömas med hänsyn till levnadskostnaderna.

Nyligen har det tagit fart i det gamla förslaget om skatt på finansiella transaktioner. Det finns troligen ingen som kan konstruera och administrera en sådan skatt. De stora finansiärerna kommer att motarbeta och gå runt en sådan skatt och ta betalt för att hantera den så att det till slut blir konsumenterna som får betala skatten, hela adminstrationen och domstolarna som ska döma i brotten mot skatten.

Det finns många förslag om skatter på kapital av olika slag. Det bästa torde vara att helt avstå från alla skatter på kapital och inrikta sig på att ta skatt på avkastningarnna, att avskaffa de regler som gör det möjligt att hitta kryphål som kan minska kapitalinkomstskatterna.

En skatt på kapital kommer bara att till sist drabba de små kapitalisterna som vill spara för oförutsedda utgifter, eventell sjukdom och eventuell ålderdom. och som kanske drömmer om att få ihop kapital till en egen verksamhet.

Låt de stora kapitalisterna hålla på med sitt kapital, som de ibland använder för nyttiga saker. Men bolagsskatterna, som är ett slags kapitalinkomstskatt, tycks ha blivit för låga.

I det man bör göra ingår intresse och förbättringar för de lägsta inkomsterna och minskning av gapet mellan fövärvsarbetande och andra.

Vi har offentliga verksamheter och privata verksamheter för hushållen och för näringsverksamheter.

Socialdemokraternas fiender är inte näringsverksamheterna utan de andra partierna. Därför bör socialdemokraterna inte beskatta näringslivets kapital utan beskatta näringslivets kapitalinkomster. Till kapialinkomster hör vinster.

Alla verksamheter bör omges av lämpliga restriktioner som hindrar skador och leverans av onyttigheter. Näringslivet ska hålla god arbetsmiljö, goda löner och trygghet i anställning. Vinster bör beskattas, men att beskatta kapitalet lär inte ha mycket gott med sig, bara leda till onödigt krångel. När kapital säljs kan finns skäl att ta ut skatt, men då är ju kapitalet en vara.

Detta synsätt kan ge konflikter med v och kanske också mp, som kan tänkas vilja bekämpa ägandet. Kapitalisterna tenderar att missbruka sin makt, men det bör man komma till rätta med ge-

nom restriktioner på verksamheterna och det som levereras. Om företagarna slipper skatt på kapital kan de tåla restriktioner.

De svenska nationalekonomerna har varit och är föga intresserade av välfärdsfördelningen. Det de mest diskuterar är hur staten ska få in inkomster, och det är lätt att hitta på det om man inte tar hänsyn till välfärdproblem och välfärdsfördelning.

Det har nu på många håll gjorts förslag till ändring av systemet för inkomstskatterna, och det påstås ofta, att alla tycker att inkomstskattesystemet behöver ändras. Men de stora dragen i systemet är bra, det behövs ingen stor omläggning av systemet, det som kan behövas är justeringar av detaljer.

Det som främst är dåligt är jobbskatteavdraget, men vid alla justeringar måste man ta hänsyn till att man inte bör ändra för mycket och inte för snabbt därför att ändringar kan slå hårt på välfärdsfördelningen, isynnerhet vid låga inkomster. De som har höga inkomster och stora överskott i hushållsbudgetarna har stora marginaler som gör att de kan tåla ändringar.

När man sänkte momsen på mat var det ett misstag. Att nu höja den momsen är inte lätt, man måste då införa kompensationer som är svåra att beräkna.

Att införa nya amorteringskrav på lån till bostad drabbar sådana med låga inkomster, med följd att de inte kan ha en egen bostad. De med höga inkomster klarar sådant utan bekymmer.

Amorteringskrav och minskade ränteavdrag minskar rörligheten och förändrar finansmarknaden med oöverskådliga problem med svåra konsekvenser för isynnerhet låga inkomster.

Matmomsen

Våren 2015 har från flera håll kommit förslag om höjning av momsen på mat från 9% till 20% (från 12 till 25%)

Det var olämpligt att sänka matmomsen, men det är nu som det är. Höjer man matmomsen med 11 procentenheter måste man kompensera de lägsta inkomsttagarna.

Lismedelskostnaderna för vuxna är enligt utredningen för 2014 för ensam man 2260 kr per månad, kvinna 1730 kr , i genomsnitt 1995 kr och per år cirka 24 000 kr. De med låga inkomster kan beräknas göra av med 12000 kr.

En ökning av matmomsen till 20% innebör ökade kostnader med cirka 1300 kr per år för dem som äter för 12000 kr per år och cirka 2600 kr för dem som äter för 24 000 kr.

Billigätarna med låga inkomster måste kompenseras med 1300 kr per år. Man kan ändra grundavdraget så att skatten blir 1300 kr lägre, men då får höginkomsterna också denna skattelättnad eller mer, och lättnaderna blir större vid höga inkomster med högre marginalskatt, inte bra. Man måste diskutera höjningar av marginalskatten för låga inkomster för att högre inkomster inte ska få för mycket Man kan göra lättnaden som ett avdrag på skatten, vilket blir ett nytt krångel. Det blir en enorm diskussion om allt detta och om hur stor kompensationen maximalt bör vara. Antalet som behöver kompensation är oklart. Hur man ska räkna för barnen likaså.

Den ökade matmomsen för 8 miljoner vuxna kan med 2600 kr per person bli cirka 20 miljarder kr utan kompensationer för låginkomster som är svåra att konstruera och beräkna. I LOs skatteförslag nämns att 25 % moms på allt kan ge 60 miljarder i inkomst till staten. Men där nämns inte något om kompensationer.

Problem med lån.

I 1990 års skattereform infördes en ny typ av kapitalinkomstbeskattning: Kapitalinkomster beskattas med 30% och kapitalutgifter ger avdragsrätt 30%, en procentsats som skruvas ner vid vissa höga kapitalutgifter. Systemet bör behållas och procentsatsen 30% behållas för både kapitalinkomster och kapitalutgifter. Vad man kan gör är att studera minskningen av avdragsrätten vid höga kapitalutgifter, procentsatser och storleksgränser, och eventuellt minska avdragsrätten genom att ändra procentsatser och storleksgränser vid höga inkomster.

Inflationen är nu låg och riksbanken vill att den ska öka till 2%. Riksbanken har rätt att självständigt styra den s k reporäntan. Riksbanken gjorde den negativ i början av 2015, vilket bl a innebär att bankerna får betalt för att låna pengar av riksbanken. Ett syfte lär vara att företagare ska kunna låna pengar så att de kan investera i anäggningar och anställa arbetslösa och att företagare ska kunna höja sina priser så att inflationen stiger. Löntagarnas organisationer vill ha 2% inflation så att de kan kräva höjda löner.

Man kan tycka att bankerna som får betalt för att låna i sin tur skulle betala till hushållen när de lånar av bankerna, men det vill de inte. Riksbankschefen menar att hushållen lånar för mycket pengar, men har inga förslag om hur man ska få hushållen att låna mindre, det är inte hans bord.

I det läget har det från olika håll kommit förslag om att minska hushållens ränteavdrag och att införa amorteringskrav för dem. Finansinspektionen har haft förslag till krav om amorteringar på nya lån från och med 1 augusti 2015, men har den 23 april 2015 dragit tillbaka förslagen då finansinspektionen troligen inte har rätt att utfärda sådana krav. Då menar somliga att det är nödvändigt att försämra ränteavdragen. Statsminister Stefan Löfven och finansminister Magdalena Andersson är med rätta emot detta då det på olämpligt sätt rubbar hushållens hushållsbudgetar, hushållen måste ha en rmligt bra stabilitet i reglerna som styr hushållens budgetar.

Amorteringskrav och minskade rännteavdrag minskar hushållens möjligheter att köpa saker och ting, det minskar kosumtionen, och bidrar till att inflationen inte ökar så som riksbankschefen vill. företagen kan inte höja priserna och inte investera så att arbetslösheten sjunker. Både amorteringskrav och försämrade ränteavdrag motverkar riksbankschefen önskemål om högre inflation.

Varken amorteringskrav eller sämre ränteavdrag bör föreslås av regeringen.

Somliga menar att hushåll som lånar pengar till bostäder riskerar att gå i konkurs och tvingas sälja sina hus. För att förhindra det vill de försämra för låntagarna så att de går omkull och tvingas sälja sina hus. Förstå logiken i det den som kan.

Amorteringskrav och försämring av ränteavdragets 30% drabbar alla med hus, bl a alla de som varit tvungna köpa bostad för att få någonstans att bo. isynnerhet yngre personer. De yngre nu kan ofta låna till bostad med hjälp av föräldrarnas medverkan och med hjälp av annat som gör att deras hushållsbudgetar är mycket känsliga för amorteringskrav och försämringar av ränteavdrag. De förslag om försämringar som förekommer drabbar bl a dem med låga inkomster. (Reavinstskatten och uppskovsreglerna för reavinstskatten kan kanke ändras å att staten får in mer pengar. Somliga menar tvärtom. Nöt att knäcka)

Det finns en annan logik ifråga om försämringar.

Istället för att försämra för alla husägare kan man försämra för dem som har hus med ovanligt högt värde och ovanligt höga ränteavdrag, vanligen ägare med höga inkomster.

Enligt "Dags att deklarera" får man för underskott av kapital skatterduktion med 30% om underskottet är högst 100 000 kr. Om underskottet är större än 100 000 kr är skattereduktionen 30% av 100 000 plus 21% av den del av underskott som överstiger 100 000 kr (gäller inte ivesteringsavdrag).

Boräntorna var den 23 april 2015 enligt SN i ett dussintal banker od :
Femårslån 2,15-2,30 %
Tioårslån 3,15-3,20 %

För den som inte har några kapitalinkomster:
100 000 kr i underskott motsvarar med ränta 2,20%:
om fastigheterna är belonade till 100% av fastighetsvärdet:
Fastighetsvärde 4,55 miljoner kr.
Om räntan är 3,20%: fastighetsvärde 3,13 miljoner kr

Om lånen är 85% av fastighetsvärdena:
vid ränta 2,2%: fastighetsvärde 5,35 miljoner kr,
Vid ränta 3,2%: fastighetsvärde 3,68 miljoner kr,

Om man sänker underskottsgränsen 100 000 kr till 50 000 kr: skatterduktionen vid underskott 100 000 kr blir 15 000 kr för delen under 50 000 kr och 21 % för delen däröver, 10 500 kr, tillsammans reduktion 25 500 kr, dvs reduktionen minskar med 4 500 kr. Relativ litet. **Skattereduktionen för underskott 100 000 kr blir 25, 5% av underskottet.**

Om man dessutom sänker procentsatsen 21% till 11 % blir skattereduktionen för delen mellan 50 000 och 100 000 11% av 50 000= 5500 kr och skatterduktionerna tillsammans 15 000 + 5500= 20 500 kr. **Skatterduktionen för underskott 100 000 blir 20,5% av underskottet.** Kännbart.

Vid underskott över 100 000 kr blir skattereduktionen för delen över 100 00 kr: 11%.

Med det höga tryck som nu finns för försämringar för hushållens lån kan kanske dessa förändringar införas. Innan man gör det måste man ha någorlunda klarhet om konsekvenserna, det behövs statistik, här kan inte göra sådana konsekvensundersökningar.

Förändring av detta slag lär inte innebära försämringar för dem med låga inkomster. För att få dessa försämringar måste man ha hus med höga värden, som de med låga inkomster vanligen inte kan ha och inte har. Det är sådana med höga inkomster och stora överskott i hushållsbudgetarna som drabbas och som kan bära försämringarna.

Försämringarna ökar statens skatteinkomster så att det går att förbättra välfärdsfördelningen.

Situationen nu liknar situationen i Sverige efter andra världskriget då regeringen styrde investaringarna till industrier o d och förhindrade byggandet av bostäder, något som Tage Erlander tog tag i på 1960-taletoch åstadkom det s k miljonprogrammet, byggandet av en miljon bostäder under tio år.

Det som behövs nu är mycket byggande av bostäder med hyresrätt som gör att folket slipper köpa bostäder och få dyra lån.

DN 26 april 2015:

“Deklarationsdags. Bostadsförsäljningar. ”Nästan som hokuspokus”

“ Nu i deklarationstider funderar många över hur de ska göra med vinsten från bostadsförsäljningar. För Erica och Raymond Almert lutar det åt att lösa uppskoven och betala skatten. Särskilt när de får veta att de kan få pengar tillbaka.

I samband med deklarationen måste många ta ställning till hur de ska hantera vinsten från bostadsförsäljningar. En del har sålt en bostad med vinst förra året, medan andra har fått uppskov med vinsten från en tidigare försäljning.

Att uppskoven blivit extra intressanta beror på att alla, sedan 2008, måste betala en schablonskatt som motsvarar 0,5 procent av uppskovsbeloppet.

Erica Almert har sålt flera bostäder de senaste 20 åren och nu bor hon och maken Raymond -Almert tillsammans med parets dotter Emilia i en villa strax utanför Stockholm. Båda har uppskov från tidigare försäljningar och för Erica Almert rör det sig om 1 260 000 kronor.

Hon är medveten om att uppskovet kostar henne en summa varje år men har inte funderat så mycket kring det.

– Det syns inte på samma sätt som lånet, det är väl därför, säger hon.

Men när hon ser hur mycket mer det kostar att ha kvar uppskovet jämfört med att utöka bostadslånet blir hon intresserad. Inte minst när hon får veta att hon kan få pengar tillbaka genom att ompröva de fem senaste årens deklarationer.

– Det verkar vara en bra idé att lösa uppskovet. Att man kan få pengar tillbaka låter nästan som hokuspokus, säger Erica Almert.

En första förutsättning för att lösa uppskovet är att ha ett buffert-sparande. Använder du alla dina sparpengar kan du få problem om något oförutsett händer och med högre belåning kan det vara svårt att få ett nytt lån.

Tänk också på att det finns många osäkra faktorer och att det kan ske snabba förändringar. Det visade sig senast i torsdag när Finansinspektionen meddelade att det inte blir något amorteringskrav i augusti och regeringen inte har gett något besked om vad som väntar.

Ingen vet hur det blir med räntorna. Prognoserna pekar mot att vi får låga räntor flera år framöver men de kan ändras. Ränteavdragen kan minskas så att det blir dyrare att låna. Det -skulle också minska skillnaden mellan skatten på uppskoven och kostnaden för låneräntan även om räntan inte höjs.

Schablonskatten på uppskovet skulle kunna sänkas eller avskaffas helt. En sådan förändring är rent teoretiskt möjlig att genomföra men förefaller inte sannolik under den närmaste tiden.

Så här kan du tänka i olika situationer:

1 Om du sålde förra året. Begär du uppskov får du betala en årlig schablonskatt som motsvarar en bolåneränta på 3,25 procent före skatteavdrag. Så det lönar sig för närvarande att betala skatten och låna mer.

2 Om du ska sälja snart. Ska du sälja din bostad den närmaste tiden, utan att köpa en ny, måste du betala skatten efter försäljningen. Därför kan du överväga att lösa uppskovet redan nu, begära omprövning av deklarationerna och få pengar tillbaka för de år du har haft uppskov.

3 Om du har sparpengar. Om du inte vill ta någon risk utan har pengarna på ett sparkonto kan det vara en bra idé att lösa uppskovet. Flera banker har nollränta och det är svårt att få mer än 1 procents ränta på ett konto med insättningsgaranti.

Har du pengarna i aktier eller fonder får du göra en bedömning av hur du tror att börsen utvecklas framöver. Det är ingen som vet om den kraftiga uppgången fortsätter eller om det blir en nedgång. En medelväg är att ta hem en del av vinsten på börsuppgången och använda vinsten till att betala hela eller delar av skatten på uppskovet.

4 Om du lånar. Med dagens låga räntor är uppskovsräntan -högre än bolåneräntorna men det finns ingen garanti för att det alltid kommer att vara så. Prognoserna pekar på låga räntor de närmaste åren men ingen kan veta säkert hur det blir. Dessutom kan ränteavdragen minskas.

Maria Crofts maria.crofts@dn.se “

DN 26 april 2015.

“Maria Crofts: Var glad för att du slipper djävulsblanketten

Det har blivit allt enklare att deklarera och det blir ännu lättare för ännu fler framöver. När en större del av aktier och fonder schablonbeskattas slipper vi krångliga uträkningar och blanketter.

De senaste åren har det genomförts en rad förändringar som gör att många slipper svettas över deklarationsblanketten. Den förändring som berör flest är att det går att godkänna deklarationen med ett telefonsamtal eller ett sms.

Som bonus får många av dem som betalat för mycket skatt tillbaka pengar redan i början av juni i stället för att behöva vänta till december. Det är nog uppskattat av många.

Men det finns ett par områden där många deklaranter fortfarande tycker att det är besvärligt. Det rör framför allt försäljning av bostäder och aktier. Om du ska deklarera något av detta har du mycket att vinna på att använda Skatteverkets e-tjänster. För att kunna göra det måste du logga in med e-legitimation i en webbläsare.

Poängen med inloggningen är att du får hjälp med uträkningar och att vissa uppgifter redan är ifyllda så att du slipper ta reda på dem själv.

När det gäller bostadsförsäljningarna ser Skatteverket främst två problem. Det ena är beräkningarna kring skatten på vinsten och det andra är vilka utgifter för förbättringar av bostaden som går att dra av.

Förra året lanserade Skatte-verket en beräkningstjänst för dem som sålt en bostad. DN lät en familj som flyttat till större testa tjänsten och betyget blev godkänt. Det som efterlystes var att tjänsten skulle kunna vara ännu tydligare.

Med tjänsten får du hjälp att räkna ut om du gjort vinst eller förlust och hur stort beloppet är, maximalt belopp för uppskov och vad skatten blir totalt.

Det kan tyckas krångligt att deklarera aktieförsäljningar i dag men det är ingenting mot vad det har varit. Fram till 2004 fanns en blankett, K4B, som var så illa sedd att till och med Skatteverkets tjänstemän använde öknamnet ”djävulsblanketten” i samband med att den av-skaffades.

Blanketten användes av dem som tvingats byta en aktie mot en annan för att bolaget köptes upp eller gick ihop med ett annat. Man behövde alltså inte ha tagit ett eget initiativ till en aktieaffär för att tvingas göra en krånglig -deklaration.

Avskaffandet av ”djävulsblanketten” var en förenkling som Skatte-verket gjorde men nu sker en stor förändring där de som handlar med aktier kan förenkla för sig själva.

Jag tänker på det nya investeringssparkontot, ISK, där man kan handla med aktier och fonder utan att behöva deklarera affärerna. Detta gäller även för kapital-försäkringar men jag tror att ISK har förutsättningar att bli väldigt populärt eftersom det är enkelt och utan avgifter för själva kontot.

Så det skulle inte förvåna mig om det blir mycket ovanligare att deklarera aktieaffärer framöver.

Maria Crofts maria.crofts@dn.se “

DN 26 april 2015:

“10 tips som hjälper dig med din deklaration

Deklarera i tid
Om du inte lämnar in din deklaration senast den 4 maj får du en straffavgift på 1 000 kronor. Efter tre månader dubblas avgiften och efter fem månader tredubblas den. Det innebär att du kan få betala 3 000 kronor i förseningsavgifter.

Räkna ut skatten
Deklarerar du med Skatteverkets app eller inloggad med bank-id i en webbläsare klickar du på ”Skatteberäkning” för att se hur ändringarna påverkat din skatt. Det går också att använda skatte-beräkningstjänsten på Skatte-verkets hemsida men då måste du fylla i dina uppgifter själv.

Dubbelt boende
Om du flyttat minst fem mil bort till en annan ort för att arbeta och behållit din gamla bostad kan du få avdrag. Avdraget är kostnaden för en hemresa i veckan, faktiska merkostnader för måltider och småutgifter eller 66 kronor per dag den första månaden och faktiska boendekostnaden på arbetsorten. Detta gäller även studenter som sommarjobbar utanför studie-orten.

Avdrag för övriga utgifter
Har du haft utgifter på grund av ditt arbete som du inte fått -ersättning för på annat sätt kan du göra avdrag för dem. Du kan till exempel få -avdrag för skyddsutrustning, verktyg och facklitteratur. Är du arbetslös kan du få avdrag för resor och andra utgifter när du sökt arbete. Du får bara dra av den del som överstiger 5 000 kronor.

Jobbresor
Du får dra av den del av kostnaden som överstiger 10 000 kronor för resor till och från arbetet. Avdraget för resor med bil är 18:50 kronor per mil. För förmånsbilar är avdraget 6:50 kronor milen för bensindrivna bilar och 9:50 för dieseldrivna.

Fonder och aktier
Skatteverket får uppgifter om både inköps- och försäljningspriset när du säljer fondandelar. Men säljer du aktier måste du själv uppge inköpspriset vilket kan vara ganska besvärligt. Vet du inte hur mycket du betalade eller tycker du att det är svårt att räkna ut kan du använda schablonregeln. Du ska använda blankett K4.

Deklarera bostadsförsäljning
För att göra det lättare att räkna ut vinsten efter avdrag har Skatteverket tagit fram en beräkningstjänst som finns på hemsidan. Med hjälp av tjänsten får man fram korrekta belopp genom att svara på frågor i ett elektroniskt formulär. När beräkningarna är klara för man över siffrorna till blanketten K5 som ska skickas in med deklarationen.

Jobb på annan ort
Om du tagit ett arbete minst fem mil från hemorten och övernattar där du arbetar kan du göra avdrag för ökade levnads-omkostnader. Avdraget är kostnaden för en hem-resa i veckan, faktiska mer-kostnader för måltider och små-utgifter -eller 110 kronor per dag och -faktiska boendekostnader på arbets-orten eller 110 kronor per natt.

Fördela räntorna
Om du till exempel har ett bostadslån tillsammans med någon annan fördelar banken räntekostnaderna mellan er. Om räntekostnaderna ger någon av er ett underskott av kapital på mer än 100 000 kronor tjänar ni på att omfördela räntorna eftersom skattereduktionen är 30 procent på underskott under 100 000 kronor och 21 procent på högre kostnader.

Uthyrning av bostad
Den som hyr ut en privatbostad som en bostadsrätt, en hyresrätt eller ett fritidshus, får ett schablonavdrag på 40 000 kronor förutom avgiften eller hyran. För småhus får man utöver schablonavdraget dra av 20 procent av hyresintäkten, vilket gör att det maximala avdraget för en villa-ägare är 50 000 kronor.

Många alternativ för deklaranten

1 Telefon. Om du inte behöver göra några ändringar godkänner du deklarationen med ett vanligt telefonsamtal till 020-567 100 eller med ett sms till 711 44.

Du behöver säkerhetskoderna som står på din deklarationsblankett.

2 App. Vill du göra avdrag för resor till och från arbetet använder du Skatteverkets app. Du använder säkerhetskoder eller e-legitimation.

3 E-tjänsten. Vill du göra andra ändringar eller skicka in bilagor loggar du in på Skatteverkets e-tjänst med e-legitimation.

4 Pappersblankett. Om du inte vill använda internet och behöver göra ändringar och skicka in bilagor kan du använda pappersblanketten. Skicka in den eller lämna den på ett service- eller skattekontor.

Bör du behålla eller lösa uppskovet?

På DN.se finns kalkylprogram där du enkelt räknar ut vad som gäller.
http://www.dn.se/ekonomi/los-uppskovet-och-sank-kostnaderna
http://www.dn.se/ekonomi/tusenlappar-att-spara-pa-att-aterfora-uppskovet Mer om uppskov:
http://www.dn.se/ekonomi/los-uppskovet-och-fa-skatterabatt/

"**Fakta. Datumen att hålla koll på**
Måndag 4 maj
Sista dagen att lämna in deklarationen. Kvarskatten ska vara inbetald på skattekontot för att slippa ränta på belopp upp till 30 000 kronor. Kostnadsräntan är 1,25 procent och går inte att dra av.
Måndag 8 juni
Överskjutande skatt börjar betalas ut till de som har deklarerat elektroniskt och som har anmält ett bankkonto till Skatteverket. - Utbetalningarna fort-sätter till den 12 juni.
Måndag 15 juni
Slutskattebeskeden skickas ut den 15–18 juni.
Onsdag 5 aug
Utbetalning (till den 7 augusti) av överskjutande skatt för dem som har anmält konto.
Onsdag 9 sep
Utbetalning (till den 11 september) av överskjutande skatt för dem som har anmält konto.
Torsdag 12 nov
Kvarskatten ska vara inbetald på skattekontot om du får slutskattebeskedet i juni eller augusti. Efter det här datumet blir kostnadsräntan 16,25 procent och den går inte att dra av.
Onsdag 9 dec
Utbetalning (till den 11 december) av överskjutande skatt för de som anmält konto.
Måndag 14 dec. Kvarskatten ska vara betald på skattekontot om du får slutskatte-beskedet i november. Efter det här datumet blir kostnads-räntan 16,25 procent och den går inte att dra av. "

Årskostnader år 2014, förvärvs-arbetande icke-pensionärer.

Individuella respektive gemensamma kostnader:	Ensam man	Ensam kv.	Makar
Summa per månad 2014 enligt månadsedovisningen.	**5940**	**5540**	**9830**
Genomsnitt för ensam man + kv/mån	**5740**		
2014 per år:	**68880**		**117960**
Bostadshyra per år säg :			
Ensam 2rok, 12x 5100	61200		
Makar 3rok, 12x 6200			74400
Summa per år 2014, bostad + övrigt	130080		192360
Förvärvsarbetande:arbets-resor+ fackavgifter säg	14880		29760
Summa per år 2014: bostad + övrigt	**144960**		**222120**
Här är inget räknat för höga semesterkostnader eller andra resor än lokalresor.			
Säg för enkelhets skull, avrundat	**145000**		**222000**

Makar 153 % av ensam.

Ensam man	147400	
Ensam kvinna	142600	skillnad 4800 kr

Årskostnader år 2014, pensionärer.

Individuella respektive gemensamma kostnader:	Ensam man	Ensam kv.	Makar
Summa per månad 2014 enligt månadsedovisningen.	**5630**	**5400**	**9370**
Genomsnitt för ensam man + kv/mån	**5515**		
2014 per år:	**66180**		**112440**
Bostadshyra per år säg :			
Ensam 2rok, 12x 5100	61200		
Makar 3rok, 12x 6200			74400
Summa per år 2014, bostad + övrigt	127380		186840
Lokalresor m m säg	6900		13200
Vård, läkemedel Hemtjänst.			
Summa per år 2014: bostad + övrigt	**134280**		**200040**
Säg för enkelhets skull, avrundat	**134000**		**200000**

Makar 149 % av ensam.

Ensam man	135380	
Ensam kvinna	132620	skillnad 2760 kr

2006. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4200 kr per mån = 50400 kr per år för ensam och 5100 kr per mån för makar/sambor= 61 200kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 120 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 180 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							**Makar lika inkomst**		**Årsinkomst per person**
Mån. lön	Prelskatt /mån	Prelskatt /år	Efter skatt /mån	Efter skatt /år	Över-skott/år		Överskott/år		
6001	1364	16368	4637	55644	-64356		-68712 (55644x 2-180000)		
7001	1628	19536	5373	64476	-55524		-51048		84 000
8001	1892	22704	6109	73308	-46692		-33384		96 000
9001	2161	25932	6840	82080	-37920		-15840		108 000
10001	2491	29892	7510	90120	-29880		240	kris-	120 000
11001	2849	34188	8152	97824	-22176		15648	gräns	132 000
12001	3212	38544	8789	104468	-14532		20936		144 000
13001	3575	42900	9426	113112	- 6888		46224		156 000
14001	3938	47256	10063	120756	756	kris-	61512		168 000
15001	4301	51612	10700	128400	8400	gräns	76800		180 000
16001	4664	55968	11337	136044	16044		92088		192 000
17001	5027	60324	11974	143688	23688		107376		204 000
18001	5390	64680	12611	151332	31332		122554		216 000
19001	5753	69036	13248	158976	38976		137952		228 000
20001	6151	73812	13850	166200	46200		152400		240 000
21001	6514	78168	14487	173844	53844		167688		252 000
22001	6877	82524	15124	181488	61488		182976		264 000
23001	7240	86880	15761	189132	69132		198264		276 000
24001	7603	91236	16398	196776	76776		213552		288 000
25001	7966	95592	17035	204420	84420		228840		300 000
26001	8324	99888	17677	212124	92124		244248		312 000
27001	8799	105588	18202	218424	98424		256848		324 000
29001	9859	118308	19142	229704	109704		279408		348 000
30001	10389	124668	19612	253344	115344		290688		360 000
35001	13039	156468	21962	263544	143544		347088		420 000
40001	15731	188772	24270	291240	171240		402480		480 000
45001	18631	223572	26370	316440	196440		452880		540 000
50001	21531	258372	28470	341640	221640		503280		600 000
55001	24431	293172	30570	366840	246840		553680		660 000
60001	27331	327972	32670	392040	272040		604080		720 000

2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 5100 kr per mån = 61 200 kr per år för ensam och 6200 kr per mån för makar/sambor= 74 400 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 145 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 222 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							**Makar lika inkomst**
Mån. lön	**Prelskatt /mån**	**Prelskatt /år**	**Efter skatt /mån**	**Efter skatt /år**	**Över-skott/år**		**Överskott /år**
6001	**629**	**7548**	**5372**	**64464**	**-80536**		**- 93072**
7001	**851**	**10212**	**6150**	**73800**	**-71200**		**- 70672**
8001	**1073**	**12876**	**6928**	**83136**	**-61864**		**- 55728**
9001	**1295**	**15540**	**7706**	**92472**	**-52528**		**- 37056**
10001	**1517**	**18204**	**8484**	**101808**	**-43192**		**- 18384**
11001	**1757**	**21084**	**9244**	**110928**	**-34072**		**-144**
12001	**2052**	**24624**	**9949**	**119388**	**-25612**		**16776**
13001	**2378**	**28536**	**10623**	**127476**	**-17524**		**32952**
14001	**2644**	**31728**	**11357**	**136284**	**-8716**	**kris-**	**50568**
15001	**2940**	**35280**	**12061**	**144732**	**-268**	**gräns**	**67464**
16001	**3236**	**38832**	**12765**	**153180**	**8180**		**84360**
17001	**3561**	**42732**	**13440**	**161280**	**16280**		**100560**
18001	**3828**	**45936**	**14173**	**170076**	**25076**		**118152**
19001	**4124**	**49488**	**14877**	**178524**	**33524**		**135048**
20001	**4449**	**53388**	**15552**	**186624**	**41624**		**151248**
21001	**4745**	**56940**	**16256**	**195072**	**50072**		**168144**
22001	**5041**	**60492**	**16960**	**203520**	**58520**		**185040**
23001	**5337**	**64044**	**17664**	**211968**	**66968**		**201936**
24001	**5633**	**67596**	**18368**	**220416**	**75416**		**218832**
25001	**5929**	**71148**	**19072**	**228864**	**83864**		**222000**
26001	**6224**	**74688**	**19777**	**237324**	**92324**		**218808**
27001	**6520**	**78240**	**20481**	**245772**	**100772**		**269544**
29001	**7112**	**85344**	**21889**	**262668**	**117668**		**303336**
30001	**7417**	**89004**	**22584**	**271008**	**126008**		**320016**
35001	**9067**	**108804**	**25934**	**311208**	**166208**		**400416**
40001	**11525**	**138300**	**28476**	**341712**	**196712**		**461424**
45001	**14175**	**171700**	**30826**	**369912**	**224912**		**517824**
50001	**16825**	**201900**	**33176**	**398112**	**253112**		**574224**
55001	**19670**	**236040**	**35331**	**423972**	**278972**		**625944**
60001	**22570**	**270840**	**37431**	**449172**	**304172**		**676344**

http://wimnell.com/omr36-39zzs1.pdf sid 34:

Underskott och överskott i hushållsbudgetarna

För inkomståren 2006, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013 och 2014 har undersökts hur stora underskotten och överskotten blir i hushålls-butdgetarna för förvärvsarbetande med inkomster mellan 6000 och 60 000 kr per månad, för ensamma och makar med líka stora inkomster.

Underskott och överskott avser det som återstår av inkomsten sedan inkomstskatt betalats och det betalats för de minsta rimliga levnads-kostnaderna enligt konsumentverkets belopp. I de angivna lägsta kost-naderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Skillnader mellan 2006 och 2014 redovisas i tabellen till höger.

Den borgerliga alliansen har menat att jobbskatteavdragen mest tillfallit låg- och medelinkomsttagare, men tabellen visar att
*** underskotten har ökat för inkomster 13000 och lägre,**
*** att överskotten har minskat för inkomster 14000-25000 och**
*** att överskotten har ökat för inkomster 26000 och högre och med cirka 23000-32000 kr per år för inkomser 35000 och högre.**

Den nya regeringen vill minska jobbskatteavdragen för inkomster 50000 kr och högre och sänka inkomsgränsen för statlig skatt till 35000 kr. Det tycks finnas överskott att ta av.

Försämringarna för inkomster 25000 och lägre borde åtgärdas.

2006-2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan inkomstskatt betalats och det betalats för de minsta rimliga levnadskostnaderna enligt konsumentverkets belopp. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam Mån. lön	2006 Över-skott/år	2014	Skillnad	
6001	-64356	**-80536**	**-16180**	**Underskottet har ökat**
7001	-55524	**-71200**	**-15676**	**Underskottet har ökat**
8001	-46692	**-61864**	**-15172**	**Underskottet har ökat**
9001	-37920	**-52528**	**-14608**	**Underskottet har ökat**
10001	-29880	**-43192**	**-13312**	**Underskottet har ökat**
11001	-22176	**-34072**	**-11896**	**Underskottet har ökat**
12001	-14532	**-25612**	**-11080**	**Underskottet har ökat**
13001	-6888	**-17524**	**-10636**	**Underskottet har ökat**
14001	756	**-8716**	**-9472**	**Överskottet har minskat**
15001	8400	**-268**	**-8668**	**Överskottet har minskat**
16001	16044	**8180**	**-7864**	**Överskottet har minskat**
17001	23688	**16280**	**-7408**	**Överskottet har minskat**
18001	31332	**25076**	**-6256**	**Överskottet har minskat**
19001	38976	**33524**	**-5452**	**Överskottet har minskat**
20001	46200	**41624**	**-4576**	**Överskottet har minskat**
21001	53844	**50072**	**-3772**	**Överskottet har minskat**
22001	61488	**58520**	**-2968**	**Överskottet har minskat**
23001	69132	**66968**	**-2164**	**Överskottet har minskat**
24001	76776	**75416**	**-1360**	**Överskottet har minskat**
25001	84420	**83864**	**-556**	**Överskottet har minskat**
26001	92124	**92324**	**200**	**Överskottet har ökat**
27001	98424	**100772**	**2348**	**Överskottet har ökat**
29001	109704	**117668**	**7964**	**Överskottet har ökat**
30001	115344	**126008**	**10664**	**Överskottet har ökat**
35001	143544	**166208**	**22664**	**Överskottet har ökat**
40001	171240	**196712**	**25472**	**Överskottet har ökat**
45001	196440	**224912**	**28472**	**Överskottet har ökat**
50001	221640	**253112**	**31472**	**Överskottet har ökat**
55001	246840	**278972**	**32132**	**Överskottet har ökat**
60001	272040	**304172**	**32132**	**Överskottet har ökat**

Från sid 98-99 **i http://wimnell.com/omr36-39zzy.pdf**

Skattereformen 1970 föregicks av många skatteutredningar. I en utredning stod att det inte gick att hitta ett belopp för levnadskostnader som kunde ligga till grund för skattefördeningar. Det var mycket dumt skrivet. Redan då fanns socialbidragsbelopp att utgå från. Nu är dessa belopp tydligare och grundar sig på bantade belopp i konsumentverkets budgetar.

Bostadskostnader är inte med i de beloppen utan bedöms från fall till fall. Emellertid finns statistik om svenska folkets bostadsstandard och statistik om bostadskostnader. En lägsta rimlig levnadskostnad kan beräknas från konsumentverkets budgetar och från statistik om hyror i hyreslägenheter i riket eftersom sådana lägenheter är de enda som är aktuella vid de lägsta inkomsterna. Det är tillräckligt många hyresboende för att det ska duga som grund. Statistiken för andra boendeformer ger skäl för att det är lämpligt. När det gäller bostadsstandard ger statistik och utrymmesnormer från Boverket skäl räkna med 2rok för ensam och 3rok för makar/sambor.

Enligt detta blir de lägsta rimliga levnadskostnaderna 2013 för förvärvsarbetande icke-pensionärer: ensam 145 000 kr och för makar/sambor 220 000. Makarnas belopp blir nära precis 150% av beloppet för ensam, och så har det varit sedan 1970. För pensionärer blir det något annorlunda.

Ett problem när man ska avväga inkomstskatterna vid de lägsta inkomsterna är att det per person är dyrare levnadskostnader för en ensam än för makar/sambor. Sambeskattningen togs bort i skattereformen 1970 och man kan inte få en lämplig skattefördelning genom att höja grundavdraget, eftersom det bör vara lika per person. Om man sätter grundavdraget så att ensamma får lämplig skatt får makar för låg skatt och sätter man grundavdraget så att makar får lämplig skatt får ensamma för hög skatt. Det är därför lämpligt att lösa det problemet med bostadsbidrag som kan formas så att man får en bättre fördelning vid låga inkomster. Det är här fråga om horisontell fördelning där rimliga hushållskostnader är olika för ensamma och makar.

Som komplement till inkomstskattesystemet finns nu barnbidrag, flerbarnstillägg och bostadsbidrag för barnfamiljer som avses korrigera skattesystemets skevheter. För barnlösa ungdomar finns också bostadsbidrag och för barnlösa äldre låginkomster har funnits bostadbidrag, som dock tagits bort. Det är skäl att återinföra bostadsbidrag för barnlösa äldre icke-pensionärer.

Det är möjligt beräkna levnadskostnader för barnfamiljer, men det är mer komplicerat än för kategorierna vuxna ensamma och vuxna makar och man måste då också ta med barntillsynskostnader. Det är regeringens och riksdagens uppgift att följa barnkostnaderna och vartefter justera belopp för barnbidrag o d.

Tillsynskostnaderna är relativt stora för småbarn, men kostnaderna för mat och kläder mm är då relativt låga. För mellanbarn är tillsynskostnaderna lägre och för de största barnen inga alls, men ju äldre barnen blir desto högre blir kostnadena för mat och kläder etc.

Beräkningar av barnkostnader har gjorts i

Sven Wimnell 10+12 maj 2011+ 7 feb 2013: Barnfattigdom och annan fattigdom. http://wimnell.com/omr36-39zm.pdf

Det är tidsödande att göra sådana beräkningar, de måste göras för olika barnatal, olika åldrar på barnen, olika inkomstnivåer och för

ensamma och makar. Genomsnittskostnaden var 2011 inklusive bostadskostnader omkring 38 000 kr per barn och år, Partierna borde redovisa sådant men tycks sakna både förmåga och intresse för det.

I detta sammanhang är det lämpligt påpeka TV-avgiftens inverkan. Den är orättvis och missgynnar ensamma. Den bör avskaffas för hushållen och ersättas med en kollektivavgift för hushållen som betalas av riksdagen och som kan bindas till folkmängdens utveckling om riks-dagen inte förmår fortsätta att avgöra hur mycket som ska läggas på TV. Avgiften är nu drygt 2000 kr per år och är en stor belastning vid låga inkomster. TV har haft en löjlig patrull som åkt omkring och sjungit för sådana som betalar avgiften samtidigt som man påstår att SVT är fri television. Avskaffa snarast TV-avgiften som är att se som en skatt. De pengar som behövs för det kan tas från Jobbskatteavdragen enligt förslag.

Pensionärer med låga inkomster: Det nya systemt med garantipensioner ger det omöjligt att kontrollera om pensionerna som utbetalas är riktiga. Reglerna för bostadstilläggen är orimliga och bör ändras på flera punkter. Det gäller bland annat reglerna för hur kapitalförekomst ska påverka.

DN 18 april 2015:

“ Villaägarna: Mer rättvist rikta kravet mot banken

Det är mot bankerna som amorteringskrav ska riktas, inte mot enskilda hushåll. Det menar Villaägarna som tror ett sådant system blir mer rättvist än Finansinspektionens förslag.

Med sitt remissvar till Finansinspektionens (FI) förslag om amorteringskrav vänder Villaägarnas riksförbund upp och ned på de vanliga argumenten och resonemangen om hur man ska få skuldsatta hushåll att öka takten i återbetalningen. Förbundet vill förvisso att låntagarna ska öka takten, men att det ska ske genom att ett krav på amortering ställs på varje bank.

FI kan kräva en viss amorteringstakt utifrån storleken på en enskild banks låneportfölj och den genomsnittliga belåningsgraden.

– FI kan till exempel säga att den genomsnittliga belåningsgraden hos bankens kunder ska vara 60 procent. Sedan får banken en period på sig att komma dit, säger Daniel Liljeberg, chefsekonom på Villaägarna.

Det kommer, menar han, att leda till självreglering. Bankerna kommer att gynna amorterande hushåll med låg belåning. De kommer att få de stora ränterabatterna och det gör också att hushållen kommer att vilja amortera och sträva efter en låg belåningsgrad.

– I dag är det tvärtom. Det är de lågt belånade hushållen som amorterar som får den sämsta räntan, säger Liljeberg och hänvisar till statistik från förbundets räntekoll.

Genom att kravet riktas mot bankens hela låneportfölj finns också möjlighet till en större flexibilitet. Nya unga hushåll eller småbarnsfamiljer, som har stora utgifter i förhållande till sina inkomster, kan slippa ifrån amorteringar under perioden när ekonomin, generellt sett, är som mest pressad. Men då får de inte heller tillgång till ränterabatterna.

– Men vi vill se en ordning på marknaden som generellt premierar låg belåning och amorteringar, säger Daniel Liljeberg.

Han tror också att om till exempel FI bestämmer att en viss bank måste ha en amortering på 2 procent per år på sin lånestock kan banken ge ränterabatter till ett högt belånat hushåll. Men då med kravet att hushållet ska amortera i en snabbare takt än 2 procent. Båda parter har ekonomiska motiv att öka amorteringen.

– Då får vi ett beteende där hushåll väljer att amortera, säger Liljeberg.

Likt Konkurrensverket befarar han dessutom att FI:s amorteringskrav kan leda till inlåsningseffekter, det vill säga att omsättningen på bostadsmarknaden minskar. Det är också en farhåga som Fondbolagens förening framför i sitt remissvar.

– Att spara och amortera på lån är i grunden sunt. Vi är dock emot tvångssparande eftersom det tenderar att slå mot fel grupper, säger föreningens vd Pia Nilsson i ett pressmeddelande.

– Ett så omfattande amorteringskrav skulle innebära att unga hushåll får ännu svårare att få tillgång till en första bostad, barnfamiljer kan få svårt att uppfylla önskemål om en större bostad och det blir svårare för äldre att flytta till en mer ändamålsenlig bostad, tillägger hon.

Dan Lucas dan.lucas@dn.se “

“ **Fakta. FI:s förslag**

Finansinspektionens amorteringskrav är en tvåstegsraket.

Ett hushåll ska amortera minst 2 procent av lånesumman ned till en belåningsgrad (lån i förhållande till bostadens värde) på 70 procent.

Därefter ska låntagaren amortera minst 1 procent per år ned till 50 procents belåningsgrad.

Kravet gäller nya lån tagna efter den 1 augusti i år. “

Förslag till riksdagsbeslut. Från omr36-39zs.pdf

TV-avgiften avskaffas för privathushåll.

Motsvarande belopp betalas som en kollektivavgift av riksdagen till public-serviceföretagen. För riksdagens finansieringen avskaffas inflationsindexregleringen av jobbskatteavdragen och minskas jobbskatteavdragen för alla med 1200 kr per år = 100 kr per månad utom för inkomster under 150 000 kr per år = 12 500 kr per månad.

Systemet för pensionärernas bostadstillägg.

Regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadstilläggen avskaffas

Mycket angeläget, helst redan i budgeten för 2013, men annars 2014. Regeln 15% innebär en förmögenhetsskatt som tillsammans med vanlig skatt på räntan år 2013 är över 500% av bankavkastningar. För fastigheter innebär regeln en extra förmögenhetsskatt på 7,75% av taxeringsvärdet utöver den avgift för fastigheter som betalas på skattsedeln Se sidan 352 i **http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf**

Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer

Bostadsbidrag för ensam:
Bidrag 75% av bostadskostnad mellan 500 och 5100 kr per månad. Max bidrag 3 450 kr per mån= 41 400 kr per år. Avtrappning 25% av inkomst över 58 500. Avtrappningssträcka 165 600. Slutavtrappat vid inkomst 58500+165 600= 224 100 per år= 18 675 kr per månad.
Makar: Bidrag 75% av bostadskostnad mellan 500 och 6100 kr per månad. Max bidrag 4 200 kr per mån= 50 400 kr per år.= per make 25 200 Avtrappning 25% av inkomst över 58 500. Avtrappningssträcka 100 800. Vid lika inkomst slutavtrappat vid inkomst 58500+100 800= 159 300 per år= 13 275 kr per månad.
De med studiemedel och 18-28 år: (anpassat till befintligt system): 75% av bostadskostnad mellan 1800 och 3600 kr per månad. Avtrappning 33% från inkomst 41000 för ensam och 58000 för makar som i befintligt system, eller 25% från inkomster avpassade efter det.

Bostadsbidrag för barnfamiljer.

Regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadsbidragen avskaffas.

Det är dock inte lika angeläget som för pensionärerna. Marginaleffekterna av regeln är för barnfamiljerna bara en tredjedel av pensionärernas högsta marginaleffekt av samma regel.

Men när förmögenhetsskatt nu tagits bort så att ickepensionärerna inte betalar förmögenhetsskatt kan det verka ologiskt att för de barnfamiljer som är beroende av bidrag ha kvar den förmöghetsskatt som 15%-regeln innebär: på marginalen 20% av 15%= 3% där pensionären har 9, 3% (62% av 15%=9,3%) och icke-pensionärerna 0%.

Hur noga var man med att beräkna statens kostnader när förmögenhetsskatten togs bort? När det gjordes borde man på samma gång ha tagit bort regeln 15% i bostadsbidragssystemen.

Enligt DN 3 feb 2013 var sparräntorna då cirka 1% (se sida 352):
Om banfamiljen har 200 000 på banken är räntan säg 1% = 2000 kr.
Skatten på räntan är 30%= 600 kr.
Bostadsbidraget minskar med 20% av räntan 2000 kr= 400 kr
Förmögenhetstillägget är 15 % av 100 000= 15000 och det minskar bostadsbidraget med med 20% av det= 3000 kr.
Skatt och bidragsminskning blir : 600+400+3000= 4000 kr.
Den verkliga inkomsten av 200 000 kr på banken är räntan 2000 kr och det ger en förlust på 4000-2000=2000 kr=100% av räntan 2000 kr
En förståndig barnfamilj bör ta ut pengarna från banken och lägga dem i madrassen och tjäna 2000 kr per år, på 10 år 20 000 kr.

Om riksdagen anser att de nuvarande regeln om 15% är lämplig och förenlig med de jämlikhetsideal man förespråkar, kan regeln behållas, men om så inte är fallet bör regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadsbidragen avskaffas.

Kompletteringar/revideringar till förslagen om riksdagsbeslut

Förslagen behandlas i det följande i fyra särskilda avsnitt.

TV-avgiften avskaffas för privathushåll.

Svensk radio kom till 1925. Radiopratare var främst Sven Jerring. För att lyssna behövde man mottagare. Det var kristallmottagare med en nål som skulle styras mot en kristall. En del lyssnare, isynnerhet ungdomar, byggde själva sina apparater. De gav dåligt ljud och man behövde hörlurar.

Sedan kom apparater att köpa, med rör och högtalare. Men de var dyra, många hade inte råd att köpa. I mitten på 1930-talet kunde man köpa en femrörs Luxor för 300 kr på avbetalning, i dagens penningvärde motsvarar det ungefär vad en stor TV-apparat nu kostar.

Det blev vanlig att lyssna på utländsk radio, man kunde ta in hundratals namngivna stationer som man ställde in med rattar.

För att få lyssna krävdes att man till Radiotjänst hade betalat radioliocens för 10 kr om året.

Många köpte nog radio till olympiska spelen 1936, på vintern i Garmisch-Partenkirchen och på sommaren i Berlin, där Hitler gjorde propaganda för sin politik. Man kunde höra hans stora tal i radion. Och höra reportage om Jesse Owen.

Svensk radio började om dagarna med klockorna i stadshuset klockan tolv och dagens dikt. Sedan följde ofta levande musik av kapell som då var vanliga. Halv ett kom Dagsnyheter från TT, väderleksrapport och börsnoteringar. I början av kvällen kom en timmes grammofonmusik. Senare Dagsnyheter från TT igen och diverse program, bl a underhållningsprogram som blev en stor del av svenska folkets underhållning.

För sin information om världen och vad som hände i den hade man främst tidningar, radio och bio med förspel som innehöll diverse saker, bl a varje vecka journaler som SF-journalen och tyska UFA-journalen som visade bl a Hitler och tysk propaganda.

De stora morgontidningarna var Stockholmstidningen, Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet. Ute i landet hade de flesta inte råd med stocksolmstidningarna utan lär mest ha nöjt sig med att prenumerera på en lokaltidning som kunde komma som varannansdagstidning med tidning tre dar i veckan.

Bio kom till som stumfilm som blev ljudfilm 1929-1930. Ljudet ordnades till en början med grammofonskivor som filmskötaren skulle passa in till bilderna, sedan fördes koder för ljudet in i kanten av filmremsan så att ljudet passade precis till bilderna. Al Jolsson med Sonny Boy hörde till de första på ljudfilmen.

På söndgarna var det på eftermiddagen mattinéer för barn, biljetter 55 öre, och bl a rafflande cowboyfilmer utlöste glädjetjut hos barnen.

När kriget var slut kom såsmåningom svartvit TV, tjocka apparater, TV-licenser, kanal 2, färgTV och på de allra senaste åren platta TV-apparater.

Internet kom till i början av 1990-talet, hade liten omfattning i början, men är nu jättestort och oumbärligt.

Sedan TV kommit till har biogåendet minskat. Internet har tagit annonser från tidningarna som nu är på fallrepet.

Mobiltelefonerna har kommit i rasande fart och har utvecklats till att ta hand om bilder, man fotograferar med telefonerna, tar in från internet, läser tidningar etc.

Användningen av internet har utvecklats. Alla som vill synas och höras måste finnas på internet. Det sägs att man kan få veta allt på internet, men det myckna som finns där gör det svårt att vaska fram det man vill ha tag i.

Den nuvarande TV-avgiften är orättvis därför att den kräver samma avgift för ensamma som för hela familjer som bara behöver en licens för flera personer.

SVT har nu en stor verksamhet på Internet, man kan bl a se TV-program där utan att ha betalt TV-avgift. För att yssna på radio behövs nu ingen avgift.

Radio och SVT sysslar med public-service som gäller information som alla behöver och som alla enligt en följd av demokratins princip måste ha. Det enda rimliga är att TV-avgiften avskaffas för hushållens del och kostnaden för public-service-verksamheterna betalas av staten till dem som utför verksamheterna som en kollektivavgift från hushållen, samtidigt som hushållens jobbskatteavdrag minskas i motsvarande mån och då på sätt som tar bort orättvisor.

TV-avgiften för företag bör behållas som nu.

Lagstiftningsmässigt är det enkelt att genomföra omläggningen. Alla regler om hur publicservice-verksamheterna ska bedrivas blir kvar och riksdagen får som nu göra de lagförändringar om ändringar i det som den vill ha. Riksdagen bestämmer nu vilken omfattning verksamheterna ska ha och vad de får kosta. Det är något som ligger vid sidan om frågan om fördelning av kostnaderna på individerna i svenska folket.

Jobbskatteavdragen är olämpliga och måste reformeras så att välfärdsfördelning blir bättre, mer pengar till låga inkomster som måste tas från de högre inkomsterna. Den föreslagna omläggningen av TV-avgifterna är ett led i detta. Andra led är att förbätttra sjuk- och arbetslöshetsersättningar o d och samtidigt minska jobbskatteavdrag vid höga inkomster.

* TV-avgiften bör ersättas med en kollektivavgift för hushållen, betald av staten, samtidigt som jobbskatteavdragen minskas med 100 kr per månad utom för de lägsta inkomsterna. Det kan ske genom en enkel ändring av en brytpunkt i skalan för jobbskatteavdragen. Inflationsuppräkningen av jobbskatteavdragen bör tas bort och avdragen frysas till de avdrag som gäller för inkomståret 2015.

Det är lämpligt att göra en enkel justering av brytpunkten som nu ligger vidinkomst 2,94 prisbasbelopp= 130536 kr per år= 10878 kr/ månad. I skiktet nedanför denna gräns är marginaleffekten 4,28% och ovanför gränsen 6,495%. Genom att höja gränsen kommer avdraget att minska över gränsen. Vid inkomst 3,04 prisbasbelopp har avdraget minskat 100 kr per månad så när som på 4 kr. Brypunkten bör därför sättas vid 3,04%.

Systemet för pensionärernas bostadstillägg.

* För alla bostadsbidrag bör tas bort hänsynen till kapital. Hänsyn till kapitalinkomster bör tas på samma sätt som för alla andra inkomster.

Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer

* Politikerna är tröga. För att få något gjort snabbt: istället för det angivna förslaget föreslås att bostadsbidragen som gäller för åldrarna 18-28 år utvecklas till att gälla även för åldrarna 29-64 år och där med avtrappning 20% vid stigande inkomst.

För alla bostadsbidrag bör tas bort hänsynen till kapital. Hänsyn till kapitalinkomster bör tas på samma sätt som för alla andra inkomster.

Bostadsbidrag för barnfamiljer.

* För alla bostadsbidrag bör tas bort hänsynen till kapital. Hänsyn till kapitalinkomster bör tas på samma sätt som för alla andra inkomster.

TV-avgiften avskaffas för privathushåll.

Från omr36-39zs.pdf
Motsvarande belopp betalas som en kollektivavgift av riksdagen till public-serviceföretagen. För riksdagens finansieringen avskaffas inflationsindexregleringen av jobbskatteavdragen och minskas jobb-skatteavdragen för alla med 1200 kr per år = 100 kr per månad utom för inkomster under 132 000 kr per år = 11 000 kr per månad , en änd-ring från tidigare förslag 150 000 kr per år = 12 500 kr per månad.

Innehåll:

Sida
147 **TV-avgiften avskaffas för privathushåll.**
149 Branschen har fått styra för mycket i digitalradiofrågan.
151 Experter delade om ökat surfande.
154 Använder internet dagligen.
154 Tillgång till surfplatta i hemmet.

<u>Jobbskatteavdragen kan inte minskas i ett steg med 100 kr per månad, det måste ske en gradvis övergång.</u>

Det är lämpligt att göra en enkel justering av brytpunkten som nu ligger vidinkomst 2,94 prisbasbelopp= 130536 kr per år= 10878 kr/ månad. I skiktet nedanför denna gräns är marginaleffekten 4,28% och ovanför gränsen 6,495%. Genom att höja gränsen kommer avdraget att minska över gränsen. Vid inkomst 3,04 prisbasbelopp har avdraget minskat 100 kr per månad så när som på 4 kr. Brypunkten bör därför sättas vid 3,04%.

Beräkningarna för detta kommer här:

Jobbskatteavdraget vid månadslön 10000 kr är 874 kr.
Vid 11000 är avdraget 968 kr
Vid brytpunkten 10903 antages avdraget vara 960 kr

Vid inkomster över 10903 kr/månad stiger avdraget med 6,495%. Om man sänker det i början till 4,28%, en sänkning med 2,215, minskar avdraget.Sänkningen blir 100 kr vid inkomstökning 4651 kr. 2,215% av 4651= 99,9965.

Om man höjer brytpunkten med 4651kr har avdraget minskat med 100 kr vid inkomst 4651 kr över brytpunkten. Brytpunkten ligger vid 130830 kr per år. Detta plus 4651 blir 135481, som är 3,0445” av basbeloppet istället för 2,94”, dvs brytpunkten har flyttats upp 0,1045% av prisbasbeloppet.

Om man föreskriver att brytpunkten sätts vid 3,04% av prisbasbeloppet blir gränsen 135280 kr: 200 kr lägre och avdraget 4 kr högre än vad som skulle behövas för att få ned avdraget 100 kr.

Resultatet blir att vid inkomst 135280 kr per år = 11273 kr per månad har jobbskatteavdraget minskat med 100 kr per månad

Vid inkomst 2,94 prisbasbelopp = 130830 per år = 10903/månad har det inte minskat något alls.

Man kan beskriva det som att avdraget inte minskas för inkomster under 11000 kr per månad = 132 000 kr per år, något sämre än förslaget med inkomstgräns 12500 kr per månad = 150 000 kr per år.

För närvarande kostar radio- och tv-avgiften 2 076 kronor per år. Vid inkomst 132000 år blir det en förbättring av hushållsbudgeten med 2076 kr per år. Vid inkomst 135280 kr har jobbavdraget minskat 1200 kr per år, men TV-avgiften 2076 kr fallit bort = en förbättring sav hushållsbudgeten med 876 kr.

Makar med inkomster som ger minskningar av jobbavdraget med 100 kr per månad minskar budgeten med 2400 kr per år men slipper TV-aviften och får tillsamman en försämring med 324, vilket minskar nuvarande orättvis mellan ensamma och makar.

Ensamma pensionärer som inte har jobbavdrag får sin hushållsbudget förbättrad med 2076 kr för året.

2 st makepensionärer utan jobbavdrag får en förbättring per person med 1038 kr.

Se mer om detta på sidorna 312-369 i
http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf och i

Sven Wimnell 29 oktober 2012.
Förslag: TV-avgiften avskaffas för privathushåll och ersätts med en kollektivavgift betald av riksdagen.
http://wimnell.com/omr36-39zr.pdf

Jobbskatteavdragen kostade staten 100,1 miljarder kr 2014.
De är knutna till prisbasbeloppet som 2015 ökade till 44500/44400 : 1,0022522 av beloppet 2014. Jobbskateavdragen ökade med 0,22522 miljarder kr. Det är ovanligt liten ökning. Riksbankschefen strävar att komma upp till 2%ökning. Med en sådan ökning blir ökningen av jobbskatteavdragen kring 2 miljarder kr per år.

Jobbskatteavdragen har en dålig profil för fördelningen på olika inkomstskikt. Det finns ingen anledning att öka avdragen efter prisbasbeloppet. Avdragen bör frysas till avdragens storlek 2015. Sedan får man försöka reformera avdraget på bästa sätt.

Radio får man lyssna på utan individuell avgift. Då borde man också få se TV utan indivduell avgift. Man får nu se SVT på internet utan avgift. Förslaget ovan innebär att man behåller reglerna för TV och Radio utom regler om hushållens individuella avgifter, som avskaffas och betalas med skattemedel som tillkommer genom minskade jobbskatteavdrag,

DN 14 april 2015:

”Branschen har fått styra för mycket i digitalradiofrågan”

“ Rapport i dag. Den planerade övergången till digitalradio innebär betydande risker och är troligtvis inte samhällsekonomiskt lönsam. Det bästa är att behålla FM-nätet där alla lyssnare, oavsett ekonomiska resurser, kan fortsätta att lyssna på radio, skriver Margareta Åberg, Riksrevision

En granskning från Riksrevisionen som publiceras i dag visar att det finns betydande risker med den planerade övergången till marksänd digitalradio och att ett antal frågor behöver besvaras innan ett eventuellt beslut om att släcka FM fattas.

Sverige har haft radiosändningar via det analoga FM-bandet sedan 1947. En övergång från analog marksänd radio till digital marksänd radio har utretts i olika omgångar under 20 års tid och i december förra året lämnade en digitalradiosamordnare tillsatt av regeringen en plan för hur den svenska övergången ska ske. Enligt planen ska de analoga FM-sändningarna ersättas helt av digitala DAB+-sändningar år 2022.

Sveriges regering och riksdag står inför ett stort beslut som kommer att få omfattande konsekvenser. Riksrevisionen har granskat om staten har bidragit till en effektiv övergång till marksänd digitalradio utifrån ett samhällsekonomiskt perspektiv och ett lyssnarperspektiv. Granskningen ska också ge riksdagen ett underlag som belyser konsekvenser av och alternativ till att släcka FM-nätet.

1 Regeringens förberedelse av övergången har brister. Trots flera utredningar har regeringen inte förberett övergången till digitalradio tillräckligt allsidigt och grundligt. Regeringen har bland annat formulerat snäva och begränsande direktiv till utredningar och expertmyndigheter. De utredningar som gjorts tar inte hänsyn till den teknikutveckling som sker, där internet och mobilnäten står i fokus, och som leder till förändrade medievanor hos framför allt unga lyssnare. Även om webbradio i nuläget inte har så många lyssnare är det ett alternativ till DAB+-radio i framtiden, särskilt kompletterad med FM-radio.

Regeringen har heller inte analyserat övergången till marksänd digitalradio ur ett brett samhällsekonomiskt perspektiv. Radiobranschens aktörer, som själva har starka intressen i att bevara marksänd radio, har i hög utsträckning fått definiera problembilden och utreda en möjlig övergång.

En övergång till digitalradio borde enligt Riksrevisionen baseras på mer nyanserade underlag, annars uppstår betydande risker i genomförandet. Regeringen borde till exempel i högre grad ha låtit andra aktörer – forskare, företag från andra branscher och andra medieexperter – bidra i utredningarna.

2 Ett tydligt lyssnarperspektiv saknas i analyserna. En risk med övergången till DAB+-radio är att regeringen inför en ny standard för radiolyssnande som varken är efterfrågad eller behövd av lyssnarna. Det saknas uppdaterade undersökningar om vad lyssnarna vill ha och behöver. En stor majoritet har redan tillgång till bredband och smarta telefoner, en utveckling som kommer fortsätta. Digitalradiosamordnaren menar att det är kostsamt att lyssna på radio via internet eftersom det krävs ett abonnemang, en mobiltelefon eller ett trådlöst nätverk. Riksrevisionen anser att problemet överskattas eftersom ingen skaffar sig internet eller en smart telefon enbart för att lyssna på radio, det får man på köpet.

En släckning av FM-nätet kommer att få ekonomiska konsekvenser för dem som vill lyssna på traditionell radio. Att byta ut alla FM-mottagare mot DAB+-mottagare kan komma att kosta en hel del för hushållen. Att byta ut alla radioapparater i bilparken kommer också att bli en stor och kostsam utmaning. 3,6 miljoner fordon kan komma att sakna DAB+-mottagare 2022 när FM-nätet släcks. Risken är stor att vägarna kommer att trafikeras av många fordon utan möjlighet att ta del av trafiknyheter, viktigt meddelande till allmänheten och annan samhällsinformation.

Det finns dessutom en stor risk med att släcka FM-nätet under en relativt kort tidsperiod eftersom det kommer att ställa stora krav på att lyssnarna investerar i ny radioutrustning. Tidigare utredningar kan ha överskattat lyssnarnas benägenhet att köpa nya radioapparater. När det gäller framtida radiolyssnare är risken ännu större eftersom barn och ungdomar ofta formar sina medievanor på internet och med andra plattformar som smarta telefoner och surfplattor.

3 Regeringens tekniska bedömningar har svagheter. Det finns en risk att de tekniska bedömningar som ligger till grund för planen om att släcka FM-nätet och gå över till marksänd digitalradio har överskattat den yttäckning DAB+ ger. Yttäckningen är viktig för att kunna lyssna på radio mobilt, till exempel i bil. För att åtgärda en sämre yttäckning än med FM kommer den investering som krävs i ett DAB+-nät troligen att bli avsevärt högre än beräkningarna som finns i dag.

Riksrevisionen anser att det, främst av beredskapsskäl, är viktigt att ha ett radionät som inte är beroende av internet eller mobilnäten. FM-nätet uppfyller de beredskapskrav som ställs – det är robust och når i princip alla invånare.

4 En övergång är troligen inte samhällsekonomiskt lönsam. Trots att regeringen har understrukit behovet av en resurseffektiv digitalisering av radion, finns det ingen samhällsekonomisk analys av övergången. Riksrevisionen har därför gjort en samhällsekonomisk skatt-

ning. Även om vi inte gör anspråk på att ha gjort en fullständig analys, tyder den på att övergången till DAB+-radio medför stora samhällsekonomiska risker. Det är tveksamt om investeringen kan bli lönsam ens efter 50 år. Med tanke på den snabba tekniska utvecklingen är det inte sannolikt att DAB+-radio kommer att vara rådande lika lång tid som FM-nätet har varit dominerande.

Riksrevisionen anser också att det är viktigt att frekvensresurserna används på ett sätt som ger största möjliga samhällsnytta över tid. Radiospektrum är en begränsad resurs och de frekvenser som är avsatta för DAB+ kan ha ett högt alternativt värde för andra områden. De frekvenser som används av FM-bandet har däremot ett litet alternativt värde. Att överge FM-bandet och övergå till DAB+ innebär att regeringen lämnar ett frekvensutrymme som inte har någon alternativ användning och intecknar frekvensresurser som kan ha ett högt alternativt värde i framtiden. Det är tveksamt om det är förenligt med god hushållning av de gemensamma resurserna.

Meningarna är delade om en övergång från FM till DAB+ är rätt väg att gå. Sveriges Radio och de kommersiella radioföretagen anser att en övergång är en förutsättning för utvecklingen av svensk radio. Bilden i Europa är inte entydig. Flera länder har kommit en bra bit på väg mot en övergång medan andra inte har kommit lika långt i processen. Finland har beslutat att inte satsa på DAB+ i nuläget och i Danmark vill flera radioföretag skjuta på övergången tillsvidare.

Riksrevisionens granskning visar att det finns betydande risker med den planerade övergången. Det är tveksamt om digital marksänd radio svarar mot både dagens och framtidens krav på radion. Enligt Riksrevisionen framstår det därför som rimligt att behålla FM-nätet där alla lyssnare, oavsett ekonomiska resurser, kan fortsätta att lyssna på radio.

Margareta Åberg, riksrevisor “

DN 14 april 2015:

“Experter delade om ökat surfande

Små barn använder internet i allt större utsträckning, enligt en ny undersökning. Men experter tvistar om det är positivt eller negativt. – Det kan skada barnens utveckling, säger barnläkaren Hugo Lagercrantz. – Alarmistiskt och arrogant, kontrar forskaren Elza Dunkels.

Den nya rapporten är den största undersökningen av medieanvändning i landet. Totalt har drygt 1 600 barn och lika många föräldrar svarat på frågor om sina eller sina barns medievanor.

Undersökningen visar att det dagliga internetanvändandet fortsätter att öka, framför allt bland de riktigt små barnen.

Bland barnen som är 5–8 år använder i dag 21 procent internet dagligen jämfört med 17 procent i den förra undersökningen från 2013. Inom alla de lägre åldersgrupperna sker statistiskt signifikanta ökningar.

– Internetanvändning bland småbarn betyder inte att de hänger på Facebook. De tittar på rörliga bilder och spelar enklare spel. Där har surfplattorna nog kommit att betyda ganska mycket, eftersom riktigt små barn har svårt att använda tangentbord och handkontroll, säger Ulf Dalquist, forskningsansvarig vid Statens medieråd.

Undersökningen visar för första gången att tillgången till datorer minskar bland unga. Ulf Dalquist tror att anledningen är att tillgången till just surfplattor samtidigt har ökat kraftigt.

Även den utvecklingen syns tydligast i de yngre åldrarna. I åldersgruppen 5–8 år har 84 procent tillgång till en surfplatta i hemmet, jämfört med 45 procent i undersökningen från 2013.

Undersökningsresultatet från Statens medieråd landar mitt i en pågående debatt om små barns medievanor.

I ena ringhörnan: de som anser att för mycket tid vid skärmen är dålig för barnen.

I den andra: de som tycker att kritikerna är alarmistiska och försöker stoppa en naturlig utveckling.

Till dem som manar till försiktighet och helst ser att de unga barnens internetanvändande minskar hör barnläkaren Hugo Lagercrantz.

– Småbarn behöver mycket direktkontakt och uppmuntran från sina föräldrar under de första levnadsåren. Studier visar att små barn som ofta har datorskärmen som barnvakt försenas i språk-utvecklingen, säger han.

Han hänvisar till en rekommendation från den amerikanska barnläkarakademin om att barn under två år helst inte alls ska sitta vid en skärm. Enligt Hugo Lagercrantz borde Statens medieråd komma med en liknande rekommendation.

– Jag tycker att det är konstigt att de inte ger någon som helst vägledning i den här frågan. Läkemedelsverket och Livsmedelsverket går hela tiden ut med råd av försiktighet och det är något vi accepterar, säger han.

Ulf Dalquist vid Statens medieråd säger att någon sådan rekommendation inte är aktuell i dagsläget.

– Forskningsläget är väldigt splittrat och pekar på både positiva och negativa effekter. Därför finns det ingen entydig grund för en rekommendation. Med nya forsknings-resultat kan det så klart ändras.

Hugo Lagercrantz återkommande motståndare i debatten är Elza Dunkels, forskare inom pedagogik vid Umeå universitet. Hon anser att resultatet i medierådets nya undersökning är en självklar del i en - naturlig utveckling.

– Det vore konstigare om mätningarna visade något annat. Dessutom ska man tänka på att det är rätt nytt att ens fråga föräldrarna om deras ettåringars internetvanor.

Elza Dunkels är kritisk till vad hon anser är en moraliserande inställning till barns ökade användande av surfplattor, mobiltelefoner och datorer.

– Skeptikerna påstår att föräldrar inte själva förstår att de inte ska ersätta mänsklig kontakt med en Ipad. Det är arrogant och ger föräldrar dåligt samvete i onödan.

Elza Dunkels poängterar att det alltid funnits föräldrar som ignorerar sina barn och att det är ett problem som varken uppstår av eller blir löst med en surfplatta.

Hon medger ändå att Hugo Lagercrantz kan ha rätt när han säger att ett ökat användande i tidigare åldrar kan få negativa effekter på vissa delar av barns utveckling.

– Det kan handla om försämrad huvudräkning och stavning. Men när det kommer till den tekniska utvecklingen måste vi acceptera vissa förluster eftersom fördelarna är fler, säger hon.

Till fördelarna räknar hon ökad allmänbildning och en större förmåga till kritiskt tänkande.

Även Hugo Lagercrantz medger att det finns fördelar med att barn tidigt lär sig använda digitala prylar.

– Jag förnekar inte att det finns positiva effekter. Det är klart att när de är lite äldre är det bra att det mesta på skärmen är på engelska vilket ökar deras språkkunskaper. Det finns också spel som kan förbättra arbetsminnet och den spatiala förmågan.

Mikael Delin mikael.delin@dn.se “

“Fakta. Populärt bland de små

Populäraste spel för surfplatta (ålder 2–4 år)
Pippi Långstrump 17 %
Lego 12 %
Toca Boca 12 %
Radioapan 11 %
Pettson och Findus 9 %
Populäraste spel för surfplatta (ålder 5–8 år)
Minecraft 23 %
Hay Day 8 %
Angry Birds 7 %
Pettson och Findus 6 %
Subway Surfers 5 %
Populäraste filmer/tv-program/tv-serier (ålder 2–4 år)
Bolibompa 33 %
Barnkanalen 19 %
Pippi Långstrump 12 %
Dora Utforskaren 11 %
Cars 7 %
Populäraste filmer/tv-program/tv-serier (ålder 5–8 år)
Bolibompa 31 %
Barnkanalen 22 %
Disney Channel 6 %
Frost 5 %
Disney Junior 4 %
Populäraste sajter (ålder 2–4 år)
Youtube 56 %
Barnkanalen/Bolibompa 24 %
SVT play 13 %
Netflix 5 %
Google 4 %
Populäraste sajter (ålder 5–8 år)
Youtube 52 %
Barnkanalen/Bolibompa 26 %
SVT Play 18 %
Google 7 %
Netflix 5 %
Fakta.
Så gjordes undersökningen
Statens medie-råd har frågat drygt 4 000 föräldrar och lika många barn om barnens medievanor.
Drygt 40 procent av de tillfrågade har besvarat undersökningen vilket gör den till landets största undersökning av barns medieanvändande.
Dessutom har ytterligare drygt 4 000 föräldrar tillfrågats om sina attityder till sina barns medievanor. “

Använder internet dagligen

(Procent)

Tillgång till surfplatta i hemmet

(Procent)

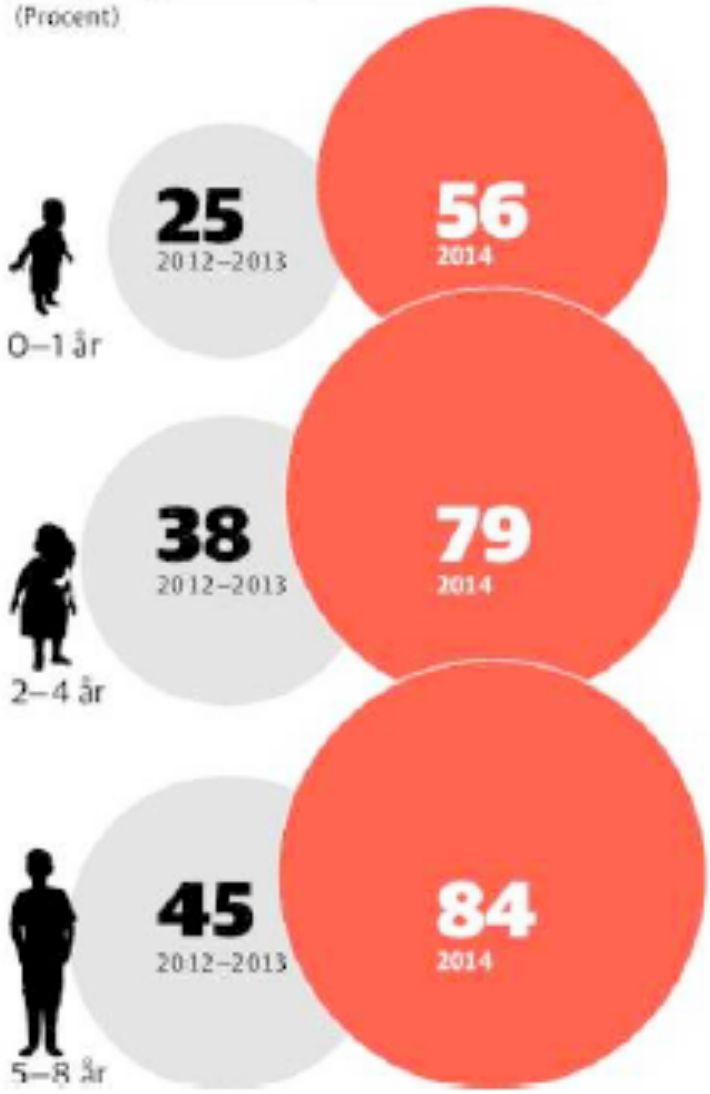

Systemet för pensionärernas bostadstillägg.

Regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadstilläggen avskaffas

Mycket angeläget, helst redan i budgeten för 2013, men annars 2014. Regeln 15% innebär en förmögenhetsskatt som tillsammans med vanlig skatt på räntan år 2013 är över 500% av bankavkastningar. För fastigheter innebär regeln en extra förmögenhetsskatt på 7,75% av taxeringsvärdet utöver den avgift för fastigheter som betalas på skattsedeln Se sidan 352 i **http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf**

Innehåll:

155 **Systemet för pensionärernas bostadstillägg.**
156 Pensionärerna med låga pensioner.
156 Förbättringar för pensionärer med låga inkomster.
157 Bostadstillägg för pensionärer.
158 I samband med småhus finns två sätt att bo.
159 Viktiga händelser i bostadstilläggens historia.
167 Ingen i regeringen eller riksdagen har visat tillräckligt intresse för de lägsta inkomsterna.
167 Januari 2013: Förslagen för bostadstilläggen på sid 95 i http://wimnell.com/omr36-39zq.pdf bör bli att man helt slopar reglerna som föreskriver att kapital/förmögenheter och fastigheter ska påverka bostadstilläggen.
170 Så beräknar vi dina inkomster.
171 Så beräknar vi din bostadskostnad.
173 Så mycket kan du få i bostadstillägg.
174 Så beräknar vi ditt bostadstillägg.
176 Avtrappningsregler.
178 Från pensionsmyndigheten 22 april 2015.
178 Bostadstillägg till pensionärer.
178 Om bostadstillägg.
179 Innan du ansöker om bostadstillägg.
179 Ansökan om bostadstillägg.
180 Så mycket kan du få i bostadstillägg.
181 Efter du har ansökt.
182 För dig som har bostadstillägg.
182 Socialförsäkringsbalken (2015)

Pensionärerna med låga pensioner.

Göran Persson genomförde svåra försämringar för pensionärer. Han gjorde inget för att ta bort försämringarna. Mona Sahlin gjorde heller ingenting i förbättrande syfte. De förlorade också valen.

Om dessa pensionärer finns mycket skrivet och ett sammandrag finns i
Sven Wimnell 16 maj 2012:
Politik i maj 2012 och socialdemokraternas möjligheter att vinna valet 2014.
http://wimnell.com/omr36-39zq.pdf

Sid
95 Förbättringar för pensionärer med låga inkomster införs.
96 Bostadstillägg för pensionärer.
96 I samband med småhus finns två sätt att bo. (8 april 2004).
97 Viktiga händelser i bostadstilläggens historia. (8 april 2004).
97 I 1990 års skattereform ändrades kapitalinkomstbeskattningen.
98 1995 föreslog regeringen att skärpningsregeln skulle tas bort.
99 Dråpslaget kom i prop 1995/96:150 och 1996/97:1, mot pensionärer med fritidshus.
99 I intervju av Thomas Hempel i P1:statsminister Göran Persson sa, att han var beredd dra tillbaka förslagen
99 I prop 2000/01:140 har det istället blivit ytterligare försämringar.
100 Kommentar 051122:
101 Avskrift av brev Till statsminister Göran Persson.
103 Andra påpekanden o förslag.
104 Summa marginaleffekt 2004.
105 Ingen i regeringen eller riksdagen har visat tillräckligt intresse för de lägsta inkomsterna.

Sammandraget utgår från äldre lag för pensionärer som upphört och ersatts den 1 jan 2011 av Socialförsäkringsbalken (2010:110).
Den nya lagen skiljer sig i formuleringar, men inte innehållsmässigt, från den tidigare lagen.

Från sid 95-105 i http://wimnell.com/omr36-39zq.pdf 16 maj 2012

* Förbättringar för pensionärer med låga inkomster införs.

Det första som behöver göras är att ta bort regeln i bostadstilläggssystemet som medför att taxeringsvärden för fritidshus påverkar bostadstilläggen. Det lär kunna ordnas mycket lätt genom följande strykningar i Lag (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.: "16 § Tillägg till den bidragsgrundande inkomsten skall göras för förmögenhet beräknad per den 31 december året före det år då ansökan om bostadstillägg görs enligt vad som anges i denna paragraf och 17 §.

Som förmögenhet räknas den skattepliktiga förmögenheten enligt lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt, beräknad med bortseende från värdet av sådan privatbostadsfastighet eller privatbostadsrätt som avses i 2 kap. 13 respektive 18 § inkomstskattelagen (1999:1229) (strykes: ~~och som utgör den sökandes permanentbostad~~) samt skulder med säkerhet i denna egendom. För sökande som har sin bostad i särskild boendeform skall detsamma gälla i fråga om värdet av privatbostadsfastighet eller privatbostadsrätt (strykes: ~~som utgör permanentbostad~~)för den sökandes make".

Att fritidshusens taxeringsvärden ska påverka bostadstilläggen infördes under krisåren på 1990-talet. Någon återställning har inte skett. Pensionärer med låga inkomster tillhör enligt makthavarna en underklass som man inte behöver bry sig om.

I systemet för bostadstilläggen bör förmögenhetstillägget på 15% (den s k skärpningsregeln) tas bort eller minskas till högst 10%. Om ett förmögenhetstillägg ska vara kvar bör beloppsgränserna åtminstone motsvara den nivå som gällde 1975 och som efter uppräkning efter prisutvecklingen sedan dess år 2005 blir 370 000 kr per pensionär (2009 cirka 400 000 kr). I Sveriges behandlas nu lågpensionärerna sämre än 1975.

Kommentarer 2012: Förmögenhetsgränsen var 1975 75 000 kr då KPI var 887 (1914 =100). KPI var 2011 4550 och 2012 cirka 4641= 5,23x 887. 75 000 krx 5,23= 392 250 kr. Förmögenhetsgränsen borde 2012 vara minst 400 000 kr.

Sedan förmögenhetsskatten och fastighetsskatten tagits bort, med skattelättnader för icke-pensionärer som kan uppgå till hundratusentals kronor, är det orimligt att för låginkomstpensionärer i bostadstilläggssystemet behålla regler om att förmögenheter ska påverka tilläggen.

I lagen om bostadstillägg innebär 16§ och17§ att pensionärerna får bostadstilläggen reducerade på grund av förmögenhet. När förmögenhetsskatten tas bort kan mycket rika icke-pensionärer få stora skattelättnader. Det är då olämpligt att de sämst ställda pensionärerna har kvar förmögenhetsreglerna i 16§ och 17§, de bör tas bort så att förmögenhet i alla former på inget sätt minskar bostadstilläggen. 16§ och 17§ bör upphöra att gälla.

* I systemet för bostadstilläggen bör man mildra minskningen av tilläggen som är en följd av kapitalinkomster. Med de låga räntorna på sparmedel, vanligen lägre än inflationen, medför skatten 30% att kapitalets realvärde minskar, med minskning av bostadstilläggen minskar det ännu mer. Pensionärer i det nedre avtrappningsskiktet har marginaleffekt ensam 2009 88-95% på pensionsinkomster, dvs får behålla mycket litet av ATP-pensionen. Att då dessutom minska tilläggen 62% av kapitalinkomsterna verkar förföljelse, det borde bort.

2009: Ensam pension 92 876-135 676: marginaleffekt skatt 33% + avtrappning bostadstillägg 62%, summa 95%.
Ensam pension över 135 676: 36,3+50= 86,3%
Make pension 82 818-125 618 :95%
Make pension över 125 618: 86,3%

Bostadstillägg för pensionärer.

Från http://wimnell.com/omr36-39k.pdf. 060316

Sid

59 **Pensionärer med låga inkomster.**
61 I samband med småhus finns två sätt att bo.
62 Viktiga händelser i bostadstilläggens historia.
62 I 1990 års skattereform ändrades kapitalinkomstbeskattningen.
62 1995 föreslog regeringen att skärpningsregeln skulle tas bort.
63 Dråpslaget kom i prop 1995/96:150 och 1996/97:1, mot pensionärer med fritidshus.
63 I intervju av Thomas Hempel i P1:statsminister Göran Persson sa, att han var beredd dra tillbaka förslagen
63 I prop 2000/01:140 har det istället blivit ytterligare försämringar.
64 Kommentar 051122:
65 Avskrift av brev Till statsminister Göran Persson.
66 Skattereduktion för fastighetsskatt.
67 Andra påpekanden o förslag.
68 Summa marginaleffekt 2004.
70 Ett alternativ med bara en faktor 57%_för avtrappning av bostadstillägg.
73 Innehållet i sidorna 3380-3459: Sven Wimnell 20040208: Pensionärer födda 1937 eller tidigare.
75 Påminnelser om pensionärsproblemen. Har gått till statsråd och partiledare.Flera gånger efter 8 april 2004.

I det följande kopia av sidorna 59-69

I samband med småhus finns två sätt att bo. (8 april 2004).

Det ena sättet är att man bor i en villa, och vanligen är en sådan tämligen rymlig och större än det minsta rimliga. Reglerna för bostadsbidrag till villaboende är generösa. Garage, bilplats stor källarevåning od räknas inte som förmån.

Det andra sättet är att man bor i en liten hyreslägenhet och har ett fritidshus vid sidan om för kontakt med naturen. Den som bor i villa får bostadsbidrag för den stora bostaden, den som har fritidshus får inget bostadsbidrag för fritidshuset.

Pensionärer med låga inkomster, med fritidshus kan räknas ha haft dem under en stor del av livet, troligen ofta byggt dem själva långt tillbaka i tiden och huset ingår i levnadsättet. De har ådragit sig stora taxeringsvärden på grund av att andra sålt hus dyrt. Budgeten tillåter bara en liten billig permanentbostad-hyreslägenhet. Det är inte troligt, att nyblivna pensionärer med BTP skaffar fritidshus.

Taxeringsvärdena har höjts så att fastighetsskatterna stigit. Pensionärerna med inkomster i skikt som ger bostadstillägg har svårt betala dessa höjningar, än mindre betala minskningar av bostadstilläggen. Fritidshusen är vanligen sådana att de bebos bara en del av året. Tillsammans med andra pålagor på fritidshusen blir det en dryg kostnad räknat per boendemånad, och man kan räkna med att fritidshusägare i inkomstskikt med bostadsbidrag måste sänka sina hushållskostnader mer än rimligt för att kunna ha råd ha husen om det överhuvudtaget är möjligt att ha dem kvar.

Taxeringsvärdena i fritidshusen är fiktiva värden, som inte motsvaras av några verkliga inkomster. Enda sättet att få ut några pengar från fritidshusen är att sälja dem. (En pensionär med låg inkomst får vanligen inte låna på husen). Men det är olämpligt att genom minskning av bostadsbidragen för fritidshusägare tvinga dem att sälja husen. De bör få ha den stimulans som fritidshusen ger. Det finns i så fall lika goda skäl att på samma sätt sänka bostadstilläggen för dem som bor i villor.

Jämför två fall för ensam pensionärer med låga inkomster:
1) pensionär som bor i en liten hyreslägenhet och har ett genomsnittligt fritidshus med taxeringsvärde 460 000. Inget på banken. På grund av fritidshuset minskas bostadstillägget: Fritidshuset anses ge en inkomst på 15% av 360 000= 54 000. Bostadstillägget minskas med 62% av 39300 = 24366 plus 50% av 14700=7350, Summa bidragsminskning. 31 716 kr.Ingen reduktion av fastighetsskatten.

2) pensionär som permanentbor i en villa med samma eller högre taxeringsvärde. Ingen minskning av bostadstilläget. Men reduktion av fastighetsskatten med uppemot 3000 kr om taxeringsvärdet är 762000 kr = genomsnitt för permanentboendehus.

Skillnaden till fritidshusägarens nackdel är i runda tal 35 000 kr per år. För pensionären med fritidshus innebär det katastrof, pensionären kan inte öka sina disponibla inkomster genom förvärvsarbete eftersom det intjänade till nära 100 %försvinner i skatt och minskning av bostadstillägg.

I det närmast följande beskrivs några händelser i bostadstilläggens historia från 1990 års skattereform till den katastrofala propositionen 2000/01:140 Reformerade regler för bostadstillägg till pensionärer m fl.

Viktiga händelser i bostadstilläggens historia. (8 april 2004).

I 1990 års skattereform ändrades kapitalinkomstbeskattningen.

Bl a infördes regler om kapital som ska påverka pensionärernas bostadstillägg, BTP. Från min sida 2275: Efter den 1 januari 1990 gällde att förmögenhet i form av privatbostadsfastighet eller privatbostad inte skulle påverka inkomstberäkningen för bostadstillägg om bostaden beboddes av pensionären:

"Ett småhus eller en bostadsrätt pensionären bor permanent i och som pensionären söker bostadstillägg för skall således inte påverka årsinkomsten och därmed inte heller minska bostadstilläggets storlek. Inte heller skuld på sådan bostad påverkar inkomstberäkni(ngen.

När det gäller privatbostadsfastighet eller privatbostad som pensionären inte bebor men har för privat bruk (fritidsfastighet) gäller samma regler, dvs. inte heller sådan bostad påverkar inkomstberäkningen"

En orsak till att fritidsfastigheter var undantagna från inkomstprövningen var att en sådan fastighet inte inbringar någon verklig inkomst. Det ansågs rimligt att utforma inkomstprövningen i större utsträckning med hänsyn till faktisk inkomst än med hänsyn till möjlig inkomst, det var önskvärt att göra inkomstprövningen efter faktisk inkomst.

1995 föreslog regeringen att skärpningsregeln skulle tas bort.

Från mina sidor 2914-2915:

I mitt brev till bl a statsministern den 10 mars 1995, med sidorna 1926-1952 behandlade jag pensionärsproblem. Regeringen föreslog vid den tiden v/issa försämringar för pensionärerna, men föreslog också, att den s k skärpningsregeln i botilläggssystemet skulle tas bort. Som kapitalinkomster räknades 5% av kapitalen plus (skärpningsregeln) 10% av kapital över 75000 för ensam. Dessa 10% skulle alltså avskaffas,vilket var ett bra förslag.På mina sidor 1934-1936 skrev jag:

"Sverker Olofsson på TV och Pia Nilsson på posten och skärpningsregeln.

Sverker Olofsson sköter TV2-programmet "Plus" som nu går på måndagar. Han granskar konsumentproblem och avslöjar många dumheter, men i programmet den 27 februari och den 6 mars 1995 har han gett sig in på problem om pensionärernas kapitalinkomster han uppenbarligen inte behärskar. Och han har gjort det med hjälp av postens familjeekonom Pia Nilsson. Pia Nilsson har sagt att regeringens förslag är orättvi4st därför att pensionärer med förmögenheter på 1,5 miljoner kr kan få bostadsbidrag om skärpningsregeln tas bort. Sverker Olofsson har okritiskt anammat Pia Nilssons åsikt i detta.

Pia Nilsson blandar ihop olika saker:
* Ett problem är om marginaleffekter ska tillåtas gå över 100%,
* ett annat är belastningen i allmänhet på pensionärerna. Pia Nilsson menar att regeringens förslag ger en omvänd Robin Hood-effekt som tar från de fattiga och ger åt de rika. Pia Nilsson ogillar att man sänker marginaleffekterna till under 100% från procenttal som kan gå upp över 300 % och därmed 'ger till de rika'.

Men borttagandet av skärpningsregeln innebär inte att man 'tar från

de fattiga och ger åt de rika‘. Skärpningsregeln är ett gammalt problem, som inte har med dagens åtstramningar att göra. Skärpningsregeln 6bör tas bort så fort som möjligt från den 1 juli 1995 så att marginaleffekterna i möjligaste mån kommer ner under 100%.

Talet om att bostadsbidrag kan gå till dem som har förmögenheter på 1, 5 miljoner kr om man tar bort skärpningsregeln är illa genomtänkt. Antalet personer med förmögenheter på 1,5 miljoner kr och mer är litet, antalet pensionärer med detta är ännu mindre och antalet pensionärer med denna förmögenhet och inkomster som är så låga att de kan få BTP är försvinnande litet, nära noll. Längre bort i det följande redovisar jag förmögenhets-och inkomststrukturer.

De nu gällande förmögenhetsgränserna för skärpningsregeln sattes 1975 då penningvärdet var drygt fyra gånger större än nu. KPI 1975 var 347 (1949=100%), i november 1994 1432 och kan 1996 antas bli 1496, dvs 4,3 gånger större än 19754. En uppräkning av förmögenhetsgränsen efter KPI skulle ge ca 325 000 för ensam och ca 520 000 för två makar. En sådan uppräkning skulle dock innebära att nästan inga skulle utsättas för skärpningsregeln och då är det bättre att slopa den helt, så som regeringen föreslår.....

Skärpningsregeln har betydelse mest i fall med lägre förmögenheter. Pia Nilsson vill förhindra förbättringar för dem och gör det genom att utmåla ett exempel med en pensionär som har en förmögenhet på 1,5 miljoner kr och inte har några andra inkomster och som knappast existerar.....”

Resultatet av Sverker Olofssons och Pia Nilssons ingripande blev, att centerpartiet förhindrade borttagandet av skärpningsregeln.

Vid denna tid gällde fortfarande reglerna om att taxeringsvärden på privatbostäder, inklusive fritidshus, inte4 skulle påverka bostadstillägget.

Dråpslaget kom i prop 1995/96:150 och 1996/97:1, mot pensionärer med fritidshus.

Regeringens föreslog att i inkomstunderlaget för pensionärernas bostadstillägg skulle läggas in taxeringsvärdena för pensionärernas fritidshus .

I mitt brev till socialförsäkringsutskottet den 21 maj 1996, med sidorna 2241-2270, lämnade jag förslag med anledning av regeringens förslag för pensionärer i prop 1995/96:150.

Jag skrev i början :

” Regeringens förslag om att i inkomstunderlaget för pensionärernas bostadstillägg lägga in taxeringsvärdena för pensionärernas fritids-hus är milt sagt synnerligen olämpligt och bör ej genomföras.

... I brevet nu belyser jag pensionärernas förhållanden och ger många förslag om hur regeringens förslag till besparingar på pensionärerna ka6n ersättas av andra besparingar.”

I budgetpropositionen 1996/97:1 återkom regeringen med samma förslag om fritidshus.....

Regeringen anger i sin proposition att förslaget om fritidshusen ska inbringa staten 200 miljoner kr, men inga redovisningar finns om hur det beräknats och det finns inget om konsekvenser i individuella fall.”

I intervju av Thomas Hempel i P1: statsminister Göran Persson sa, att han var beredd dra tillbaka förslagen

Intervjun sändes i P1 den 17 april 1996 kl 6.15, kl 6.40, kl 7.20, kl 8.03, 9.04 och förmodligen fler gånger än så.

Beträffande förslagen om pensionärernas bostadsbidrag sa statsministern Göran Persson bl a : ”Jag önskar att vi kunde ha detta ogjort....Skulle man hitta en annan metod att ta ut detta i form av besparingar är jag övertygad om att vi är öppna för det.”

Men det blev inga förbättringar av regeringens förslag.

(Statsminister Göran Persson menade i TV-programmet “Värsta språket” den 18 mars 03 att han kan eller känner till hundratals sätt att svara intervjuare med svar som inte förpliktigar till något, men så att det kan verka som ett rejält svar. Man får hoppas, att hans svar i det här fallet var allvarligt menat och inte bara en undanflykt.)

I prop 2000/01:140 har det istället blivit ytterligare försämringar. Propositionens titel: Reformerade regler för bostadstillägg till pensionärer m fl.

Se brevet till statsminister Göran Persson den 2 mars 2002 med sidorna 3123-3161.

I propositionen 2000/01:140 : Skärpningsregeln för kapital höjs från 10% till 15%, dvs en ökning till 150% av nuvarande, avtrappningsfaktorn för botilläggen från 40% till 62%, dvs en ökning till 155% av nuvarande. Avtrappningsfaktorn för kapital stiger i propositionen till 155% av 150% av nuvarande till 232,5% av nuvarande, dvs avtrappningsfaktorn ökar till mer än det dubbla.

Kapital i pensionärernas privatbostäder (villor för permanentboende och fritidshus) bör ej påverka bostadstillägget. Skärpningsregeln kommer då att ha betydelse för kapital på bank o d.

Förmögenhetsgränsen 75000 för ensam för skärpningsregeln sattes 1975 då penningvärdet var större än nu. KPI 1975 var 347 (1949=100%), i april 2002 272,9 (1980=100) = 272,9x5,71= 1558 (1949=100), dvs 4,49 gånger större än 1975. En uppräkning av förmögenhetsgränsen efter KPI skulle i april 2002 ge ca 337 000 för ensam och ca 539 000 för två makar.

Förmögenhetsgränsen för skärpningsregeln bör för ensam vara minst 337 000, säg minst 350 000. Bättre är att slopa skärpningsregeln helt, så som regeringen var inne på 1995.

Man bör komma ihåg att pensionärer med BTP har enormt höga marginaleffekter för pensioner, ca 93%, och för arbetsinkomster kan de gå upp över 100%.

Icke-pensionärer och pensionärer med höga inkomster (utan BTP) betalar 30% kapitalinkomstskatt medan pensionärer med låga inkomster nödgas betala många hundratals procent av en kapitalinkomst i skatt och minskning av BTP.

I regeringens proposition 2001/02:140 ökas låginkomstpensionärernas kapitalinkomstbeskattning (skatt och bidragsminskning) till mer än det dubbla.

På sid 3147-3148 tog jag in statminister Göran Perssons beskrivning av hur goda de svenska statsfinanserna är, så att förbättringar för låginkomstpensionä7rerna borde ske, och på sid 3148-3149 tog jag in

delar av det nyligen antagna socialdemokratiska partiprogrammet, där det talas om solidaritet o d, som borde omsättas i praktisk handling när det gäller låginkomstpensionärerna:

"Socialdemokratin vill forma ett samhälle grundat på demokratins ideal och alla människors lika värde. Fria och jämlika människor i ett solidariskt samhälle är den demokratiska socialismens mål....

Detta gemensamma bästa förutsätter solidaritet. Solidaritet är den sammanhållning som kommer ur insikten att vi alla är ömsesidigt beroende av varandra, och att det samhälle är bäst, som byggs i samverkan i ömsesidig hänsyn och respekt." Och så vidare.....

Avtrappningen för fritidshus kan ses som en extra fastighetsskatt.

Skärpningsregeln innebär att 15% av taxeringsvärdena ska t=as upp och botillägget minskas med 62% av det, dvs botillägget minskas med 9,3% av taxeringsvärdet. Om den vanliga fastighetsskatten är 1,2 % blir summa fastighetsskatt i förekommande fall för pensionär med fritidshus 1,2+9,3= 10,5%, dvs 9 gånger så mycket som den vanliga fastighetsskatten.

(2002 var fastighetsskatten 1,0% . Summa fastighetsskatt i förekommande fall för pensionär med fritidshus 1,0+9,3= 10,3%, dvs 10 gånger så mycket som den vanliga fastighetsskatten.)

Kommentar 051122:

Vid fastighetstaxeringarna av småhus som påbörjats hösten 2005, då husägarna fatt taxeringsförslag, har det visat sig att höjningarna i många fall är mycket stora, **inte ovanligt med ökning uppemot 200%.**

Med genomsnittligt fritidshus med taxeringsvärde 460 000 (2004): En ökning 200% innebär en ökning av fastighetsskatten: med 9200 kr.

Avskrift av brev " Till statsminister Göran Persson.

Jag ber här med e-post till Statsrådsberedningen
<registrator@primeminister.ministry.se>
få lämna några sidor om vad som just nu bör göras för pensionärer födda 1937 eller tidigare.

Det mest angelägna nu är att ändra reglerna för pensionärer med låga inkomster och fritidshus:

*** Det första som behöver göras är att ta bort regeln i bostadstilläggssystemet som medför att taxeringsvärden för fritidshus påverkar bostadstilläggen. Det lär kunna ordnas mycket lätt genom följande strykningar i Lag (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.:**

"16 § Tillägg till den bidragsgrundande inkomsten skall göras för förmögenhet beräknad per den 31 december året före det år då ansökan om bostadstillägg görs enligt vad som anges i denna paragraf och 17 §. Som förmögenhet räknas den skattepliktiga förmögenheten enligt lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt, beräknad med bortseende från värdet av sådan privatbostadsfastighet eller privatbostadsrätt som avses i 2 kap. 13 respektive 18 § inkomstskattelagen (1999:1229) **(strykes: och som utgör den sökandes permanentbostad)** samt skulder med säkerhet i denna egendom. För sökande som har sin bostad i särskild boendeform skall detsamma gälla i fråga om värdet av privatbostadsfastighet eller privatbostadsrätt **(strykes: som utgör permanentbostad**)för den sökandes make".

Strykningarna bör gälla åtminstone pensionärer födda 1937 eller tidigare och gälla snarst möjligt, förslagsvis från 1 juli 2004.

*** I systemet för fastighetsskatter bör reduktion av fastighetsskatt gälla också åtminstone för fritidshus som pensionärer födda 1937 eller tidigare har, och som permanentbor i bostad med hyresrätt od. Detta bör kunna träda i kraft 1 juli 2004.**

Reglerna för skattereduktion för fastighetsskatt kan i lagen (2001:906) i princip få följande lydelse: "Reglerna för skattereduktion gäller permanentbostaden och de gäller småhus som inte upplåtits med hyres- eller bostadsrätt samt gäller för fritidsfastighet som ägs av pensionär vilken inte har sin permanentbostad i fastighet som ger pensionären rätt till skattereduktion." (Eventuellt bara "pensionärer födda 1937 eller tidigare.)

* **Dessutom bör genomföras andra ändringar enligt förslag på sidorna i det följande.**

Sid
3550-3556 Skattereduktion för fastighetsskatt.
3557 Uppgörelse mellan s, v och mp.
3377-3379 Behövliga å tgärder
3380-3459 Sven Wimnell 20040208: Pensionärer födda 1937 eller tidigare.

sid 3548

Kopia av detta brev går till:
Finansminister Bosse Ringholm. Finansdepartementet
<registrator@finance.ministry.se>
Samordningsminister Pär Nuder. Statsrådsberedningen
<registrator@primeminister.ministry.se>
Socialminister Lars Engqvist. Socialdepartementet
<registrator@social.ministry.se>
Barn- och familjeminister Berit Andnor. Socialdepartementet
<registrator@social.ministry.se>
Folkhälso- och socialtjänstminister Morgan Johansson.
Socialdepartementet <registrator@social.ministry.se>
Jämställdhets- och demokratiminister Mona Sahlin.
Justitiedepartementet<registrator@justice.ministry.se>
Kulturminister Marita Ulvskog. Kulturdepartementet
<registrator@culture.ministry.se>
Socialdemokraternas partisekreterare. "Socialdemokr.Partistyrelsen"
<info@sap.se>
Vänsterpartiledare Lars Ohly. Vänsterpartiet
<vansterpartiet@riksdagen.se>
Miljöpartiets språkrör. Miljöpartiet <info@mp.se>
Moderatledare Fredrik Reinfeldt. moderaterna i riksdagen
<info@moderat.se>
Fp-ledare Lars Leijonborg. "folkpartiet@riksdagen.se"
<folkpartiet@riksdagen.se>
Kd-ledare Göran Hägglund. kristdemokraterna
<info@kristdemokraterna.se>
Centerledare Maud Olofsson. centerpartiet i riksdagen
<centerpartiet@riksdagen.se>
(Sidorna 3377-3459 gick den 8 februari 2004 till samma personer som detta brev, men beträffande v och kd till dåvarande partiledarna.

Stockholm den 8 april 2004
Sven Wimnell
Fyrverkarbacken 40.
112 60 stockholm. "

Sid 3549

Från statsrådsberedningen har jag fått följande meddelande:
"Subject: SB2002/10933
Date: Thu, 21 Nov 2002 10:59:27 +0100
From: anders.ekman@primeminister.ministry.se
To: sven.wimnell@telia.com
Hej Sven, Tack för ditt e-brev, som statsminister Göran Persson har bett mig besvara.
Jag har läst igenom ditt e-brev och vill kommentera frågan rörande begränsningsregeln. Du för fram att begränsningsregeln även ska gälla för pensionärers fritidshus. I dagarna har finansminister Bosse Ringholm ställt sig positiv till en ett sådant förslag. Den närmare utformningen av förslaget kommer dock presenteras då Egendomsskattekommittén är klar med sitt arbete.
Med vänlig hälsning
Anders Ekman
Politiskt sakkunnig Statsrådsberedningen"

I Egendomsskattekommitténs betänkande SOU 2004.36 står på sid 135 om skattereduktion för fastighetsskatt:
"Reglerna gäller endast permanentbostaden och de gäller småhus som inte upplåtits med hyres- eller bostadsrätt. Fritidsfastigheter omfattas inte. Reglerna är tillämpliga för permanentbostäder med taxeringsvärden mellan 280 000 kronor och tre miljoner kronor. Om värdet på bostaden är högre än tre miljoner kronor kan man få del av begränsningsregeln för den fastighetsskatt som betalas för taxeringsvärdet upp till tre miljoner kronor. För taxeringsvärden över tre miljoner kronor betalas vanlig fastighetsskatt på 1 procent."
Del av sid 3550.

Fortsättning t o m sid 3556 lagtexter o d om fastighetsskatter, ej med.

Andra påpekanden o förslag. (8 april 2004.)

Del av sid 3557 :
Statens kostnader för behövliga åtgärder för pensionärer födda 1937 eller tidigare är av marginell karaktär och bör ses i sammanhang med andra kostnader, t ex:
Ensam icke-pensionär med årsinkomst på 600 000 kr och med överskott i hushållsbudgeten på mer än 200 000 kr kan nu få skatterabatt för fastighetsskatt medan en ensam pensionär med låg inkomst och med genomsnittligt fritidshus nu går med stort underskott i hushållsbudgeten.

Pensionärerna med de lägsta inkomsterna 2004 och med ett fritidshus med genomsnittligt taxeringsvärde för fritidshus.
Sammanställning av resultatet. Ensam med lägsta pension 85 729 kr och med fritidshus.

Fastighetsskatt	**4 600 kr**
Minskning bostadstillägg	**31 716**
Summa	**36 316**
Utan fritidshus överskott	**6 191**
Med fritidshus underskott	**30 125 kr**
Drift och underhåll säg	**5 400**
Underskott _____	**35 125 (Betalar inkomstskatt 20544+fast.sk=25144 kr)**

Utan minskning av bostadstillägget skulle överskottet 6191 kr räcka till fastighetsskatten och till 1591 kr för drift och underhåll.

Fall med ensam pensionär med fritidshus och inkomst 50 000 kr högre än lägsta pension

Underskottet blir 112674-95321=17353 kr och samtidigt betalas 40408 kr i skatter.

<u>Del av sid 3377:</u>

* I systemet för bostadstilläggen bör förmögenhetstillägget på 15% (den s k skärpningsregeln) tas bort eller minskas till högst 10%. Om ett förmögenhetstillägg ska vara kvar bör beloppsgränserna åtminstone motsvara den nivå som gällde 1975 och som efter uppräkning efter prisutvecklingen sedan dess år 2005 blir 370 000 kr per pensionär.

10% och 370 000 kr kan gälla som ett första steg och borde kunna träda i kraft 1 januari 2005 åtminstone för pensionärer födda 1937 eller tidigare.

* I systemet för bostadstilläggen bör man mildra minskningen av tilläggen som är en följd av kapitalinkomster. Med de låga räntorna på sparmedel, vanligen lägre än inflationen, medför skatten 30% att kapitalets realvärde minskar, med minskning av bostadstilläggen minskar det ännu mer. Pensionärer i det nedre avtrappningsskiktet har marginaleffekt 87-97% på pensionsinkomster, dvs får behålla mycket litet av ATP-pensionen. Att då dessutom minska tilläggen 62% av kapitalinkomsterna verkar förföljelse, det borde bort. För pensionärer födda 1937 eller tidigare bör fr o m 1 jan 2005 som ett steg till förbättringar införas ett fribelopp för kapitalinkomster på 10000 kr.

* Marginalefekterna av pensionsinkomster är i många fall mycket höga, isynnerhet vid låga pensioner. Systemet med två avtrappningsfaktorer 62% och 50% medför högre marginaleffekter, upp till 97,2%, vid lägre än vid högre pensioner, vilket inte är bra. Det medför också att marginaleffekten för kapitalinkomster blir högre vid lägre inkomster, vilket inte heller är bra.

De som har bostadstillägg bör helst ha samma marginaleffekt och ska det vara någon skillnad bör det vara lägre marginaleffekt vid lägre pensioner, inte lägre vid högre pensioner. Jag har gjort ett förslag med bara en faktor på 57%, som finns redovisad i mina utredningar nu. Maximalt bostadstillägg för ensam avtrappas då mellan inkomster 85281 och 171492 och för make mellan 76046 och 119162. Maken ligger längre ner i skatteskalan och får lägre skatter och marginaleffekter än ensam.

Bör kunna gälla åtminstone för pensionärer födda 1937 eller tidigare från 1 jan 2005.

Summa marginaleffekt 2004. (Från sid 3405)

Här gäller beloppsgränserna för bostadstillägg fall med maximalt tillägg.
Tabellen avser kommunalskatt, statlig skatt 200 kr tillkommer för alla.

Ensam.

Inkomst kr per år	Marginalskatt
16I700- 58577	32%
58577-106896	25,6%
106896-121830	32%
121830-269991	35,2%
269991-	32%
	Minskning botillägg
- 85281 kr	0%
85281-124581	62%
124581-174129	50%
174129-	0%

Summa marginaleffekt		Kvar efter skatt och bidragsminskning
16700- 58577	32%	
58577-85281	25,6%	85281 ger kvar = folkpension+ptillskott
85281-106896	25,6+62=87,6%	21615 x 0,124 = 2680 kr För ATP-del
106896-121830	32+62 = 94%	14934 x 0,06 = 896kr För ATP-del
121830-124581	35,2+62=97,2%	2751 x 0,028 = 77kr För ATP-del
124581-174129	35,2+50=85,2%	49548 x 0,148 = 7333 kr För ATP-del
174129-269991	35,2%	
269991-291800	32%	
291800-441300	32%+ statlig 20%	
441300-	32%+ statlig 25%	

Make.

Inkomst kr per år	Marginalskatt
16700- 58577	32%
58577-106896	25,6%
106896-121830Y	32%
121830-269991	35,2%
269991-	32%
	Minskning botillägg
- 76046 kr	0%
76046-115346	62%
115346-115766	50%
115766-	0%

Summa marginaleffekt		Kvar efter skatt och bidragsminskning
16700- 58577	32%	
58577-76046	25,6%	76046 ger kvar = folkpension+ptillskott
76046-106896	25,6+62=87,6%	30850 x 0,124 = 3825 kr För ATP-del
106896-115346	32+62 = 94%	8450 x 0,06 = 507kr För ATP-del
115346-115766	32+50 =82%	420 x 0,18 = 76kr För ATP-del
115766-121830	32%	
121830-269991	35,2%	
269991-291800	32%	
291800-441300	32%+statlig 20%	
441300-	32%+ statlig 25%	

Det är anmärkningsvärt att de som har låg ATP har marginaleffekt ensam 87,6-94,2-97,2% medan de som har högre ATP har 85,2%. Makar: 87,6-94% respektive 82%. Om man sänkte marginaleffekten för bostadstilläggen till d57% i första skiktet skulle det bli ensam 82,6-89,2-92,2 för lägre ATP och 85,2 för högre, samt makar: 82,6-89% för lägre ATP och 82% för högre.

Ett alternativ med bara en faktor 57% för avtrappning av bostadstillägg. (Från sid 3406)
Utelämnas här. Se omr36-39k.pdf

Ingen i regeringen eller riksdagen har visat tillräckligt intresse för de lägsta inkomsterna.

2012. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4900 kr per mån = 58 800 kr per år för ensam och 6000 kr per mån för makar/sambor= 72000 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 142 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 216 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam						Makar lika inkomst
Mån. lön	Prelskatt /mån	Prelskatt /år	Efter skatt /mån	Efter skatt /år	Över-skott/år	Överskott /år
6001	660	7920	5341	64092	-77908	- 87816
7001	891	10692	6110	73320	-73178	- 69360
8001	1122	13464	6879	82548	-59452	- 50904
9001	1353	16236	7648	91776	-50224	- 32448
10001	1591	19092	8410	100920	-41080	- 14160 kris-
11001	1891	22692	9110	109320	-32680	2640 gräns
12001	2192	26304	9809	117708	-24492	19416
13001	2493	29916	10508	126096	-15904	36192
14001	2794	33528	11207	134484	-7516 kris-	52968
15001	3095	37140	11906	142872	872 gräns	69744

Från sidorna 346-362 i **http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf** 1/3 2013

Januari 2013: Förslagen för bostadstilläggen på sid 95 i http://wimnell.com/omr36-39zq.pdf bör bli att man helt slopar reglerna som föreskriver att kapital/förmögenheter och fastigheter ska påverka bostadstilläggen.

Tidigare sköttes pensioner och bostadstillägg för pensionärer o d av Försäkringskassan, nu har det flyttats över till Pensionsmyndigheten, www.pensionsmyndigheten.se
106 44 Stockholm. Kundservice 0771 776 776.

För några år sedan gällde för pensionärer sedan många år tillbaka särskilda högre grundavdrag i inkomstskattesystemet. Det gjordes om så att pensionärers inkomstskatter nu följer icke-pensionärernas system. För att det skulle fungera infördes något som kallas garantipensioner och ett nytt system för bostadstilläggen.

Hur garantipensionerna beräknas är så komplicerat att inte ens personal på Försäkringskassan förstod det. Garantipensionerna räknas ut av en robot som är konstruerad med många faktorer och procentsatser o d så att uträkningarna för de flesta nog blir obegripliga. Handläggarna på Försäkringskassan använde robotens uträkningar utan att ifrågasätta dem. Man kan säga att pensionärerna är i robotens våld, de kan bara hoppas att det blir rättvist.

För bostadstillägget gäller nu lagtexten i Socialförsäkringsbalken som i översättning till vanlig svenska blir såhär:
* Pensionsmyndigheten levererar med hjälp av sina robotar en pensionsinkomst som ska betalas ut, och den beskattas enligt en kolumn i skattereglerna.
* Om pensionären har tur kan han få bostadstillägg. De beror av inkomst och bostadskostnad.

Inkomst är något mycket mer än pensionen. Se avsnittet i det följande om det.

Bostadskostnad är inte heller helt enkelt, se avsnittet i det följande om bostadskostnad.

I enklaste fall är inkomsten lika med pensionen och bostdaskostnaden lika med bostadshyran.

* Bostadstillägget kan uppgå till ett visst maximalt belopp vid en viss låg inkomst, men trappas av med stigande inkomst så att det är helt borta vid någon högre inkomst.

Se avsnittet om bostadstillägg i det följande.

*** Maximalt bostadstillägg:**

Om du är ensamstående

Du kan som mest få 4 990 kronor per månad i bostadstillägg. Det är 93 procent av en bostadskostnad på 5 000 kronor plus ett tillägg på 340 kronor. Om du har en bostadskostnad som är högre än 5 000 kronor kan du ändå inte få mer än 4 990 kronor i bostadstillägg, men om du har låga inkomster kan du ha rätt till ytterligare ersättning i form av särskilt bostadstillägg eller äldreförsörjningsstöd.

Om du är gift, sambo eller registrerad partner

Eftersom du delar bostadskostnad med någon kan du som mest få 2 495 kronor i bostadstillägg. Det är 93 procent av en bostadskostnad på 2 500 kronor plus ett tillägg på 170 kronor. Om bostadskostnaden är högre än 2 500 kronor kan du ändå inte få mer än 2 495 kronor i bostadstillägg, men om du har låga inkomster kan du ha rätt till ytterligare ersättning i form av särskilt bostadstillägg eller äldreförsörjningsstöd.

Avtrappning av det maximala bostadstillägget.

Så här påverkar dina inkomster bostadstillägget

Om dina totala inkomster före skatt är lägre än ett så kallat fribelopp så kan du ha rätt till bostadstillägg med 93 procent av bostadskostnaden, enligt ovan.

Fribeloppet för år 2013:

- 96 565 kronor för dig som är ensamstående
- 86 108 kronor för dig som är gift

Fribeloppet är i det närmaste lika stort som beloppet för garantipension. Fribeloppet räknas om varje år genom att årets prisbasbelopp multipliceras med talet 2,17 om du är ensamstående och talet 1,935 om du är gift. Prisbasbeloppet är 44 500 kronor för år 2013.

Om dina inkomster är högre än ett fribelopp så påverkar det bostadstillägget. Vi räknar först ut hur mycket bostadstillägg dina bostadskostnader maximalt kan ge dig rätt till. Från den summan drar vi av en viss del av din inkomst.

Den del av inkomsten som är högre än fribeloppet: av den delen drar man bort 62% av det som är under ett prisbasbelopp och 50% av det som är över ett prisbasbelopp. Ensampensionären förlorar med det 62% av inkomsten i ett skikt som 2013 ligger mellan fribeloppet 96560 kr och 96560+44500=141060 kr inkomst, och förlorar 50% av inkomsten som ligger över 141060 kr. Marginaleffekten är 62% respektive 50% för minskningen av bostadstillägget. Om marginal-skatten är t ex 30 % blir marginaleffekten av skatt och bostadstillägg tillsammans 92% respektive 80%

Marginalskatten i skiktet 96560-141060 är 2013 (per månad 8047-11755) ca 20,3-26,5%. I skiktet närmast över 141060: ca 26,5%.

I den inkomst som reducerar bostadstillägget ingår alla skattepliktiga inkomster plus ett fantasibelopp på 15 % av delar av kapitaltillgångar/ förmögenhetstillgångar som är över 100 000 kr.

Där ingår som förmögenhet pengar i plånboken, på banken, värden på aktier m m och taxeringsvärden på fastigheter.

Förmögenheterna är inga inkomster. Inkomster av förmögenhetera är avkastningar, t ex räntor på bankmedel, aktieutdelningar o d och de inkomsterna beskattas i vanlig ordning och medför avtrappningar av bostadstilläggen.

Förmögenhetstillägget 15% av förmögenheterna är en extra förmögenhetsskatt. För avkastningen betalar man ju både skatt och minskning av bostadstillägg.

Enligt DN 3 feb 2013 var sparräntorna då:
Nordea kapital 0-100 000 kr ränta 0,5%. från 100 000 1,1 %
Handelsbanken min 50 000 0,65%
SEB 0,55%
Swedbank minst 50 000 0,6%
Riksgäldsspar minst 5000 0,75%

Om pensionären har 200 000 på banken är räntan säg 1% = 2000 kr.
Skatten på räntan är 30%= 600 kr.
Bostadstillägget minskar i första skiktet med 62% av räntan 2000 kr= 1240 kr
Förmögenhetstillägget är 15 % av 100 000= 15000 och det minskar bostadstillägget med 62% av det= 9300 kr.
Skatt och bidragsminskning blir : 600+1240+9300= 11 140 kr.
Den verkliga inkomsten av 200 000 kr på banken är 2000 kr och det ger en förlust (säg=skatt) på 11 140 kr= 557% av räntan 2000 kr.
En förståndig pensionär bör ta ut pengarna från banken och lägga dem i madrassen och tjäna 11 140-2000=9 140 kr per år, på 10 år 91 400 kr.

Om pensionären har ett fritidshus som han byggde med egna händer i sin ungdom för 25 000 inklusive tomt, kan taxeringsvärdet nu ligga på 600 000 kr.
Förmögenhetstillägget 15% blir 15% av 500 000 kr = 75 000 kr.
Bostadstillägget minskar med 62% av det = 46 500 kr.
Dessa 46 500 kr är en sorts förmögenhetsskatt som är 7,75% av taxeringsvärdet 600 000 kr, en förmögenhetsskatt utöver den skatt/ avgift på ca 5000 kr som betalas på skattsedeln.

Fastighetsavgift, drift och underhåll, vägavgifter o d samt bidragsminskning kan tillsamman bli 60 000 kr per år, 5000 kr per månad och 10 000 kr per månad för den tid på året som fritidshuset kan användas. Det är ett orimligt högt pris.

Pensionären har ingen möjlighet lägga fritidshuset i madrassen och kan inte komma undan den orimliga minskningen av bostadstillägget.

Pensionärer som permanentbor i egna hus slipper förmögenhetstillägget för taxeringsvärdet och får 46 500 kr högre bostadstillägg om taxeringsvärdet är samma som för fritdshuset i exemplet. .....

Så beräknar vi dina inkomster

Från pensionsmyndigheten 6 feb 2013 Startsida.html

När vi beräknar din inkomst för bostadstillägg ser vi på din nuvarande årsinkomst. Om du har tillgångar kan även det påverka bostadstillägget. Vi räknar också med inkomst av kapital, som exempelvis ränteinkomster.

Vi beräknar din inkomst per år

Det är dina inkomster med belopp före skatt, som ligger till grund för beräkningen av bostadstillägg. Dina inkomster beräknas till en årsinkomst. Om du har en inkomst som upphör inom ett år, räknas den ändå med som en årsinkomst. När inkomsten upphör kan bostadstillägget räknas om på nytt. Om du har varierande eller tillfälliga inkomster räknas de inkomster med som du uppskattar att ha under det närmaste året. Om du har inkomst av näringsverksamhet är det också din uppskattade inkomst det närmaste året som räknas med. Läs mer om inkomst av näringsverksamhet längre ned på sidan.
Meddela alltid oss när dina inkomster förändras. Läs mer under Anmäl alltid förändringar.

Det här räknas med i din årsinkomst

Vi räknar med alla skattepliktiga inkomster. Om du har utländska inkomster, som pensioner, livräntor och arbetsinkomster, räknas de också med även om de inte är skattepliktiga i Sverige.

Som inkomst räknar vi till exempel:

- ålderspension, premiepension och efterlevandepension
- tjänstepension och avtalspension
- privat pension
- livränta
- arbetsinkomst
- inkomst av näringsverksamhet
- inkomst av kapital
- förmögenhetstillägg.

Förmögenhetstillägg och inkomst av kapital

Vi räknar med de tillgångar, skulder och kapitalinkomster som du hade den 31 december året innan du lämnar din ansökan om bostadstillägg till oss.
Utifrån dina tillgångar beräknar vi ett förmögenhetstillägg som läggs till din årsinkomst. Förmögenhetstillägget blir 15 procent av de tillgångar som överstiger 100 000 kronor. Om du är gift räknar vi tillägget utifrån de tillgångar som överstiger 200 000 kronor. Om du har skulder räknar vi av dessa från dina tillgångar. Det gäller dock inte skulder för permanentbostad. Vi avrundar dina tillgångar nedåt till helt tusental kronor innan förmögenhetstillägget beräknas.

Det här räknas som tillgångar:

- behållning på konto samt kontanter, den del som sammanlagt överstiger 25 000 kronor
- aktier, fondandelar och övriga värdepapper
- kapitalförsäkringar
- återköpbara livförsäkringar
- privata bostadsfastigheter och bostadsrätter som inte är din permanentbostad
- fordran i pengar.

Så här värderas dina tillgångar

Marknadsnoterade delägarrätter (aktier, fondandelar och övriga värdepapper) tas upp till 80 procent av marknadsvärdet.
Kapitalförsäkringar, livförsäkringar samt fordran tas upp till 100 procent.
Den del av det sammanlagda värdet av kontanter och bankmedel som överstiger 25 000 kronor tas upp till 100 procent.

Fastigheter tas upp till taxeringsvärdet. Fastigheter utomlands tas upp till 75 procent av marknadsvärdet. Bostadsrätter tas upp till sitt förmögenhetsvärde.

Det här räknas som inkomst av kapital:

- ränteinkomster
- utdelningar
- kapitalvinster vid försäljning av tillgångar
- inkomster vid uthyrning av privatbostad.

Du kan göra vissa avdrag från din inkomst av kapital
Skatteverket har regler för vilka avdrag du kan göra från din kapitalinkomst när du deklarerar. När vi beräknar för bostadstillägg tar vi endast med en del av dessa avdrag.

Vi räknar inte med avdrag för:

- räntekostnader, tomträttsavgäld eller förvaltningskostnader.

Vi räknar med avdrag för:

- kapitalförluster till den del du har kapitalvinster
- uppskovsbelopp och negativ räntefördelning.

Om du har inkomst av näringsverksamhet
När du beräknar din inkomst av näringsverksamhet får du göra samma avdrag från inkomsten som du gör i din självdeklaration, förutom avdrag för outnyttjat underskott från tidigare år. Avdrag för egen pensionsförsäkring är delvis begränsat — du får endast göra avdrag för den del som överstiger ett halvt prisbasbelopp.

Om du har svårt att uppskatta din inkomst av näringsverksamhet, kan du utgå från det senast deklarerade överskottet.
Till vanliga frågor och svar om bostadstillägg

Läs även
Så beräknar vi din bostadskostnad

Sidan uppdaterades 2012-10-10

Så beräknar vi din bostadskostnad

Från pensionsmyndigheten 6 feb 2013

Vi kan bevilja bostadstillägg för olika slags boendeformer. Bostadskostnaden beräknas på olika sätt beroende på vilket slags boende du har.

Om du bor i lägenhet
Om du bor i en hyreslägenhet räknas bostadskostnaden utifrån hyran för bostaden. Om du bor i andra hand räknas det på samma sätt.
Om du bor i en egen bostadsrätt räknas avgiften för bostaden samt 70 procent av räntekostnaderna för lån som är tagna för bostaden och med bostaden som säkerhet.
Om du bor hos någon nära anhörig räknar vi utifrån att ni delar på bostadskostnaden. För dig som är inneboende hos någon annan än nära anhörig gäller din avtalade hyra.

Vad räknas med som bostadskostnad?
Andra kostnader kan vara medräknade i den totala hyran eller avgiften. Som bostadskostnad räknas till exempel även detta:

- Avgift för TV- och Internetabonnemang, om det är hyresvärden som har tecknat avtalet och avgiften därför ingår i din hyra.
- Övriga kostnader för utrustning av bostaden, som exempelvis avgift för inglasad balkong eller reparationsfond.

Om det i hyran inte ingår värme, vatten eller sophämtning, lägger vi till kostnaden för detta enligt ett schablonbelopp.

Vad räknas inte med som bostadskostnad?
Som bostadskostnad räknas inte avgift för parkeringsplats, avgift till hyresgästförening, avgift för hushållsel eller hyra av möbler. Om hushållsel eller möbler ingår utan angivna kostnader så gör vi avdrag

med schablonbelopp. Egna kostnader för TV- och Internetabonnemang räknas inte med som bostadskostnad.
Om du har hyresrabatt eller av annan anledning har en reducerad hyra, räknar vi bara med den hyra som faktiskt betalas.

Om du bor på äldreboende
Om du bor på ett serviceboende eller ett äldreboende är bostadskostnaden den avgift du betalar för boendet. Övriga avgifter för till exempel mat eller omvårdnad räknas inte som bostadskostnad. Reglerna för vad som räknas med som bostadskostnad är i övrigt desamma som för lägenhet.

Om du bor i eget hus
Om du bor i ett eget hus räknas detta som bostadskostnad:

- fastighetsskatt eller kommunal fastighetsavgift
- 70 procent av räntekostnader för lån som är tagna för huset och med huset som säkerhet
- 70 procent av tomträttsavgäld
- schablonbelopp för övriga driftskostnader såsom uppvärmning, vatten, avlopp, sophämtning, underhåll och försäkring.

Vi beräknar alltid dina driftskostnader enligt schablonbelopp. Schablonbeloppen bestäms varje år utifrån aktuella priser på till exempel el och olja.

Om du bor i ett eget hus på en lantbruksenhet räknas endast de kostnader som rör bostadsbyggnaden och tomtmarken med. Om du har lån som är tagna för lantbruksenheten i sin helhet, räknas bara en viss del av räntekostnaden med. Vi beräknar räntekostnaden utifrån bostadens taxeringsvärde i förhållande till hela lantbruksenhetens taxeringsvärde.

Om du bor i ett hus som du inte äger
Bostadskostnaden för dig som bor i ett hus som du inte äger själv beräknas utifrån din situation:

- Om du hyr huset av någon gäller reglerna som för hyreslägenhet.
- Om du bor i huset utan att betala någon hyra, men står för löpande driftskostnader, gäller också reglerna för hyreslägenhet. Detta gäller till exempel för dig som har överlåtit huset till ditt barn. Du får då bostadstillägg utifrån schablonbelopp för värme, vattenförbrukning, varmvatten och sophämtning.
- Om du bor tillsammans med någon nära anhörig som äger huset, räknas bostadskostnaden utifrån att ni delar bostadskostnaderna för huset.
- Om du delar boendet med någon annan än en nära anhörig, alltså när du bor som inneboende, blir bostadskostnaden din avtalade hyra.

Övriga boendeformer
Om du bor i ett arrenderat hus på en lantbruksenhet räknas bostadens arrendeavgift samt schablonbelopp för övriga kostnader som total bostadskostnad.
Om du bor i ett andelshus eller i en egen flerfamiljsfastighet bestäms bostadskostnaden till ett belopp som Pensionsmyndigheten fastställer utifrån de genomsnittliga bostadskostnaderna i Sverige.

Om du bor i husvagn eller husbåt räknas den hyra eller avgift som betalas för uppställningen. Bor du på annat sätt beräknas bostadskostnaden enligt de belopp för fri bostad som fastställs i föreskrift från Skatteverket. Föreskriften finns på Skatteverkets webbplats.

Det här minskar bostadskostnaden
Din bostadskostnad kan i vissa fall minskas, till exempel om:

- du har någon inneboende
- du delar bostad med någon nära anhörig
- du bedriver näringsverksamhet hemma
- du har bostadsbidrag till barnfamilj.

Vanliga frågor och svar om bostadstillägg

Bo med nära anhörig
Om du bor tillsammans med någon nära anhörig räknar vi med att ni delar på bostadskostnaden. Som nära anhörig räknas barn, barnbarn, föräldrar, syskon samt mor- och farföräldrar.

Schablonbelopp
Här finns de belopp som används vid beräkning av sådan bostadskostnad som bestäms av schablonbelopp:
Pensionsmyndighetens föreskrifter (PFS 2012:5)

Räkna ut om du har rätt till bostadstillägg

Sidan uppdaterades 2013-01-14

Så mycket kan du få i bostadstillägg

Från pensionsmyndigheten 6 feb 2013

Din bostadskostnad ligger till grund för vad du kan få i bostadstillägg. Bostadstillägget är inkomstprövat och påverkas därför också av dina inkomster och eventuella tillgångar.

Om du är ensamstående
Du kan som mest få 4 990 kronor per månad i bostadstillägg. Det är 93 procent av en bostadskostnad på 5 000 kronor plus ett tillägg på 340 kronor. Om du har en bostadskostnad som är högre än 5 000 kronor kan du ändå inte få mer än 4 990 kronor i bostadstillägg, men om du har låga inkomster kan du ha rätt till ytterligare ersättning i form av särskilt bostadstillägg eller äldreförsörjningsstöd.
Om du bor i ett tvåbäddsrum, på till exempel ett sjukhem eller ett äldreboende, kan du få högst 2 093 kronor per månad i bostadstillägg. Det är 93 procent av en bostadskostnad på 2 250 kronor plus ett tillägg på 170 kronor.

Om du är gift, sambo eller registrerad partner
Eftersom du delar bostadskostnad med någon kan du som mest få 2 495 kronor i bostadstillägg. Det är 93 procent av en bostadskostnad på 2 500 kronor plus ett tillägg på 170 kronor. Om bostadskostnaden är högre än 2 500 kronor kan du ändå inte få mer än 2 495 kronor i bostadstillägg, men om du har låga inkomster kan du ha rätt till ytterligare ersättning i form av särskilt bostadstillägg eller äldreförsörjningsstöd.

Om du och din partner lever åtskilda
Om du och din make, maka eller registrerad partner lever åtskilda kan ni i vissa fall få bostadstillägg som för ensamstående. Så kan det till exempel vara om en av er flyttar till ett äldreboende.

Så här påverkar dina inkomster bostadstillägget
Om dina totala inkomster före skatt är lägre än ett så kallat fribelopp så kan du ha rätt till bostadstillägg med 93 procent av bostadskostnaden, enligt ovan.
Om dina inkomster är högre än ett fribelopp så påverkar det bostadstillägget. Vi räknar först ut hur mycket bostadstillägg dina bostadskostnader maximalt kan ge dig rätt till. Från den summan drar vi av en viss del av din inkomst. Läs mer under Så beräknar vi ditt bostadstillägg.
Alla skattepliktiga inkomster, till exempel allmän pension, tjänstepension och privat pension räknas med när vi beräknar ditt bostadstillägg. Även vissa skattefria inkomster räknas med. Tillgångar över 100 000 kronor räknas också med i form av ett förmögenhetstillägg. Läs mer under Så beräknar vi dina inkomster.
Ansök om bostadstillägg på webben
Till vanliga frågor och svar om bostadstillägg

Aktuella belopp
Fribeloppet för år 2013:

- 96 565 kronor för dig som är ensamstående
- 86 108 kronor för dig som är gift

Fribeloppet är i det närmaste lika stort som beloppet för garantipension. Fribeloppet räknas om varje år genom att årets prisbasbelopp multipliceras med talet 2,17 om du är ensamstående och talet 1,935 om du är gift.

Vad betyder orden?
Prisbasbelopp
Ett belopp som bestäms av regeringen varje år och som används främst för värdesäkring av olika förmåner.
Aktuella belopp
I Pensionsordlistan hittar du fler svåra ord förklarade.
Räkna ut om du har rätt till bostadstillägg

Sidan uppdaterades 2013-01-01

Så beräknar vi ditt bostadstillägg

Från pensionsmyndigheten 6 feb 2013

Vi beräknar bostadstillägget utifrån din bostadskostnad per år och din årsinkomst.
Vi räknar först ut vad 93 procent av din bostadskostnad blir och gör sedan ett tillägg med 170 eller 340 kronor. Sedan drar vi en viss del av din årsinkomst. Summan som återstår blir ditt bostadstillägg, som delas med tolv och betalas ut varje månad.

Vi beräknar först din bostadskostnad
Vi utgår från vad din bostadskostnad är per år. Vi har en övre gräns för bostadskostnaden på 5 000 kronor per månad, vilket du kan läsa mer om under Så mycket kan du få i bostadstillägg.
Vi beräknar sedan ***det högsta möjliga bostadstillägg*** som kan betalas ut, vilket är 93 procent av din bostadskostnad plus ett tillägg på 170 kronor per person för gifta, sambos eller registrerade partners och 340 kronor för ensamstående. Högsta möjliga bostadstillägg kan du få om du har inkomster som är lägre än ett fribelopp.

Exempel:
Bostadskostnaden är 4 500 kronor per månad.
Högsta möjliga bostadstillägg per år
(4 500 kronor x 93% + 170 kronor) x 12 månader = 52 260 kronor

Vi gör avdrag för en viss del av din inkomst
Om du har inkomster som är högre än ett fribelopp, så gör vi avdrag med en viss del av inkomsten, ett så kallat inkomstavdrag. För att räkna ut avdraget beräknar vi årsinkomsten i två steg.

Exempel:
Ensamstående pensionär som för år 2013 har pension från Pensionsmyndigheten med 100 400 kronor per år före skatt, och tjänstepension med 12 500 kronor per år före skatt.

Steg 1	
100 400 kronor x 100 %	100 400
12 500 kronor x 80 %	10 000
Avdrag för fribelopp	- 96 565
Summa (reduceringsinkomst)	**13 835**
Steg 2	
13 835 kronor x 62 %	8 578
Inkomstavdrag	**8 578**

Steg 1:
Här räknas varje inkomst med till 100%, 80% eller 50%, beroende på vilken slags inkomst det är. Läs mer nedan om till vilken del dina inkomster ska tas upp. Vi gör sedan avdrag för ett fribelopp. Den summa som återstår kallas för reduceringsinkomst.
Steg 2:
Här minskar vi inkomsten ytterligare, genom att räkna med två procentsatser:

- 62 procent av reduceringsinkomsten upp till ett prisbasbelopp
- 50 procent av reduceringsinkomsten som överstiger ett prisbasbelopp.

Prisbasbeloppet är 44 500 kronor för år 2013.
Det här blir ditt belopp för bostadstillägg
Vi minskar beloppet för högsta möjliga bostadstillägg med inkomstavdraget. Summan som återstår blir ditt bostadstillägg.
Exempel:
Högsta möjliga bostadstillägg är beräknat till 52 260 kronor per år. Inkomstavdraget är beräknat till 9 250 kronor.

Högsta möjliga bostadstillägg	52 260 kronor
Beräknat inkomstavdrag	-8 578 kronor
Bostadstillägg per år	43 682 kronor
Bostadstillägg per månad	**3 640 kronor**

Inkomsterna räknas med till 100, 80 eller 50 procent
När vi beräknar inkomstavdraget räknas dina inkomster med till olika stor del beroende på vilken slags inkomst det är.
Följande inkomster räknas med till 100 procent:

- ålderspension, premiepension, efterlevandepension
- inkomst av kapital
- förmögenhetstillägg.

Följande inkomster räknas med till 80 procent:

- tjänstepension och avtalspension
- privat pension
- livränta
- skattepliktig del av vårdbidrag.

Följande inkomster räknas med till 50 procent:

- arbetsinkomster
- inkomster av näringsverksamhet.

Till vanliga frågor och svar om bostadstillägg

Läs även
Så beräknar vi dina inkomster
Så beräknar vi din bostadskostnad

Aktuella belopp
Fribeloppet för år 2013:

- 96 565 kronor för dig som är ensamstående
- 86 108 kronor för dig som är gift

Fribeloppet är i det närmaste lika stort som beloppet för garantipension. Fribeloppet räknas om varje år genom att årets prisbasbelopp multipliceras med talet 2,17 om du är ensamstående och talet 1,935 om du är gift.
Aktuella belopp som används för att beräkna din pension

Beräkningsexempel
Fler exempel på hur vi beräknar bostadstillägg
Räkna ut om du har rätt till bostadstillägg
Sidan uppdaterades 2013-01-01

Avtrappningsregler.

Här föreslås att förmögenhetstillägget 15% avskaffas både i systemet för bostadstillägg för pensionärer och i systemen för bostadsbidrag till barnfamiljer och ungdomar. I systemet för pensionärerna är det synnerigen angeläget bl a därför att avtrappningarna där blir 62% av tillägget I de andra systemen är det inte lika angeläget. Avtrappningarna för barnfamiljerna blir bara 20% och för ungdomarna 33%. Pensionärer som kan få bostadstillägg är hårt drabbade av marginaleffekter som kan bli 97% för pensionsinkomster och 49% för arbetsinkomster.

Pensionärernas bostadstillägg

Om dina totala inkomster före skatt är lägre än ett så kallat fribelopp så kan du ha rätt till fullt bostadstillägg

Fribeloppet för år 2013:

- 96 565 kronor för dig som är ensamstående
- 86 108 kronor för dig som är gift

Fribeloppet är i det närmaste lika stort som beloppet för garantipension. Fribeloppet räknas om varje år genom att årets prisbasbelopp multipliceras med talet 2,17 om du är ensamstående och talet 1,935 om du är gift. Prisbasbeloppet är 44 500 kronor för år 2013.

Om dina inkomster är högre än ett fribelopp

Den del av inkomsten som är högre än fribeloppet: av den delen drar man bort 62% av det som är under ett prisbasbelopp och 50% av det som är över ett prisbasbelopp. Ensampensionären förlorar med det 62% av inkomsten i ett skikt som 2013 ligger mellan fribeloppet 96560 kr och 96560+44500=141060 kr inkomst, och förlorar 50% av inkomsten som ligger över 141060 kr. Marginaleffekten är 62% respektive 50% för minskningen av bostadstillägget. Om marginalskatten är t ex 30 % blir marginaleffekten av skatt och bostadstillägg tillsammans 92% respektive 80%

Inkomster som används när bostadstillägget reduceras

innehåller de vanliga inkomsterna samt ett fantasibelopp på 15% av delar av kapitatillgångar/ förmögenhetstillgångar som är över 100 000 kr.

Förmögenhetstillägget 15% av förmögenheterna är en extra förmögenhetsskatt som 2013 för pengar på banken (inklusive skatt på räntan) rör sig kring 557 % (över femhundra procent) av avkastningen/räntan. För fastigheter blir det en extra förmöghetsskatt på 7,75% av taxeringsvärdet.

Dessa 15% bör avskaffas

Förslag till ändringar i Socialförsäkringsbalken (2010:110)

102 kap. Beräkning av bostadstillägg

Beräkning av bidragsgrundande inkomst

Grundläggande bestämmelse

7 § Den bidragsgrundande inkomsten är summan av

1. ett uppskattat överskott i inkomstslaget tjänst enligt 10 kap. 16 § inkomstskattelagen (1999:1229),
2. ett uppskattat överskott i inkomstslaget näringsverksamhet beräknat enligt 8 §,
3. överskott i inkomstslaget kapital beräknat enligt 9 § för året före det år då ansökan om bostadstillägg görs eller, vid omprövning av bidragsgrundande inkomst av annan anledning än som anges i 103 kap. 3 §, året före det år bostadstillägget avser,

Punkt 4 stryks.

~~4. del av förmögenhet enligt 10- 13 §§~~, och

5. vissa andra inkomster enligt 15 §. *Lag (2012:599).*

Inkomstslaget näringsverksamhet

8 § Överskott av en näringsverksamhet beräknat enligt 14 kap. 21 § inkomstskattelagen (1999:1229) ska ökas i enlighet med vad som anges i 97 kap. 4 § första stycket 1 och 4. Underskott av näringsverksamheten ska minskas med avdrag som avses i 97 kap. 4 § första stycket 1 och 4. *Lag (2011:1075).*

Inkomstslaget kapital

9 § Överskott i inkomstslaget kapital ska beräknas enligt bestämmelserna i 97 kap. 5 §.

10-13 § stryks

~~**Förmögenhet**~~

~~**10 §** Förmögenhet enligt 7 § 4 beräknas per den 31 december året före det år då ansökan om bostadstillägg görs eller, vid omprövning av bidragsgrundande inkomst av annan anledning än som anges i 103 kap. 3 §, per den 31 december året före det år bostadstillägget avser. *Lag (2012:599).*~~

~~**11 §** Tillägg till den bidragsgrundande inkomsten ska göras med 15 procent av den sammanlagda förmögenhet som överstiger 100 000 kronor för den som är ogift och 200 000 kronor för makar. Det framräknade förmögenhetsbeloppet avrundas nedåt till helt tusental kronor.~~

~~**12 §** I fråga om makar ska värdet av förmögenhet för var och en av dem beräknas utgöra hälften av deras sammanlagda förmögenhet efter avdrag enligt 11 §.~~

~~**13 §** Förmögenheten beräknas enligt lagen (2009:1053) om förmögenhet vid beräkning av vissa förmåner.~~

Vissa andra inkomster

15 § Med vissa andra inkomster enligt 7 § 5 avses detsamma som i 97 kap. 13 § första stycket 1–3, 5 och 6 samt ersättning från avtalsgruppsjukförsäkringar för sjukdomsfall som inträffat före år 1991. *Lag (2010:352).*

Beräkning av reduceringsinkomst

Grundläggande bestämmelser

16 § Reduceringsinkomsten är summan av
1. sjukersättning, aktivitetsersättning, allmän ålderspension och änkepension,
2. pension och invaliditetsförmån som lämnas enligt utländsk lagstiftning,
3. inkomst av kapital enligt 7 § 3,

Punkt 4 stryks

~~4. del av förmögenhet enligt 7 § 4,~~

5. 50 procent av de delar av den bidragsgrundande inkomsten som består av arbetsinkomst enligt 67 kap. 6 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229),
6. 50 procent av de delar av inkomsten enligt 15 § som, bortsett från att skatteplikt inte föreligger, är av motsvarande slag som arbetsinkomst enligt 67 kap. 6 § första stycket inkomstskattelagen, och
7. 80 procent av övriga delar av den bidragsgrundande inkomsten, minskad med ett fribelopp enligt 17-19 §§.

Många anser att pensionärerna halkar efter i välfärden. Att öka bostadstilläggen något och sänka skatten något för dem är gott och väl, men det är dags ta bort den grovt snedvridande effekten av regeln att 15% av kapital ska ses som inkomst. Regeln bör snarast tas bort.

Från pensionsmyndigheten 22 april 2015.

www.pensionsmyndigheten.se

Bostadstillägg till pensionärer

Om du är pensionär och har låg pension kan du ha rätt till bostadstillägg. Här kan du läsa om bostadstillägg, hur du själv kan göra en preliminär beräkning på om du har rätt till det och hur mycket pengar du kan få.

Om bostadstillägg

Här får du veta om du kan ha har rätt till bostadstillägg, ungefär hur mycket pengar du kan få och svar på de vanligaste frågorna om bostadstillägg.

Innan du ansöker om bostadstillägg

Här går vi igenom vad som är bra att tänka på innan du ansöker.

Ansök om bostadstillägg

Här ansöker du om bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd.

Efter att du har ansökt om bostadstillägg

Här går vi igenom vad som händer efter att du har ansökt, när ditt beslut kommer och när du eventuellt kan få dina pengar.

För dig som redan har bostadstillägg

Har du bostadstillägg idag är det viktigt att anmäla förändringar i din ekonomi, bostads- och familjeförhållanden som kan påverka ditt bostadstillägg.

Jag vill anmäla förändringar

Sidan uppdaterades 2014-11-27

Om bostadstillägg

Bostadstillägg är ett skattefritt tillägg som du kan få om du är pensionär och har låg pension. Här kan du läsa mer om bostadstillägg och ta reda på om du kan ha rätt till det.

Vem kan ansöka?

För att kunna få bostadstillägg ska du vara över 65 år och ta ut hela din pension, inklusive premiepension om du har en sådan. Även du som har en utländsk pension som motsvarar den svenska pensionen kan ansöka. Du kan ansöka om bostadstillägg oavsett om du bor i hyrd bostad, bostadsrätt, eget hus, äldreboende eller ett annat boende. Du kan ansöka om bostadstillägg för tre månader tillbaka i tiden. Läs mer om vem kan ansöka.

Även för dig som bor i eget hus eller egen bostadsrätt

Även om du äger din bostad har du rätt att söka bostadstillägg. Värdet på ditt hus eller din bostadsrätt räknas inte som en tillgång och påverkar därför inte din möjlighet att kunna få bostadstillägg. Du kan alltså ansöka om bostadstillägg oavsett om du bor i hyrd bostad, bostadsrätt, eget hus, äldreboende eller annat boende.

Se om du har rätt till bostadstillägg

En enkel tumregel är att du kan ha rätt till bostadstillägg om du är ensamstående och har en lägre månadsinkomst än 13 000 kronor efter skatteavdrag. För dig som är gift eller sambo gäller 9 000 kronor efter skatteavdrag. Du kan också göra en beräkning via vår tjänst här på webben för att se om du har rätt till bostadstillägg. Hur mycket du kan få beror på dina inkomster och tillgångar samt på din bostadskostnad.

Sidan uppdaterades 2015-03-16

Innan du ansöker om bostadstillägg

För att det ska bli lättare för dig att ansöka listar vi här de saker du behöver tänka på och behöver ta med i din ansökan.

Du kan ansöka om bostadstillägg först från 65 års ålder, även om du tagit ut din allmänna pension redan från 61 år. Du måste också ta ut hela din allmänna pension även premiepensionen om du har en sådan.

Du behöver inte bifoga några handlingar när du ansöker via webben, men det är bra om du har dessa uppgifter till hands när du fyller i din ansökan:

- Hyres-/ eller avgiftsspecifikation (om du bor i lägenhet)
- Avi för bostadslån (om du bor i eget hus eller bostadsrätt)
- Utbetalningsbesked för dina inkomster
- Inkomstdeklaration (den gul- och vitrandiga specifikationen)
- Årsbesked från banken (om du har tillgångar över 100 000 kronor)

Ansökan via webben om du är ensamstående
När du ansöker via webben behöver du en e-legitimation. Saknar du e-legitimation behöver du skriva ut din ansökan och skriva under den innan du skickar in den. Skaffa en e-legitimation.

Ansökan via webben om du inte är ensamstående
Om du är gift, sambo eller registrerad partner behöver vi uppgifter från er båda och ni måste båda skriva under ansökan. Detta fungerar inte med e-legitimation så därför behöver du skriva ut ansökan och skicka in den till oss per post.

Ansökan via blankett
Du kan ansöka via blankett som du laddar ner. Det går även bra att vända sig till ett servicekontor och få hjälp.

Räkna ut om du har rätt till bostadstillägg
Sidan uppdaterades 2014-11-17

Ansökan om bostadstillägg

Är du ensamstående kan du skicka in ansökan direkt med e-legitimation. **Bor du tillsammans med make/maka/sambo eller registrerad part** behöver du skriva ut ansökan så att ni båda kan skriva under den.

Frågor och svar om bostadstillägg.
Länkarna går inte att kopiera, gå till www.pensionsmyndigheten.se

*** Finns det någon inkomstgräns för vem som kan få bostadstillägg?**
En enkel tumregel är att du kan ha rätt till bostadstillägg om du har lägre inkomst än 13 000 kronor efter skatt som ensamstående eller 9 000 kronor efter skatt som gift eller sammanboende. Det gäller om du har låg förmögenhet eller ingen förmögenhet alls.

*** Får jag bostadstillägg automatiskt om jag har hög hyra och låg pension?**
*** Får jag räkna med kostnaden för kabel-TV i bostadskostnaden?**
*** Har jag rätt att ansöka om bostadstillägg retroaktivt?**
*** Har jag rätt att ha några tillgångar om jag ska få bostadstillägg?**

*** Hur beräknar ni min bostadskostnad för bostadstillägg om jag bor i egen bostadsrätt/villa och inte betalar hyra?**
Som bostadskostnad räknas 70 procent av räntekostnaderna för de lån som du har med bostadsrätten/villan som säkerhet. Bor du i villa räknar vi även med den kommunala fastighetsavgiften. Kostnader som avser uppvärmning och övrig drift räknar vi enligt fastställda schabloner. Dessa belopp räknas årligen fram utifrån statistikuppgifter. Vi tittar därför inte på dina egna räkningar för exempelvis uppvärmning med olja eller el.

*** Hur mycket kan jag få i bostadstillägg? Se nästa kolumn..**

*** Hur mycket pengar på banken kan jag ha och ändå vara berättigad till bostadstillägg? Är det någon skillnad på om jag hyr min bostad eller äger den själv?**

Det finns inga fastställda gränser för detta, men tillgångar som överstiger 100 000 kronor för ensamstående eller 200 000 för makar eller motsvarande påverkar beräkningen. Men det är ingen skillnad om du bor i hyresrätt eller om du äger bostaden själv. Vi räknar alltså inte med värdet på bostaden som du söker bostadstillägg för som förmögenhet.

*** Jag bor i eget hus/bostadsrätt. Vad gäller för mig vid ansökan om bostadstillägg?**
*** Jag har inte tagit ut min premiepension för det handlar om så lite pengar. Kan jag få bostadstillägg ändå?**
*** Jag planerar att ta ut min pension från 61 år. Kan jag söka bostadstillägg då också?**
*** Jag tar ut halv pension. Kan jag söka bostadstillägg?**
*** Kan jag bli av med mitt bostadstillägg?**
*** Räcker det med att jag ansöker om bostadstillägg en gång?**
*** Vad krävs för att min ansökan om bostadstillägg ska godkännas?**

*** Vad räknas som inkomst av kapital?**

Det är till exempel bankräntor, reavinster, aktie- eller fondförsäljning. Vi räknar alltid med kapitalinkomsten som du hade den 31 december året före det år ansökan/anmälan om ändrade förhållanden görs. Om det inte finns en aktuell deklaration att skicka in så räcker det med årsbesked, för aktuellt år, från banken/bankerna.

Sidan uppdaterades 2014-11-18

Så mycket kan du få i bostadstillägg

Din bostadskostnad, dina inkomster tillgångar samt din familjesituation avgör vad du kan få i bostadstillägg. Vi prövar alltid i samband med din ansökan om bostadstillägg om du även har rätt till särskilt bostadstillägg eller äldreförsörjningsstöd.

Om du är ensamstående

Du kan som mest få 4 990 kronor per månad i bostadstillägg. Det är 93 procent av en bostadskostnad på 5 000 kronor plus ett tillägg på 340 kronor. Om du har en bostadskostnad som är högre än 5 000 kronor kan du ändå inte få mer än 4 990 kronor i bostadstillägg. Men om du har låga inkomster kan du ha rätt till ytterligare ersättning i form av särskilt bostadstillägg eller äldreförsörjningsstöd.

Om du bor i ett tvåbäddsrum på till exempel ett sjukhem eller ett äldreboende, kan du få högst 2 433 kronor per månad i bostadstillägg. Det är 93 procent av en bostadskostnad på 2 250 kronor plus ett tillägg på 340 kronor.

Om du är gift, sambo eller registrerad partner

Om du lever tillsammans med någon som du är gift, sambo eller registrerad partner med, kan du som mest få 2 495 kronor per månad i bostadstillägg eftersom du delar bostadskostnaden med någon. Det är 93 procent av en bostadskostnad på 2 500 kronor plus ett tillägg på 170 kronor. Om bostadskostnaden är högre än 2 500 kronor kan du ändå inte få mer än 2 495 kronor i bostadstillägg. Har du låga inkomster kan du ha rätt till ytterligare ersättning i form av särskilt bostadstillägg eller äldreförsörjningsstöd.

Om du och din partner lever åtskilda
Om du och din make, maka eller registrerad partner lever åtskilda kan ni i vissa fall få bostadstillägg som för ensamstående. Så kan det till exempel vara om en av er flyttar till ett äldreboende.

Så här påverkar dina inkomster bostadstillägget
Om dina totala inkomster före skatt är lägre än fribeloppet (96 565 kronor för ensamstående, 86 108 kronor för gifta) så kan du ha rätt till bostadstillägg med 93 procent av bostadskostnaden enligt ovan. Fribeloppet är i det närmaste lika stort som beloppet för garantipension och räknas om varje år.

Om dina inkomster är högre än ett fribelopp så påverkar det bostadstillägget. Vi räknar först ut hur mycket bostadstillägg dina bostadskostnader maximalt kan ge dig rätt till. Från den summan drar vi sedan av en viss del av din inkomst.

Alla skattepliktiga inkomster, till exempel allmän pension, tjänstepension och privat pension, räknas med när vi beräknar ditt bostadstillägg. Även vissa skattefria inkomster räknas med. Tillgångar över 100 000 kronor räknas också med i form av ett förmögenhetstillägg.

Värdet på din bostad räknas inte med
Om du bor i eget hus eller egen bostadsrätt räknas värdet på bostaden inte som en tillgång. Hur mycket din bostad är värd påverkar alltså inte om du har rätt till bostadstillägg.

Sidan uppdaterades 2015-01-07

Efter du har ansökt

När vi har fått din ansökan behöver du oftast bara vänta på besked från oss. Ibland behöver vi be dig komplettera några uppgifter.

När kommer mitt beslut?
Du får ett beslut om bostadstillägg inom cirka tre månader efter att vi fått in din ansökan.

När betalas bostadstillägget ut?
Vi betalar ut bostadstillägget varje månad tillsammans med din pension. Se utbetalningsdagarna här. Om du beviljas bostadstillägg för förfluten tid, betalar vi ut det retroaktiva bostadstillägget separat.

Anmäl alltid förändringar
Om du beviljas bostadstillägg måste du själv anmäla förändringar som kan påverka ditt bostadstillägg. Du kan bli återbetalningsskyldig om du tagit emot för mycket pengar. Här kan du läsa mer om vilka förändringar du måste anmäla och hur du gör.

Om du inte är nöjd
Om du inte är nöjd med Pensionsmyndighetens beslut kan du begära att vi omprövar det. Läs mer om hur du omprövar ett beslut.

Sidan uppdaterades 2014-11-17

För dig som har bostadstillägg

När du har bostadstillägg behöver du själv anmäla om din ekonomi, bostads- och familjeförhållanden förändras.

Behöver du bara ändra hyran?
Om det bara är din hyra som har ändrats kan du anmäla det direkt här på webben.
Anmäl endast ändrad hyra/avgift

Vad behöver du anmäla?

- ändrad bostadskostnad
- ändrade boende- eller familjeförhållanden
- ändrade inkomster
- ändrad förmögenhet över 100 000 kronor

I vilken omfattning du behöver anmäla ändringar, kan du läsa mer om under Anmäl förändringar.
Du kan anmäla ändrade uppgifter direkt här på webben och sedan skriva ut dessa och skicka till oss på Pensionsmyndigheten.
Anmäl ändrade uppgifter

Vad behöver du inte anmäla?

- omräkning vid årsskiftet för din egen tjänstepension från AMF, Alecta, AFA, KPA AB och SPV
- omräkning vid årsskiftet för ersättning från Pensionsmyndigheten eller från Försäkringskassan

Ovanstående uppgifter hämtar vi automatiskt.

När betalas ditt bostadstillägg ut?
Bostadstillägget betalas ut samtidigt som din pension. Här kan du se utbetalningsdagarna.

Sidan uppdaterades 2014-11-17

Socialförsäkringsbalken (2015)

Samma som under rubriken avtrappningsregler i det föregående, men kompletterad med några delar som inte finns med där.

101 kap. Rätten till bostadstillägg

102 kap. Beräkning av bostadstillägg

Innehåll

1 § I detta kapitel finns allmänna bestämmelser i 2-6 §§.
Vidare finns bestämmelser om
- beräkning av bidragsgrundande inkomst i 7-13 och 15 §§,
- beräkning av reduceringsinkomst i 16-19 §§,
- häktade eller intagna m.fl. i 20 §,
- beräkning av bostadstillägg i 21-25 §§, och - beräkning av särskilt bostadstillägg i 26-30 §§.

Allmänna bestämmelser

Beräkningsunderlag

2 § Storleken på bostadstillägget är beroende av den försäkrades och, om den försäkrade är gift, även makens
- bidragsgrundande inkomst, och
- reduceringsinkomst.

Bidragsgrundande inkomst

3 § När det gäller bostadstillägg avses med bidragsgrundande inkomst den inkomst enligt 7-15 §§ för år räknat, som någon kan antas komma att få under den närmaste tiden.

4 § I fråga om en försäkrad som är gift beräknas den bidragsgrundande inkomsten för den försäkrade och hans eller hennes make var för sig.
Reduceringsinkomst

5 § När det gäller bostadstillägg avses med reduceringsinkomst den bidragsgrundande inkomst som återstår efter det att beräkning gjorts enligt 16-19 §§.

6 § I fråga om makar ska reduceringsinkomsten för var och en av dem beräknas utgöra hälften av deras sammanlagda reduceringsinkomst.
Beräkning av bidragsgrundande inkomst

Grundläggande bestämmelse

7 § Den bidragsgrundande inkomsten är summan av
1. ett uppskattat överskott i inkomstslaget tjänst enligt 10 kap. 16 § inkomstskattelagen (1999:1229),
2. ett uppskattat överskott i inkomstslaget näringsverksamhet beräknat enligt 8 §,
3. överskott i inkomstslaget kapital beräknat enligt 9 § för året före det år då ansökan om bostadstillägg görs eller, vid omprövning av bidragsgrundande inkomst av annan anledning än som anges i 103 kap. 3 §, året före det år bostadstillägget avser,

Punkt 4 stryks.
~~4. del av förmögenhet enligt 10- 13 §§~~, och
5. vissa andra inkomster enligt 15 §. *Lag (2012:599)*.

Inkomstslaget näringsverksamhet

8 § Överskott av en näringsverksamhet beräknat enligt 14 kap. 21 § inkomstskattelagen (1999:1229) ska ökas i enlighet med vad som anges i 97 kap. 4 § första stycket 1 och 4. Underskott av näringsverksamheten ska minskas med avdrag som avses i 97 kap. 4 § första stycket 1 och 4. *Lag (2011:1075)*.

Inkomstslaget kapital

9 § Överskott i inkomstslaget kapital ska beräknas enligt bestämmelserna i 97 kap. 5 §.

10-13 § stryks

~~**Förmögenhet**~~

~~**10 §** Förmögenhet enligt 7 § 4 beräknas per den 31 december året före det år då ansökan om bostadstillägg görs eller, vid omprövning av bidragsgrundande inkomst av annan anledning än som anges i 103 kap. 3 §, per den 31 december året före det år bostadstillägget avser. *Lag (2012:599)*.~~

~~**11 §** Tillägg till den bidragsgrundande inkomsten ska göras med 15 procent av den sammanlagda förmögenhet som överstiger 100 000 kronor för den som är ogift och 200 000 kronor för makar. Det framräknade förmögenhetsbeloppet avrundas nedåt till helt tusental kronor.~~

~~**12 §** I fråga om makar ska värdet av förmögenhet för var och en av dem beräknas utgöra hälften av deras sammanlagda förmögenhet efter avdrag enligt 11 §.~~

~~**13 §** Förmögenheten beräknas enligt lagen (2009:1053) om förmögenhet vid beräkning av vissa förmåner.~~

Vissa andra inkomster

15 § Med vissa andra inkomster enligt 7 § 5 avses detsamma som i 97 kap. 13 § första stycket 1–3, 5 och 6 samt ersättning från avtalsgruppsjukförsäkringar för sjukdomsfall som inträffat före år 1991. *Lag (2010:352).*

Beräkning av reduceringsinkomst

Grundläggande bestämmelser

16 § Reduceringsinkomsten är summan av
1. sjukersättning, aktivitetsersättning, allmän ålderspension och änkepension,
2. pension och invaliditetsförmån som lämnas enligt utländsk lagstiftning,
3. inkomst av kapital enligt 7 § 3,

Punkt 4 stryks
~~4. del av förmögenhet enligt 7 § 4,~~

5. 50 procent av de delar av den bidragsgrundande inkomsten som består av arbetsinkomst enligt 67 kap. 6 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229),
6. 50 procent av de delar av inkomsten enligt 15 § som, bortsett från att skatteplikt inte föreligger, är av motsvarande slag som arbetsinkomst enligt 67 kap. 6 § första stycket inkomstskattelagen, och
7. 80 procent av övriga delar av den bidragsgrundande inkomsten, minskad med ett fribelopp enligt 17-19 §§.

Från och med den månad en försäkrad, som har hel allmän ålderspension, fyller 65 år ska inkomst enligt första stycket 5 och 6 endast beaktas till den del den överstiger 24 000 kronor. *Lag (2013:1099).*

Fribelopp
17 § Det fribelopp som avses i 16 § motsvarar 2,17 prisbasbelopp för den som är ogift och 1,935 prisbasbelopp för den som är gift.

18 § Om den försäkrade får sjukersättning eller aktivitetsersättning eller motsvarande utländsk förmån ska i stället för vad som anges i 17 § ett avdrag göras med ett belopp som motsvarar garantinivån för hel sådan ersättning enligt 35 kap. 18 respektive 19 §. Detta gäller dock längst till och med månaden före den då den försäkrade fyller 65 år.

19 § Om den försäkrade får mer än en förmån som enligt 101 kap. 3-5 §§ berättigar till bostadstillägg, ska avdrag göras enligt 17 eller 18 § efter vad som är mest förmånligt för honom eller henne.

Häktade eller intagna, m.fl.
20 § När den bidragsgrundande inkomsten och reduceringsinkomsten beräknas ska den handläggande myndigheten bortse från sådan förändring i utbetalning av aktivitetsersättning, sjukersättning, pensionsförmåner, äldreförsörjningsstöd och livränta som föranleds av att den försäkrade

- är häktad,
- är intagen i kriminalvårdsanstalt,
- är intagen i ett hem som avses i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga för verkställighet av sluten ungdomsvård, eller
- på grund av skyddstillsyn med särskild behandlingsplan vistas i ett sådant familjehem eller hem för vård eller boende som avses i socialtjänstlagen (2001:453).

Beräkning av bostadstillägg
21 § Bostadstillägg ska motsvara differensen mellan den försäkrades

- bostadskostnad enligt 22-24 §§ och
- den del av reduceringsinkomsten som anges i 25 §.

22 § Vid beräkning av bostadstillägg beaktas 93 procent av bostadskostnaden per månad av den del som inte överstiger 5 000 kronor för den som är ogift och 2 500 kronor för den som är gift.

För var och en av makar ska bostadskostnaden beräknas till hälften av deras sammanlagda bostadskostnad.

Från och med den månad den försäkrade fyller 65 år ska ett belopp om 340 kronor för den som är ogift och 170 kronor för den som är gift läggas till den bostadskostnad som har beaktats enligt första och andra styckena och 23 §. *Lag (2012:934).*

23 § Vid boende i tvåbäddsrum i särskild boendeform beaktas inte bostadskostnader till den del de överstiger 2 250 kronor per månad för var och en av de boende.

24 § Vid beräkningen av bostadskostnad enligt 22 §, för makar avses den gemensamma kostnaden, ska även hemmavarande barns andel av bostadskostnaden räknas med under förutsättning att barnet inte har fyllt 20 år och inte är självförsörjande. Detsamma ska gälla så länge barnet får förlängt barnbidrag eller får studiehjälp enligt 2 kap. studiestödslagen (1999:1395).

25 § Den del av reduceringsinkomsten som avses i 21 § är

- 62 procent av inkomsten till den del den inte överstiger ett prisbasbelopp, och
- 50 procent av inkomsten till den del den överstiger ett prisbasbelopp.

Kommentarer: Reglerna 62 och 50 % innebär höga marginaleffekter som som har visats för tidigare år och inte kan upprepas nu.

Bostadsbidrag bör införas för barnlösa icke-pensionärer

Tidigare förslag:
Bostadsbidrag för ensam:
Bidrag 75% av bostadskostnad mellan 500 och 5100 kr per månad. Max bidrag 3 450 kr per mån= 41 400 kr per år. Avtrappning 25% av inkomst över 58 500. Avtrappningssträcka 165 600. Slutavtrappat vid inkomst 58500+165 600= 224 100 per år= 18 675 kr per månad.
Makar: Bidrag 75% av bostadskostnad mellan 500 och 6100 kr per månad. Max bidrag 4 200 kr per mån= 50 400 kr per år.= per make 25 200 Avtrappning 25% av inkomst över 58 500. Avtrappningssträcka 100 800. Vid lika inkomst slutavtrappat vid inkomst 58500+100 800= 159 300 per år= 13 275 kr per månad.
De med studiemedel och 18-28 år: (anpassat till befintligt system): 75% av bostadskostnad mellan 1800 och 3600 kr per månad. Avtrappning 33% från inkomst 41000 för ensam och 58000 för makar som i befintligt system, eller 25% från inkomster avpassade efter det.

Nytt förslag: Om ensamma:
Beräkningarna visar att bidrag kan bli högst 15600 kr per år och då får inkomsten var högst 41000 kr per år = 3417 kr/månad. Bidraget är borttrappat vid inkomst omkring 85000 kr per år = ca 7000 kr/månad

När maximalt bidrag ges måste man minska sina kostnader för annat än hyra till hälften av normala utgifter, annars har man inte råd att ha någon bostad. Den bostad man kan ha är 1rok eller mindre för 43200 kr per år, vad man kan få tag på. Den hyran är ca 70% av den hyra som boverkets norm för ensam boende ger, 61200 kr per år.

Med hyran 43200 måste inkomsten vara ca 12000 kr/månad för att man ska kunna ha normal standard för övrigt. Med boverkets norm för bostaden måste man ha inkomst ca 15000 kr per månad.

Bostadsbidragssystemet för unga 18-28 år ger inga överdrivet stora bidrag och bör i ett första steg för förbättring för barnlösa med låga inkomster införas för dem genom att åldersområdet sätts till 18 - 64 år så att alla under pensionsåldern kan få bidragen.

Hänsyn till kapital tas bort, vilket betydligt förenklar, För hänsyn till inkomst av kapital bör gälla skattemyndigheternas beslut i inkomstdeklarationen, även underskott i inkomst av kapital.
Avtrappningsfaktorn för åldrarna 29-64 år bör sättas till 20%.

Innehåll:

Sida
186 **Bostadsbidrag bör införas för barnlösa ickepensionärer.**
187 Bostadsbidrag bör införas för barnlösa ickepensionärer som inte kan få ungdomsbostadsbidragen.
188 Från försäkringskassan 18 april 2015.
189 Bostadsbidrag till unga utan barn 2015.
193 Bostadsbidrag – information om bostadskostnad och inkomst. 2015.
197 Svenska folket och dess boende.
198 De föreslagna nya lägenhetstyperna.
199 B1.Målsättningar och definitioner kring trångboddhet.
200 Ritning 2rok och 3rok.
201 Ritning studentbostäder.
202 Ritning 2rok med större sovrum
203 Två studentbostäder med gemensamma utrymmen för entré, badrum, kök och balkong.
204 Bostad 2 r o k med större sovrum.
205 Förslag till lägenhetstyper i ny bostadsbebyggelse.
207 Årshyra per lägenhet.
209 Genomsnittlig yta per lägenhet.
210 Kommentarer till försäkringskassans regler om bostadsbidrag för unga 18-28 år.
214 Traineejobb.

Bostadsbidrag bör införas för barnlösa icke-pensionärer som inte kan få ungdomsbostad-sbidragen. (Sdan 329 i http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf)

(Häften av LO-kvinnorna har deltid och låglön därefter)

Förslag för 2006: Se tabeller på sid 82-83 i 36-39z.pdf.
För hushåll utan studiemedel: Bidrag 75% av bostadskostnad mellan **400 och 4200 kr per månad**. Max bidrag 2 850 kr per mån= 34 200 kr per år. Avtrappning **20%** av inkomst över 58 500.
Avtrappningssträcka 171 000. Slutavtrappat vid inkomst 58500+ 171 000= 229 500 kr = 19125 kr per mån. Reglerna följer mönstret för bostadsbidrag till barnfamiljer.

Kommentar : Förslaget avser år 2006 då KPI var 284,22 (1980= 100). KPI 2011:311,43 och 2012 december 314,61= 1,11x284,22. Levnadskostnaderna för ensam var 2006 120 000 kr per år och är 2013 145 000 kr = 1,21x 120 000.

Beloppen i förslaget för 2006 kan behöva räknas upp med hänsyn till inkomst- och hyresutvecklingen.

Kanske såhär:Alternativ 1
För hushåll utan studiemedel: Bidrag 75% av bostadskostnad mellan **500 och 5100 kr per månad**. Max bidrag 3 450 kr per mån= 41 400 kr per år. Avtrappning **20%** av inkomst över 58 500.
Avtrappningssträcka 207 000. Slutavtrappat vid inkomst 58500+ 207 000= 265 500 kr = 22125 kr per mån.

Eller såhär: Alternativ 2
För hushåll utan studiemedel: Bidrag 75% av bostadskostnad mellan **500 och 5100 kr per månad.** Max bidrag 3 450 kr per mån= 41 400 kr per år. Avtrappning **30%** av inkomst över 58 500.
Avtrappningssträcka 138 000. Slutavtrappat vid inkomst 58 500+ 138 000= 194 500 kr = 16208 kr per mån.

Höjer man avtrappningsfaktorn till 30% ökar bidraget snabbare med lägre inkomst. Marginalskatten i avtrappningsskiktet är 20,3-26,3%

2013 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 5100 kr per mån = 61 200 kr per år för ensam och 6100 kr per mån för makar/sambor= 73 200 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 145 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 220 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam						Maximalt bostadsbidrag		
						Alt 1	Alt 3	Alt 2
Mån. lön	Prelskatt /mån	/år	Efter skatt /mån	/år	Över-skott/år			
6001	575	6900	5426	65112	-79888	38400	39000	36000
7001	779	9348	6222	74664	-70336	36000	36000	32400
8001	982	11784	7019	84228	-60772	33600	33000	28800
9001	1185	14220	7816	93792	-51208	31200	30000	25200
10001	1388	16656	8613	103356	-41080	28800	27000	21600
11001	1651	19812	9350	112200	-32800	26400	24000	18000
12001	1916	22992	10085	121020	-23980	24000	21000	14400
13001	2180	26160	10821	129852	-15148	21600	18000	10800
14001	2445	29340	11556	138672	-6328	19200	15000	7200
15001	2683	32196	12318	147816	2816	16800	12000	3600
16001	2948	35376	13053	156636	11636	14400	9000	0
17001	3240	38880	13761	165132	20132	12000	6000	
18001	3504	42048	14497	173964	28964	9600	3000	
19001	3769	45228	15232	182784	37784	7200	0	
20001	4060	48720	15941	191292	46292	4800		
21001	4325	51900	16676	200112	55112	2400		
22001	4590	55080	17411	208932	63932	0		
23001	4855	58260	18146	217752	72752			

I alternativ 1 med avtrappningsfaktor 20% är bostadsbidraget mindre än skatten vid inkomster över 12000 kr per månad.

I alternativ 2 med avtrappningsfaktor 30% är bostadsbidraget mindre än skatten vid inkomster över 10000 kr per månad.

Man bör observera att överskott per år gäller om man inte räknar med några semesterkostnader.
I ett alternativ 3 med avtrappningsfaktor 25% hamnar mellan alternativ 1 och alternativ 2.

Från försäkringskassan 18 april 2015:

Om du behöver hjälp med boendekostnaden

Du som är 18-28 år och har låga inkomster kan få bostadsbidrag. Hur mycket du kan få beror på dina inkomster, din boendekostnad och bostadens storlek.

1. Kolla om du har rätt till bostadsbidrag

Använd Kassakollen för att snabbt och enkelt se om du kan få bostadsbidrag.

2. Ansök om bostadsbidrag

Ensamstående

Du som bor ensam, är 18-28 år ansöker enklast på Mina sidor.

Logga in och ansök om bostadsbidrag (med e-legitimation)

Gift eller sambo

Om ni är gifta eller sambo och båda är 18-28 år ansöker ni gemensamt på pappersblankett. Ladda ner blankett

3. Skaffa bostadsbidragsappen

Appen gör det enklare att se hur mycket pengar du kan tjäna utan att det påverkar bostadsbidraget. Bostadsbidraget är baserat på den inkomst och hyra som du skrev på ansökan. Om du till exempel tjänar mer pengar än vad du trodde så kan du behöva betala tillbaka pengar.

Ladda ner appen på Google Play eller i Appstore.

4. Meddela oss om något förändras

Om något ändras under tiden du får bostadsbidrag, till exempel om du får en högre inkomst, gör en vinst på kapital eller om någon flyttar in hos dig, är det viktigt att du meddelar oss det. Annars kan du bli skyldig att betala tillbaka pengar.

Snabbast sättet att meddela oss ändringar är att logga in på Mina sidor. Du kan också ringa kundcenter på 0771-524 524.
Logga in och ändra uppgifter - för dig som har bostadsbidrag (med e-legitimation)

5. Ha full koll på ditt bostadsbidrag i Mina sidor

På Mina sidor kan du som har bostadsbidrag.

- får veta när nästa utbetalning kommer - 5 dagar före utbetalningsdagen
- se tidigare utbetalningar
- se om din ansökan har kommit in
- se om din anmälan om ändring av tidigare uppgifter kommit in
- se vilka inkomstuppgifter du lämnat
- se när det är dags att förnya ansökan om bostadsbidrag
- se att beslut har tagits med anledning av din ansökan
- ändra vilket konto du vill ha pengarna till
- få ett sms eller ett e-postmeddelande när något har hänt i ditt ärende

  Bor du ensam kan du även göra din ansökan och förlänga ditt bostadsbidrag direkt i Mina sidor.

- Bostadsbidrag till unga utan barn (pdf 137 kB, öppnar nytt fönster)
- Bostadsbidrag - bostadskostnad och inkomst (pdf 94 kB, öppnar nytt fönster)

Bostadsbidrag till unga utan barn 2015

Du som är ung och har låga inkomster kan få bostadsbidrag. Hur mycket du kan få beror på dina inkomster, dina boendekostnader och bostadens storlek. Du söker bidrag utifrån vilka inkomster du tror att du kommer att få under hela kalenderåret. Får du högre inkomster än du beräknat kan du få betala tillbaka pengar, får du lägre inkomster kan du få mer bidrag i efterskott.

I det här faktabladet beskrivs först reglerna för bostadsbidrag. Sedan följer tabeller för att hjälpa dig att räkna ut om du har rätt till bostadsbidrag, och i så fall hur mycket. Du kan gå direkt till tabellerna för preliminärt bostadsbidrag för att få veta ungefär hur stort bidrag du kan få. Men tänk på att den bostadskostnad som du får räkna med när du söker bidrag, inte alltid är densamma som din verkliga bostadskostnad. Du kan läsa mer om det i faktabladet Information om bostadskostnad och inkomst.

Vilka ungdomar utan barn kan få bostadsbidrag?
Du som har fyllt 18 men inte 29 år kan få bostadsbidrag. Makar eller sambor ska båda vara under 29 år. Du måste bo i egen bostad (ett godkänt andrahandskontrakt går bra) och vara folkbokförd i Sverige på den adress som du söker bidrag för. I vissa fall kan man dock göra undantag från folkbokföringskravet.

Du som kommer till Sverige för att studera kan normalt inte få bostadsbidrag. Du kan inte få bostadsbidrag om du eller din maka, make eller sambo får bostadstillägg, eller har ansökt om bostadstillägg men inte får det på grund av för hög inkomst.

Hur mycket bidrag du får beror på:
- hur många personer som bor i hushållet
- bostadskostnad och bostadsyta
- inkomst och förmögenhet.

Hur mycket kan jag få i bidrag?
- Du kan som mest få 1 300 kronor per månad i bostadsbidrag.
- Du kan få bidrag till de bostadskostnader som överstiger 1 800 kronor per månad.
- Du kan inte få bidrag för bostadskostnader över 3 600 kronor per månad.
- Du får inte bidrag för mer än 60 kvadratmeter.
- Du kan inte få bidrag om dina inkomster är högre än 86 720 kronor per år. Makar och sambor kan inte få bidrag om de tillsammans har inkomster som är högre än 103 720 kronor per år.

I tabellen nedan visas hur stor del av bostadskostnaden som du kan få bidrag för. Bostadskostnaden anges i kronor per månad.

Andel av bostadskostnader som du får bidrag för
Du får bidrag för 90 % av bostadskostnader mellan
1 800 och 2 600 kronor
Du får bidrag för 65 % av bostadskostnader mellan
2 600 och 3 600 kronor

Har du höga inkomster minskas bostadsbidraget
Den inkomst Försäkringskassan använder för att räkna ut vad du får i bostadsbidrag kallas bidragsgrundande inkomst. Du som får studiemedel ska ange hela studiebidraget som bidragsgrundande inkomst. (Vid beräkning av bostadsbidrag räknar Försäkringskassan 80% av den summa du har skrivit). Andra bidragsgrundande inkomster är till

exempel lön, skattepliktiga förmåner, arbetslöshetsersättning och kapitalinkomster. Du kan läsa mer om hur olika typer av inkomster räknas i faktabladet Information om bostadskostnad och inkomst.

Om du bor ensam minskas bidraget med en tredjedel av den del av din bidragsgrundande inkomst som överstiger 41 000 kronor. För makar eller sambor minskas bidraget med en tredjedel av den del av hushållets sammanlagda bidragsgrundande inkomst som överstiger 58 000 kronor. Det beräknade bidraget per månad avrundas till närmast lägre hundratal kronor.

Exempel

Du bor ensam och din bostadskostnad är 4 000 kronor per månad. Maximalt bidrag är 1 300 kronor per månad.

Du har uppskattat din bidragsgrundande inkomst till 50 000 kronor, alltså 9 000 kronor mer än 41 000 kronor.

En tredjedel av 9 000 kronor är 3 000 kronor. 3 000 delat i 12 blir 250 kronor per månad. Bostadsbidraget per månad beräknas då så här:

du beräknar arbetsinkomsten till sammanlagt 34 000 kronor. Du tänker också sälja några aktier och räknar med 2 000 kronor i kapitalvinst. Den bidragsgrundande inkomsten beräknas till 55 200 kronor.

90 procent av bostadskostnad mellan 1 800 och 2 600 kronor:	+720 kr
65 procent av bostadskostnader mellan 2 600 och 3 600 kronor:	+650kr
Summa maximalt bidrag:	1370 kr
Inkomstavdrag (9 000/3) /12:	-250 kr
Summa bidrag :	1120 kr
Bidrag som betalas ut:	1100 kr

55 200 delat i 12 är 4 600, vilket blir den inkomst vi räknar med att du har per månad.

Preliminärt och slutligt bidrag

Bostadsbidraget som du får är ett preliminärt bidrag. Det betyder att vi beräknar det med hjälp av uppgifterna som du lämnar, men ditt slutliga bidrag bestäms i efterhand när taxer- ingen är klar för det år som du fick bidrag under. Om det då visar sig att du hade lägre inkomster än du räknade med, kan du få bidrag i efterskott i form av en tilläggsutbetalning. Hade du tvärtom högre inkomster än du räknade med, kan du bli skyldig att betala tillbaka pengar. Men det lägsta beloppet som vi betalar ut i efterskott eller du måste betala tillbaka är 1 200 kronor.

Exempel

Slutet av 2011: Du beviljas bostadsbidrag från och med januari till och med december 2012.

Slutet av 2013: Försäkringskassan får uppgifter från Skatteverket om hur mycket pengar du tjänade 2012.

Januari 2014: Om du ska betala tillbaka pengar får du ett informationsbrev från Försäkrings- kassan som talar om vilka uppgifter Skatteverket har lämnat, och vad det slutliga bidraget beräknats till.

Mars 2014: Du får besked om slutligt bostadsbidrag.

Om du har fått mer än 2 500 kronor för mycket i preliminärt bidrag under ett kalenderår måste du betala en avgift. Avgiftens storlek beror på hur mycket du ska betala tillbaka och aktuellt ränteläge.

Bostadsbidraget beräknas per kalenderår, inte per månad. Det betyder att alla inkomster som du har under ett kalenderår påverkar bostadsbidraget, och att inkomsten anses lika fördelad på varje månad. Det

gäller oavsett om du får bostadsbidrag varje månad eller bara några månader under året.

Alla dina inkomster under året räknas
Alla inkomster som du får från den 1 januari till den 31 december räknas med. Det betyder att inkomster som du får under den tid som du inte får bidrag också räknas med. Inkomsten anses nämligen lika fördelad under årets månader. Du ska alltid beräkna skattepliktiga inkomster före avdrag för skatt.
Exempel
Du ska studera hela året och räknar med att arbeta på sommaren och under vissa helger. Studiebidraget är 12 000 kronor per termin och du beräknar arbetsinkomsten till sammanlagt 34 000 kronor. Du tänker också sälja några aktier och räknar med 2 000 kronor i kapitalvinst. Den bidragsgrundande inkomsten beräknas till 55 200 kronor.

Studiebidrag	19 200 kr (80 % x 24 000 kr)
Lön	34 000 kr
Kapitalvinst	2 000 kr

= 55 200 kr för hela året
55 200 delat i 12 är 4 600, vilket blir den inkomst vi räknar med att du har per månad.

Du kan betala i förskott för att slippa avgift
Om du själv upptäcker eller får veta av Försäk- ringskassan att du har fått för mycket prelimi- närt bostadsbidrag, kan du betala tillbaka det innan det slutliga bidraget fastställs. Kontakta i så fall Försäkrings-kassan. Betalar du tillbaka vad som har betalats ut för mycket senast den 30 september året efter det år som du har fått bidrag behöver du inte betala någon avgift.

Anmäl alltid förändringar!
Eftersom du kan bli skyldig att betala tillbaka pengar om du fått för mycket i bostadsbidrag är det viktigt att du anmäler alla förändringar som kan leda till att du får lägre bostadsbidrag.

Det gäller till exempel om
- din inkomst eller förmögenhet ökar
- du säljer en bostad eller värdepapper och får en kapitalvinst
- du flyttar från bostaden
- någon flyttar ihop med dig
- någon annan flyttar in i din bostad.

Du ska anmäla så snart som möjligt och senast 14 dagar efter det att du fick kännedom om förändringen.

Hur anmäler jag förändringar?
Det finns en särskild ändringsblankett som du kan använda när du vill anmäla en förändring. Ändringar som du anmäler på den blanketten gäller bara för resterande tid som du tidigare har fått beslut om.
Exempel
Du har fått bostadsbidrag beviljat för tiden januari till och med december. Din hyresvärd med- delar att hyran kommer att höjas med 350 kronor från den 1 juli. Du lämnar in en ändringsanmälan till Försäkringskassan den 25 juni med uppgift om högre hyra från och med 1 juli. Försäkringskassan ändrar ditt bostadsbidrag för tiden juli–december. Därefter måste du lämna in en ny ansökningsblankett för bostadsbidrag.

Ditt preliminära bidrag kan minskas
När du anmäler högre inkomst till Försäkringskassan minskas bidraget de återstående månaderna av kalenderåret. Inkomstökningen

kan leda till att bidraget försvinner helt.

Exempel

Du studerar under vårterminen och får då bostadsbidrag. I juni meddelar du Försäkringskas- san att du fått ett arbete och att du beräknar din bidragsgrundande inkomst till 183 600 kronor.

9 600 kr (studiebidrag 80 % x 12 000 kr)
+ 174 000 kr (lön med mera) = 183 600 kr

Bidraget minskas till 0 kronor per månad under resten av året. Den här inkomsten gör att du också kommer att få betala tillbaka det bidrag som du fick under vårterminen

När kan jag få bostadsbidrag?

Bidrag kan beviljas tidigast från och med den månad din ansökan kommer till Försäkrings- kassan och betalas ut för längst tolv månader i taget. Därefter måste du lämna in en ny ansökan.

Du kan få bostadsbidrag

- från och med månaden efter den månad som din rätt till bidrag börjar
- till och med den månad då din rätt till bidrag upphör.

Det betyder att om din rätt till bidrag börjar den andra eller senare i månaden får du bostads- bidrag först nästa månad. Om du har rätt till bidrag den första i en månad, får du däremot bostadsbidrag samma månad. Upphör din rätt till bidrag den första i en månad får du inte längre bidrag den månaden.

När betalas bostadsbidraget ut?

Du får bostadsbidraget den 27 i månaden och det gäller för samma månad. Om du till exem- pel får bidrag den 27 april gäller det för april månad.

Är utbetalningsdagen en lördag, söndag, allmän helgdag eller midsommarafton betalas bidraget ut vardagen närmast före.

Hur söker jag bostadsbidrag?

Du söker bostadsbidrag på en blankett som du kan ladda ner från vår webbplats www.forsakringskassan.se. Du kan också beställa blanketter på telefon 020-524 524. Makar och sambor ska ansöka om bostadsbidrag gemensamt.

Det finns två olika blanketter. Vilken du ska använda beror på om du hyr bostaden eller bor i bostadsrätt eller småhus. Tänk på att det kan ta längre tid att få bidraget om du inte fyller i alla uppgifter på blanketten.

Mer information

Faktablad är inte lagtext i ämnet. Det finns andra faktablad som också handlar om bostadsbidrag:

- Bostadsbidrag – barnfamilj
- Bostadsbidrag – information om bostadskostnad och inkomst

Du hittar allt informationsmaterial hos Försäkringskassan och på vår webbplats www.forsakringskassan.se.

På www.forsakringskassan.se kan du också enkelt och snabbt sköta en del ärenden med hjälp av våra självbetjäningstjänster.

På vår telefon för självbetjäning 020-524 524 kan du beställa intyg, blanketter och broschyrer. Du kan också göra vissa anmälningar.

Makar och sambor

Räkna med den sammanlagda bidragsgrundande inkomsten när du använder tabellen.

Bostadsbidrag - bostadskostnad och inkomst (pdf 94 kB, öppnar nytt fönster)

Bostadsbidrag – information om bostadskostnad och inkomst. (2015)

Bostadskostnad och bostadsyta

Bidragsgrundande bostadskostnad
Den bidragsgrundande bostadskostnaden är den del av bostadskostnaden som du får räkna med när du söker bidrag. Det finns en övre gräns för vilken bostadskostnad som är bidragsgrundande. För barnfamiljer beror den gränsen på hur många barn som bor hemma.

Bostadsyta
Den bidragsgrundande bostadskostnaden minskas om bostadsytan överstiger en viss gräns. Barnfamiljer är dock garanterade att bidraget beräknas efter en viss lägsta bostadskostnad. Det gäller även om bostadsytan egentligen överstiger den gränsen. Denna lägsta kostnad kallas garantinivå. Hur stor boytan är står i kontraktet, köpeavtalet eller fastighetstaxeringsbeslutet.

Funktionsnedsättning
Om någon person i hushållet har en funktions- nedsättning gäller inte regeln om att den bidragsgrundande bostadskostnaden minskas om bostadsytan överstiger gränsen. Dessutom är den övre gränsen för bidragsgrundande bostadskostnad 240 kronor högre.

Exempel
Du är ensamstående med ett barn som har en funktionsnedsättning. Din bostadskostnad är 6 000 kronor per månad. Den övre gränsen för bidragsgrundande bostadskostnad är 5 300 kronor. Din bidragsgrundande bostadskostnad blir 5 300 kronor + 240 kronor = 5 540 kronor.

Den bidragsgrundade bostadskostnaden kan minskas
Den bidragsgrundande bostadskostnaden minskas om du
- hyr ut ett eller flera rum
- någon annan än din make eller sambo eller

dina barn bor hos dig
- har barn över 20 år som bor hemma och

varken får studiehjälp eller förlängt barnbidrag.

Exempel på minskad bidragsgrundande bostadskostnad
Du har ett barn under 18 år och ett barn som är 21 år som bor hemma hos dig. Din bostad har 3 rum och kök och är 80 kvadratmeter. Varje rum räknas som 2 enheter och köket som 1 enhet. Bostaden består alltså av 7 enheter. Hyran är 5 000 kronor per månad.
Bostadskostnaden beräknas då så här: 5 000 kr – (2/7 x 5 000 kr) = 3 572 kronor.

Hur räknas kostnaden i olika boendeformer?

Hyrd bostad
Den bidragsgrundande bostadskostnaden för en bostad som du hyr är hyran inklusive uppvärmningskostnader. Kostnad för hushållsel ingår inte. Vissa avgifter som kan anges på hyresspecifikationen räknas heller inte med. Det gäller till exempel avgift till hyresgästförening. Däremot kan vissa tillval i bostaden som du betalar extra för till

hyresvärden räknas med. Under hyresfria månader kan du inte få bostadsbidrag.

Hyrd bostad i andra hand
Om du bor i andra hand måste du ha ett skriftligt hyresavtal. Dessutom ska hyresvärden, bostadsrättsföreningen eller hyresnämnden ha godkänt andrahandsuthyrningen. I övrigt gäller samma villkor som för hyrd bostad.

Bostadsrätt
Bidragsgrundande bostadskostnad för en bostadsrätt är avgiften inklusive uppvärmningskostnader. Om du har lånat pengar för att köpa eller reparera bostadsrätten får en del av räntekostnaden också räknas med. Bostadsrätten måste ha lämnats som säkerhet för lånet. Räntekostnaden minskas med 3 procent av skuldbeloppet. Därefter får 70 procent av räntekostnaden räknas som bidragsgrundande bostadskostnad.

Exempel
En familj har tagit ett lån på 500 000 kronor i samband med köp av en bostadsrätt. Ränte-satsen är 4,25 procent. Avgiften till bostadsrättsföreningen är 60 000 kronor per år.

Räntekostnaden 500 000 x 4,25 % = 21 250 kronor.

500 000 x 3 % = 15 000 kronor

21 250 – 15 000 = 6 250 kronor

Därefter får 70 procent av beloppet räknas som bostadskostnad.

6 250 kr x 70 % = 4 375 kronor

60 000 kr + 4 375 kr = 64 375 kronor som blir den bidragsgrundande bostadskostnaden.

64 375 kronor per år blir 5 365 kronor per månad.

Eget småhus
Bidragsgrundande bostadskostnad för småhus är
- viss del av räntekostnaden
- kommunal fastighetsavgift
- 70 procent av tomträttsavgäld
- uppvärmningskostnader och övriga drifts-

kostnader.

Om du har lånat pengar för att köpa eller repa- rera huset, får en del av räntekostnaden också räknas med på samma sätt som för bostadsrätt, se avsnittet ”Bostadsrätt”. Uppvärmningskostnader och övriga driftskostnader beräknas enligt schablonbelopp.

Det är föregående års kommunala fastighetsavgift som Försäkringskassan använder när bostadskostnaden beräknas.

Eget småhus på lantbruksenhet
Bostadskostnaden för ett eget småhus på lant- bruksenhet beräknas på samma sätt som för ett eget småhus. Endast kostnader som hör till bostadsfastigheten får räknas med.

Arrenderat småhus på lantbruksenhet
Om du arrenderar ett småhus på lantbruks- enhet, får du räkna arrendeavgiften för bostaden och tillhörande tomtmark, uppvärmningskostnader och andra driftskostnader som bostadskostnad.

Bostad i andelshus eller egen flerfamiljsfastighet
Om du bor i andelshus eller egen flerfamiljs- fastighet beräknas bostadskostnaden enligt vissa normer om vad som är genomsnitts-kostnaden för det antal vuxna och barn som bor i bostaden.

Fri bostad
Har du fri bostad eller bor på annat sätt, till exempel i husvagn eller i husbåt får du be- räkna bostadskostnaden enligt Skatteverkets föreskrifter för fri bostad. Du kan få informa- tion om dessa under ”Rättsinformation” på www.skatteverket.se.

Bidragsgrundade inkomst
Den bidragsgrundande inkomsten är den inkomst Försäkringskassan använder när vi räknar ut ditt bostadsbidrag. Alla dina inkomster från 1 januari till 31 december räknas. Det betyder att det du tjänar när bidrag inte betalas ut också ska tas med. Din årsinkomst fördelas nämligen lika under årets månader.

Du ska alltid räkna med inkomsterna före skatt.

Exempel
Du bor tillsammans med ett barn och blir arbetslös i maj. När du ska fylla i ansökan om bostadsbidrag måste du uppskatta din bidragsgrundande inkomst för hela året.

Under januari–april har du arbetat heltid med en månadslön på 18 000 kronor. Semestertillägg och andra skattepliktiga förmåner beräknar du till 3 200 kronor. Till och med april har din inkomst varit 75 200 kronor.

Från och med maj månad kommer du att få arbetslöshetsersättning. Du beräknar att det blir 99 500 kronor från maj till december. Dessutom räknar du med att få 5 300 kronor i kapitalinkomster.

Den bidragsgrundande inkomsten beräknas då så här:

75 200 kr (januari–april) + 99 500 kr (maj–decem- ber) + 5 300 kr = 180 000 kronor. Om man fördelar den inkomsten på 12 månader blir inkomsten i genomsnitt 15 000 kronor varje månad.

Vilka inkomster räknas?

Inkomst av tjänst
Det som du redovisar under ”Inkomst av tjänst” i deklarationen är också bidragsgrundande inkomst. Det gäller till exempel lön inklusive skattepliktiga förmåner, föräldrapenning, vårdbidrag, sjukpenning, sjukersättning, aktivitets- ersättning och pension.

Du får göra avdrag för kostnader på samma sätt som i deklarationen. Men allmänna avdrag minskar inte den bidragsgrundande inkomsten.

Inkomst av näringsverksamhet
När det gäller inkomst av näringsverksamhet kan din bidragsgrundan-de inkomst skilja sig från din taxerade inkomst. Den summa som du redovisar under ”Överskott” eller ”Underskott” i deklarationen kan öka eller minska när din bidragsgrundande inkomst beräknas. Du får nämligen inte minska den inkomst som ligger till grund för bostads-bidrag på samma sätt som när skatten beräknas. När den bidrags-grundande inkomsten beräknas görs inte avdrag för:

- avsättning till periodiseringsfond

- avsättning till expansionsfond
- utgift för pensionsförsäkring
- underskott från tidigare beskattningsår.

Den här regeln beror på att de utgifterna inte är några verkliga kostnader i rörelsen.

På samma sätt kommer den summa som du redovisar under ”Överskott” eller ”Underskott” att minskas med eventuella återförda avdrag för avsättning till periodiseringsfond och expansionsfond när den bidragsgrundande inkomsten beräknas, eftersom det inte är fråga om en verklig intäkt.

Kapitalinkomster
Kapitalinkomster är till exempel ränta på bankkonton och obligationer, utdelning på aktier och fondandelar samt kapitalvinster. Kapitalvinst kan uppstå när du säljer aktier, en fastighet eller en bostadsrätt.

Du får inte göra avdrag för kostnader för kapitalförvaltning på samma sätt som i in- komstdeklarationen. När du säljer en fastighet eller bostadsrätt får du däremot ta hänsyn till uppskovsavdrag på samma sätt som när du deklarerar. Likaså få du ta hänsyn till kapitalförlust som kvittats mot kapitalvinst.

Om du har barn som bor hos dig och barnet har kapitalinkomster som överstiger 1 000 kronor ska dessa också räknas med i den bidrags-grundande inkomsten. Om du har ett barn som tidvis bor hos dig, eller är placerat i familjehem hos dig, räknas däremot inte barnets kapitalinkomster med i den bidragsgrundande inkomsten.

Vissa utlandsinkomster
Vissa utlandsinkomster som inte beskattas i Sverige räknas med i den bidragsgrundande inkomsten. Skattepliktiga inkomster enligt lagen om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta ska också räknas med.

Studiemedel i form av studiebidrag
Som bidragsgrundande inkomst räknas 80 procent av bidragsdelen i studiemedlet, utom den del som är tilläggsbidrag. När du fyller i blan-ketten ska du skriva hela ditt studiebidrag.

Stipendier
Skattefria stipendier över 3 000 kronor per månad räknas med i den bidragsgrundande inkomsten.

Vårdnadsbidrag
Det kommunala vårdnadsbidraget räknas med i den bidragsgrundande inkomsten.

Etableringsersättning
Etableringsersättning räknas med i den bidragsgrundande inkomsten. Men etableringstillägg och bostadsersättning ska inte räknas med.

Förmögenhet
En viss del av den förmögenhet som hushållet har den 31 december, det år som bidraget betalas ut, påverkar den bidragsgrundande inkomsten. Tillgångar som räknas in i hushållets förmögenhet är till exempel privat bostadsfastighet, värdepapper som aktier samt behållning på konto och kontanter som tillsammans är mer än 25 000 kronor. Värdet av bostaden som hushållet får bostadsbidrag för räknas däremot inte med i förmögenheten. Har hushållet skulder kan de räknas av från tillgångarna Exempel på skulder är kontokortsskulder

och studielån. Skulden på bostaden som hushållet får bostadsbidrag för räknas däremot inte av från tillgångarna.

Förmögenheten avrundas nedåt till helt tiotusental kronor, till exempel från 118 000 till 110 000 kronor. 15 procent av den del av förmögenheten som överstiger 100 000 kronor räknas sedan med i den bidragsgrundande inkomsten.

Barns förmögenhet
Dina hemmavarande barns förmögenhet på- verkar också bostadsbidraget. Om du har barn som tidvis bor hos dig eller placerats i familjehem hos dig räknas inte det barnets förmögen- het med i den bidragsgrundande inkomsten. Det finns också vissa ersättningar till barn som inte ska räknas med i förmögenheten. Dessa är

- ersättning på grund av kroppsskada eller kränkning
- ersättning från försäkring med anledning av skada som barnet fått genom olycksfall eller sjukdom.

Dessutom räknas inte tillgångar med som ett barn fått genom gåva, testamente eller förmånstagarförordnande vid försäkring eller pensions- sparande om barnet har fått tillgången från någon annan än barnets förmyndare. Detta gäller när det särskilt anges att någon annan än förmyndaren ska förvalta tillgången.

Mer information
Faktablad är inte lagtext i ämnet. Det finns andra faktablad som också handlar om bostadsbidrag:
- Bostadsbidrag – barnfamiljer
- Bostadsbidrag till unga utan barn

Du hittar allt informationsmaterial hos Försäkringskassan och på vår webbplats www.forsakringskassan.se.

På www.forsakringskassan.se kan du också enkelt och snabbt sköta en del ärenden med hjälp av våra självbetjäningstjänster.

På vår telefon för självbetjäning 020-524 524 kan du beställa intyg, blanketter och broschyrer. Du kan också göra vissa anmälningar.

Svenska folket och dess boende finns behandlat i:

Sven Wimnell 3 april 2015: Svenska folket och dess boende, nya lägenhetstyper, hushålls- och bostadsstatistik. Hushållskostnader, samhällsplaneringens problem och regeringens verksamheter och ansvar. http://wimnell.com/omr36-39zzy.pdf

Där finns uppgifter om boverkets normer om bostadsstandard, förslag om lägenhetstyper, kostnader m m.

Här några sidor därifrån:

De föreslagna nya lägenhetstyperna

Bostäderna ingår i flerbostadshus, lamellhus med invändig bredd 13 m, med upp till tio våningar.

De byggs i betong med lämplig vämeisolering. Ytterväggarna är ritade 30 cm.

I varje trapphus görs trappa och hiss till fya lägenheter i varje våning, inte tre lägenheter som är det vanligaste. Det bör sänka kostnaderna.
Trappa färdiggjuten betongtrappa typ Herrljungatrappan, Strängbetong, typ M12, 90 cm bredd, 15 steg (14 plansteg), 250x120 cm.
Hiss typ KONE ProSpace, inv. korgmått 90x195, dörrbredd 90 cm schakt 120x210 cm. Lyfthöjd max30m. Hastighet 0,6 m/sek. Stannplan 2-12.

Fönster 220 cm breda med stor ruta i mitten och smala luftningsbågar vid sidorna.

Vägg mellan kök och bad 15 cm. Tjockare innerväggar, 20 cm kan vara bärande, övriga väggar 7 cm.
Plats för vertikala ledningar och kanaler finns i väggen mellan vardagsrum och bad.

Väggar i rummen avses för tapetsering, för övrigt målade. Golven, utom bad, linoleum eller parkett e d.
Dörrarna med karmyttermått 90 cm enligt krav om rullstolar. Övriga mått som passar rullstolar.

Badrummen gjorda för rullstolar. I badrum plats för toppmatad tvättmaskin bredd 40 cm (det finns plats för 60 cm). Kakel på väggar och golv.

Köken har 140 cm rostfri bänk med arbetsyta 80 cm och diskhoar bredd 60 cm. Under arbetsytan möjlighet att ta bort luckor och få plats för rullstolsarbete. Intill diskbänk spis 60 cm med frånluftsaggregat. Därefter bänk 100 cm med plats för diskmaskin under, sedan högskåp med kyl och frys. Över bänkarna överskåp. I köken finns plats för ytterligare bänkar od. I köken plats för matbord 80x120 cm för 4-5 personer, i fyrarumslägenhet 80x175 cm för 6-7 personer.

Balkonger med utgång från köken, minst 280x180 cm, med plats för matbord, i 4 rok större balkong.

Vardagsrummen med plats för möbler enligt boverket och litet till: matplats för 6-7 personer. Soffa 210x95 cm, två fåtöljer 70x80 cm, plats för TV, skåp och bokhyllor m m.

Sovrummen med garderober 60x60 cm, sängplatser 90x210 cm, sängbord 40x40, arbetsbord minst 60x120 cm (plats för dator). plats för bokhyllor, skåp och barnsäng. m m.

Studentbostäderna är i par och till dem hör gemensamt entré, badrum, kök och balkong.

Rummen är exklusive garderober omkring 21 kvm. De har plats för garderober 60x60 cm, arbetsbord 80x220 cm där man kan rita med vinkellinjal och bre ut stora arbetsmaterial, skåp och bokhyllor 60x200 cm, plats för TV och liten sittsoffa 140x95cm (eller ett par fåtöljer), soffbord, säng 90x210 cm och sängbord 40x40.

Om studenten vill använda sängen som sittplats under dagen kan han skaffa två passande ryggkuddar och under natten ställa dem i utrymmet mellan fotänden på sängen och garderoben där. På morgonen får han först låta sängen vädra ut och sedan ordna till ett snyggt överkast och sätta dit ryggkuddarna.

Bostaden 2 rum och kök med större sovrum.

Den har ett sovrum som är 95 cm bredare än sovrummen i lägenheterna 2 och 3 rok, och 4,75 kvm större än sovrummet i 2 rok. Rymmer 2 gardero-ber, arbetsbord för två, barnsäng, 2 paruppstälda sängar med bord, plats för skåp eller en extra säng.
Är avsedd för hushåll på 2 personer som tycker att de inte behöver 3 rok

Lägenhetstyper
Bostad 2 rum och kök och 3 rum och kök i mindre skala
Bostad 4 rum och kök i mindre skala
Bostad 2 rum och kök i större skala
Bostad 3 rum och kök i större skala
Två studentbostäder med gemensamma utrymmen
Bostad 2 rum och kök med större sovrum

Tabell B1.Målsättningar och definitioner kring trångboddhet Källa: Thiberg (1985), SCB och Boverket(1993)

Norm	År	Målsättning	Definition av trångboddhet
Norm 3	1974	Ingen ska behöva sova i kök eller vardagsrum. Eget sovrum till varje hushållsmedlem med undantag av gifta/samboende par.	Fler än en boende per rum, kök och ett rum oräknade samt enpersons-hushåll i ett rum och kök eller mindre. Finns samboende i hushållet reduceras rumskravet med ett rum.

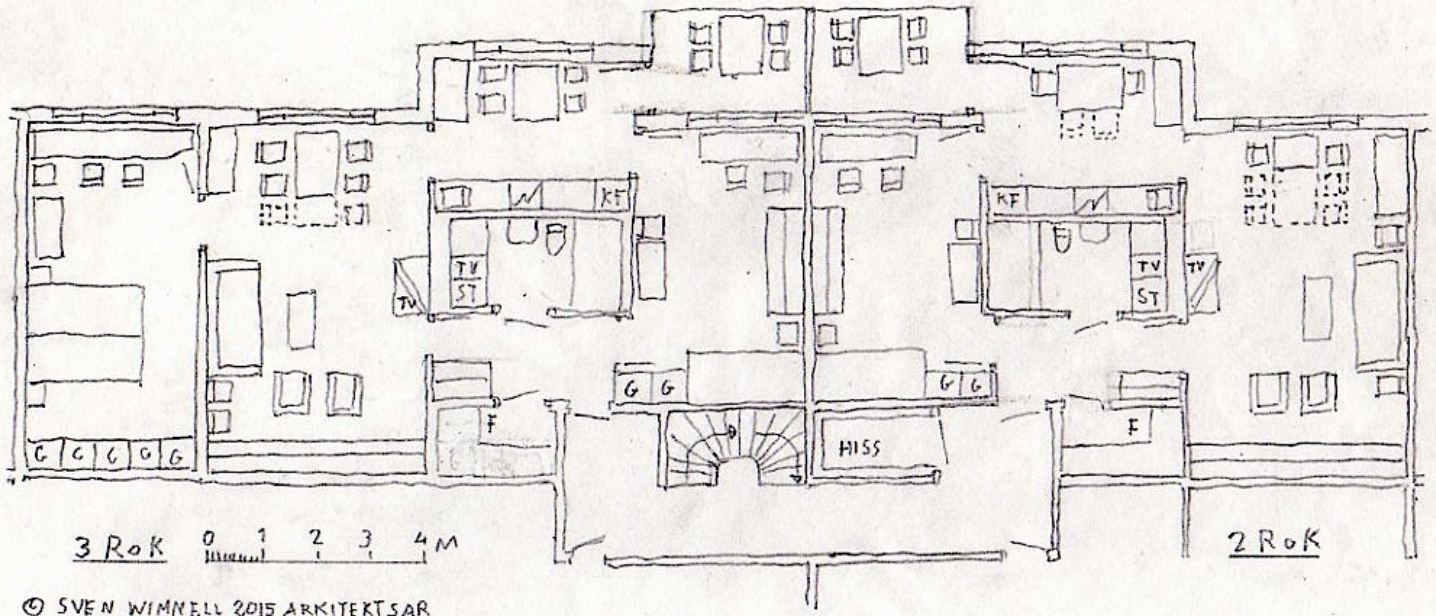

© SVEN WIMNELL 2015 ARKITEKTSAR

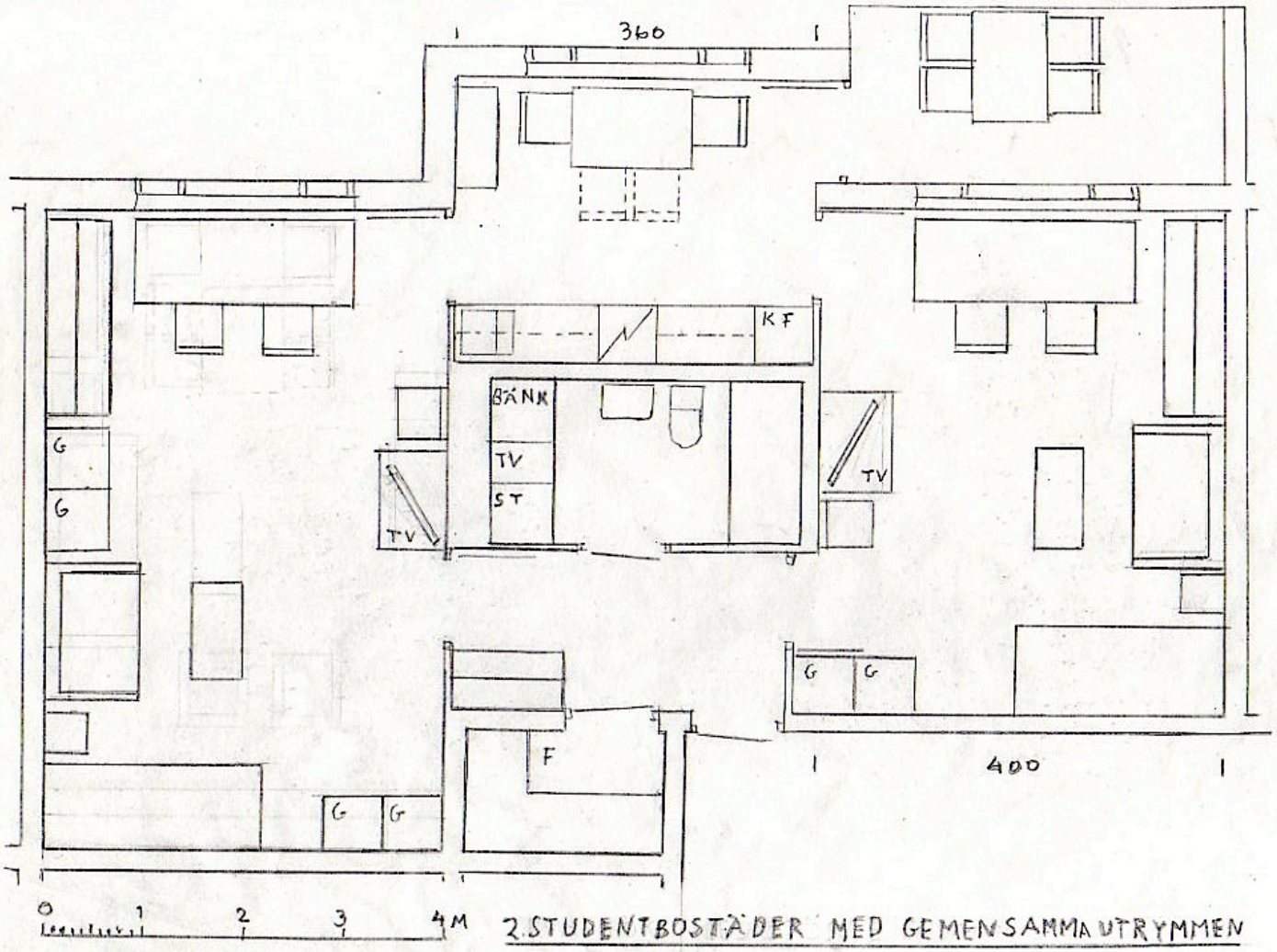

2 STUDENTBOSTÄDER MED GEMENSAMMA UTRYMMEN

© SVEN WIMNELL 2015 ARKITEKT SAR

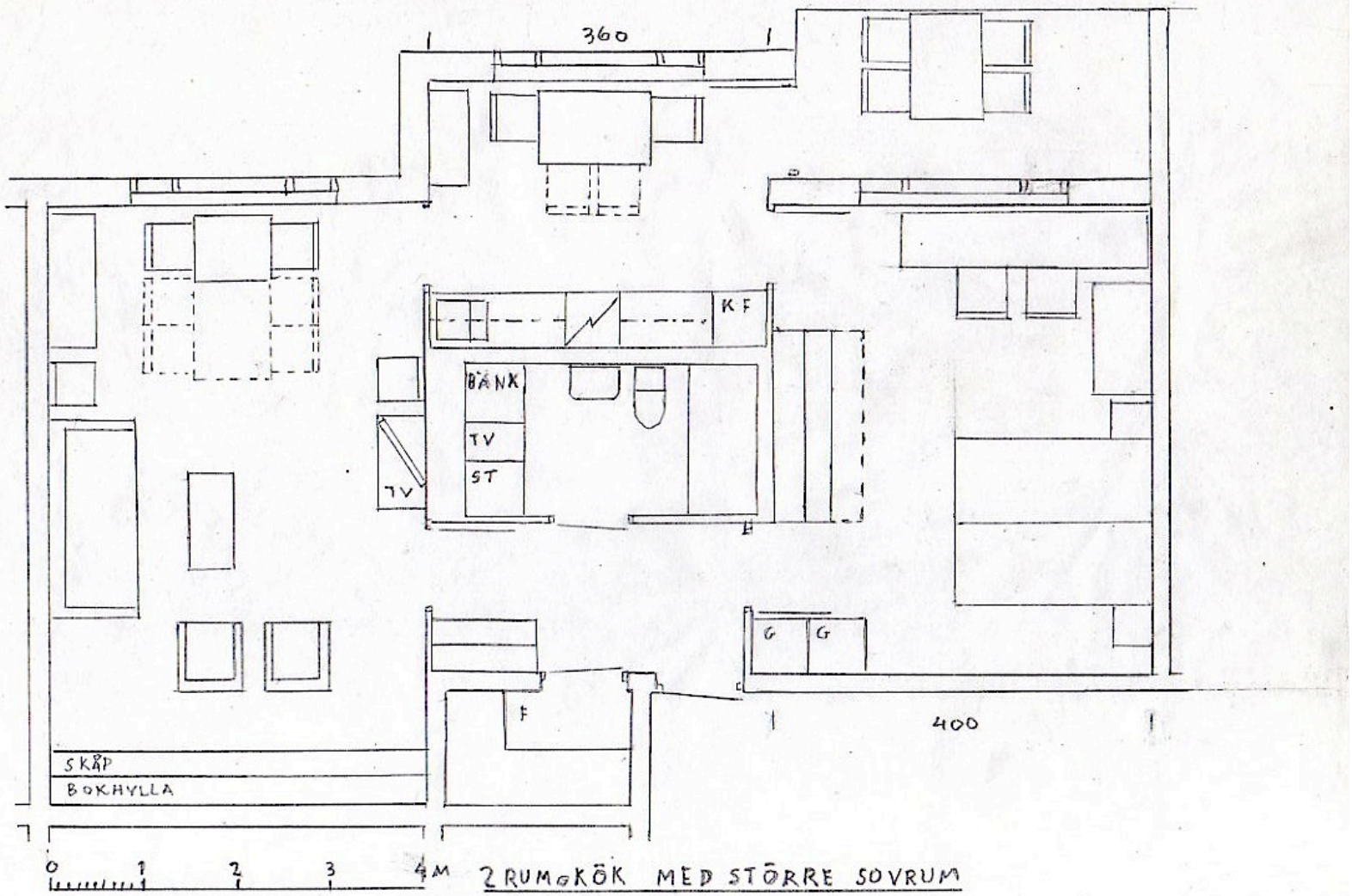

2 RUM & KÖK MED STÖRRE SOVRUM

© SVEN WIMNELL 2015 ARKITEKT SAR

Två studentbostäder med gemensamma utrymmen för entré, badrum, kök och balkong.

Enligt boverket lämplig för två studenter.

Kan användas av två yngre personer som inte är studenter och som inte har möjlighet att ha egna bostäder på 1 rok vardera.

De två rummen har likadana möbler. Den högra bostaden disponerar förrådet vid entrén och den vänstra bostaden kompenseras för det av att vänstra rummet har två extra garderober och något större golvyta, så att lägenhetsytan för vänstra bostaden blir 2,8 kvm större än för den högra.

Lägenhetsytan för de två bostäderna blir 69,7 kvm = cirka 35 kvm för varje student.

Vänstra bostaden:

rum inkusive 4 garderober : 4x6,4 m=	25,6 kvm

Högra bostaden

rum inklusive 2 garderober 4x5 m + 0,25x1,6 m= 20+0,4=	20,4 kvm
förråd vid entrén	2,4
Summa	22.8 kvm

d vs 2.8 kvm mindre än vänstra bostaden.

Bostad med 2 studentbostäder kan ombildas till 2 rum och kök med större sovrum genom att ta bort två garderober i vänstra rummet

Rummen har samma bredd, 4 m, men alternativt kan högra rummets bredd ökas till 4,56 m så att de två bostäderna får exakt samma lägenhetsyta. Möblerbarheten i högra rummet ökar då så att bordets längd vid fönstret och längdytrymmet för sängen kan göras 0,56 cm längre.

Bostad 2 r o k med större sovrum

Enligt boverket lämplig för en person.
Kanvändas av makar/sambor, med plats för ett litet och ett stort barn

Sovrummets bredd är 4 m, dvs 0,95 m större än i tidare visade bostad
2 rum och kök. Lägenhetsytan ökar med 5x0,95 kvm = 4,75 kvm och blir 69,7 kvm.
Bostad 2 rok med större sovrum kan ombildas till två studentbostäder genom att lägga till två garderber i vänstra rummet.

Rumsbredden 4 m är samma som bredden på rummet för studentbostäderna. För studentbostäderna har gjorts en alternativ bredd på 4,56 m för det högra rummet.
Om man ökar rumsbredden för sovrummet till 4,56 m blir lägenhetsytan för 2 rum och kök med större sovrum 69,7 + 7,55 m= 77,3 kvm

Det kan vara lämpligt att göra det större sovrummet lika stort som högra rummet i studentbostädena så att man kan ha två användningar av denna lägenhetstyp, dels som studentbostad, dels som större sovrum i bostad 2 rum och kök.

Förslag till lägenhetstyper i ny bostadsbebyggelse.

Hur fördelar sig de befintliga bostäderna på hushållen? SCB har dålig ordning på sin hemsida. Det kan vara svårt att få svar på frågan om det ens går att få svar från SCB utan betalning. Med ledning av den tidigare visade statistiken för 2013 ska här göras några kalkyler.

Antalet lägenheter:

mindre än 31 kvm	**cirka rum och kokvrå**	
småhus	3498	
flerbostadshus	85003	
övriga hus	4311	
summa	92812	**antag 92812**
31-50 kvm	**cirka 1 rok**	
småhus	37387	
flerbostadshus	394904	
övriga hus	14882	
summa	413573	**antag 413573**
upp till 50 kvm	**506385**	**antag 506385 : personerna 20-23 år : 503955**
51-70 kvm	**cirka 2 rok**	**antag 1017046 = enpersonshushåll**
småhus	125779	alla enprsonshushåll 1586645
flerbostadshus	867858	antalet personer 20-23 år 503955
övriga hus	23409	**antalet enpersonshushåll över 23 år 1082690 Lägenheter 2 rok räcker ungefär till dem**
summa	1017046	
71-90 kvm	**cirka 3 rok**	**Antal tvåpersonshushåll 1318489. Antalet lägenhetar 3 rok är bara 952275, det fattas 366214 st. De behöver ta i anspråk även lägenheter på 3,5 rok som är 322179 st**
småhus	253940	
flerbostadshus	680986	
övriga hus	17349	
summa	952275	
91-100 kvm	**cirka 3,5 rok**	
småhus	179999	
flerbostadshus	136542	
övriga hus	5638	
summa	322179	

Antal personer:

antag att alla barn bor hemma till 19 år och att personerna 20-23 år har enpersonshushåll

Antalet lägenheter:

101-110 kvm	**cirka 4 rok**
småhus	179999
flerbostadshus	136542
övriga hus	5638
summa	322179
111-130 kvm	**cirka 5 rok**
småhus	466468
flerbostadshus	59946
övriga hus	4666
summa	531080
131-150 kvm	**cirka 6 rok**
småhus	320913
flerbostadshus	17184
övriga hus	2142
summa	340239
151-170 kvm	**cirka 7 rok**
småhus	191558
flerbostadshus	6606
övriga hus	1062
summa	199226
101-170 kvm	**1100876**

Antal personer:

Antal hushåll med 3 personer(2 föräldrar och 1 barn):	**521369**
Antal hushåll med 4 personer (2 föräldrar och 2 barn)	**517049**
Summa	**1038418**

Lägenheter 101-170 kvm räcker till 2 föräldrar med 1 och 2 barn.
De kan klara sig enligt boverket på lägenheter upp till 4 rok, upp till 110 kvm

<u>Om man bygger 366214 lägeheter 3 rok för hushåll med 2</u> personer kan lägenheterna 101-110 kvm användas för föräldrar med barn och lägenheter 91-170 kan användas för hushåll med 2 föräldrar och upp till 5+ barn. Antalet lägenheter blir **1467090**

Antal hushåll med 5 personer (2 föräldrar och 3 barn)	**180607**
Antal hushåll med 6 personer (2 föräldrar och 4 barn)	**51097**
Antal hushåll med 7+ personer (2 Föräldrar och 5+ barn)	**34246**
Antal hushåll med 3 - 7+ personer	**1304368**

SCB uppger i det föregående om antalet personer i befolkningen: Uppgift saknas gäller de ungefär 300 000 personer som är folkbokförda i Sverige den 31/12 men som inte är folkbokförda på en lägenhet. Uppgiften är svårtolkad, men en tolkning är att det saknas lägenheter för dem, cirka 300 000 lägenheter.

Det är bostadsbrist och det har byggts för få bostäder en längre tid.

Regeringen avser att åstadkomma mer bostadsbyggande och i synnerhet för ungdom mm som har svårt få bostad.
Här har räknats med att det finns en kategori ungdomar som har lägenheter under 50 kvm och är i antal som antalet i åldrarna 20 - 23 år. Där finns studenter och för sådana bör byggas studentbostäder där det finns behov av det.
För övrigt i denna kategori bör inte byggas lägenheter under 2 rum och kök (under 50 kvm). Enligt boverket är lägenheter under 2 rok inte lämpliga för en person, och naturligtvis bör ej byggas olämpliga bostäder, man bör tänka på att den önskade standarden har ökat under åren och att man bör sträva efter att vid nybyggnad göra en standard som duger i framtiden.
Det är brist på lägenheter 3 rok som är lämpliga för 2 personer. Om man bygger sådana kan tvåpersonshushåll i för stora lägenheter flytta in i lägenheter lämpliga för dem och kan barnfamiljerna få tillgång till deras gamla lägenheter som är lämpligare för barnfamiljer. **Det kan finnas behov av fler moderna lägenheter på 4 rok.**

Årshyra per lägenhet, årshyra per kvm efter region, ägarkategori, nybyggår/värdeår, årsintervall, lägenhetstyp, tabellinnehåll och år

				Genomsnittlig årshyra per lägenhet, kr 2013	Felmarginal för årshyra per lägenhet, kr 2013	Genomsnittlig årshyra per kvm, kr 2013
00 Riket	**totalt**	**nybyggnadsår**				
		- 1940	**1 rum och kök**	48499	1301	1205
			2 rum och kök	62648	1456	1047
			3 rum och kök	79965	1862	971
			4 rum och kök	100592	2732	916
			5 eller flera rum och kök	130135	6697	862
			övriga	44950	2307	1365
		1941-1950	**1 rum och kök**	44975	1489	1137
			2 rum och kök	57509	1558	1027
			3 rum och kök	70366	2519	958
			4 rum och kök	86085	3197	898
			5 eller flera rum och kök	108214	5246	888
			övriga	40251	5475	1235
		1951-1960	**1 rum och kök**	41529	1070	1026
			2 rum och kök	56855	1244	991
			3 rum och kök	69169	1370	951
			4 rum och kök	83895	2211	910
			5 eller flera rum och kök	105386	3410	910
			övriga	34485	1105	1173
		1961-1970	**1 rum och kök**	41154	1197	987
			2 rum och kök	58529	1486	936
			3 rum och kök	70616	1171	898
			4 rum och kök	83704	1729	880
			5 eller flera rum och kök	106314	3710	873
			övriga	37319	1682	1067
		1971-1980	**1 rum och kök**	42160	984	978
			2 rum och kök	57715	1049	919
			3 rum och kök	69358	1312	882
			4 rum och kök	8286	11620	861
			5 eller flera rum och kök	99577	3233	864
			övriga	41705	1378	1027

Årshyra per lägenhet, årshyra per kvm efter region, ägarkategori, nybyggår/värdeår, årsintervall, lägenhetstyp, tabellinnehåll och år

				Genomsnittlig årshyra per lägenhet, kr 2013	Felmarginal för årshyra per lägenhet, kr 2013	Genomsnittlig årshyra per kvm, kr 2013
00 Riket	**totalt**	**nybyggnadsår**				
		1981-1985	**1 rum och kök**	45787	1499	1026
			2 rum och kök	61766	1179	988
			3 rum och kök	73927	1640	943
			4 rum och kök	93736	2296	935
			5 eller flera rum och kök	106736	2394	922
			övriga	48590	2655	1065
		1986-1990	**1 rum och kök**	48952	1693	1070
			2 rum och kök	63133	1489	1018
			3 rum och kök	77408	1767	968
			4 rum och kök	95843	2145	948
			5 eller flera rum och kök	112234	2985	947
			övriga	48818	3695	1110
		1991-1995	**1 rum och kök**	51560	2302	1166
			2 rum och kök	67361	2758	1045
			3 rum och kök	82616	2127	1006
			4 rum och kök	101781	3000	1000
			5 eller flera rum och kök	117146	5020	956
			övriga	49337	3817	1175
		1991 -	**1 rum och kök**	58936	1486	1413
			2 rum och kök	74489	1671	1225
			3 rum och kök	90736	1491	1159
			4 rum och kök	112058	2037	1138
			5 eller flera rum och kök	128229	317	1060
			övriga	53631	2865	1283
		totalt	**1 rum och kök**	45076	555	1095
			2 rum och kök	60548	523	1009
			3 rum och kök	73741	579	949
			4 rum och kök	90560	897	928
			5 eller flera rum och kök	112972	1888	901
			övriga	40244	806	1143

11. Genomsnittlig yta per lägenhet år 2013 samt 95 % konfidensintervall efter region, värdeår och lägenhetstyp. Kvadratmeter

11. Average floor space per dwelling in 2013, with 95 % confidence interval, by region, year of valuation and size of dwelling. Square metre

	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5+rum och kök	Övriga	Totalt
Riket							
-1940	40 ± 1	59 ± 2	83 ± 3	111 ± 3	156 ± 6	33 ± 2	67 ± 2
1941-1950	40 ± 1	56 ± 1	74 ± 2	102 ± 4	136 ± 9	34 ± 5	62 ± 1
1951-1960	41 ± 1	58 ± 1	74 ± 1	93 ± 2	119 ± 3	30 ± 1	63 ± 1
1961-1970	41 ± 1	61 ± 1	79 ± 1	95 ± 1	123 ± 3	35 ± 2	70 ± 1
1971-1980	42 ± 1	62 ± 1	78 ± 1	97 ± 1	120 ± 4	40 ± 1	68 ± 1
1981-1985	43 ± 1	62 ± 1	79 ± 1	101 ± 2	121 ± 4	40 ± 5	72 ± 1
1986-1990	44 ± 2	61 ± 1	79 ± 1	102 ± 2	120 ± 3	42 ± 3	70 ± 1
1991-1995	43 ± 1	64 ± 2	81 ± 2	102 ± 2	122 ± 4	41 ± 3	73 ± 1
1991 -	42 ± 1	61 ± 1	79 ± 1	99 ± 1	121 ± 3	40 ± 2	70 ± 1
Totalt	41 ± 0	60 ± 0	78 ± 0	98 ± 1	126 ± 1	36 ± 1	68 ± 0
Stor-Stockholm							
-1940	39 ± 2	59 ± 4	83 ± 5	114 ± 6	163 ± 9	32 ± 3	61 ± 3
1941-1950	40 ± 2	56 ± 2	73 ± 5	104 ± 12	148 ± 34	33 ± 6	60 ± 3
1951-1960	41 ± 3	58 ± 1	73 ± 2	91 ± 4	120 ± 5	30 ± 2	63 ± 2
1961-1970	42 ± 2	65 ± 3	81 ± 2	96 ± 3	121 ± 5	35 ± 3	75 ± 2
1971-1980	43 ± 2	62 ± 1	78 ± 2	96 ± 2	117 ± 7	39 ± 3	70 ± 2
1981-1985	45 ± 2	60 ± 2	78 ± 3	98 ± 3	122 ± 7	40 ± 4	74 ± 3
1986-1990	42 ± 2	61 ± 2	79 ± 2	98 ± 3	120 ± 7	43 ± 3	69 ± 3
1991-1995	45 ± 2	63 ± 4	83 ± 4	99 ± 2	123 ± 7	36 ± 6	71 ± 3
1991 -	42 ± 1	59 ± 2	78 ± 2	96 ± 1	119 ± 4	35 ± 4	68 ± 2
Totalt	41 ± 1	60 ± 1	78 ± 1	97 ± 1	127 ± 3	35 ± 1	68 ± 1

Kommentarer till försäkringskassans regler om bostadsbidrag för unga 18-28 år.

Boverkets norm om bostadsstandard.

Tabell B1.Målsättningar och definitioner kring trångboddhet
Källa: Thiberg (1985), SCB och Boverket(1993)

Norm	År	Målsättning	Definition av trångboddhet
Norm 3	1974	Ingen ska behöva sova i kök eller vardagsrum. Eget sovrum till varje hushållsmedlem med undantag av gifta/samboende par.	Fler än en boende per rum kök och ett rum oräknade samt enpersonshushåll i ett rum och kök eller mindre. Finns samboende i hushållet reduceras rumskravet med ett rum.

2 rum och kök är det minsta för en ensam person. Försäkringskassan föreskriver att bidrag inte ges för mer än 60 kvm. Det var enligt tabeller nyss genomsnitt i riket för 2rok 2013.

Bostadsbidragen

• Man kan inte få bidrag för bostadskostnader över 3 600 kronor per månad = 43 200 kr per år. Det räcker bara till 1rok, som 2013 kostade 42160 kr. 2rok kostade 57715 och "övriga" (rum och kokvrå o d) 41705.

Man kan konstatera, att kassan inte räknar med fullvärdiga bostäder för de unga som ska få bostadsbidrag

Inkomsten får inte vara högre för en ensam än 86 720 kronor per år. = 7227 kr per månad. Makar och sambor kan inte få bidrag om de tillsammans har inkomster som är högre än 103 720 kronor per år (8643 kr/ månad).

Du får bidrag för 90 % av bostadskostnader mellan
1 800 och 2 600 kronor
Bidraget 90% av 800 kr = 720 kr

Du får bidrag för 65 % av bostadskostnader mellan
2 600 och 3 600 kronor
Bidraget 65% av 1000 kr= 650 kr

Summa bidrag 1370 kr som avrunas till 1300 kr = 15600 kr per år.

Om bidragstagaren fått tag i en lägenhet på 1rok eller lägre kan han få bidrag 15 600 kr per år när hyran är 43 200 kr per år. Dvs hans hyra efter bidrag blir 27600 kr per år

Men inkomsten får för en ensam inte vara högre än 41000 kr per år = 3417 kr per månad. Är den högre minskas bidraget med 1/3 av inkomsten över 41000 kr. 15600 kr är avtrappat efter inkomstökning 46800kr, dvs till inkomt 87800 kr. (kanske blir 86720 kr efter avrundningar)

Beräkningar enligt
Sven Wimnell 3 april 2015: Svenska folket och dess boende, nya lägenhetstyper, hushålls- och bostadsstatistik. Hushållskostnader, samhällsplaneringens problem och regeringens verksamheter och ansvar. http://wimnell.com/omr36-39zzy.pdf

Normal hyreskostnad för en ensam var 2014: 61200 kr per år, det har han minskat till 27600 kr, dvs minskat med 33600 kr, om inkomsten är 41000 kr per år.

Hans årskostnad för hushållet blir 145000-33600= 111400 kr

Om hans inkomster är 3417 kr kr per månad = 41000 kr per år blir underskottet i hushållsbudgeten år 2014: minst 80000 - 33600 = minst 46400 kr.
Andra kostnader än hyra var 145000 - 61200= 83800 kr, dessa kostnader måste han minska med minst 46400 kr, dvs minska med 55 %.

Om hans inkomster är 7000 kr/mån= 84000 kr/år är bidragen nästan helt avtrappade. Räknar man med att hans hyra är 3600 kr/mån = 43200 kr per år är hans hyra 61200-43200 = 18000 kr lägre än i en normal budget med hyra 61200.

Hans underskott blir då 71200 - 18000 = 53200 kr per år. Dvs med billig bostad och inget bostadsbidrag. Hans marginalskatt är ca 22%. För varje tusenlapp han ökar sin inkomst ökar hans disponibla inkomst med ca 78%. **Han har då minkat underskottet till noll när inkomsten är 68205 kr högre per år. 84000+68205 = 152205 per år = 12684 kr/månad.**

Vid ca inkomst 12000 kr per månad kan han klara sin hushållsbudget utan underskott, med en hyra 3600 kr/månad = 43200 kr per år, Hyra av 1rok eller lägre.

Med hyra av 2rk skulle han behöva ha inkomst 15000 kr per månad för att slippa underskott i hushållsbudgeten.

Försäkringskassans bidrag för makar/sambor tycks skilja sig från ensammas bidrag bara genom att inkomstgränsen för maximalt bidrag är 17000 kr högre än för ensamma. Om det är lämpligt avvägt kan inte bedömas nu utan närmare beräkningar.

Om ensamma:
Beräkningarna visar att bidrag kan bli högst 15600 kr per år och då får inkomsten var högst 41000 kr per år = 3417 kr/månad. Bidraget är borttrappat vid inkomst omkring 85000 kr per år = ca 7000 kr/månad

När maximalt bidrag ges måste man minska sina kostnader för annat än hyra till hälften av normala utgifter, annars har man inte råd att ha någon bostad. Den bostad man kan ha är 1rok eller mindre för 43200 kr per år, vad man kan få tag på. Den hyran är ca 70% av den hyra som boverkets norm för ensam boende ger, 61200 kr per år.

Med hyran 43200 måste inkomsten vara ca 12000 kr/månad för att man ska kunna ha normal standard för övrigt. Med boverkets norm för bostaden måste man ha inkomst ca 15000 kr per månad.

Bostadsbidragssystemet för unga 18-28 år ger inga överdrivet stora bidrag och bör i ett första steg för förbättring för barnlösa med låga inkomster införas för dem genom att åldersområdet sätts till 18 - 64 år så att alla under pensionsåldern kan få bidragen.

Regler för makar/sambor måste sättas på lämpligt sätt.
Hänsyn till kapital tas bort, vilket betydligt förenklar, För hänsyn till inkomst av kapital bör gälla skattemyndigheternas beslut i inkomstdeklarationen, även underskott i inkomst av kapital.

Förhållandet ensamma och makar/sambor

När ensam har inkomst 41000 kr per år=3417/mån är skatten enligt skattetabell för inkomstår 2015: 264/mån =3168 kr/ år , **disponibelt efter skatt 37832 kr**

Om makar/sambor har inkomst tillsammans 58000 kr och har lika lön har de vardera lön 29000 = 2417/mån och skatten blir 186x12x2 = 4464kr. **Disponibelt blir 53536 kr**

Makarnas 53536 är 142% av ensams 37832.
Vid full standard har makar/sambor kostnader ca 150% av ensams, 145000 resp 222000.

Om de får bostadsbidrag med 15600 kr har ensam disponibelt
37832+ 15600= 53432
makarna har disponibelt 53536 +15600 = 69136 kr
Makarnas 69136 är 129% = av ensams 53432
Mankan preliminärt anta att de proportionerna kan duga.

Ensams 53432 är ca 37%% av full standard och makarnas 69136 är ca 31% av full standard. Det är ungefär lika dåligt för både ensamma och sambor., bara ca en tredjedel av normal standard

När de kommit upp till en tredjedel av normal standard börjar man trappa ner bostadsbidragen. Det finns anledning fundera på om det är lämpligt.

Om inkomst vid slutet av avtrappningen.

Ungdomsbostadsbidragen är slutavtrappade vid inkomst ca 85000 kr = ca 7100/månad för ensam. Men då är skatten 849x12 = ca 6588/år. Disponibelt 85000-6588 = 88412 kr = ca 61 % av full standard 2015 för ensam 145000.

Underskotten för ensamma börjar redan vid inkomst 15000 kr per månad.= 180 000 kr per år. Det skulle vara bra att ha en avtrappning som slutade vid denna inkomst. Om bobidraget är 15600 kr och börjar trappas av vid inkmst 41000 som i gällande system blir avtrappnings-sträckan 180000-41000=139000 och avtrappningsfaktor 11%.

Om man sätter avtrappningen till 20 % blir avtrappningssträckan 78000. 20% av 78000=15600. Då skulle avtrappningen sluta vid inkomst 41000+78000= imkomst 119000 kr/år = 9917 kr/månad.

Inkomståret 2014 var underskottet för ensam vid inkomst 10000kr per månad 43192 kr på året. Det vore bra om bobidraget kunde verka åtminstone till den inkomsten.

Vid full standard behöver ensam 145000 kr disponibelt per år= 12083 kr per månad. vid inkomst 10000kr per månad var underskottet 3599 kr per månad = 30% fullstandarden. dvs standarden är 70% av full standard.

Det finns inte tid nu att undersöka lämplig standard för studerande.

Om man låter åldrarna 29-64 år få bostadsbidragen kan man räkna med att studerande är borta i den gruppen och att man kan förändra reglerna för de äldre. För den äldre åldersgruppen är det lämpligt att minska atrappningsfaktorn till 20%.

I dag är 124 000 svenska ungdomar arbetslösa. Men det skulle vara möjligt att få bort ungdomsarbetslösheten på några år genom ett effektivt lärlingssystem efter tyskt mönster, skriver industriledaren Carl Bennet.

Han har en företagsgrupp med 22 000 anställda i 45 länder samt försäljning i cirka 140 länder.

Han skriver:
"Av tyska ungdomar väljer 60 procent en lärlingsutbildning framför fortsatta studier efter skolan. Varje år börjar 500 000 ungdomar som lärlingar. Totalt är 1,5 miljoner mellan 15–24 år inne i systemet. De arbetar som regel halva tiden, och studerar halva. I Sverige är under en procent lärlingar. I Tyskland kan man efter genomförd lärlingsutbildning studera vidare vid universitet. Jag vill se ett system som stärker unga, samhället, näringsliv och som ger möjlighet till framtida högskolestudier....

Lärlingarna har en månadslön på mellan 600–800 euro (5 800–7 700 kronor). De får alltså en ersättning som motsvarar den som elever vid högskolor lånar till varje månad. Jag har infört lärlingsutbildning vid mina företag i Tyskland. Dessa har totalt 2 000 anställda, och tre procent är lärlingar, det vill säga 60–70 ungdomar. Av de cirka 500 000 som varje år börjar den treåriga lärlingsutbildningen i Tyskland får 50 procent fast anställning i företaget som de har varit på, 25 procent får tillfälligt arbete i företaget och 25 procent går till andra jobb eller studera vidare.

Om vi överför de tyska siffrorna till Sverige innebär det att sysselsättning och studier kan skapas för cirka 60 000 ungdomar. En utmaning är att vi i privata företag ordnar 30 000 lärlingsplatser och i den kommunal och statlig sektor 30 000. "

Om hans månadslön till tyska lärlingar på 5800-7700 kr = ca 70000-92000 kr per år skulle användas i Sverige skulle lärlingarna kunna få ungdomsbostadsbidrag. Vid inkomst 70000kr skulle maximala bidraget vara nedtrappat med ca 9600 kr till ca 6000 kr per år = ca 500 kr per månad och bli noll vid inkomst ca 85000 kr per år

LOs remissvar på SOU 2010:19, Lärling - en bro mellan skola och arbetsliv

REMISSYTTRANDE 2011-01-18

Lärlingsanställning är något som hittills varit förbehållet de som deltar i traditionell lärlingsverksamhet, till exempel i form av avtalsreglerad färdigutbildning. LO vill inledningsvis fastslå uppfattningen att studerande på ett yrkesförberedande program genomgår en utbildning och har en utbildningsanordnare som huvudman. Det har inte i betänkandet påvisats något behov eller tungt vägande skäl för att införa ett anställningsförhållande i utbildningen, varför LO avvisar förslaget om lärlingsanställning.

Regeringen inför subventioner för träningsverkamheter

Det nya stödet innebär utbildning på halvtid för ungdomar 20 till 24 år i kombination med en lönesubvention på 50 till 85 procent beroende på hur länge man varit arbetslös.

Subventionen gäller för lönekostnaden upp till lön 10 000 kr/månad för halvtid. De ska arbeta halvtid och få lön från arbetsgivaren upp till 10 000 kr per månad. Var undre gränsen går nämns inte. Är det 4000 eller 7000? Man kan kanske uppfatta det så att övre gräns lön för lärlingar är 10 000 kr,

Från regeringen.se 19 april 2015

Traineejobb

Traineejobb är att kombinera anställning med yrkesutbildning och är
Vad innebär förslaget?
Traineejobb är att kombinera anställning med yrkesutbildning och är en del av ett stegvist införande av 90-dagarsgarantin. Det nya stödet innebär utbildning på halvtid för ungdomar 20 till 24 år i kombination med en lönesubvention på 50 till 85 procent beroende på hur länge man varit arbetslös.

För personer som har varit arbetslösa, eller i arbetsmarknadspolitiskt program, i minst 6 månader, gäller subventionen för 85 procent av lönekostnaden upp till lön 10 000 kr/månad för halvtid. Arbetsgivaren ges ett handledarstöd på 2 200 kr/månad. Lönesubventionen och handledarstödet täcker tillsammans kostnaderna för arbetsgivaren att anställa en trainee till avtalsenlig lön. I ett första steg ska denna typ av traineejobb införas inom sjukvård, skola och fritidshem. I ett andra steg inom funktionshinderomsorg och äldreomsorg.

För personer som har varit arbetslösa, eller i arbetsmarknadspolitiskt program, i minst 3 månader, gäller subventionen för 50 procent av lönekostnaden upp till lön 10 000 kr/mån för halvtid. Ungdomarna får anvisas till bristyrken som kräver gymnasieutbildning på hela arbetsmarknaden. Bristyrken definieras av Arbetsförmedlingen och kan variera mellan olika regioner.

Medel för fler utbildningsplatser inom vuxenutbildningen avsätts inom ramen för satsningen.

Varför görs detta?
Traineejobben kommer att bidra till att minska ungdomsarbetslösheten. Men det finns ytterligare två syften.
Generationsväxling inom vårdyrken:
SCB prognosticerar att 160 000 gymnasieutbildade personer kommer att saknas inom vård och omsorg 2035. De som lämnar gymnasieskolan räcker inte på långa vägar till för att fylla på efter de som går i pension. Vi måste ta tag i problemet på många sätt.

Minska problemen med att rekrytera till bristyrken:
Kylmontör, trafikskolelärare, byggnadsplåtslagare och kranförare är exempel på bristyrken med kortare utbildningstid. Det är angeläget att avhjälpa brist inom dessa och andra liknade yrken. Många av dessa yrken är flaskhalsar för jobbtillväxt inom andra och vanligare yrken.

Vilka berörs av förslaget?
Arbetslösa ungdomar.
Hur kompletterar detta stöd redan befintliga stöd?
Yrkesintroduktionsanställningarna har ett mindre utbildningsinslag på 25 procent. Utbildningen ska vara arbetsplatsförlagd och är för dem som behöver praktik inom ett yrke där man är utbildad.

Traineejobben har mer, upp till 50 procent, utbildning som ges inom ramen för det ordinarie utbildningssystemet. Har man en gymnasieutbildning som inte har lett till varaktigt jobb krävs en rejäl utbildningsinsats, upp till halvtid under ett år, för att man ska uppfylla de formella kraven för en anställning i ett nytt yrke.

När träder förslaget i kraft?
Tidigast den 1 augusti 2015.
Äldrevård och funktionshindersomsorg utgör ekonomisk verksamhet i statsstödssammanhang. De kräver anmälan, s.k. notifiering till EU. Formell notifiering beräknas ske i september 2015 och besked ges av Kommissionen efter ca 6 månader.

Relaterat Pressmeddelande: Arbetsmarknadspolitiska satsningar i vårbudgeten

Arbetsmarknadsdepartementet (e-post till departementet)
Publicerad 15 april 2015 Uppdaterad 15 april 2015

Bostadsbidrag för barnfamiljer.

Regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadsbidragen avskaffas.

Det är dock inte lika angeläget som för pensionärerna. Marginaleffekterna av regeln är för barnfamiljerna bara en tredjedel av pensionärernas högsta marginaleffekt av samma regel.

Men när förmögenhetsskatt nu tagits bort så att ickepensionärerna inte betalar förmögenhetsskatt kan det verka ologiskt att för de barnfamiljer som är beroende av bidrag ha kvar den förmöghetsskatt som 15%-regeln innebär: på marginalen 20% av 15%= 3% där pensionären har 9, 3% (62% av 15%=9,3%) och icke-pensionärerna 0%.

Hur noga var man med att beräkna statens kostnader när förmögenhetsskatten togs bort? När det gjordes borde man på samma gång ha tagit bort regeln 15% i bostadsbidragssystemen.

Enligt DN 3 feb 2013 var sparräntorna då cirka 1% (se sida 352):
Om banfamiljen har 200 000 på banken är räntan säg 1% = 2000 kr.
Skatten på räntan är 30%= 600 kr.
Bostadsbidraget minskar med 20% av räntan 2000 kr= 400 kr
Förmögenhetstillägget är 15 % av 100 000= 15000 och det minskar bostadsbidraget med med 20% av det= 3000 kr.
Skatt och bidragsminskning blir : 600+400+3000= 4000 kr.
Den verkliga inkomsten av 200 000 kr på banken är räntan 2000 kr och det ger en förlust på 4000-2000=2000 kr=100% av räntan 2000 kr
En förståndig barnfamilj bör ta ut pengarna från banken och lägga dem i madrassen och tjäna 2000 kr per år, på 10 år 20 000 kr.

Om riksdagen anser att de nuvarande regeln om 15% är lämplig och förenlig med de jämlikhetsideal man förespråkar, kan regeln behållas, men om så inte är fallet bör regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadsbidragen avskaffas.

Se mer om detta på sidorna 312-369 i
Sven Wimnell 1 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikationssystem för verksamheter som förändrar världen.
http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf

Skatteverkets belopp och procentsatser för inkomstår 2015.
Försäkringskassans aktuella belopp 2015.
Prisbasbelopp.
Grundavdrag inkomståret 2015.
Avtrappning av bostadsbidrag 2015.
Jobbskatteavdraget.
Marginalskatter/marginaleffekter

SKATTEVERKET Belopp och procent-satser för inkomstår 2015 (Skatteverket april 2015)

Arbetsgivaravgifter
Belopp och procentsatser för inkomstår 2015

Födda 1950 - 1988	31,42%
Födda 1989 -	15,49
Födda 1938 -1949	10,21

Egenavgift

Födda 1950 - 1988	28,97
Födda 1989 -	14,9
Födda 1938 -1949	10,21

Särskild löneskatt på förvärvsinkomster 2015

Födda 1937 och tidigare	0,00
Alla som har passiv näringsverksamhet	24,26

Prisbasbelopp 2015	**44500**
Förhöjt prisbasbelopp	**45400**
Inkomstbasbelopp	**58100**

Representation 2015 exklusive moms

Extern Lunch, middag, supé	90 kr
Frukost	60 kr
Golf, teater etc.	180 kr
Intern	
Lunch, middag, supé	90 kr
Frukost	60 kr
Hyra, underhållning etc. vid personalfester	180 kr
Teater etc.	180 kr

Skattefria julgåvor till anställda 2015, inkl moms

Julgåva	450 kr
Jubileumsgåva	1350 kr
Minnesgåva (t.ex. 25 års anställning, 50- eller 60-års dag)	15000 kr

Resa bostad - arbetsplats 2015

Egen bil	18,50 /mil
Förmånsbil	
- bensin, etanol m.m.	9,50/mil
- diesel	6,50
Motorcykel	9,00
Mopedbil	9,00
Moped	4,50
Cykel	250 kr
Avdrag för kostnader som överstiger:	10 000 kr

Statslåneränta 2014

Genomsnittlig:	1,62%
2014-11-30	0,90%

Mervärdesskatt (moms) 2015

25% (20% av priset), den generella skattesatsen för moms
12% (10,71% av priset) t.ex livsmedel och restaurangtjänster
6% (5,66% av priset) t.ex böcker, tidskrifter och persontransporter

Skattefria traktamenten 2015

Inrikes tjänsteresa (övernattning krävs)	
Hel dag	220 kr
Halv dag	110
Efter tre månader	154
Efter två år	110
Nattraktamente (om arbetsgivaren ej betalt övernattning)	110

Reduceringsbelopp inrikes tjänsteresa 2015

Traktamente	**220kr**	**154kr**	**110 kr**	**66 kr**
Reducering för:				
Mat hela dagen	198kr	139kr	99 kr	59kr
Lunch & middag	154	108	77	46
Lunch eller middag	77	54	39	23
Frukost	44	31	22	13

Reducering av normalbeloppen vid utrikes tjänsteresa 2015

Helt fri kost	85%
Lunch och middag	70%
Lunch eller middag	35%
Frukost	15%

Kostförmån 2015

Frukost	43 kr
Lunch/middag	86 kr
Helt fri kost	215 k

Drivmedelsförmån i samband med bilförmån Inkomstår 2015

Vid beräkning av underlag för arbetsgivaravgifter:
Marknadsvärdet inkl. moms
Vid skatteavdrag och redovisning på kontrolluppgift:
Marknadsvärdet inkl. moms x 1,2

Brytpunkt för statlig nkomstskatt för löntagare. Inkomstår 2015

Brytpunkt 1 (20%)	443 300
Brytpunkt 2 (25%)	629 200

Skiktgräns för statlig inkomstskatt Inkomstår 2015

Skiktgräns 1 (20%)	430.200 kr
Skiktgräns 2 (25%)	616.100 kr

Brytpunkt för statlig inkomstskatt för den som fyllt 65 år vid inkomstårets ingång Inkomstår 2015

Brytpunkt 1 (20%)	469.600 kr
Brytpunkt 2 (25 %)	648.000 kr

Gränsbelopp (enligt förenklingsregeln vid utdelning på kvalificerade aktier/andelar) Inkomstår 2015 156.475 kr

Fastighetsavgift för småhus 2015

Den kommunala avgiften för småhus är 7.262 kr eller högst 0,75 % av tax.värdet om det ger en lägre avgift.

Hus som är nybyggda 2011 eller tidigare får hel befrielse från fastighetsavgift de 5 första åren och halv avgift de följande 5 åren.
Hus som är nybyggda 2012 eller senare får hel befrielse från fastighetsavgift i 15 år.

Försäkringskassan. Aktuella belopp 2015

Basbelopp

Prisbasbeloppet (PBB)	44 500 kr

Sjukpenninggrundande inkomst (SGI)

Gäller från och med 2015-01-01

År	
SGI högstvid 80% och 75%	333700 kr
SGI lägst vid 80% och 75%	10700
Dag	
Kalenderdagsberäknad sjukpenning, högst vid 80 %	709 kr
Kalenderdagsberäknad sjukpenning, högst vid 75 %	665
Kalenderdagsberäknad sjukpenning, lägst vid 80 %	23
Kalenderdagsberäknad sjukpenning, lägst vid 75 %	21
Kalenderdagsberäknad sjukpenning vid hel arbetslöshet, högst	486 kr

Sjukförsäkring

Hel sjukersättning i form av garantiersättning år		106 800
månad		8 900
Hel aktivitetsersättning i form av garantiersättning		
	år	månad
Innan 21 år	93 450	7 788
Mellan 21 och 23 år	95 675	7 973
Mellan 23 och 25 år	97 900	8 158
Mellan 25 och 27 år	100 125	8 344
Mellan 27 och 29 år	102 350	8 529
Mellan 29 och 30 år	104 575	8 715
Max hel inkomstrelaterad Sjuk- eller Aktivitetsersättning		
	213 600	17 800

Fribelopp vid arbete med sjukersättning (steglös avräkning) Gäller personer som har beslut om sjukersättning tills vidare, enligt reglerna före den 1 juli 2008

Grad av sjukersättning	Fribelopp
Hel sjukersättning	44 500 kronor(1prisbasbelopp)
3/4 sjukersättning	115 700 kronor(2,6 prisbasbelopp)
Halv sjukersättning	186 900 kronor(4,2 prisbasbelopp)
1/4 sjukersättning	258 100 kronor (5,8 prisbasbelopp)

Barn och familj

Underhållsstöd	1273 kr/månad
Förlängt underhållsstöd för studerande	1273 kr/månad

Barnbidrag och flerbarnstillägg

	barnbidrag	flerbarnstillägg	summa
1 barn	1050	-	1050
2 barn	2100	150	2250
3 barn	3150	604	3754
4 barn	4200	1614	5814
5 barn	5250	2864	8114
6 barn	6300	4114	10 414

Föräldrapenning

Sjukpenninggrundande inkomst vid beräkning av föräldrapenning, per år högst	445 000 kr
Per dag:	
Enligt sjukpenninggrundande inkomst (SGI) högst	946 kr
Grundnivå	225
Lägstanivå för barn födda från och med 1 juli 2006	180
Lägstanivå	60

Funktionsnedsättning

Vårdbidrag			år	månad
Vårdbidrag	helt	250%	111 250	9 271
Vårdbidrag	tre fjärdedels	187,5%	83 438	6 953
Vårdbidrag	halvt	125%	55 625	4 635
Vårdbidrag	en fjärdedels	62,5%	27 813	2 318
Vårdbidrag merkostnader		18%	8 010	668
		36%	16 020	1335
		53%	23 585	1965
		69%	30 705	2559
Handikappersättning		36%	16 020	1335
		53%	25 385	1965
		69%	30 705	2559
Assistansersättning timbelopp				284 kr
högsta möjliga timbelopp				318 kr

Prisbasbelopp inkomstår 2015: 44500.

Grundavdrag enligt Wikipedia:

Beräkning av grundavdraget[2]

TI från	**TI till**	**Grundavdraget**
	0,99 PBB	0,423 PBB
0,99 PBB	2,72 PBB	0,423 PBB + 0,2 x (TI - 0,99 PBB)
2,72 PBB	3,11 PBB	0,77 PBB
3,11 PBB	7,88 PBB	0,77 PBB - 0,1 x (TI - 3,11 PBB)
7,88 PBB		0,293 PBB

Med PBB= 44500:

	44055	18823
44055	121040	18823+0,2x (121040-44055)= 18823+76985x0,2= 18823+15397= 34220
121040	138395	34265
138395	350660	34265- 0,1x (350260-138395)= 34265-0,1x211865= 34265-21186= 13079
350660		13038

Grundavdrag enligt Swedbank. 2015

Grundavdrag för den som inte har fyllt 65 år vid årets in gång
Kronor/år

Taxerad inkomst	Grundavdrag
- 44 000	18 900
44 100 - 121 000	18 900 - 34 300
121 100 - 138 300	34 300
138 400 - 350 600	34 300 - 13 100
350 700 -	13 100

Skatteverket anger inte den tabell som Wikipedia har och lagrummet.se visar upp lag om inkomstskatt utan förändringar som skett genom åren.

Därför måste Wikipedias tabell kontrolleras så som gjorts nu.

Wikipedias tabell torde vara riktig.

Med kommunala skatter 33% 2015

Kommunalskatt

Taxerad inkomst	Marginalskatt på kommunalskatt
44100 - 12100	26,4%
138400 - 350600	36,3”
Tax. ink. Statlig skatt	**Marginalskatt på statlig skatt**
443200-629200	20%
över 629200	25%

Brutpunkter för statlig skatt, beskttningsbar inkomst:
nedre brytpunkt 430200
vre brytpunkt 616100

Avtrappning av bostadsbidrag 2015.

(Kopia av försäkringskassans texter. å är ersatt med en punkt)
Barnfamiljernas bostadsbidrag trappas av med 20% av stigande inkomst.

Faktablad: Bostadsbidrag Uppdaterad: 2015-02-05. FK 4062-D_Fa

Tabeller och exempel
Det är allts. dina inkomster, dina bostadskostnader, bostadens storlek, hur m.nga barn du har och var barnen bor som avgör om du har rätt till bostadsbidrag och hur mycket du i s. fall kan f..

Högsta bidragsgrundande inkomst
De här tv. tabellerna visar den högsta inkomst du eller din maka, make eller sambo kan ha för att ha rätt till bostadsbidrag. Den inkomst som Försäkringskassan tar hänsyn till när vi beräknar bidraget kallas bidragsgrundande inkomst. Normalt är det helt enkelt vad du tjänar före skatt, men det finns en del speciella regler för till exempel vilka avdrag du f.r göra.

Tabell 1 gäller för ensamst.ende och gifta par eller sambor som b.da har en inkomst som är högre än 58 500 kronor om .ret. Det är er sammanlagda inkomst som räknas och vilka
andra inkomster som är bidragsgrundande.

Tabell 1
Om du har är den högsta bidragsgrundande inkomsten per år
ett barn 318 000 kronor
två barn 366 000 kronor
tre barn 426 000 kronor

Tabell 2 gäller för gifta par och sambor där b.da eller en av er har en inkomst som är högst 58 500 kronor om .ret. Här ska ni bara räkna med inkomsten för den av er som har den högsta inkomsten.

Tabell 2
Om du har är den högsta bidragsgrundande inkomsten per år
ett barn 259 500 kronor
två barn 307 500 kronor
tre barn 367 500 kronor

S. minskas bidraget när du tjänar över gränsen
Om du tjänar under gränserna i tabell 1 eller 2 men mer än 117 000 kronor om .ret (för makar 58 500 kronor vardera) minskas bidraget med 20 procent av vad du tjänar utöver 117 000 respektive 58 500 kronor.

Exempel ensamst.ende
Du tjänar 135 000 kronor per .r
135 000 – 117 000 = 18 000
20 % x 18 000 = 3 600
Dela 3 600 med 12 = 300
Du f.r 300 kronor mindre i m.naden i bidrag

Bidragsgrundande bostadskostnad
De bostadskostnader du har rätt till bidrag för kallas bidragsgrundande bostadskostnad. Hur hög den högsta bidragsgrundande bostadskostnaden är beror p. hur m.nga barn du har.

Bostadskostnader upp till 1 400 kronor kan du inte f. bidrag för.

Det finns ett tak för hur stora bostadskostnader som kan vara bidragsgrundande, och det finns ett tak för hur stor bostadsyta du kan f. bidrag för. Men det finns ocks. en garantiniv. som gör att du alltid f.r ersättning för bostadskostnader upp till ett visst belopp.

Bostadskostnad
Tabell 3 Högsta bidragsgrundande bostadskostnad
Om du har är den högsta bidragsgrundande bostadskostnaden per månad
ett barn 5 300 kronor
två barn 5 900 kronor
tre barn 6 600 kronor

Bostadsyta
Tabell 4 Största bostadsyta som ger rätt till bidrag
Om du har kan du få bidrag för en bostadsytapå (antal kvadratmeter)
ett barn 80
två barn 100
tre barn 120
fyra barn 140
fem eller flera barn 160

Garantiniv.
Garantiniv.n innebär att du alltid f.r räkna med kostnader upp till ett visst belopp när du söker bidrag, även om regeln som begränsar bostadsytan ger dig en lägre beräknad bostadskostnad än s.. Men du f.r först.s aldrig räkna med mer än vad du faktiskt har för bostadskostnad.

Tabell 5 Garantiniv. – bostadskostnad du f.r ersättning för oavsett bostadsyta
Om du har är garantinivån
ett barn 3 000 kronor
två barn 3 300 kronor
tre barn 3 600 kronor
fyra barn 3 900 kronor
fem eller flera barn 4 200 kronor

Exempel p. hur du kan räkna ut den bidragsgrundande bostadskostnaden
Karin och Lasse har tv. barn. De hyr en bostad p. 140 kvadratmeter. M.nadshyran är 4 000 kronor. Eftersom de bara kan f. bidrag för 100 kvadratmeter, räknas deras bostadskostnad fram s. här:
100/140 x 4 000 = 2 857 kronor

Men eftersom garantiniv.n för en familj medtv. barn är 3 300 kronor f.r Karin och Lasseen bidragsgrundande bostadskostnad p. 3 300 kronor per m.nad.

Du hittar mer information om bostadsyta och hur bostadskostnader beräknas i faktabladet ”Bostadsbidrag – bostad och bostadskostnader”.

Maximalt bidrag
Hur mycket du maximalt kan f. i bidrag beror p. om du har v.rdnaden om barnet, hur m.nga barn du har och hur mycket de bor hos dig.

Tabell 6 Maximalt bostadsbidrag när du har v.rdnaden om barnet, och barnet bor mest hos dig och är folkbokfört p. din adress
Om du har kan du högst få
ett barn 3 400 kronor
två barn 4 200 kronor
tre eller flera barn 5 200 kronor

Tabell 7 Maximalt bostadsbidrag när barnet eller barnen bor hos dig ibland eller inte är folkbokförda hos dig (tidvis boende)
Om du har kan du högst få
ett barn 2 200 kronor
två barn 2 600 kronor
tre eller flera barn 3 000 kronor

Om du är inneboende
Bor du inneboende hos n.gon annan gäller andra regler. Du m.ste ha v.rdnaden om barnet, och du kan maximalt f.:

Tabell 8. Maximalt bostadsbidrag om du är inneboende
Om du är inneboende och har får du maximalt
ett barn 1 500 kronor
två barn 2 000 kronor
tre eller flera barn 2 600 kronor

Förr fanns tabeller över bostadsbidrag för olika barnantal och olika inkomster.
De går inte att finna nu.

Maximalt bidrag
Hur mycket du maximalt kan f. i bidrag beror p. om du har v.rdnaden om barnet, hur m.nga barn du har och hur mycket de bor hos dig.

Tabell 6 Maximalt bostadsbidrag när du har v.rdnaden om barnet, och barnet bor mest hos dig och är folkbokfört p. din adress

Om du har	kan du högst få	Avtrappningsstråcka med avdrag 20%
ett barn 3 400 kronor =	40 800 kr per år	204 000 kr
två barn 4 200 kronor =	50 400 kr per år	252 000
tre eller flera 5 200 kronor =	62400 kr per år	312 000

Avtrappning sker från inkomst 117 000. Det vill säga att bidragen är slutavtrappade vid inkomster:

ett barn	321 000 kr
två barn	369 000
tre eller flera barn	429 000

upp till dessa inkomster kan uppstå en marginaleffekt på 20% för avtrappning av bostadsbidrag.

Jobbskatteavdraget.

I lagtexter kan man finna följande, men har det blivit ändringar?

“Jobbskatteavdrag för personer som inte har fyllt 65 år
7 § För dem som vid beskattningsårets ingång inte har fyllt65 år uppgår skattereduktionen för summan av arbetsinkomster beräknade enligt 6 § till följande belopp.

Arbetsinkomst som beskattas i Sverige	**Skattereduktion**
överstiger inte 0,91 prisbasbelopp	skillnaden mellan arbetsinkomsterna och grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt
överstiger 0,91 men inte 2,94 prisbasbelopp	skillnaden mellan å ena sidan summan av 0,91 prisbasbelopp och 33,2 procent av arbetsinkomsterna mellan 0,91 och 2,94 prisbasbelopp och å andra sidan grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt
överstiger 2,94 men inte 8,08 prisbasbelopp	skillnaden mellan å ena sidan summan av 1,584 prisbasbelopp och 11,1 procent av arbetsinkomsterna mellan 2,94 och 8,08 prisbasbelopp och å andra sidan grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt
överstiger 8,08 prisbasbel.	skillnaden mellan 2,155 prisbasbelopp och grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt

Lag (2013:960). “

Skatteverket har inget om jobbskatteavdrag för inkomstår 2015.

Avdraget är i lagen formulerat som procent av prisbasbelopp. och är besvärligt att räkna ut med ledning av det.

I skatteverkets skatteuträkningsbroschyr SKV425 för inkomstår 2014 finns på sidan 28 följande:

“ Så här räknar du ut jobbskatteavdraget om du är född 1949 eller senare

1. Underlaget (arbetsinkomsten) är högst 40 404 kr
Underlaget minskas med ditt grundavdrag, se T. Skill- naden multiplicerar du med skattesatsen i din hemorts- kommun. Resultatet är ditt jobbskatteavdrag.

2. Underlaget (arbetsinkomsten) överstiger 40 404 kr men inte 130 536 kr.
33,2 % av den del av underlaget som överstiger 40 404 kr summeras med 40 404 kr. Minska summan med ditt grund- avdrag, se T.

Skillnaden multiplicerar du med skattesatsen i din hemortskommun. Resultatet är ditt jobbskatteavdrag.

3. Underlaget (arbetsinkomsten) överstiger 130 536 kr men inte 358 752 kr
11,1 % av den del av underlaget som överstiger 130 536 kr summeras med 70 329,6. Minska summan med ditt grund- avdrag, se T. Skillnaden multiplicerar du med skattesatsen i din hemortskommun. Resultatet är ditt jobbskatteavdrag.

4. Underlaget (arbetsinkomsten) överstiger 358 752 kr
Minska 95 682 med ditt grundavdrag, se T. Skillnaden multiplicerar du med skattesatsen i din hemortskommun. Resultatet är ditt jobbskatteavdrag.
Jobbskatteavdraget får inte överstiga den kommunala inkomstskatten. Genom att vissa andra skattereduktioner räknas av före jobbskatteavdraget, t.ex. skattereduktion för allmän pensionsavgift, kan detta innebära att du inte kan tillgodogöra dig hela det uträknade jobbskatteavdraget. Detta gäller särskilt vid inkomster under ca 60 000 kr. “

.Inkomståret 2014 var prisbasbeloppet 44400 kr
0,91 prisbasbelopp blir 40404
2,94 prisbasbelopp blir130536
8,08 prisbasbelopp blir 358752 vilket tyder på att lagtexten stämmer.

Med prisbasbelopp 2015 44500 kr:
0,91 prisbasbelopp blir 40495 = 3375/månad
2,94 prisbasbelopp blir 130830 = 10903/månad
8,08 prisbasbelopp blir 359560 = 29963/månad

På internet kan man hitta “Ekonomifakta”

Om oss , som har redovisningar om skatter, bl a jobbskatteavdraget

Jobbskatteavdraget år 2015

Skattesänkning, kr/månad

Månadslön	**Jobbskatteavdrag, kr/mån**	**det blir kr/år**
0	0	
1000	0	
2000	0	
3000	248	2976
3375		
4000	471	5652
5000	660	7920
6000	705	8460
7000	747	8964
8000	790	9480
9000	832	9984
10000	874	10488
10903		
11000	968	11676
12000	1017	12204
13000	1085	13020
14000	1152	13824
15000	1220	14640
16000	1287	15444
17000	1355	16620
18000	1422	17084
19000	1490	17880
20000	1557	18684
21000	1625	19500
22000	1692	20304
23000	1759	21108
24000	1827	21924
25000	1894	22728
26000	1962	23544
27000	2029	24348
28000	2097	25164
29000	2164	25968
29963		
30000	2207	26484

31000	2207	26484 kr
32000	2207	
33000	2207	
34000	2207	
35000	2207	
36000	2207	
37000	2207	
38000	2207	
39000	2207	
40000	2207	
41000	2207	
42000	2207	
43000	2207	
44000	2207	
45000	2207	
46000	2207	
47000	2207	
48000	2207	
49000	2207	
50000	2207	

Marginaleffekten mellan inkomst 5000 och 10000 kr per månad

Jobbskatteavdraget vid årsinkomst	5000x12 kr:	7920 kr
	10000x12 kr	10488 kr
skillnad i avdrag		2568 kr
inkomstskillnaden är		60000 kr
marginaleffekten blir		**4,28%**

Marginaleffekten mellan inkomst 11000 och 30000 kr per månad

Jobbskatteavdraget vid årsinkomst	11000x12 kr:	11676 kr
	30000x12 kr	26484 kr
skillnad i avdrag		14808 kr
inkomstskillnaden är		228000 kr
marginaleffekten blir		**6,495%**

Skillnaden mellan procentsatserna är 2,215%

Marginaleffekter av skatt och bidrag. 2015

Marginaleffekten vid inkomster över 130 830 kr/år = 10 903 kr/ månad : upp till 29 217 kr/mån = 350 600 kr/år:
på kommunalskattenskatten 36,3" minus på jobbavdraget 6,5% = 29,8 %

Marginaleffekten vid inkomster över 350 600 kr/år = 29 217 kr/ månad : upp till 30 000 kr/mån = 360 000 kr/år:
på kommunalskattenskatten 33% minus jobbavdrag 6,5%= 26,5%

Marginaleffekten vid inkomster över 360 000 kr/år = 30 000 kr/ månad : upp till 36 993 kr/mån = 443 200 kr/år:
på kommunalskattenskatten 33%

På grund av statliga skatten
Marginaleffekten vid inkomster över 443 200 kr/år = 36 993 kr/ månad kr: upp till 629 200/år = 52 433 kr/mån : kommunalskatt 33% plus statlig skatt 20% = 53%

På grund av den s k värnskatten
Marginaleffekten vid inkomster över 629 200 kr/år = 52433/månad : kommunalskatt 33% plus statlig skatt 25% = 58%

Marginaleffekter av avtrappninga av bostadsbidrag, 20%, kan förekomma för inkomster upp till

ett barn	**321 000 kr**
två barn	**369 000**
tre eller flera barn	**429 000**

Slutavtrappning har skett medan marginaleffekten för övrigt är 29,8-33%, tillsammans med 20% för bobidrag 49,8 - 53%
Se utredning det följande.

Jobbskatteavdraget år 2015

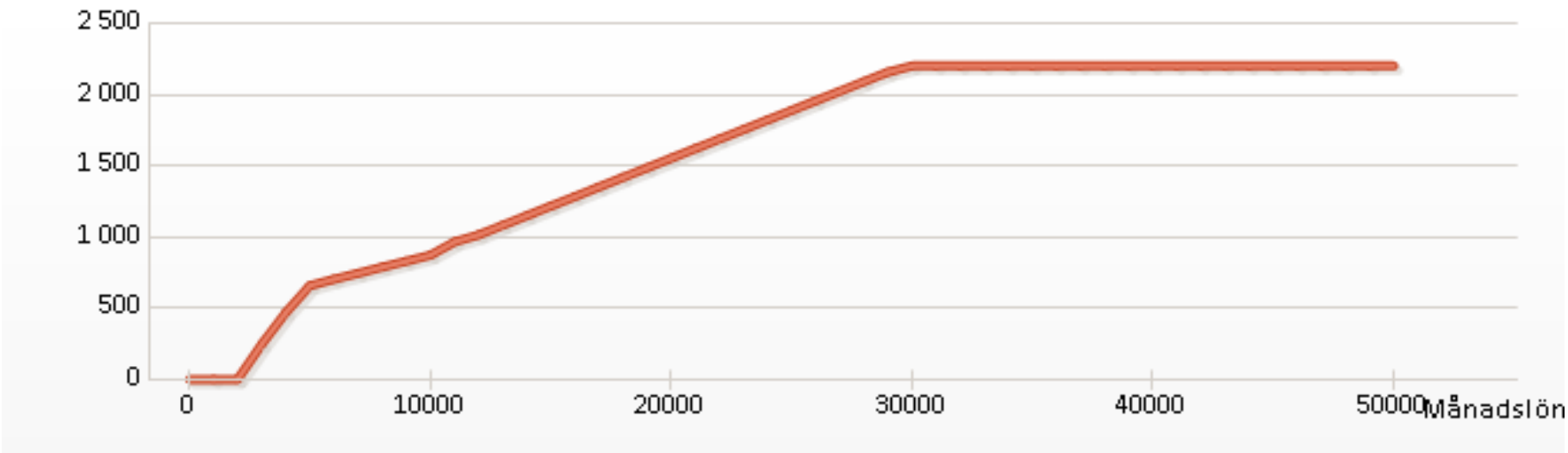

Jobbskatteavdrag, kr/mån

Källa: Finansdepartementet samt beräkningar av Ekonomifakta
Beräkningarna baseras på en genomsnittlig kommunalskatt på 31,99 procent.

ekonomifakta

Marginalskatt år 2015

Procent

röd Pension, född 1948 eller tidigare

brun Övriga inkomster, under 65 år

blå Arbetsinkomster

Källa: Finansdepartementet samt beräkningar av Ekonomifakta
Beräkningarna baseras på en genomsnittlig kommunalskattesats på 31,99 procent samt en begravningsavgift på 0,22 procent. Den höga marginalskattespiken precis i början av inkomstskalan beror på pensionsavgiften som inte reduceras bort helt för ett smalt intervall. Av diagramtekniska skäl har vissa mindre variationer i marginalskatten utjämnats. Dessa små variationer uppkommer bland annat på grund av grundavdragets avtrappning.

ekonomifakta Om oss

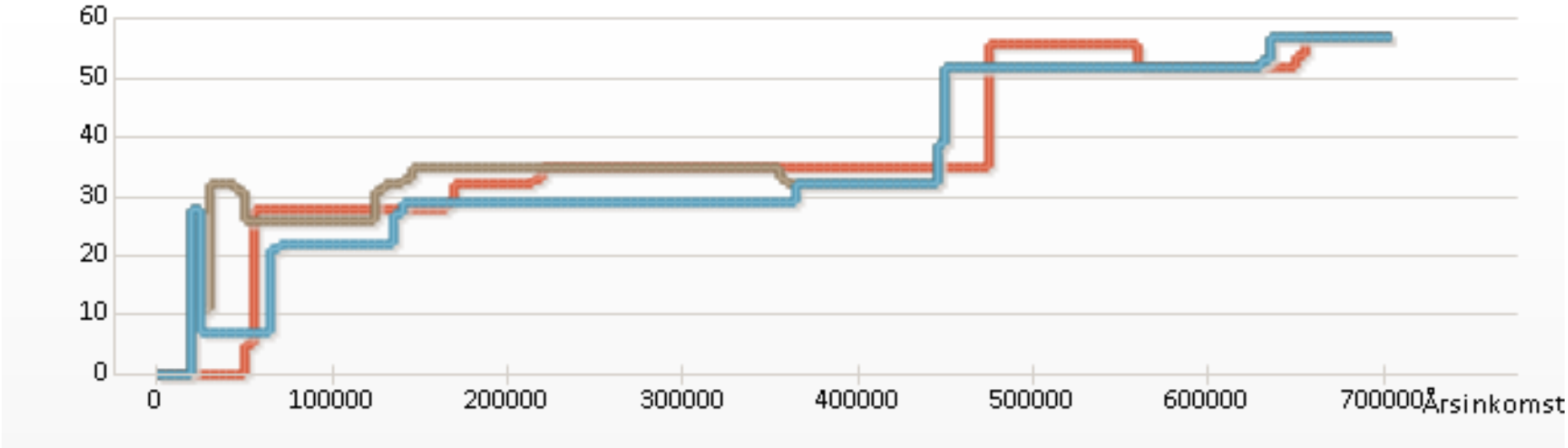

Tabeller för grundavdrag och preliminärskatt inkomståret 2015

Från skatteverket i april 2015

Grundavdrag 2015. Bilaga 1 (ej pensionärer)

För personer som ej är pensionärer

Fast. ink från	till	Grundavdrag
0	18800	tax ink
18900	44400	18900
44500	44900	19000
45000	45400	19100
45500	45900	19200
46000	46400	19300
46500	46900	19400
47000	47400	19500
47500	47900	19600
48000	48400	19700
48500	48900	19800
49000	49400	19900
49500	49900	20000
50000	50400	20100
50500	50900	20200
51000	51400	20300
51500	51900	20400
52000	52400	20500
52500	52900	20600
53000	53400	20700
53500	53900	20800
54000	54400	20900
54500	54900	21000
55000	55400	21100
55500	55900	21200
56000	56400	21300
56500	56900	21400
57000	57400	21500
57500	57900	21600
58000	58400	21700
58500	58900	21800
59000	59400	21900
59500	59900	22000
60000	60400	22100
60500	60900	22200
61000	61400	22300
61500	61900	22400
62000	62400	22500
62500	62900	22600
63000	63400	22700
63500	63900	22800
64000	64400	22900
64500	64900	23000
65000	65400	23100
65500	65900	23200
66000	66400	23300
66500	66900	23400
67000	67400	23500
67500	67900	23600
68000	68400	23700
68500	68900	23800
69000	69400	23900
69500	69900	24000
70000	70400	24100
70500	70900	24200
71000	71400	24300
71500	71900	24400
72000	72400	24500
72500	72900	24600
73000	73400	24700
73500	73900	24800
74000	74400	24900
74500	74900	25000
75000	75400	25100
75500	75900	25200
76000	76400	25300
76500	76900	25400
77000	77400	25500
77500	77900	25600
78000	78400	25700
78500	78900	25800
79000	79400	25900
79500	79900	26000
80000	80400	26100
80500	80900	26200

Fast. ink från till Grundavdrag
81000 81400 26300
81500 81900 26400
82000 82400 26500
82500 82900 26600
83000 83400 26700
83500 83900 26800
84000 84400 26900
84500 84900 27000
85000 85400 27100
85500 85900 27200
86000 86400 27300
86500 86900 27400
87000 87400 27500
87500 87900 27600
88000 88400 27700
88500 88900 27800
89000 89400 27900
89500 89900 28000
90000 90400 28100
90500 90900 28200
91000 91400 28300
91500 91900 28400
92000 92400 28500
92500 92900 28600
93000 93400 28700
93500 93900 28800
94000 94400 28900
94500 94900 29000
95000 95400 29100
95500 95900 29200
96000 96400 29300
96500 96900 29400
97000 97400 29500
97500 97900 29600
98000 98400 29700
98500 98900 29800
99000 99400 29900
99500 99900 30000
100000 100400 30100
100500 100900 30200
101000 101400 30300
101500 101900 30400
102000 102400 30500
102500 102900 30600
103000 103400 30700
103500 103900 30800
104000 104400 30900
104500 104900 31000
105000 105400 31100
105500 105900 31200
106000 106400 31300
106500 106900 31400
107000 107400 31500
107500 107900 31600
108000 108400 31700
108500 108900 31800
109000 109400 31900
109500 109900 32000
110000 110400 32100
110500 110900 32200
111000 111400 32300
111500 111900 32400
112000 112400 32500
112500 112900 32600
113000 113400 32700
113500 113900 32800
114000 114400 32900
114500 114900 33000
115000 115400 33100
115500 115900 33200
116000 116400 33300
116500 116900 33400
117000 117400 33500
117500 117900 33600
118000 118400 33700
118500 118900 33800
119000 119400 33900
119500 119900 34000

Fast. ink från till Grundavdrag
120000 120400 34100
120500 120900 34200
121000 139000 34300
139100 140000 34200
140100 141000 34100
141100 142000 34000
142100 143000 33900
143100 144000 33800
144100 145000 33700
145100 146000 33600
146100 147000 33500
147100 148000 33400
148100 149000 33300
149100 150000 33200
150100 151000 33100
151100 152000 33000
152100 153000 32900
153100 154000 32800
154100 155000 32700
155100 156000 32600
156100 157000 32500
157100 158000 32400
158100 159000 32300
159100 160000 32200
160100 161000 32100
161100 162000 32000
162100 163000 31900
163100 164000 31800
164100 165000 31700
165100 166000 31600
166100 167000 31500
167100 168000 31400
168100 169000 31300
169100 170000 31200
170100 171000 31100
171100 172000 31000
172100 173000 30900
173100 174000 30800
174100 175000 30700
175100 176000 30600
176100 177000 30500
177100 178000 30400
178100 179000 30300
179100 180000 30200
180100 181000 30100
181100 182000 30000
182100 183000 29900
183100 184000 29800
184100 185000 29700
185100 186000 29600
186100 187000 29500
187100 188000 29400
188100 189000 29300
189100 190000 29200
190100 191000 29100
191100 192000 29000
192100 193000 28900
193100 194000 28800
194100 195000 28700
195100 196000 28600
196100 197000 28500
197100 198000 28400
198100 199000 28300
199100 200000 28200
200100 201000 28100
201100 202000 28000
202100 203000 27900
203100 204000 27800
204100 205000 27700
205100 206000 27600
206100 207000 27500
207100 208000 27400
208100 209000 27300
209100 210000 27200
210100 211000 27100
211100 212000 27000
212100 213000 26900
213100 214000 26800
214100 215000 26700

Fast. ink från till Grundavdrag
215100 216000 26600
216100 217000 26500
217100 218000 26400
218100 219000 26300
219100 220000 26200
220100 221000 26100
221100 222000 26000
222100 223000 25900
223100 224000 25800
224100 225000 25700
225100 226000 25600
226100 227000 25500
227100 228000 25400
228100 229000 25300
229100 230000 25200
230100 231000 25100
231100 232000 25000
232100 233000 24900
233100 234000 24800
234100 235000 24700
235100 236000 24600
236100 237000 24500
237100 238000 24400
238100 239000 24300
239100 240000 24200
240100 241000 24100
241100 242000 24000
242100 243000 23900
243100 244000 23800
244100 245000 23700
245100 246000 23600
246100 247000 23500
247100 248000 23400
248100 249000 23300
249100 250000 23200
250100 251000 23100
251100 252000 23000
252100 253000 22900
253100 254000 22800
254100 255000 22700
255100 256000 22600
256100 257000 22500
257100 258000 22400
258100 259000 22300
259100 260000 22200
260100 261000 22100
261100 262000 22000
262100 263000 21900
263100 264000 21800
264100 265000 21700
265100 266000 21600
266100 267000 21500
267100 268000 21400
268100 269000 21300
269100 270000 21200
270100 271000 21100
271100 272000 21000
272100 273000 20900
273100 274000 20800
274100 275000 20700
275100 276000 20600
276100 277000 20500
277100 278000 20400
278100 279000 20300
279100 280000 20200
280100 281000 20100
281100 282000 20000
282100 283000 19900
283100 284000 19800
284100 285000 19700
285100 286000 19600
286100 287000 19500
287100 288000 19400
288100 289000 19300
289100 290000 19200
290100 291000 19100
291100 292000 19000
292100 293000 18900
293100 294000 18800

Fast. ink från till Grundavdrag
294100 295000 18700
295100 296000 18600
296100 297000 18500
297100 298000 18400
298100 299000 18300
299100 300000 18200
300100 301000 18100
301100 302000 18000
302100 303000 17900
303100 304000 17800
304100 305000 17700
305100 306000 17600
306100 307000 17500
307100 308000 17400
308100 309000 17300
309100 310000 17200
310100 311000 17100
311100 312000 17000
312100 313000 16900
313100 314000 16800
314100 315000 16700
315100 316000 16600
316100 317000 16500
317100 318000 16400
318100 319000 16300
319100 320000 16200
320100 321000 16100
321100 322000 16000
322100 323000 15900
323100 324000 15800
324100 325000 15700
325100 326000 15600
326100 327000 15500
327100 328000 15400
328100 329000 15300
329100 330000 15200
330100 331000 15100
331100 332000 15000
332100 333000 14900
333100 334000 14800
334100 335000 14700
335100 336000 14600
336100 337000 14500
337100 338000 14400
338100 339000 14300
339100 340000 14200
340100 341000 14100
341100 342000 14000
342100 343000 13900
343100 344000 13800
344100 345000 13700
345100 346000 13600
346100 347000 13500
347100 348000 13400
348100 349000 13300
349100 350000 13200
350100 13100

Tabellen visar att grundavdraget ökar med 20% i ett skikt vid låga inkmster

Grundavdragstabell för inkomståret 2014 för personer födda 1948 eller tidigare: se skatteverket

Skattetabeller för beräkning av preliminär A-skatt 2015

Information om beräkning av skatteavdrag

Vilken skattetabell (kommunal skattesats) ska jag använda?

Skattetabell för beräkning av skatteavdrag för år 2015

Arbetsgivare gör skatteavdrag vid varje utbetalningstillfälle. På inkomst som är huvudinkomst görs skatteavdrag enligt tabell eller enligt beslut från Skatteverket. På ersättningar som inte är huvudinkomst görs skatteavdrag med 30 procent. Skatteavdrag ska inte göras om den sammanlagda ersättningen till arbetstagaren beräknas bli lägre än 1 000 kronor under året.

Kolumnindelning

I de lägsta inkomstskikten blir skatteavdraget större om allmän pensionsavgift ska betalas på inkomsten. Denna avgift betalas av personer som är födda 1938 eller senare. Skattereduktionen för arbetsinkomster (jobbskatteavdrag) påverkar också kolumnindelningen eftersom storleken på reduktionen är beroende av om den skattskyldige är över eller under 65 år vid inkomstårets ingång och också av hur stora inkomsterna är.

Tabellerna innehåller sex olika kolumner. Samma skatteavdrag kan förekomma i vissa inkomstskikt i fler än en kolumn.

Kolumn 1 avser löner, arvoden och liknande ersättningar till den som är född 1950 eller senare. Allmän pensionsavgift ska betalas och inkomsten ger rätt till jobbskatteavdrag.

Kolumn 2 avser sådana inkomster (t.ex. pensioner) till den som är född 1949 eller tidigare, som inte är underlag för allmän pensionsavgift och inte ger rätt till jobbskatteavdrag.

Kolumn 3 avser löner, arvoden och liknande ersättningar till den som är född 1938–1949. Allmän pensionsavgift ska betalas och inkomsten ger rätt till ett högre jobbskatteavdrag än enligt kolumn 1.

Kolumn 4 avser löner, arvoden och liknande ersättningar till den som är född 1937 eller tidigare. Allmän pensionsavgift ska inte betalas. Inkomsten ger samma rätt till jobbskatteavdrag som enligt kolumn 3.

Kolumn 5 avser andra pensionsgrundande ersättningar än löner m.m., t.ex. ersättning från arbetslöshetskassa och egen arbetsskadelivränta, till den som är född 1938 eller senare. Allmän pensionsavgift ska betalas på inkomsten men denna ger inte rätt till jobbskatteavdrag.

Kolumn 6 avser sådana inkomster (t.ex. pensioner) till den som är född 1950 eller senare, som inte är underlag för allmän pensionsavgift och inte ger rätt till jobbskatteavdrag.

Tabell 33 Skatteavdrag för månadslön 2015

Lön kr Preliminär skatt för kolumn

	1	2	3	4	5	6
1 - 1500	0	0	0	0	0	0
1501 - 1600	108	0	108	0	108	8
1601 - 1700	118	0	116	0	118	41
1701 - 1800	127	0	125	0	127	74
1801 - 1900	137	0	133	0	137	107
1901 - 2000	146	0	141	0	146	140
2001 - 2100	156	0	150	0	173	173
2101 - 2200	157	0	150	0	206	206
2201 - 2300	167	0	158	0	239	239
2301 - 2400	176	0	166	0	272	272
2401 - 2500	186	0	175	0	305	305
2501 - 2600	195	0	183	0	338	338
2601 - 2700	205	0	191	0	371	371
2701 - 2800	214	0	200	0	404	404
2801 - 2900	215	0	200	0	437	437
2901 - 3000	225	0	208	0	470	470
3001 - 3100	235	0	216	0	503	503
3101 - 3200	244	0	225	0	536	536
3201 - 3300	254	0	233	0	569	569
3301 - 3400	263	0	241	0	602	602
3401 - 3500	264	0	241	0	635	635
3501 - 3600	274	0	250	0	668	668
3601 - 3700	283	0	258	0	701	701
3701 - 3800	293	0	266	0	726	726
3801 - 3900	302	0	275	0	753	753
3901 - 4000	311	0	283	0	778	778
4001 - 4100	312	0	283	0	805	805
4101 - 4200	322	27	292	1	833	833
4201 - 4300	331	57	302	2	858	858
4301 - 4400	340	88	311	3	885	885
4401 - 4500	349	115	320	4	910	910
4501 - 4600	359	145	330	5	937	937
4601 - 4700	360	173	331	6	965	965
4701 - 4800	369	203	340	7	990	990
4801 - 4900	378	233	350	8	1017	1017
4901 - 5000	387	261	359	9	1042	1042
5001 - 5100	405	291	368	10	1069	1069
5101 - 5200	427	321	378	11	1097	1097
5201 - 5300	449	349	387	12	1122	1122
5301 - 5400	472	379	388	13	1149	1149
5401 - 5500	494	407	398	14	1174	1174
5501 - 5600	516	437	407	15	1201	1201
5601 - 5700	538	467	417	17	1229	1229
5701 - 5800	560	495	426	18	1254	1254
5801 - 5900	583	525	435	19	1281	1281
5901 - 6000	605	552	436	20	1306	1306
6001 - 6100	627	583	446	21	1333	1333
6101 - 6200	649	613	455	22	1361	1361
6201 - 6300	671	640	465	23	1386	1386
6301 - 6400	694	671	474	24	1413	1413
6401 - 6500	716	701	483	25	1438	1438
6501 - 6600	738	728	484	26	1465	1465
6601 - 6700	760	759	494	27	1493	1493
6701 - 6800	782	786	503	28	1518	1518
6801 - 6900	805	816	513	29	1545	1545
6901 - 7000	827	847	522	30	1570	1570
7001 - 7100	849	874	531	31	1597	1597
7101 - 7200	871	904	532	32	1625	1625
7201 - 7300	893	935	542	34	1650	1650
7301 - 7400	916	962	551	35	1677	1677
7401 - 7500	938	992	561	36	1702	1702
7501 - 7600	960	1020	570	37	1729	1729
7601 - 7700	982	1050	579	38	1757	1757
7701 - 7800	1004	1080	589	39	1782	1782
7801 - 7900	1027	1108	590	40	1809	1809
7901 - 8000	1049	1138	599	41	1834	1834
8001 - 8100	1071	1168	609	42	1861	1861
8101 - 8200	1093	1196	618	43	1889	1889
8201 - 8300	1115	1226	627	44	1914	1914
8301 - 8400	1138	1254	637	45	1941	1941
8401 - 8500	1160	1284	638	46	1966	1966
8501 - 8600	1182	1314	647	47	1993	1993
8601 - 8700	1204	1342	657	48	2021	2021
8701 - 8800	1226	1372	666	49	2046	2046
8801 - 8900	1249	1399	675	50	2073	2073
8901 - 9000	1271	1430	685	52	2098	2098

Lön kr	Preliminär skatt för kolumn 1	2	3	4	5	6
9001 - 9100	1293	1460	686	53	2125	2125
9101 - 9200	1315	1487	695	54	2153	2153
9201 - 9300	1337	1518	705	55	2178	2178
9301 - 9400	1360	1548	714	56	2205	2205
9401 - 9500	1382	1575	724	57	2230	2230
9501 - 9600	1404	1606	733	58	2257	2257
9601 - 9700	1426	1633	734	59	2285	2285
9701 - 9800	1448	1663	743	60	2310	2310
9801 - 9900	1471	1694	753	61	2337	2337
9901 - 10000	1493	1721	762	62	2362	2362
10001 - 10100	1515	1751	772	63	2389	2389
10101 - 10200	1538	1782	781	64	2422	2422
10201 - 10300	1560	1809	790	65	2455	2455
10301 - 10400	1582	1839	791	69	2488	2488
10401 - 10500	1605	1867	801	92	2521	2521
10501 - 10600	1627	1897	810	117	2554	2554
10601 - 10700	1650	1927	820	142	2587	2587
10701 - 10800	1672	1955	829	165	2620	2620
10801 - 10900	1695	1985	838	190	2653	2653
10901 - 11000	1724	2013	839	213	2686	2686
11001 - 11100	1753	2043	849	238	2719	2719
11101 - 11200	1783	2073	858	263	2752	2752
11201 - 11300	1812	2101	868	286	2785	2785
11301 - 11400	1842	2131	877	311	2818	2818
11401 - 11500	1871	2161	886	336	2851	2851
11501 - 11600	1901	2189	887	359	2887	2887
11601 - 11700	1930	2219	897	384	2923	2923
11701 - 11800	1960	2246	906	406	2959	2959
11801 - 11900	1990	2277	916	432	2994	2994
11901 - 12000	2019	2307	925	457	3030	3030
12001 - 12100	2049	2334	934	479	3069	3069
12101 - 12200	2078	2365	936	505	3104	3104
12201 - 12300	2108	2395	945	530	3140	3140
12301 - 12400	2137	2422	954	552	3176	3176
12401 - 12500	2167	2453	964	578	3212	3212
12501 - 12600	2197	2480	973	600	3250	3250
12601 - 12700	2226	2510	983	625	3286	3286
12701 - 12800	2256	2541	992	651	3322	3322
12801 - 12900	2285	2568	993	673	3357	3357
12901 - 13000	2315	2598	1002	698	3393	3393
13001 - 13100	2345	2629	1012	724	3432	3432
13101 - 13200	2374	2656	1021	746	3467	3467
13201 - 13300	2404	2686	1031	771	3503	3503
13301 - 13400	2433	2714	1040	794	3539	3539
13401 - 13500	2463	2744	1041	819	3575	3575
13501 - 13600	2493	2774	1050	844	3613	3613
13601 - 13700	2522	2802	1060	867	3649	3649
13701 - 13800	2552	2835	1069	895	3685	3685
13801 - 13900	2581	2868	1079	923	3720	3720
13901 - 14000	2611	2901	1088	951	3756	3756
14001 - 14100	2641	2934	1090	979	3795	3795
14101 - 14200	2670	2967	1099	1007	3830	3830
14201 - 14300	2700	3000	1109	1035	3866	3866
14301 - 14400	2729	3033	1118	1063	3902	3902
14401 - 14500	2759	3066	1128	1091	3938	3938
14501 - 14600	2789	3099	1137	1119	3976	3976
14601 - 14700	2818	3132	1147	1147	4012	4012
14701 - 14800	2848	3165	1175	1175	4048	4048
14801 - 14900	2877	3198	1203	1203	4083	4083
14901 - 15000	2907	3231	1231	1231	4119	4119
15001 - 15100	2936	3264	1259	1259	4158	4158
15101 - 15200	2966	3297	1287	1287	4193	4193
15201 - 15300	2996	3330	1315	1315	4229	4229
15301 - 15400	3025	3363	1343	1343	4265	4265
15401 - 15500	3055	3396	1371	1371	4301	4301
15501 - 15600	3084	3429	1399	1399	4339	4339
15601 - 15700	3114	3462	1427	1427	4375	4375
15701 - 15800	3144	3495	1455	1455	4411	4411
15801 - 15900	3173	3528	1483	1483	4446	4446
15901 - 16000	3203	3561	1511	1511	4482	4482
16001 - 16100	3232	3594	1539	1539	4521	4521
16101 - 16200	3262	3627	1567	1567	4556	4556
16201 - 16300	3292	3660	1595	1595	4592	4592
16301 - 16400	3321	3693	1623	1623	4628	4628
16401 - 16500	3351	3726	1651	1651	4664	4664
16501 - 16600	3380	3759	1679	1679	4702	4702
16601 - 16700	3410	3792	1707	1707	4738	4738
16701 - 16800	3439	3825	1735	1735	4774	4774

Lön kr	Preliminär skatt för kolumn 1	2	3	4	5	6
16801 - 16900	3469	3858	1763	1763	4809	4809
16901 - 17000	3499	3891	1791	1791	4845	4845
17001 - 17100	3528	3924	1819	1819	4884	4884
17101 - 17200	3558	3957	1847	1847	4919	4919
17201 - 17300	3587	3990	1875	1875	4955	4955
17301 - 17400	3617	4023	1903	1903	4991	4991
17401 - 17500	3647	4056	1931	1931	5027	5027
17501 - 17600	3676	4089	1959	1959	5065	5065
17601 - 17700	3706	4122	1987	1987	5101	5101
17701 - 17800	3735	4158	2018	2018	5137	5137
17801 - 17900	3765	4193	2048	2048	5172	5172
17901 - 18000	3795	4229	2079	2079	5208	5208
18001 - 18100	3824	4265	2110	2110	5247	5247
18101 - 18200	3854	4301	2141	2141	5282	5282
18201 - 18300	3883	4336	2171	2171	5318	5318
18301 - 18400	3913	4372	2202	2202	5354	5354
18401 - 18500	3942	4408	2233	2233	5390	5390
18501 - 18600	3972	4444	2264	2264	5428	5428
18601 - 18700	4002	4479	2294	2294	5464	5464
18701 - 18800	4031	4515	2325	2325	5500	5500
18801 - 18900	4061	4551	2356	2356	5535	5535
18901 - 19000	4090	4589	2389	2389	5571	5571
19001 - 19100	4120	4625	2420	2420	5610	5610
19101 - 19200	4150	4661	2451	2451	5645	5645
19201 - 19300	4179	4697	2482	2482	5681	5681
19301 - 19400	4209	4732	2512	2512	5717	5717
19401 - 19500	4238	4768	2543	2543	5753	5753
19501 - 19600	4268	4804	2574	2574	5791	5791
19601 - 19700	4298	4840	2605	2605	5827	5827
19701 - 19800	4327	4875	2635	2635	5863	5863
19801 - 19900	4357	4911	2666	2666	5898	5898
19901 - 20000	4386	4947	2697	2697	5934	5934
20001 - 20200	4446	5021	2761	2761	6008	6008
20201 - 20400	4505	5093	2823	2823	6080	6080
20401 - 20600	4564	5164	2884	2884	6154	6154
20601 - 20800	4623	5236	2946	2946	6226	6226
20801 - 21000	4682	5307	3007	3007	6297	6297
21001 - 21200	4741	5379	3069	3069	6371	6371
21201 - 21400	4801	5450	3130	3130	6443	6443
21401 - 21600	4860	5524	3194	3194	6517	6517
21601 - 21800	4919	5596	3256	3256	6589	6589
21801 - 22000	4978	5667	3317	3317	6660	6660
22001 - 22200	5037	5739	3379	3379	6734	6734
22201 - 22400	5097	5810	3440	3440	6806	6806
22401 - 22600	5156	5882	3502	3502	6880	6880
22601 - 22800	5215	5956	3566	3566	6952	6952
22801 - 23000	5274	6028	3628	3628	7023	7023
23001 - 23200	5333	6099	3689	3689	7097	7097
23201 - 23400	5392	6171	3751	3751	7169	7169
23401 - 23600	5452	6242	3812	3812	7243	7243
23601 - 23800	5511	6314	3874	3874	7315	7315
23801 - 24000	5570	6388	3938	3938	7386	7386
24001 - 24200	5629	6459	3999	3999	7460	7460
24201 - 24400	5688	6531	4061	4061	7532	7532
24401 - 24600	5748	6602	4122	4122	7606	7606
24601 - 24800	5807	6674	4184	4184	7678	7678
24801 - 25000	5866	6745	4245	4245	7749	7749
25001 - 25200	5925	6820	4320	4320	7823	7823
25201 - 25400	5984	6891	4391	4391	7895	7895
25401 - 25600	6043	6963	4463	4463	7969	7969
25601 - 25800	6103	7034	4534	4534	8041	8041
25801 - 26000	6162	7106	4606	4606	8112	8112
26001 - 26200	6221	7177	4677	4677	8186	8186
26201 - 26400	6280	7249	4749	4749	8258	8258
26401 - 26600	6339	7323	4823	4823	8332	8332
26601 - 26800	6399	7394	4894	4894	8404	8404
26801 - 27000	6458	7466	4966	4966	8475	8475
27001 - 27200	6517	7537	5037	5037	8549	8549
27201 - 27400	6576	7609	5109	5109	8621	8621
27401 - 27600	6635	7680	5180	5180	8695	8695
27601 - 27800	6694	7755	5255	5255	8767	8767
27801 - 28000	6754	7826	5326	5326	8838	8838
28001 - 28200	6813	7898	5398	5398	8912	8912
28201 - 28400	6872	7969	5469	5469	8984	8984
28401 - 28600	6931	8041	5541	5541	9058	9058
28601 - 28800	6990	8112	5612	5612	9130	9130
28801 - 29000	7049	8186	5686	5686	9201	9201
29001 - 29200	7109	8258	5758	5758	9275	9275

Lön kr	Preliminär skatt för kolumn 1	2	3	4	5	6
29201 - 29400	7168	8329	5829	5829	9341	9341
29401 - 29600	7227	8401	5901	5901	9407	9407
29601 - 29800	7286	8472	5972	5972	9473	9473
29801 - 30000	7345	8544	6044	6044	9539	9539
30001 - 30200	7411	8618	6118	6118	9605	9605
30201 - 30400	7477	8690	6190	6190	9671	9671
30401 - 30600	7543	8761	6261	6261	9737	9737
30601 - 30800	7609	8833	6333	6333	9803	9803
30801 - 31000	7675	8904	6404	6404	9869	9869
31001 - 31200	7741	8976	6476	6476	9935	9935
31201 - 31400	7807	9047	6547	6547	10001	10001
31401 - 31600	7873	9121	6621	6621	10067	10067
31601 - 31800	7939	9193	6693	6693	10133	10133
31801 - 32000	8005	9264	6764	6764	10199	10199
32001 - 32200	8071	9336	6836	6836	10265	10265
32201 - 32400	8137	9407	6907	6907	10331	10331
32401 - 32600	8203	9479	6979	6979	10397	10397
32601 - 32800	8269	9553	7053	7053	10463	10463
32801 - 33000	8335	9625	7125	7125	10529	10529
33001 - 33200	8401	9696	7196	7196	10595	10595
33201 - 33400	8467	9768	7268	7268	10661	10661
33401 - 33600	8533	9839	7339	7339	10727	10727
33601 - 33800	8599	9911	7411	7411	10793	10793
33801 - 34000	8665	9985	7485	7485	10859	10859
34001 - 34200	8731	10056	7556	7556	10925	10925
34201 - 34400	8797	10128	7628	7628	10991	10991
34401 - 34600	8863	10199	7699	7699	11057	11057
34601 - 34800	8929	10271	7771	7771	11123	11123
34801 - 35000	8995	10342	7842	7842	11189	11189
35001 - 35200	9061	10417	7917	7917	11255	11255
35201 - 35400	9127	10488	7988	7988	11321	11321
35401 - 35600	9193	10560	8060	8060	11387	11387
35601 - 35800	9259	10631	8131	8131	11453	11453
35801 - 36000	9325	10703	8203	8203	11519	11519
36001 - 36200	9391	10774	8274	8274	11585	11585
36201 - 36400	9457	10846	8346	8346	11651	11651
36401 - 36600	9523	10920	8420	8420	11717	11717
36601 - 36800	9589	10991	8491	8491	11783	11783
36801 - 37000	9667	11063	8563	8563	11861	11861
37001 - 37200	9773	11134	8634	8634	11967	11967
37201 - 37400	9879	11206	8706	8706	12073	12073
37401 - 37600	9985	11277	8777	8777	12179	12179
37601 - 37800	10091	11352	8852	8852	12285	12285
37801 - 38000	10197	11423	8923	8923	12391	12391
38001 - 38200	10303	11495	8995	8995	12497	12497
38201 - 38400	10409	11566	9066	9066	12603	12603
38401 - 38600	10515	11638	9138	9138	12709	12709
38601 - 38800	10621	11709	9209	9209	12815	12815
38801 - 39000	10727	11783	9283	9283	12921	12921
39001 - 39200	10833	11870	9370	9370	13027	13027
39201 - 39400	10939	11985	9485	9485	13133	13133
39401 - 39600	11045	12099	9599	9599	13239	13239
39601 - 39800	11151	12214	9714	9714	13345	13345
39801 - 40000	11257	12329	9829	9829	13451	13451
40001 - 40200	11363	12448	9948	9948	13557	13557
40201 - 40400	11469	12563	10063	10063	13663	13663
40401 - 40600	11575	12678	10178	10178	13769	13769
40601 - 40800	11681	12793	10293	10293	13875	13875
40801 - 41000	11787	12908	10408	10408	13981	13981
41001 - 41200	11893	13023	10523	10523	14087	14087
41201 - 41400	11999	13137	10637	10637	14193	14193
41401 - 41600	12105	13257	10757	10757	14299	14299
41601 - 41800	12211	13371	10871	10871	14405	14405
41801 - 42000	12317	13486	10986	10986	14511	14511
42001 - 42200	12423	13601	11101	11101	14617	14617
42201 - 42400	12529	13716	11216	11216	14723	14723
42401 - 42600	12635	13831	11331	11331	14829	14829
42601 - 42800	12741	13950	11450	11450	14935	14935
42801 - 43000	12847	14065	11565	11565	15041	15041
43001 - 43200	12953	14180	11680	11680	15147	15147
43201 - 43400	13059	14295	11795	11795	15253	15253
43401 - 43600	13165	14409	11909	11909	15359	15359
43601 - 43800	13271	14524	12024	12024	15465	15465
43801 - 44000	13377	14643	12143	12143	15571	15571
44001 - 44200	13483	14758	12258	12258	15677	15677
44201 - 44400	13589	14873	12373	12373	15783	15783
44401 - 44600	13695	14988	12488	12488	15889	15889
44601 - 44800	13801	15103	12603	12603	15995	15995

Lön kr	Preliminär skatt för kolumn 1	2	3	4	5	6
44801 - 45000	13907	15218	12718	12718	16101	16101
45001 - 45200	14013	15337	12837	12837	16207	16207
45201 - 45400	14119	15452	12952	12952	16313	16313
45401 - 45600	14225	15567	13067	13067	16419	16419
45601 - 45800	14331	15681	13181	13181	16525	16525
45801 - 46000	14437	15796	13296	13296	16631	16631
46001 - 46200	14543	15907	13407	13407	16737	16737
46201 - 46400	14649	16013	13513	13513	16843	16843
46401 - 46600	14755	16119	13619	13619	16949	16949
46601 - 46800	14861	16225	13725	13725	17055	17055
46801 - 47000	14967	16331	13831	13831	17161	17161
47001 - 47200	15073	16437	13937	13937	17267	17267
47201 - 47400	15179	16543	14043	14043	17373	17373
47401 - 47600	15285	16649	14149	14149	17479	17479
47601 - 47800	15391	16755	14255	14255	17585	17585
47801 - 48000	15497	16861	14361	14361	17691	17691
48001 - 48200	15603	16967	14467	14467	17797	17797
48201 - 48400	15709	17073	14573	14573	17903	17903
48401 - 48600	15815	17179	14679	14679	18009	18009
48601 - 48800	15921	17285	14785	14785	18115	18115
48801 - 49000	16027	17391	14891	14891	18221	18221
49001 - 49200	16133	17497	14997	14997	18327	18327
49201 - 49400	16239	17603	15103	15103	18433	18433
49401 - 49600	16345	17709	15209	15209	18539	18539
49601 - 49800	16451	17815	15315	15315	18645	18645
49801 - 50000	16557	17921	15421	15421	18751	18751
50001 - 50200	16663	18027	15527	15527	18857	18857
50201 - 50400	16769	18133	15633	15633	18963	18963
50401 - 50600	16875	18239	15739	15739	19069	19069
50601 - 50800	16981	18345	15845	15845	19175	19175
50801 - 51000	17087	18451	15951	15951	19281	19281
51001 - 51200	17193	18557	16057	16057	19387	19387
51201 - 51400	17299	18663	16163	16163	19493	19493
51401 - 51600	17405	18769	16269	16269	19599	19599
51601 - 51800	17511	18875	16375	16375	19705	19705
51801 - 52000	17617	18981	16481	16481	19811	19811
52001 - 52200	17723	19087	16587	16587	19917	19917
52201 - 52400	17829	19193	16693	16693	20023	20023
52401 - 52600	17943	19299	16799	16799	20137	20137
52601 - 52800	18059	19405	16905	16905	20253	20253
52801 - 53000	18175	19511	17011	17011	20369	20369
53001 - 53200	18291	19617	17117	17117	20485	20485
53201 - 53400	18407	19723	17223	17223	20601	20601
53401 - 53600	18523	19829	17329	17329	20717	20717
53601 - 53800	18639	19935	17435	17435	20833	20833
53801 - 54000	18755	20041	17541	17541	20949	20949
54001 - 54200	18871	20157	17657	17657	21065	21065
54201 - 54400	18987	20273	17773	17773	21181	21181
54401 - 54600	19103	20389	17889	17889	21297	21297
54601 - 54800	19219	20505	18005	18005	21413	21413
54801 - 55000	19335	20621	18121	18121	21529	21529
55001 - 55200	19451	20737	18237	18237	21645	21645
55201 - 55400	19567	20853	18353	18353	21761	21761
55401 - 55600	19683	20969	18469	18469	21877	21877
55601 - 55800	19799	21085	18585	18585	21993	21993
55801 - 56000	19915	21201	18701	18701	22109	22109
56001 - 56200	20031	21317	18817	18817	22225	22225
56201 - 56400	20147	21433	18933	18933	22341	22341
56401 - 56600	20263	21549	19049	19049	22457	22457
56601 - 56800	20379	21665	19165	19165	22573	22573
56801 - 57000	20495	21781	19281	19281	22689	22689
57001 - 57200	20611	21897	19397	19397	22805	22805
57201 - 57400	20727	22013	19513	19513	22921	22921
57401 - 57600	20843	22129	19629	19629	23037	23037
57601 - 57800	20959	22245	19745	19745	23153	23153
57801 - 58000	21075	22361	19861	19861	23269	23269
58001 - 58200	21191	22477	19977	19977	23385	23385
58201 - 58400	21307	22593	20093	20093	23501	23501
58401 - 58600	21423	22709	20209	20209	23617	23617
58601 - 58800	21539	22825	20325	20325	23733	23733
58801 - 59000	21655	22941	20441	20441	23849	23849
59001 - 59200	21771	23057	20557	20557	23965	23965
59201 - 59400	21887	23173	20673	20673	24081	24081
59401 - 59600	22003	23289	20789	20789	24197	24197
59601 - 59800	22119	23405	20905	20905	24313	24313
59801 - 60000	22235	23521	21021	21021	24429	24429
60001 - 60200	22351	23637	21137	21137	24545	24545
60201 - 60400	22467	23753	21253	21253	24661	24661

Lön kr	Preliminär skatt för kolumn 1	2	3	4	5	6
60401 - 60600	22583	23869	21369	21369	24777	24777
60601 - 60800	22699	23985	21485	21485	24893	24893
60801 - 61000	22815	24101	21601	21601	25009	25009
61001 - 61200	22931	24217	21717	21717	25125	25125
61201 - 61400	23047	24333	21833	21833	25241	25241
61401 - 61600	23163	24449	21949	21949	25357	25357
61601 - 61800	23279	24565	22065	22065	25473	25473
61801 - 62000	23395	24681	22181	22181	25589	25589
62001 - 62200	23511	24797	22297	22297	25705	25705
62201 - 62400	23627	24913	22413	22413	25821	25821
62401 - 62600	23743	25029	22529	22529	25937	25937
62601 - 62800	23859	25145	22645	22645	26053	26053
62801 - 63000	23975	25261	22761	22761	26169	26169
63001 - 63200	24091	25377	22877	22877	26285	26285
63201 - 63400	24207	25493	22993	22993	26401	26401
63401 - 63600	24323	25609	23109	23109	26517	26517
63601 - 63800	24439	25725	23225	23225	26633	26633
63801 - 64000	24555	25841	23341	23341	26749	26749
64001 - 64200	24671	25957	23457	23457	26865	26865
64201 - 64400	24787	26073	23573	23573	26981	26981
64401 - 64600	24903	26189	23689	23689	27097	27097
64601 - 64800	25019	26305	23805	23805	27213	27213
64801 - 65000	25135	26421	23921	23921	27329	27329
65001 - 65200	25251	26537	24037	24037	27445	27445
65201 - 65400	25367	26653	24153	24153	27561	27561
65401 - 65600	25483	26769	24269	24269	27677	27677
65601 - 65800	25599	26885	24385	24385	27793	27793
65801 - 66000	25715	27001	24501	24501	27909	27909
66001 - 66200	25831	27117	24617	24617	28025	28025
66201 - 66400	25947	27233	24733	24733	28141	28141
66401 - 66600	26063	27349	24849	24849	28257	28257
66601 - 66800	26179	27465	24965	24965	28373	28373
66801 - 67000	26295	27581	25081	25081	28489	28489
67001 - 67200	26411	27697	25197	25197	28605	28605
67201 - 67400	26527	27813	25313	25313	28721	28721
67401 - 67600	26643	27929	25429	25429	28837	28837
67601 - 67800	26759	28045	25545	25545	28953	28953
67801 - 68000	26875	28161	25661	25661	29069	29069
68001 - 68200	26991	28277	25777	25777	29185	29185
68201 - 68400	27107	28393	25893	25893	29301	29301
68401 - 68600	27223	28509	26009	26009	29417	29417
68601 - 68800	27339	28625	26125	26125	29533	29533
68801 - 69000	27455	28741	26241	26241	29649	29649
69001 - 69200	27571	28857	26357	26357	29765	29765
69201 - 69400	27687	28973	26473	26473	29881	29881
69401 - 69600	27803	29089	26589	26589	29997	29997
69601 - 69800	27919	29205	26705	26705	30113	30113
69801 - 70000	28035	29321	26821	26821	30229	30229
70001 - 70200	28151	29437	26937	26937	30345	30345
70201 - 70400	28267	29553	27053	27053	30461	30461
70401 - 70600	28383	29669	27169	27169	30577	30577
70601 - 70800	28499	29785	27285	27285	30693	30693
70801 - 71000	28615	29901	27401	27401	30809	30809
71001 - 71200	28731	30017	27517	27517	30925	30925
71201 - 71400	28847	30133	27633	27633	31041	31041
71401 - 71600	28963	30249	27749	27749	31157	31157
71601 - 71800	29079	30365	27865	27865	31273	31273
71801 - 72000	29195	30481	27981	27981	31389	31389
72001 - 72200	29311	30597	28097	28097	31505	31505
72201 - 72400	29427	30713	28213	28213	31621	31621
72401 - 72600	29543	30829	28329	28329	31737	31737
72601 - 72800	29659	30945	28445	28445	31853	31853
72801 - 73000	29775	31061	28561	28561	31969	31969
73001 - 73200	29891	31177	28677	28677	32085	32085
73201 - 73400	30007	31293	28793	28793	32201	32201
73401 - 73600	30123	31409	28909	28909	32317	32317
73601 - 73800	30239	31525	29025	29025	32433	32433
73801 - 74000	30355	31641	29141	29141	32549	32549
74001 - 74200	30471	31757	29257	29257	32665	32665
74201 - 74400	30587	31873	29373	29373	32781	32781
74401 - 74600	30703	31989	29489	29489	32897	32897
74601 - 74800	30819	32105	29605	29605	33013	33013
74801 - 75000	30935	32221	29721	29721	33129	33129
75001 - 75200	31051	32337	29837	29837	33245	33245
75201 - 75400	31167	32453	29953	29953	33361	33361
75401 - 75600	31283	32569	30069	30069	33477	33477
75601 - 75800	31399	32685	30185	30185	33593	33593
75801 - 76000	31515	32801	30301	30301	33709	33709

Lön kr Preliminär skatt för kolumn

	1	2	3	4	5	6
76001 - 76200	31631	32917	30417	30417	33825	33825
76201 - 76400	31747	33033	30533	30533	33941	33941
76401 - 76600	31863	33149	30649	30649	34057	34057
76601 - 76800	31979	33265	30765	30765	34173	34173
76801 - 77000	32095	33381	30881	30881	34289	34289
77001 - 77200	32211	33497	30997	30997	34405	34405
77201 - 77400	32327	33613	31113	31113	34521	34521
77401 - 77600	32443	33729	31229	31229	34637	34637
77601 - 77800	32559	33845	31345	31345	34753	34753
77801 - 78000	32675	33961	31461	31461	34869	34869
78001 - 78200	32791	34077	31577	31577	34985	34985
78201 - 78400	32907	34193	31693	31693	35101	35101
78401 - 78600	33023	34309	31809	31809	35217	35217
78601 - 78800	33139	34425	31925	31925	35333	35333
78801 - 79000	33255	34541	32041	32041	35449	35449
79001 - 79200	33371	34657	32157	32157	35565	35565
79201 - 79400	33487	34773	32273	32273	35681	35681
79401 - 79600	33603	34889	32389	32389	35797	35797
79601 - 79800	33719	35005	32505	32505	35913	35913
79801 - 80000	33835	35121	32621	32621	36029	36029

Lön kr Preliminär skatt för kolumn

	1 %	2 %	3 %	4 %	5 %	6 %
80001 - 81000	42	44	41	41	45	45
81001 - 82800	43	44	41	41	45	45
82801 - 83400	43	44	41	41	46	46
83401 - 86600	43	45	42	42	46	46
86601 - 88800	44	45	42	42	46	46
88801 - 90000	44	45	43	43	46	46
90001 - 90200	44	45	43	43	47	47
90201 - 93000	44	46	43	43	47	47
93001 - 95000	45	46	43	43	47	47
95001 - 98000	45	46	44	44	47	47
98001 - 98600	45	47	44	44	47	47
98601 - 100400	45	47	44	44	48	48
100401 - 102000	46	47	44	44	48	48
102001 - 107400	46	47	45	45	48	48
107401 - 109000	46	48	45	45	48	48
109001 - 109200	46	48	45	45	49	49
109201 - 110200	47	48	45	45	49	49
110201 - 118600	47	48	46	46	49	49
118601 - 119600	47	49	46	46	49	49
119601 - 119800	48	49	46	46	49	49
119801 - 122000	48	49	47	47	49	49
122001 - 131200	48	49	47	47	50	50
131201 - 132200	48	49	48	48	50	50
132201 - 132600	49	49	48	48	50	50
132601 - 138200	49	50	48	48	50	50
138201 - 145000	49	50	48	48	51	51
145001 - 147800	49	50	49	49	51	51
147801 - 150200	50	50	49	49	51	51
150201 - 159400	50	51	49	49	51	51
159401 - 162000	50	51	49	49	52	52
162001 - 167400	50	51	50	50	52	52
167401 - 173400	51	51	50	50	52	52
173401 - 183600	51	52	50	50	52	52
183601 - 188400	51	52	51	51	52	52
188401 - 193200	51	52	51	51	53	53
193201 - 205000	52	52	51	51	53	53
205001 - 211800	52	53	51	51	53	53
211801 - 228400	52	53	52	52	53	53
228401 - 230400	53	53	52	52	53	53
230401 - 250400	53	53	52	52	54	54
250401 - 250600	53	53	53	53	54	54
250601 - 279200	53	54	53	53	54	54
279201 - 296200	54	54	53	53	54	54
296201 - 306000	54	54	53	53	55	55
306001 - 322200	54	54	54	54	55	55
322201 - 358800	54	55	54	54	55	55
358801 - 393600	55	55	54	54	55	55
393601 - 414800	55	55	55	55	55	55
414801 - 451000	55	55	55	55	56	56
451001 - 502400	55	56	55	55	56	56
502401 - 551000	56	56	55	55	56	56
551001 - 691200	56	56	56	56	56	56
691201 - 751800	56	56	56	56	57	57
751801 - 837600	56	57	56	56	57	57
837601 - 918400	57	57	56	56	57	57
918401 - 2074000	57	57	57	57	57	57
2074001 - 2255600	57	57	57	57	58	58
2255601 - 2512800	57	58	57	57	58	58
2512801 - 2755600	58	58	57	57	58	58
2755601 -	58	58	58	58	58	58

Från Ekonomifakta 11 april 2015 Om oss
Skatter

I den här sektionen finns statistik och fakta om olika typer av skatter som moms, bolagsskatt, fastighetsavgift och kommunalskatt. Det finns också internationella jämförelser om skattetryck. Du kan också göra egna beräkningar i våra räknesnurror. Hur mycket skatt betalar du på din inkomst?

Skattetryck

Här belyses skattetrycket, både ur ett historiskt perspektiv och genom internationella jämförelser.

Skatt på arbete

Hur beskattas vårt arbete? Läs om arbetsgivaravgift, marginalskatt, jobbskatteavdrag och en hel del annat.

Skatt på företagande och kapital

Företagsvinster beskattas i två led. Först genom bolagsskatten, sedan genom kapitalinkomstskatten.

Skatt på konsumtion och produktion

Hur hög är den svenska momsen internationellt sett? Vilken skatt är störst – tobaksskatten eller alkoholskatten? Mer om skatter på konsumtion och produktion hittar du här.

Skatt på fastigheter och förmögenhet

Här finns information om den kommunala fastighetsavgiften, stämpelskatt, samt en översikt över vilka länder som har förmögenhetsskatt.

Räkna på dina skatter

Tre interaktiva verktyg som visar hur mycket skatt du betalar på din inkomst, hur skatterna påverkar när du köper tjänster samt en jämförelse mellan länder om hur arbetsinkomster beskattas.

Skattetrycket

42,5 Andel av BNP 2014

Sverige har inte alltid haft ett högt skattetryck. Länge var det samlade skatteuttaget lägre i Sverige än genomsnittet för OECD-länderna. Tendensen under senare år har varit att skattetrycket sjunkit något.

Sveriges skattetryck förr och nu

Skatteintäkter som andel av BNP

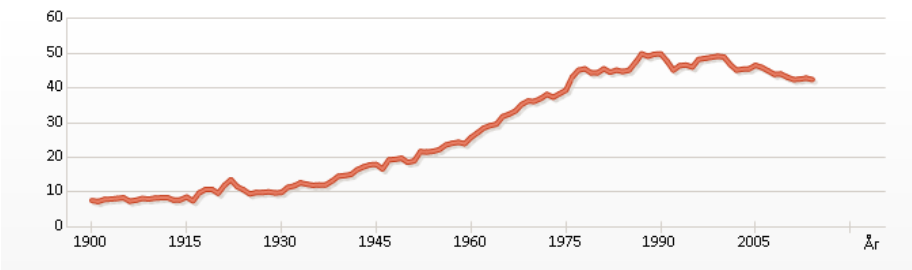

Andel av BNP

Källa: 1900-1949: Rodriguez, E (1981); "Den svenska skattehistorien". 1950-1964: Rodriguez (data skatteintäkter), SCB (data BNP). 1965-1992: OECD (data skatteintäkter), SCB (data BNP). 1993- : SCB. Observera tidsseriebrotten i serien.

Att Sverige har högre skatter än jämförbara länder är ett faktum som upprepats ofta. Historiskt har det emellertid inte varit så. Under de så kallade rekordåren på 1950- och 1960-talen hade Sverige fortfarande ett skattetryck som var lägre än genomsnittet för OECD-länderna. Först i början av 1970-talet blev skattenivån signifikant högre än i jämförbara länder.

I och med expansionen av den offentliga sektorn i början på 1970-talet ökade skattetrycket. Ökningen skedde främst genom att arbetsgivaravgiften höjdes kraftigt.

Skattetrycket, eller skattekvoten, beräknas som kvoten mellan de totala skatteintäkterna och BNP. Ett skatteuttag på 400 miljarder och en BNP på 1 000 miljarder ger till exempel ett skattetryck på 40 procent.

Sedan 2005 har skattetrycket sjunkit med 4,1 procentenheter i Sverige och jämfört med 2006 har det minskat med 3,5 procentenheter. År 2014 uppgick skattetrycket till 42,5 procent.

I september 2014 skedde en större revidering av nationalräkenskaperna vilken bland annat fick till följd att skattetrycket justerades ner för hela perioden från 1950 och framåt. Skälet var att den nya metodiken att beräkna BNP, ENS 2010, gav högre BNP-siffror. Denna metodförändring kan under en tid påverka den internationella jämförbarheten av skattetrycket.

Hur skattemedlen och andra offentliga intäkter används kan du läsa om här. På den sidan återfinns även ett diagram som visar hur de offentliga utgifterna, fördelade på olika ändamål, har utvecklats över tid.

Skattetryck - internationellt

Under senare år har skattetrycket i Sverige sjunkit något, men vi ligger fortfarande högt över OECD-genomsnittet. Skattetrycket, eller skattekvoten, beräknas som kvoten mellan de totala skatteintäkterna och BNP.

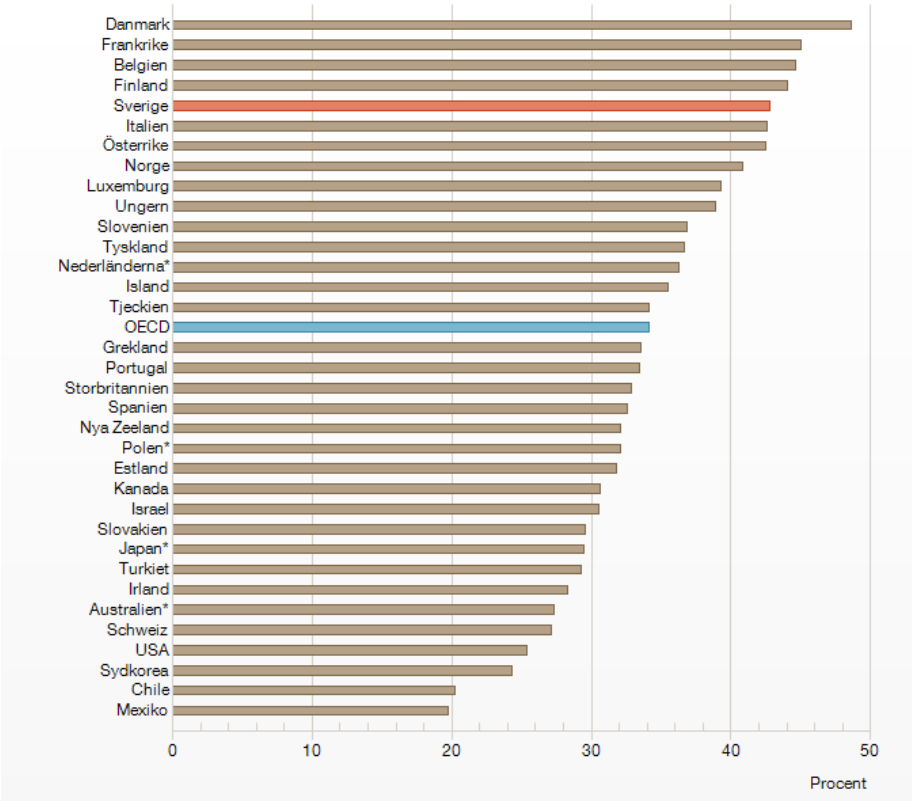

Källa: OECD
*Avser 2012 års siffror.
Observera att skattetrycket är beräknat på basis av det nya regelverket för nationalräkenskaperna (SNA 2008/ESA 2010). Metodförändringen har generellt medfört något högre BNP-nivåer vilket alltså ger ett lägre skattetryck.

År 2013 hade Sverige det femte högsta skattetrycket av OECD-länderna. Detta var samma placering som vi hade år 2012. Tidigare har Sverige legat högre upp i listan. Placeringsförändringen beror på att flera länder varit tvungna att höja skatterna för att sanera sina offentliga finanser efter finanskrisen och att Sverige istället gjort vissa skattesänkningar under denna period.

Mellan 2008 och 2013 har skattetrycket ökat mest i Turkiet, Frankrike och Finland. De tre OECD-länder som under samma period uppvisar de största minskningarna i skattetryck är Israel, Nya Zeeland och Norge.

Trots att skattetrycket har gått ner något i Sverige under senare år ligger vi fortfarande högt internationellt sett. Till exempel uppgår det genomsnittliga skattetrycket i OECD till 34,1 procent vilket nästan är nio procentenheter lägre än det svenska. Avståndet mellan USA:s och Sveriges skattetryck är ännu större: drygt 17 procentenheter.

Skattetrycket beräknas som kvoten mellan de totala skatteintäkterna och BNP. Ett skatteuttag på 400 miljarder och en BNP på 1 000 miljarder ger till exempel ett skattetryck på 40 procent. Även om skatteintäkterna inte skulle minska från ett år till ett annat kan alltså ändå skattetrycket sjunka om BNP-tillväxten är positiv.

Skattetrycket per typ av skatt

Fram till mitten av 1980-talet steg skattetrycket kraftigt i Sverige. Bakom uppgången låg främst höjningar av arbetsgivaravgiften.

Skattetrycket per typ av skatt

Andel av BNP, procent

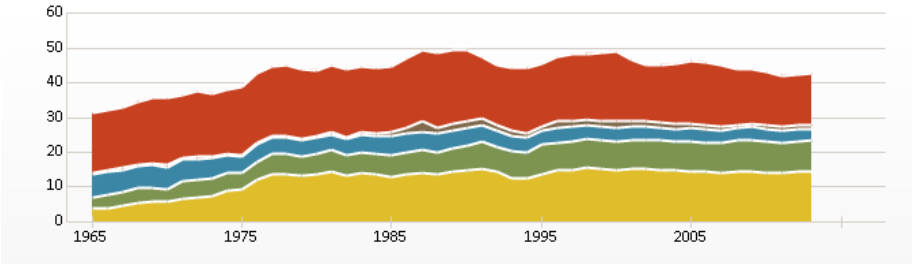

röd Skatter på inkomster och vinster
brun Skatt på egendom, etc.**
blå Punktskatter, tullar, etc.
grön Moms***
gul Arbetsgivaravgift*

Källa: OECD
Observera att det förekommer små skillnader i totalt skattetryck mellan dessa data från OECD och de som publiceras av SCB från 1993 och framåt. OECD:s klassificering av skatter skiljer sig också åt från exempelvis de som används av SCB och ESV.
* Avser den lagstadgade arbetsgivaravgiften och liknande skatter.
** Avser bl.a. fastighetsskatt, arvs- och gåvoskatt, förmögenhetsskatt.
*** Avser mervärdesskatt och före 1970 omsättningsskatt.

Skatteintäkter per skatt

60 procent av de totala skatteintäkterna kommer från skatt på arbete, framför allt inkomstskatter och arbetsgivaravgifter. Ungefär 30 procent utgörs av skatter på konsumtion och insatsvaror. Resterande del, dryga 10 procent, utgörs av skatt på kapital. Totalt uppgick skatteintäkterna år 2014 till 1 653 miljarder kronor.

De totala skatterna i Sverige

Totala skatteintäkterna 2014, miljarder kronor

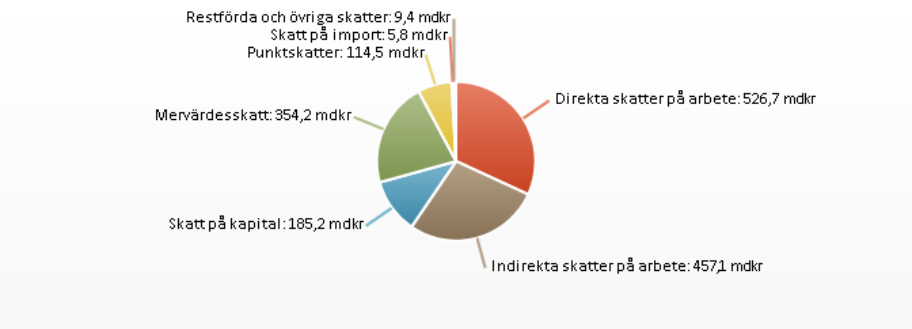

Källa: Ekonomistyrningsverket Uppgifterna är preliminära.

röd	direkta skatter på arbete	526,7 mdrkr
brun	indirekta skatter på arbete	457,1 mdrkr
blå	skatt på kapital	185,2 mdrkr
grön	mervärdeskatt	354,2 mdrkr
gul	restförda övriga skatter	9,4 mdrkr
	skatt på import	5,8 mdrkr
	punktskatter	114,5 mdkr

60 procent av de totala skatteintäkterna år 2014 utgjordes av olika skatter på arbete. Dessa skatter kan grovt delas in i direkta och indirekta skatter på arbete. De förstnämnda består nästan uteslutande av kommunal och stalig inkomstskatt. De indirekta skatterna på arbete utgörs huvudsakligen av arbetsgivaravgifter, egenavgifter och löneskatter.

Kapitalskatterna beräknas år 2014 att uppgå till cirka 185 miljarder kronor. 90 miljarder av dessa kommer från bolagsskatten, vilken är en skatt på företagsvinster. Under senare år har ett antal förändringar skett i kapitalbeskattningen. Bland annat försvann arvs- och gåvoskatten år 2005. 2007 försvann även förmögenhetsskatten och 2008 fick fastighetsskatten en annan utformning. Skatten på hushållens kapitalvinster uppgick år 2014 till cirka 40 miljarder kronor. Denna är naturligtvis mycket känslig för svängningar i konjunkturen.

Moms och punktskatter utgör knappt 30 procent av de totala skatteintäkterna. Av dessa är momsen den största enskilda intäktsposten. Exempel på punktskatter är tobaksskatt, alkoholskatt och skatterna på energi

Skattestrukturen 2014

Beräknat utfall/prognos, mdkr

	Miljarder kronor
Direkta skatter på arbete	**526,7**
Inkomstskatter	647,2
Statlig inkomstskatt	46,4
Kommunal inkomstskatt	600,8
Allmän pensionsavgift	104,1
Artistskatt	0,0
Skattereduktioner	-224,5
Reduktion för Allmän pensionsavgift	-104,1
Jobbskatteavdrag	100,1
Husarbeten/hemtjänster	-19,8
Övriga skattereduktioner	-0,5
Indirekta skatter på arbete	**457,1**
Arbetsgivaravgifter	470,9
Egenavgifter	12,3
Avgifter till premiepensionssystemet	-31,9
Särskild löneskatt	38,2
Nedsättningar	-33,1
Tjänstegruppliv	0,7
Skatt på kapital	**185,2**
Skatt på kapital, hushåll	39,8
Skatt på företagsvinster	90,0
Kupongskatt	4,2
Avkastningsskatt	10,3
Fastighetskatt	31,7
Stämpelskatt	9,3
Arvsoch gåvoskatt	0,0
Förmögenhetsskatt	0,0
Mervärdesskatt	**354,2**
Punktskatter	**114,5**
Skatt på tobak	11,4
Skatt på alkolhol	12,8
Energiskatt	39,0
Skatt på elektrisk kraft	19,7
Energiskatt bensin	10,7
Energiskatt oljeprodukter	8,3
Energiskatt övrigt	0,3
Koldioxidskatt	23,3
Koldioxidskatt bensin	8,5
Koldioxidskatt oljeprodukter	14,3
Koldioxidskatt övrigt	0,6
Övriga skatter på energi och miljö	4,5
Skatt på vägtrafik	16,8
Övriga skatter	6,7
Skatt på import	**5,8**
Restförda och övriga skatter	**9,4**
= Totala skatteintäkter	***1 653,0***
Skatter till EU	**-11,1**
= Offentliga sektorns skatteintäkter	***1 641,9***

Källa: Ekonomistyrningsverket Ladda ner siffror till Excel

Ladda ner skattestrukturen 2006-2014 till Excel.

Arbetsgivaravgift

31,42 Arbetsgivaravgift 2015

Med arbetsgivaravgift menas de avgifter som arbetsgivaren betalar för varje anställd person utöver arbetstagarens lön. Arbetsgivaravgiften höjdes kraftigt under 1970-talet och uppgår idag till 31,42 procent i normalfallet

Arbetsgivaravgift

Procent av bruttolön

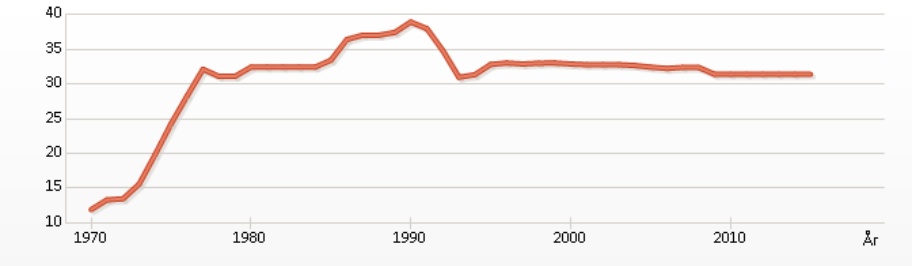

Arbetsgivaravgift

Källa: Skatteverket
För vissa åldersgrupper är skattesatsen nedsatt. Se tabell längre ned på sidan.

Arbetsgivaravgift infördes i Sverige 1960 och utgjorde från början några procent av arbetstagarens bruttolön. Därefter höjdes arbetsgivaravgiften successivt och har sedan slutet av 1970-talet legat över 30 procent. Arbetsgivaravgiften var som högst i början av 1990-talet då den närmade sig 40 procent.

Arbetsgivaravgiften sänktes 2009 med en procentenhet till 31,42 procent - en nivå som även gäller för 2015. För ungdomar som inte har fyllt 26 år vid årets ingång är arbetsgivaravgiften nedsatt till 15,49 procent. För individer som nått pensionsålder (födda 1938-1949) är avgiften nedsatt till 10,21 procent. För arbetstagare födda 1937 eller tidigare utgår ingen arbetsgivaravgift.

Om du är egen företagare och bedriver verksamheten i enskild firma eller handelsbolag får du själv betala sociala avgifter i form av egenavgifter. Egenavgifterna för 2015 är 28,97 procent. Även här finns nedsättningar beroende på ålder.

Arbetsgivaravgift och egenavgift 2015

Procent	**Arbetsgivaravgift**	**Egenavgift**
Födda 1937 eller tidigare	0,00	0,00
Födda 1938-1949	10,21	10,2
Födda 1950-1988	31,42	28,97
Födda 1989 eller senare	15,49	14,89

Källa: Skatteverket

Ladda ner siffror till Excel

Läs mer:

Sociala avgifter

Sociala avgifter

Förutom lön betalar arbetsgivaren lagstadgade arbetsgivaravgifter samt avtalsförsäkringar för sina anställda. De lagstadgade arbetsgivaravgifterna är totalt 31,42 procent av den anställdes bruttolön under 2015.

För varje anställd betalar en arbetsgivare dels en bruttolön till den anställde men också sociala avgifter. De sociala avgifterna består bland annat av en lagstadgad arbetsgivaravgift som hjälper att bekosta det sociala skyddsnätet. De lagstadgade avgifterna inkluderar också bland annat en allmän löneavgift som i praktiken är en skatt snarare än en avgift. Nivån på avgifterna varierar per år. Under 2015 är den lagstadgade arbetsgivaravgiften 31,42 procent av den anställdes bruttolön. Det är samma nivå som för 2014.

För anställda som är födda 1989 och senare är den lagstadgade avgiften 15,49 procent. För arbetstagare som är födda 1938 till och med 1949 skall arbetsgivaren betala en avgift om totalt 10,21 procent (= ålderspensionsavgiften). För personer födda 1937 och tidigare betalas varken arbetsgivaravgifter eller särskild löneskatt.

Utöver de lagstadgade avgifterna finns avgifter som har avtalats med de fackliga organisationerna, så kallade avtalsförsäkringar samt avtalspensioner. Dessa administreras av arbetsmarknadens parter och inkluderar bland annat försäkringar vid omställning till nya arbetsuppgifter, vid skada eller sjukdom samt premier till avtals- eller tjänstepension. Avgifterna skiljer sig mellan olika avtal och branscher. Nedanstående avgifter ska därför tolkas något försiktigt. Sett över tid har både den lagstadgade arbetsgivaravgiften och de avtalade sociala avgifterna ökat.

Sociala avgifter år 2015 - Arbetare

Procent av bruttolön	**Lönedelar < 36 313 kr/mån**	**Lönedelar > 36 313 kr/mån**
Ålderspensionsavgift	10,21	10,21
Efterlevandepensionsavgift	1,17	1,17
Sjukförsäkringsavgift	4,35	4,35
Arbetsskadeavgift	0,30	0,30
Föräldraförsäkringsavgift	2,60	2,60
Arbetsmarknadsavgift	2,64	2,64
Allmän löneavgift	10,15	10,15
= Total lagstadgad	**31,42**	**31,42**
Tjänstegrupplivförsäkring (TGL)	0,00	0,00
Avtalsgruppförsäkring (AGS)	0,00	0,00
Omställningsförsäkring*	0,30	0,30
Trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA, AFA)	0,01	0,01
Avtalspension SAF-LO, premie**	3,80	30,00
= Total avtalad	**4,11**	**30,31**
Löneskatt på pensionskostnader	1,00	1,00
= Totalt	**36,53**	**62,73**

Källa: Svenskt Näringsliv

* Gäller medlemmar i Svenskt Näringsliv. Företag med hängavtal betalar 0,6 procent.

** Tas ut från 25 års ålder. På lönedelen upp till 7,5 inkomstbasbelopp gäller: Respektive försäkring tillförs 4,50 procent medan arbetsgivaren faktureras 3,75. Mellanskillnaden finansieras på följande sätt: När den tidigare pensionsplanen som gällde för arbetare fram till 1995, STP-planen, avvecklades kom Svenskt Näringsliv och LO överens om att eventuellt överskott skulle användas till att betala 0,70 procentenheter av premien till Avtalspension SAF-LO på lönedelar upp till 7,5 inkomstbasbelopp. Detta innebär en besparing för företagen på 2,0 mdr kronor. Ladda ner siffror till Excel

Sociala avgifter över tid

Från mitten av 1990-talet har de lagstadgade arbetsgivaravgifterna varit relativt oförändrade kring 31-32 procent. De avtalade sociala avgifterna, vilket bland annat inkluderar avtalsförsäkringar och avtalspensioner, har dock ökat. År 2004 nåddes en topp då de totala avgifterna var 50

Avtalade och lagstadgade avgifter - tjänstemän

Andel av bruttolön

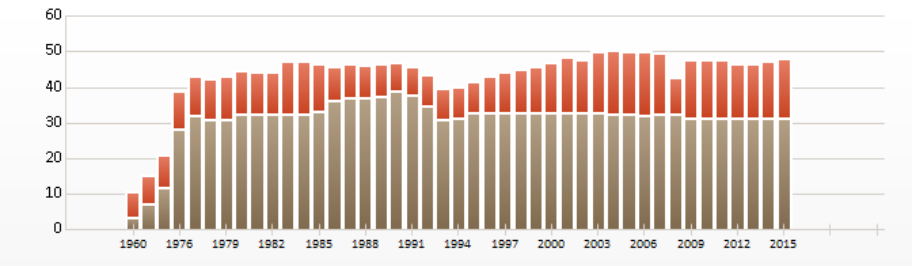

röd Enligt avtal brun Enligt lag
Källa: Svenskt Näringsliv och Skatteverket
Not: Från år 2008 och framåt redovisas den genomsnittliga premien enligt ITP 2.
För innevarande år redovisas den för året prognosticerade premien. Den särskilda löneskatt på pensionskostnader som infördes 1992 är obligatorisk, och ses därför ibland även redovisad ovanpå den lagstadgade delen av arbetsgivaravgiften. För att se de avtalade avgifterna rensade från denna löneskatt, se "Sociala avgifter".

Företagen betalar arbetsgivaravgifter för sina anställda. Avgifterna beräknas som andel av den anställdes bruttolön. Den största delen är lagstadgad men för företag som är anslutna till ett kollektivavtal tillkommer ytterligare några procent i form av bland annat avtalsförsäkringar och avtalspensioner. Den delen varierar beroende på vilket avtal man tillhör. Avtalen sluts mellan parterna på arbetsmarknaden, alltså mellan arbetsgivarnas förbund och arbetstagarnas organisationer.

De två största delarna av den lagstadgade arbetsgivaravgiften är ålderspensionsavgiften och den allmänna löneavgiften. Den allmänna löneavgiften motsvaras dock inte av någon motprestation och är därför i praktiken en skatt snarare än en avgift.

Ovanför diagrammet kan du välja om du vill se avgifterna för arbetare eller tjänstemän. De totala sociala avgifterna för tjänstemän ökade med nästan tio procentenheter mellan mitten av 1990-talet och mitten av 2000-talet. Under 2006 skedde en kraftig men tillfällig sänkning i de avtalade avgifterna för arbetare till följd av en rabatt i avtalspensionen SAF-LO.

Marginalskatt år 2015

Procent

röd Pension, född 1948 eller tidigare

brun Övriga inkomster, under 65 år

blå Arbetsinkomster

Källa: Finansdepartementet samt beräkningar av Ekonomifakta
Beräkningarna baseras på en genomsnittlig kommunalskattesats på 31,99 procent samt en begravningsavgift på 0,22 procent. Den höga marginalskattespiken precis i början av inkomstskalan beror på pensionsavgiften som inte reduceras bort helt för ett smalt intervall. Av diagramtekniska skäl har vissa mindre variationer i marginalskatten utjämnats. Dessa små variationer uppkommer bland annat på grund av grundavdragets avtrappning.

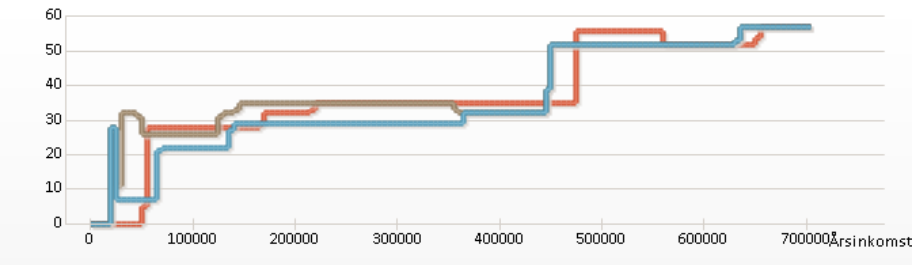

Marginalskatten visar hur mycket skatt man betalar på en löneökning. Den påverkar alltså drivkrafterna till att jobba lite mer eller anstränga sig hårdare för att därmed öka sin inkomst.

Marginalskatten stiger gradvis med inkomsten. Först ökar den upp mot kommunalskattesatsen. När årsinkomsten sedan når 443 300 kronor, den nedre brytpunkten år 2015, börjar man betala statlig inkomstskatt. Då stiger marginalskatten till 52 procent.

Vid en årsinkomst på 629 200 kronor, den övre brytpunkten, ökar den statliga inkomstskatten med fem procentenheter. Ökningen efter den övre brytpunkten är det som ofta kallas för värnskatt. Då stiger marginalskatten till omkring 57 procent. Eftersom personer över 65 år har ett förstärkt grundavdrag ligger deras brytpunkter högre: 469 600 kronor respektive 648 000 kronor.

Räknar man även in arbetsgivaravgiften uppgår den högsta marginalskatten till drygt 67 procent. Det betyder att om arbetskraftskostnaden, det vill säga lön plus arbetsgivaravgift, höjs med 100 kronor går 67 kronor till skatt och 33 kronor blir kvar till den anställde. Ovanför diagrammet kan du välja att studera ett sådant diagram.

Ligger högt internationellt

Med undantag av Aruba i Västindien, ligger den svenska marginalskattesatsen om 57 procent, högst i världen. Det visar en jämförelse av över 100 länder genomförd av KPMG.

Men det som gör att Sverige sticker ut är inte bara att själva skattesatsen är hög utan att den sätter in vid relativt sett låga inkomstnivåer. Framför allt ligger den nedre brytpunkten, det vill säga då marginalskatten ökar till 52 procent, lågt internationellt sett.

Högsta marginalskattesatserna i olika länder
Avser läget år 2014

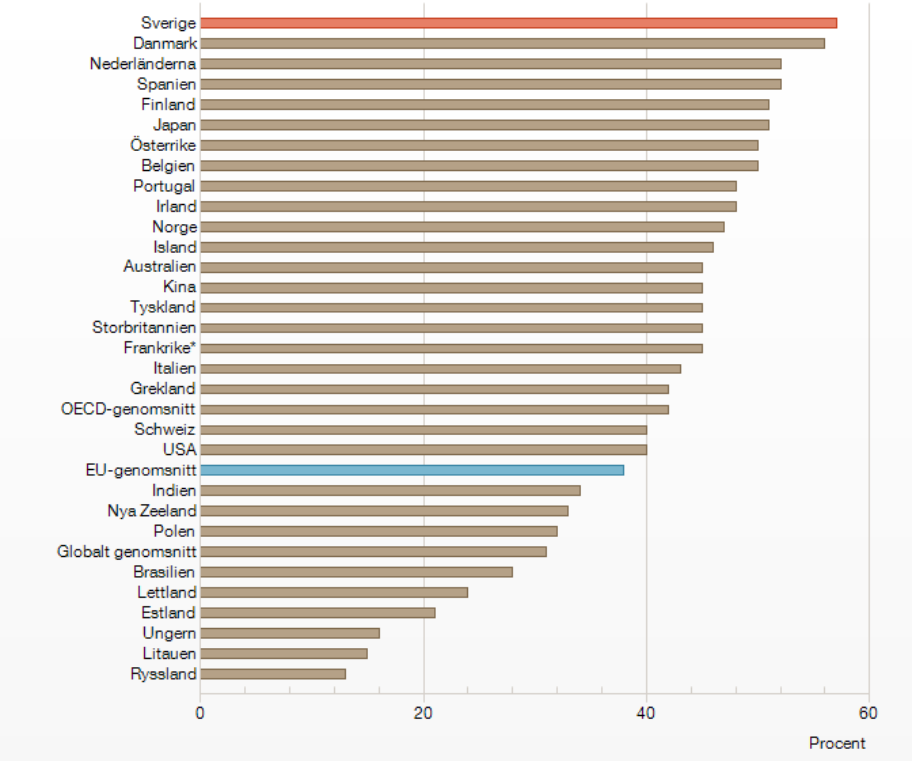

Källa: KPMG
Av utrymmesskäl visas här endast ett urval av länderna i KPMG:s studie.
* Avser 2013. Utöver den rapporterade skattesatsen har Frankrike även en tillfällig skatt på höga inkomster. På inkomster över 250 000 euro betalar man ytterligare 3 procent och för inkomster över 500 000 uppgår den extra skatten till 4 procent.
Visa tabell Ladda ner siffror till Excel

Genomsnittsskatt

Genomsnittsskatten visar hur stor andel av inkomsten som man betalar i skatt. Om årsinkomsten är 100 000 kronor och inkomstskatten 20 000 kronor, blir genomsnittsskatten 20 procent. Begreppet ska inte förväxlas med marginalskatt som visar hur mycket skatt man betalar på en inkomstökning.

Genomsnittsskatt år 2015

Procentuell andel skatt

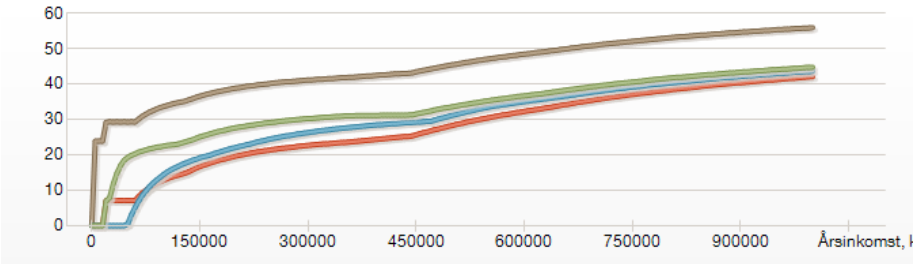

röd Arbetstagare
brun Inkl. arbetsgivaravg.
blå Pensionär
grön Ej arbetstagare

Källa: Beräkningar av Ekonomifakta.
För beräkningarna har den genomsnittliga kommunalskattesatsen på 31,99 procent använts, samt den genomsnitttliga begravningsavgiften på 0,22 procent.
"Ej arbetstagare" referar till en inkomsttagare som är under 65 år och inte har några arbetsinkomster.
"Pensionär" refererar till en person som har fyllt 65 år och som inte har några arbetsinkomster.
"Arbetstagare" refererar till en person som inte fyllt 65 år och som

enbart har arbetsinkomster.
"Inkl. arbetsgivaravgift" refererar till en arbetstagare som inte fyllt 65 år och där arbetsgivaravgiften har inkluderats i beräkningen.

Att tolka begreppet genomsnittsskatt är relativt enkelt. Om årsinkomsten är 100 000 kronor och inkomstskatten är 20 000 kronor, uppgår genomsnittsskatten till 20 procent. Genomsnittsskatten beräknas alltså på hela inkomsten och ska inte förväxlas med marginalskatt, som istället visar hur mycket skatt vi betalar på en inkomstökning.

Som framgår av diagrammet ökar genomsnittsskatten, alltså andelen skatt, med årsinkomsten. Ju högre inkomst, desto mer betalar vi i skatt. Man säger att inkomstskatten är progressiv.

Jobbskatteavdraget gör att genomsnittsskatten skiljer sig åt mellan arbetsinkomster och övriga inkomster, till exempel arbetslöshetsersättning, sjukpenning och sjuk/aktivitetsersättning. Skillnaden är störst för årsinkomster upp till cirka 360 000 eftersom jobbskatteavdraget då upphör att öka.

För personer som fyllt 65 år och har pension är genomsnittsskatten högre än för arbetstagare eftersom pension inte ger något jobbskatteavdrag, men lägre än för övriga inkomster på grund av att äldre har ett högre grundavdrag. Grundavdraget är den del av inkomsten som är helt befriad från inkomstskatt.

Att genomsnittsskatten börjar öka mer efter årsinkomster på 443 300 beror på att man då börjar betala statlig inkomstskatt på ytterligare 20 procent. Ytterligare lite högre upp på inkomstskalan, vid årsinkomster på 629 200 kronor, höjs den statliga inkomstskatten till 25 procent.

Den översta linjen i diagrammet visar genomsnittsskatten som andel av hela arbetskraftskostnaden. Här har man alltså inkluderat arbetsgivaravgiften i beräkningen. Som framgår av diagrammet är genomsnittsskatten väsentligt högre för arbetstagare när man också tar hänsyn till arbetsgivaravgiften.

Jobbskatteavdraget

Jobbskatteavdraget, eller jobbavdraget som det också kallas, innebär en skattesänkning med upp till 2 200 kronor i månaden. Vill du veta exakt hur stort ditt jobbskatteavdrag är kan du använda räknesnurran "Räkna ut din skatt", som du hittar i högermarginalen på denna sida.

Jobbskatteavdraget år 2015

Skattesänkning, kr/månad

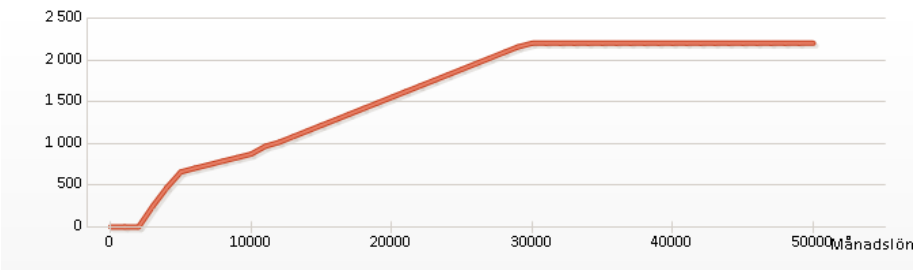

Jobbskatteavdrag, kr/mån

Källa: Finansdepartementet samt beräkningar av Ekonomifakta
Beräkningarna baseras på en genomsnittlig kommunalskatt på 31,99 procent.

Har man inkomster från anställning eller näringsverksamhet har skatten sänkts med upp till cirka 2 200 kronor i månaden genom införandet av jobbskatteavdraget. Jobbskatteavdragets första steg infördes den 1 januari 2007 och förstärktes sedan under de tre efterföljande åren. År 2014 infördes det femte steget i jobbskatteavdraget.

Exakt hur stort jobbskatteavdraget blir beror på hur hög arbetsinkomst man har. I förhållande till lönen är skattesänkningen störst i de lägre inkomstskikten, vilket framgår av diagrammet längst ner på sidan. Taket på jobbskatteavdraget nås vid en månadslön om cirka 30 000 kronor. Efter detta ökar inte storleken på skattesänkningen.

En annan faktor som påverkar storleken på jobbskatteavdraget är kommunalskatten i inkomsttagarens hemkommun. Ju högre kommunalskattesats desto större blir jobbskatteavdraget. Som mest är skillnaden mellan hög- och lågskattekommuner cirka 360 kronor per månad. Att skattesänkningen är större i högskattekommuner innebär att jobbskatteavdraget i viss utsträckning fungerar skatteutjämnande mellan kommuner.

En tredje sak som påverkar storleken på jobbskatteavdraget är inkomsttagarens ålder. Är man 65 år eller äldre vid inkomstårets ingång blir jobbskatteavdraget större än för personer som inte nått pensionsålder.

Jobbskatteavdraget är inräknat i Skatteverkets skattetabeller, man behöver alltså själv inte ansöka om att få ta del av det.

Exempel på inkomster som *inte* ger rätt till jobbskatteavdrag:

- sjukpenning från Försäkringskassan
- föräldrapenning
- ersättning från arbetslöshetskassa
- aktivitetsstöd
- pension
- egen arbetsskadelivränta

Även om jobbskatteavdraget sänker skatten på den del av inkomsten som man endast betalar kommunalskatt på, påverkas inte de kommunala skatteintäkterna. Jobbskatteavdraget är nämligen en statligt finansierad skattereduktion, som alltså bokförs i statens budget. Kommunernas och landstingens skatteintäkter beräknas exklusive jobbskatteavdrag.

En annan sak som ibland kan förvilla är skillnaden mellan *reduktion* och *avdrag*. Jobbskatteavdraget minskar den slutliga skatten och är därför egentligen en skattereduktion. När man talar om avdrag brukar man snarare syfta på nedsättningar av den beskattningsbara inkomsten vilket ger en indirekt effekt på den slutliga skatten. Av den anledningen hade kanske en mer korrekt benämning varit jobbskattereduktion.

Det övergripande syftet med jobbskatteavdraget är att göra det mer lönsamt att arbeta. Det blir alltså mer lönsamt att gå från bidrag till arbete vilket ska stimulera sysselsättningen. Jobbskatteavdraget förväntas också leda till något mer dämpade löneökningskrav eftersom nettolönen stiger, vilket kan ge en lägre arbetslöshet.

Att jobbskatteavdraget är förstärkt för personer över 65 år ska fungera som en extra stimulans för att få fler äldre att stanna kvar på arbetsmarknaden. Detta är gjort mot bakgrund av att befolkningen åldras och att det blir allt färre som arbetar i förhållande till de som befinner sig utanför arbetskraften.

Kommunalskatter

31,99 Procent 2015

Den kommunala inkomstskatten är proportionell och betalas sedan mitten av 1980-talet endast av fysiska personer. Under 1960- och 1970-talen ökade kommunalskatten kraftigt. 2015 uppgår medelskattesatsen i landet till 31,99 procent

Kommunalskatter

Jämför statistik

Medelskattesats, riket*

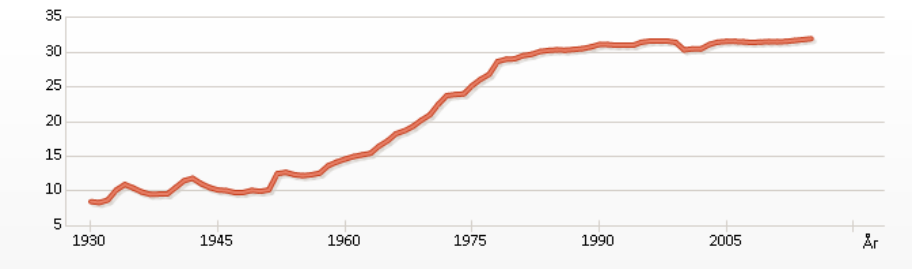

Procent

Källa: SCB

* Medelskattesatsen är ett viktat medelvärde för samtliga kommuner där skatteunderlaget har använts som vägningstal.

Den genomsnittliga kommunalskatten, inklusive landstingsskatt, exklusive begravningsavgift, uppgår 2015 till 31,99 procent. Det är mer än en fördubbling sedan 1960 då den uppgick till 14,63 procent.

I kommunalskatten ingår skatten till kommunerna och skatten till landstingen. Den samlade kommunalskatten ökade kraftigt framför allt under 1960- och 1970-talen. Landstingsskatten har överlag ökat snabbast och nästan fyrdubblades från 1960 fram till slutet av 1970-talet.

Tidigare innehöll kommunalskatten även en skatt till kyrkan. Men från och med år 2000 ingår inte någon kyrkoskatt i kommunalskatten. I stället betalas en kyrkoavgift av dem som tillhör Svenska kyrkan. Övriga betalar endast en begravningsavgift, som varierar från församling till församling. Den obligatoriska begravningsavgiften är 0,22 procent i genomsnitt för år 2015. Begravningsavgiften inkluderas dock inte i medelskattesatsen i diagrammet ovan.

Kommunalskatten varierar ganska kraftigt från kommun till kommun. Högst är den i Dorotea där den 2015 uppgår till 34,70 procent, exklusive begravningsavgift. Lägst är den i Vellinge, 29,19 procent. Läs mer i vår regionala statistik.

Skatt på arbete - internationellt

Inkomstskatten har under de senaste tio åren sänkts i Sverige. Framförallt i och med jobbskatteavdragets införande 2007. Fortfarande tillhör dock Sverige de länder som beskattar arbete mest.

Skatt på arbete - internationellt

Total skatt i procent av arbetskraftskostnaden, 2013

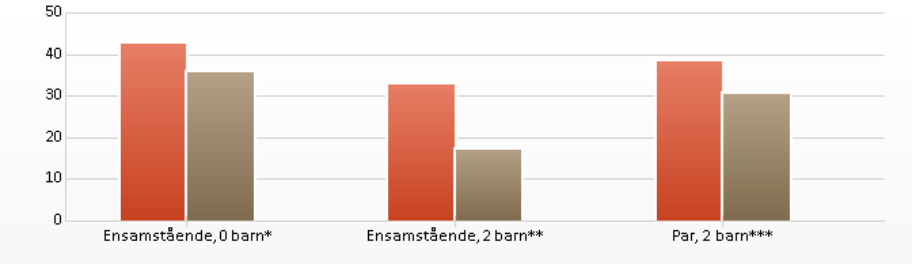

röd Sverige

brunOECD-genomsnitt

Källa: OECD, Taxing Wages 2012
* Ensamstående arbetstagare som har en genomsnittlig lön.
** Ensamstående arbetstagare som tjänar motsvarande 67 procent av en genomsnittlig lön. Två barn.
*** Par där den ena maken/maken har en genomsnittlig lön och den andra tjänar motsvarande 67 procent av en genomsnittlig lön.
Den genomsnittliga lönen avser arbetsinkomsterna för arbetstagare i privat sektor, såväl arbetare som tjänstemän, inom ISIC-sektorerna C-K. OECD anger denna inkomst till 391 990 kronor för svensk del.

Diagrammet visar beskattningen av tre typhushåll:

En ensamstående arbetstagare som har en genomsnittlig lön

En ensamstående förälder med två barn som där föräldern tjänar 67 procent av en genomsnittlig lön

Ett par med två barn där den ena maken/makan antas ha en genomsnittlig lön och den andre 67 procent av en genomsnittlig lön

Procenttalet anger hur mycket av arbetskraftskostnaden (lön plus arbetsgivaravgift) som går till skatt. Beräkningen tar alltså både hänsyn till inkomstskatten och arbetsgivaravgiften. Dessutom minskas skatten, i förekommande fall, med generella bidrag, som till exempel barnbidrag.

Som framgår av jämförelsen ligger Sverige i alla tre typfallen en bra bit över OECD-snittet. En mycket viktig anledning till detta är arbetsgivaravgiften, som i normalfallet uppgår till 31,42 procent av bruttolönen och betalas från första intjänade krona.

Man ska dock notera att skatten på arbete har sänkts en hel del i Sverige under de senaste tio åren. Särskilt tydligt har detta varit sedan 2007 när jobbskatteavdraget först lanserades. Som diagrammet nedan visar har Sverige alltså börjat närma sig OECD-genomsnittet.

Skatt på arbete för en genomsnittlig löntagare
Procentuell andel

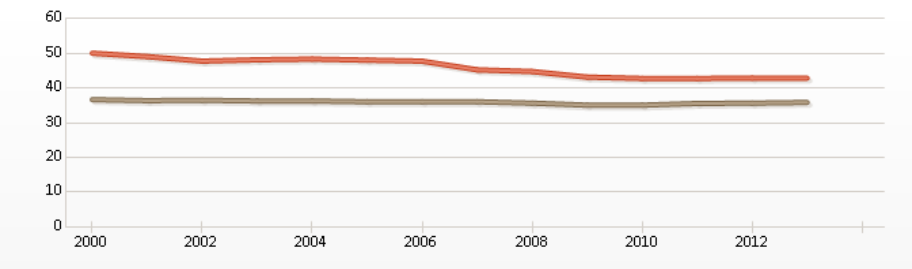

röd Sverige

brunOECD-genomsnitt

Källa: OECD, Taxing Wages 2013

Diagrammet visar hur stor andel av arbetskraftskostnaden (lön plus arbetsgivaravgift) som går till skatt för en arbetstagare med genomsnittlig lön.

Genomsnittsskatt
Jobbskatteavdraget
Kommunalskatter
Skatt på arbete - internationellt
Skatt på företagande och kapital
Skatt på konsumtion och produktion
Skatt på fastigheter och förmögenhet
Räkna på dina skatter
Arbetsmarknad
Företagande
Företag inom välfärdssektorn
Utbildning och forskning
Energi
Miljö
Offentlig ekonomi
Regional statistik
Kunskapstest
Ladda ner material

Kapitel 5. Vårbudgeten 2015.

Kapitet innehåller inga kommentarer, bara regeringens översiktliga beskrivningar

Innehåll:

Sida
259 Ett Sverige som håller ihop - vårbudgeten för 2015.
259 Vårbudgeten på 5 minuter.
264 Finanspolitikens inriktning.
267 2015 års ekonomiska vårproposition.
268 Vårändringsbudget för 2015.
269 Statens budget 2015 i siffror.
270 Skatteförslag i vårändringsbudgeten 2015.
274 Sammanfattning prognos för den ekonomiska utvecklingen.
276 Den statliga budgetprocessen.
278 Det finanspolitiska ramverket.
280 Bedömningen av finanspolitikens långsiktiga hållbarhet.

282 Regeringens proposition 2014/15:100 2015 års ekonomiska vårproposition Förslag till riktlinjer.
282 Innehållsförteckning.
284 Tabellförteckning.
286 Diagramförteckning.
288 Förslag till lag om ändring i riksdagsordningen.
289 Tabeller.

319 Regeringens proposition 2014/15:99 Vårändringsbudget för 2015.
319 Innehållsförteckning.
321 Tabellförteckning.
321 Diagramförteckning.
322 Tabeller.

Från regeringen.se 19 april 2015:

Ett Sverige som håller ihop - vårbudgeten för 2015

Onsdagen den 15 april lämnade regeringen sin vårbudget för 2015 till riksdagen.

- Sammanfattning: vårbudgeten på fem minuter
- Finanspolitikens inriktning (utdrag ur vårpropositionen)
- Ladda ner hela vårpropositionen som pdf
- Ladda ner hela vårändringsbudgeten som pdf
- Statens budget 2015 i siffror
- Skatteförslag i vårändringsbudgeten
- Prognos och nyckeltal för svensk ekonomi och de offentliga finanserna

Korta fakta om

- Den statliga budgetprocessen
- Det finanspolitiska ramverket
- Så görs bedömningen av finanspolitikens långsiktiga hållbarhet

Vårbudgeten på 5 minuter

Den 15 april lämnade regeringen sin ekonomiska vårproposition samt förslaget till vårändringsbudget till riksdagen. I vårpropositionen redovisar regeringen sin bedömning av det ekonomiska läget och politikens inriktning för de kommande åren. I vårändringsbudgeten presenteras förslag till reformer för innevarande år samt hur dessa förslag ska finansieras.

Bedömning av det ekonomiska läget

Starkare utveckling i omvärlden

Den sammantagna bedömningen är att konjunkturen i omvärlden kommer att stärkas de kommande åren. I euroområdet, som är Sveriges viktigaste exportmarknad, kommer dock återhämtningen, av allt att döma, att gå långsamt.

Gradvis återhämtning i svensk ekonomi

BNP-tillväxten i svensk ekonomi steg något 2014 jämfört med 2013 och konjunkturen återhämtar sig. Regeringen gör bedömningen att aktiviteten i svensk ekonomi kommer att öka 2015 och 2016, bland annat till följd av att hushållens konsumtion bedöms tillta. Att konsumtionen ökar beror bland annat på en gradvis förbättring av läget på arbetsmarknaden samt låga räntor. Även ökade investeringar i framförallt tjänstesektorn bidrar till BNP-tillväxten. Dessutom väntas den offentliga sektorns konsumtion växa starkt 2015. Det förbättrade konjunkturläget i omvärlden förväntas även stimulera svensk export. Nettoexporten bedöms bidra positivt till BNP-utvecklingen 2015 och 2016.

Arbetslösheten minskar gradvis

Arbetslösheten väntas minska i takt med att konjunkturåterhämtningen ökar efterfrågan på arbetskraft. Regeringen bedömer också att aktiva insatser är nödvändiga för att minska arbetslösheten. Återhämtningen i svensk ekonomi innebär att resursutnyttjandet stiger under de kommande åren. Sammantaget bedöms cirka 380 000 personer vara arbetslösa 2016 och av dem kommer sannolikt en stor andel vara personer med en svag ställning på arbetsmarknaden.

Betydande underskott i de offentliga finanserna

Underskottet i de offentliga finanserna har vuxit flera år i rad och uppgick till 74 miljarder kronor eller 1,9 procent av BNP 2014. De offentliga finanserna stärks 2015 och det finansiella sparandet beräknas till 57 miljarder kronor eller -1,4 procent av BNP. Den fortsatta återhämtningen tillsammans med en ansvarsfull finanspolitik medför att det finansiella sparandet successivt förstärks de kommande åren och beräk-nas vara i balans från 2018.

Förstärkningen i de offentliga finanserna fram till och med 2019 sker uteslutande i staten, medan högre pensionsutbetalningar medför att ålderspensionssystemets finansiella sparande successivt minskar. Det finansiella sparandet i kommunsektorn är negativt under hela prognosperioden men sektorn bedöms redovisa ett positivt resultat samtliga år.

- Mer om regeringens bedömning av ekonomins utveckling

Finanspolitikens inriktning

Sverige står inför flera betydande samhällsutmaningar. 400 000 människor är arbetslösa, kunskapsresultaten i skolan har försämrats snabbt, Sverige är på väg att missa 14 av riksdagens 16 miljömål och resurserna till välfärden behöver stärkas. Samtidigt som dessa utmaningar måste adresseras krävs också att regeringen kopplar ett fast grepp om de offentliga finanserna. Underskotten ska krympas steg för steg. Regeringens samlade bedömning är därför att de reformer som föreslås i vårändringsbudgeten för 2015 måste vara finansierade fullt ut. Detta gör vissa inkomstförstärkningar nödvändiga, däribland ett stegsvis slopande av nedsättningen av socialavgifter för unga. Givet de nuvarande prognoserna är regeringens bedömning att även de reformer som föreslås i budgetpropositionen för 2016 bör vara finansierade fullt ut. Med denna inriktning på politiken skapas marginaler för att hantera en djup konjunkturnedgång utan att riskera den pågående konjunkturåterhämtningen.

- Mer om riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken

Reformer

Fler jobb och stärkt konkurrenskraft

En av regeringens viktigaste uppgifter under mandatperioden är att minska arbetslösheten varaktigt och öka sysselsättningen. Fler människor ska ha ett jobb att gå till och färre ska vara deltidsarbetslösa. Sverige behöver ett kunskapslyft. Regeringen ökar därför de offentliga investeringarna i bland annat infrastruktur, näringspolitik och utbildning för att stärka konkurrenskraften och förbättra matchningen på arbetsmarknaden.

Läs mer om:

- Traineejobb och utbildningskontrakt för unga
- Stärkt konkurrenskraft och ökad export

- Ett modernt arbetsliv: Förstärkning av resurser inom arbetsmiljöpolitiken
- Investeringsstimulans för anordnande av nya hyresbostäder
- Järnvägsunderhåll m.m.

En jämlik kunskapsskola med tid för varje elev

Att stärka kunskapsresultaten i skolan är nödvändigt - både för att hålla ihop Sverige och säkra Sveriges konkurrenskraft på lång sikt. För att stärka kunskapsresultaten krävs att lärarna får tid för varje elev, att kvaliteten i undervisningen förbättras och att resurser skjuts till där utmaningarna är som störst. Därför föreslår regeringen reformer fokuserade på tidiga insatser, ett mer attraktivt läraryrke och att alla skolor ska vara bra skolor.

Läs mer om:

- Fler anställda i skolan och fler platser på lärarutbildningen

En hållbar framtid

Regeringens mål är en resurseffektiv ekonomi där hänsyn till miljön är en självklar del i samhällsutvecklingen. Det handlar om att stoppa miljöförstöringen och minska klimatutsläppen. Minskade klimatutsläpp kräver flera typer av åtgärder och ett sammanhållet globalt och nationellt politiskt arbete. Regeringen satsar därför på bland annat åtgärder för klimatinvesteringar, biologisk mångfald och skydd av natur.

Läs mer om:

- Klimatinvesteringar
- Skötsel och skydd av svensk natur
- Satsningar på en giftfri miljö
- Solenergi

Ökad välfärd och trygghet

Välfärdens resurser måste stärkas och inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män minska. Alltför många människor, främst kvinnor, har gått ned i arbetstid för att ge omsorg till anhöriga när välfärden inte räcker till. Investeringar i välfärd och trygghet håller ihop Sverige och bidrar till en mer jämställd arbetsmarknad. Regeringen föreslår därför åtgärder för mer personal inom äldreomsorgen. Regeringen föreslår även att underhållsstödet för ensamstående föräldrar och bostadstillägg för pensionärer höjs. För ökad trygghet och omställningsförmåga stärks också arbetslöshetsförsäkringen.

Läs mer om:

- Höjd ersättning i arbetslöshetsförsäkringen
- Höjt underhållsstöd
- Mer personal inom äldreomsorgen
- Bättre förlossningsvård
- Höjt bostadstillägg för ålderspensionärer
- Förslag som rör sjukförsäkring
- Glasögon för barn

Andra reformer

Regeringen satsar även på en rad andra reformer som snabbare etablering, utökat stöd till kvinnojourer, ökat stöd till kultur samt tillskott till kommunerna.

Läs mer om:

- Utökat stöd till kvinnojourer
- Satsningar på civilsamhället för att förbättra nyanländas etablering

- Språkundervisning för bättre etablering
- Nationellt kunskapscentrum om rasism
- Stöd till idrotten för etableringsinsatser för nyanlända
- Ökat stöd till kultur

Förslag till finansiering av reformer

De reformer som regeringen föreslår är finansierade fullt ut. Det rör sig såväl om utgiftsminskningar som om inkomstökningar. Förslagen till inkomstökningar är bland annat:

- sänkt respektive slopad nedsättning av socialavgifter för unga
- höjda miljöskatter
- slopat RUT-avdrag för hjälp med läxor och annat skolarbete m.m.
- höjd skatt på termisk effekt i kärnkraftreaktorer
- höjd finansieringsavgift a-kassan
- Mer om skatteförslagen

Reformer och finansiering i siffror

- Tabell: reformer och finansiering

Utmaningar för sysselsättningspolitiken

En av regeringens viktigaste uppgifter under mandatperioden är att minska arbetslösheten varaktigt och öka sysselsättningen. Arbetslösheten har bitit sig fast på en alltför hög nivå. Antalet personer som arbetar och antalet arbetade timmar i ekonomin ska öka så mycket att Sverige når målet om lägst arbetslöshet i EU 2020. Fler människor ska ha ett jobb att gå till och färre ska vara deltidsarbetslösa. Kvinnors sysselsättning och arbetskraftsdeltagande måste öka.

Arbetslösheten är ojämnt fördelad. Många arbetslösa har varit utan arbete under lång tid och riskerar att permanent slås ut från arbetsmarknaden. Arbetslösheten är dessutom väsentligt högre bland unga och vuxna med ofullständig gymnasieutbildning, personer födda utanför Europa och personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

För att höja efterfrågan på arbetskraft krävs ökade offentliga och privata investeringar samt en aktiv näringspolitik. Samtidigt som arbetslösheten är hög är antalet lediga jobb i ekonomin många. Ökade investeringar i kunskap och kompetens gör det möjligt för fler att ta de jobb som finns.

För att underlätta och påskynda etableringen på arbetsmarknaden, och minska risken för att personer i långvarig arbetslöshet slås ut från arbetsmarknaden, krävs en bred uppsättning av åtgärder.

Sveriges befolkning förväntas under de närmaste åren öka i snabbare takt än tidigare. Ökningen beror främst på oroligheter i omvärlden som gör att många människor flyr till Sverige, men är också ett resultat av en ökad arbetskraftsinvandring. Befolkningstillväxten bedöms på längre sikt innebära fler sysselsatta och en starkare ekonomisk utveckling, men bedöms också inledningsvis leda till högre arbetslöshet. Det är därför än mer angeläget att nyanländas etablering på arbetsmarknaden går så snabbt som möjligt.

Regeringen bedömer att arbetsmarknaden återhämtar sig relativt långsamt under de närmaste åren. Risken för en svagare utveckling bedöms vara förhållandevis hög, framför allt om konjunkturutvecklingen i omvärlden blir sämre än väntat. En svagare utveckling skulle särskilt drabba de grupper som redan har en svag förankring på arbetsmarknaden.

- Mer om utmaningarna för sysselsättningspolitiken

Uppföljning av fördelningspolitiken

De senaste årtiondena har Sverige blivit ett rikare land, men också ett land med större inkomstklyftor. Spridningen i inkomster har ökat genom att de med högre inkomster har haft en starkare utveckling än de i mitten av inkomstfördelningen, som i sin tur har haft en starkare utveckling än de med lägre inkomster.

Det finns flera förklaringar till den generellt sett ökade inkomstspridningen. Ökade kapitalinkomster är tillsammans med mindre inkomstutjämnande skatter de viktigaste faktorerna bakom att inkomstskillnaderna var större 2013 än 1995. Löneskillnadernas bidrag till inkomstspridningen var däremot ungefär lika stora 2013 som de var 1995.

- Mer om fördelningspolitiken

Om riksdagsbehandlingen av vårbudgeten

Efter att den ekonomiska vårpropositionen och vårändringsbudgeten lämnats till riksdagen har riksdagens ledamöter möjlighet att lämna följdmotioner med alternativa förslag under de efterföljande två veckorna. Förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som ingår i vårpropositionen bereds av finansutskottet. Förslaget till ändringsbudget, inklusive såväl ändrade anslagsramar, inkomstberäkningar och eventuella lagförslag bereds i finansutskottet.

Riksdagen fattar sedan beslut under juni månad.

Källdokument

- Hela vårpropositionen för 2015
- Hela vårändringsbudgeten för 2015

Ladda ner

Vårbudgeten på fem minuter (pdf 726 kB)
Utskriftsversion
Visa ordförklaringar
Tipsa om sidan

Finansdepartementet (e-post till departementet)
Publicerad 15 april 2015
Uppdaterad 15 april 2015

Finanspolitikens inriktning

Sverige ska vara en förebild i världen. Ett land som kännetecknas av alla kvinnors och mäns lika värde, självförtroende, solidaritet och tron på att framtiden går att förändra. Ett land där vi investerar gemensamt i människor och miljö, i kunskap och konkurrenskraft, i trygghet i nuet och hopp inför framtiden. Ett land där vi överbryggar klyftor och där alla flickor och pojkar, kvinnor och män, har möjligheter att förverkliga sin fulla potential. Sverige ska vara en ledande och inspirerande kraft i världen. Höjda miljöambitioner skapar innovationskraft och ger nya jobbtillfällen.

Men de senaste årens utveckling gör att vi står inför flera betydande utmaningar. Arbetslösheten har bitit sig fast på höga nivåer och Sverige tappar i konkurrenskraft. Skolresultaten faller. Många är osäkra på om välfärden och trygghetssystemen kommer att finnas där för dem. Samtidigt växer inkomstklyftorna mellan människor och ojämställdheten mellan kvinnor och män består. Otillräcklig politisk handlingskraft har lett till att Sverige är på väg att missa 14 av de 16 miljökvalitetsmål som en bred politisk enighet sagt sig stå bakom.

Under mandatperioden ska utvecklingen ha vänts. Arbetslösheten ska sjunka, skolresultaten vändas, omställningen till ett mer hållbart samhälle accelereras och välfärden ska stärkas. Sverige ska vara ett land som håller ihop.

Ordning och reda i de offentliga finanserna är grunden för fler jobb och en hållbar välfärd. I inledningen av finanskrisen uppvisade den offentliga sektorn ett betydande överskott. Då var en expansiv finanspolitik motiverad. Även de senaste åren genomfördes dock fortsatta omfattande ofinansierade reformer, främst skattesänkningar. Dessa har, tillsammans med den utdragna ekonomiska återhämtningen, bidragit till betydande underskott i de offentliga finanserna. Förra året hade den offentliga sektorn ett underskott på 74 miljarder kronor. Detta är inte hållbart. För att återföra de offentliga finanserna till en hållbar bana krävs därför inkomstförstärkningar under de kommande åren. Steg för steg minskas underskotten.

Regeringen bedömer att svensk ekonomi gradvis kommer att återhämta sig de kommande åren. Konjunkturläget i omvärlden ser ut att förstärkas, även om återhämtningen av allt att döma kommer att gå långsamt, särskilt i euro-området. Riskerna för en svagare utveckling är betydande och en försämrad ekonomisk utveckling i euroområdet bedöms utgöra den enskilt största risken.

Arbete betyder gemenskap och tillhörighet; makt att forma sitt liv och sin framtid. Att fler kvinnor och män finner ett jobb är avgörande - både för att hålla ihop Sverige och för att säkra vårt välstånd. En av regeringens viktigaste uppgifter under mandatperioden är att minska arbetslösheten och öka sysselsättningen. Ett tydligt sysselsättningsmål ska styra den ekonomiska politiken. Antalet personer som arbetar och antalet arbetade timmar i ekonomin ska öka så mycket att Sverige når lägst arbetslöshet i EU 2020. Därför måste fler och bättre jobb tillskapas. Som samhälle kan vi aldrig vara nöjda så länge människors kunskap, ambition och värdighet förverkas i destruktiv arbetslöshet. Insatser ska göras för att stärka god fysisk och psykisk arbetsmiljö samt goda villkor.

En aktiv näringspolitik, ökad export och offensiva framtidsinvesteringar ökar efterfrågan på arbetskraft och säkrar tillväxten. För att bygga Sverige starkt och möta en ökad internationell konkurrens behöver vi skapa goda förutsättningar för kreativitet, entreprenörskap och innovation. Små och medelstora företag måste ges bättre möjligheter att växa och nå ut på den globala marknaden. Samverkan mellan

näringslivet, det offentliga och akademin krävs för att bättre ta tillvara vår potential.

Samtidigt som över 400 000 människor är arbetslösa, är antalet lediga jobb på historiskt höga nivåer. Dessutom finns behov av investeringar och investeringar i välfärden, där många arbetstillfällen skulle kunna skapas. Därutöver har många arbetsgivare svårt att hitta rätt kompetens. För att matchningen på arbetsmarknaden ska fungera krävs både att arbetsförmedlingen stärks och att människor har den kompetens som krävs. Sverige behöver ett kunskapslyft. Fler unga måste påbörja och fullfölja en gymnasieutbildning och fler vuxna måste ges möjlighet till omskolning och vidareutbildning i vuxenutbildning, högskola och folkhögskola. För att stärka den geografiska matchningen krävs ett ökat bostadsbyggande och förbättrade pendlingsmöjligheter så att människor kan flytta eller pendla dit jobben finns. Det måste också finnas goda förutsättningar för att utveckla arbetstillfällen på landsbygden.

Arbetslösheten i Sverige är ojämnt fördelad. Unga, lågutbildade, utrikes födda och personer med funktionsnedsättning kan ha en särskilt utsatt situation. Ingen ung människa ska börja sitt vuxna liv i långtidsarbetslöshet. Regeringens målsättning är därför att ingen ung ska behöva gå arbetslös i mer än 90 dagar. Mycket få deltagare i sysselsättningsfasen i jobb- och utvecklingsgarantin (Fas 3) går vidare till arbete eller studier. Sysselsättningsfasen ska avvecklas. Regeringen anser därför att långtidsarbetslösa ska ges större möjligheter till utbildning eller subventionerat arbete i välfärdssektorn. Förmågan hos dem som kommer till Sverige på flykt från krig och förföljelse behöver tas tillvara på ett mycket bättre sätt. Etableringen ska snabbas upp. Undervisning i svenska ska kunna starta snabbare. Möjligheterna till validering ska förbättras. Personer med funktionsnedsättning ska ha goda möjligheter i arbetslivet. Hinder för delaktighet på arbetsmarknaden ska rivas.

De senaste årens utveckling, med allt fler unga som inte får med sig tillräckliga kunskaper från grundskolan till gymnasieskolan är oroväckande för våra barns framtid och ett hot mot Sveriges utveckling och konkurrenskraft. Internationella studier visar att kunskapsresultaten i den svenska skolan sjunkit snabbare än i något annat OECD-land. Samtidigt har likvärdigheten mellan skolor försämrats. Kunskapsnivån i den svenska skolan ska höjas och kvaliteten i undervisningssituationen ska stärkas. Alla har rätt att lyckas och utvecklas i skolan och jämlikheten ska öka. Lärarna ska kunna ge eleverna det stöd de behöver för att eleverna ska kunna utvecklas utifrån sina förutsättningar. Därför föreslår regeringen omfattande satsningar på fler anställda i skolan så att lärare kan få tid till sitt arbete och klasserna kan bli mindre, stöd till alla elever som riskerar att halka efter genom förstärkt specialundervisning och tydliga insatser för att öka läraryrkets attraktivitet. Regeringens målsättning är att alla skolor ska vara bra skolor. Bara så kan vi bygga en svensk skola i världsklass.

Samhället måste utvecklas på ett sätt som är socialt och ekologiskt hållbart och tillväxten måste fördelas rättvist. Detta är vår tids ödesfrågor, men också frågor där Sverige har goda möjligheter att ligga i framkant. Sveriges ambitioner på klimatområdet - den yttersta förutsättningen för en långsiktigt god levnadsstandard - har de senaste åren hållits tillbaka. Stödet för att värna den biologiska mångfalden ska stärkas väsentligt. Det ska bli mer lönsamt att välja klimatvänliga lösningar både som producent och som konsument, och svårare och dyrare att välja det som förstör vår gemensamma miljö. Klimatinvesteringar ska stödjas, både lokalt och globalt. De offentliga klimatinvesteringarna ska öka. Avgörande steg mot att nå miljökvalitetsmålen ska tas.

Sverige har glidit isär. Allt för många har halkat efter och inte fått del av det växande välståndet. Med växande klyftor minskar de gemensamma erfarenheterna och beröringspunkterna. Därmed urholkas förståelsen för andra människors livssituation. Med växande inkomstskillnader minskar kvinnors och mäns frihet. Människors möjlighet att flytta dit de vill och delta i sociala sammanhang på lika villkor försämras när klyftorna växer. Det gör det svårare för Sverige som nation att skapa insikt om, och gemensamt ta sig an, de stora framtidsutmaningarna. Den ekonomiska politiken ska användas för att öka den ekonomiska jämlikheten. Ett jämlikt Sverige är ett framgångsrikt Sverige. Ett jämlikt Sverige förutsätter ett jämställt Sverige.

Regeringens politik syftar till att minska klyftorna mellan kvinnor och män. Regeringen avser att noga följa hur jämställdheten och jämlikheten utvecklas. Dagens skillnader i villkor mellan kvinnor och män är oacceptabla. Därför ska en feministisk grundsyn prägla den ekonomiska politiken. Kvinnor och män ska ges samma möjligheter inom skolan och utbildningssystemet samt på arbetsmarknaden. För att förbättra kvinnors villkor krävs att inkomstskillnaderna mellan män och kvinnor minskas och att välfärden stärks.

Samhällets stöd till människor med knappa ekonomiska resurser måste stärkas. Det handlar om höjningar av sjuk- och aktivitetsersättningen, underhållsstödet och bostadstillägget för pensionärer. För ökad trygghet och omställningsförmåga stärks a-kassan. Allt för många människor, främst kvinnor, har gått ned i arbetstid eller helt slutat arbeta för att ta hand om någon närstående. En bättre äldreomsorg är därför inte bara en fråga om en trygg ålderdom, det är också en fråga om människors möjlighet till arbete. En välfungerande välfärd av god kvalitet är en förutsättning för att förbättra kvinnors livsvillkor.

I denna proposition slås inriktningen för regeringens ekonomiska politik fast. De reformer som föreslås i propositionen Vårändringsbudget för 2015 träder i kraft successivt under det andra halvåret 2015. I några andra fall aviseras reformer eller budgetförstärkningar med ikraftträdande först efter 2015.

Denna proposition och propositionen Vårändringsbudget för 2015 bygger på en överenskommelse mellan regeringspartierna och Vänsterpartiet.

En politik för fler jobb och bättre skola samt social och ekologisk hållbarhet, ger ökad sammanhållning och är avgörande för Sveriges utveckling. Sverige ska vara ett land som håller ihop.

Ladda ner

Utdrag ur vårpropositionen 2015: Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (pdf 499 kB)
Visa ordförklaringar
Tipsa om sidan

Finansdepartementet (e-post till departementet)
Publicerad 15 april 2015
Uppdaterad 15 april 2015

Sidfot

Följ regeringen via RSS

Prenumerera på nyheter

2015 års ekonomiska vårproposition

Prop. 2014/15:100 **Utgiven:** 15 april 2015 **Typ:** Proposition
Avsändare: Finansdepartementet **Ladda ner**

- 2015 års ekonomiska vårproposition, hela dokumentet, Prop. 2014/15:100 (pdf 3,7 MB)
- Kapitel 1 Förslag till riksdagsbeslut (pdf 69 kB)
- Kapitel 2 Lagförslag (pdf 97 kB)
- Kapitel 3 Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (pdf 499 kB)
- Kapitel 4 Den makroekonomiska utvecklingen (pdf 347 kB)
- Kapitel 5 De budgetpolitiska målen och riktlinjer för skattepolitiken (pdf 219 kB)
- Kapitel 6 Inkomster (pdf 402 kB)
- Kapitel 7 Utgifter (pdf 466 kB)
- Kapitel 8 Den offentliga sektorns finanser, statens budgetsaldo och statsskuld (pdf 432 kB)
- Kapitel 9 Kommunsektorns finanser och sysselsättning (pdf 360 kB)
- Kapitel 10 Utmaningar för sysselsättningspolitiken (pdf 269 kB)
- Kapitel 11 Bedömning av finanspolitikens långsiktiga hållbarhet (pdf 325 kB)
- Kapitel 12 Ändrad fördelning av ändamål och verksamheter på utgiftsområden (pdf 97 kB)
- Bilaga 1 Tabellsamling makroekonomisk utveckling och offentliga finanser (pdf 527 kB)
- Bilaga 2 Fördelningspolitisk redogörelse (pdf 561 kB)
- Bilaga 3 Investeringar och kapitalstock (pdf 358 kB)

Sammanfattning

Propositionen innehåller regeringens förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Riktlinjernas syfte är att ange politikens inriktning inför budgetpropositionen för 2016.

Riktlinjerna för den ekonomiska politiken baseras på propositionens övriga innehåll, dvs. en beskrivning av finanspolitikens övergripande inriktning, en uppföljning av sysselsättningspolitiken, en bedömning av den makroekonomiska utvecklingen och den offentliga sektorns finanser, en uppföljning och bedömning av de budgetpolitiska målen och budgetutrymmet, en uppföljning av statens budget samt en bedömning av finanspolitikens långsiktiga hållbarhet.

I propositionen lämnas även förslag till vissa ändringar av utgiftsområdenas indelning.

Relaterat

Pressmeddelande: Vårpropositionen 2015: Ett Sverige som håller ihop
Prop. 2014/15:99 Vårändringsbudget för 2015
Skr. 2014/15:98 Redovisning av skatteutgifter 2015

Ladda ner

Utvecklad bedömning av finanspolitikens långsiktiga hållbarhet 2015 (pdf 843 kB)
Teknisk beskrivning av modellen MIMER (pdf 293 kB)
Utvärdering av makroekonomiska prognoser 2015 (pdf 474 kB)
Ny ansats för strukturellt sparande (pdf 396 kB)
Visa ordförklaringar
Tipsa om sidan
Publicerad 15 april 2015 Uppdaterad 16 april 2015

Vårändringsbudget för 2015

Prop. 2014/15:99 **Utgiven:** 15 april 2015 **Typ:** Proposition
Avsändare: Finansdepartementet
Ladda ner

- Vårändringsbudget för 2015, hela dokumentet, prop. 2014/15:99 (pdf 916 kB)
- Kapitel 1 Förslag till riksdagsbeslut (pdf 171 kB)
- Kapitel 2 Lagförslag (pdf 148 kB)
- Kapitel 3 Inledning (pdf 96 kB)
- Kapitel 4 Utgiftstaket för staten (pdf 100 kB)
- Kapitel 5 Ändringar avseende statens inkomster (pdf 318 kB)
- Kapitel 6 Ändringar avseende statens utgifter (pdf 503 kB)
- Bilaga 1 Vissa inkomstskatte- och socialavgiftsfrågor i propositionen Vårändringsbudget för 2015 (pdf 150 kB)
- Bilaga 2 Vissa punktskattefrågor i propositionen Vårändringsbudget för 2015 (pdf 103 kB)
- Bilaga 3 Vissa ersättningsfrågor i propositionen Vårändringsbudget för 2015 (pdf 117 kB)
- Bilaga 4 Beställningsbemyndiganden (pdf 126 kB)

Sammanfattning

Propositionen innehåller förslag till ändrade utgiftstak samt förslag till ändringar avseende statens
inkomster och utgifter för budgetåret 2015.

Relaterat

Pressmeddelande: Vårpropositionen 2015: Ett Sverige som håller ihop
Prop. 2014/15:100 2015 års ekonomiska vårproposition
Visa ordförklaringar
Tipsa om sidan

Publicerad 15 april 2015
Uppdaterad 15 april 2015

Statens budget 2015 i siffror

Den 15 april lämnade regeringen sitt förslag till ändringar i statens budget för 2015. Förslagen presenteras i propositionen Vårändrings-budget för 2015. Under våren behandlar riksdagen förslagen och beslut väntas i juni.

Förslag och beslut om statens budget för 2015

- Den 19 december 2014 sammanställde riksdagen statens budget för 2015.
- Därefter utfärdade regeringen regleringsbrev för alla myndigheter.
- Den 15 april lämnade regeringen sitt förslag till ändringar i statens budget för 2015 i propositionen Vårändringsbudget för 2015.
- Riksdagen behandlar propositionen Vårändringsbudget för 2015 under våren.
- Riksdagsbeslut om förslagen i vårändringsbudgeten tas preliminärt i juni.
- När riksdagen fattat beslut om ändringar i statens budget för 2015 utfärdar regeringen kompletterande regleringsbrev för de anslag som är berörda av ändringarna.

Siffror för statens budget i excel

- Tabell i excel: Specifikation av samtliga anslag i statens budget för 2015 utifrån regeringens förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2015
- Tabell i excel: Regeringens förslag till ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag 2015 (utdrag ur Vårändringsbudgeten för 2015, tabell 1:1)

Källdokument

- Riksdagens sammanställning av statens budget för 2015 som HTML (finansutskottets betänkande 2014/15:FiU10, december 2014)
- Regleringsbrev för 2015
- Hela regeringens förslag till ändringar i statens budget för 2015 (Vårändringsbudget för 2015, prop. 2014/15:99)
  Visa ordförklaringar
  Tipsa om sidan

Finansdepartementet (e-post till departementet)
Publicerad 13 april 2015 Uppdaterad 17 april 2015

Sidfot

Följ regeringen via RSS

Skatteförslag i vårändringsbudgeten 2015

I vårändringsbudgeten för 2015 föreslår regeringen ett antal förändringar på skatteområdet.

Förändringarna som föreslås är:

- Slopad nedsättning av socialavgifterna för unga i två steg
- Höjd skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer
- Slopad skattereduktion för hjälp med läxor och annat skolarbete
- Höjd skatt på bekämpningsmedel
- Höjd skatt på naturgrus
- Nedsättning av koldioxidskatten på dieselbränsle i vissa skogsmaskiner genomförs inte
- Gruppregistrering till mervärdesskatt behålls

Slopad nedsättning av socialavgifterna för unga i två steg

- Vad innebär förslaget?
Förslaget innebär att nedsättningen av socialavgifterna för unga slopas.

- Varför görs detta?
Nedsättningen av socialavgifterna för unga är inte en ändamålsenlig åtgärd för att hjälpa de unga som är i störst behov av hjälp att ta sig ur arbetslösheten. Nedsättningen innebär, till skillnad från de flesta andra sysselsättningssubventioner, att alla unga subventioneras och inte bara de som är i behov av stöd. Detta innebär att en stor del av nedsättningen går till att man subventionerar unga som redan har en anställning och arbeten som skulle ha kommit till stånd även utan en subvention, vilket är ineffektivt.

- Vilka berörs av förslaget?
Arbetsgivare med unga anställda och unga egenföretagare.
När träder förslaget i kraft?
Förslaget träder i kraft den 1 augusti 2015. Under perioden 1 augusti 2015-30 juni 2016 ska nedsättningen övergångsvis vara reducerad, för att därefter helt upphöra.

- Offentligfinansiella effekter?
Den offentligfinansiella effekten av förslaget beräknas till 5,49 miljarder kronor 2015, 15,76 miljarder kronor 2016 och 18,34 miljarder kronor 2017.

Källa:
Förslaget finns i Vårändringsbudget för 2015, avsnitt 5.2.

Höjd skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer

- Vad innebär förslaget?
Skatten på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer höjs. Efter höjningen uppgår skattesatsen till 14 770 kronor per megawatt och månad av den högsta tillåtna termiska effekten i en kärnkraftsreaktor. Den nuvarande skattesatsen, som gällt sedan 2008, uppgår till 12 648 kronor per megawatt och månad. Det avdrag som medges när en reaktor varit ur drift under en sammanhängande period som överstiger 90 kalenderdygn justeras samtidigt för att avspegla den nya skattesatsen. Avdraget höjs därför från 415 till 485 kronor per megawatt och det gäller som tidigare enbart för överskjutande kalenderdygn.

- Varför görs detta?
Höjningen görs för att dels beakta förändringar i allmänna prisutvecklingen och realvärdesäkra skatteintäkterna, dels för att skapa ytterligare finansiellt utrymme.

- Vilka berörs av förslaget?
Berörda av förslaget är i huvudsak de som har tillstånd att inneha och driva en kärnkraftsreaktor.

- När träder förslaget i kraft?
Förslaget träder i kraft den 1 augusti 2015.

- Offentligfinansiella effekter?
Den offentligfinansiella nettoeffekten beräknas till 0,1 miljarder kronor för 2015 samt därefter årligen 0,25 miljarder kronor.
Källa:
Förslaget finns i Vårändringsbudget för 2015, avsnitt 5.5.

Slopad skattereduktion för hjälp med läxor och annat skolarbete

- Vad innebär förslaget?
RUT-avdragets skattereduktion för hjälp med läxor och annat skolarbete, s.k. läx-RUT, slopas. RUT-avdragets skattereduktion för barnpassning ändras samtidigt så att den endast omfattar barnpassning som inte mer än i ringa omfattning innefattar hjälp med läxor och annat skolarbete.

- Varför görs detta?
Elevers möjlighet att få hjälp med läxor bör inte vara beroende av om de har föräldrar som har möjlighet att hjälpa dem eller som har betalningsförmåga för att köpa läxhjälp. Skolan ska vara sammanhållen och likvärdig.

-Vilka berörs av förslaget?
Personer som köper hjälp med läxor och annat skolarbete. De som driver eller är anställda av företag inom branschen.

-När träder förslaget i kraft?
Den 1 augusti 2015.

-Offentligfinansiella effekter?
Den offentligfinansiella effekten av förslaget beräknas till 20 miljoner kronor 2015 och därefter till 50 miljoner kronor per år.

Källa:
Förslaget finns i Vårändringsbudget för 2015, avsnitt 5.1.

Höjd skatt på bekämpningsmedel

- Vad innebär förslaget?
Förslaget innebär att skatten på bekämpningsmedel höjs från 30 kronor till 34 kronor för varje helt kilogram verksam beståndsdel i bekämpningsmedlet.

- Varför görs detta?
Skatten på bekämpningsmedel syftar till att minska användningen av bekämpningsmedel. Detta är motiverat av hälso- och miljöskäl. Det är lämpligt att skatten anpassas efter förändringar i den allmänna prisutvecklingen. Detta för att skatten ska bibehålla samma styrande effekt. Den nuvarande skattenivån på 30 kronor har inte höjts sedan

den 1 januari 2004.

-Vilka berörs av förslaget?
Aktörer som köper bekämpningsmedel.

-När träder förslaget i kraft?
Ändringen träder i kraft den 1 augusti 2015.

- Offentligfinansiella effekter?
Ändringen beräknas medföra ökade skatteintäkter med 3 miljoner kronor 2015 och därefter ökade skatteintäkter med 7 miljoner kronor per år.

Källa:
Förslaget finns i Vårändringsbudget för 2015, avsnitt 5.3.

Höjd skatt på naturgrus

- Vad innebär förslaget?
Förslaget innebär att skatten på naturgrus höjs från 13 kronor till 15 kronor per ton naturgrus.

- Varför görs detta?
Syftet med skatten på naturgrus är att åstadkomma bättre hushållning med naturgruset och påskynda utvecklingen mot alternativa material. Det är lämpligt att skatten anpassas efter förändringar i den allmänna prisutvecklingen. Detta för att skatten ska bibehålla samma styrande effekt. Den nuvarande skattenivån på 13 kronor har inte höjts sedan den 1 januari 2006

- Vilka berörs av förslaget?
Aktörer som bryter naturgrus.

- När träder förslaget i kraft?
Ändringen träder i kraft den 1 augusti 2015.

- Offentligfinansiella effekter?
Ändringen beräknas medföra ökade skatteintäkter med 8 miljoner kronor 2015 och därefter ökade skatteintäkter med 20 miljoner kronor per år.

Källa:
Förslaget finns i Vårändringsbudget för 2015, avsnitt 5.4.

Nedsättning av koldioxidskatten på dieselbränsle i vissa skogsmaskiner genomförs inte

- Vad innebär förslaget?
Nedsättningen av koldioxidskatten på dieselbränsle i vissa skogsmaskiner med anledning av skogsbranden i Västmanland genomförs inte. I stället ges ett motsvarande stöd på utgiftssidan av statens budget.

- Varför görs detta?
Det har visat sig att skattenedsättningen skulle beröra förhållandevis få aktörer och innebära stora administrativa kostnader. Vidare avses stora delar av det brandskadade området att köpas upp av staten i syfte att skapa naturreservat vilket minskar behovet av avverkning i området. Enligt regeringens bedömning bör åtgärden därför genomföras som ett stöd på utgiftssidan av statens budget i stället för en skattenedsättning.

- Vilka berörs av förslaget?
De skogsmaskinsägare som arbetar med att transportera bort virke ur det brandskadade området.

- Offentligfinansiella effekter?
Skattenedsättningen bedömdes minska skatteintäkterna med sammanlagt 7 miljoner kronor fördelat under 2014-2016. Ett stöd på motsvarande belopp kommer nu alltså istället att ges på utgiftssidan av statens budget.

Källa:
Förslaget finns i Vårändringsbudget för 2015, avsnitt 5.6.

Gruppregistrering till mervärdesskatt behålls

- Vad innebär förslaget?
Gruppregistrering är möjlig för företag som verkar inom den finansiella sektorn och för företag vars huvudsakliga inriktning är att tillhandahålla tjänster till företag inom den finansiella sektorn samt för företag i inkomstskatterättsliga kommissionärsförhållanden. Det innebär att sådana företag kan bilda en mervärdesskattgrupp och att mervärdesskatt inte tas ut vid omsättningar inom gruppen. Om gruppregistreringen slopas skulle mervärdesskatt alltså tas ut vid försäljning av tjänster mellan de företag som tidigare ingått i en mervärdesskattegrupp.

- Varför görs detta?
Ett slopande av möjligheten till gruppregistrering till mervärdesskatt får skilda effekter beroende på i vilken organisationsform ett företag bedriver sin verksamhet. Ett slopande drabbar framförallt lokalt och regionalt förankrade banker och försäkringsbolag. Möjligheten till gruppregistrering till mervärdesskatt bör därför inte slopas.

- Vilka berörs av förslaget?
Företag som kan bilda en mervärdesskattegrupp.

- Offentligfinansiella effekter?
Ett slopande av möjligheten till gruppregistrering till mervärdesskatt bedömdes öka skatteintäkterna med 400 miljoner kronor 2015. Effekten av att behålla reglerna har beaktats i inkomstberäkningarna.

Källa:
Förslaget finns i Vårändringsbudget för 2015, avsnitt 5.7.

Finansdepartementet (e-post till departementet)
Publicerad 15 april 2015 Uppdaterad 15 april 2015

Sidfot

Följ regeringen via RSS

Prenumerera på nyheter

Sammanfattning prognos för den ekonomiska utvecklingen.

April 2015

Gradvis återhämtning i svensk ekonomi
En gradvis återhämtning i svensk ekonomi förväntas de kommande åren. I omvärlden ser konjunkturläget ut att förstärkas, även om återhämtningen av allt att döma kommer att gå långsamt, särskilt i euroområdet. En starkare utveckling i omvärlden ökar efterfrågan på svenska exportvaror och tjänster, vilket i sin tur väntas bidra till ökade investeringar i näringslivet, lägre arbetslöshet och ett stigande resursutnyttjande.

Tillväxten i svensk ekonomi steg något 2014 jämfört med 2013 och en återhämtning har inletts. Tillväxten drevs framför allt av investeringar och hushållens konsumtion. Den långsamma återhämtningen i omvärlden ledde däremot till en svag utveckling av svensk export. Under 2015 och 2016 väntas tillväxten åter stiga i många för Sverige viktiga handelsländer, även om det i många länder i euroområdet förväntas ske i en långsam takt. Därmed förväntas även tillväxten i svensk export öka. Även tillväxten i hushållens konsumtion förväntas tillta, bland annat till följd av låga räntor och av att läget på arbetsmarknaden gradvis förbättras. Sammantaget ger det en gradvis återhämtning i svensk ekonomi med en tillväxt på 2,4 respektive 2,5 procent innevarande och kommande år (kalenderkorrigerad).

Arbetslösheten minskar gradvis
Arbetslösheten väntas minska i takt med att konjunkturåterhämtningen ökar efterfrågan på arbetskraft. Men arbetsmarknaden återhämtar sig relativt långsamt. Sammantaget bedöms cirka 380 000 personer vara arbetslösa 2016, vilket motsvarar 7,1 procent av arbetskraften. Av dem kommer sannolikt en stor andel att vara personer som har svårt att få en fast förankring på arbetsmarknaden.

Risken för en svagare utveckling bedöms vara förhållandevis hög, framför allt om konjunkturutvecklingen i omvärlden blir sämre än väntat. En svagare utveckling skulle särskilt drabba de grupper som redan har en svag förankring på arbetsmarknaden.

De offentliga finanserna visar underskott
De offentliga finanserna som successivt försämrats sedan 2010, försvagades ytterligare 2014 jämfört med 2013 och den offentliga sektorn redovisade ett underskott på 74 miljarder kronor eller 1,9 procent av BNP. Försämringen beror dels på den relativt svaga ekonomiska återhämtningen och dels på ofinansierade åtgärder, framför allt ofinansierade skattesänkningar, som den förra regeringen genomförde. Underskottet i den offentliga sektorns finanser beräknas minska från och med 2015 som en följd av den ekonomiska återhämtningen samt en ansvarsfullt förd ekonomisk politik. Det finansiella sparandet 2015 beräknas till -1,4 procent av BNP och förväntas vara i balans 2018.

Staten och kommunsektorn beräknas uppvisa underskott 2015, medan ålderspensionssystemet väntas vara i balans. Den förstärkning av det finansiella sparandet som bedöms ske från och med 2015 sker i huvudsak inom staten. Det finansiella sparandet i ålderspensionssystemet bedöms gradvis försvagas under hela prognosperioden. Den kommunala sektorn bedöms redovisa ett svagt negativt, men stabilt, finansiellt sparande, medan sektorns ekonomiska resultat är positivt och i linje med god ekonomisk hushållning under prognosperioden, det vill säga 2015-2019.

Till följd av underskotten i den offentliga sektorn bedöms bruttoskulden 2015 som andel av BNP öka något. Bruttoskulden som andel av BNP förväntas därefter gradvis minska något under prognosperioden.

Prognos den 15 april 2015

Procentuell förändring om inte annat anges	2014	2015	2016	2017	2018	2019
BNP*, kalenderkorrigerad	2,3	2,4	2,5	2,7	2,5	2,0
BNP-gap**	-1,9	-1,4	-0,8	-0,1	0,1	0,0
Sysselsatta, i åldern 15–74 år	1,4	1,4	1,3	1,2	0,9	0,5
Sysselsättningsgrad, i åldern 15–74 år	66,2	66,6	66,7	66,8	66,9	66,9
Arbetade timmar, kalenderkorrigerad	1,8	1,3	1,3	1,4	0,9	0,4
Produktivitet***, kalenderkorrigerad	0,4	1,2	1,2	1,4	1,6	1,7
Arbetslöshet, i % av arbetskraften, 15–74 år	7,9	7,5	7,1	6,7	6,4	6,4
Timlön****	2,8	2,9	3,2	3,3	3,4	3,5
KPI, årsgenomsnitt	-0,2	0,0	0,9	1,7	2,7	3,2
KPIF, årsgenomsnitt	0,5	0,8	1,4	1,6	1,8	2,0
Offentliga sektorns finansiella sparande, % av BNP	-1,9	-1,4	-0,7	-0,4	0,0	0,4
Offentliga sektorns konsoliderad bruttoskuld, % av BNP	43,9	44,2	42,8	41,5	40,0	38,0
Statsskuld, % av BNP	34,5	34,3	32,7	31,1	29,4	27,2

* Fasta priser, referensår 2013

** Skillnaden mellan faktisk och potentiell BNP i procent av potentiell BNP

*** Förädlingsvärde till baspris per arbetad timme

**** Mätt enligt konjunkturlönestatistiken

Källor: SCB, Medlingsinstitutet och egna beräkningar

Om prognosen

Vilka risker finns att utvecklingen blir en annan än huvudprognosen? Prognosen är osäker och riskerna för en svagare utveckling är betydande. En försämrad ekonomisk utveckling i euroområdet utgör den enskilt största risken. Samtidigt kan utvecklingen bli starkare om återhämtningen i euroområdet skulle gå snabbare än vad som antagits i prognosen.

Ladda ner

- Utdrag ur vårpropositionen: Den makroekonomiska utvecklingen (pdf 347 kB)
- Utdrag ur vårpropositionen: Den offentliga sektorns finanser, statens budgetsaldo och statsskuld (pdf 432 kB)
- Nyckeltalstabell, prognos april 2015 (excel) (15 kB)
- Visa ordförklaringar
- Tipsa om sidan

Finansdepartementet (e-post till departementet)
Publicerad 15 april 2015
Uppdaterad 15 april 2015

Sidfot

Följ regeringen via RSS

Den statliga budgetprocessen

Två gånger om året lämnar Sveriges finansminister regeringens förslag om den ekonomiska politiken och statens budget till riksdagen.

På våren lämnar finansministern regeringens ekonomiska vårpropositionen samt en vårändringsbudget till riksdagen. På hösten lämnas den mer omfattande budgetpropositionen samt en höständringsbudget.

Men hur hänger de olika delarna ihop, hur arbetas förslagen fram, vilka ramar och regler finns och vem beslutar om förslagen? Här finns en introduktion till hur politiska mål och idéer hänger ihop med de slutliga besluten om statens utgifter och inkomster samt en mer detaljerad beskrivning av budgetprocessens olika steg.

Från politiska mål och idéer till förslag om statens budget

En viktig del i regeringens arbete med att förverkliga sin politik är att utforma ett förslag till statens budget. Utgångspunkten för det arbetet är de ekonomisk-politiska mål som regeringen vill uppnå. Finanspolitiken - dvs. förslagen till beslut om utgifter och inkomster - är regeringens verktyg för att förverkliga dessa mål.

Innan regeringen lämnar sitt budgetförslag till riksdagen är det många analyser och beräkningar som ska tas fram som underlag till regeringens överväganden och beslut. Budgetprocessen leds och samordnas av Finansdepartementet, men alla departement deltar och bidrar med underlag inom sina ansvarsområden. Det finns också ramar och regler för hur finanspolitiken kan och får utformas samt hur budgetprocessen ska gå till. Dessa ramar och regler kallas för det finanspolitiska ramverket.

I budgetpropositionen redovisar regeringen sitt samlade förslag till hur statens utgifter ska fördelas mellan olika verksamheter samt sin beräkning av hur stora inkomsterna väntas bli.

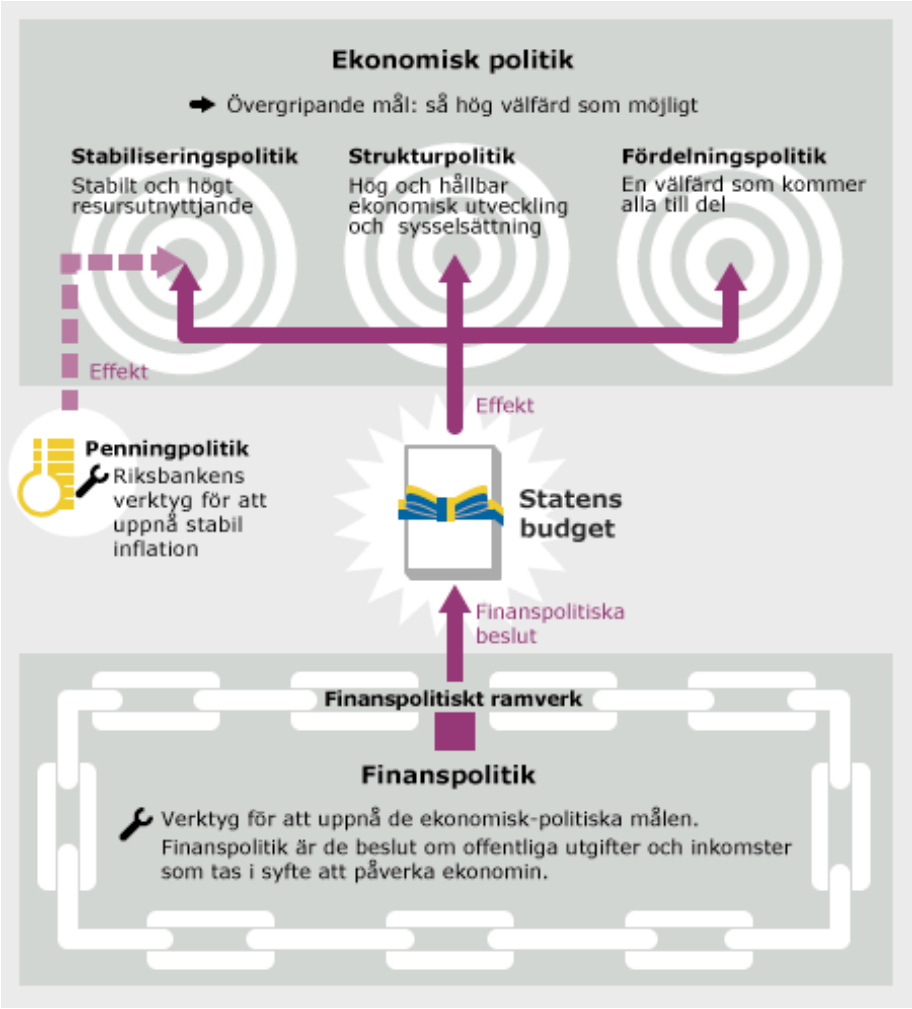

Riksdagen beslutar om statens budget
När budgetpropositionen lämnats till riksdagen börjar riksdagen sin behandling av förslaget. Riksdagen behandlar och beslutar först om de ekonomiska ramarna för alla verksamheter - de så kallade utgiftsområdena. Därefter går riksdagen igenom och beslutar om detaljerna i budgetförslaget för varje utgiftsområde.

När riksdagsbehandlingen är klar sammanställs riksdagens beslut om statens budget och överlämnas till regeringen. Därefter är det regeringens ansvar att genomföra riksdagens beslut, dvs. se till att alla myndigheter får de pengar som riksdagen beslutat om för sina olika verksamheter.

Läs mer!
Om du vill veta mer om budgetprocessen och de ramar och regler som styr arbetet kan du läsa mer om detta här.

- Det finanspolitiska ramverket
- Budgetprocessen steg för steg

Kort om

Ekonomisk politik:
Den ekonomiska politiken kan delas in i tre olika områden:
- Stabiliseringspolitik som syftar till att stabilisera ekonomin och dämpa konjunktursvängningar.
- Strukturpolitik som handlar om åtgärder som ska göra att ekonomin fungerar effektivare.
- Fördelningspolitik som handlar om åtgärder som påverkar hur resurserna i ekonomin fördelas över tid och mellan olika individer.

Finanspolitik:
Regeringens finanspolitik är ett verktyg i arbetet med att förverkliga de ekonomisk-politiska målen. Finanspolitik är de beslut om offentliga utgifter och inkomster som regeringen föreslår i syfte att påverka ekonomin för att nå de uppsatta ekonomisk-politiska målen. Regeringen redovisar sitt förslag till hur finanspolitiken ska utformas två gånger per år - på våren i den ekonomiska vårpropositionen samt på hösten i budgetpropositionen.

Finanspolitiska ramverket:
Det finns olika lagar och regler, praxis och åtaganden som sätter ramar för finanspolitiken och som reglerar arbetet med statens budget. Dessa kallas för det finanspolitiska ramverket.

Ekonomisk vårproposition:
Regeringen lämnar sin ekonomiska vårproposition till riksdagen i april varje år. Vårpropositionen innehåller förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken, en bedömning av ekonomins utveckling, en redovisning av vilka utmaningar som politiken står inför samt uppföljningar av regeringens politik. Den ekonomiska vårpropositionens innehåll utgör därmed ett avstamp och en plattform för arbetet med höstens budgetproposition.

Budgetproposition:
Regeringen lämnar sin budgetproposition till riksdagen på hösten varje år. Budgetpropositionen innehåller en finansplan där regeringens finanspolitik beskrivs, en bedömning av ekonomins utveckling, en beräkning av statens inkomster, en redovisning av de resultat som uppnåtts i verksamheten och ett förslag till hur statens utgifter ska fördelas mellan olika verksamheter.

Ändringsbudgetar:
Regeringen kan lämna förslag till ändringar i statens budget under ett pågående budgetår. Dessa förslag samlas i så kallade ändringsbudgetar. De lämnas på våren i samband med den ekonomiska vårpropositionen (vårändringsbudget) samt på hösten i samband med budgetpropositionen (höständringsbudget).

Visa ordförklaringar Finansdepartementet
Publicerad 17 september 2014 Uppdaterad 30 januari 2015

Det finanspolitiska ramverket

Det finanspolitiska ramverket består av ett antal principer som finanspolitiken utformas efter. Ramverket är ett verktyg som ska se till att finanspolitiken är långsiktigt hållbar och transparent. Vissa av principerna regleras av lag, medan andra utgår från den praxis som gradvis utvecklats sedan den statsfinansiella krisen på 1990-talet.

Introduktion till de finanspolitiska ramverket

I mars 2011 lämnades skrivelsen "Ramverk för finanspolitiken" skr. 2010/11:79 till riksdagen. Nedan finns en sammanfattning av skrivelsens innehåll.

- Läs och ladda ner hela skrivelsen "Ramverk för finanspolitiken"

Budgetpolitiska ramar

Ramarna för budgetpolitiken är en central del av det finanspolitiska ramverket. Det används för att skapa bättre förutsättningar för att nå de övergripande målen för finanspolitiken utan att äventyra de offentliga finanserna.

Överskottsmål för hela den offentliga sektorn

Regeringen är enligt budgetlagen skyldig att lämna ett förslag till mål för den offentliga sektorns sparande. Riksdagen har fastställt överskottsmålet till att det finansiella sparandet ska vara 1 procent av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel. Nuvarande nivå ska upprätthållas så länge det är nödvändigt för att det ska utvecklas på ett långsiktigt hållbart sätt.

Utgiftstak för staten

Enligt budgetlagen är det obligatoriskt för regeringen att föreslå tak för statens och ålderspensionssystemets utgifter för tre år framåt. Riksdagen fastställer taket. Genom att besluta om ett tak visar regeringen vilka ramar det finns för utgifter och skatteuttag för att nå överskottsmålet.

Krav på kommunsektorn att ha budgetar i balans

För att stärka budgetprocessen på lokal nivå tillämpas sedan 2000 ett balanskrav för kommunsektorn. Kravet innebär att varje kommun och landsting ska budgetera för ett resultat i balans. Balanskravet anger den lägsta godtagbara resultatnivån. Sedan 1992 ska kommuner och landsting ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. De ska besluta om riktlinjer för en god ekonomisk hushållning.

Stram budgetprocess

Överskottsmålet och utgiftstaket ger det totala ekonomiska utrymmet i budgetprocessen. Huvudlinjen är att utgiftsökningar inom ett område måste täckas genom utgiftsminskningar inom samma område. Förslaget till budget ska omfatta alla inkomster och utgifter samt andra betalningar som påverkar statens lånebehov (fullständighetsprincipen). Utgifter ska redovisas på budgetens utgiftssida medan inkomster ska redovisas på budgetens inkomstsida.

Principer för stabiliseringspolitiken

Finanspolitikens viktigaste bidrag till att stabilisera konjunkturen är att upprätthålla långsiktigt hållbara offentliga finanser. Vid förändringar i efterfrågeläget i ekonomin kommer, i normalfallet, penningpolitiken att stimulera i lågkonjunkturer och strama åt i högkonjunkturer. Finanspolitiken bidrar vid sådana störningar till konjunkturstabilisering främst via att skatteinkomsterna minskar och utgifterna ökar när ekonomin försvagas. Finanspolitiken har dessutom, till skillnad från penningpolitiken, en roll att spela när det gäller att hantera specifika problem som kan uppstå i ekonomin i samband med en konjunkturnedgång. Vid större efterfrågestörningar och utbudsstörningar kan finanspolitiken behöva stötta penningpolitiken mer aktivt.

Principer för statliga ingripanden på finansmarknaderna

För att statliga ingripanden på finansmarknaderna ska vara effektiva är det viktigt med en tydlig rollfördelning mellan myndigheter och tydliga principer för vad som då gäller för att värna de offentliga finanserna.

Principer kring öppenhet och transparens

Redovisningen av finanspolitiken måste vara tydlig och transparent. Detta för att ramverket ska vara styrande och för att politiken ska gå att följa upp.

Relaterat

- Debattartikel 3 mars 2015: Bättre framtidsutsikter utan åtstramande överskottsmål
- Visa ordförklaringar
- Tipsa om sidan

Finansdepartementet (e-post till departementet)
Publicerad 17 september 2009
Uppdaterad 3 mars 2015

Bedömningen av finanspolitikens långsiktiga hållbarhet

En gång om året redovisar regeringen en analys av om finanspolitiken är långsiktigt hållbar. Analysen presenteras i den ekonomiska vårpropositionen. Syftet är att i god tid fånga upp tecken på om finanspolitiken inte är hållbar och vad det i så fall beror på. Om problemen upptäcks tidigt finns det möjlighet att i god tid förbereda reformer samtidigt som hushåll och företag - om det behövs - får tid att ställa om till de nya förutsättningarna.

Vad menas med en hållbar finanspolitik?

Finanspolitiken är hållbar när den offentliga sektorn kan fullfölja sina åtaganden på lång sikt utan att finanspolitiken behöver läggas om. I analysen försöker man alltså få svar på en hypotetisk fråga: "Om finanspolitiken har samma inriktning som idag under mycket lång tid framöver - kommer den då skapa obalanser i samhället och ekonomin eller kan den upprätthållas även på lång sikt?"

Hur görs bedömningen?

Finanspolitiken bedöms på basis av om:

- utvecklingen av de offentliga inkomsterna och utgifterna är sådan att den offentliga skulden och sparandet utvecklas på ett hållbart sätt
- välfärden fördelas på ett rimligt sätt
- utrymmet för att bedriva en aktiv finanspolitik är tillräckligt för att aktiva åtgärder ska kunna vidtas i en djup konjunkturnedgång

Hållbar utveckling av skuld och sparande

En långsiktigt hållbar finanspolitik innebär att de offentliga finanserna ska vara i balans över en längre tidsperiod. Det betyder att nettot av finansiella tillgångar och skulder plus inkomsterna (nuvarande och kommande) ska vara lika stora som utgifterna över tiden.

För att bedöma om finanspolitiken är långsiktigt hållbar används en indikator som kallas S2. Den visar hur mycket budgeten måste förstärkas eller försvagas för att politiken ska vara långsiktigt hållbar.

Skulden och det finansiella sparandet ska utvecklas på ett sätt som ligger inom ramarna för vad kreditgivare och övriga aktörer på de finansiella marknaderna uppfattar som hållbart och trovärdigt. Om förtroendet minskar kan osäkerheten leda till stigande räntor på statens skulder och därmed ökande skuld.

För att bedöma om nivån på skulden och sparandet är hållbar bedöms sparandets utveckling i förhållande till reglerna i stabilitets- och tillväxtpakten och det svenska överskottsmålet. Dessutom används den så kallade S1-indikator som visar hur mycket budgeten måste förstärkas eller försvagas för att den konsoliderade bruttoskulden ska uppgå till 60 procent av BNP 2030.

Rimlig fördelning av välfärden

För att vara hållbar bör finanspolitiken bidra till en rimlig fördelning av välfärden och de ekonomiska resurserna, såväl mellan som inom generationer.

För att fördelningen ska vara rimlig i beräkningen antas att produktionen av de skattefinansierade välfärdstjänsterna inom vård, skola och omsorg kan öka i takt med att de demografiskt betingade behoven ökar, samt att de offentliga transfereringarna per individ ökar i samma takt som timlönen i ekonomin.

Begränsad konflikt mellan olika politiska mål

Det finansiella sparandet bör vara så högt att det ger utrymme för att bedriva stabiliseringspolitik i en kraftig konjunkturavmattning utan att bryta mot stabilitets- och tillväxtpaktens krav om max 3 procents underskott.

Tittar framåt för att bedöma nuläget

Långsiktsberäkningarna är inte någon prognos av den mest sannolika utvecklingen. Det är en analys av möjliga konsekvenser av finanspolitiken över en väldigt lång tidshorisont. Ett scenario med oförändrat beteende visar konsekvenserna av om dagens regler och beteenden är oförändrade, medan olika alternativa scenarier illustrerar vilka faktorer som ökar eller minskar finanspolitikens hållbarhet.

Beräkningen i scenariot med oförändrat beteende bygger på ett antal antaganden om den framtida utvecklingen:

- produktiviteten i det privata näringslivet ökar i genomsnittlig historisk takt, medan produktiviteten i den offentliga sektorn är oförändrad
- arbetsutbudet per person är detsamma för individer i olika åldrar, ursprung och kön som sista prognosåret
- skatternas andel av skattebaserna är densamma som sista prognosåret
- standarden i välfärden är densamma per brukare, dvs antal timmar i äldrevården eller skolan är densamma per brukare som sista prognosåret
- ersättningen i transfereringssystemen ökar i samma takt som genomsnittslönen

Dessutom antas att staten har det övergripande ansvaret för finansieringen av samtliga välfärdstjänster, så att statsbidragen i kommunerna ökar i en takt som gör att kommunerna klarar kravet om god ekonomisk hushållning. Detta innebär att eventuella över- eller underskott i de offentliga finanserna kommer att påverka statens lånebehov och statsskulden.

Fler gör bedömningar av finanspolitikens långsiktiga hållbarhet

Det är fler än regeringen som gör bedömningar av hur hållbar den svenska finanspolitiken är. I Sverige gör även Konjunkturinstitutet samt Finanspolitiska rådet motsvarande beräkningar. Utanför Sverige gör EU-kommissionen, OECD samt IMF långsiktsberäkningar för Sverige. Även om antagandena kan skilja sig åt är tillvägagångssättet i stort sett desamma.

Ny metod på gång

Metoderna för att bedöma finanspolitikens långsiktiga hållbarhet utvecklas ständigt. En ny beräkningsmodell kommer att presenteras i en bilaga till den kommande långtidsutredningen.

Den nya modellen gör det möjligt att analysera hur en förändring av politiken påverkar olika generationer. Den gör det också möjligt att ta hänsyn till förändringar i olika aktörers beteende, till exempel hur hushållens val mellan att spara eller arbeta påverkas när olika förutsättningar förändras i ekonomin.

Visa ordförklaringar

Finansdepartementet (e-post till departementet)
Publicerad 9 april 2014
Uppdaterad 26 mars 2015

Regeringens proposition 2014/15:100
2015 års ekonomiska vårproposition
Förslag till riktlinjer

Propositionens huvudsakliga innehåll

Propositionen innehåller regeringens förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Riktlinjernas syfte är att ange politikens inriktning inför budgetpropositionen för 2016.

Riktlinjerna för den ekonomiska politiken baseras på propositionens övriga innehåll, dvs. en beskrivning av finanspolitikens övergripande inriktning, en uppföljning av sysselsättningspolitiken, en bedömning av den makroekonomiska utvecklingen och den offentliga sektorns finanser, en uppföljning och bedömning av de budgetpolitiska målen och budgetutrymmet, en uppföljning av statens budget samt en bedömning av finanspolitikens långsiktiga hållbarhet.

I propositionen lämnas även förslag till vissa ändringar av utgiftsområdenas indelning.

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut....17
2 Lagförslag....21
2.1 Förslag till lag om ändring i riksdagsordningen....21
3 Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken....25
3.1 Utsikter för svensk ekonomi....30
3.2 Finanspolitikens inriktning....37
3.3 Fler jobb och stärkt konkurrenskraft....44
3.4 En jämlik kunskapsskola med tid för varje elev....52
3.5 En hållbar framtid....55
3.6 Ökad välfärd och trygghet....58
3.7 Andra politikområden....65
3.8 Effekter på inkomstfördelningen....71
4 Den makroekonomiska utvecklingen....75
4.1 Omvärlden 2015 och 2016....76
4.2 Svensk ekonomi 2015 och 2016....78
4.3 Utvecklingen 2017–2019....85
4.4 Risker och alternativa scenarier....87
4.5 Utvecklingen enligt andra bedömare....89
4.6 Utvärdering av prognoser för BNP-tillväxten....90
4.7 Prognosrevideringar och effekter av reformer....91
5 De budgetpolitiska målen och riktlinjer för skattepolitiken....95
5.1 Uppföljning av målet för det finansiella sparandet....96
5.2 Bedömning av utgiftstakets nivåer för 2018 och 2019....98
5.3 Uppföljning av det kommunala balanskravet....101
5.4 Stabilitets- och tillväxtpakten sätter ramarna för finanspolitiken....102
5.5 Riktlinjer för skattepolitiken....104
6 Inkomster....109
6.1 Förslag till ändrade skatteregler i propositionen Vårändringsbudget för 2015....109
6.2 Offentliga sektorns skatteintäkter....110

6.3 Statens inkomster.....118
6.4 Uppföljning av statens inkomster 2013–2018 122
7 Utgifter.....129
7.1 Utgifterna i statens budget och takbegränsade utgifter 129
7.2 Utgiftsprognos för 2016–2018 jämfört med den beslutade budgeten för 2015 140
7.3 Utgiftsprognos för 2015 150
7.4 Översyn av utgifter som redovisas på inkomstsidan av statens budget 154
8 Den offentliga sektorns finanser, statens budgetsaldo och statsskuld.....159
8.1 Effekterna av regeringens politik på de offentliga finanserna ... 160
8.2 Den offentliga sektorns finanser 163
8.3 Ekonomisk ställning och skuldutveckling 175
8.4 Finansiellt sparande enligt olika bedömare 178
8.5 Uppföljning av statens budgetsaldo 179
8.6 Uppföljning av den offentliga sektorns finanser 179
9 Kommunsektorns finanser och sysselsättning.....185
9.1 Kommunerna och landstingen – en viktig del i svensk ekonomi 185
9.2 Kommunsektorns resultat 186
9.3 Kommunsektorns tillgångar och skulder 189
9.4 Kommunsektorns finanser 2015–2019 193
10 Utmaningar för sysselsättningspolitiken.....203
10.1 Regeringens prioriteringar och mål för sysselsättnings-politiken 204
10.2 Långsam återhämtning på arbetsmarknaden 205
10.3 Arbetslösheten är allt mer ojämnt fördelad 208
10.4 Inriktningen på regeringens sysselsättningspolitik 216
11Bedömning av finanspolitikens långsiktiga hållbarhet.....221
11.1 Finanspolitiken står inför flera långsiktiga utmaningar 222
11.2 Förutsättningarna för långsiktig hållbarhet kan förbättras 232
11.3 Känsligheten i beräkningarna och jämförelse med föregående hållbarhetsbedömning 237
11.4 Andra bedömningar av den finansiella hållbarheten 238
12Ändrad fördelning av ändamål och verksamheter på utgiftsområden.....245
12.1 Flytt av ändamål och verksamheter 245
12.2 Ändrat namn på utgiftsområde 246

Fördjupningsrutor

BNP per capita har inte ökat sedan 2007 34
Välfärdssystemen och ekonomins funktionssätt 63
Invandringen ändrar den demografiska framtidsbilden 68
Ny ansats för att beräkna det strukturella sparandet 167
Finansiella mål och god ekonomisk hushållning 192
Utmaningar och möjligheter till följd av invandringen av flyktingar och anhöriga de närmaste åren 215

Bilagor

Bilaga 1: Tabellsamling den makroekonomiska utvecklingen och offentliga finanser
Bilaga 2: Fördelnings politisk redogörelse
Bilaga 3: Investeringar och kapitalstock
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 april 2015

Tabellförteckning

Tabell 3.1Reformer och finansiering....28
Tabell 3.2Makroekonomiska nyckeltal....30
Tabell 3.3Den konsoliderade offentliga sektorns finanser....32
Tabell 3.4Genomsnittlig månadslön i de största yrkesgrupperna för kvinnor respektive män 2013....37
Tabell 3.5Utgiftstakets nivåer 2015–2019....40
Tabell 4.1Prognoser för omvärlden....76
Tabell 4.2BNP....78
Tabell 4.3Arbetsmarknad....81
Tabell 4.4Löner och inflation....83
Tabell 4.5Räntor och växelkurser....84
Tabell 4.6Nyckeltalstabell – prognosen i korthet....85
Tabell 4.7 Alternativa scenarier: 1 Svagare omvärldsutveckling och 2 Starkare inhemsk efterfrågan....88
Tabell 4.8Jämförelse mellan olika bedömaresprognoser....89
Tabell 4.9Medelprognosfel för prognoser för BNP-tillväxten....90
Tabell 4.10Rangordning av bedömares prognosprecision....90
Tabell 4.11Jämförelse mellan regeringens prognoser i 2015års ekonomiska vårproposition och i budgetpropositionen för 2015....91
Tabell 5.1Indikatorer för avstämning mot målet för det finansiella sparandet....96
Tabell 5.2Ursprungligt och faktiskt utgiftstak 2005–2017....98
Tabell 5.3Utgiftstak 2015–2019....99
Tabell 5.4Faktorer för uppföljning av stabilitets-och tillväxtpaktens förebyggande del.... 103
Tabell 6.1Offentligfinansiella effekter av ändrade skatte-och avgiftsregler i propositionen Vårändringsbudget för 2015. Bruttoeffekt 2015, periodiserad nettoeffekt 2015–2019samt varaktig effekt....110
Tabell 6.2Bruttoeffekter av ändrade skatte-och avgiftsregler 2014–2019....111
Tabell 6.3 Totala skatteintäkter 2013–2018jämfört med budgetpropositionen för 2015och den beslutade budgeten för 2015.111
Tabell 6.4Offentliga sektorns skatteintäkter och inkomster på statens budget 2012–2019....112
Tabell 6.5Skatt på arbete 2013–2019....113
Tabell 6.6Faktisk och underliggande utveckling av kommunernas skatteunderlag 2013–2019....114
Tabell 6.7 Skattereduktioner 2013–2019....115
Tabell 6.8Fastighetsskatt och kommunal fastighetsavgift 2013–2019....117
Tabell 6.9Skatt på konsumtion och insatsvaror 2013–2019....117
Tabell 6.10Skattekvot 2013–2019....118
Tabell 6.11I denna proposition och i propositionen Vårändringsbudget för 2015föreslagna och aviserade förändringar av övriga inkomster....119
Tabell 6.12Förändring av totala skatteintäkter till följd av regeländringar, bruttoeffekter i förhållande till föregående år....121
Tabell 6.13Antaganden i skatteprognoserna och förändringar jämfört med den beslutade budgeten för 2015....122
Tabell 6.14 Aktuellprognos jämfört med budgetpropositionen för 2015, den beslutade budgeten för 2015samt statens budget för 2013och 2014....123
Tabell 6.15 Övriga inkomster, aktuell prognos jämfört med budgetpropositionen för 2015samt den beslutade budgeten för 2015....125
Tabell 6.16 Övriga inkomster, aktuell prognos jämfört med statens budget för 2013 och 2014....126
Tabell 7.1Utgifter på utgiftsområden i statens budget och takbegränsade utgifter 2014–2019....130
Tabell 7.2Utgifter per utgiftsområde 2014–2019....131

Tabell 7.3Förändring av takbegränsade utgifter jämfört med föregående år 2015–2019.....132
Tabell 7.4Utgiftsförändringar 2015–2019i förhållande till föregående år till följd av tidigare beslutade, aviserade och nu föreslagna och aviserade åtgärder och finansieringar.....134
Tabell 7.5Helårsekvivalenter i vissa ersättningssystem 2007–2019..137
Tabell7.6Antal personer inom olika transfereringssystem 2013–2019.....139
Tabell 7.7Förändring av takbegränsade utgifter 2016–2018jämfört med den beslutade budgeten för 2015.....140
Tabell 7.8Nu föreslagna och aviserade utgiftsförändringar 2015–2019.....143
Tabell 7.9Prognos över antalet personer i olika transfereringssystem 2016–2018.....149
Tabell 7.10Utgifter 2014 och 2015.....152
Tabell 7.11Beräknad förändring av anslagsbehållningar 2015.....154
Tabell 8.1 Budgeteffekter av nu föreslagna och aviserade utgifts-och inkomstförändringar 2015–2019.....160
Tabell 8.2Samlade budgeteffekter av regeringens politik 2014–2019i förhållande till föregående år.....161
Tabell 8.3Den konsoliderade offentliga sektorns finanser 2014–2019..... 163
Tabell 8.4Den offentliga sektorns skatter och avgifter 2014–2019.. 164
Tabell 8.5Den offentliga sektorns utgifter 2014–2019.....165
Tabell 8.6Indikatorer för impuls till efterfrågan.....165
Tabell 8.7 Statens inkomster och utgifter2014–2019.....168
Tabell 8.8Statens finansiella sparande och budgetsaldo 2014–2019.....169
Tabell 8.9Statens budgetsaldo 2014–2019.....170
Tabell 8.10Statens budgetsaldo samt justering för större engångseffekter2014–2019.....172
Tabell 8.12Ålderspensionssystemets inkomster och utgifter 2014–2019.....173
Tabell 8.13Inkomstindex, balanstal och balansindex 2014–2019.....174
Tabell 8.14Kommunsektorns finanser 2014–2019.....174
Tabell 8.15Den offentliga sektorns finansiella förmögenhet 2014–2019.....176
Tabell 8.16 Statsskuldens förändring 2014–2019.....176
Tabell 8.17Den offentliga sektorns konsoliderade bruttoskuld och bidrag till förändringen 2014–2019.....177
Tabell 8.18Bedömningar av finansiellt sparande 2015–2019.....178
Tabell 8.19Bedömningar av strukturellt sparande 2015–2019.....179
Tabell 8.21 Offentliga sektorns inkomster och utgifter. Aktuell prognos och jämfört med den beslutade budgeten för 2015.....180
Tabell 8.22 Offentliga sektorns finansiella ställning. Aktuell prognos och förändringar jämfört med budgetpropositionen för 2015.....180
Tabell 8.23Kommunsektorns finanser. Förändringar jämfört med den beslutade budgeten för 2015.....181
Tabell 9.1Kommunsektorns resultaträkning 2010–2014.....187
Tabell 9.2 Kommunsektorns balansräkning 2010–2014.....189
Tabell 9.3Kommunsektorns finanser 2014–2019.....195
Tabell 9.4Skatter och statsbidrag 2014–2019.....196
Tabell 9.5Årlig förändring av statsbidragen 2014–2019.....196
Tabell 10.1Arbetslöshetens sammansättning –en jämförelse mellan Sverige, Tyskland och Österrike.....205
Tabell 11.1Primära offentliga utgifter vid oförändrat beteende 2014–2100.....226
Tabell 11.2 Utträdesålder och återstående medellivslängd.....233
Tabell 11.3S1och S2i de olika scenarierna.....237
Tabell 11.4Hållbarhetsindikatorer för Sverige.....239

Diagramförteckning

Diagram 3.1Reporänta, inflation och inflationsförväntningar.....31
Diagram 3.2BNP och BNP per capita 2000–2014.....34
Diagram 3.3 Produktivitet och BNP per capita 1980–2014.....34
Diagram 3.4Hushållens disponibla inkomster i olika delar av inkomstfördelningen 1995–2013.....36
Diagram 3.5Andel med låg ekonomisk standard 1995–2013.....36
Diagram 3.6 Individuell disponibel inkomst för kvinnor och män, 20-64år, 1995-2013.....37
Diagram 3.7Arbetslöshet 15–74år 1990–2014.....44
Diagram 3.8Bostadsinvesteringar 1995–2013.....47
Diagram 3.9Påbörjade bostäder 2004–2015.....48
Diagram 3.10Icke-behöriga till nationella program och genomströmningen i gymnasieskolan.....52
Diagram 3.11Miljöskatteintäkter som andel av BNP 2003–2013.....56
Diagram 3.12 Effektiva ersättningsgrader 2004–2013.....60
Diagram 3.13Sjukpenningtalet 1994–2019.....60
Diagram3.14Befolkningens förändring efter 2000.....68
Diagram 3.15Försörjningsbördans förändring efter 2000.....68
Diagram 3.16Effekter av förslagen i propositionen Vårändringsbudget för 2015på disponibel hushållsinkomst i olika inkomstgrupper.....71
Diagram 3.17Effekter av förslagen i propositionen Vårändringsbudget för 2015på individuell disponibel inkomst för vuxna kvinnor och män.....72
Diagram 4.1 Inflation i utvalda länder.....76
Diagram 4.2BNP-tillväxt och bidrag till BNP-tillväxt.....78
Diagram 4.3Sysselsatta och sysselsättningsgrad.....80
Diagram 4.4Ett urval av sysselsättningsindikatorer.....80
Diagram 4.5Arbetskraften och arbetskraftsdeltagandet.....81
Diagram 4.6Arbetslöshet.....82
Diagram 4.7Resursutnyttjande.....82
Diagram 4.8 Indikatorer på resursutnyttjandet på arbetsmarknaden...83
Diagram 4.9 Centrala avtal och löneökningar i näringslivet.....83
Diagram 4.10Inflation i varor respektive tjänster.....84
Diagram 4.11Hushållens konsumtion, disponibel inkomst och sparkvot.....86
Diagram 4.12Osäkerhetsintervall för BNP-prognosen.....89
Diagram 5.1Utgiftstak 1997–2019.....101
Diagram 6.1Totala skatteintäkter 2000–2019.....110
Diagram 6.2 Arbetade timmar, timlön och lönesumma 2000–2019.....114
Diagram 6.3Transfereringsinkomster som andel av underlaget för skatt på arbete 2000–2019.....114
Diagram 6.4Antal personer som betalar statlig inkomstskatt 2000–2019.....115
Diagram 6.5 Kapitalvinster, aktieprisindex och fastighetspriser 1989–2019.....116
Diagram 6.6Skatt på företagsvinster 1995–2019.....116
Diagram 6.7Hushållens konsumtion i löpande priser och intäkter från mervärdesskatt 2000–2019.....117
Diagram 7.1 Ohälsotalet 2000–2019.....138
Diagram 8.1Den offentliga sektorns finansiella sparande 2000–2019.....163
Diagram 8.2 Den offentliga sektorns inkomster och utgifter 2000–2019.....164
Diagram 8.3 Den offentliga sektorns utgifter 2000–2019.....164
Diagram 8.4Strukturellt sparande enligt olika metoder.....167
Diagram 8.5Effekter av BNP-gap, arbetslöshetsgap och skattebasernas sammansättning enligt den nya modellen.....168
Diagram 8.6 Statens budgetsaldo 2000–2019.....171
Diagram 8.7Utvecklingen av inkomstindex och balansindex

2009–2019.....173
Diagram 8.8Utvecklingen av kommunsektorns inkomster och utgifter samt finansiellt sparande 2000–2019.....175
Diagram 8.9Den offentliga sektorns finansiella förmögenhet 1990–2019.....175
Diagram 8.10. Statsskuldens utveckling 2000–2019.....176
Diagram 8.11 Den konsoliderade bruttoskulden 1994–2019.....177
Diagram 9.1Resultat före extraordinära poster.....186
Diagram 9.2Andelen kommuner och landsting som redovisat positiva resultat 2000–2014.....187
Diagram 9.3Resultatens andel av skatter och generella statsbidrag 2000–2014.....188
Diagram 9.4Eget kapital 2000–2014.....189
Diagram 9.5 Långfristiga skulder i kommunsektorn 2000–2014.....190
Diagram 9.6Soliditet 2000–2014.....191
Diagram 9.7 Finansiellt sparande och resultat 1993–2019.....194
Diagram 9.8Lönesumma och kommunal beskattningsbar förvärvsinkomst 1993–2019.....195
Diagram 9.9Demografiskt betingat resursbehov inom olika välfärdstjänster 2000–2019.....197
Diagram 9.10 Utgifter för välfärdstjänster 2000–2019.....197
Diagram 9.11Kommunalt finansierad sysselsättning 1993–2019....198
Diagram 9.12Kommunalt finansierad sysselsättning och arbetade timmar 1993–2019.....198
Diagram 9.13 Kommunalt finansierad sysselsättning och arbetade timmar per 1000invånare 1993–2019.....199
Diagram 9.14Kommunala myndigheters investeringsutgifter uppdelat på typav investeringar 1993–2014..... 199
Diagram 10.1Arbetslöshet (15–74år), internationell jämförelse.....204
Diagram 10.2Årlig förändring i sysselsättning och arbetskraft (15–74år).....206
Diagram 10.3 Sysselsättningsgrad och arbetskraftsdeltagande.....206
Diagram 10.4Arbetslösheten (15–74år).....206
Diagram 10.5Arbetslösheten fördelat på arbetslöshetstider.....206
Diagram 10.6 Årligen arbetade timmar och årligen arbetade timmar per capita.....206
Diagram 10.7Andel i arbete av befolkningen och årligen arbetade timmar per personer i arbete (15–74år).....207
Diagram 10.8Deltidsarbetande och undersysselsatta deltidsarbetande (25–54år) som andel av sysselsatta.....207
Diagram 10.9Beveridgekurvan 1981–2014.....208
Diagram 10.10Inskrivna arbetslösa (16–64år) hos Arbetsförmedlingen fördelat på tid utan arbete.....209
Diagram 10.11Inskrivna arbetslösa hos Arbetsförmedlingen fördelat på utsatta grupper och övriga.....209
Diagram 10.12Jobbchanser för grupper med svag förankring.....209
Diagram 10.13Ungdomsarbetslöshet.....210
Diagram 10.14Etableringen på arbetsmarknaden 15–34år, 2014.....211
Diagram 10.15Unga (15–24år) som varken arbetar eller studerar (NEET).....211
Diagram 10.16Etableringen på arbetsmarknaden fördelat på utbildningsnivå,2014.....212
Diagram 10.17Etableringen på arbetsmarknaden fördelat på födelseregion, 2014.....212
Diagram 10.18Arbetslöshet (25–74år) fördelat på utbildningsnivå för inrikes och utomeuropeiskt födda.....213
Diagram 11.1Äldreförsörjningskvot.....222
Diagram 11.2Förändring i folkmängden jämfört med 2010.....222
Diagram 11.3Offentligt nettobidrag per person och ålder 2012.....223
Diagram 11.4Offentliga primära inkomster och utgifter vid oförändrat beteende.....226
Diagram 11.5Finansiellt sparande vid oförändrat beteende.....227

Diagram 11.6Offentliga sektorns finansiella nettotillgångar och konsoliderade bruttoskuld vid oförändrat beteende.....227
Diagram 11.7Nuvärdesberäknade nettobidrag för generationer födda2020-2100.....229
Diagram 11.8Offentliga utgifter 1950–2014.....230
Diagram 11.9Primärt finansiellt sparande vid högre efterfrågan.....231
Diagram 11.10BNP per person fördelat efter användning.....232
Diagram 11.11Primärt finansiellt sparande vid ett längre arbetsliv...234
Diagram 11.12Primärt finansiellt sparande vid en snabbare etablering.....235
Diagram 11.13 Primärt finansiellt sparande vid ett högre arbetsutbud bland kvinnor.....235
Diagram 11.14Primärt finansiellt sparande vid förbättrad hälsa.....236
Diagram 11.15Primärt finansiellt sparande vid ett försämrat utgångsläge.....238
Diagram 11.16 Riskindex för finanspolitikens hållbarhet.....240
Diagram 11.17IMF:s hållbarhetsindikator.....240

2.1 Förslag till lag om ändring i riksdagsordningen

Föreslagen lydelse

Statsutgifterna ska hänföras till följande utgiftsområden:

1 Rikets styrelse,
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning,
3 Skatt, tull och exekution,
4 Rättsväsendet,
5 Internationell samverkan,
6 Försvar och samhällets krisberedskap,
7 Internationellt bistånd,
8 Migration,
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg,
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning,
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom,
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn,
13 *Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering*,
14 Arbetsmarknad och arbetsliv,
15 Studiestöd,
16 Utbildning och universitetsforskning,
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid,
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik,
19 Regional tillväxt,
20 Allmän miljö- och naturvård,
21 Energi,
22 Kommunikationer,
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel,
24 Näringsliv,
25 Allmänna bidrag till kommuner,
26 Statsskuldsräntor m.m. och
27 Avgiften till Europeiska unionen.

15. Arbetsmarknadsutskottet ska bereda ärenden om

a) arbetsmarknadspolitik med arbetslöshetsförsäkring,
b) arbetslivspolitik med arbetsrätt, arbetsmiljö och frågor som rör lönebildning,
c) *nyanlända invandrares etablering,*
d) åtgärder mot diskriminering i den mån ärendena inte tillhör ett annat utskotts beredning,
e) jämställdhet mellan kvinnor och män i den mån ärendena inte tillhör ett annat utskotts beredning, samt
f) anslag inom utgiftsområdena 13 *Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering* och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.

Tabell 3.1 Reformer och finansiering

Effekt på finansiellt sparande i offentlig sektor

Miljarder kronor	2015	2016	2017	2018	2019
Fler jobb och stärkt konkurrenskraft					
Konkurrenskraftig näringspolitik	0,63	0,66	0,68	0,70	0,70
Järnvägsunderhåll	0,62	1,24	1,24	1,24	
Högre utbildning, vuxenutbildning och folkhögskola	0,61	1,21	1,43	1,79	1,61
Utbildningskontrakt	0,38	0,79	0,78	0,78	0,80
Traineejobb	0,06	0,68	1,17	1,19	1,20
Extratjänster	0,01	0,56	1,66	2,43	2,63
Tillskott Arbetsförmedlingen	0,16	0,26	0,24	0,14	0,14
Ett modernt arbetsliv	0,04	0,09	0,10	0,10	0,08
En jämlik kunskapsskola med tid för varje elev					
Tidiga insatser	0,03	0,55	0,58	0,58	0,58
Mer attraktivt läraryrke	0,11	0,46	0,46	0,46	0,44
Alla skolor ska vara bra skolor	0,33	1,55	1,62	1,62	1,28

En hållbar framtid					
Klimatinvesteringar	0,13	0,60	0,60	0,60	
Biologisk mångfald och skydd av natur	0,41	1,18	1,18	1,18	1,18
Mer resurser till miljömyndigheter	0,02	0,11	0,11	0,11	0,11
Övriga miljösatsningar	0,01	0,12	0,12	0,12	0,12
Ökad välfärd och trygghet					
Bättre förlossningsvård	0,20	0,40	0,40	0,40	0,40
Mer personal inom äldreomsorgen	1,00	2,00	2,00	2,00	
Höjt tak och grundbelopp i a-kassan (inkl. samordning med sjukpenning)	0,88	2,83	2,78	2,71	2,81
Höjt underhållsstöd	0,21	0,62	0,63	0,63	0,63
Höjt bostadstillägg för pensionärer	0,13	0,40	0,40	0,40	0,40
Höjd sjuk- och aktivitetsersättning	0,06	0,24	0,24	0,24	0,24
Andra reformer					
Snabbare etablering	0,32	0,16	0,16	0,16	0,16
Utökat stöd till kvinnojourer	0,03	0,10	0,10	0,10	0,10
Ökat stöd till kultur	0,04	0,09	0,10	0,09	0,02
Tillskott kommunerna	0,86	2,56	3,02	3,02	3,02
Övriga reformer	0,74	0,52	0,62	0,30	0,20
Summa reformer	**8,00**	**19,97**	**22,41**	**23,07**	**18,83**

Tabell 3.1 Reformer och finansiering (forts.)

Effekt på finansiellt sparande i offentlig sektor

Miljarder kronor	2015	2016	2017	2018	2019
Finansiering					
Inkomstökningar					
Sänkt respektive slopad nedsättning av socialavgifter för unga	5,49	15,76	18,34	18,10	17,98
Höjda miljöskatter	0,01	0,03	0,03	0,03	0,03
Slopat RUT-avdrag för hjälp med läxor och annat skolarbete	0,02	0,05	0,05	0,05	0,05
Höjd skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer	0,10	0,25	0,25	0,25	0,25
A-kassa finansieringsavgift	0,12	0,40	0,41	0,42	0,43
Övriga budgetförstärkningar	2,32	3,93	6,16	7,13	5,29
Summa finansiering	**8,06**	**20,41**	**25,24**	**25,97**	**24,02**
Effekt offentliga finanser	**0,06**	**0,44**	**2,83**	**2,90**	**5,19**
Beräkningsteknisk överföring till hushållen		0,44	2,83	2,90	5,19

Anm.: Beloppen avser reformer och finansiering som föreslås i propositionen Vårändringsbudget för 2015 (prop. 2014/15:99) respektive aviseras i denna proposition.

Tabell 5.2 Ursprungligt och faktiskt utgiftstak 2005–2017

Miljarder kronor om inget annat anges

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ursprunglig årlig nominell förändring av utgiftstaket[1]	38	37	42	33	32	30	30	20	10	10	51	46	58
Ursprungligt beslutade utgiftstak	894	931	949	971	989	1 018	1 050	1 074	1 093	1 103	1 123	1 167	1 210
Teknisk justering[2]	-24	-24	0	-14	0	6	13	10	2	4	2	-4	0
Finanspolitiskt motiverad ändring[3]			-11								33	41	52
Slutligt fastställda utgiftstak	870	907	938	957	989	1 024	1 063	1 084	1 095	1 107	1 158[4]	1 204[4]	1 262[4]
Takbegränsade utgifter	864	895	910	943	965	986	989	1 022	1 067	1 096	1 117	1 166	1 213
Budgeteringsmarginal	6	12	28	14	24	38	74	62	28	11	41	38	49
Budgeteringsmarginal, procent av takbegränsade utgifter	0,7	1,3	3,1	1,4	2,5	3,9	7,5	6,0	2,6	1,0	3,7	3,3	4,0

Anm.: För åren 1997–2004, se 2009 års ekonomiska vårproposition (prop. 2008/09:100 s. 164).

[1] Ursprunglig nominell förändring av utgiftstaket jämfört med föregående år vid det tillfälle utgiftstaket för det aktuella året fastställdes för första gången. Beloppen i första raden i tabellen avviker från förändringen mellan åren för de ursprungligt beslutade nivåerna på utgiftstaket (rad 2) eftersom fastställda nivåer regelbundet justeras av tekniska skäl. Exempelvis uppgick utgiftstaket för 2006 till 931 miljarder kronor när det ursprungligen fastställdes. Efter fastställandet justerades nivån av tekniska skäl till 907 miljarder kronor, vilket var den nivå som gällde när utgiftstaket för 2007 först fastställdes till 949 miljarder kronor, dvs. en ursprunglig ökning av utgiftstaket 2007 med 42 miljarder kronor.

[2] Ett ursprungligt beslutat utgiftstak justeras ofta flera gånger till följd av tekniska orsaker. De tekniska justeringarna som redovisas här är de ackumulerade tekniska justeringarna för varje år.

[3] Finanspolitiskt motiverade ändringar av utgiftstakets nivå medför en reell förändring av utgiftstakets begränsande effekt på de takbegränsade utgifterna.

[4] Regeringens förslag till nivåer för utgiftstaket för 2015–2017 i propositionen Vårändringsbudget för 2015.

Källor: Ekonomistyrningsverket och egna beräkningar.

Tabell 6.1 Offentligfinansiella effekter av ändrade skatte- och avgiftsregler i propositionen Vårändringsbudget för 2015. Bruttoeffekt 2015, periodiserad nettoeffekt 2015–2019 samt varaktig effekt

Miljarder kronor

	Effekt från	Brutto-effekt 2015	Periodiserad nettoeffekt 2015	2016	2017	2018	2019	Varaktig effekt
Förslag								
Skatt på arbetsinkomster – förvärvsinkomstbeskattning								
Slopad skattereduktion för läxhjälp	1/8 2015	0,02	0,02	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05
Skatt på arbetsinkomster – socialavgifter m.m.								
Slopad nedsättning av socialavgifterna för unga i två steg	1/8 2015	6,62	5,49	15,76	18,34	18,10	17,98	19,28
Skatt på konsumtion m.m. – energi- och miljöskatter								
Höjd skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer	1/8 2015	0,27	0,10	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25
Höjd skatt på bekämpningsmedel (höjning från 30 kr till 34 kr per kg)	1/8 2015	0,00	0,00	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Höjd skatt på naturgrus (höjning från 13 kr till 15 kr per ton)	1/8 2015	0,01	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
Delsumma – förslag		*6,92*	*5,62*	*16,08*	*18,67*	*18,43*	*18,31*	*19,61*
Bedömningar								
Skatt på konsumtion m.m. – energi- och miljöskatter								
Återtagande av avisering om tillfällig skattenedsättning av koldioxidskatt på dieselbränsle i vissa skogsmaskiner [1]	1/8 2014	0,01	0,00	0,00				
Skatt på konsumtion m.m. – mervärdesskatt								
Ej slopande av gruppregistering till mervärdesskatt	1/1 2015	-0,40	-0,40	-0,32	-0,34	-0,36	-0,36	-0,26
Delsumma – övrigt		*-0,40*	*-0,40*	*-0,32*	*-0,34*	*-0,36*	*-0,36*	*-0,26*
Summa		**6,52**	**5,23**	**15,76**	**18,33**	**18,06**	**17,94**	**19,34**

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid.
1) Effekt för 2014 0,00 mdkr.
Källa: Egna beräkningar.

Tabell 6.4 Offentliga sektorns skatteintäkter och inkomster på statens budget 2012–2019

Miljarder kronor

	Inkomstär	Utfall 2012	Utfall 2013	Prognos 2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Skatt på arbete	**945,1**	**972,4**	**990,8**	**1 049,6**	**1 124,4**	**1 187,3**	**1 242,5**	**1 293,0**
1100	*Direkta skatter*	*505,1*	*523,0*	*525,7*	*559,8*	*597,2*	*632,2*	*663,4*	*691,1*
	Kommunal inkomstskatt	560,8	581,9	600,0	634,3	670,5	706,1	739,0	770,3
	Statlig inkomstskatt	44,2	44,8	46,2	50,0	54,6	58,2	60,7	61,8
	Jobbskatteavdrag	-83,6	-85,8	-100,1	-103,7	-106,6	-110,2	-113,6	-117,5
	Hus-avdrag	-15,9	-17,5	-20,0	-20,3	-20,9	-21,5	-22,2	-23,1
	Övrigt	-0,4	-0,4	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
1200	*Indirekta skatter*	*440,0*	*449,4*	*465,1*	*489,8*	*527,2*	*555,1*	*579,1*	*602,0*
	Arbetsgivaravgifter	442,4	454,3	471,5	490,6	513,1	537,6	560,9	583,1
	Egenavgifter	11,8	11,6	12,4	13,2	13,9	14,8	15,5	16,2
	Särskild löneskatt	37,4	36,8	38,2	39,6	41,4	43,2	45,0	46,7
	Nedsättningar	-22,5	-22,9	-25,8	-20,6	-6,7	-4,1	-4,3	-4,4
	Skatt på tjänstegruppliv	0,9	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
	Avgifter till premiepensionssystemet	-30,0	-31,0	-31,9	-33,7	-35,2	-37,1	-38,7	-40,3
1300	**Skatt på kapital**	**167,8**	**172,7**	**191,8**	**199,8**	**206,3**	**221,4**	**239,0**	**250,8**
	Skatt på kapital, hushåll	27,7	32,3	40,6	43,3	48,2	52,0	52,7	51,5
	Skatt på företagsvinster	89,5	89,0	95,5	101,6	105,9	110,1	116,9	121,1
	Avkastningsskatt	10,1	6,9	10,3	8,6	4,7	10,5	19,0	26,6
	Fastighetsskatt och fastighetsavgift	28,7	31,6	31,9	32,3	32,8	33,3	34,6	35,3
	Stämpelskatt	8,0	8,9	9,3	9,5	9,7	10,2	10,4	10,6
	Kupongskatt m.m.	3,8	4,1	4,2	4,6	5,0	5,3	5,5	5,7

1400	**Skatt på konsumtion och insatsvaror**	**447,3**	**455,8**	**468,2**	**488,4**	**505,3**	**521,7**	**540,9**	**560,7**
	Mervärdesskatt	330,6	339,5	353,8	366,9	382,7	399,1	417,1	434,6
	Skatt på tobak	11,8	11,1	11,4	11,5	11,5	11,5	11,5	11,8
	Skatt på etylalkohol	4,3	4,0	4,1	4,0	4,0	4,0	3,9	3,9
	Skatt på vin m.m.	4,8	4,9	5,2	5,7	5,8	5,9	6,0	6,1
	Skatt på öl	3,2	3,3	3,5	3,8	3,9	3,9	4,0	4,0
	Energiskatt	40,1	40,9	39,0	41,2	40,8	40,4	40,6	41,4
	Koldioxidskatt	25,2	24,0	23,3	24,8	24,5	24,1	24,2	24,8
	Övriga skatter på energi och miljö	4,5	4,4	4,4	4,7	5,4	5,5	5,6	5,6
	Skatt på vägtrafik	15,6	16,5	16,8	18,9	19,9	20,6	21,1	21,6
	Övriga skatter	7,1	7,2	6,7	6,8	6,8	6,9	6,9	7,0
1500	Skatt på import	5,3	5,2	5,8	6,1	6,5	6,9	7,3	7,8
1600	**Restförda och övriga skatter**	**3,0**	**11,1**	**8,9**	**4,8**	**5,2**	**5,3**	**5,4**	**5,4**
	Restförda skatter	-6,3	-6,6	-5,9	-5,9	-5,9	-5,9	-5,9	-5,9
	Övriga skatter	9,3	17,7	14,8	10,7	11,1	11,2	11,3	11,2
	Totala skatteintäkter	**1 568,4**	**1 617,3**	**1 665,5**	**1 748,7**	**1 847,7**	**1 942,5**	**2 035,1**	**2 117,7**
1700	Avgående poster, EU-medel	-5,3	-5,2	-5,8	-6,1	-6,5	-6,9	-7,3	-7,8
	Offentliga sektorns skatteintäkter	**1 563,1**	**1 612,1**	**1 659,7**	**1 742,6**	**1 841,1**	**1 935,6**	**2 027,8**	**2 110,0**
1800	**Avgående poster till andra sektorer**	**-777,8**	**-805,0**	**-829,3**	**-873,4**	**-920,4**	**-968,1**	**-1 013,5**	**-1 055,9**
	varav kommunala skatteintäkter	-576,2	-597,4	-615,7	-650,3	-686,9	-722,9	-757,0	-788,8
	varav avgifter till ålderspensionssystemet	-201,6	-207,5	-213,6	-223,1	-233,5	-245,2	-256,6	-267,1
	Statens skatteintäkter	**785,3**	**807,1**	**830,5**	**869,2**	**920,8**	**967,6**	**1 014,2**	**1 054,1**

Tabell 6.4 Offentliga sektorns skatteintäkter och inkomster på statens budget 2012–2019 forts.

Miljarder kronor

	Inkomstär	Utfall 2012	Utfall 2013	Prognos 2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Statens skatteintäkter	**785,3**	**807,1**	**830,5**	**869,2**	**920,8**	**967,6**	**1 014,2**	**1 054,1**
1900	**Periodiseringar**	**16,9**	**-20,6**	**-15,2**	**-4,5**	**12,8**	**6,7**	**4,6**	**4,1**
	Uppbördsförskjutningar	33,0	14,0	3,6	-5,3	11,1	6,6	4,6	3,3
	Betalningsförskjutningar	-16,1	-34,6	-18,8	0,8	1,7	0,0	0,0	0,8
	varav kommuner och landsting	-0,2	-14,8	-10,4	5,6	4,1	0,7	1,6	1,7
	varav ålderspensionssystemet	0,9	-0,2	-0,6	1,1	1,4	1,0	1,0	0,9
	varav privat sektor	-17,2	-20,2	-7,9	-6,2	-3,2	-0,6	-2,6	-1,9
	varav kyrkosektorn	0,5	0,5	0,0	0,3	-0,6	-1,1	0,0	0,0
	varav EU	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Anstånd	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1000	**Statens skatteinkomster**	**802,2**	**786,6**	**815,2**	**864,6**	**933,6**	**974,2**	**1 018,8**	**1 058,2**
	Övriga inkomster	**-14,6**	**4,0**	**-25,0**	**-27,7**	**-35,6**	**-39,0**	**-39,8**	**-41,8**
2000	Inkomster av statens verksamhet	48,8	48,1	41,7	40,1	31,8	31,8	34,4	34,7
3000	Inkomster av försåld egendom	0,3	20,8	0,2	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
4000	Återbetalning av lån	1,3	1,1	0,9	0,9	0,7	0,7	0,6	0,6
5000	Kalkylmässiga inkomster	9,7	9,9	9,9	9,9	11,0	11,3	11,5	11,5
6000	Bidrag m.m. från EU	9,8	10,3	11,9	9,2	11,6	11,2	11,4	11,7
7000	Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-76,6	-78,7	-81,6	-84,5	-86,8	-89,4	-92,2	-94,1
8000	Utgifter som ges som krediteringar på skattekontot	-8,0	-7,6	-8,0	-8,1	-8,9	-9,6	-10,5	-11,1
	Inkomster på statens budget	**787,6**	**790,5**	**790,2**	**837,0**	**897,9**	**935,2**	**979,0**	**1 016,4**

Anm.: Samtliga är i denna tabell är redovisade enligt det statsbudgetsystem som gäller för 2015 och framåt.
Källor: Skatteverket, Ekonomistyrningsverket och egna beräkningar.

Tabell 6.12 Förändring av totala skatteintäkter till följd av regeländringar, bruttoeffekter i förhållande till föregående år

Miljarder kronor

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Skatt på arbete	**-7,6**	**0,4**	**1,1**	**-14,1**	**11,9**	**14,2**	**3,6**	**0,0**	**0,0**
Kommunalskatt	*-7,5*	*1,0*	*1,2*	*0,0*	*5,0*	*1,0*	*0,0*		
Förändrad medelutdebitering		1,1	2,4	2,5	2,6				
Avdragsrätten f privat pensionssparande, sänkt och slopat avdr.					2,5	1,1			
Ändringar av grundavdraget (pensionärer)	-7,5		-1,2	-2,5					
Ändrade avdragsregler (pensionssparande m.m.)		0,3							
Övrigt	0,0	-0,4	-0,1	0,0	-0,1	0,0			
Statlig skatt	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*-0,3*	*0,7*	*0,3*	*0,0*	*0,0*	*0,0*
Avdragsrätten f privat pensionssparande, sänkt och slopat avdr.					*0,7*	*0,3*			
Övrigt				-0,3					
Skattereduktioner	*0,0*	*-0,3*	*0,0*	*-12,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*		
Slopad skattereduktion för läxhjälp					0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skattereduktion jobbskatteavdrag				-12,0					
Övrigt		-0,3			0,0	0,0			
Socialavgifter	*-0,1*	*-0,3*	*-0,1*	*-1,8*	*6,3*	*12,9*	*3,6*		
Slopad nedsättning av socialavgifterna för unga i två steg					6,6	12,9	3,6	0,0	0,0
Förändringar i nedsättningen av socialavgifterna för unga					-0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Nedsättning socialavgift	-0,1	-0,3	-0,1	-1,8	-0,1				

Skatt på kapital	**2,1**	**1,6**	**-13,0**	**0,4**	**0,2**	**0,0**	**0,1**	**0,0**	**0,0**
Inkomstskatt, företag	*0,1*	*-0,1*	*-7,2*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*		
Sänkt skattesats, begränsning av ränteavdrag	0,1		-7,2						
Övrigt		-0,1		0,0					
Fastighetsskatt	*1,5*	*0,0*	*-0,6*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*		
Hyreshus: sänkt skattesats, frysning, kommunal avg.			-0,6						
Vattenkraft: skattesatsändringar	1,5								
Övriga skatter på kapital	*0,6*	*1,7*	*-5,3*	*0,4*	*0,2*	*0,0*	*0,1*		
Investeraravdrag			-0,1	-0,7					
Investeringsfonder samt investeringssparkonto		1,6	-4,8	0,5	0,5				
Höjt belopp för uthyrning av privatbostäder	-0,1	0,0	-0,2						
Ändrade 3:12-regler, sänkt expansionsfondsskatt	-0,1	-0,2	-0,5	0,5	-0,2	0,0	0,1		
Höjd stämpelskatt	0,7								
Skatt på konsumtion	**-0,5**	**-4,6**	**3,1**	**0,7**	**4,4**	**1,8**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Mervärdesskatt	*0,0*	*-5,4*	*0,5*	*-0,1*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*
Ej slopande av gruppregistrering					*-0,4*				
Slopande av gruppregistrering					*0,4*				
Skatt på energi och miljö	*0,7*	*0,1*	*2,3*	*0,0*	*1,3*	*1,0*	*0,0*		
Energiskatt	0,9		1,1	0,0	-0,1	0,0			
Koldioxidskatt	-0,2		-0,1	0,0	1,1	0,7	0,0		
Avfallsskatt, naturgrusskatt m.m.					0,0	0,0			
Bekämpningsmedelsskatt					0,0	0,0			
Skatt på termisk effekt					0,3	0,4			
Övrigt		0,1	1,3						
Övriga skatter på konsumtion och insatsvaror	*-1,2*	*0,7*	*0,3*	0,9	*3,1*	*0,7*	*0,0*		
Skatt på vägtrafik, trängselskatt m.m.	-1,2	-0,1	0,2	0,1	1,7	0,7	0,0		
Skatt på tobak		0,9	0,1	0,1	0,7				
Skatt på alkohol				0,7	0,7				
Restförda och övriga skatter	**-0,7**	**-0,3**	**-0,1**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Totala skatteintäkter	**-6,8**	**-2,9**	**-8,9**	**-13,0**	**16,5**	**16,0**	**3,7**	**0,0**	**0,0**
Totala skatteintäkter, exkl. kommunal utdebitering	**-6,8**	**-4,0**	**-11,3**	**-15,5**	**13,9**	**16,0**	**3,7**	**0,0**	**0,0**

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid. Observera att tabellen visar både tidigare beslutade och nu i propositionen Vårändringsbudget för 2015 föreslagna regeländringar.
Källa: Egna beräkningar.

Tabell 6.14 Aktuell prognos jämfört med budgetpropositionen för 2015, den beslutade budgeten för 2015 samt statens budget för 2013 och 2014

Miljarder kronor

Inkomstår	Utfall 2013	Jmf. SB 2013	Aktuell prognos 2014	Jmf SB 2014	2013 och 2014 jämfört med BP15, 2015–2018 jämfört med beslutad budget för 2015					
					Prognos 2013	2014	2015	2016	2017	2018
Skatt på arbete	**964,8**	**-14,6**	**982,8**	**-9,4**	**-3,3**	**-8,4**	**-2,7**	**8,1**	**11,4**	**12,8**
Direkta skatter	*523,0*	*-7,2*	*525,7*	*-5,6*	*-2,1*	*-7,2*	*-6,4*	*-7,5*	*-6,4*	*-4,1*
Kommunal inkomstskatt	581,9	-2,7	600,0	-2,9	-2,5	-6,0	-3,4	-5,4	-6,0	-5,7
Statlig inkomstskatt	44,8	-2,7	46,2	0,8	-0,3	-1,3	-1,3	-1,0	0,2	1,6
Allmän pensionsavgift	100,9	-0,3	103,9	-0,4	-0,5	-1,0	-0,7	-0,8	-0,8	-0,7
Artistskatt	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skattereduktioner m.m.	-204,6	-1,5	-224,4	-3,1	1,2	1,1	-1,0	-0,4	0,1	0,7
Indirekta skatter	*441,9*	*-7,4*	*457,1*	*-3,8*	*-1,2*	*-1,2*	*3,7*	*15,6*	*17,8*	*16,9*
Arbetsgivaravgifter	454,3	-3,3	471,5	1,1	0,3	0,0	12,3	21,7	21,3	20,6
Egenavgifter	11,6	-2,0	12,4	-1,7	-0,7	-0,6	-0,5	-0,6	-0,5	-0,6
Särskild löneskatt	36,8	-3,1	38,2	-2,0	-0,9	-0,9	-2,9	-3,1	-3,3	-3,5
Nedsättningar	-30,5	0,9	-33,8	-1,2	0,1	-0,2	-5,3	-2,6	0,2	0,2
Skatt på tjänstegruppliv	0,7	0,1	0,7	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Avgifter till premiepensionssystemet	-31,0	0,0	-31,9	0,2	0,0	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2

Skatt på kapital	**172,7**	**-5,7**	**191,8**	**6,5**	**6,7**	**12,5**	**9,4**	**3,5**	**4,8**	**4,6**
Skatt på kapital, hushåll	32,3	6,0	40,6	6,2	0,8	3,4	2,2	4,9	9,2	11,4
Skatt på företagsvinster	89,0	-14,3	95,5	-1,7	4,8	7,6	6,4	2,5	0,8	-1,6
Avkastningsskatt	6,9	-0,4	10,3	0,4	0,4	0,3	-0,6	-5,3	-6,4	-6,2
Fastighetsskatt	31,6	1,8	31,9	0,9	0,7	0,8	0,9	0,8	0,8	0,8
Stämpelskatt	8,9	1,4	9,3	0,9	0,0	0,2	0,2	0,2	0,1	-0,1
Kupongskatt m.m.	4,1	-0,2	4,2	-0,2	0,0	0,2	0,3	0,4	0,3	0,2
Skatt på konsumtion och insatsvaror	**461,1**	**-17,4**	**474,0**	**-4,6**	**0,8**	**0,9**	**-5,3**	**-8,4**	**-12,3**	**-14,1**
Mervärdesskatt	339,5	-10,1	353,8	1,2	0,8	0,8	-4,2	-5,3	-7,6	-8,0
Skatt på tobak	11,1	-0,5	11,4	-0,1	0,0	0,4	0,1	0,1	-0,1	-0,2
Skatt på etylalkohol	4,0	-0,2	4,1	-0,2	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
Skatt på vin m.m.	4,9	0,1	5,2	-0,1	0,0	-0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Skatt på öl	3,3	0,2	3,5	0,0	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Energiskatt	40,9	-1,2	39,0	-2,6	0,0	-0,1	-0,5	-2,0	-2,9	-3,6
Koldioxidskatt	24,0	-2,4	23,3	-0,8	0,0	0,7	-0,3	-1,3	-1,9	-2,4
Övriga skatter på energi och miljö	4,4	-1,7	4,4	-1,6	0,0	-0,7	-0,3	0,2	0,3	0,4
Skatt på vägtrafik	16,5	-1,1	16,8	-0,2	0,0	-0,1	-0,1	0,0	-0,1	-0,1
Skatt på import	5,2	-0,5	5,8	0,6	0,0	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
Övriga skatter	7,2	0,0	6,7	-0,6	0,0	-0,2	-0,2	-0,3	-0,3	-0,3
Restförda skatter och övriga skatter	**11,1**	**7,2**	**8,9**	**3,3**	**0,7**	**3,7**	**1,4**	**1,5**	**1,5**	**1,5**
Restförda skatter	-6,6	-0,3	-5,9	0,4	0,0	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Övriga skatter	17,7	7,4	14,8	2,9	0,7	2,9	0,7	0,8	0,8	0,8
Totala skatteintäkter	**1 609,8**	**-30,6**	**1 657,5**	**-4,2**	**4,9**	**8,6**	**2,8**	**4,8**	**5,4**	**4,9**

Forts. Tabell 6.14 Aktuell prognos jämfört med budgetpropositionen för 2015, den beslutade budgeten för 2015 samt statens budget för 2013 och 2014

Miljarder kronor

Inkomstår	Utfall 2013	Jmf. SB 2013	Aktuell prognos 2014	Jmf SB 2014	2013 och 2014 jämfört med BP15, 2015–2018 jämfört med beslutad budget för 2015					
					Prognos 2013	2014	2015	2016	2017	2018
Totala skatteintäkter	**1 609,8**	**-30,6**	**1 657,5**	**-4,2**	**4,9**	**8,6**	**2,8**	**4,8**	**5,4**	**4,9**
Avgår EU-skatter	-6,9	0,5	-8,4	-0,5	0,0	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
Offentliga sektorns skatteintäkter	**1 602,8**	**-30,1**	**1 649,2**	**-4,8**	**4,9**	**8,4**	**2,6**	**4,6**	**5,3**	**4,8**
Avgår, kommunala inkomstskatter	-597,4	2,5	-615,7	2,8	-2,5	-5,9				
Avgår, avgifter till ålderspensionssystemet	-207,5	0,1	-213,6	0,2	-0,5	-1,7				
Statens skatteintäkter	**797,9**	**-27,4**	**819,9**	**-1,8**	**7,9**	**16,0**	**7,1**	**11,4**	**12,6**	**11,7**
Periodiseringar	**-20,6**	**-10,8**	**-17,9**	**-8,1**	**-7,9**	**0,0**	**-1,6**	**14,3**	**7,1**	**-0,6**
Statens skatteinkomster	**777,3**	**-38,2**	**802,0**	**-9,9**	**0,0**	**16,0**	**5,5**	**25,6**	**19,7**	**11,0**

Anm.: I jämförelsen i den vänstra delen av tabellen ovan så är utfallet för 2013 och den aktuella prognosen för 2014 beräknad i det statsbudgetsystem som gäller innan 2015 medan jämförelsen i den högra delen är beräknad för samtliga år i det statsbudgetsystem som gäller för 2015 och framåt. I jämförelsen i den högra delen av tabellen ovan så är 2013 och 2014 jämfört med prognosen i budgetpropositionen för 2015 medan 2015–2018 är jämfört med beslutad budget för 2015. I beslutad budget för 2015 redovisas förslaget om slopad nedsättning av socialavgifter för unga i posten Arbetsgivaravgifter, medan det redovisas i posten Nedsättningar i prognosen som ligger till grund för vårpropositionen, vilket försvårar jämförelsen i tabellen.

Källor: Skatteverket, Ekonomistyrningsverket och egna beräkningar.

Tabell 7.2 Utgifter per utgiftsområde 2014–2019

Miljoner kronor

Utgiftsområde		2014 Utfall[1]	2015 Anslag[2]	2015 Prognos	2016 Beräknat	2017 Beräknat	2018 Beräknat	2019 Beräknat
1	Rikets styrelse	12 902	12 303	12 472	12 480	12 600	12 822	13 158
2	Samhällsekonomi och finansförvaltning	14 122	14 800	14 500	14 643	14 961	15 339	15 876
3	Skatt, tull och exekution	10 384	10 574	10 507	10 770	10 932	11 145	11 405
4	Rättsväsendet	40 194	40 775	40 105	41 621	42 207	43 038	44 028
5	Internationell samverkan	1 662	1 969	2 054	1 902	1 905	1 910	1 916
6	Försvar och samhällets krisberedskap	47 978	48 447	46 870	47 400	48 530	49 381	50 402
7	Internationellt bistånd	31 027	29 280	29 421	29 096	32 136	38 106	41 064
8	Migration	12 551	17 912	17 777	20 053	17 104	14 215	12 775
9	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	61 589	63 820	63 967	64 747	65 904	67 416	66 582
10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	99 036	103 035	102 844	107 713	110 316	112 263	114 656
11	Ekonomisk trygghet vid ålderdom	39 313	38 148	38 229	36 180	34 128	32 780	31 783
12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn	80 809	83 297	83 996	87 498	90 425	92 976	95 836
13	Integration och jämställdhet	12 225	16 745	16 396	22 117	30 277	34 445	30 369
14	Arbetsmarknad och arbetsliv	66 901	69 314	68 531	71 799	71 871	71 936	72 230
15	Studiestöd	19 953	20 967	19 768	20 560	20 694	21 013	22 283
16	Utbildning och universitetsforskning	59 419	63 972	62 674	66 947	67 280	67 994	68 798
17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	12 827	12 936	12 830	13 149	13 255	13 346	13 418

18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	1 076	1 223	1 101	1 508	1 507	1 525	1 217
19	Regional tillväxt	2 879	2 701	2 509	3 238	3 316	3 304	3 374
20	Allmän miljö- och naturvård	5 085	5 913	5 831	7 103	6 829	6 814	6 374
21	Energi	2 858	2 383	2 395	2 476	2 260	2 076	2 101
22	Kommunikationer	45 962	49 450	46 947	52 005	53 373	54 047	53 822
23	Areella näringar, landsbygd och livsmedel	16 203	15 681	14 025	16 728	15 925	17 221	17 279
24	Näringsliv	5 439	5 506	5 471	5 690	5 605	5 623	5 684
25	Allmänna bidrag till kommuner	93 599	92 304	92 304	92 315	93 059	93 078	93 142
26	Statsskuldsräntor m.m.	3 325	29 326	29 282	12 527	20 334	27 746	32 118
27	Avgiften till Europeiska unionen	41 553	40 126	35 685	32 177	37 505	38 988	40 065
	Minskning av anslagsbehållningar				-4 110	-335	-684	-2 190
	Beräkningsteknisk överföring till hushållen				443	2 827	2 910	5 193
	Summa utgiftsområden[3]	**840 872**	**892 907**	**878 494**	**890 776**	**926 729**	**952 771**	**964 756**
	Summa utgiftsområden exkl. statsskuldsräntor[4]	**837 546**	**863 581**	**849 211**	**878 254**	**906 400**	**925 030**	**932 643**
	Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget	257 988		267 520	287 557	306 969	324 059	341 813
	Takbegränsade utgifter	**1 095 534**		**1 116 731**	**1 165 811**	**1 213 369**	**1 249 089**	**1 274 456**
	Budgeteringsmarginal	11 466		41 269	38 189	48 631	69 911	103 544
	Utgiftstak för staten[5]	**1 107 000**		**1 158 000**	**1 204 000**	**1 262 000**	**1 319 000**	**1 378 000**

[1] Anslagen är fördelade till de utgiftsområden de tillhör i statens budget för 2015.
[2] Enligt finansutskottets sammanställning (bet. 2014/15:FiU10) och förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2015 (prop. 2014/15:99).
[3] Inklusive posten Minskning av anslagsbehållningar.
[4] Summa utgiftsområden exklusive utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m. och exklusive minskning av anslagsbehållningar för statsskuldsräntor.
[5] Se regeringens förslag till utgiftstak för 2015–2017 i propositionen Vårändringsbudget för 2015 och regeringens bedömning av utgiftstak 2018 och 2019 i avsnitt 5.2.
Källa: Egna beräkningar.

Tabell 7.6 Antal personer inom olika transfereringssystem 2013–2019

Utgifts-område		Könsfördelning Utfall 2013	Könsfördelning Utfall 2014	Utfall 2013	Utfall 2014	Prognos 2015	2016	2017	2018	2019
8	Asylsökande, genomsnittligt antal inskrivna personer	38,9%kv 61,1%m	35,8%kv 64,2%m	43 200	61 900	91 000	101 500	84 500	66 300	55 300
9	Antal personer med assistansersättning	46,1%kv 53,9%m	46,1%kv 53,9%m	15 800	16 000	16 300	16 400	16 400	16 500	16 400
10	Antal sjukpenningdagar (netto), miljoner	62,9%kv 37,1%m	63,5%kv 36,5%m	44,7	50,6	57,3	62,8	66,2	68,1	69,2
10	Antal rehabiliterings-penningdagar (netto), miljoner	67,5%kv 32,5%m	66,5%kv 33,5%m	2,4	2,3	2,9	3,4	3,8	4,0	4,1
10	Antal personer med sjukersättning	59,6%kv 40,4%m	59,7%kv 40,3%m	338 800	325 300	315 500	308 400	302 600	298 100	295 100
10	Antal personer med aktivitetsersättning	46,6%kv 53,4%m	46,8%kv 53,2%m	29 500	32 200	35 500	38 600	41 700	44 600	47 400
10	Antal personer med sjuk- och aktivitets-ersättning som erhåller bostadstillägg	54,2%kv 45,8%m	54,2%kv 45,8%m	117 200	123 100	124 000	125 300	126 700	127 800	128 900
11	Antal personer med garantipension	80,2%kv 19,8%m	80,0%kv 20,0%m	760 500	785 800	773 000	719 200	647 600	602 700	575 600
11	Antal pensionärer som erhåller bostadstillägg	78,5%kv 21,5%m	77,7%kv 22,3%m	271 700	278 200	285 500	273 600	263 500	255 900	246 300

ÅP	Antal personer med tilläggspension	52,2%kv 47,8%m	52,1%kv 47,9%m	1 920 800	1 976 000	2 019 200	2 051 000	2 069 600	2 071 500	2 037 800
ÅP	Antal personer med inkomstpension	49,8%kv 50,2%m	49,9%kv 50,1%m	1 176 700	1 288 400	1 394 900	1 496 200	1 593 100	1 684 900	1 771 700
12	Antal barnbidrag	91,6%kv 8,4%m	88,0%kv 12,0%m	1 722 200	1 755 900	1 815 600	1 866 000	1 918 900	1 965 700	2 003 900
12	Antal uttagna föräldra-penningda-gar, miljoner	75,2%kv 24,8%m	74,7%kv 25,3%m	52,2	51,7	53,7	55,5	56,9	58,0	58,9
12	Antal uttagna tillfälliga föräldrapenningda-gar, miljoner	55,2%kv 44,8%m	54,8%kv 45,2%m	6,5	6,8	6,9	6,9	7,0	7,0	7,1
13	Antal kvarstående personer som omfattas av etablerings-uppdraget	48,0%kv 52,0%m	43,5%kv 56,5%m	22 900	36 600	52 000	74 000	98 700	101 200	77 100
15	Antal personer med studiehjälp	48,5%kv 51,5%m	48,3%kv 51,7%m	424 300	406 400	395 700	392 800	394 600	400 600	410 200
15	Antal personer med studiemedel[1]	59,3%kv 40,7%m	59,3%kv 40,7%m	506 300	515 900	549 300	564 300	567 000	568 300	578 400

Anm.: Uppgifter om antal personer avser årsgenomsnitt och är avrundade till närmaste hundratal. Antaganden om arbetslöshetstal och deltagare i arbetsmarknads-politiska program ingår i de makroekonomiska förutsättningarna, vilka redovisas i avsnitt 4.

[1] Bruttoräknat antal. När studenter under året har studerat på flera utbildningsnivåer eller både i Sverige och utomlands uppstår dubbelräkning. Nettoräknat var antalet studiemedelstagare 472 000 personer 2013 och 482 200 personer 2014.

Källa: Egna beräkningar.

Tabell 7.8 Nu föreslagna och aviserade utgiftsförändringar 2015–2019

Aviserade utgiftsförändringar i denna proposition samt föreslagna och aviserade utgiftsförändringar i propositionen Vårändringsbudget för 2015 i förhållande till den beslutade budgeten för 2015.

Miljoner kronor	2015	2016	2017	2018	2019
UO 01 Rikets styrelse	**104**	**35**	**35**	**35**	**35**
varav					
Miljökvalitetsmål		25	25	25	25
Regeringskansliet	93				
Tillskott till följd av omval i Båstads kommun[1]	14				
Fortsatt arbete med strategin för romsk inkludering		13	13	13	13
Besparing SIEPS EU-info	-3	-3	-3	-3	-3
UO 02 Samhällsekonomi och finansförvaltning	**0**				
varav					
Beslut inom EU om höjda avgifter för uppbyggnad av EU-myndigheter[1]	2				
Finansiering av höjda EU-avgifter för uppbyggnad av EU-myndigheter[1]	-2				
UO 04 Rättsväsendet	**17**	**50**	**63**	**60**	
varav					
Ny EU-fond	17	50	63	60	
UO 05 Internationell samverkan	**50**	**-20**	**-20**	**-20**	**-20**
varav					
Tillskott valutakurseffekter för avgifter till internationella organisationer[1,2]	87				
Finansiering valutakurseffekter för avgifter till internationella organisationer[1,2]	-17				
Minskning säkerhetspolitisk seminarieverksamhet m.m.	-20	-20	-20	-20	-20

UO 06 Försvar och samhällets krisberedskap	**-4**	**-9**	**-29**	**-39**	**-39**
varav					
Besparing Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.	-3	-9	-9	-9	-9
Avveckling Försvarsexportmyndigheten	-1		-20	-30	-30
UO 07 Internationellt bistånd	**-229**				
varav					
Flyktingskostnader[1]	-479				
Klimatinvesteringar i Syd	250				
UO 08 Migration	**479**				
varav					
Ersättningar och bostadskostnader[1]	477				
Migrationspolitiska åtgärder[1]	2				
UO 09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	**1 922**	**1 499**	**1 156**	**882**	**520**
varav					
Minskning av anslaget Bidrag till utveckling av socialt arbete	-30				
Statsbidrag för läkemedelsförmånerna[5]	1 690				
Finansiering valutakurseffekt WHO-avgift[1]	-2				
Tillskott valutakurseffekt WHO-avgift[1]	3				
Förlossningsvård och kvinnors hälsa	200	400	400	400	400
Bidrag till glasögon till barn o unga 8-19 år		120	120	120	120
Omdisponering äldreomsorgsbidrag (till bemanning)	-940	-1 021	-1 364	-1 638	
Mer personal inom äldreomsorgen	1 000	2 000	2 000	2 000	

Fortsättning tabell 7.8 Nu föreslagna och aviserade utgiftsförändringar

Aviserade utgiftsförändringar i denna proposition samt föreslagna och aviserade utgiftsförändringar i propositionen Vårändringsbudget för 2015 i förhållande till den beslutade budgeten för 2015.

Miljoner kronor	2015	2016	2017	2018	2019
UO 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	**2 561**	**666**	**701**	**738**	**770**
varav					
Tillskott till Försäkringskassan för IT-utveckling t.f.a. reformer	19				
Sjukpenning m.m.[1]	2 367				
Höjd sjukpenning p.g.a. höjd ersättning i arbetslöshetsförsäkringen	115	426	461	498	530
Höjd sjuk- och aktivitetsersättning	60	240	240	240	240
UO 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	**133**	**400**	**400**	**400**	**400**
varav					
Bostadstillägg till pensionärer	126	380	380	380	380
Äldreförsörjningsstöd	7	20	20	20	20
UO 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	**172**	**554**	**559**	**555**	**555**
varav					
Minskning t.f.a. ej förstärkt jämställdhetsbonus	-35	-70	-70	-70	-70
Höjt underhållsstöd	207	624	629	625	625

UO 13 Integration och jämställdhet	**-2**	**100**	**100**	**100**	**100**
varav					
Flyktingguider och familjekontakter	30				
Sfi i anläggningsboenden	50				
Stärkt beredskap och mottagningskapacitet i kommunerna	10				
Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare	-117				
Stärkt stöd tillkvinnojourer	25	100	100	100	100
UO 14 Arbetsmarknad och arbetsliv	**1 531**	**4 558**	**5 870**	**6 118**	**6 281**
varav					
Tillskott valutakurseffekt ILO[1]	4				
Finansiering valutakurseffekt ILO[1]	-2				
Tillskott Arbetsförmedlingen	210	260	240	140	140
Utbildningskontrakt	136	372	379	384	397
Traineejobb	32	378	699	724	737
Studier med aktivitetsstöd i sysselsättningsfasen	16	18	17	16	15
Höjt tak och grundersättning i arbetslöshetsförsäkringen	765	2 682	2 593	2 548	2 559
Extratjänster	10	501	1 507	2 210	2 403
Avskaffande av flyttbidraget	-20	-50	-50	-50	-50
Samverkansmedel	75	90	25		
Tidigareläggning av EU:s sysselsättningsinitiativ för unga mm.	50	222	360	46	
Ett modernt arbetsliv	35	85	100	100	80
Tidiga programplatser	220				

Fortsättning tabell 7.8 Nu föreslagna och aviserade utgiftsförändringar

Aviserade utgiftsförändringar i denna proposition samt föreslagna och aviserade utgiftsförändringar i propositionen Vårändringsbudget för 2015 i förhållande till den beslutade budgeten för 2015.

Miljoner kronor	2015	2016	2017	2018	2019
UO 15 Studiestöd	**664**	**1 208**	**1 381**	**1 544**	**1 593**
varav					
Finansiering – ingen fördubblad lärlingsersättning	-91	-120	-132	-142	-150
Höjd bidragsnivå för vissa lärarutbildningar	60	120	120	120	120
Fler platser inom komvux/yrkesvux	144	362	446	536	550
Finansiering - höjd bidragsnivå för nyanlända	-21	-41	-21		
Traineejobb	12	143	223	224	229
Fler platser på folkhögskolan	39	104	105	107	110
Studier med aktivitetsstöd i sysselsättningsfasen	-13	-42	-42	-43	-44
Fler platser på universitet och högskolor	47	54	85	169	195
Utbildningskontrakt	152	317	320	327	338
Åldersavskrivningen av studiemedel behålls	400	395	387	377	377
Finansiering – inget införande av examenspremier	-65	-85	-110	-131	-131
UO 16 Utbildning och universitetsforskning	**336**	**1 831**	**1 566**	**1 508**	**1 260**
varav					
Finansiering – besparing på Skolverket	-18	-16	-16	-16	-16
Finansiering – besparing på Skolinspektionen	-12	-12	-12	-12	-12
Läxhjälpsmedel (flytt från anslaget kommunal ekonomisk utjämning U025)		390	390	390	390

Finansiering lov- och sommarskola	-28	-28	70	70	70
Stimulansmedel yrkescollege	2,5	5	5	5	
Nationella skolutvecklingsprogram	20	140	140	140	140
Fler speciallärare och specialpedagoger med fokus på lågstadiet	8	500	500	500	500
Elevhälsosatsning		200	200	200	200
Samverkan för bästa skolan		250	150	200	200
Finansiering implementeringsmedel tioårig grundskola och betyg i åk 4 och 5	-5	-55	-155	-150	-150
Finansiering utbyggnad karriärstegsreformen	-13	-186	-316	-496	-496
Finansering statsbidrag gymnasieskolans introduktionsprogram	-20	-25	-25		
Finansiering Läslyft	-45	-130	-150	-150	-150
Barnomsorg på kvällar, nätter och helger	25	49	80	80	80
Finansiering generell neddragning anslag 1:5 Utveckling av skolvä-sendet och annan pedagogisk verksamhet	-61				
Finansiering studiero	-20				
Informationskampanj lärar- och förskollärarutbildning	5				
Kunskapscentrum mot rasism	5				
Finansering fortbildning av förskollärare inom tioårig grundskola	-68	-170	-204	-170	-170
Finansiering – ej förlängt förskolelyft		-35	-35	-25	-25
Finansiering – ej genomfört förskolechefslyft	-15	-15	-15	-15	-15
Fortbildning av sfi-lärare	15	100	100	100	100
Fortbildning av lärar- och förskolepersonal	2	200	200	200	200
Fortbildning av rektorer och förskolechefer	5	20	20	20	
Utbildningskontrakt	65	136	136	136	136

Fortsättning tabell 7.8 Nu föreslagna och aviserade utgiftsförändringar

Aviserade utgiftsförändringar i denna proposition samt föreslagna och aviserade utgiftsförändringar i propositionen Vårändringsbudget för 2015 i förhållande till den beslutade budgeten för 2015.

Miljoner kronor	2015	2016	2017	2018	2019
Fler platser på komvux/yrkesvux	132	332	404	475	475
Finansiering - höjd bidragsnivå för nyanlända	-6	-12	-6		
Traineejobb	14	169	259	254	248
Statsbidrag till kommuner för pågående satsningar på 20-24 åringar med den högre bidragsnivån inom studiemedlet	97	42	14		
Förstärkning av Skolforskningsinstitutet	5	20	20	20	20
Fler utbildningsplatser vid universitet och högskolor	84	102	175	337	369
Justering av medel för kompletterande utbildningar	-14				
Beräkningsteknisk korrigering av särskilda utgifter inom universitet och högskolor		-389	-612	-835	-835
Tillskott valutakurseffekt till internationella organisationer; CERN[1]	46				
Finansiering valutakurseffekt avgifter till internationella organisationer; CERN[1]	-23				
Klinisk behandlingsforskning	25				
Ökad kvalitet i högskoleutbildning	125	250	250	250	
UO 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	**151**	**275**	**285**	**275**	**199**
varav					
Kulturverksamhet i miljonprogramsområden	2	50	60	60	
Bredda skapande skola	10	10	10	10	
Förstärkning av kultursamverkansmodellen	15	15	15	15	15

Nationell bibliotekssstrategi	5	6	6	6	
Utbildningssatsning mot rasism m.m.	5	10	10		
Medel till trossamfunden för säkerhetshöjande åtgärder	7				
Idrott och etablering	32	64	64	64	64
Särskilda folkbildningsinsatser för asylsökande	30				
Fler platser på folkhögskolan	45	120	120	120	120
UO 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	**15**	**332**	**332**	**332**	**2**
varav					
Upprustning av skollokaler	15	330	330	330	
Allmänna reklamationsnämnden		2	2	2	2
UO 20 Allmän miljö- och naturvård	**572**	**1 835**	**1 835**	**1 835**	**1 235**
varav					
Naturvårdsverket	15	50	50	50	50
Miljöövervakning	25	50	50	50	50
Åtgärder för värdefull natur	110	350	350	350	350
Sanering av förorenade områden		50	50	50	50
Kemikalieinspektionen	5	10	10	10	10
Klimatanpassning		50	50	50	50
Åtgärder för havs- och vattenmiljö	20	75	75	75	75
Skydd av värdefull natur	250	590	590	590	590
Havs- och vattenmyndigheten		10	10	10	10
Sanktioner[1]	22				
Klimatinvesteringar i kommuner och regioner, inkl laddinfrastruktur	125	600	600	600	

Fortsättning tabell 7.8 Nu föreslagna och aviserade utgiftsförändringar

Aviserade utgiftsförändringar i denna proposition samt föreslagna och aviserade utgiftsförändringar i propositionen Vårändringsbudget för 2015 i förhållande till den beslutade budgeten för 2015.

Miljoner kronor	2015	2016	2017	2018	2019
UO 21 Energi	**-87**	**-75**	**-75**	**-75**	
varav					
Minskat anslag Energimyndigheten	-12				
Indrag av medel för laddinfrastruktur	-75	-75	-75	-75	
UO 22 Kommunikationer	**579**	**1 199**	**1 199**	**1 199**	**-41**
varav					
Satsning på järnvägsunderhåll 2015-2018	620	1 240	1 240	1 240	
Neddragning driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation	-6	-6	-6	-6	-6
Minskat anslag för e-förvaltning	-35	-35	-35	-35	-35
UO 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	**25**	**186**	**186**	**186**	**186**
varav					
Tillskott Skogsstyrelsen tfa branden i Västmanland[5]	1				
Skogsstyrelsen		7	7	7	7
Tillskott till Insatser för skogsbruket tfa branden i Västmanland[5]	7				
Skydd och skötsel av skyddad skog		100	100	100	100
Ersättningar för viltskador	10	20	20	20	20
Statens jordbruksverk		8	8	8	8
Metanreduceringsstöd		30	30	30	30
Högskoleplatssatsning	7	6	6	6	6
Svenska artprojektet		15	15	15	15

UO 24 Näringsliv	**197**	**305**	**305**	**305**	**335**
varav					
Satsning immateriella rättigheter		20	20	20	20
Minskat anslag för Verket för innovationssystem: forskning och utveckling	-30	-30	-30	-30	
Innovationsfrämjande insatser	50	100	100	100	100
Förstärkning VisitSweden AB	30	20	20		
Förstärkning Almi Företagspartner AB	51	90	90	110	110
Rådgivning företagare med utländsk bakgrund	20				
Upphandlingsstöd[5]	21				
Finansiering upphandlingsstöd[5]	-21				
Finansiering valutakurseffekt[1]	-1				
Tillskott valutakurseffekt[1]	2				
Exportoffensiv	75	105	105	105	105
UO 25 Allmänna bidrag till kommuner	**863**	**1 893**	**1 234**	**521**	**521**
varav					
Finansiering betyg i åk 4 och 5			-62	-62	-62
Finansiering utökad undervisningstid i matematik åk 7-9		-245	-490	-490	-490
Finansiering tioårig grundskola			-714	-1 427	-1 427
Finansiering obligatorisk sommarskola			-100	-100	-100
Finansiering obligatorisk läxhjälp		-390	-390	-390	-390

Fortsättning tabell 7.8 Nu föreslagna och aviserade utgiftsförändringar

Aviserade utgiftsförändringar i denna proposition samt föreslagna och aviserade utgiftsförändringar i propositionen Vårändringsbudget för 2015 i förhållande till den beslutade budgeten för 2015.

Miljoner kronor	2015	2016	2017	2018	2019
Finansiering obligatorisk. kartläggning/bedömning nyanlända elever		-30	-30	-30	-30
Tillskott kommunerna	863	2 558	3 020	3 020	3 020
UO 26 Statsskuldsräntor m.m.[8]	**8 800**				
varav					
Tillskott enl. prognos[1]	8 800				
Summa anslagsförändringar	**18 850**	**16 823**	**17 083**	**16 460**	**13 892**
varav Anslagsökningar	21 361	21 323	24 865	26 237	22 065
varav Anslagsminskningar	-2 511	-4 500	-7 782	-9 777	-8 173
varav förslag som föreslås tillföras främst regelstyrda transfererings-anslag till följd av förändrade volymer (antaganden om antal personer i olika transfereringssystem) eller makroekonomiska förutsättningar[1]	11 300				
varav diskretionära förslag och aviseringar	7 549	16 823	17 083	16 460	13 892
Skillnad mellan utgiftseffekt och anslagseffekt[2]	133				
Summa ökning av takbegränsade utgifter[3]	**10 183**	**16 823**	**17 083**	**16 460**	**13 892**
Beräkningsteknisk överföring till hushållen[4]		443	2 827	2 910	5 193
Ökning av takbegränsade utgifter inklusive beräkningsteknisk överföring till hushållen		17 266	19 910	19 370	19 085

[1] Förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2015 (prop. 2014/15:99) som föreslås tillföras främst regelstyrda transferering sanslag till följd av förändrade volymer (antaganden om antal personer i olika transfereringssystem) eller makroekonomiska förutsättningar utan att någon ny reform föreslås. Av de 18,8 miljarder kronor i anslagsförändringar som föreslås 2015 består ca 11,3 miljarder kronor av medel som i propositionen Vårändringsbudget för 2015 föreslås tillföras främst dessa regelstyrda transfereringsanslag.
[2] Utgiftseffekt och anslagseffekt skiljer sig åt för reformen "Tillskott valutakurseffekter" under utgiftsområde 5, anslag 1:1 *Avgifter till internationella organisationer.*
[3] Motsvarar de utgifter som minskar budgeteringsmarginalen.
[4] Avser den överstigande budgeteffekten av föreslagna och aviserade budgetförstärkningar i denna proposition i förhållande till föreslagna och aviserade budgetförsvagningar.
[5] Diskretionära förslag av oförutsedd karaktär som ej ingår i tabell 3.1. Med beaktande av dessa förslag av oförutsedd karaktär uppgår därmed anslagseffekten av föreslagna utgiftsreformer och besparingar på budgetens utgiftssida i propositionen Vårändringsbudget för 2015 till sammantaget till ca 5,9 miljarder kronor.
[8] Ingår inte i takbegränsade utgifter
Källa: Egna beräkningar.

Tabell 7.10 Utgifter 2014 och 2015

Miljarder kronor

		2014	2015					
Utgiftsområde		Utfall[1]	Urspr. budget[2]	Ändrings-budget[3]	Totalt anvisat[4]	Prognos	Differens prognos–urspr. budget	Differens prognos–totalt anvisat
1	Rikets styrelse	12,9	12,2	0,1	12,3	12,5	0,3	0,2
2	Samhällsekonomi och finansförvaltning	14,1	14,6	0,0	14,6	14,5	-0,1	-0,1
3	Skatt, tull och exekution	10,4	10,6		10,6	10,5	-0,1	-0,1
4	Rättsväsendet	40,2	40,8	0,0	40,8	40,1	-0,7	-0,7
5	Internationell samverkan	1,7	1,9	0,1	2,0	2,1	0,1	0,1
6	Försvar och samhällets krisberedskap	48,0	48,5	0,0	48,4	46,9	-1,6	-1,6
7	Internationellt bistånd	31,0	29,5	-0,2	29,3	29,4	-0,1	0,1
8	Migration	12,6	17,4	0,5	17,9	17,8	0,3	-0,1
9	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	61,6	61,9	1,9	63,8	64,0	2,1	0,1
10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	99,0	100,5	2,6	103,0	102,8	2,4	-0,2
11	Ekonomisk trygghet vid ålderdom	39,3	38,0	0,1	38,1	38,2	0,2	0,1
12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn	80,8	83,1	0,2	83,3	84,0	0,9	0,7
13	Integration och jämställdhet	12,2	16,7	0,0	16,7	16,4	-0,4	-0,3
14	Arbetsmarknad och arbetsliv	66,9	67,8	1,5	69,3	68,5	0,7	-0,8
15	Studiestöd	20,0	20,3	0,7	21,0	19,8	-0,5	-1,2
16	Utbildning och universitetsforskning	59,4	63,6	0,3	64,0	62,7	-1,0	-1,3
17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	12,8	12,8	0,2	12,9	12,8	0,0	-0,1

18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	1,1	1,2	0,0	1,2	1,1	-0,1	-0,1
19	Regional tillväxt	2,9	2,7		2,7	2,5	-0,2	-0,2
20	Allmän miljö- och naturvård	5,1	5,3	0,6	5,9	5,8	0,5	-0,1
21	Energi	2,9	2,5	-0,1	2,4	2,4	-0,1	0,0
22	Kommunikationer	46,0	48,9	0,6	49,5	46,9	-1,9	-2,5
23	Areella näringar, landsbygd och livsmedel	16,2	15,7	0,0	15,7	14,0	-1,6	-1,7
24	Näringsliv	5,4	5,3	0,2	5,5	5,5	0,2	0,0
25	Allmänna bidrag till kommuner	93,6	91,4	0,9	92,3	92,3	0,9	0,0
26	Statsskuldsräntor m.m.	3,3	20,5	8,8	29,3	29,3	8,8	0,0
27	Avgiften till Europeiska unionen	41,6	40,1		40,1	35,7	-4,4	-4,4
	Minskning av anslagsbehållningar		-4,6				4,6	
	Summa utgiftsområden	**840,9**	**869,3**	**18,8**	**892,9**	**878,5**	**9,3**	**-14,4**
	Summa utgiftsområden exkl. statsskuldsräntor	**837,5**	**848,7**		**863,4**	**849,2**	**0,5**	**-14,2**
	Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget	258,0	267,2		267,2	267,5	0,3	
	Takbegränsade utgifter	**1 095,5**	**1 116,0**			**1 116,7**	**0,8**	
	Budgeteringsmarginal	11,5	9,0			41,3	32,2	
	Utgiftstak	**1 107,0**	**1 125,0**			**1 158,0**		

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.
[1] I utfallet för 2014 har anslag fördelats till de utgiftsområden de tillhör i statens budget för 2015.
[2] Enligt finansutskottets sammanställning (bet. 2014/15:FiU10).
[3] Enligt förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2015 (prop. 2014/15:99). Där 0,0 anges har förslag till ändringsbudget lämnats, men beloppet för utgiftsområdet totalt uppgår till mindre än 50 miljoner kronor.
[4] Anvisat på statens budget enligt riksdagens beslut för Statens budget för 2015 (bet. 2014/15:FiU1, rskr. 2014/15:29).samt förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2015 (prop. 2014/15:99).
Källa: Egna beräkningar.

Tabeller od i bilagorna utelämnas här av utrymmesskäl.

Regeringens proposition 2014/15:99 Vårändringsbudget för 2015

Propositionens huvudsakliga innehåll.
Propositionen innehåller förslag till ändrade utgiftstak samt förslag till ändringar avseende statens
inkomster och utgifter för budgetåret 2015.

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut 13
2 Lagförslag 23
2.1 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken 23
2.2 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken 25
2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel 27
2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst 28
2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift 29
2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus.....31
2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring 32
2.8 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) 33
2.9 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:466) om skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer 34
2.10 Förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980) 35
2.11 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen . lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen(2000:980) 37
3 Inledning 41
3.1 Ändringar i statens budget 41
3.2 Utgångspunkter för regeringens förslag 41
3.3 Konsekvenser för statens budget 42
4 Utgiftstaket för staten 45
5 Ändringar avseende statens inkomster 49
5.1 Skattereduktion för hjälp med läxor och annat skolarbete 49
5.1.1 Ärendet och dess beredning 49
5.1.2 Gällande rätt 49
5.1.3 Slopad skattereduktion för hjälp med läxor och annat skolarbete 50
5.1.4 Konsekvensanalys 51
5.2 Nedsättningen av socialavgifterna för unga 53
5.2.1 Ärendet och dess beredning 53
5.2.2 Gällande rätt 54
5.2.3 Slopad nedsättning av socialavgifterna för unga 56
5.2.4 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser 58
5.2.5 Konsekvensanalys 59
5.3 Skatt på bekämpningsmedel 61
5.3.1 Ärendet och dess beredning 61
5.3.2 Gällande rätt 62
5.3.3 Höjd skatt på bekämpningsmedel 62
5.3.4 Konsekvensanalys 63
5.4 Skatt på naturgrus 63
5.4.1 Ärendet och dess beredning 63
5.4.2 Gällande rätt 63
5.4.3 Höjd skatt på naturgrus 64
5.4.4 Konsekvensanalys 64
5.5 Skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer 65

5.5.1 Ärendet och dess beredning 65
5.5.2 Gällande rätt 65
5.5.3 Höjd skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer 65
5.5.4 Konsekvensanalys 67
5.6 Nedsättning av koldioxidskatten på dieselbränsle i vissa skogsmaskiner genomförs inte 68
5.7 Gruppregistrering till mervärdesskatt behålls 69
5.8 Författningskommentar 69
5.8.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel 69
5.8.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift 69
5.8.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus 70
5.8.4 Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)70
5.8.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:466) om skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer 71
5.8.6 Förslaget till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980) .. 71
5.8.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1004:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980) 72
5.9 Ändrad beräkning av inkomsterna i statens budget för 2015 72
6 Ändringar avseende statens utgifter 77
6.1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse 77
6.2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning 79
6.3 Utgiftsområde 4 Rättsväsendet 79
6.4 Utgiftsområde 5 Internationell samverkan 80
6.5 Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap 81
6.6 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd 82
6.7 Utgiftsområde 8 Migration 83
6.8 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg 84
6.9 Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning 87
6.10 Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom 90
6.11 Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn 91
6.12 Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet 93
6.13 Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv 95
6.14 Utgiftsområde 15 Studiestöd 100
6.15 Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning .....-104
6.16 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid 120
6.17 Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik 125
6.18 Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård 126
6.19 Utgiftsområde 21 Energi 129
6.20 Utgiftsområde 22 Kommunikationer 130
6.21 Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel . 135
6.22 Utgiftsområde 24 Näringsliv 137
6.23 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner 140
6.24 Utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor 141

Bilagor

Bilaga 1 Vissa inkomstskatte- och socialavgiftsfrågor i propositionen Vårändringsbudget för 2015
Bilaga 2 Vissa punktskattefrågor i propositionen Vårändringsbudget för 2015
Bilaga 3 Vissa ersättningsfrågor i propositionen Vårändringsbudget för 2015
Bilaga 4 Beställningsbemyndiganden
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 april 2015

Tabellförteckning

Tabell 1.1 Ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag 2015 17
Tabell 4.1 Finanspolitiskt motiverade höjningar av utgiftstakets nivåer för 2015–2017 46
Tabell 5.1 Socialavgifter och allmän löneavgift 2015 54
Tabell 5.2 Arbetsgivaravgifter 1 augusti 2015-30 juni 2016 för ungdomar vid
olika åldrar med en månadslön på 25 000 kronor, vid föreslagna regler och gällande regler 1 januari respektive 1 maj 2015 60
Tabell 5.3 Arbetsgivaravgifter fr.o.m. 1 juli 2016 för ungdomar vid olika åldrar med en månadslön på 25 000 kronor, vid föreslagna regler och gällande regler 1 januari respektive 1 maj 2015 60
Tabell 5.4 Specifikation av ändrad beräkning av inkomster för 2015 73
Tabell 5.5 Sammanställning av offentligfinansiella effekter till följd av ändringar som påverkar statens inkomster 74
Tabell 6.1 Sammantagen budgeteffekt 2015 för anslagen 1:2 Studiemedel, 1:3 Avsättning för kreditförluster och 1:4 Statens utgifter för studiemedelsräntor 103
Tabell 6.2 Sammantagen budgeteffekt 2015 för anslaget 1:5 Utveckling avskolväsendet och annan pedagogisk verksamhet 109

Diagramförteckning

Diagram 5.1 Ungdomsarbetslöshet 1976–2014 57

Tabell 1.1 Ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag 2015

Tusental kronor

Utgiftsområde	Anslags-nummer		Beslutad ram/ anvisat anslag	Förändring av ram/ anslag	Ny ram/ Ny anslagsnivå
1		**Rikets styrelse**	**12 198 574**	**104 000**	**12 302 574**
	4:1	Regeringskansliet m.m.	6 698 871	93 000	6 791 871
	6:1	Allmänna val och demokrati	48 340	14 000	62 340
	9:1	Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	20 488	-3 000	17 488
2		**Samhällsekonomi och finansförvaltning**	**14 599 753**	**0**	**14 599 753**
	1:1	Statskontoret	88 429	5 000	93 429
	1:3	Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter	7 150	2 000	9 150
	1:8	Ekonomistyrningsverket	158 422	-5 000	153 422
	1:11	Finansinspektionen	452 507	-2 000	450 507
4		**Rättsväsendet**	**40 757 864**	**17 000**	**40 774 864**
	1:18	Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet	0	17 000	17 000
5		**Internationell samverkan**	**1 919 062**	**50 000**	**1 969 062**
	1:1	Avgifter till internationella organisationer	1 328 554	87 000	1 415 554
	1:2	Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	158 287	-24 000	134 287
	1:6	Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik, nedrustning och icke-spridning	44 945	-1 500	43 445
	1:9	Svenska institutet	96 346	-3 000	93 346
	1:11	Samarbete inom Östersjöregionen	188 715	-8 500	180 215

6		**Försvar och samhällets krisberedskap**	**48 451 160**	**-4 000**	**48 447 160**
	1:11	Internationella materielsamarbeten, industrifrågor m.m.	68 131	-3 000	65 131
	1:12	Försvarsexportmyndigheten	67 828	-1 000	66 828
7		**Internationellt bistånd**	**29 508 686**	**-229 000**	**29 279 686**
	1:1	Biståndsverksamhet	28 336 579	-237 100	28 099 479
	1:2	Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	1 003 023	8 100	1 011 123
8		**Migration**	**17 433 309**	**479 000**	**17 912 309**
	1:2	Ersättningar och bostadskostnader	10 861 115	477 000	11 338 115
	1:3	Migrationspolitiska åtgärder	420 077	2 000	422 077
9		**Hälsovård, sjukvård och social omsorg**	**61 898 497**	**1 921 884**	**63 820 381**
	1:5	Bidrag för läkemedelsförmånerna	20 960 000	1 690 129	22 650 129
	1:6	Bidrag till folkhälsa och sjukvård	1 244 704	198 325	1 443 029
	2:3	Bidrag till WHO	34 665	3 350	38 015
	4:5	Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken	1 360 180	60 080	1 420 260
	4:7	Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	487 215	-30 000	457 215
10		**Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning**	**100 474 087**	**2 561 000**	**103 035 087**
	1:1	Sjukpenning och rehabilitering m.m.	34 610 700	2 482 000	37 092 700
	1:2	Aktivitets- och sjukersättningar m.m.	50 026 629	60 000	50 086 629
	2:1	Försäkringskassan	7 883 295	19 000	7 902 295
11		**Ekonomisk trygghet vid ålderdom**	**38 015 425**	**133 000**	**38 148 425**
	1:3	Bostadstillägg till pensionärer	8 338 100	126 000	8 464 100
	1:4	Äldreförsörjningsstöd	805 100	7 000	812 100

12		**Ekonomisk trygghet för familjer och barn**	**83 124 698**	**172 000**	**83 296 698**
	1:2	Föräldraförsäkring	39 003 861	-35 000	38 968 861
	1:3	Underhållsstöd	2 064 000	207 000	2 271 000
13		**Integration och jämställdhet**	**16 747 043**	**-2 000**	**16 745 043**
	1:1	Integrationsåtgärder	43 930	30 000	73 930
	1:2	Kommunersättningar vid flyktingmottagande	9 450 532	60 000	9 510 532
	1:4	Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare	2 710 000	-117 000	2 593 000
	3:1	Särskilda jämställdhetsåtgärder	137 539	25 000	162 539
14		**Arbetsmarknad och arbetsliv**	**67 783 102**	**1 531 000**	**69 314 102**
	1:1	Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	7 235 571	210 000	7 445 571
	1:2	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	30 410 804	880 000	31 290 804
	1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	9 276 180	354 000	9 630 180
	1:6	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020	186 000	50 000	236 000
	2:1	Arbetsmiljöverket	625 703	29 000	654 703
	2:3	Internationella arbetsorganisationen (ILO)	32 222	4 000	36 222
	2:4	Medlingsinstitutet	57 878	-2 000	55 878
	2:5	Arbetslivspolitik	0	6 000	6 000
15		**Studiestöd**	**20 302 280**	**664 400**	**20 966 680**
	1:1	Studiehjälp	3 404 725	-91 000	3 313 725
	1:2	Studiemedel	14 289 611	400 000	14 689 611
	1:3	Avsättning för kreditförluster	1 371 607	419 200	1 790 807
	1:4	Statens utgifter för studiemedelsräntor	885 778	1 200	886 978
	1:7	Examenspremie	60 000	-60 000	0
	1:8	Centrala studiestödsnämnden	188 647	-5 000	183 647

	Utbildning och universitetsforskning	**63 635 525**	**336 392**	**63 971 917**
1:1	Statens skolverk	540 257	-18 000	522 257
1:2	Statens skolinspektion	410 565	-11 900	398 665
1:5	Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	3 710 955	-152 000	3 558 955
1:7	Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.	4 054 500	24 500	4 079 000
1:10	Fortbildning av lärare och förskolepersonal	355 226	-61 000	294 226
1:12	Myndigheten för yrkeshögskolan	102 257	5 000	107 257
1:14	Statligt stöd till vuxenutbildning	2 395 504	301 475	2 696 979
1:17	Skolforskningsinstitutet	20 000	5 000	25 000
2:3	Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 558 642	-1 281	1 557 361
2:5	Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 848 383	21 736	1 870 119
2:7	Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 904 968	-3 634	1 901 334
2:9	Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 600 053	-19 950	1 580 103
2:11	Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 250 031	1 631	1 251 662
2:13	Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 381 971	-2 510	1 379 461
2:15	Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	642 341	9 142	651 483

2:17	Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 054 552	5 060	1 059 612
2:19	Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	623 487	6 068	629 555
2:21	Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	597 276	-1 605	595 671
2:23	Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	993 067	191	993 258
2:25	Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	708 944	1 608	710 552
2:27	Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	518 487	4 613	523 100
2:29	Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	258 898	8 955	267 853
2:31	Malmö högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	826 993	496	827 489
2:33	Mälardalens högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	575 041	596	575 637
2:37	Gymnastik- och idrottshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	89 574	3 202	92 776
2:39	Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	443 104	5 497	448 601
2:41	Högskolan Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	395 386	4 318	399 704
2:43	Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	419 791	4 552	424 343

	2:45	Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	366 277	2 514	368 791
	2:47	Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	352 583	5 041	357 624
	2:49	Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	303 951	9 010	312 961
	2:51	Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	335 247	6 286	341 533
	2:57	Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	122 384	313	122 697
	2:59	Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	383 000	-1 776	381 224
	2:63	Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet	2 929 890	14 218	2 944 108
	2:64	Särskilda utgifter inom universitet och högskolor	574 014	-14 000	560 014
	2:65	Särskilda medel till universitet och högskolor	680 080	125 000	805 080
	3:1	Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	5 617 028	1 975	5 619 003
	3:2	Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer	280 061	46 051	326 112
17		**Kultur, medier, trossamfund och fritid**	**12 785 347**	**151 000**	**12 936 347**
	1:1	Statens kulturråd	42 559	1 250	43 809
	1:3	Skapande skola	173 571	10 000	183 571
	1:6	Bidrag till regional kulturverksamhet	1 278 948	20 000	1 298 948
	4:1	Statens konstråd	8 130	750	8 880
	8:5	Forum för levande historia	44 416	5 000	49 416
	9:2	Stöd till trossamfund	85 092	7 000	92 092
	13:1	Stöd till idrotten	1 705 751	32 000	1 737 751
	14:1	Bidrag till folkbildningen	3 581 432	45 000	3 626 432
	14:3	Särskilda insatser inom folkbildningen	0	30 000	30 000

18		**Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik**	**1 207 973**	**15 000**	**1 222 973**
	1:13	Upprustning av skollokaler	0	15 000	15 000
20		**Allmän miljö- och naturvård**	**5 341 118**	**572 000**	**5 913 118**
	1:1	Naturvårdsverket	378 259	15 000	393 259
	1:2	Miljöövervakning m.m.	281 214	25 000	306 214
	1:3	Åtgärder för värdefull natur	649 535	110 000	759 535
	1:6	Kemikalieinspektionen	209 052	5 000	214 052
	1:12	Åtgärder för havs- och vattenmiljö	666 565	20 000	686 565
	1:14	Internationellt miljösamarbete	33 900	22 000	55 900
	1:16	Skydd av värdefull natur	715 000	250 000	965 000
	1:18	Klimatinvesteringar i kommuner och regioner	0	125 000	125 000
21		**Energi**	**2 469 609**	**-87 000**	**2 382 609**
	1:1	Statens energimyndighet	274 028	-12 000	262 028
	1:11	Laddinfrastruktur	75 000	-75 000	0
22		**Kommunikationer**	**48 870 983**	**579 000**	**49 449 983**
	1:2	Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur	19 581 798	620 000	20 201 798
	2:5	Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation	126 144	-6 000	120 144
	2:6	Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse	83 050	-35 000	48 050

23		**Areella näringar, landsbygd och livsmedel**	**15 656 027**	**24 935**	**15 680 962**
	1:1	Skogsstyrelsen	399 278	1 000	400 278
	1:2	Insatser för skogsbruket	266 373	7 000	273 373
	1:7	Ersättningar för viltskador m.m.	37 778	10 000	47 778
	1:24	Sveriges lantbruksuniversitet	1 716 438	6 935	1 723 373
24		**Näringsliv**	**5 309 162**	**197 000**	**5 506 162**
	1:2	Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	2 448 966	-30 000	2 418 966
	1:5	Näringslivsutveckling	291 772	50 000	341 772
	1:7	Turistfrämjande	109 824	30 000	139 824
	1:15	Konkurrensverket	215 192	-20 940	194 252
	1:22	Bidrag till företagsutveckling och innovation	197 777	71 000	268 777
	1:23	Upphandlingsmyndigheten	0	20 940	20 940
	2:3	Exportfrämjande verksamhet	243 889	74 000	317 889
	2:5	Avgifter till internationella handelsorganisationer	20 517	2 000	22 517
25		**Allmänna bidrag till kommuner**	**91 441 002**	**863 000**	**92 304 002**
	1:4	Stöd till kommuner och landsting	0	863 000	863 000
26		**Statsskuldsräntor m.m.**	**20 526 200**	**8 800 000**	**29 326 200**
	1:1	Räntor på statsskulden	20 371 000	8 800 000	29 171 000
		Summa anslagsförändring på ändringsbudget		**18 849 611**	

Tabell 5.4 Specifikation av ändrad beräkning av inkomster för 2015

Tusental kronor

Inkomsttitel		Godkänd beräkning	Förändring av beräkning	Ny beräkning	Bruttoeffekt av åtgärder på inkomstsidan
1140	Skattereduktioner	-232 068 636	-979 714	-233 048 350	20 000
1154	Husavdrag	-	-	-20 328 866	20 000
1280	Nedsättningar	-15 364 917*	-5 279 898	-20 644 815	6 615 000
1410	Mervärdesskatt	371 046 054	-4 169 649	366 876 405	-400 000
1411	Mervärdesskatt	-	-	366 876 405	-400 000
1440	Koldioxidskatt	25 056 911	-302 248	24 754 663	5 000
1442	Koldioxidskatt oljeprodukter	-	-	15 386 346	5 000
1450	Övriga skatter på energi och miljö	5 033 962	-349 263	4 684 699	282 000
1454	Skatt på bekämpningsmedel och gödsel	-	-	114 367	4 000
1455	Skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer	-	-	3 957 245	267 000
1458	Övriga skatter	-	-	131 090	11 000
2000	Inkomster av statens verksamhet	33 649 944	6 436 321	40 086 265	121 000
2525	Finansieringsavgift från arbetslöshetskassor	-	-	2 898 201	121 000
6000	Bidrag m.m. från EU	10 332 700	-1 170 599	9 162 101	67 000
6414	Bidrag från Europeiska socialfonden 2014-2020	-	-	211 050	50 000
6911	Övriga bidrag från EU	-	-	200 017	17 000

Anm.: I beslutad budget fanns inte en uppdelning på inkomsttitelnivå 1154, 1411, 1442, 1454, 1455, 1458, 2525, 6414 och 6911. Därför kan siffrorna för godkänd beräkning och förändring av beräkning inte redovisas. I stället redovisas dessa siffror på av riksdagen beslutad nivå.

* I beslutad budget för 2015 redovisas inkomstförsvagningen av att behålla nedsättningen av socialavgifter för unga under inkomstgrupp Arbetsgivaravgifter 1210 och inte under inkomstgrupp Nedsättningar 1280. Eftersom effekten av förslaget att ta bort nedsättningen av socialavgifter för unga redovisas under inkomstgrupp Nedsättningar 1280 i Ny beräkning blir inkomstgrupp Nedsättningar 1280 i Godkänd respektive Ny beräkning inte helt jämförbara med varandra. För att dessa skulle ha varit jämförbara borde inkomstförändringen ha bokförts på inkomstgrupp 1280 även i Godkänd beräkning. Därmed skulle det ha redovisats ett belopp på ca -27 miljarder kronor i stället för nuvarande -15,4 miljarder kronor, dvs. ytterligare ca 12 miljarder kronor vilket motsvarar effekten av att inte slopa nedsättningen fr.o.m. den 1 januari 2015.

17	14:1	Bidrag till folkbildningen	0	13 000	13 000	2016–2018
		varav	*0*	*3 800*	*3 800*	*2016*
		varav	*0*	*4 600*	*4 600*	*2017*
		varav	*0*	*4 600*	*4 600*	*2018*
	14:2	Bidrag till kontakttolkutbildning	0	30 000	30 000	2016–2018
18	1:13	Upprustning av skollokaler	0	150 000	150 000	2016–2018
20	1:18	Klimatinvesteringar i kommuner och regioner	0	300 000	300 000	2016–2018
21	1:4	Energiforskning	3 500 000	0	3 500 000	2016–2019[4]
22	1:1	Utveckling av statens transportinfrastruktur	90 630 000	4 170 000	94 800 000	2016–2050
	1:7	Trafikavtal	0	7 500 000	7 500 000	2016–2027
	1:11	Trängselskatt i Stockholm	12 000 000	500 000	12 500 000	2016–2057
	2:3	Grundläggande betaltjänster	36 000	0	36 000	2016–2020[5]
23	1:20	Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	0	85 000	85 000	2016–2018
		varav	*0*	*25 000*	*25 000*	*2016*
		varav	*0*	*30 000*	*30 000*	*2017*
		varav	*0*	*30 000*	*30 000*	*2018*
		Summa förändring av beställningsbemyndigande på ändringsbudget		**14 896 400**		

Not: De ekonomiska åtagandena medger utgifter fr.o.m. 2016 tom angivet slutår. För vissa anslag har de utgifter som de ekonomiska åtagandena högst får uppgå till angivits per år. För dessa anges totalbelopp för hela tidsperioden och varav-belopp för utgifternas fördelning olika år enligt kolumnen Tidsperiod.

[1] Beställningsbemyndigandets tidsperiod ändras från 2016 och 2017 till 2016–2021.

[2] Beställningsbemyndigandets tidsperiod ändras från 2016–2019 till 2016–2023.

[3] Beställningsbemyndigandets tidsperiod ändras från 2016 till 2016–2018.

[4] Beställningsbemyndigandets tidsperiod ändras från 2016–2018 till 2016–2019.

[5] Beställningsbemyndigandets tidsperiod ändras från 2016 och 2017 till 2016–2020.

Sammanfattning redovisning av ändrade beställningsbemyndiganden avseende 2015

Tusental kronor

Utgifts-område	Anslags-nummer		Beslutat beställnings-bemyndigande	Förändring av beställnings-bemyndigande	Nytt beställnings-bemyndigande	Tidsperiod
4	1:18	Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet	0	20 000	20 000	2016–2022
9	2:2	Insatser för vaccinberedskap	170 000	340 000	510 000	2016–2021[1]
	4:7	Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	0	50 400	50 400	2016–2019
14	1:6	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020	1 850 000	150 000	2 000 000	2016–2022
16	1:5	Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	2 145 000	33 000	2 178 000	2016–2023[2]
	1:7	Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet m.m.	0	415 000	415 000	2016
	1:10	Fortbildning av lärare och förskolepersonal	206 000	60 000	266 000	2016–2018[3]
	1:17	Skolforskningsinstitutet	0	5 000	5 000	2016–2018
	2:64	Särskilda utgifter inom universitet och högskolor	0	60 000	60 000	2016–2019
	3:2	Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer	1 520 000	315 000	1 835 000	2016–2020
	3:4	Rymdforskning och rymdverksamhet	1 000 000	600 000	1 600 000	2016–2034
	3:6	Rymdstyrelsen: Avgifter till internationella organisationer	1 900 000	100 000	2 000 000	2016–2021

Kapitel 6. Budgetdebatt i riksdagen 15 april 2015.

Sveriges riksdag

Budgetdebatt i riksdagen 15 april 2015.

Anförandelista

- Finansminister Magdalena Andersson (S)
- Ulf Kristersson (M)
- Finansminister Magdalena Andersson (S)
- Ulf Kristersson (M)
- Finansminister Magdalena Andersson (S)
- Oscar Sjöstedt (SD)
- Finansminister Magdalena Andersson (S)
- Oscar Sjöstedt (SD)
- Finansminister Magdalena Andersson (S)
- Emil Källström (C)
- Finansminister Magdalena Andersson (S)
- Emil Källström (C)
- Finansminister Magdalena Andersson (S)
- Erik Ullenhag (FP)
- Finansminister Magdalena Andersson (S)
- Erik Ullenhag (FP)
- Finansminister Magdalena Andersson (S)
- Jakob Forssmed (KD)
- Finansminister Magdalena Andersson (S)
- Jakob Forssmed (KD)
- Finansminister Magdalena Andersson (S)
- Ulf Kristersson (M)
- Finansminister Magdalena Andersson (S)
- Ulf Kristersson (M)
- Finansminister Magdalena Andersson (S)
- Ulf Kristersson (M)
- Oscar Sjöstedt (SD)
- Ulf Kristersson (M)
- Oscar Sjöstedt (SD)
- Ulf Kristersson (M)
- Janine Alm Ericson (MP)
- Ulf Kristersson (M)
- Janine Alm Ericson (MP)
- Ulf Kristersson (M)
- Ulla Andersson (V)
- Ulf Kristersson (M)
- Ulla Andersson (V)
- Ulf Kristersson (M)
- Oscar Sjöstedt (SD)
- Emil Källström (C)
- Oscar Sjöstedt (SD)
- Emil Källström (C)
- Oscar Sjöstedt (SD)
- Janine Alm Ericson (MP)
- Emil Källström (C)
- Janine Alm Ericson (MP)
- Emil Källström (C)
- Janine Alm Ericson (MP)
- Erik Ullenhag (FP)
- Janine Alm Ericson (MP)
- Erik Ullenhag (FP)
- Janine Alm Ericson (MP)
- Jakob Forssmed (KD)
- Janine Alm Ericson (MP)
- Jakob Forssmed (KD)
- Janine Alm Ericson (MP)
- Emil Källström (C)
- Ulla Andersson (V)
- Emil Källström (C)
- Ulla Andersson (V)
- Emil Källström (C)
- Janine Alm Ericson (MP)
- Emil Källström (C)
- Janine Alm Ericson (MP)

- Emil Källström (C)
- Ulla Andersson (V)
- Emil Källström (C)
- Ulla Andersson (V)
- Emil Källström (C)
- Ulla Andersson (V)
- Erik Ullenhag (FP)
- Ulla Andersson (V)
- Erik Ullenhag (FP)
- Ulla Andersson (V)
- Jakob Forssmed (KD)
- Ulla Andersson (V)
- Jakob Forssmed (KD)
- Ulla Andersson (V)
- Erik Ullenhag (FP)
- Finansminister Magdalena Andersson (S)
- Erik Ullenhag (FP)
- Finansminister Magdalena Andersson (S)
- Erik Ullenhag (FP)
- Janine Alm Ericson (MP)
- Erik Ullenhag (FP)
- Janine Alm Ericson (MP)
- Erik Ullenhag (FP)
- Ulla Andersson (V)
- Erik Ullenhag (FP)
- Ulla Andersson (V)
- Erik Ullenhag (FP)
- Jakob Forssmed (KD)

Ladda ned

- **Protokoll**
- **Program**

anf.53 Finansminister Magdalena Andersson (S):

Herr talman! Med den budget som regeringen överlämnar till riksdagen i dag tar vi oss an Sveriges framtidsutmaningar. Och vi börjar leverera utifrån de löften som vi ställde ut i valrörelsen. Det handlar om jobben, skolan, klimatet och välfärden. Och vi visar färdriktningen för de områdena. Det är också på de områdena som vi sedan ska utvärderas i valet 2018.

För den ekonomiska politiken är det tre områden som är särskilt centrala. För det första handlar det om att koppla ett fast grepp om de offentliga finanserna. För det andra handlar det om få ned arbetslösheten och få fler människor i arbete. Och för det tredje handlar det om att genomföra viktiga framtidsinvesteringar för att säkra den långsiktiga tillväxten och välfärden i Sverige. Och i valrörelsen 2018 ska det stå klart och tydligt för svenska folket att den ekonomiska politiken har levererat på alla de tre områdena.

För det första vill jag tala om statsfinanserna. I samband med finanskrisen fick Sverige underskott i statsfinanserna. Det är inget konstigt med det. Tvärtom! Det är rimligt att stimulera ekonomin under en kris. Men efter finanskrisen har underskotten fortsatt att växa, trots att konjunkturen har förbättrats. Och underskottet i de offentliga finanserna år 2014 var 74 miljarder kronor. Det är 50 miljarder mer än under själva finanskrisen. Det är naturligtvis inte hållbart. Och därför är det slut på ofinansierade skattesänkningar. Vi ska steg för steg minska underskotten. Och vi ska koppla ett fast grepp om statsfinanserna.

För det andra ska vi öka sysselsättningen. År 2020 ska Sverige ha EU:s lägsta arbetslöshet. Det ska ske genom att antalet sysselsatta och antalet arbetade timmar ökar. Även om mål av det här slaget kan vara

satta i siffror är det viktigaste, och det som vi vet, att det finns människor bakom de siffrorna. Det är de människorna som räknas. Vi vet vad en egen försörjning innebär - när det gäller självkänsla, sammanhang och gemenskap. Och vi vet vilken valfrihet som kommer av att få ett ökat ekonomiskt utrymme.

Under ett halvt decennium har arbetslösheten stigit. Och den har stabiliserat sig runt höga 8 procent. Här i riksdagen har budget efter budget lagts fram utan att förslagen har lyckats råda bot på detta. Det var inte skattesänkningar som var lösningen på alla problem, utan här krävs det en kursändring i politiken. Vi behöver driva en mer aktiv näringspolitik. Från och med i år kommer staten att satsa mer på life science-sektorn, på exportrådgivning för små och medelstora företag i hela landet och på besöksnäringen som är viktig för tillväxt och jobb i hela Sverige.

Det handlar om resurser, men det handlar också om ökad samverkan mellan näringslivet, det offentliga och akademin. För näringslivet är rekryteringsgapet ett stort problem. Faktum är att samtidigt som 400 000 människor är arbetslösa är antalet lediga jobb på historiskt höga nivåer, och företagen säger att de har svårt att hitta rätt kompetens när de ska rekrytera. Det här gapet kan bara slutas med en aktiv politik. Därför måste vi se till att Arbetsförmedlingen fungerar bättre. Och därför måste vi se till att människor ges den kompetens och får möjlighet att skaffa sig den kompetens som arbetsgivarna efterfrågar.

Det här är ingen rocket science, utan det stavas komvux, yrkesvux, folkhögskola, yrkeshögskola, högskola och universitet. 6 500 nya platser bara i år betyder att 6 500 människor får möjlighet att förstärka sin kompetens och uppfylla sina drömmar.

Och våra ungdomar i Sverige ska inte gå långtidsarbetslösa, månad ut och månad in. De ska jobba eller plugga, eller kombinera de två. Både utbildningskontrakt och traineejobb sänker trösklarna för ungdomar och gör det möjligt att förena arbete med en yrkesutbildning. Det ger också arbetslivserfarenhet, och det ger den utbildning som företagen efterfrågar.

Kompetensen och erfarenheten hos de som flyttar till Sverige nu behöver också tas till vara både bättre och snabbare än i dag. Därför behöver vi förbättra etableringen. Möjligheten till validering av kompetens ska stärkas, och undervisning i svenska ska kunna starta snabbare än i dag.

I valrörelsen avfärdades den här utbildnings- och kompetenssatsningen ibland som platspolitik. Och ja, den här regeringen vill ge plats åt fler att genomgå en utbildning som leder till jobb. Vi vill ge landets företag möjlighet att besätta de platser som i dag står vakanta. Fler människor ska kunna ta plats i skolbänken, på jobbet och i det offentliga samtalet. Den här regeringen vill bereda plats för alla som bor i det här landet. (Applåder)

För det tredje ska framtidsinvesteringarna öka - i skolan, i klimatomställningen, i infrastrukturen och i bostäder. När det handlar om utbildningssystemet har de sjunkande skolresultaten en lång historia. Varken rödgröna eller borgerliga regeringar har lyckats rå på den utvecklingen, utan vi har sett att skolresultaten sjunker samtidigt som likvärdigheten försämras. De senaste årens skolpolitik har präglats av ändlösa debatter om när betyg ska ges, var i klassrummet läraren ska stå och när och var mobiltelefoner får användas. Det är inte nödvändigtvis oviktiga frågor. Men det är uppenbart att de inte räcker.

För att kunna vända utvecklingen i skolan krävs det väsentliga resurstillskott och krafttag för att stärka läraryrkets status. Det behövs

fler lärare, fler speciallärare, fler specialpedagoger och fler modersmålslärare så att varje elev - vartenda barn i vartenda klassrum i hela Sverige - kan få en god start i skolan och i livet. Det behövs en nationell samling för läraryrket så att fler lärare vill stanna kvar i yrket men också så att fler ungdomar ser att det är ett viktigt framtidsyrke.

Vi behöver ett riktat stöd till de skolor som står inför de tuffaste utmaningarna. Varje skola i Sverige ska vara en bra skola. Det ska vara en skola där din bakgrund inte får ökad utan minskad betydelse, och en skola där vem du är, vad du vill och vilka drömmar du har är det som ska betyda allt.

Det handlar också om ökade investeringar i vårt klimat och vår miljö. Med den här budgeten föreslår vi ett väsentligt förstärkt skydd av den biologiska mångfalden. Fler naturskogar och fler marina reservat ska inrättas. Och vi vill stödja de lokala klimatinvesteringarna i kommunerna och i regionerna. Infrastrukturen för elbilar ska byggas ut, och arbetet för en giftfri vardag ska intensifieras. Det är viktiga investeringar i en framtid för Sverige.

Höjda ambitioner på miljöområdet har ett tydligt egenvärde i dessa investeringar. Samtidigt skapar det innovationskraft och nya jobbtillfällen. Det utmanar oss, och det stärker Sveriges produktivitet. Det finns faktiskt få områden där uttrycket att "ställa krav är att bry sig" stämmer så väl som på just miljöområdet.

Människor måste kunna flytta och resa dit där jobben finns. Därför ska de sedan länge efterlängtade satsningarna på järnvägsunderhållet äntligen börja genomföras. Steg för steg ska vi kunna bringa ordning och reda i det kaos som har präglat tågnätet under lång tid.

Vi vet också att det är få saker som sätter en sådan hämsko på utvecklingen som när det saknas möjlighet att pröva sina vingar genom att flytta dit där jobben eller utbildningen finns. Därför måste bostadsinvesteringarna öka så att fler människor, inte minst ungdomar, får möjlighet att flytta dit där de ser framtidsutsikter eller också får en möjlighet att flytta hemifrån. Här behöver politiken göra mer än i dag. (Applåder)

Att om vi vill att privata företag, globala företag, svenska och internationella företag ska välja att investera i Sverige, i det lilla avlånga landet i norra Europa, måste vi som bor i Sverige tillsammans visa att vi är beredda att satsa på framtiden i Sverige, att vi är beredda att investera i skolan, i klimatet, i infrastruktur, i bostäder. Vi måste visa att vi tror på Sverige. Det gör vi i den här budgeten. (Applåder)

Det är mot detta som vi ska mätas. Klarar vi av att pressa tillbaka arbetslösheten och få fler människor i arbete? Kommer vi att bryta den negativa utvecklingen i den svenska skolan? Orkar vi med att fatta de nödvändiga besluten för investeringar som kommer att påverka tillväxt och välfärd under generationer framöver? Lyckas vi samtidigt som vi ska göra detta beta av de underskott i de offentliga finanserna som vi ärvde?

Det blir ett hårt arbete. Det kommer att kräva tuffa prioriteringar, men det är arbetsuppgifter som vi i regeringen tar oss an med både glädje och tillförsikt. Det här ska vi göra samtidigt som de viktigaste ekonomierna i vår omvärld fortfarande inte ger särskilt mycket draghjälp i ekonomin.

Vi ser att krisen i euroområdet har dämpat utvecklingen i flera år. Visserligen ökar tillväxten i euroområdet något i år, men i måttlig takt och från låga nivåer. Vi ser hög arbetslöshet, hög skuldsättning, låg inflation och kvarvarande problem med konkurrenskraften som präglar stora delar av Europa.

Den mycket låga inflationen gäller även Sverige. Det har skapat en unik penningpolitisk situation med rekordlåga räntor och utmaningar för centralbankerna. Med så låga räntor under lång tid finns det alltid risk för att det byggs upp finansiella obalanser.

Vi har en politisk osäkerhet som är fortsatt stor. Krisen i Grekland har inte avmattats, och inte heller konflikten i Ukraina. I USA har återhämtningen efter finanskrisen gått betydligt snabbare, och där väntas nu snarare penningpolitiska åtstramningar. Det är klart att den typen av åtstramningar kan ge upphov till stora kapitalflöden på den globala marknaden som i sin tur kan skapa turbulens.

Samtidigt finns det flera ljuspunkter. Det låga oljepriset är en injektion i världsekonomin, även om drivkraften till omställning minskar om man inte vidtar andra åtgärder.

Konkurrenskraften har förbättrats i flera av Europas krisländer. Det har tillkommit en del politiska initiativ, bland annat Junckerpaketet från EU-kommissionen för att främja investeringar.

Det som vi ser är en sammansatt bild och ett speciellt läge. Vi ser en svag, men förbättrad, utveckling i omvärlden. Vi har sett en lång period av svag produktivitetstillväxt i Sverige. Vi ser alltför lite investeringar i det privata näringslivet. Vi har en unik penningpolitisk situation med risk för att det byggs upp finansiella obalanser.

Frågan är: Vad gör en regering i det här läget? Jo, vi måste göra allt vi kan för att fler privata företag ska använda det låga ränteläget för att investera i Sverige. Det gör vi genom att på olika sätt försöka vidga de flaskhalsar som finns när det gäller kompetens, utbildning hos arbetskraften, infrastruktur och bostäder. Det är också därför som vi föreslår ökade investeringar i utbildning, järnvägsunderhåll och bostäder.

Den här budgeten är ett resultat av ett samarbete mellan regeringen och Vänsterpartiet där Vänsterpartiet har valt att ta ansvar för Sverige i den här tuffa och utmanande situationen. Det är vi tacksamma för.

Herr talman! När draghjälpen från omvärlden är svag är det desto viktigare att stärka den inhemska efterfrågan. Vi gör det på ett sätt som stärker jämlikheten och sammanhållningen i vårt land, och vi gör det på ett sätt som stärker jämställdheten mellan män och kvinnor.

Det mest effektiva sättet att stimulera efterfrågan på är att stödja dem som har de minsta marginalerna. Därför höjer vi underhållsstödet för ensamstående föräldrar. Vi förstärker a-kassan för dem som drabbas av arbetslöshet. Eftersom den försäkringen är inkomstbaserad gör detta det mer lönsamt att arbeta. Vi höjer bostadstillägget för pensionärer.

Såväl de efterfrågestimulanser som de investeringar som vi gör för jobben, för skolan och för miljön kommer alla att göra att vi bygger Sverige starkare för framtiden.

Detta är centrala områden för att säkra en långsiktig tillväxt, produktivitetsutveckling och god välfärd för hela Sverige, för alla i Sverige, för ett Sverige som håller ihop. (Applåder)

anf.54 Ulf Kristersson (M):

Herr talman! Jag tror att jag vågar säga att jag är överens med finansministern om en sak, nämligen att det här är en klassisk närmast gammaldags socialdemokratisk budget, bara lite mer vänsterpartistiskt influerad. Jag noterade finansministerns speciella tacksamhet till Vänsterpartiet för den fina budgeten.

Nu höjer regeringen de skatter som man här och nu kan höja på kort sikt. Man spenderar dem på oförberedda kompromisser som inte presenterades före valet. Skatterna höjs i den här budgeten med 34 miljarder kronor. Det är mer än på väldigt länge. Samtidigt höjs ersättningar, tidsgränser tas bort och arbetslinjen utmanas. Det här är nog som tillbaka till 90-talet.

Jag har två distinkta frågor: Varför berättade inte regeringen i förväg om vilken politik som ni hade tänkt genomföra efter valet? Exakt hur tänkte finansministern att höjda skatter på arbete, höjda skatter på tjänster och högre ersättningar skulle göra att fler människor kommer att få anställning i nya jobb i växande företag här i Sverige? (Applåder)

anf.55 Finansminister Magdalena Andersson (S):

Herr talman! Vi behöver verkligen fler jobb i växande företag i Sverige. Eftersom vi har haft åtta år med alliansregering är i dag 400 000 människor arbetslösa. Efter åtta år med en borgerlig regering som sa sig stå för arbetslinjen har vi i stället högre arbetslöshet, högre ungdomsarbetslöshet och högre långtidsarbetslöshet.

Det är uppenbart att de moderata skattesänkningarna inte hade den effekt som jag är säker på att ni hoppades på när ni genomförde dem.

Här behövs en annan politik och en kursändring i politiken för att fler människor ska kunna ta de jobb som nu växer fram.

Vårt mål är tydligt, att vi vill ha den lägsta arbetslösheten i EU senast 2020, och det är tre områden som är centrala för att nå dit.

För det första behöver vi investera i infrastruktur och bostäder, vilket ju skapar jobb här och nu och också rustar Sverige för framtiden.

För det andra behöver näringspolitiken utvecklas med nyindustrialisering och ett innovationspolitiskt råd. Det behövs en exportstrategi så att vi kan skapa fler tillväxtmarknader för svenska företag.

För det tredje gäller det människors kompetens, att erbjuda fler människor de utbildningsmöjligheter som de efterfrågar och att se till att fler människor får den kompetens som företagen efterfrågar.

Eftersom vi ärvde stora underskott i de offentliga finanserna är detta reformer som inte går att genomföra utan att vi hittar finansiering. Vi ärvde ett underskott på 74 miljarder. I det läget kan man sitta med armarna i kors och göra ingenting, inte ta sig an Sveriges framtidsutmaningar. Men vi väljer i stället att genom att både spara och öka intäkterna hitta ett utrymme så att vi kan påbörja den viktiga resan mot Sveriges framtid. (Applåder)

anf.56 Ulf Kristersson (M):

Herr talman! Jag är den förste att säga att man kan tycka olika i politiken. Det är helt legitimt. Man kan tycka olika, stå för olika saker, respektera varandras åsiktsskillnader. Men det blir mycket bättre om man säger före valet vad man tänker göra än efter valet. För väljarna blir det mycket bättre. De får en ärlig chans att ta ställning till antingen det en paketet med de avvägningar och kompromisser som finns där -

uppsidor och nedsidor - eller den andra politiken med dess för- och nackdelar.

Det är dåligt i politiken när det ena laget presenterar en idé om vad man tänker göra och står för den hela vägen fram och det andra laget säger att det löser vi efteråt och sedan presenterar en politik i all hast på slutet.

Jag tycker fortfarande att Magdalena Andersson är svaret skyldig varför hon inte ville berätta allt det före valet så att valdebatten hade kunnat handla om det som vi nu talar om.

Återigen: Vilka jobb kommer att växa i vilka företag när ni höjer skatterna med 34 miljarder kronor? (Applåder)

anf.57 Finansminister Magdalena Andersson (S):

Herr talman! I den här budgeten börjar vi nu leverera det som vi lovade i valrörelsen. Vi lovade stärkt järnvägsunderhåll, vi lovade traineejobb för ungdomar som går långtidsarbetslösa, vi lovade utbildningskontrakt, vi lovade ytterligare satsningar på skolan. Det är precis det som vi nu levererar.

Jag skulle vara lite försiktig med att tala om löftesbrott om jag var Ulf Kristersson. Var någonstans i Alliansens valmanifest stod det att långtidsarbetslösheten skulle öka, att ungdomsarbetslösheten skulle öka, att arbetslösheten skulle öka? Däremot vet jag att det när det gällde ett antal skattesänkningar tydligt stod i valmanifestet: Vi ska bara genomföra dem om vi har säkrat ett överskott i de offentliga finanserna. Trots detta satt Ulf Kristersson för ett år sedan i en regering som sänkte skatten med lånade pengar. Det var precis tvärtemot vad som stod i Alliansens valmanifest. Så stavas löftesbrott, Ulf Kristersson. (Applåder)

anf.58 Oscar Sjöstedt (SD):

Herr talman! Om man som regering ska försöka slå rekord i någonting vore det att föredra om man slog rekord i positiv bemärkelse, exempelvis hög bnp-tillväxt eller låg arbetslöshet, eller varför inte stabila statsfinanser. Att slå rekord i antal löftesbrott gentemot väljarna är generellt inte att rekommendera.

Före valet var Socialdemokraterna tydliga med att Förbifart Stockholm skulle byggas. Efter valet beslutade man att avbryta bygget, vilket fått negativa samhällsekonomiska konsekvenser. Före valet var Socialdemokraterna tydliga med att Bromma flygplats inte skulle stängas. Efter valet tillsattes en förhandlingsperson med det explicita uppdraget att stänga Bromma flygplats. Före valet skulle överskottsmålet vara kvar. Efter valet skulle det avskaffas. Före valet skulle ROT-avdraget vara kvar. Efter valet skulle det inte vara det. Före valet skulle bensinskatten inte höjas. Efter valet skulle den chockhöjas.

Jag måste därför fråga finansministern: Finns det någon som helst intellektuell hederlighet och ärlighet kvar hos det socialdemokratiska arbetarepartiet? (Applåder)

anf.59 Finansminister Magdalena Andersson (S):

Herr talman! Ett av Sverigedemokraternas viktigaste vallöften var att man skulle avskaffa den orättvisa pensionärsskatten. Den politik som den borgerliga regeringen förde innebär att pensionärer vid samma inkomst ska betala högre skatt än vanliga löntagare. Pensionärer som jobbat hela sitt liv och byggt upp det här landet ska sedan straffas med en högre skatt.

Den nuvarande regeringen lade fram förslag om sänkt pensionärsskatt som skulle ha kunnat träda i kraft den 1 januari 2015. Den 3 december i fjol valde Sverigedemokraterna att idka politiskt spel för att stoppa den skattesänkningen. Det är ett stort svek mot landets pensionärer. Hur förklarar Oscar Sjöstedt det faktum att man svek sitt vallöfte och stoppade skattesänkningen för de svenska pensionärerna? Varför var det viktigare att idka ett politiskt spel än att se till att Sveriges pensionärer fick en välbehövlig skattesänkning? (Applåder)

anf.60 Oscar Sjöstedt (SD):

Herr talman! Vi budgeterade mycket riktigt för ett avskaffande av pensionärsskatten. Om det är viktigt att få igenom det är finansministern välkommen att rösta på Sverigedemokraternas budget.(Applåder)

Jag har full förståelse för att replikskiftena i en sådan här budgetdebatt är kraftigt begränsade. Det är lite synd för jag skulle nog kunna stå här i två timmar och rada upp löftesbrott efter löftesbrott från den socialdemokratiska regeringens sida. Jag nämnde Förbifarten, Bromma flygplats, ROT-avdraget, bensinskatten, överskottsmålet och så vidare.

Men vi kan i alla fall ta upp en sak till. Finansministerns chef, statsminister Stefan Löfven, bedyrade klart och tydligt inför väljarna att han inte skulle sitta och administrera någon annans budget. Ändå är det exakt det som nu sker.

Återigen: Är det ett problem för finansministern att väljarna uppfattar vallöften som löften och inte något som man kan hänge sig åt vid det ena tillfället för att vid nästa helt strunta i det? (Applåder)

anf.61 Finansminister Magdalena Andersson (S):

Herr talman! Med den här budgeten levererar vi de löften vi ställde ut i valrörelsen. Vi har sagt att vi vill göra de viktiga investeringarna i jobben, i skolan, i klimatomställningen. Vi vill börja laga de revor vi ser i välfärden. Vi var mycket tydliga i valrörelsen med att säga att eftersom de borgerliga partierna lämnar efter sig stora underskott i de offentliga finanserna måste vi finansiera våra satsningar. Alternativet hade varit att stå med armarna i kors.

Oscar Sjöstedt säger att jag kan rösta på någon annan budget än min egen. Ja, nu är väl Sverigedemokraterna helt unika i att de röstar på något annat än på sin egen budget. (Applåder)

Vi får väl se vad de väljer att rösta på nästa gång. (Applåder)

anf.62 Emil Källström (C):

Herr talman! Under Magdalena Anderssons korta tid på Finansdepartementet har vi redan kunnat skönja ett oroande trendskifte. I valrörelsen var budskapet från Magdalena Andersson tydligt, ROT-avdraget skulle inte röras. Nu försämras ROT-avdraget.

Angående den djupt landsbygdsfientliga kilometerskatten sa Stefan Löfven att det inte var fråga om någon rocket science att införa en sådan skatt, för det finns ju gps. Nu visar det sig vara svårare att införa den skatten än vad både Stefan Löfven och Magdalena Andersson hade förutspått. I förra veckan var det helt plötsligt tekniskt och juridiskt komplicerat.

Hanteringen av överskottsmålets vara eller icke vara är ett kapitel för sig. Det har varit en ryckighet och en osäkerhet i hanteringen som är ovärdig denna viktiga fråga. Att ROT-avdraget försämras är dåligt. Att man misslyckas med att införa kilometerskatten är, åtminstone i det

korta perspektivet, bra. Men sammantaget ger det en problematisk bild av vad som egentligen pågår i Magdalena Anderssons finansdepartement. Det är ett hafs och ett slafs i budgetarbetet som vi inte är vana vid i det här landet, och det upplevda tappet blir inte mindre av att Magdalena Anderssons företrädare rankades som en av världens och Europas vassaste och mest framgångsrika finansministrar.

Min fråga till finansministern är: Har vi sett nog av löftesbrott, 180-gradersvändningar och ogenomtänkta utspel som måste tas tillbaka lika snabbt som de kommer? Det som står på spel är trovärdigheten i den svenska ekonomin. Magdalena Anderssons ryckighet kostar i form av osäkerhet om vad som gäller, osäkerhet om ifall lagt kort ligger. Det är olyckligt, och det måste få ett slut. Kan vi förvänta oss bättring av finansministern? (Applåder)

anf.63 Finansminister Magdalena Andersson (S):

Herr talman! Emil Källström representerar ett parti som var åtta år i regeringsställning. Under den tiden sa man sig vilja satsa på svensk landsbygd. Resultatet blev att nästan 15 000 jobb försvann på den svenska landsbygden. Man ville få ned arbetslösheten. Resultatet blev högre arbetslöshet, högre ungdomsarbetslöshet, högre långtidsarbetslöshet. Man ville komma åt resultaten i skolan. Man ville vända utvecklingen. Följden blev att de svenska skolresultaten sjunker snabbare än i något annat OECD-land.

Det som regeringen nu gör är att försöka vända Sverige i en annan riktning, bort från ofinansierade skattesänkningar, bort från att skattesänkning är det rätta svaret oavsett vilken fråga det gäller. Nu investerar vi för framtiden så att vi kan säkra tillväxt, produktivitet och välstånd i Sverige under lång tid framöver. Det görs långsiktiga och strategiska satsningar på att fler ska kunna få den utbildning som krävs på framtidens arbetsmarknad. Vi rustar vårt järnvägsnät så att vi kan klara transporterna även i framtiden. Vi tar viktiga steg i klimatomställningen så att vi kan klimatsäkra Sverige, både för att det är rätt och riktigt att göra det och för att det skapar jobb, tillväxt och exportmöjligheter för svenska företag.

Det är långsiktigt strategiska beslut som vi fattar i den här budgeten. Det är långsiktigt, det är genomtänkt och det är bra för hela Sverige. (Applåder)

anf.64 Emil Källström (C):

Herr talman! Jag tolkar finansministerns svar som att den enda som inte riktigt har märkt av finansministerns allt annat än förtroendeingivande utspel och insatser är finansministern själv.

Men det är inte bara det politiska hantverket som brister, utan innehållet i politiken är minst lika oroväckande. I sitt anförande talade finansministern om en näringspolitisk offensiv. Det här om något är en offensiv *mot* jobbskapare och jobbskapande i Sverige. Samtidigt som man höjer skatter med över 27 miljarder är det småsummor - några hundra miljoner - som satsas på jobbskapande. Magdalena Andersson har ett negativt jobbsaldo på 26,6 miljarder kronor.

Hur blir det fler jobb, finansministern? De jobb som vi behöver i hela landet - i staden och på landsbygden - hur blir de fler av att man höjer skatterna rekordmycket på dem som skapar jobben i den svenska ekonomin, nämligen de små och växande företagen? (Applåder)

anf.65 Finansminister Magdalena Andersson (S):

Herr talman! Man måste se vad skattepengarna används till. Om Emil Källström ser ut över världen ser han inte att länder med låg skattenivå har fler jobb eller lägre arbetslöshet än länder med hög skattenivå. Sambandet går snarare åt andra hållet.

Det handlar om att företag behöver något mer än vissa skattenivåer. De behöver arbetskraft som har den kompetens som de efterfrågar. De behöver barnomsorg, så att de anställda kan lämna barnen på dagis. De behöver äldreomsorg, så att de anställda inte behöver vara hemma och ta hand om sina äldre om de inte vill det. De behöver ett fungerande järnvägsnät, något som den borgerliga regeringen eftersatte, för att kunna transportera varor till fabrik och de färdiga produkterna från fabrik. De behöver fungerande kollektivtrafik, så att de anställda kan ta sig till jobbet.

Samhället hänger ihop. Företagen är en del av samhället. När vi förändrar skatterna och gör viktiga framtidsinvesteringar är det också bra för de små och medelstora företagen. Så hänger det ihop, Emil Källström! (Applåder)

anf.66 Erik Ullenhag (FP):

Herr talman! Häromdagen stod statsministern i talarstolen och försökte förklara alla löftesbrott som skett med den socialdemokratiska regeringen. Han gjorde ungefär som Magdalena Andersson: pratade om annat. Han talade om ett stort vallöfte till väljarna, nämligen jobben. Då tänkte man att vi i dag när budgeten presenteras skulle få se effekter på jobben.

För varje traineeplats som blir av i Sverige nästa år kommer två riktiga jobb för unga att försvinna. Ni höjer skatterna med 40 gånger mer än ni satsar på näringslivsklimatet. Det var inte det som var det stora löftet till svenska folket.

Då kan Magdalena Andersson säga att vi bara är en jobbig opposition som tjatar. Men jag har läst vad Magdalena Anderssons expertinstitut, Konjunkturinstitutet, sagt om regeringens politik och det stora löfte som både finansministern och statsministern pratar om gällande jobben. Man säger att de höjda socialavgifterna kommer att öka arbetslösheten. Man säger att den ensidiga höjningen av a-kassan kommer att öka arbetslösheten. Man säger att den sammantagna effekten av den politik som regeringen nu presenterar för svenska folket kommer att bli en ökad arbetslöshet.

Delar finansminister Magdalena Andersson Konjunkturinstitutets bedömning? Eller vad vet finansministern som Konjunkturinstitutet inte vet? (Applåder)

anf.67 Finansminister Magdalena Andersson (S):

Herr talman! Erik Ullenhag och Folkpartiet pratar om löften. Det är fantastiskt att just Folkpartiet gör det.

Jag minns en folkpartistisk valaffisch: Den svenska skolan ska vara världsbäst på kunskap. Resultat: Svenska skolresultat sjunker snabbast bland alla jämförbara länder.

Nästa valaffisch: Klassresan börjar i klassrummet. Resultat: Likvärdigheten i den svenska skolan har minskat dramatiskt. Andelen elever som går i skolor där minst var femte elev är obehörig till gymnasiet har nästan fördubblats.

Ännu en valaffisch: Läraren ska bestämma. Resultat: Skolministern hade synpunkter på alltifrån var läraren skulle stå i klassrummet till

vad eleverna skulle ha på sig, liksom på när och hur mobiltelefoner skulle vara på- eller avstängda samt var de skulle förvaras (Applåder)

Jag är säker på att Folkpartiet haft de bästa avsikter med sin politik. Men inget svek har varit så tydligt under de senaste åtta åren som sveket mot de löften Folkpartiet gett. Och inget svek i svensk politik har varit så påtagligt och kommer att få så långtgående konsekvenser som sveket mot den svenska skolan. (Applåder)

anf.68 Erik Ullenhag (FP):

Herr talman! Ja, det var olyckligt att svenska folket röstade fram en rödgrön regering. Jag håller med om det. Men nu sitter ni med regeringsmakten! Kan ni någon gång svara på någon fråga och ta ansvar för vad ni gör? Ni står i talarstolen och säger att det viktigaste löftet till väljarna är jobben. Men jag har läst era egna dokument.

Konjunkturinstitutet ville finansministern inte prata om, och jag förstår det. Konjunkturinstitutet kom nämligen fram till att er politik gör att det blir högre arbetslöshet i Sverige.

Sedan läser jag den budget som ligger på bordet i dag. Vad tror ni själva om er politik? Jo, enligt era egna prognoser kommer jämviktsarbetslösheten, den arbetslöshet som vi kan påverka som politiker, att vara lika hög 2019 som när ni tillträdde.

Jag lyssnade alldeles nyss till LO på radio. De sade: Vi kommer att svika löftet om jobben på grund av denna politik.

Det måste till mycket mer. Finansministern kan väl försöka svara? Vad säger hon om Konjunkturinstitutet? Är det som står i budgeten fel? Eller har regeringen redan gett upp om jobben?(Applåder)

anf.69 Finansminister Magdalena Andersson (S):

Herr talman! Den bedömning som regeringen gör i vårbudgeten är att arbetslösheten kommer att sjunka något med den politik som regeringen genomför. Det beror på att vi gör en del förändringar på skattesidan och använder pengarna till jobbförstärkande insatser.

Det är viktigt för företag att det finns en fungerande infrastruktur och fungerande järnväg. Därför satsar vi redan i år 620 miljarder på järnvägen. För att ungdomar ska kunna ta sig in på arbetsmarknaden är det viktigt att det finns möjlighet till en gymnasieutbildning där man kombinerar yrkesutbildning med jobb. Traineejobben och utbildningskontraktet är ett viktigt sätt att sänka trösklarna till arbetsmarknaden för ungdomar. Dessutom ska människor som i dag sitter fast i fas 3 i stället få utföra riktiga arbetsuppgifter med riktig lön.

Så ser regeringens jobbpolitik ut i den här budgeten. (Applåder)

anf.70 Jakob Forssmed (KD):

Herr talman! Före valet kallade sig Socialdemokraterna "Framtidspartiet". Men nu har framtiden i den socialdemokratiskt ledda regeringen delegerats till en enda minister, en framtidsminister, som för ett tag sedan levererade lite visdomar om vilken politik som kan vara lämplig i framtiden. Vilken var då denna framtidens politik? Jo, pålagorna på arbete bör bli lägre. Sänkt skatt på att anställa och att arbeta är framtidens melodi och framtidens politik, enligt ministern med ansvar för kristallkulan. Detta är ingen rocket science.

Men ministern med ansvar för kassakistan gör tvärtom. Det blir flerdubbelt höjd skatt på att anställa framtiden, det vill säga våra unga. Snart blir det troligen dyrare att anställa äldre. Det ska bli dyrare att

anlita snickare. Det ska bli tiotals miljarder dyrare att jobba och anställa. I gengäld blir det några tiotal miljoner till samverkan, ett innovationsråd och en industrikansler. Det är som att forntiden rymde och ville ha tillbaka sina statsråd. Kvar blir då framtidsministern med politiken för att sänka pålagorna på arbete och anställningar.

Regeringens vägval försvårar för jobb och tillväxt. Min första fråga är: Är detta framtidens politik, Magdalena Andersson?

Min andra fråga rör den stora utmaningen med demenssjukdomarna och den press de sätter på vår äldreomsorg. Med ett pennstreck avskaffar nu regeringen i ändringsbudgeten den nationella demensplan som riksdagen fattat beslut om. Det är mycket olyckligt. Inte heller denna framtidsutmaning, som är så viktig, tar regeringen på något som helst allvar. Vad har Magdalena Andersson att säga om detta? (Applåder)

anf.71 Finansminister Magdalena Andersson (S):

Herr talman! Tack, Jakob Forssmed! Vi genomför i den här budgeten viktiga investeringar för framtiden när det gäller både jobben, skolan och klimatomställningen. Det är centrala satsningar för att vi ska säkra framtiden och framtida välstånd i Sverige. Men det är klart, vi ärvde ju ett läge där vi hade mycket stora utmaningar på de här områdena samtidigt som det var stora underskott i de offentliga finanserna. Vad gör man då? Antingen kan man sitta med armarna i kors och inte göra något, eller så kan man försöka hitta finansiering för att ta sig an framtidsutmaningarna.

De borgerliga partierna har nu skällt och gnällt på varenda skattehöjning som vi har föreslagit. Men vad är alternativet? Om vi inte hittar finansiering får vi sitta med armarna i kors. Det tycker jag är en mycket sämre väg att möta framtiden.

Jakob Forssmed tar upp demensvården. Demensvården och äldreomsorgen är en stor och viktig fråga i Sverige. Därför gör vi en riktad satsning på personal i äldreomsorgen, där vi redan i år satsar 1 miljard för att förstärka bemanningen inom äldreomsorgen. Den satsningen växer sedan till 2 miljarder under nästa år. Det är ett sätt att förstärka kvaliteten i äldreomsorgen, inklusive demensvården. Det är också ett sätt att göra livet lite lättare för dem som arbetar där och i dag har väldigt slitsamma och tuffa arbetsförhållanden i äldreomsorgen. Det höjer också kvaliteten på ett sätt som gör att det känns tryggare för dem som är anhöriga till äldre som bor i äldreomsorgen. (Applåder)

anf.72 Jakob Forssmed (KD):

Herr talman! Det enda man kan göra, förutom att sitta med armarna i kors, är alltså att höja skatten på arbete, på företagande och på att anställa. Det är mycket intressant i en statsbudget som innehåller hundratals miljarder kronor.

När vi talar om framtiden känns det nu inte särskilt modernt att man nu aviserar ytterligare inskränkningar i människors möjlighet att välja när det gäller föräldraförsäkring och annat.

Vi talar om äldreomsorgen. Ni säger att det ska tillföras 1 miljard till mer personal i äldreomsorgen i år. När man tittar på effekterna av er samlade politik i ändringsbudgeten ser vi att det är en höjning till äldreomsorgen på 60 miljoner för innevarande år. Av den miljard som ni har slagit er för bröstet för är det 60 miljoner kvar när ni tagit bort demensplanen, satsningen på äldreomsorgens personals kompetensutveckling när ni har tagit bort samverkanspengarna för kommuner och landsting och när ni har tagit bort kvalitetshöjning och kvalitetskontroller, är det detta som återstår: 60 miljoner av 1 miljard. Det är inte mycket att yvas över! (Applåder)

anf.73 Finansminister Magdalena Andersson (S):

Herr talman! Vi sitter inte med armarna i kors. Det är inte heller så att vi bara höjer skatten, utan vi gör också en hel del omfördelningar inom budgeten. En av de omfördelningar vi gör är just inom äldreomsorgen, där vi tar en del pengar som skulle ha gått till mer vaga satsningar för att i stället rikta dem direkt till personalförstärkande insatser. I år gör vi en nivåhöjning från halvårsskiftet som motsvarar 2 miljarder på ett år. Det är helt korrekt att detta finansieras genom att vi drar ned på en del av de satsningar som Kristdemokraterna gärna hade sett, men vi riktar pengarna direkt mot personal.

Från den 1 januari görs en satsning med 2 miljarder i år. Med denna förändring kan den satsningen genomföras fullt ut redan vid halvårsskiftet, och det tror jag att många som nu jobbar inom äldreomsorgen eller kommer att få jobb inom äldreomsorgen liksom många av de äldre och deras anhöriga kommer att tycka är bra. (Applåder)

anf.74 Ulf Kristersson (M):

Herr talman! I en trasig värld med tusen och åter tusen problem att lösa måste vi ändå kunna se att ganska mycket går åt rätt håll och att världen samtidigt blir bättre.

I Afrika ser vi hur land efter land har påbörjat sin resa mot välstånd. Miljoner människor har fått ett bättre liv, färre svälter och fler lever i fungerande samhällen. Över 80 procent av befolkningen söder om Sahara har nu mobiltelefon. Marknader öppnas upp. Det internationella utbytet växer. Afrika börjar komma i fatt.

I finanskrisens epicentrum USA ser vi en tydlig återhämtning i dag. Utvecklingen på arbetsmarknaden är stark, och jobben blir fler. Investeringarna ökar, och USA är nu den innovativa motorn i den globala ekonomiska återhämtningen.

I Asiens tillväxtekonomier är bilden blandad. Kina skriver ned tillväxten till med europeiska mått mätt imponerande 7-8 procent efter en lång parentes av extrema tillväxtnivåer. Planetens näst största ekonomi går från investeringsdriven till konsumtionsdriven tillväxt. Och med världens i särklass största välfärdsprojekt ska 1,3 miljarder kineser snart omfattas av sjuk- och

pensionsförsäkring. De ligger efter oss, men de är snabba.

I samma takt växer världens största demokrati, och Indien slår in på en väg med kontroversiella men absolut nödvändiga ekonomiska reformer. Allt detta gagnar naturligtvis i första hand miljoner kineser och indier men också många av de framgångsrika svenska företag som sedan länge verkar i Asien.

Också i Europa ser läget ut att ljusna, delvis beroende på låga oljepriser, expansiv penningpolitik och ökad amerikansk efterfrågan.

Men riskerna ska inte underskattas. Bakslagen duggar tätt. Som senaste The Economist påpekar ligger USA:s bnp nu tio procent över nivån före krisen. Medan Europas bnp visserligen har vänt uppåt men fortfarande ligger ett par procent under förkrisnivån. Framgång är mycket relativt.

Herr talman! Det går rätt bra också för Sverige. Bnp ökar allt snabbare, och resursutnyttjandet i ekonomin stiger. Sysselsättningen fortsätter att öka, och internationellt sett har vi ett högt arbetskraftsdeltagande - både män och kvinnor arbetar, både unga och äldre arbetar. Det är bra, men det innebär också att Sverige inte har så många lågt hängande frukter att skörda. Reformerna som krävs blir inte mindre viktiga, bara svårare att genomföra.

Och det är fortfarande hushållens efterfrågan som driver på återhämtningen. Vårda den, skatta inte bort den.

Sverige har alltså ett gott utgångsläge i en hårdnande internationell konkurrens. Den kan man möta med frimodighet, självkänsla och sunt ifrågasättande, eller med nostalgi, förnekelse och ganska ytlig självsäkerhet. Det är min absoluta övertygelse att vi nu står inför ett sådant vägval i den ekonomiska politiken. Vi måste göra rätt svåra saker, både på kort sikt och på lång sikt.

Herr talman! Min allvarligaste kritik mot regeringen i dag är därför inte att den på kort sikt gör fel när man river upp så många av Alliansens reformer man bara kan. Det är mest fantasilöst och förutsägbart. Det mest problematiska är i stället att regeringen helt verkar saknar idé och strategi som möter Sveriges långsiktiga problem och utmaningar.

Låt mig peka på tre sådana helt avgörande samhällsförändringar, där vi i Sverige nu måste bestämma oss för hur vi vill att vår framtid ska se ut, och sedan påbörja det mödosamma arbetet med att mejsla ut den politik som leder oss åt rätt håll. Här finns inga snabba lösningar. Det är ingen enkel resa. Och här finns genuina dilemman att hantera i politiken, låt oss medge det. Men det är sådant som varje seriös regering måste arbeta med.

För det första innebar den gamla internationaliseringen att framgångsrika svenska företag erövrade världen. Den nya internationaliseringen innebär att hela världen också kommer till oss. Stora företag måste alltså vilja bo i Sverige men kunna verka överallt. Vi har definitivt en sådan tradition att bygga på, men inte en sådan tradition att bara luta oss mot.

Sverige tappar mark gentemot andra länder. Internationella granskningar pekar framför allt på problem med våra skattenivåer, på vår arbetsmarknad och i vårt utbildningsystem. Här finns uppgifter att bita i. Och Sverige måste fortsätta ligga i den internationella toppen för den digitala ekonomin.

Sverige måste vara ett land som attraherar företag och talanger. Då behövs ett företagsklimat där mindre och medelstora företag vill och vågar växa runt storföretag som, trots världsmarknaden, väljer att ha sitt nav just här i Sverige.

Om finansministern alls ser de här problemen, så gör hon inget åt dem. Regeringen höjer skatten på arbete och företagande i det land som redan har högre skatter än nästan alla andra fria länder. Regeringen lägger sedan en enda procent av dessa resurser på det man kallar näringspolitik. I stället tillsätts innovationsråd och industrikanslerer för att först nu göra den hemläxa som en väl förberedd regering borde ha gjort redan före valet.

För det andra behöver vi skapa en arbetsmarknad för olika kompetenser. Den regering jag tillhörde gjorde naturligtvis inte allt rätt och löste inte alla problem som vi såg och mötte. Det gör ingen. Jag är den förste att medge det. Men vi bröt utanförskapet. Från svindlande nivåer på 90-talskrisen bet sig utanförskapet fast i Sverige. Med en politik som systematiskt gjorde det lönsammare att arbeta än att leva på bidrag och en absolut nödvändig reformering av de svenska socialförsäkringarna minskade utanförskapet successivt. Nyligen kom SCB med siffrorna för 2014. Det är de lägsta siffrorna sedan mätningarna började på 90-talet. Detta är en framgång.

Men nu växer ett nytt utanförskap fram. Det är smalare. Det är djupare. Det handlar framför allt om utomeuropeiskt födda och om ungdomar utan utbildning. De blir vår tids långvariga bidragsmottagare om vi inte börjar tänka om.

Trösklarna på den moderna och krävande svenska arbetsmarknaden är fortfarande för höga. Sverige måste hitta nya vägar in till det allra första jobbet. Annars kommer många aldrig att kunna få sitt andra jobb eller sitt tredje. Men då får inget arbete uppfattas vara för dåligt, ingen arbetsplats anses vara för avlägsen och ingen arbetstimme upplevas vara olönsam. Varje jobbad timme måste räknas. Annars kommer tusentals människor att känna att det är de som inte räknas.

Också inför denna utmaning står regeringen helt svarslös. De förslag som läggs fram kommer tvärtom att förvärra situationen. Regeringen höjer trösklarna till det första jobbet genom att göra det dyrare att anställa unga. Regeringen försämrar förutsättningarna för enkla men vita jobb inom RUT-sektorn, där många invandrare får sitt allra första jobb i Sverige. Nämnde regeringen över huvud taget att vi har väsentliga problem med integration i dag i Sverige? Nej.

För det tredje måste Sverige säkra välfärdens långsiktiga finansiering och nu påbörja de reformer som kan möta den, egentligen, fantastiska demografiska utvecklingen.

På 2020-talet, när andelen äldre ökar på allvar, kommer kostnaderna för vår gemensamt finansierade välfärd att öka snabbt. Misslyckas vi med denna fundamentala uppgift kommer generationer att ställas mot generationer. De spänningar som vi redan ser i pensionssystemet är då bara början. Nyckeln ligger i att inte tillåta transfereringarna att bli den gökunge som tränger ut allt annat ur välfärdsboet. Välfärdstjänster som utbildning, förskola och sjukvård måste prioriteras före populära utbyggnader av bidragssystemen.

Allt fler äldre inte bara kan utan vill jobba högre upp i åldrarna. Det är ett genuint resursslöseri att svenskarna går i pension i snitt vid 63 ½ års ålder. I det läget vill regeringen höja skatten för äldre som vill fortsätta arbeta.

Men även här och nu ser vi kostnadstryck i de offentliga finanserna som måste hanteras. Sjukfrånvaron ökar igen, trots att Sverige rimligen har en av världens allra friskaste befolkningar. I det läget tar regeringen bort tidsgränser i sjukförsäkringen och höjer förtidspensionen. Just där tror inte jag att lösningen ligger.

Herr talman! Sverige har alltså några riktigt viktiga och långsiktiga utmaningar framför sig. Det är då, i en tid av återhämtning och när Sverige har bättre förutsättningar än många andre ekonomier, som man ska påbörja de långsiktiga reformer som rustar oss inför nästa kris och som rustar oss för konkurrensen med resten av världen.

Det är alltså dags att än en gång göra som Sverige gjorde på 90-talet. Efter den krisen tog vi oss samman. Vi gjorde saker som har haft avgörande betydelse också för våra framgångar i dag. Det handlar om

ett nytt finanspolitiskt ramverk, en oberoende riksbank, ett nytt pensionssystem, omfattande avregleringar och omfattande avmonopoliseringar.

Detta går att göra igen. Det handlar inte om exakt samma åtgärder och inte om samma problem men om samma anda. Vi kan göra detta i samförstånd och med respekt för våra olika ståndpunkter, eller vi kan fortsätta slåss om hur verkligheten ser ut tills verkligheten har sprungit förbi oss.

Jag känner ett stort ansvar för att mitt parti kommer att ta Sveriges utmaningar på stort allvar och före nästa val berätta vad vi avser att göra efter nästa val - med vem, hur och med vilka resurser. Det är nämligen det man förväntas klara av när man äger regeringsmakten. (Applåder)

anf.75 Finansminister Magdalena Andersson (S):

Herr talman! Tack, Ulf Kristersson, för ett intressant anförande! Vad gäller skattepolitiken har jag försökt förstå vad Moderaternas linje är.

I valrörelsen sa ni att man skulle nå 1 procents överskott i de offentliga finanserna till år 2018. Vad jag förstår är det någonting som ni står fast vid. Det innebär att man i så fall behöver höja skatten eller spara på utgifter motsvarande 40 miljarder kronor. 40 miljarder är mycket. Det motsvarar kostnaden för ungefär hela försvaret eller för hela rättsväsendet - domstolar, åklagare och polis. Eller det motsvarar ungefär 80 000 undersköterskor.

I budgetmotionen från i höstas skriver ni att ni ska återkomma med förslag till skattehöjningar för att kunna uppnå överskottsmålet. Skatterna ska alltså höjas, även om det är fel när regeringen gör det. Men samtidigt som skatterna ska höjas säger Ulf Kristersson i Dagens Industri att man vill att skattenivån ska bli lägre. Och Anna Kinberg lovar sänkt skatt för äldre som jobbar, inte för pensionärer.

Ni är emot våra skattehöjningar. Ni måste själva spara 40 miljarder, och ni ska samtidigt sänka skattenivån. Jag undrar bara hur ni ska få ihop det. Först och främst undrar jag hur ni ska finansiera 40 miljarder för att nå överskottsmålet. Ni ska göra detta samtidigt som ni sänker skattenivån. Jag vet inte riktigt hur stora skattesänkningar Moderaterna tänker sig framöver. Hur långt ned ska skattenivån gå i Sverige? Men framför allt undrar jag: Hur ska det finansieras, utöver de här 40 miljarderna?

Det här är ingen enkel matematik. Det skulle bara vara intressant att höra en inriktning om var man ska skära. Är det på skolan, universiteten, sjukvården, äldreomsorgen, järnvägsunderhållet eller försvaret? Bara att få en inriktning från Ulf Kristersson tror jag skulle vara välgörande för debatten. (Applåder)

anf.76 Ulf Kristersson (M):

Herr talman! Jag har viss förståelse för att finansministern är väldigt nyfiken på allianspartiernas budget. Det brukar liksom vara de som styr riket. Det är klart att det hade varit viktigt för henne att veta detta på en gång.

Jag börjar med överskottsmålet. Det är en ganska central fråga. Vi har diskuterat den många gånger. Först och främst tycker jag att det är anmärkningsvärt att finansministern så snabbt efter ett val säger raka motsatsen jämfört med före valet. Både vi och finansministern vet att överskottsmålet gäller över en konjunkturcykel. Den rymmer betydande bedömningar på vägen. Det innebär att man bestämmer sig för att man över konjunkturcykeln ska tillbaka till ett överskott, så att vi har resurser att använda när de resurserna behövs.

Mycket få bedömare skulle säga att Sverige har varit ansvarslöst som har byggt upp överskottet under de goda år vi hade och använt resurserna, inklusive underskott, under krisåren. Det skulle faktiskt inte ens finansministern göra.

Sedan kan vi ta skattefrågan. Jag hade haft lite större respekt och varit lite mer ödmjuk inför finansministerns skepsis till skattesänkningar i fråga om arbete om ni bara tog bort jobbskatteavdragen. Det är jätteenkelt. Med några pennstreck i skattetabellerna ändrar man allt detta och tar bort jobbskatteavdragen. Det ger säkert på kort sikt lite skatteintäkter.

Vi har inte sagt att skatt är fel. Vi har inte sagt att skatt inte behövs. Vi säger inte: Inga skatter kan komma att höjas. Vi säger: Var mycket försiktig när du höjer skatt på arbete och företagsamhet som gör att andra människor kommer i sysselsättning och blir skattebetalare!

Det är en väldig skillnad däremellan. Jag förstår att ni nu tänker avveckla någon del av jobbskatteavdraget. Jag vill gärna höra exakt vilka jobbskatteavdrag som är rätt och exakt vilka som inte är rätt. (Applåder)

anf.77 Finansminister Magdalena Andersson (S):

Herr talman! Vi har varit tydliga med att vi vill trappa ned jobbskatteavdraget för dem som har de allra högsta inkomsterna. Har man miljoninkomster tycker vi kanske inte att ett jobbskatteavdrag är det som behövs för att man ska ta sig till jobbet.

Däremot svarar inte Ulf Kristersson på frågan: Vill Moderaterna höja skatten för att nå överskottsmålet på 1 procent till år 2018, som man sa i valrörelsen? Eller vill man sänka skatterna på det sätt som Ulf Kristersson har uttalat efter valet?

Om man nu ska nå 1 procent och samtidigt sänka skattetrycket undrar jag: Hur ska man krympa statens budget och de offentliga utgifterna? Jag är övertygad om att vi båda tycker att plus och minus på lång sikt måste gå ihop.

anf.78 Ulf Kristersson (M):

Herr talman! Det är ju vi som med viss frenesi - många ekonomer tycker kanske att det har varit överdrivet - har varit noga med att det ska gå ihop. Det är mer än så: Man ska sikta på att uppnå ett överskott. Om man nöjer sig med att sikta på i bästa fall balans kan jag garantera att man kommer att nå underskott.

Vi har kanske varit ännu försiktigare i den frågan, men det syftar till att vi ska ha resurser att använda i finanspolitiken när det behövs.

Jag hade nog varit lite mer imponerad om Socialdemokraterna hade protesterat under de krisår då vi hade resurser att använda och om de då sagt att det hade varit mycket bättre om vi hade använt de pengarna tidigare och stått i samma läge som ganska många andra europeiska ekonomier. Vi kommer tillbaka före den 6 maj med vårt samlade budgetalternativ.

Men jobbskatteavdraget är bara en del av den samlade beskattningen på arbete. Andra delar slår rätt in mot låginkomsttagare och människor som arbetar i de branscher som vi har fått upp efterfrågan på i den vita ekonomin. Det drabbar inga miljonärer. (Applåder)

anf.79 Oscar Sjöstedt (SD):

Herr talman! Jag är lite nyfiken på exakt var och exakt när Alliansen tappade bort sitt självförtroende. Man har bevisligen tidigare kunnat agera såväl i regering som i opposition, men i ett svep har man lyckats

med konststycket att förhandla bort sig själv till oigenkännlighet och i ärlighetens namn faktiskt också till meningslöshet.

Jag syftar givetvis på den så kallade decemberöverenskommelsen som bland många väljare har fått den mycket lämpliga och talande förkortningen DÖ. Det är alltså ett oppositionsblock i ord, men i konkret handling sluter man upp och ställer sig bakom ett i övrigt inkompetent regeringsblock.

Därför måste jag få fråga Ulf Kristersson: Hur länge ska detta få fortsätta? Är det verkligen Moderata samlingspartiets mening att man under hela två mandatperioder varken ska tillhöra oppositionen eller regeringsunderlaget? (Applåder)

anf.80 Ulf Kristersson (M):

Herr talman! Själv brukar jag föredra DÖK som förkortning.

Jag har ett budskap till Oscar Sjöstedt och ett till övriga. Budskapet till Oscar Sjöstedt är att det inte går att bygga en majoritet på någonting så lösligt och enfrågeorienterat som Sverigedemokraterna. (Applåder)

Det fanns helt enkelt inget alternativ.

Till övriga vill jag säga att den nya regeringen i grund och botten vilar på att det finns tre partier till vänster som tillsammans är fler än Alliansen. Vi berättade före valet vilken regering vi ville bilda. De andra vägrade även detta. Resultatet blev en regering som lutar åt vänster.

Vi hade inget alternativ med mindre än att riskera ständiga regeringskriser, ständiga budgetkriser. Av många goda skäl - ekonomiska, politiska, moraliska - var det inget alternativ för oss att acceptera en sådan sak.

Jag har stor förståelse, och det är fortfarande riktat till övriga, för den frustration många borgerliga väljare känner som innebär att vi inte dagligen och stundligen bara kan välta regeringen över bord när det skulle funka.

Men vi måste tänka lite längre än så. Vi måste kunna formera ett alternativ som skapar en trovärdig ekonomisk politik och inte bygger en situation av permanent kris som skulle skada svenska hushåll, svenska företag och hela Sverige. (Applåder)

anf.81 Oscar Sjöstedt (SD):

Herr talman! Jag tackar för svar. Någonstans är det så klart så att partipolitiken handlar både om att fånga upp opinion och att driva opinion, att samtidigt vara lyhörd och ändå ha modet att försöka övertala väljarna om en viss inriktning på politiken.

I någon bemärkelse kan jag så klart glädja mig åt att Moderaterna verkar strunta i det förstnämnda, för resultatet är ju som alla känner till en ganska kraftig väljarflykt från just Moderaterna till mitt eget parti Sverigedemokraterna.

För landets del blir jag dock lite orolig. Det är nämligen inte direkt hälsosamt i en demokrati att det ledande oppositionspartiet, Sverigedemokraterna, har ett väljarstöd på bara 13 procent. Det är inte hälsosamt.

Jag ställer frågan en gång till: Är Moderaterna ett parti som är lyhört gentemot sina väljare? Om så är fallet, är Ulf Kristersson då medveten om att en majoritet av Moderaternas väljare skulle ha föredragit ett samarbete med Sverigedemokraterna? (Applåder)

anf.82 Ulf Kristersson (M):

Herr talman! Politik handlar både om att göra sådant man i grund och botten är övertygad om är rätt och att lösa praktiska problem på vägen. Ju mer dessa två harmonierar, desto bättre är det.

I grund och botten är jag övertygad om att ni inte har en föreställning om vad som är bra för Sverige på lång sikt totalt sett. Jag tycker att ni har fundamentalt fel. (Applåder)

Det hindrar inte att ni kan hitta ett eller annat guldkorn någonstans. Det kan till och med Vänsterpartiet göra. Men jag bygger inte en politisk majoritet och en budget som kan riskera landets ekonomiska framtid på att ett eller annat guldkorn råkar finnas framför näsan. Man måste vara långsiktig. Man måste ha en idé om helheten.

Jag tycker att vi har lärt oss under åtta år i regeringsställning att ansvarstagande innebär att både formulera politik, att svara för den politiken inför väljarna och att stå för den efteråt. Det handlar om att formulera alternativ som hänger ihop för alla andra, inte bara att plocka upp det bästa man hittar för stunden. (Applåder)

anf.83 Janine Alm Ericson (MP):

Herr talman! Klimatförändringarna är på riktigt, och de är redan här. Vi står inför utmaningen att klara av en snabb omställning till förnybar energi och minska vår energiförbrukning.

Fredrik Reinfeldt slog redan 2006 i regeringsförklaringen fast att klimatfrågan är en ödesfråga för Sverige och världen. Ambitionen från Moderaterna var hög, och miljöutmaningarna och klimatförändringarna skulle få större uppmärksamhet.

För att vara en ödesfråga för Sverige var det förvånansvärt lite som den moderatledda regeringen sedan gjorde under sina åtta år vid makten för att göra något åt problemet. Vi ser att de borgerliga partiernas politik, med Moderaterna i spetsen, inte fungerat för att nå miljömålen eller på allvar klara klimatutsläppen. Moderaterna har haft åtta år på sig att genomföra förslag för att nå målen.

I stället har vi fått se återkommande skattesänkningar som universallösning för samhällets utmaningar. Nu står vi här med uteblivna investeringar och högre arbetslöshet än när Alliansen påbörjade skattesänkningarna, samtidigt som vi ser ut att missa 14 av 16 miljömål. Särskilt olyckligt är det att klimatomställningen haltar och att de miljöstyrande skatterna minskat, samtidigt som klimatförändringarna blir alltmer påtagliga.

Så sent som i höstas konstaterade de borgerliga också i sin budgetmotion att klimatförändringarna är vår tids största utmaning och kräver såväl regionala och nationella som globala lösningar. Tyvärr blir det bara tomma ord när det är så få reformer som föreslås för att lösa just denna ödesfråga.

Vad är egentligen Moderaternas lösning för att uppnå miljömålen och hejda klimatförändringarna?

anf.84 Ulf Kristersson (M):

Herr talman! Jag delar uppfattningen att klimatfrågorna är helt centrala för varje modernt samhälle, liksom frågan om social rättvisa är det. Men dessa frågor lever inte i ett vakuum. Det är inte så att ett land utan tillväxt, ett land utan resurser blir ett rättvist land för dem som mest behöver offentlig omsorg. Ett sådant land blir heller inte ett miljövänligt land. Vi kan se samma sak över nästan hela jordklotet: Länder utan tillväxt och resurser som inte kan göra mer än det absolut

nödvändigaste är extremt sällan miljövänliga länder. De länder som har kommit längst i innovation och teknisk utveckling har däremot både råd, intresse och förmåga att ägna sig åt det som också gynnar miljön.

Det känns ovant att ge beröm i en budgetdebatt, men jag tycker att den grundläggande inställning som ni ofta har haft, det vill säga grön skatteväxling, att försöka beskatta sådant som vi vill ha mindre av och kompensera med mindre beskattning på arbete, visar på områden där vi skulle kunna förenas.

Jag har respekt för en sådan hållning. Man kan säkert dividera om detaljerna, men i grund och botten förstår jag bevekelsegrunderna: Vi försöker gynna den sortens arbete som skapar resurser i ett samhälle, och vi försöker missgynna den sortens förstörelse av miljön som är irreparabel.

Men ni har ju släppt det där. I dag accepterar ni plötsligt bara skattehöjningar och inga skattesänkningar. Ni medverkar precis till den politik som Per Bolund före valet sa var helt oacceptabel.

Kom tillbaka till den ursprungliga idén i stället! Driv dynamik, tillväxt, företagsamhet och modernitet, och använd ert engagemang till att förbättra miljön! Där skulle ni behövas. (Applåder)

anf.85 Janine Alm Ericson (MP):

Herr talman! Jag tror att det syns i det budgetförslag som nu avlämnas att vi har ganska höga ambitioner för miljön.

Däremot märker jag att Ulf Kristersson blir svaret skyldig om Moderaternas egna ambitioner för just miljömålen och när det gäller att hejda klimatförändringarna.

En närliggande fråga är att en viktig insats för att stärka Sverige både på sikt och för att hejda klimatförändringarna är att satsa på tågen och järnvägsunderhållet. Det är också en fråga som Moderaterna de senaste åren har haft ansvar för. Under dessa år är det många som har stått och väntat på försenade tåg och blivit sena till sina arbetsplatser, och mycket gods har inte levererats i tid. Enligt Trafikverkets beräkningar kostar förseningarna 5 miljarder per år för samhället.

Tidigare har Alliansen lovat att satsa på tågutveckling. Men en av de första åtgärderna var att minska anslaget till järnvägsunderhållet kraftigt i höstens budgetförslag. Ska den historiskt långsiktiga satsningen på järnväg tolkas .

anf.86 Ulf Kristersson (M):

Herr talman! Jag förstår att det finns stor nyfikenhet på var alliansspartiernas budgetar kommer att landa den 6 maj. Jag förstår det. Ge er till tåls! De kommer.

Jag bor i Strängnäs. Det jag inte vet om tågförseningar är inte värt att veta. Jag lovar! Jag vet också att när alliansregeringen trädde till för åtta år sedan gjordes massiva investeringar de första åren i infrastruktur, i reparationer och i renoveringar. Jag tror att vi i grund och botten är överens om att de har missköts under mycket lång tid i Sverige. Över olika regeringar har vi varit mer förtjusta i att bygga nytt än att underhålla det som har funnits. Här finns en gemensam skuld.

Jag tror att vi gjorde rätt mycket under åren för att förbättra den infrastruktur som finns. Det måste göras ännu mer. När det byggs mer måste vi ta hänsyn till att det gamla också måste underhållas. Här finns mycket mer att göra.

anf.87 Ulla Andersson (V):

Herr talman! I förra veckan kunde vi se en dokumentär om er, Nya moderaterna, på tv. Den var intressant. Den handlade om er omvandlingsprocess. Där kunde alla höra en intervju med Ulrica Schenström. Henne känner Ulf Kristersson mycket väl. Hon var en av hjärnorna bakom omvandlingen och Fredrik Reinfeldts högra hand under lång tid.

Ulrica Schenström beskrev er politik på ett ovanligt och rättframt sätt. Det var så tydligt att man kände igen de egentliga moderaterna. Hon sa nämligen att det var viktigt att sänka ersättningen i a-kassan så att folk steg upp från soffan och började jobba.

De arbetslösa är lata, och det är därför de är arbetslösa. Så skulle man kunna sammanfatta den meningen. Så tydliga är ni sällan annars.

Förstörelsen av a-kassan var ett av borgerlighetens paradnummer i regeringsställning. Det var inget olycksfall i arbetet, som ni har låtit påskina emellanåt. Ni svalde att sänka en ersättning som redan var påtagligt låg - från 730 kronor till 680 kronor per dag. Sedan dess har ersättningen legat stilla. Ni har höjt avgifterna och gjort det svårare att kvalificera sig. Inte ens en av tio får ut 80 procent av sin tidigare inkomst vid arbetslöshet om man har varit heltidsanställd. Nio av tio är underförsäkrade, och få av de arbetslösa omfattas i dag av arbetslöshetsförsäkringen.

Sverige är ett land i OECD där det reella skyddet har sjunkit mest. Ni borde vara nöjda. Med den utgångspunkt ni har haft borde i så fall arbetslösheten ha sjunkit kraftigt; om det handlade om att de arbetslösa enbart var lata.

Min frågor till Ulf Kristersson är: Hur låg behöver ersättningen vara för att vi ska nå full sysselsättning? Är 14 400 kronor före skatt .

anf.88 Ulf Kristersson (M):

Herr talman! Vi väntar spänt på filmen om det nya Vänsterpartiet.

Man kan ha olika uppfattning om exakt var nivån i våra socialförsäkringar ska ligga. Det är helt legitimt. Historiskt har vi haft olika tak och olika ersättningsnivåer. Ingenting är lättare att diskutera än var optimum finns. Jag deltar gärna i en sådan diskussion.

Men att låtsas som att incitament inte har betydelse är faktiskt bara dumt. Om de inte betyder något, varför inte ta bort alla regler och begränsningar i sjukförsäkringen? Varför bara sista tidsgränsen? Varför inte alla tidsgränser? Varför inte höja till 100 procent ersättning i oändlig tid - om incitament inte har någon betydelse? Om det inte betyder något att arbeta eller inte arbeta för att få ut ersättningar, varför tar ni inte bort alla regelverk som finns i dag?

Jag vågar nog påstå att evidensen är monumental för att incitamenten har betydelse när det gäller gränsen mellan att arbeta och inte arbeta. Sedan måste man klokt, omdömesgillt och empatiskt bestämma sig för vilka nivåer som är rimliga givet situationen.

Jag tycker att det vi har i dag är acceptabelt bra. Jag tycker fortfarande att beskattningen på arbete är så pass hög att det begränsar människor från att komma in på arbetsmarknaden. Men att ta bort alla tidsgränserna skulle få helt förödande konsekvenser.

Det vi ser i dag är något annat. Utanförskapet har minskat påtagligt. Det är inte mina data utan SCB:s data. Nivåerna är i dag på väsentligt lägre nivåer än när vi tog över ansvaret, men det är fortfarande djupt och smalt. Det är andra grupper som i dag står utanför

arbetsmarknaden, som lever i långvarigt bidragsberoende. Det är där vi måste göra våra insatser. Det handlar om en kombination av regelverk och ökade möjligheter att få de jobb som växer fram. De två sakerna hänger ihop. (Applåder)

anf.89 Ulla Andersson (V):

Herr talman! De nya moderaterna är lika de gamla moderaterna. Man tror att människor inte vill arbeta, inte vill göra rätt för sig. Man slår på de arbetslösa i stället för att slå mot arbetslösheten. Moderaterna säger med ord att man står bakom den svenska modellen, men arbetslöshetsförsäkringen är en grundbult i den svenska modellen.

Moderaternas värdering är alltså att 680 kronor per dag är alldeles för högt om man är arbetslös. Att leva på 10 000 kronor i månaden är tufft och oerhört svårt. Det var många människor som fick en oerhört tuff situation under krisen när ni var i regeringsställning. De betalade ett högt pris.

Ulf Kristersson undviker att svara på frågan. Är det Moderaternas grundinställning att de arbetslösa är lata och att de därför ska piskas in i jobb? (Applåder)

anf.90 Ulf Kristersson (M):

Herr talman! Det är Moderaternas absoluta grundinställning att alla människor som kan arbeta och bidra ska arbeta och bidra efter förmåga. Det kräver en möjlighet att komma in på arbetsmarknaden, att det finns goda incitament för att vilja arbeta, att det finns skyddssystem som brukas men inte missbrukas. Inget av detta är egentligen okänt för er heller. Ni vet precis som alla andra att situationen i början av 1990-talet och i början av 2000-talet var helt ohållbar. Välfärdssystemen föröddes av att de användes till en sådan grad att människor stod utanför arbetsmarknaden och aldrig kom in.

Detta var inte värdigt. Det var inte värdigt svensk välfärdspolitik. Det var inte värdigt arbetsmarknaden. Enskilda människor for illa av detta.

Hela historien bakom svensk välfärdspolitik - på tio sekunder - har handlat om att hjälpa människor när de behöver hjälp men att ha höga förväntningar på att alla kan bidra. En kärv generositet. Det har ni helt missat. (Applåder)

anf.91 Oscar Sjöstedt (SD):

Herr talman! Jag skulle vilja inleda med att återge en tidigare socialdemokratisk riksdagsledamot. Han sa att folk uppfattar vallöften som löften, och det är ett problem för dem.

Vi skulle kunna tro att det var ett olycksfall i arbetet. Om det hade varit så väl hade jag säkert också stått ut med det. Dessvärre verkar det inte vara så utan i stället ett utslag för en tämligen osympatisk partikultur. Säg vad som helst och gör vad som helst, så länge det gynnar opinionssiffrorna tillfälligt. Om man ändå lyckas vinna ett val har väljarna hela fyra år på sig att glömma bort allt det som sas innan valet men som visade sig inte stämma efter valdagen.

Förbifart Stockholm, denna inte bara för Stockholm utan även för resten av landet så viktiga transportinfrastrukturinvestering, skulle byggas före valet. Bland de första besluten efter valet var att frysa projektet till den nätta kostnaden av 4 miljoner kronor per dygn. Hål som hade grävts skulle hellre fyllas igen - till ingen nytta.

Bromma flygplats, viktig även den för både Stockholm och för resten av landet, skulle få vara kvar - före valet. Efter valet utsåg man en förhandlingsperson med det uttalade och explicita syftet att stänga Bromma flygplats. De konsekvenser det skulle ha medfört för det lokala näringslivet i olika delar av landet är svåröverblickbara men uppenbart negativa.

Överskottsmålet och det finanspolitiska ramverket skulle vara kvar och hedras - före valet. Efter valet förstod man från socialdemokratiskt håll att man hade dragit på sig så kraftiga utgiftsökningar att detta inte var möjligt. Då ansåg man att det var bättre att helt enkelt slopa målet, alltså den ambition om ordning och reda i statsfinanserna som under lång tid åtnjutit kraftig parlamentarisk uppbackning med undantag för den extrema vänstern.

Herr talman! I alla dessa fall har Sverigedemokraterna med sin vågmästarroll mellan de två gamla blocken stått som en garant för det sunda förnuftets politik. Tack vare Sverigedemokraternas 49 ledamöter i denna kammare verkar det nu som att Förbifart Stockholm ska byggas, att Bromma flygplats ska finnas kvar och att överskottsmålet inte ska avskaffas. Jag både tror och hoppas att det är betydligt fler än våra egna drygt 800 000 väljare som uppskattar vårt agerande härvidlag.

Herr talman! Regeringens föreslagna åtgärder i den ekonomiska vårpropositionen innehåller inga positiva nyheter för den svenska industrin eller för svensk tillväxt och i förlängningen inte heller för svensk välfärd.

Massiva skattehöjningar är att vänta för dem som bor på landsbygden och är beroende av att ta bilen till och från jobbet i och med höjningen av bensinskatten.

Motiveringen härtill gör mig än mer förbryllad. Det faktum att det globala oljepriset har sjunkit ska tydligen motivera en skattehöjning på svensk bensin. Då undrar givetvis vän av ordning: Till vilken nivå måste oljepriset stiga igen innan samma regering med samma motiv väljer att sänka bensinskatten?

Jag tror att alla här förstår exakt vad det här handlar om: Socialdemokraternas partner in crime, Miljöpartiet, har fått sin vilja igenom i just denna del av budgetförhandlingarna. Men låt mig då vara tydlig: Alla väljare bor inte på Södermalm i Stockholm bara för att Miljöpartiets väljare bor på Södermalm i Stockholm, och alla kan dessvärre inte åka tunnelbana till eller från jobbet.

Man vill också kraftigt försämra möjligheterna till att göra RUT- och ROT-avdrag. Det är två uppskattade reformer som har gjort svarta jobb till vita och på det hela taget är helt självfinansierande. Från ett statsfinansiellt perspektiv förefaller det därför fullständigt meningslöst att genomföra dessa åtgärder. Den enda bevekelsegrund som kvarstår är ideologisk dogmatism.

Vi har också kommit att förstå att det är Socialdemokraternas andra partner in crime, Vänsterpartiet, som har låtit föreslå skattehöjningar på vanliga svenskars sparkonton. Det populära investeringssparkontot eller ISK, en hyfsat förmånlig sparform, har man från vänsterhåll tydligen stört sig på något enormt. Även här, herr talman, är det givetvis det ideologiska och dogmatiska perspektivet som ligger till grund, inte det balanserade, pragmatiska och förnuftiga.

Tyvärr är svenska folket redan i dag, i en relevant internationell kontext, ganska dåligt på att spara. Det finns en gammal sanning som säger att man bör ha minst en årslön på sparkontot som buffert. De flesta kommer tyvärr inte ens upp i en månadslön.

Det faktum att det numera finns en ganska förmånlig sparform retar givetvis upp den lilla vänsterminoriteten i denna kammare, för om Sveriges medborgare byggde upp ett eget sparkapital och därmed gjorde sig mindre beroende av staten skulle behovet av ett vänsterradikalt parti kraftigt minska. Men för alla vanliga medborgare vore det däremot en utomordentligt bra idé att låta bygga upp en buffert för att på så sätt göra sig lite mindre beroende av det offentliga och av det ibland ganska nyckfulla beteendet hos oss politiker.

Herr talman! De fyra allianspartierna borde inte ha någon särskilt hög svansföring över huvud taget i en budgetdebatt. De har genom den redan ökända decemberöverenskommelsen visat att de inte bara är fullständigt värdelösa förhandlare utan också saknar såväl självförtroendet som viljan - eller ledarskapet - att faktiskt påverka de sakpolitiska frågorna.

De senaste opinionsmätningarna gör gällande att omkring 1 miljon röstberättigade svenska medborgare står bakom Sverigedemokraternas politik. Vi står här, redo att prata, samtala, förhandla och samarbeta. Ibland kan vi kanske låta både tuffa och hårda i vår retorik, men jag lovar er att både som personer och som parti är vi faktiskt ganska ödmjuka. Och med 13 procents väljarstöd förväntar vi oss givetvis inte 100 procents inflytande. Med 13 procents väljarstöd förväntar vi oss ungefär 13 procents inflytande. Det verkar ganska rimligt.

Den dagen ni i Alliansen återfår ert självförtroende hoppas jag att ni slår en signal, för det är inte rimligt att en liten socialistisk minoritet ska kunna regera Sverige i avsaknad av en kraftfull oppositionsmajoritet. (Applåder)

Herr talman! För egen del kommer vi att prioritera för Sverige oerhört viktiga frågor. Den svenska industrin sysselsätter 650 000 människor och ytterligare ungefär 350 000 personer i den industrinära tjänstesektorn. Vår vårbudgetmotion, som vi kommer att presentera i god tid före den 6 maj, kommer att fokusera i princip uteslutande på industrins villkor.

Vi kommer att ifrågasätta gamla sanningar. Vi kommer att vrida och vända på varenda sten. Vi kommer att analysera skattesystem, kompetensförsörjning, energibehov, infrastruktur och annan lagstiftning. Vi kommer att göra det utifrån förutsättningen att industrin sysselsätter såväl högkvalificerad spetskompetens som mindre kvalificerade tjänstejobb. Vad innebär det? Jo, det innebär att förbättrade villkor för industrin generellt medför bättre villkor för alla grupper i samhället, vare sig man är högutbildad eller lågutbildad, man eller kvinna, ung eller gammal, landsbygdsbo eller stadsbo, inrikes

född eller utrikes född. Den som tycker att integrationspolitik är viktig borde därför intressera sig för industrins villkor. Det är där morgondagens arbetstillfällen finns. (Applåder)

I detta anförande instämde Paula Bieler, Sara-Lena Bjälkö, Mikael Eskilandersson, Runar Filper, Carina Herrstedt, Heidi Karlsson, Per Klarberg, David Lång, Jonas Millard, Roger Richtoff, Jimmy Ståhl och Christina Östberg (alla SD).

anf.92 Emil Källström (C):

Herr talman! I den mån Vladimir Putin sitter och följer den här debatten kan vi vara säkra på att han håller både en och två tummar för Oscar Sjöstedt. Oscar Sjöstedt och Sverigedemokraterna är Vladimir Putins bästa vänner i denna kammare. Det är partier såsom Sverigedemokraterna och andra nynationalistiska partier Europa över som med ekonomiskt stöd och uppmuntran har Moskvas öra.

Sverigedemokraterna och andra liknande europeiska partier är inte sena att betala tillbaka. Sedan Sverigedemokraterna gjorde entré i Europaparlamentet har man tillsammans med nationalistiska vänner röstat mot att slopa tullar för Moldavien, avstått från att stödja resolutioner som kritiserar Ryssland och sagt nej till associationsavtal med ett antal länder från det forna Sovjetblocket - allt i enlighet med Vladimir Putins vilja.

Några som inte åtnjuter samma sverigedemokratiska stöd är Sveriges unga och våra småföretagare. När vi nyligen röstade om att ytterligare sänka arbetsgivaravgifterna för unga var Sverigedemokraterna det enda parti som röstade nej. Regeringspartierna lade ned sina röster, men Sverigedemokraterna röstade mot. I stället, skrev man i en reservation, ska man ta de pengarna och lägga dem på arbetsmarknadsåtgärder. Utöver detta vill man höja restaurangmomsen.

Det här är en omodern politik. Det är en politik som kastar grus i maskineriet för de jobbskapare vi har och de ansatser vi gör för att få fler jobb för unga på arbetsmarknaden.

Kort sagt: Sverigedemokraterna verkar tycka bättre om Vladimir Putin och Moskva än om Sveriges unga som försöker få in en fot på arbetsmarknaden. Det tycker jag är allvarligt.

anf.93 Oscar Sjöstedt (SD):

Herr talman! Jag kan garantera Emil Källström att Vladimir Putin inte är särskilt poppis hos vare sig mig eller mitt parti - snarare tvärtom. Om det är så, vilket mycket väl kan stämma, att man har röstat på ett visst sätt i Europaparlamentet kan det möjligen förklaras av - Emil Källström är säkert själv väl medveten om det - att man där jobbar inom ramen för partigrupper. Där handlar det om att kompromissa. Det tänker jag inte gå in på i detalj nu, för det här är trots allt en budgetdebatt.

Vi kan i och för sig fortsätta på det temat. Om Centerpartiet nu har börjat oroa sig för Putins aggression, varför har de då ägnat åtta år åt att montera ned Försvarsmakten? (Applåder)

Sverigedemokraterna har varit i särklass bäst vad gäller att återupprusta det svenska försvaret. Det gör vi givetvis till väldigt stor del för att vi ser en stor, aggressiv granne. Där har Centerpartiet varit med om att nedmontera möjligheten att freda vår mark i händelse av en mer orolig tid. Emil Källström får gärna redogöra för varför de vill demontera Försvarsmakten.

Låt mig lite kort kommentera nedsättningen av arbetsgivaravgifterna, det vill säga ungdomsrabatten, som tagits upp här. Det är riktigt att vi avskaffar ungdomsrabatten. De pengar vi får in från det använder vi till att avskaffa den allmänna löneavgiften för småföretag. Det är en gigantiskt stor reform - 24 miljarder kronor per år - som skulle medföra att alla småföretag med upp till nio anställda inte betalar någon allmän löneavgift.

Vi riktar om satsningen. Det är inte så att vi gör en generell höjning av arbetsgivaravgifterna, utan vi riktar om satsningen till vad vi tror är mer effektivt. (Applåder)

I detta anförande instämde Sara-Lena Bjälkö, Heidi Karlsson och Roger Richtoff (alla SD).

anf.94 Emil Källström (C):

Herr talman! Jag har noterat att de som kommenterar denna debatt på Twitter tar upp försvarsfrågan, precis som Oscar Sjöstedt. I detta nu pågår förhandlingar mellan ett antal partier i syfte att - utifrån vårt perspektiv - stärka den svenska försvarsförmågan och åstadkomma ett lyft i försvarsanslagen.

När det gäller de två frågor jag tog upp och varför jag begärde replik på Oscar Sjöstedt får han vrida och vända sig bäst han vill. Det går inte att komma ifrån att inget parti i denna kammare, när chansen getts, har röstat så proryskt som Sverigedemokraterna.

Här skiljer de sig från andra högst suspekta partier, till exempel Dansk folkeparti, som inte alls har samma facit från Europaparlamentets voteringar. Jag vet att den sverigedemokratiska medlemsstocken är högst volatil, så det kanske inleds uteslutningsärenden mot dessa ledamöter. Än så länge är det dock högt uppsatta sverigedemokrater som de facto har röstat på det sättet.

anf.95 Oscar Sjöstedt (SD):

Herr talman! Jag får än en gång lindra den oro som Emil Källström uppenbarligen känner. Sverigedemokraterna är inte, har aldrig varit och kommer aldrig att bli något Putinvänligt parti. Det finns inte på världskartan. Jag kan lugna Centerpartiet och Emil Källström med att det inte förhåller sig på det sättet.

Om vi går tillbaka till försvarsförhandlingarna verkar det inte gå så bra för Alliansen där. Man verkar inte särskilt enade. Det går inte att komma ifrån det faktum att man under åtta års tid i regeringsställning har bidragit till att demontera Försvarsmakten. Man kommer inte ifrån det bara för att man nu sitter och pratar om saker.

Centerpartiets ingångsvärde räcker inte på långa vägar. Det är inte i närheten av vad som skulle behövas, utan där är Sverigedemokraternas budgetmotion den enda realistiska. (Applåder)

I detta anförande instämde Sara-Lena Bjälkö, Heidi Karlsson och Roger Richtoff (alla SD).

anf.96 Janine Alm Ericson (MP):

Herr talman! Våren är här. Våren är en tid av framtidstro. Det känns i naturen, och det märks i skolorna där man planerar utflykter, loppisar och konserter. Och det märks också i politiken.

I dag när regeringen har presenterat sin vårbudget är vi många som känner tro på framtiden. Återigen blir det tydligt att vi gör helt andra prioriteringar än de som rått de senaste åtta åren.

Vi prioriterar skolan genom att anställa fler lärare. Vi prioriterar klimatet genom att satsa på tågen så att de går i tid. Och vi prioriterar bostäder genom att investera i fler små hyresrätter för unga. Vi prioriterar jobb genom just dessa framtidsinvesteringar, och vi prioriterar jämställdheten genom att minska skillnaden mellan kvinnor och män. Detta är en budget för framtidstro och hållbarhet.

Men de här satsningarna är inte gratis. Vi kommer att behöva höja skatten inom några områden för att ha råd med de framtidsinvesteringar som Sverige så akut behöver. Men vi tror att de flesta kan acceptera att det blir lite mindre avdrag för köksrenoveringen om man vet att pengarna går till bostäder för unga. Och vi tror att de flesta kan tänka sig 50 kronor i högre bensinavgift per månad om man vet att pengarna går till skolan eller tågen.

Herr talman! På tal om våren gör klimatförändringarna att våren kommer allt tidigare till Sverige. Forskarna säger att det kan handla om en vecka på de senaste 50 åren. Det kan ju kännas skönt, men vi vet ju också att klimatförändringarna gör att arter dör ut i allt snabbare takt.

För oss människor innebär extrema väder både lidande och stora kostnader. Den globala uppvärmningen måste hejdas, och i det arbetet ska Sverige återigen ha en ledande roll.

Miljöskatter är ett viktigt verktyg för att nå ett hållbart samhälle, men under de senaste åren har deras styrande effekt minskat i stället för att öka. Därför föreslår nu regeringen en höjning av energiskatten och andra miljöskatter.

Det blir dessutom möjligt för kommuner att söka pengar för lokala klimatinvesteringar i till exempel kollektivtrafik och cykelbanor. Pengarna till FN:s gröna fond är också av avgörande betydelse för en solidarisk internationell klimatpolitik och för att möjliggöra att klimatförhandlingarna i Paris senare i år blir en framgång.

Herr talman! I tisdags i förra veckan stoppades all tågtrafik söder om Stockholm. Det är inget anmärkningsvärt. Vi vet ju att tågförseningar på grund av bristande underhåll sker nästan dagligen. Det minnesvärda var att regeringen samma dag presenterade sin stora satsning på just järnvägsunderhållet.

Mer pengar till järnvägen ger nämligen färre tågstopp, resenärerna slipper vänta på perrongerna och godset kommer fram i tid. Att investera i järnvägen är också att investera i framtiden, för nya jobb och en hållbar utveckling.

Bostadsbristen är ett annat stort problem som gör att ungdomar i dag tvingas tacka nej till jobb eller utbildning. De hittar helt enkelt ingenstans att bo. Det kan knäcka framtidstron även hos den mest optimistiske.

Men under Mehmet Kaplans första halvår som minister har det hänt mer på bostadsmarknaden än vad som skedde under åtta år av

alliansstyre. Regeringen har åtagit sig att bygga 250 000 nya bostäder under de närmaste åren.

Vi satsar dessutom på stadsmiljöavtal, upprustning av miljonprogramsområden och över 3 miljarder i stimulanser för att sätta fart på byggandet av små klimatsmarta hyresrätter. Det är att tänka på framtiden, för det är investeringar som ger jobb och leder till en hållbar utveckling.

Herr talman! På långfredagen rullade en traktorburen protest genom Sverige - en demonstration för rätten att leva och arbeta på landsbygden. Det är beklämmande att så många jobb och så mycket service försvunnit från byar och mindre orter. Det är en utveckling vi tycker är viktig att vända.

Med den här budgeten kommer förslag som kan underlätta för företag och göra en grön omställning möjlig, även på landet. Sådana förslag är stödet för att göra biogas av gödsel, det så kallade metanreduceringsstödet, bredbandsutbyggnad i hela landet och ett landsbygdspaket som ska ge resurser till infrastruktur och service.

Företagare i hela landet, var de än är verksamma, behöver rätt förutsättningar för att växa och utvecklas.

Herr talman! I dag har regeringen överlämnat en budget med nya prioriteringar, för jobben, klimatet, skolan och jämställdheten. Det är en budget för framtidstro - för natur och miljö, för Sveriges barn och unga och för kvinnor och män i hela landet. (Applåder)

anf.97 Emil Källström (C):

Herr talman! Om någon någonsin tillåter sig att tro att Miljöpartiet är ett parti för hela landet ser vi tyvärr ett facit från den förda regeringspolitiken som säger tvärtom.

I tidigare replikskiften mellan mig och Janine Alm Ericson har jag kunnat konstatera att de reformer som Miljöpartiet slår sig för bröstet för mer eller mindre uteslutande är sådana som gynnar storstäderna framför landsbygden och övriga landet. Det är straffskatter på såväl gödsel som avstånd i sig, med kilometerskatten, även om den nu är uppskjuten på grund av teknisk-juridiska svårigheter. Men jag föreställer mig att Janine Alm Ericson fortfarande tycker att det är en superbra idé att börja beskatta avstånd i sig i form av en kilometerskatt.

På byggsidan ser vi nu att de neddragningar som görs på ROT-avdraget slår mot byggjobb i hela landet, såväl i landsorten som i mindre och större städer. De jobben har gynnats av ROT-avdraget, som har skapat jobb och företagande i hela landet. De pengarna går nu till att subventionera byggande i primärt storstäderna. De är dessutom upplagda så att det blir mer pengar per kvadratmeter ju större stad man bygger i. Det är en enorm centralisering av resurser.

Vi ska först och främst konstatera att byggsubventioner i sig är dålig politik, eftersom det gör byggande dyrare och hämmar produktivitetsutveckling och innovation.

Min fråga till Janine Alm Ericson är: Varför fortsätter ni på denna ensidigt storstadsvänliga politik? Och när vi nu talar om ROT-avdraget och byggsubventioner: Varför låter ni byggjobbare och mindre investeringar runt om i landet betala för att Miljöpartiet vill leka socialister när det gäller storstädernas bostadsbyggande?

anf.98 Janine Alm Ericson (MP):

Herr talman! Emil Källström talar om facit för landsbygdsutvecklingen. Där kan man konstatera att det facit som vi har hittills är just det facit som Centerpartiet har åstadkommit under sina åtta år i alliansregeringen. Det var en stor debatt här i riksdagen i går som handlade om utvecklingen och när statliga jobb och annat försvinner. Där har vi lite grann att hämta hem.

Jag tycker i stället att vi ska fokusera på att vi har en samsyn om att det är ett stort problem med den oerhört snabba urbanisering som sker. Våra båda partier värnar om landsbygden. Jag tycker att vi ska försöka se om vi oftare kan hitta samsyn i stället för att slå varandra i huvudet.

När det handlar om våra prioriteringar: Sverige står inför stora framtidsutmaningar. En av dem, som jag tog upp i mitt anförande, var bostadsbyggandet. Unga människor har ingenstans att bo. De kan inte ta jobb som de får. De kan inte ta utbildningsplatser. Det ser vi som ett oerhört stort problem. Men det kanske har gått Centerpartiet förbi att vi har en stor bostadsbrist som vi faktiskt behöver göra något åt.

Min fråga till Centerpartiet blir: Hur tänker ni se till att det byggs små hyresrätter som ungdomar har råd att bo i?

anf.99 Emil Källström (C):

Herr talman! Vi såg att bostadsbyggandet ökade från låga nivåer redan innan en ny socialistisk regering började tala om subventioner. Varför då? Jo, därför att vi under åtta år hade jobbat med regelförenklingar, förenklade planprocesser och ett allmänt bättre klimat för att stimulera fram bostadsbyggande. Det är den lite svårare men betydligt sundare vägen att få till bostadsbyggande på marknadsmässiga grunder. Att förstöra bostadsmarknaden med nya subventioner, subventioner som förstör innovation och som förstör produktivitetsutveckling är dålig politik.

Jag välkomnar den dag då Janine Alm Ericson i praktisk politik följer upp talet om att det är viktigt med utveckling i hela landet. Jag kan bara konstatera att när det kommer till faktiska prioriteringar handlar det om höjd skatt på gödsel, en helt ny skatt på avstånd och subventioner av storstäderna på landsbygdens bekostnad. Det går inte hand i hand med retoriken.

anf.100 Janine Alm Ericson (MP):

Herr talman! Vi är överens om att bostadsbyggandet har legat på extremt låga nivåer. Den höjning som kom nu kan bero på förenklade regelprocesser. Sådant tycker jag också är viktigt. Vi behöver snabba på och förenkla - absolut!

Men att bostadssubventioner skulle vara dålig politik stämmer inte. Boverket har konstaterat att två av tre bostäder som byggdes under tiden när investeringsstödet fanns inte skulle ha byggts om vi inte hade haft de subventionerna, så det du sa stämmer inte riktigt.

När vi pratar om saker att uppnå och de straffskatter som Emil Källström påstår att Miljöpartiet vill ha: Jag skulle i det fallet vilja fråga: Hur tänker Centerpartiet uppnå de miljö- och klimatmål som vi i riksdagen gemensamt har kommit överens om?

anf.101 Erik Ullenhag (FP):

Herr talman! Gustav Fridolin var noggrann med att påpeka, innan han gick in i regeringen, att det är viktigare att få politiskt inflytande än vad som står på visitkorten. Jag kan tyvärr konstatera att Miljöpartiet vann visitkorten och att Vänsterpartiet vann politiken.

När man är i det läget att man inte har så mycket att berätta om vad man gör, eftersom en hel del av det man ville göra inte blir av, då riskerar man att ta åt sig äran för vad andra gör eller har gjort.

Det var en intressant artikel i Dagens Industri häromdagen som Per Bolund och Mikael Damberg skrev tillsammans. Det intressanta med den var att det, herr talman, stod så här: "De små och medelstora företagen ligger bakom en stor del av den jobbtillväxt vi nu ser börjar komma i Sverige." Det är otroligt positivt att jobben växer till. Det är nog så att Per Bolund och Mikael Damberg tänkte: Nu ska vi låtsas lite grann att det beror på oss. Men det är först i dag som det över huvud taget ligger en budget på riksdagens bord som kan påverka jobbtillväxten.

Jag skulle vilja fråga Janine Alm Ericson: Vilka slutsatser drar du och Per Bolund beträffande vad som fungerat som är förklaringen till att de nya jobben nu växer fram i små och medelstora företag som en följd av Alliansens politik?

anf.102 Janine Alm Ericson (MP):

Herr talman! Det här med företagarpolitik och vad som är bra för företag tycker jag är en oerhört välkommen debatt. Det borde vi prata mer om i kammaren, och vi borde också ofta problematisera den bilden lite mer.

Företag behöver inte bara sänkta skatter. Företag behöver också en fungerande infrastruktur. Företag behöver också att det finns en bra skola och bra omställningsmöjligheter för att få den kompetens som de behöver.

Om de gemensamma samhällssatsningarna inte görs finns det inte heller några människor som kan ta de jobb som det behövs arbetskraft till. När det inte finns en fungerande infrastruktur kommer inte människorna till jobbet. Man får inte sitt gods in och ut från lagret. Får man dessutom arbetskraft kanske de inte kan ta jobbet eftersom medarbetarna helt enkelt inte hittar någonstans att bo.

Jag välkomnar företagsdebatterna i högre utsträckning och ser fram emot Erik Ullenhags svar på hur ni anser att de gemensamma utmaningar som samhället står för bör lösas, efter flera år av uteblivna investeringar.

anf.103 Erik Ullenhag (FP):

Herr talman! Jag noterade igen att ett parti som sitter i regeringen inte var i närheten av att svara på den fråga som jag ställde. Den fråga som jag ställde var utifrån en artikel från regeringen där man slår fast att det är jättebra att jobben nu växer fram i små och medelstora företag.

Jag och Janine Alm Ericson måste vara överens om att det är Alliansens ekonomiska politik som har gällt och som nu gäller i Sverige, och då växer jobben fram. Då funderade jag: Har Janine Alm Ericson någon fundering kring vad det är som gör att Per Bolund kan skriva en artikel tillsammans med regeringen och säga att jobben växer fram, och vilka lärdomar kan man dra av vad vi gjorde rätt?

Jag tror inte att det man gör nu är rätt - satsar 1 krona på företag och näringsliv och höjer skatten 40 gånger mer. Jag tror inte att det är en bra idé att ha 7 000 traineeplatser och samtidigt höja skatten på att anställa unga, så att 18 000 jobb försvinner.

Jag försöker en gång till, Janine Alm Ericson: Vad ligger bakom Per Bolunds analys att jobben nu växer, tack vare Alliansens politik?

anf.104 Janine Alm Ericson (MP):

Herr talman! Som jag försökte säga i mitt inlägg men kanske misslyckades med: Jobbtillväxten beror inte bara på olika former av skattetryck, vilket verkar vara borgarnas och Folkpartiets intryck i frågan. Att jobben nu växer beror naturligtvis också på en tillväxt i marknad. Det ser lite bättre ut på den europeiska marknaden, som är en stor del av Sveriges exportmarknad. Det är klart att påverkan på de olika delarna är stor.

Jag skulle inte, om jag var som Folkpartiet, slå mig så mycket för bröstet för att det bara är ens egna åtgärder som nu ger utslag. (Applåder)

anf.105 Jakob Forssmed (KD):

Herr talman! Min fråga till Janine Alm Ericson blir: Vad vill Miljöpartiet numera? Vi vet att Miljöpartiet är emot tillväxt. På det sättet är regeringens politik och den här budgeten en framgång: Det finns förslag som begränsar tillväxten, men på andra punkter är det svårare att känna igen Miljöpartiet.

Ni talar ibland om grön skatteväxling, det vill säga att höja skatten på miljöstörande verksamhet och sänka den på arbete. Ibland vurmar ni för tjänsteekonomin och att vi behöver få fram mer tjänster i stället för att konsumera prylar.

Men det som ni presenterar är en rödgrön svartväxling, där skatten höjs på allt, särskilt på jobb och tjänster. Er överlägset största skattehöjning vill ni göra på att anställa och ge unga människor jobb, inte på att förorena naturen. Ni försämrar för tjänsteföretag - skapar osäkerhet, höjer skatter, hindrar jobb inom ombyggnad, reparation och hushållsservice, det vill säga sådant som ger vita jobb och som faktiskt också ger mer tid för relationer mellan människor.

Ni lovade i valrörelsen ett utökat RUT. Men nu är resultatet tvärtom, och det blir inskränkningar i RUT.

En central del av politiken för er del numera tycks vara att strypa valfriheten och lägga krokben för dem som vill bidra inom välfärdssektorn med innovationer och nytänkande. Det läggs en död hand över företag som vill vara med och utveckla välfärden och som inte vågar nyanställa och som inte vågar investera i dag på grund av er uppgörelse med Vänsterpartiet. Av den valfrihet och mångfald som Miljöpartiet en gång slogs för återstår snart mest tvång, veto och enfald.

Vad har hänt, Janine Alm Ericson? Är detta vad Miljöpartiet vill?

anf.106 Janine Alm Ericson (MP):

Herr talman! Jag kan tala om för Jakob Forssmed vad Miljöpartiet vill. Vi vill bygga ett Sverige som är starkt för framtiden. Vi ser efter åtta år av alliansstyre att det har saknats stora investeringar som måste till för att vi ska kunna utveckla Sverige.

Vi behöver satsa på klimatet. Klimatförändringarna och miljöförstöringen är någonting som vi måste fortsätta ta på mycket stort allvar. Vi måste bygga bostäder så att de unga har någonstans att bo om de ska kunna ta ett jobb, utbilda sig eller bara flytta hemifrån.

Vi måste satsa på jobbtillväxten med bra förslag som faktiskt leder till att det blir en utveckling för framtiden.

anf.107 Jakob Forssmed (KD):

Herr talman! Jag kan förstå att man vill göra den typen av satsningar som Janine Alm Ericson här redogör för. Men jag förstår inte varför man för den sakens skull måste lägga krokben för de företag som vill vara med och bidra i välfärden.

En av Janine Alm Ericsons företrädare i finansutskottet, Mikaela Valtersson, skrev nyligen följande:

Det är sorgligt att Miljöpartiet, som har varit vän av mångfald och valfrihet på skolområdet, nu leder jakten på friskolorna.

Kan det bli tydligare?

Janine Alm Ericson sa i sitt anförande att vi för att klara av detta måste höja vissa skatter. Men måste ni höja skatten på dem som ger till Röda Korset, Stadsmissionen och Rädda Barnen som era förslag innebär när det gäller att ta bort avdragsrätten för gåvor? Är det vad Miljöpartiet står för och vad ni vill?

anf.108 Janine Alm Ericson (MP):

Herr talman! Som jag sa tidigare till Jakob Forssmed vill Miljöpartiet vara med och bygga ett Sverige som är starkt för framtiden. I det ingår också att ha grundläggande förutsättningar för en fungerande välfärd. I det kommer frågan om vinster i välfärden in, där de borgerliga partierna gärna har ett mycket högt tonläge som egentligen inte är motiverat av de förslag som nu är framlagda i utredningsdirektiv och så vidare. Där finns det goda förutsättningar för att vi ska kunna behålla den mångfald i välfärden som vi tycker är viktig.

Långsiktiga förutsättningar och ett Sverige som är starkt gör också att vi kan ta hand om våra medborgare. Men tycker Jakob Forssmed kanske att det är bättre att barn som behöver glasögon eller mediciner ska vara utlämnade till välgörenhet? Är det inte bättre att vi ser till att våra allra svagaste faktiskt blir omhändertagna inom det välfärdssystem som vi har? (Applåder)

anf.109 Emil Källström (C):

Herr talman! När vi möts för denna debatt är det i tider av såväl inrikespolitisk som säkerhetspolitisk och ekonomisk osäkerhet.

Vi vet att Sverige har utmaningar som måste mötas. Vi vet att vi måste bli bättre på att möta så vitt skilda problem som klimatutmaningen, ungas psykiska ohälsa, finansiering av vårt försvar och att få in fler människor i arbete.

Det finns de som säger att skattehöjningar och fler politiska pekpinnar är svaret och lösningen på alla dessa problem. Jag och Centerpartiet kommer aldrig att stämma in i den kören.

Vårt bidrag i svensk politik och i den här debatten är att i stället peka på var de nya resurserna skapas, hur fler kommer in i värmen och hur fler får möjlighet att växa.

Herr talman! I Sverige har ett antal politiska rörelser de senaste åren byggt en stor del av sin retorik på att det var bättre förr. Man hävdar att Sverige var lite bättre i går än i dag. Och antagligen är det lite sämre i morgon.

I flera år har Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet hävdat att något har gått sönder. Vad detta något är vet ingen. Det syns inte i statistiken som säger att såväl den svenska ekonomin som den svenska välfärden står starkare än kanske någonsin.

Sverigedemokraterna å sin sida blickar tillbaka till fornstora dagar som aldrig har funnits.

Detta är en farlig retorik. Likt droppen urholkar stenen finns det människor som efter ett tag köper retoriken.

Vi ser också oroande tecken på att denna känsla håller på att slå rot. Hushållens optimism dalar efter regeringsskiftet. Detta innebär i förlängningen onödig osäkerhet, investeringar som aldrig görs och chanser som inte tas. Det slår mot jobben, det slår mot företagandet och det slår mot utvecklingen.

Herr talman! I den här debatten vill jag lyfta fram motsatsen: optimism och framtidstro. Sverige behöver mer av den varan och har all anledning att se framtiden an med tillförsikt. Låt mig lyfta fram bara några exempel.

Det svenska varumärket står starkare än kanske någonsin. Made in Sweden och made by Sweden står starkt i klassiska grenar och breddas med hjälp av våra duktiga musikproducenter, teknikföretag som formar utvecklingen och vår växande besöksnäring som lockar med bland annat förstklassig mat och dryck.

När finansbranschen står inför en stor omställning och den gamla logiken utmanas av crowdfunding, gräsrotsfinansiering, och arbetssätt som bygger på många bäckar små är det svenska spelare som Toborrow, Funded by me och Lendify som står för den infrastrukturen.

Vi har visat att det går att kombinera en växande ekonomi och jobbskapande med såväl miljöhänsyn som öppenhet för både arbetskraftsinvandring och en generös flyktingmottagning när världen står i brand.

Jag för min del tror inte att det är någon slump att vi bland de länder som klarat den europeiska ekonomiska krisen bäst också återfinner de länder som har mest human migrationspolitik och mest ambitiös miljöpolitik. Öppenhet, kreativitet och hållbarhet är nämligen viktiga komponenter också i en modern ekonomi.

Allt detta bär på löften om mer. Vi har inte maxat den svenska potentialen. Det finns fler jobb, fler företag, fler innovationer som i dag inte tillåts slå rot. Om vi kan hitta tillbaka till framtidstro och optimism och kombinerar det med en frihetsagenda som tillåter människor att växa och som inte håller människor nere och stänger dem ute kan vi tillsammans åstadkomma stordåd.

Regeringens politik innebär tyvärr steg bort från det Sverige jag vill se. De som skapar de nya jobben, de nya innovationerna och den stärkta välfärden är också de som får betala med salta skatter och nya doser regelkrångel.

Herr talman! Jobbskapandet i dag är grunden för morgondagens välfärd. Dagens svenska ekonomi bygger på att drygt 300 000 fler arbetar nu än för åtta år sedan. Det är tack vare denna jobbökning som vi har kunnat satsa rekordmycket på forskning, och det är tack vare denna jobbökning som svensk skola och sjukvård aldrig haft mer resurser än nu.

Dessa nya jobb faller inte ned från himlen. Vi vet att ungefär fyra av fem nya jobb i det svenska näringslivet tillkommer i små och växande företag med upp till 50 anställda. En stark svensk ekonomi bygger på jobbskapande. Jobbskaparpotentialen i den svenska ekonomin finns i de små och växande företagen.

Detta är inga komplicerade samband. Ändå är det anmärkningsvärt många som inte ser dem. Med regeringens politik blir det krångligare och dyrare att skapa jobb och anställa fler. Detta kommer att slå mot jobben och den svenska ekonomin.

Vi ser att arbetsgivaravgifterna höjs för både unga och äldre på arbetsmarknaden. ROT-avdraget försämras, RUT-avdraget likaså. Vi ser hur hela branscher, inte minst våra välfärdsföretag, förpassas till tillstånd av osäkerhet om vad som gäller, osäkerhet som kommer att gälla flera år framöver.

Regeringen höjer skatten på jobb och företagande med över 27 miljarder per år. Av det satsar man småslantar, några hundra miljoner, på näringslivsutveckling.

Centerpartiet har en annan väg framåt för Sverige. Vi vill göra det billigare för små företag att anställa, inte dyrare. Vi vill ge jobbskaparna uppskattning, inte straffbeskattning. Och vi vill göra det enklare att bo och verka i hela vårt land - i stad och på landsbygden - inte svårare och dyrare.

Herr talman! Samtidigt som vi möts i denna kammare pågår ett landsomfattande uppror. Från Simrishamn i söder till Lycksele i norr protesterar människor mot att den statliga verksamheten dras tillbaka och centraliseras till större städer. Denna gång var det Skatteverket som blev droppen som fick bägaren att rinna över, men sorgligt nog hade det kunnat gälla snart sagt vilken myndighet som helst. Det pågår en centraliseringsvåg i den svenska statsapparaten.

Här kan man tala om en osynlig hand, för ingen tar ansvar för helheten. Ingen står upp och säger att centralisering är någonting bra och eftersträvansvärt, men ändå pågår den i det tysta. Vi har alltid varit i opposition mot onödig och påtvingad centralisering, och det arbetet är något vi i Centerpartiet kommer att fokusera ännu mer på framöver.

För mig är det ingen hemlighet att detta arbete till viss del - till stor del - handlar om att spara pengar. Den svenska staten måste bli mer effektiv och leverera mer värde per skattekrona, och det kommer att innebära hårda prioriteringar framöver. Att tjänster då utförs där de kostar minst per timme eller per kvadratmeter är en självklarhet. Många arbetsuppgifter som i dag är placerade på dyra adresser

innanför Stockholms tullar kommer att behöva flyttas till mindre städer eller till förorter.

Jag vill dock vara tydlig med att den viktigaste frågan för att skapa utveckling i hela landet är de nya och växande företagen. Det är genom en bättre företagarpolitik vi skapar förutsättningar för utveckling från norr till söder. Statens närvaro är dock en delkomponent i och en del av infrastrukturen för detta. Kan vi kombinera en effektivare och billigare statsapparat med att skapa starkare arbetsmarknadsregioner runt om i landet är mycket vunnet.

I regeringens budgetförslag ser vi som sagt förslag om höjda arbetsgivaravgifter. Vi ser också aviseringar om kilometerskatt, alltså en skatt på avstånd, även om den skjuts några år på framtiden. Det här är exempel på dålig politik. I stället ska vi när utrymme ges sänka skatterna på dem och det som skapar jobb. Vi ska ta nya tag i att bygga framtidens infrastruktur i hela landet och inte bara i storstäderna, som regeringen nu beskriver att man vill göra. Vi måste dessutom se över regelförenklingsarbetet och ta bort hämmande regler. Jag behöver bara säga ordet "strandskydd" för att landsbygdsutvecklare och byggherrar i hela landet ska få något mörkt i blicken.

Herr talman! Sverige och världen står inför sin kanske största utmaning någonsin. Jag talar då om miljö- och klimatutmaningen. Vi måste kombinera ett ökat välstånd och jobbskapande med en mer hållbar politik och minskade klimatutsläpp. Under Centerpartiets tid i regeringen gjorde vi just detta. Vi har sett att vi såväl under Centerpartiets och Alliansens tid vid makten som under tidigare regeringar har klarat av att öka den ekonomiska tillväxten samtidigt som vi minskar utsläppen. Sedan 1990 är facit att vår ekonomi har växt med 60 procent samtidigt som utsläppen har minskat med över 20 procent.

Det måste dock till mer. Vi står för en grön skatteväxling. Vi vill att det ska bli dyrare att förstöra miljön och billigare att arbeta och skapa jobb. En gång i tiden hade vi med oss Miljöpartiet i tanken att växla skattebördan från jobbskapande till miljöförstörande verksamheter, men nu ser vi att Miljöpartiet har målat om sin politik - från grön skatteväxling till röd skattehöjning. Man höjer också skatten på miljön. Skatten på vindkraftsel höjs med 94 miljoner kronor per år, och skatten på biodiesel med etanol höjs. Den satsning på laddstolpar som fanns med i Alliansens budget har försvunnit.

Jag och Centerpartiet tror på att förorenaren ska betala, och vi tror på ekonomiska styrmedel på marknaden. Det är så vi får resultat för miljön. Vi kommer att återkomma med mer detaljerade förslag på området i vår motion inom bara några veckor.

Herr talman! Sverige har fantastiska möjligheter, men regeringens politik gör alldeles för lite för att realisera dessa. Det blir färre jobb i stället för fler, och det blir prat i stället för resultat i miljöpolitiken. Det är synd. Centerpartiet representerar alla dem som tror att en annan väg framåt är möjlig och önskvärd för Sverige. (Applåder)

I detta anförande instämde Anders Ahlgren, Daniel Bäckström, Ulrika Carlsson i Skövde, Fredrik Christensson, Per Lodenius och Kristina Yngwe (alla C).

anf.110 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Jag tänkte börja med att påminna Emil Källström om en skrivelse den tidigare regeringen lade fram innan den avgick, nämligen skrivelsen om myndigheternas arbete under de senaste åren. Ni var väldigt nöjda med det arbetet, och då hade det faktiskt försvunnit 15 000 jobb från landsbygden under er regeringstid.

Jag tänkte ta upp en annan fråga som berör landsbygden. Vänsterpartiet har under flera år försökt få den borgerliga regeringen att inse vikten av kapitalförsörjning på landsbygden. Vi har lyft fram de lokala sparbankernas betydelse för att små företag på landsbygden - och över huvud taget människor på landsbygden - ska få god tillgång till kapital. Det är nämligen så att de lokala bankerna har en unik förmåga i och med att de känner till verksamheterna på landsbygden. De känner människorna som bor där, och de har ett genuint intresse av att den bygd de verkar i ska utvecklas; det ingår så att säga i deras uppdrag.

Det syntes inte minst under finanskrisen, då de stora bankerna lyfte beslutsfattandet från de lokala kontoren och upp på central nivå - medan de små sparbankerna fanns kvar och lät de små företagarna behålla sina lån i stället för att avveckla dem och öka deras krissituation. Under de fyra åren valde ni att inte göra någonting för de lokala sparbankernas framtid. Vi krävde att man skulle titta över deras möjligheter till kapitalförsörjning och minska deras administration, till exempel.

När ni väl agerade gjorde ni det genom att föreslå att gruppregistreringen av moms skulle slopas. Det kom som ett slag mot de lokala bankerna; 400 miljoner extra skulle de betala in efter att ert förslag vann gehör här i riksdagen i höstas. Hur känns det efter allt stolt prat om vikten av att hela landet lever, Emil Källström?

anf.111 Emil Källström (C):

Herr talman! Sparbankernas möjlighet att kapitalisera sig till exempel när det gäller egenkapitalbevis - det har kallats sparbanksaktier och så vidare - är en fråga jag personligen tycker har tagit alldeles för lång tid. Vi har ännu inte sett några resultat i detta. Vi diskuterade tillsammans i finansutskottet, och med tanke på Ulla Anderssons höga svansföring utgår jag ifrån att den regering Ulla Andersson stöttar kommer att leverera resultat. Det vore för omväxlings skull någonting regeringen gör bra.

Vi har dock tagit andra initiativ för att stärka kapitalförsörjningen runt om i landet. Vi har gjort investeringar i statligt riskkapital under våra åtta år vid makten. Vi har också gjort något jag tror har potential att bli väldigt verkningsfullt på sikt, nämligen infört ett investeraravdrag. Det innebär att man på skatten kan dra av en del av kostnaden för att investera i små aktiebolag. Det handlar om mindre investeringar som privatpersoner kan göra. Jag vill gärna se en folkhemskapitalism där människor tar en del av sitt sparande och investerar i små och växande företag.

Problemet är att jag inte har med mig Vänsterpartiet här. Du vill ju inte att folk ska investera pengar, Ulla Andersson. Du vill inte stimulera företagande, utan du gör allt för att kväva detta på olika sätt. Vänsterpartiet är stolta över att införa en ny skatt på investeringssparkonton. Vänsterpartiet tar varje chans att sätta käppar i hjulet för framväxten av nya företag. Vi har många gånger diskuterat både RUT-avdrag och välfärdssektorn, som är en sektor där nya kategorier av företag har växt fram i hela vårt land. Det har Vänsterpartiet alltid varit emot.

Kom inte och tala med mig om vad vi gör för att stimulera fram företagandet, för där är det Vänsterpartiet som har den största hemläxan att göra.

anf.112 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Det kan väl vara värt att påminna Emil Källström om att företag på landsbygden är beroende av en fungerande infrastruktur och att till exempel banunderhållet därför höjs nu. Företag på landsbygden

har behov av utbildad arbetskraft, och därför satsar vi nu stort på fler utbildningsplatser. Företag på landsbygden har behov av en fungerande barnomsorg och äldreomsorg så att de kan få arbetskraft som kan jobba, och därför satsar vi nu mycket pengar på att se till att välfärden fungerar i hela landet.

Jag märker dock att du undviker att svara på min fråga, Emil Källström. Hur kommer det sig att Centerpartiet var med och föreslog att de lokala bankerna och de lokala försäkringsbolagen skulle betala så mycket mer i moms till staten som det faktiskt handlade om? Det var 400 miljoner kronor. Det var det ni var med och röstade fram i december månad. Nu kommer regeringen, med hjälp av Vänsterpartiet, att föreslå att detta aldrig genomförs. De lokala sparbankernas framtid ser därmed mycket bättre ut.

anf.113 Emil Källström (C):

Herr talman! Om bara några veckor kommer vi att diskutera Centerpartiets och Alliansens budgetförslag. Det vi nu talar om är regeringens proposition som har lagts på riksdagens bord i dag.

Ulla Anderssons monolog visar ganska tydligt vad problemet är med Vänsterpartiets företagarpolitik, om vi nu får kalla den för det. Den existerar ju inte, men låt oss kalla den för det. Man kan ju alltid komma på utgifter som motiverar höjda skatter för våra små och växande företag. Det finns alltid något mer som kostar pengar och som innebär att man måste höja skatten för dem som skapar jobben.

Centerpartiet har en helt annan syn på hur vi skapar värden i ett samhälle. Vi ser hellre att fler företag växer fram, att basen breddas, att fler betalar lite lägre skatt för att öka de totala resurserna.

Satsningen på banunderhåll och infrastruktur är jättebra. Men det står uttryckligen att det är de stora befolkningskoncentrationerna, storstäderna, som ska prioriteras, så presentera inte detta som en landsbygdssatsning, Ulla Andersson!

anf.114 Janine Alm Ericson (MP):

Herr talman! Det är mycket som vi i denna kammare inte är överens om, och det blir extra tydligt en dag som denna. Men det finns också en mängd saker som vi faktiskt är överens om. Ett exempel är miljömålen. Därför skulle man kunna tänka sig att arbetet med dem hade varit kraftfullt och gått framåt i snabb takt, inte minst för att de är så viktiga för vår utveckling och framtid. I stället står vi i dag väldigt långt ifrån att nå dem.

Centerpartiet har nu haft åtta år på sig att visa att det finns en grön röst i Alliansen. Resultatet är dock dystert. Facit är att vi ser ut att missa 14 av 16 mål, och det är inte något entusiasmerande resultat.

När den nya regeringen i höstas lade fram en rad miljöstyrande förslag och stimulanser sa borgarna och Centerpartiet nej. Det som blev kvar i borgarnas egen budgetmotion var några laddstolpar som skulle lösa klimatproblemen.

Jag tror att Centerpartiet i grund och botten har högre ambitioner på miljö- och klimatområdet än vad som har varit möjligt för dem att få uttryck för i den moderatledda regeringen. Det är i alla fall något som de säger i debatten, men hittills har vi inte fått se några exempel. Det går ju inte att fortsätta som hittills, att kritisera regeringens förslag på området utan att komma med någonting själva. Det minsta man kan göra är att ta till sig av konstruktiva idéer och rösta ja till dem.

Nya tillfällen kommer, och jag hoppas att regeringen kan motse både stöd och konstruktiva förslag så att vi kan komma framåt i denna för oss alla viktiga fråga. Men eftersom jag är nyfiken och ser att vi behöver vara fler som tar krafttag i de här frågorna vill jag redan nu fråga Emil Källström vilka förslag Centerpartiet avser att lägga fram för att klara miljö- och klimatmålen.

anf.115 Emil Källström (C):

Herr talman! Det är återkommande beskyllningar i mina och Janine Alm Ericsons replikskiften för att Centerpartiet och Alliansen har haft för dåliga resultat i miljöpolitiken. Min motfråga är alltid densamma och lämnas alltid obesvarad när jag vill få ett enda exempel på någon regering och något land någonstans som de senaste åtta åren, under den tid vi hade makten, har varit bättre på att kombinera ekonomisk utveckling och resultat för miljön. De internationella bedömare som rankar olika länders miljöpolitik säger alla samma sak, att Sverige finns i den absoluta världstoppen. Det spelar egentligen ingen roll vad man jämför med. I alla jämförelser man kan göra i verkligheten kommer vi ut väldigt bra.

Det är bra att Janine Alm Ericson är intresserad av Centerpartiets politik på det här området. Där är beskedet att vi återkommer om några veckor. Vi kommer att lägga fram vår motion, och vi kommer att ha en till debatt om de här sakerna.

Några saker har vi redan aviserat. Vi tycker att man kan höja skatten på giftiga kemikalier. Det är en grön skatt som man kan höja för att få utrymme att sänka andra skatter på sådant som är jobbskapande. Det är det som är grön skatteväxling. När man höjer skatter på jobb och företagande långt mycket mer än vad man höjer skatter på miljöförstörande verksamheter blir det ingen grön skatteväxling.

Miljöpartiet höjer nu skatter på det som är bra för miljön. Ni höjer skatten på vindkraft och på biodrivmedel. Och vi ska inte tala om de löftesbrott som har skett när det gäller till exempel Vattenfall och dess verksamhet. Det är skillnad i retoriken före valet och efter valet.

Miljöpartiet har mycket kvar att bevisa.

anf.116 Janine Alm Ericson (MP):

Herr talman! Jag kan konstatera att Emil Källström svarade att han skulle höja kemikalieskatterna som lösningen för att klara miljö- och klimatmålen. Det är ändå ganska lite. Jag hoppas att det kommer mer från ett parti som vill kalla sig grönt.

Låt oss då bara tala om vilka förslag Centerpartiet har sagt nej till.

Vi hade satsningar på biogasutveckling, som metanreduceringsstödet. Vi hade satsningar som ökat järnvägsunderhåll, lokala klimatinvesteringar, skydd av värdefull natur, åtgärder för värdefull natur, förbättrad miljöövervakning, satsning på miljömyndigheter, åtgärder för havs- och vattenmiljöer, upprustning och effektivisering av skollokaler, satsning på kollektivtrafik i stadsmiljöavtal med mera. Men om nu regeringens politik för att klara miljö- och klimatmålen är så dålig, vad är egentligen Centerpartiets förslag utöver höjd skatt på giftiga kemikalier?

anf.117 Emil Källström (C):

Herr talman! Centerpartiets förslag och Centerpartiets facit har vi redan. Och jag kan konstatera att Janine Alm Ericson inte med ett ord sa emot mig när jag beskrev alliansregeringen som världens mest framgångsrika regering då vi under åtta år kombinerade ekonomisk utveckling och resultat för miljön. Jag måste bara tolka det som att Janine Alm Ericson håller med mig. Hade Janine Alm Ericson haft

exempel på länder och regeringar som gjort det bättre hade hon såklart sagt det. Jag får tacka för det erkännandet i all tysthet.

Det centerpartistiska svaret kommer inom några veckor. Jag har gett några besked här i dag, och det kommer fler under resans gång. Men det viktigaste är att de höjda miljöskatterna ska gå till att sänka skatter på det som skapar värden: jobb och företagande. Det är det som är grön skatteväxling, och det är det som Miljöpartiet helt har glömt.

anf.118 Ulla Andersson (V):

Herr talman! När vi talar om satsningar på välfärd, fler utbildningsplatser och mer miljö- och klimatinvesteringar säger högern att det är en bakåtsträvande politik. Det kanske är så att när otryggheten inte får breda ut sig som en dimma över det här landet anser högern att det är direkt bakåtsträvande.

Herr talman! Förra gången vi stod här för att debattera en statsbudget var jag faktiskt väldigt glad. Efter åtta år av borgerlig vanvård av den svenska välfärden var det äntligen dags att byta färdriktning. Därefter valde Sverigedemokraterna och resterna av den förra regeringen att prioritera det politiska spelet framför pensionärerna, skolan, sjukvården, äldreomsorgen och jobben. Åtta år av högerpolitik blev därför åtta och ett halvt år av högerpolitik. Besvikelsen var stor bland många av de grupper som hade hoppats på förbättringar i en desperat situation. De ensamma mammorna, de arbetslösa ungdomarna, kvinnojourerna, förlossningsmottagningarna, personalen på äldreboendena och de äldre fick alla vänta på förändringen.

Nu kan jag vara lite gladare igen, för förändringen är på väg. Nu börjar vi bygga framtidens välfärd. Vi är något försenade, men bättre sent än aldrig.

Vänsterpartiets prioriteringar i budgetförhandlingarna med regeringen har varit att öka resurserna till välfärden och minska inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män. Vi menar att statsbudgeten ska återspegla det samhälle vi vill se.

Fler anställda i äldreomsorgen, ökade resurser till förlossningsvården, höjt bostadstillägg för pensionärer, höjd sjuk- och aktivitetsersättning, glasögonbidrag till barn, gratis medicin för alla barn, slopad stupstock och höjt underhållsstöd är konkret feministisk politik som gör skillnad

i kvinnors liv och vardag. Allt detta är reformer som Vänsterpartiet har drivit och fått igenom i budgetförhandlingarna, vilket vi är mycket glada för.

Det finns reformer som är mycket centrala för kvinnors livsvillkor. Den stora satsningen på fler anställda i äldreomsorgen är en sådan. Den ökar kvaliteten. Fler anställda ger mer tid för de äldre, vilka oftast är kvinnor.

Det är framför allt vi kvinnor som är beroende av hur väl utbyggd äldreomsorgen är eftersom det är vi som tvingas gå ned i arbetstid eller sluta jobba helt för att ta hand om våra anhöriga när välfärden inte räcker till.

Det är kvinnor som jobbar i äldreomsorgen, och det är deras arbetsmiljö som nu förbättras.

Äldreomsorgen är helt enkelt avgörande för kvinnors livsvillkor, för rätten till egen försörjning och för en god kvalitet för alla äldre.

Herr talman! Att få barn är något av det största en människa kan vara med om. Då är det viktigt att känna sig trygg och att veta att förlossningsvården har tid och plats när det är dags.

Under senare år har det kommit många larmrapporter om att barnmorskor tvingas ta hand om för många födande kvinnor samtidigt. Barnmorskorna känner att de inte kan garantera den trygghet de vill kunna ge.

Vi har fått höra om födande kvinnor som tvingats vända i dörren. Det är självklart oerhört stressande. Om det dessutom är 10-15 mil till närmaste förlossningsklinik, som hemma i Gävleborg, blir stressen ännu större.

Därför lägger vi en större satsning på förlossningsvården i denna budget. Det är väl investerade pengar.

Det är inte rimligt att föräldrar tvingas välja mellan astmamedicin och nya gummistövlar till barnen. Föräldrar ska inte tvingas skjuta upp att betala elräkningen för att barnen är sjuka och behöver medicin. Den reform som ger barn gratis medicin är därför också en signal om vilket samhälle vi vill ha. Det ska inte vara tjockleken på föräldrarnas plånbok som avgör vilka förutsättningar vilka barn får.

Så är det också med reformen om glasögonbidrag till alla barn upp till 19 års ålder. Ser man dåligt är glasögon ett hjälpmedel, och hjälpmedel ska i princip vara gratis för barn. Majblomman har i tio års tid drivit på för denna reform eftersom antalet ansökningar om glasögon till barn ständigt ökar. Nu kommer äntligen denna reform.

På 20 år har underhållsstödet för ensamstående föräldrar höjts med 100 kronor. Under samma tid har, som alla förstår, kostnaderna för hyra, mat, busskort och fritidsaktiviteter blivit väsentligt dyrare. Med den här budgeten höjs underhållsstödet med 300 kronor per barn och månad.

Alltför många ensamstående föräldrar tvingas vända på varenda krona, och ändå räcker pengarna inte till. De avstår från att köpa nya gymnastikskor eller en ny träningsoverall när den gamla är utsliten. De allra flesta föräldrar sätter barnet i första rummet och avstår själva från hårklippning och tandläkarbesök, och en måltid på restaurang kan de bara drömma om.

Jag vet att 300 kronor i månaden inte löser allt, men det kan bli ett viktigt steg på vägen mot en värdigare vardag.

Höjt bostadstillägg för pensionärer är en träffsäker reform för att nå de äldre med lägst inkomst. Av dem är en stor majoritet kvinnor. Höjningen blir ca 100 kronor per månad.

Höjningen av sjuk- och aktivitetsersättningen ger max 200 kronor per månad. Även här är en majoritet av dem som gynnas kvinnor.

Steg för steg tas för att förbättra kvinnors livsvillkor och minska inkomstskillnaderna mellan könen.

Regeringen föreslår att stupstocken tas bort från den 1 januari 2016. Av någon anledning väcker det starka reaktioner på högerkanten. Det är möjligt att Jakob Forssmed helst skulle vilja be de sjuka att ta sin säng och gå, men i verkliga livet fungerar det inte så.

Stupstocken kränker sjuka människor och gör dem ekonomiskt otrygga. Den har inte heller påverkat sjuktalen, vilket inte är så konstigt, för oavsett vad borgerliga politiker tror vill ingen vara sjuk. Jag säger det igen: Ingen vill vara sjuk. Stupstocken fungerar inte, för människor är sjuka oavsett vad borgerliga politiker tycker om det.

Arbetslöshetsförsäkringen är en av grundbultarna i den svenska modellen. A-kassan ska fungera som en omställningsförsäkring för den som blir av med sitt jobb. När vi blir arbetslösa ska vi inte samtidigt hamna i ekonomisk kris. Vi ska ha möjlighet att ställa om och fokusera på att aktivt söka och få ett nytt jobb.

Så förbättras även matchningen på arbetsmarknaden. Den arbetssökande ges bättre möjligheter att hitta ett jobb som motsvarar hens kompetens och kvalifikationer.

Arbetslöshetsförsäkringen är också viktig för konjunkturpolitiken genom att den stimulerar ekonomin när arbetslösheten stiger.

Men arbetslöshetsförsäkringen gör inte sitt jobb som det ser ut i dag. För de flesta blir den inte en försäkring mot inkomstbortfall. Det beror bland annat på att taket i a-kassan inte har höjts på 13 år utan faktiskt sänkts. Sverige är det land i OECD där det reella skyddet sjunkit mest.

En genomsnittlig tjänsteman i privat sektor får i dag ut bara 39 procent av sin tidigare inkomst efter skatt. Det är få som klarar en sådan sänkning av inkomsten. Det får konsekvenser.

Nedmonteringen av a-kassan är inget olycksfall i arbetet. Det var själva paradnumret i den borgerliga regeringens politik. Man skulle få ned arbetslösheten genom att försämra för de arbetslösa.

Det var ett paradnummer som slutade i fiasko. Arbetslösheten blev högre, ungdomsarbetslösheten blev högre och långtidsarbetslösheten exploderade. Priset blev högt för de drabbade individerna och för samhällsekonomin i stort.

När vi nu förstärker arbetslöshetsförsäkringen vårdar och stärker vi den svenska modellen i ord och praktisk handling.

Om vi till dessa reformer lägger fler utbildningsplatser på komvux, högskola och folkhögskolor, satsningar på förskola, fritis och skola, mer resurser till klimatinvesteringar och till järnvägsunderhåll blir bilden av vilket samhälle vi vill bygga ännu tydligare. Vi vill ha fler jobb, ökad trygghet och större jämlikhet.

Vi vill se ökade offentliga investeringar i gemensamma behov. Det skapar ett kitt som håller samman Sverige och bygger det starkare för framtiden. Investeringar i en bättre välfärd har avgörande betydelse för oss kvinnor. Så länge ojämställdhet råder behöver kvinnors livsvillkor stå i politikens centrum.

Offentliga investeringar är också viktiga för att pressa ned arbetslösheten. Vi vill se ett Sverige där vi gemensamt tar ansvar för varandra och bygger ett land där varje människa tas till vara. Det är det en statsbudget ska återspegla.

Kommer ni ihåg när Anders Borg var finansminister och regeringen brukade rita in "dynamiska effekter" i de fördelningspolitiska analyserna? En nyhet för i år är att det inte behövs längre. Den förda innebär nämligen politiken att inkomstskillnaderna minskar även i verkligheten, inte bara på låtsas. (Applåder)

anf.119 Emil Källström (C):

Herr talman! Ulla Andersson och jag har mötts i många replikskiften. Det har ofta handlat om RUT-avdraget och om vikten av välfärdsföretag för det kvinnliga företagandet. Låt mig ge en kort sammanfattning av våra replikskiften: Ulla Andersson är emot, och jag är för.

Jag tänkte presentera några ganska nya siffror för Ulla Andersson. Riksdagens utredningstjänst har tittat på utvecklingen för det kvinnliga företagandet de senaste åren. Mellan 2006 och 2014 ökade andelen kvinnliga företagare med nästan 40 procent. Antalet kvinnliga företagare ökade med 110 000.

Det kvinnliga företagandet stormar alltså fram i Sverige, och det är mycket glädjande. Fler kvinnor tar plats som vd:ar, som ägare av företag och som ordförande. Vi kan tänka oss vad detta ger i förlängningen i form av nya förebilder och att fler vill göra som sin mamma, syster eller moster.

Det här är början på något viktigt, för fortfarande ser vi att det finns en ojämställdhet i företagandet. Fortfarande måste vi få fler kvinnliga företagare, vd:ar och ordförande.

Men visst är det en bra utveckling, Ulla Andersson? Ulla Andersson har varit emot de flesta, för att inte säga alla, reformer som har lett till detta, men visst är resultaten bra? Visst är det bra att vi har så många fler kvinnliga företagare nu än vad vi hade 2006?

anf.120 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Jag hade varit väldigt glad om antalet anställda i välfärden hade följt befolkningsutvecklingen. Nu ser det inte ut så. Under er tid har antalet anställda i välfärden minskat.

Om vi tittar på hur det ser ut i den privatiserade välfärden vet både du och jag att väldigt mycket pengar som vi gemensamt betalar i skatt inte går till den verksamhet de är avsedda för utan i stället går till privata vinster.

Det är vinster som ofta görs på bekostnad av att man har lägre utbildningsnivå på de anställda, färre anställda, det vill säga lägre personaltäthet. Man har ofta sämre arbetsvillkor och oftare deltidsanställningar och visstidsanställningar. På så sätt gör man i stället en privat vinst.

Regeringen har tillsatt en utredning efter en överenskommelse med Vänsterpartiet. Det handlar om att de privata aktörer som är i välfärden och är där för välfärdens egen skull kommer att kunna fortsätta att bedriva verksamhet. Det vi försöker göra är att garantera att pengarna ska gå till just det som de är avsedda för.

Alla de ambitiösa kvinnor som du tar upp kommer att kunna fortsätta. Men pengarna ska gå till den verksamhet de är avsedda för. Vet du,

Emil Källström, jag tycker faktiskt inte heller, om du nu tycker att det är problem med min inställning överlag, att polis och militär ska privatiseras för att män ska starta företag som de ska kunna tjäna pengar på.

Jag tycker egentligen att vissa verksamheter passar bättre i det gemensamma och inte har att göra på en marknad. Marknadstänk leder ofta fel i välfärden. När vi är i behov av sjukvård, äldreomsorg eller utbildning ska vi veta att vi får det bästa man kan få och att ingen sitter där och tänker på hur bokslutet påverkas av att ge just det. Det handlar om vilken form av samhälle vi vill ha.

anf.121 Emil Källström (C):

Herr talman! Det finns tystnader och talande tystnader. I ett tidigare replikskifte kunde inte Miljöpartiet och Janine Alm Ericson komma på något exempel på något land som hade en bättre och mer ambitiös klimatpolitik än Sverige under Alliansen. Alltså bemöttes den frågan med tystnad.

Nu kunde inte Ulla Andersson formulera ett svar på min mycket enkla fråga om det inte var positivt att vi har sett en sådan tillväxt i antalet och andelen kvinnliga företagare i Sverige. Det är en mycket enkel fråga att svara ja på om man nu tycker det. Ska jag tolka tystnaden som att Ulla Andersson i själva verket inte vill ha fler kvinnliga företagare?

Det vore högst anmärkningsvärt, inte minst för ett parti som säger sig vara feministiskt men å andra sidan i varje läge så ofta det får chansen, varenda gång, röstar emot och agerar emot det som ger oss fler kvinnliga företagare, fler kvinnliga vd:ar och fler kvinnliga bolagsordförande.

anf.122 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Emil Källström vet precis som jag att Sverige är rätt unikt. Vi har kommit längre än USA i den utveckling vi ser i välfärden.

I svensk välfärd, framför allt i äldreomsorgen, dominerar riskkapitalbolagen. Över 50 procent av den privatiserade verksamheten i äldreomsorgen drivs av riskkapitalbolag. Vilka äger riskkapitalbolagen? Jo, det är framför allt män. Det vet både du och jag.

Jag tycker att det är bra om vi kan ha olika aktörer i välfärden. Men de ska också garantera att pengarna går till just den verksamhet de är avsedda för oavsett om ägaren är kvinna, man, kooperativ eller vad det nu är.

Det är så viktigt. Välfärden har inte råd att läcka ut en massa resurser. De senaste siffrorna jag har tagit del av visar att en stor del av ca 9 miljarder av den skatt som du och jag betalar till går till annat än vad de var avsedda för.

Det har vi inte råd med. Jag tycker att de pengarna ska gå till fler anställda, bättre kvalitet, barnens läromedel, bättre mat för de äldre och så vidare.

anf.123 Erik Ullenhag (FP):

Herr talman! Jag vill med lite blandade känslor börja med att gratulera Ulla Andersson. Vänsterpartiet har återigen visat att de är väldigt skickliga förhandlare. Det är som jag sa i replikskiftet med Miljöpartiet. Miljöpartiet valde visitkorten och tjänsterummen, och Vänsterpartiet valde att få påverkan på politiken.

Vi ser det i att vi har historiskt höga skattehöjningar. Skatterna har inte höjts så mycket som det nu görs sedan 1995 i Sverige. Vi ser det i att när Stefan Löfven talar om näringslivet vann Vänsterpartiet kampen i att det blir 40 gånger högre skattehöjningar på företagande än vad man satsar på företagande.

Vi ser det i något som kommer att vara mycket bekymmersamt för svensk konkurrenskraft och svensk välfärd. Det är de aviserade höjningarna av marginalskatterna. Trots att vi har världens högsta skatter i detta land har Ulla Andersson fått gehör för att marginalskatterna ska bli ännu högre. Det räcker inte med 57 procent. Det ska bli en bra bit över 60 procent.

Herr talman! Jag brukar resa runt och lyssna på företagare och småföretagare. Vad är det som avgör ifall de anställer fler? Jag brukar ofta ställa frågan: Om ni var i regering, vad skulle ni då göra? Jag får just nu samma svar nästan varje gång. Jag får tyvärr lite nej-svar. Höj inte arbetsgivaravgifterna för unga! Försämra inte RUT! Försämra inte ROT! Skapa inte ett Sverige där svartjobben växer fram igen!

En av de företagare jag träffade startade ett rätt spännande företag som heter Sporthyra. Det är nog ett företag som till och med Ulla Andersson kan gilla. Det handlar om att se till att man kan hyra sportleksaker i stället för att till exempel vara tvungen köpa nya skridskor varje år. Det är bra för miljön, och det är bra för barnfamiljer att kunna hyra i stället för att köpa varje år.

Han berättade för mig att de nu har sagt nej till att ge tre unga människor fortsatt anställning. De har gjort det för att de är väldigt rädda för vad som händer när ungdomsarbetsgivaravgifterna höjs. Vad är ditt svar till Erik, som han heter som är vd för detta växande företag? Vad ska han säga till de tre anställda som nu inte får något jobb på grund av ert inflytande i politiken?

anf.124 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Jag ska försöka att svara både dig, Erik Ullenhag, och företagsägaren som du tar upp. För Vänsterpartiets del vill vi inte vara oansvariga. När vi föreslår reformer tycker vi också att vi ska finansiera dem. Jag vet att ni valde en annan väg. Ni valde ständiga skattesänkningar oavsett konsekvenser i statsbudgeten. Därför står vi nu med stora underskott. Ni har gjort det förr, och ni gjorde det igen.

Samtidigt som ni gjorde det vet vi att i äldreomsorgen skrek man efter fler anställda. Vi såg hur kvinnor vände i dörrarna på förlossningsvården. Ni hade ett löfte till kvinnojourerna i valrörelsen 2010 om att de skulle få mer resurser och permanent stöd. Det blev inte så. Ni svek på många olika håll.

Vi försöker nu se till att reparera, förbättra och börja bygga framtidens välfärd. Det tycker vi är väldigt viktigt. Oavsett om man är privatperson, kvinna eller man, eller om man driver ett företag eller inte verkar vi i samhället tillsammans. Vi är alla beroende av att ha en fungerande välfärd.

Vi är alla beroende av att ha en välutbildad arbetskraft och att människor får utbildning och får möjligheter att kunna ta ett arbete. Vi vet att under er tid började den så kallade missmatchningen på arbetsmarknaden att explodera. Det var skyhög arbetslöshet samtidigt som företagen inte fick tag på arbetskraft. Det vill vi göra någonting åt. Vi tycker att det är viktigt att företagen får den arbetskraft de efterfrågar.

Den sänkta arbetsgivaravgiften för unga har kostat ungefär 15 miljarder per år. Vi tycker att det är viktigt att ta ansvar för hur skattebetalarnas pengar används. Du vet själv att alla utvärderingar

som har gjorts av den reformen har dömt ut den. Varje jobb man tror den eventuellt kan ha skapat har kostat 1-1 ½ miljon.

Jag tror att både du och de företagare som är berörda tycker att vi ska använda pengarna på ett effektivt och klokt sätt. Vi tycker att det finns väldigt mycket mer man kan göra för de pengarna på ett bättre sätt.

anf.125 Erik Ullenhag (FP):

Herr talman! Jag kan berätta för Ulla Andersson att jag träffar ganska många företagare. Jag kan rekommendera det. Hittills är det ingen som riktigt har förstått logiken i ditt svar till de tre unga människor som nu inte har ett jobb att gå till. Det blir effekten. Tyvärr har inte Sporthyra råd att ge dem en förlängd anställning. Du sa att du skulle försöka svara. Till de tre blev det inget svar. De har inget jobb att gå till på grund av er skattehöjningspolitik.

Jag och Ulla Andersson är djupt överens om en sak. Vi behöver en fungerande välfärd. Vi ska ha en bra skola. Vi ska ha ett skyddsnät som ser till att man kan ta hand om oss när vi behöver hjälp. Det spelar roll för ett företagsklimat. Men skillnaden är, Ulla Andersson, att du aldrig talar om det som betalar denna välfärd. Får du inte fler jobb har du inga skattepengar in i välfärden. Får du inte växande företag har du inga skattepengar in i välfärden.

Ulla Andersson gjorde något slags poäng. Trots att svensk ekonomi i jämförelse med alla andra länder runt om i vår omvärld står sig väldigt stark försöker hon beskriva svensk ekonomi på ett sätt som inte är riktigt verkligt. Vi klarade att få jobben att växa till. Vi behöver göra mer. Men nu går vi in i en situation där jobben riskerar att försvinna.

anf.126 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Jag förstår att det kan vara jobbigt, Erik Ullenhag, att konstatera att arbetslösheten är högre efter era åtta år vid makten, att ungdomsarbetslösheten har ökat och att långtidsarbetslösheten har exploderat. Men det är faktiskt så det ser ut. Ni använde våra gemensamma resurser på ett ineffektivt sätt. Och ni använde en ekonomisk politik med vilken ni hela tiden hoppades att skattesänkningar på något vis skulle leda till att arbetslösheten sjönk. Det blev inte så.

Vi har prövat den vägen. Och både du och jag vet att offentliga investeringar är ett träffsäkert sätt att skapa arbetstillfällen både i privata och i offentliga miljöer. Och efterfrågan i ekonomin ökar man bäst genom att stimulera och ge människor i en ekonomiskt utsatt situation högre inkomster. Det gäller till exempel ensamstående föräldrar, som ni lät bli, pensionärer med låga inkomster, de sjuka och de arbetslösa. De kan nu efterfråga företagens produkter, så att de kan sälja mer. Det är ändå det som är avgörande för ett företag i slutänden.

anf.127 Jakob Forssmed (KD):

Herr talman! Ulla Andersson förtjänar viss respekt. Ni är konsekventa, Ulla Andersson. Ni säger samma sak före som efter valet. Ni vill höja skatten på det mesta, oavsett konsekvenserna för jobb och tillväxt. Ni vill närmast konsekvent låta staten växa på enskildas och familjers bekostnad. Både före och efter valet tycks ni sakna tilltro till att enskilda är kapabla att fatta kloka beslut om den egna tillvaron. Det är ärligt.

Men ärligt talat, någon klok politik för Sverige är det inte. Det är den kvävande och våta filtens politik, det är kortsiktighetens politik där satsningar snabbt äts upp när förutsättningarna för tillväxt, jobb,

innovationer och därmed välfärd eroderar. Och det blir en politik där människor blir mindre när staten växer och skuggar enskilda människors initiativ.

Ulla Andersson talade i sitt anförande om att de äldre nu kan bli lite gladare igen. Och sedan kommer beskedet om att Vänsterpartiet har fått igenom en miljardsatsning på äldreomsorgens personal. I vårändringsbudgeten framgår det att ni också stryker en lång rad satsningar på äldreomsorgen. Det blir ingen nationell demensplan för att möta utmaningen med demenssjukdomar. Och det blir ingen satsning på äldreomsorgens personal.

I replikskiftet med Emil Källström talar du om att du vill att de äldre ska få bra mat. Du har just strukit 75 miljoner till ett måltidslyft för de äldre som var avsett för att komma till rätta med den näringsbrist som många upplever eftersom måltidssituationerna är för dåliga och undermåliga på svenska äldreboenden.

Kvar av din miljard, efter att du har strukit de satsningarna, finns 60 miljoner kronor. Det är klart att det är en satsning. Men det är ingen miljardsatsning.

anf.128 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Jag förstår, Jakob Forssmed, att det kan vara tufft att ha tillhört en regering som behövde använda dynamiska effekter i sina staplar för att visa hur fördelningspolitiken påverkades av den förda ekonomiska politiken. I den här budgeten behövs inga dynamiska effekter. Här blir inkomstskillnaderna mindre i praktiken.

Jag förstår att det är hårt att ha tillhört en regering under vars tid vid regeringsmakten arbetslösheten ökade och underskotten likaså. Jag förstår att det är hårt att ha tillhört en regering under vars tid det blev färre anställda i välfärden än det var innan ni tillträdde.

Efter åtta och ett halvt år av borgerlig ekonomisk politik kan vi nu börja ta steg i en annan riktning. Och jag är glad över att vi för första gången på oerhört lång tid får ett riktat statsbidrag till fler anställda i äldreomsorgen. Jag har ägnat mycket tid åt att praktisera i äldreomsorgen - jag har själv jobbat i äldreomsorgen en gång i tiden - och har lyssnat på de gamla, de anställda och deras chefer. Alla har samma budskap: Vi måste bli fler om vi ska kunna ge den kvalitet som vi faktiskt vill kunna ge. De äldre säger samma sak: Jag vill ha personal som stressar mindre, som har mer tid för mig.

Med de öronmärkta statsbidragen till fler anställda i äldreomsorgen kan kommunerna också själva bidra, till exempel genom att förbättra matkvaliteten i äldreomsorgen. Det tycker jag också är viktigt.

Det var till och med på det sättet, Jakob Forssmed - om jag inte missminner mig - att i er sista budget lade ni 240 gånger mer på skattesänkningar än ni lade på äldreomsorgen. Det tycker jag är nya satsningar. Det tycker jag faktiskt talar en hel del om hur ni såg på betydelsen av en välfungerande äldreomsorg för de äldre, för de anställda och för kvinnors livsvillkor.

anf.129 Jakob Forssmed (KD):

Herr talman! I vår sista budget som vi lade fram - vårt valmanifest, som sedan blev den budget som riksdagen antog - finns de satsningarna med som du nu stryker, Ulla Andersson. Det blir ingen måltidssatsning, och det blir ingen nationell demensplan för att möta demensutmaningen. De satsningarna stryker du och säger sedan att kommunerna kan göra dem i stället. Av din 1 miljard är det 60

miljoner kvar när du har tagit bort de andra satsningarna. Det står svart på vitt i budgeten. Det finns ingen miljardsatsning på äldreomsorgen.

På det sättet är det på många områden. Du talar om höjt BTP. Det är väldigt bra. Höjt BTP är träffsäkert. Men regeringen aviserar nu att de som har äldreomsorg också ska få betala mer för sin äldreomsorg nästa år. Varför berättar du inte det? Om det blir samma förslag som i höstas blir det 224 kronor dyrare att ha äldreomsorg. Och så får man 90 kronor i höjd BTP. Varför berättar du inte det?

Varför berättar du inte att ni tar bort satsningen på utsatta barns fritidsverksamhet nästa år? Varför finns det inte med i ditt anförande?

anf.130 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Jag ber om ursäkt. Det handlade om budgeten som ni lade fram före valet. I den lade ni 240 gånger mer på skattesänkningar än på resurser till välfärden.

Jag vill påstå att 1 miljard till fler anställda är väl använda pengar. Visst finansierar vi det bland annat genom att ta bort 220 miljoner som ni ville använda till ökad kontroll. Är det inte bättre att vi har fler anställda som kan ge bättre kvalitet, som får en bättre arbetsmiljö och som har tid för den äldres omsorg än att vi satsar en massa pengar på kontrollsystem? Jag tycker att det är det.

Om det blir fler anställda kan de också använda mer av sin tid till en förbättrad samverkan, till exempel med sjukvården. Det är nämligen en av bristerna i äldreomsorgen i dag. Det är alldeles för få anställda. De hinner inte utföra de arbetsuppgifter som de både vill och behöver kunna utföra. Det är en del av huvudproblemet.

Höjd BTP blir det nästa år och troligtvis sänkt pensionärsskatt. (Applåder)

anf.131 Erik Ullenhag (FP):

Herr talman! Den som följer den ekonomisk-politiska debatten i dagens Sverige kan fundera på hur Sverige ser ut. Vi har en regering som knappt har kommit igång men som gör sitt bästa för att beskriva att Sverige inte mår särskilt bra. Vi brukar ibland försöka påpeka att det finns ganska mycket som är bra med detta land, efter åtta av alliansstyre.

Ibland kan man ta till lite hjälp och be utomstående bedömare titta på vårt land - det gör till exempel OECD - och göra en bedömning av hur Sverige står sig jämfört med andra länder. Häromveckan fick finansministern deras studie på sitt bord. Hon har inte talat särskilt mycket om den i dag eller över huvud taget sedan den kom. Det beror på att den verklighetsbeskrivning som OECD har av Sverige ligger nära den verklighetsbeskrivning som Folkpartiet och Alliansen har.

Vad är det som har lyfts fram i OECD:s studie av Sverige? Jo, det är att Sverige är ett av få länder som har högre tillväxt än före krisen. De flesta andra länder har lägre tillväxt. Vi har ett mycket högt arbetskraftsdeltagande. Det lyfts fram som en positiv utveckling, efter åtta år med alliansregeringen.

Vi har något som Miljöpartiet ibland kunde skänka en tacksamhetens tanke. Det lyfts fram att vi har en framgångsrik miljöpolitik med en grön tillväxt. Visst kan vi göra mer, men man säger att vi är betydligt bättre än många andra länder.

OECD pekar på att vi har en välmående befolkning. De pekar på att vi är ett av världens mest jämställda länder. Men samtidigt ger de oss en hemläxa när de säger att lönerna inte är jämställda. Och det är en av de frågor som ligger högt på Folkpartiets agenda.

Vi har också mycket starka statsfinanser jämfört med andra länder.

Det är den beskrivning som OECD ger av Sverige när man tittar på Sverige utifrån. Det är ganska långt ifrån snacket om tomma lador och ganska långt ifrån det barskrapade bordet. Vi måste på något sätt sansa debatten och börja titta på hur Sverige ser ut.

Min uppgift var att ta ansvar som en del av den regeringen och fundera på: Innebär detta att Sverige är den bästa av världar? Nej, det finns saker som OECD pekar på som kan bli bättre. Men jag kan se en utveckling som har gått i rätt riktning. Mitt och alla politikers ansvar är nu att fundera på vad vi vill göra annorlunda. Kan vi lära oss något av andra länder? Kan vi lära oss något av till exempel av OECD? Trots att vi har haft åtta år med alliansregering kommer inte Sverige att vara färdigbyggt. Det är ingen liberal som någonsin tror att samhället blir färdigbyggt. Det finns människor som behöver politiken alldeles oavsett vilket samhälle som vi själva är med och skapar.

Jag tänker på dem som vi från Folkpartiet brukar lyfta fram som människor i det glömda Sverige, utsatta barn. Under alliansregeringens tid tog vi initiativ till en utvärdering, den så kallade Vanvårdsutredningen, där man pekade på vad utsatta barn har varit med om under 1900-talet.

I Vanvårdsutredningen berättar Eva sin historia. Hon berättar hur hon sitter på julafton, och så tar fosterpappan upp dockan som hon hade fått av sin biologiska mamma. Han ser på dockan och säger: Titta, vad din tossiga mamma har skickat till dig! Sedan kastar fosterpappan dockan i den öppna spisen. Jag tror att vi alla kan förstå att sådana övergrepp sätter spår under en hel livstid.

Jag är stolt över att alliansregeringen då sade: Vi gav människor som drabbats av övergrepp i samhällets vård upprättelse. Men jag funderar då och då på: Lyssnar vi på dagens utsatta barn som kan vara i samma situation? Jag tror tyvärr att svaret är nej.

Vi hörde Evas historia när hon var vuxen. Då lyssnade vi på henne. Det sändes en radiodokumentär för något år sedan som handlade om flickan Nora. Hon valsade runt mellan samhällsinstitutioner. Hon hamnade i prostitution och drabbades av övergrepp. Till slut utsattes hon för grova våldtäkter av en före detta länspolismästare.

Vi känner Noras historia därför att en journalist har berättat den. Dessförinnan fanns det ingen vuxen som reagerade. Trots att OECD lyfter fram Sverige är det klart att jag ser att det finns människor som lever i ett glömt Sverige och som behöver politiken allra bäst. Men om man ska få resurser och få ordning på situationen för utsatta barn måste man göra grundläxan: Vad skapar jobb och tillväxt i ett samhälle?

Vad säger OECD om våra utmaningar? Är det så att den budgetproposition som i dag ligger på riksdagens bord är svar på de utmaningar som OECD pekar på? Man pekar på att man genomför kraftiga reformer av svensk arbetsmarknad. Man säger att det finns ett problem i Sverige med att människor står långt ifrån arbetsmarknaden och har svårt att komma in på den. Man säger att man riskerar ett utanförskap där människor inte kommer i arbete. En huvudanledning som man pekar ut är att trösklarna in på arbetsmarknaden behöver sänkas.

Då kan man tänka sig att Magdalena Andersson och de andra på Finansdepartementet läste på. Till och med omvärlden säger att trösklarna behöver sänkas. Sedan letar man i budgeten med ljus och lykta och frågar sig om det någonsin hände att trösklarna sänktes. Nej, de höjdes. Det är det som ligger på riksdagens bord i dag. Det är inte ett svar på frågan hur unga ska få jobb genom att göra det billigare och

enklare att anställa unga. Nej, det är ett svar på hur unga ska få jobb när man riskerar att förlora över 18 000 jobb för unga, eftersom man gör det dyrare att anställa unga.

Det finns inget svar eller framåtriktade funderingar kring hur man i grunden ska förändra arbetsmarknaden. Nej, man går tillbaka och talar om en 90-dagarsgaranti som prövades en gång i tiden av Göran Persson, och då var den nuvarande finansministern med, men då hette den 100-dagarsgarantin. Sedan sågade alla remissinstanser förslaget och Socialdemokraterna satt i opposition i åtta år. Sedan tänkte de: Vi kör den där garantin en gång till. Det gick inte bra förra gången. Det är inte heller någon bra idé att ersätta två riktiga jobb för unga och skapa en situation med 7 000 så kallade traineetjänster nästa år.

En annan stor utmaning som OECD pekar på är skolan och utvecklingen i den. Då säger Socialdemokraterna: Ja, men det var ni som styrde. Ja, vi styrde i åtta år, och det har aldrig genomförts så många reformer i svensk skola. Det spännande är att man från den nuvarande regeringen röstade emot nästan allihop. Men numera - och det är ett spännande perspektivskifte i Sverige - är det ett parti som har varit emot betyg läxor från sin start som är med och inför betyg från årskurs 4. Jag välkomnar den förändringen i Miljöpartiet. Vi behöver ha fortsatta reformer i svensk skola för att öka kunskap, ordning, arbetsro och läraryrkets status.

Vad säger då OECD? Det allra viktigaste är kanske att man bör lyfta läraryrkets status genom att se till att det finns karriärvägar inom läraryrket, se till att en duktig lärare kan få lite högre lön. Det kanske man på Finansdepartementet tog fasta på. Ja, det gjorde man, fast det som ligger på riksdagen bord i dag innebär att man avskaffar och minskar karriärtjänsterna. Det är färre som kommer att få lite högre lön om de är duktiga.

Det som är riktigt bekymmersamt med dagens budget är sådant som man inte pratar om under budgetpresentationen. Det är att man avskaffar satsningen på de mest utbildade lärarna i de skolor som behöver det allra bäst i det som kallas utsatta stadsdelar. Vi från alliansregeringen sa: Där ska vi ha de duktigaste lärarna. Där ska vi ha extra många förstelärare som verkligen har en hög pedagogisk nivå.

Vad gör den nuvarande regeringen? Jo, det avskaffar man. Det obehagliga är att detta följer ett mönster. Jag har försökt följa vad den här regeringen gör när det gäller de mest utsatta stadsdelarna. Man har gjort tre saker sedan man kom i regeringsställning som har satt lite avtryck.

Man började med att avskaffa den satsning som den tidigare alliansregeringen gjorde på de mest utsatta stadsdelarna med fokus på jobb, på minskat bidragsberoende och på att skolor skulle lyfta. I steg två tyckte man att det var en dum idé av alliansregeringen att flytta en myndighet till Rinkeby eller Tensta. Det verkade farligt, så där kan man inte placera en myndighet. Nej, det beslutet river vi upp. Jag kan berätta att den signalen till Rinkebyborna är väldigt stark. Man säger till Rinkebyborna att just där ni bor kan vi inte ha några myndigheter. Alla måste ligga i Stockholms innerstad.

Det tredje som man gör är att dra tillbaka satsningen på skolor där de duktigaste lärarna verkligen behövs. Det är rätt förvånande, och jag har en rekommendation till såväl finansministern som Miljöpartiet och Vänsterpartiet - jag vet att det var lite obehagligt att det kom en omvärldsanalys av Sverige i form av en OECD-rapport som pekade på att rätt mycket av det som Folkpartiet och Alliansen säger är riktigt. Ibland när man ska utforma politiken kan det vara bra att fundera på att det inte är alltid som det egna partiet har exakt rätt. Här är en hel

rapport som pekar på att vi har en regering i Sverige som tyvärr går i fel riktning.

Under de närmaste månaderna kommer vi att fortsätta att debattera en budget som har historiska rekord i att höja skatter, som kirurgiskt slår mot dem som står längst från arbetsmarknaden med höjda skatter på jobben. Vi från Folkpartiet har en viss ödmjukhet efter att vi förlorade i valet. Men det är vårt ansvar att fundera över vad som är våra svar. Våra svar är inte regeringens svar.

Våra svar är att vi ska skapa ett Sverige där det löna sig att utbilda sig, där det ska löna sig att arbeta, där det ska löna sig att anstränga sig, där vi lyssnar på vad företagare och entreprenörer säger om hur de kan växa, där vi inte för en politik där vi säger att om det kommer företagare in i välfärden, så går välfärden i fel riktning. Vi svartmålar inte svenska företagare.

Vår politik handlar om detta, för det ger oss också resurser för att hjälpa dem som behöver samhällets stöd allra mest, till exempel de utsatta barnen som lever i det glömda Sverige. (Applåder)

anf.132 Finansminister Magdalena Andersson (S):

Herr talman! När jag träffade OECD:s generalsekreterare för någon vecka sedan gick vi igenom den OECD-rapport som handlade om Sverige. I den rapporten konstaterar man att produktivitetstillväxten i Sverige har stannat av sedan 2007, och det är någonting som OECD är väldigt bekymrat över. De förslag som OECD lämnade handlar om att vi ska investera mer i humankapital, i innovation, i infrastruktur och i att höja läraryrkets attraktivitet.

I regeringens budget finns det förslag inom precis dessa områden. Vi vill öka investeringarna i humankapital genom att bara i år öka antalet utbildningsmöjligheter med 6 500 platser, en satsning som sedan växer under de kommande åren.

Vi vill att fler av de ungdomar som vill gå på universitet och högskola ska få möjlighet att göra det. Vi vill att ungdomar som saknar gymnasieutbildning ska få möjlighet att få en sådan utbildning. Vi vill att människor mitt i livet ska ha möjlighet att vidareutbilda sig. Vi investerar mer i innovation genom att tillsätta ett innovationsråd och genom att stärka innovationskedjan och exportsatsningarna.

Vi investerar mer i infrastruktur genom att höja underhållet på järnvägar med 620 miljoner redan i år. Vi vill höja attraktiviteten i läraryrket genom att vi avsätter 3 miljarder för att stärka läraryrkets attraktivitet. Det ska ställas mot de 26 miljoner i satsning på lärare i utsatta områden som allianspartierna har föreslagit. Vi satsar 3 miljarder.

Däremot har OECD synpunkter på lönesättningen och tycker att ingångslönerna är höga. Här har vi olika syn. Vi socialdemokrater och miljöpartister anser inte att vi ska sänka lönerna i Sverige. Sedan återstår det att se vad andra partier i riksdagen tycker om det.

anf.133 Erik Ullenhag (FP):

Herr talman! Det hedrar Magdalena Andersson att hon lite omvänt silar mygg och sväljer kameler. Hon lyfter fram de små delarna i OECD som stöder regeringens politik, men i grunden behöver vi en arbetsmarknad som fungerar annorlunda. Vi behöver ett lärlingssystem som fungerar. Vi behöver öka rörligheten på den svenska arbetsmarknaden. Det pekar OECD ut.

När det gäller lärarsatsningen pekar OECD på att det behöver göras karriärtjänster för lärare, att vi behöver ha en situation där det är

attraktivt att vara lärare, att det intressanta är att jobba precis på det sättet som regeringen gjorde, att de lärare som är skickliga får extra pengar i lönekuvertet. Det finns med i OECD:s rapport. Läs den gärna en vända till, finansministern!

Sedan viftar Magdalena Andersson bort att det var några miljoner till de mest utsatta stadsdelarna. Ja, fråga Rinkebyskolan, fråga Ronnaskolan, fråga de skolor som har störst behov av riktigt bra lärare om de tyckte att det var en bra idé att ta bort satsningen på riktigt bra lärare i de skolor där lärarna kanske spelar allra störst roll. Det är feltänkt, finansministern, och jag hoppas att ni kan tänka på det en vända till.

Bakom ord som ses som en del av den ekonomiska politiken kan det ibland dölja sig en politik som riskerar att leda fel. Magdalena Andersson klarade inte av att ro hem debatten om att ladorna var tomma, så det talar hon ganska lite om nu. I stället säger Magdalena Andersson att det var dålig produktivitetstillväxt under Alliansen. Det bekymrar mig, Magdalena Andersson, för produktiviteten kan öka genom att vi ser till att få bort människor från arbetsmarknaden. Jag är medveten om att ifall man tar bort den bortre parentesen i sjukförsäkringen och hamnar i ett läge där förtidspensioneringarna ökar igen så ökar produktiviteten. Det blir effekten per arbetad timme, för det är det måttet finansministern använder.

Jag skulle vilja fråga finansministern vad hon tror blir effekten av ett borttagande av den bortre parentesen.

anf.134 Finansminister Magdalena Andersson (S):

Herr talman! Jag tror att effekten av att ta bort den bortre parentesen blir att sjuka människor inte längre kastas ut ur sjukförsäkringen. När någon får ett tufft sjukdomsbesked, och efter att den första chocken har lagt sig, börjar inte den malande oron över ifall man kommer att kunna försörja sig. Det räknar jag med blir effekten - ett mänskligare Sverige.

OECD talar om lärlingsutbildning. Jag tycker att det finns mycket vi kan lära av de länder i Europa som har lägre ungdomsarbetslöshet än Sverige, länder där man har en mjukare övergång från skolan in i arbetslivet, där man kan kombinera utbildning och arbete. Det är precis det vi föreslår i utbildningskontrakten. Vi sänker trösklarna för ungdomar som inte har gymnasieutbildning att komma in på arbetsmarknaden. Men det gäller också traineejobben där man kombinerar en yrkesutbildning med att samtidigt arbeta i bristyrken och i sektorer där människor snart ska gå i pension. Det är en politik för sänkta trösklar.

anf.135 Erik Ullenhag (FP):

Herr talman! Man kan i budgetpropositionen läsa vad traineejobben innebär. Jag har påpekat ett par gånger att ni lovade 32 000 traineejobb, Magdalena Andersson. Det blir 600 i år och 7 000 nästa år. Samtidigt höjer ni skatten på att anställa unga, vilket beräknas ta bort 18 000 riktiga jobb från svensk arbetsmarknad. För varje traineejobb har ni höjt skatten på att anställa unga på ett sådant sätt att jobb försvinner. Det blir effekten.

Magdalena Andersson säger att vi får fortsätta att föra den debatten och att vi skapar ett mänskligare Sverige genom att ta bort den bortre parentesen. Jag är lite bekymrad ifall Socialdemokraterna inte lärt av sin egen historia. Var det ett mänskligt Sverige där vi förtidspensionerade bort 140 människor varje dag från den svenska arbetskraften, där en 30-åring kunde få budskapet att just du behöver inte bidra under resten av ditt liv utan du ska hamna i förtidspension? Det Sverige är

mycket farligt att gå tillbaka till. Det är inget mänskligt Sverige när vi ger upp om människor, Magdalena Andersson. (Applåder)

anf.136 Janine Alm Ericson (MP):

Herr talman! Folkpartiet har liksom Miljöpartiet höga ambitioner för biståndet. Det är bra. Solidariteten med utsatta kan aldrig bli för stor. Även om vi ser att utvecklingen gått åt rätt håll de senaste åren kvarstår stora utmaningar och nya har kommit till. Det viktiga traditionella utvecklingsbiståndet och fattigdomsbekämpningen måste nu kompletteras med insatser för att klara klimatförändringarna.

I många länder märks effekten av klimatförändringarna in på bara skinnet. Redan utsatta länder drabbas av översvämningar, av torka eller av förödande oväder. Önationer måste be om mark på fastlandet för att deras egna paradisöar snart slukas för alltid av höjda havsnivåer. Det är ett problem som kommer att öka i takt med att medeltemperaturen stiger.

För dessa nya klimatutmaningar har FN startat den så kallade gröna fonden där i-länderna förbundit sig att bidra med 100 miljarder för just klimatomställning i fattiga länder. I regeringens budgetproposition i höstas föreslog vi därför 500 miljoner, 2 miljarder över mandatperioden, för att visa att Sverige menar allvar med att bidra till fattiga länders utveckling. En av de viktiga poängerna med fonden är att det ska vara nya pengar, utöver det ordinarie biståndet, så kallade additionella medel.

Döm om min förvåning när de borgerligas budgetförslag inte innehöll några additionella medel. I stället togs medel till den gröna fonden från det ordinarie biståndet. Folkpartiet ställde sig alltså bakom förslaget att ställa traditionell fattigdomsbekämpning mot åtgärder som länder måste vidta för att anpassa sig och kunna överleva även med ett förändrat klimat.

Nu vill jag fråga Erik Ullenhag varför Folkpartiet i praktiken sänkte biståndet och svek FN:s begäran om extra pengar till klimatomställningen.

anf.137 Erik Ullenhag (FP):

Herr talman! Det är lite imponerande, om jag ska uttrycka mig snällt, av Miljöpartiet att gå upp och ha ett högt tonläge i just biståndsdebatten efter vad de sa före valet. Låt oss komma ihåg att alliansregeringen höll enprocentsmålet under åtta års tid. Det dröjde inte länge efter det att Miljöpartiet hamnade i regeringsställning då man inte längre klarade det. Det är verkligheten just nu. Det har både vi och ni, Janine Alm Ericson, i uppgift att nå.

Det dröjde inte heller länge förrän vi hörde det mycket höga tonläget hos Gustav Fridolin när han sa att man aldrig får ta flyktingavräkning från biståndet. Jag tycker att det är rätt att ha flyktingavräkning från biståndet, eftersom det ses som Dacfähigt, det vill säga är i enlighet med det internationella regelverket. Jag vet inte vad alla i Miljöpartiets riksdagsgrupp gjorde, men jag vet att Gustaf Fridolin på vartenda möte sa att det inte ska bli någon flyktingavräkning ifall Miljöpartiet sitter i regeringen. Det vore intressant att höra ifall Janine Alm Ericson är nöjd med den utvecklingen i förhållande till vad man lovade före valet.

Det är också lite imponerande att Miljöpartiet tar upp klimatfrågan. Vad är det som sker för närvarande i Europa? Vi har ett land i Europa, Tyskland, som bestämt sig för att göra som Miljöpartiet vill och lägga ned sin kärnkraft. Jag vet att Miljöpartiet brukar säga att det är bra för det kommer att bli förnybart i stället. Sedan står Gustaf Fridolin i varje tv-debatt och viftar med en kolbit och säger att det är dåligt att

Vattenfall har kolkraftanläggningar i Tyskland. Det är anläggningar som tyskarna vill ha kvar eftersom de har behov av en baskraft i elsystemet. Det där var löftesbrott nummer två på bara två minuter.

Miljöpartiet har lovat att gruvorna ska säljas och läggas ned. Blir det så, Janine Alm Ericson? Blir det som kolbiten visade? Kommer kolgruvorna i Tyskland att läggas ned? Svara gärna på det.

anf.138 Janine Alm Ericson (MP):

Herr talman! Jag frågade varför Folkpartiet i praktiken sänkte biståndet. Jag märker att Erik Ullenhag blir svaret skyldig. Det verkar ändå som om Erik Ullenhag och jag har samma grundsyn. Därför är jag förvånad över att Folkpartiet inte tyckte att det var tillräckligt viktigt att skjuta till medel till klimatomställningen.

Jag vill tro att vi delar samma problembild också om klimatet och att vi i Sverige måste ta täten för att kunna nå framgång i de kommande globala klimatförhandlingarna. Låt mig läsa ur de borgerligas budgetmotion från i höstas: Sverige ska vara pådrivande i det internationella klimatarbetet för att åstadkomma ett ambitiöst globalt klimatavtal där de största utsläppsländerna tar ett betydande ansvar.

Hur rimmar detta med att ni inte vill lägga några additionella medel till internationella klimatinvesteringar?

anf.139 Erik Ullenhag (FP):

Herr talman! Jag börjar med att svara på frågan. Min och Folkpartiets utgångspunkt är att vi åter ska nå 1 procent av bni. Vi är i en situation, det beror på ett nytt sätt att räkna bni, där vi inte når enprocentsmålet. Det kommer att göra det lite komplicerat för oss som tycker att det är viktigt med biståndsmål eftersom vi helt plötsligt hamnar i en situation där vi ska säga att vi enligt 2013 års beräkningsmodell når enprocentsmålet. Där har vi en uppgift att göra, för det handlar om trovärdigheten i att vi ska nå biståndsmålet.

Jag har plågat Socialdemokraterna med frågor om svikna vallöften. Jag hade kunnat ägna mig åt att också räkna upp Miljöpartiets svikna vallöften. De börjar bli ganska många. Jag nämnde kolbiten. Det blir inte verklighet av det. Jag nämnde hur ett parti som kommit i regeringsställning gång på gång sätter visitkorten före den egna politiken. När Miljöpartiet inte vill tala om sina egna löftesbrott skäller de i stället på en budgetmotion som vi lade fram. Någon gång måste man börja ta ansvar, till exempel för löftesbrotten när det gäller flyktingavräkningen.

anf.140 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Fler anställda i äldreomsorgen, mer pengar till förlossningsvården, höjt bostadstillägg för pensionärer, höjd ersättningsnivå i sjuk- och aktivitetsersättningen, höjt underhållsstöd för ensamstående föräldrar, slopad stupstock och mer resurser till kvinnojourerna - det är konkret och praktisk feministisk politik.

Vi vet att det är kvinnor som är mest beroende av äldreomsorgen. Det är kvinnor som jobbar där. Vi är också beroende av den för vår egen försörjning. Man förstår varför förlossningsvården är så viktig i kvinnors liv. Bostadstillägg för pensionärer - det är kvinnor som har de lägsta pensionerna och därför når man de grupperna väldigt bra. 58 procent av dem som uppbär sjuk- och aktivitetsersättning är kvinnor. Underhållsstöd - 85 procent av de ensamstående föräldrarna är kvinnor. Slopad stupstock - sju av tio långtidssjukskrivna är kvinnor. Och bara namnet kvinnojourer säger vad det är för form av verksamhet.

Det borde egentligen vara en politik som ett feministiskt parti som Folkpartiet skulle gilla. Men det låter inte riktigt så på Erik Ullenhag när han står i talarstolen. Knappt med ett ord har han nämnt dessa reformer. Jag skulle vilja fråga Folkpartiet vad ni har emot sådana här välfärdssatsningar. Är det detta som kännetecknas som bakåtsträvande?

Erik Ullenhag hänvisar gärna till OECD än hit och än dit. Jag kan inte låta bli att kommentera det. Det kanske är värt att påminna om OECD:s jämförelser gällande skolresultaten, a-kassan och ojämlikheten. Konkreta resultat i Sverige av er politik var att skolresultaten sjönk, a-kassan försämrades mest bland OECD-länderna och ojämlikheten ökade snabbast. Detta säger jag bara som en liten påminnelse.

Men vad tycker ni om de feministiska reformerna? Det är min huvudfråga.

anf.141 Erik Ullenhag (FP):

Herr talman! Det finns delar i detta som är bra. Det är bra med ökat stöd till kvinnojourer. En av våra viktigaste feministiska utmaningar framöver är att fundera igenom hur äldreomsorgen fungerar och hur vi ser till att ensamma äldre - som nästan alltid är kvinnor - har möjlighet till en dräglig situation när de inte har någon som för deras talan gentemot den kommunala biståndsbedömaren.

Visst finns det saker som är bra bland era förslag. Anledningen till att jag i grunden är kritisk mot denna budget är att Ulla Andersson inte begriper att jobben måste växa till för att man ska ha möjlighet att göra den typen av välfärdssatsningar långsiktigt. Varje gång man säger att jobben måste växa till är Ulla Anderssons svar: Men om det satsas på välfärden kommer jobben, för då har man möjlighet att handla. Det vore klädsamt, Ulla Andersson, om du någon gång vid något tillfälle hade något förslag som kunde underlätta vardagen för företagare.

Jag är rätt bekymrad över att ni drev en valrörelse där ni från Vänsterpartiets sida ägnade nästan varje dag åt att misstänkliggöra företagare i välfärdsverksamheterna, framför allt kvinnliga sådana. Ni säger att välfärden blir sämre av företagandet och det otäcka egenintresset. När ni gör det rullar ni tillbaka bilden av företagare i Sverige och försämrar det svenska näringslivsklimatet.

Ska man klara välfärden, Ulla Andersson, måste det finnas företagare som anställer. Däri ligger min kritik. Jag har läst er budget. Ni skriver att den politik ni själva bedriver gör att jämviktsarbetslösheten, den som du och jag kan påverka, kommer att vara lika hög om fem år som den är i dag. Är du nöjd med det, Ulla Andersson? Är du nöjd med er egen analys av hur jobben ska komma?

anf.142 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Först vill jag undanbe mig att få höra vad jag begriper eller inte. Jag ogillar sådan retorik. Jag brukar kalla det härskarteknik.

Det är jättebra att Folkpartiet tycker att ökat stöd till kvinnojourer är en viktig reform. Jag undrar bara varför den inte genomfördes under er regeringstid. Det var ett av era vallöften: ett stabilt och permanent stöd till kvinnojourerna. Och om det nu är så viktigt med äldreomsorg undrar jag varför ni inte såg till att det blev fler anställda i välfärden under er regeringstid. I stället blev det färre.

Jag skulle kunna ta upp en hel del reformer som vi föreslagit genom åren för att förbättra möjligheterna för företag. Det gäller till exempel förbättrade trygghetssystem för egenföretagare. För ett tag sedan hade jag ett replikskifte här med Emil Källström om betydelsen av

kapitalförsörjning för företag på landsbygden. Det är en fråga vi har drivit i många år. Jag vet att utbildning är en oerhört central fråga för de flesta företag. Dessutom visar forskningen att sänkta arbetsgivaravgifter för unga inte leder till det ni påstår.

anf.143 Erik Ullenhag (FP):

Herr talman! Jag ber om ursäkt för att jag sa att Vänsterpartiet inte begriper det här med jobbskapande. Men jag kommer nog att stå fast vid det. Vänsterpartiet, som i grunden är ett socialistiskt parti, har alltid haft lite svårt att förstå företagare och företagandets betydelse. Det är inget angrepp på Ulla Andersson, utan ett angrepp på en ideologi som jag tror är skadlig för Sverige.

Sverige växer inte om inte företagen kan växa. Sverige växer inte om vi återgår till ett skattesystem som gör att man får 65 procent i marginalskatt ifall man tar det där jourpasset. Skillnaden mellan Ulla Andersson i Vänsterpartiet och mig är att jag inte bekämpar att människor blir rika utan bekämpar fattigdom. Och en förutsättning för att kunna bekämpa fattigdom är att folk ska kunna lyckas. Den som driver ett företag i Sverige ska känna att det är vettigt att göra det.

Ulla Andersson! Du blev för en liten stund sedan svaret skyldig när Jakob Forssmed gick igenom alla de satsningar på äldreomsorgen ni stryker för att kunna berätta om denna miljard. Det blir ingen demensplan. Det blir inget måltidslyft. Den typen av satsningar för att lyfta äldreomsorgen är en klokare politik än den regeringen föreslår. (Applåder)

anf.144 Jakob Forssmed (KD):

Herr talman! Vi bor i ett bra land. I går kunde vi läsa om att Sverige är tvåa i välståndsligan Social Progress Index. Vi har tagit oss igenom en kris bättre än de flesta. Vi har låg skuld, växande jobbsiffror och sjunkande arbetslöshet. Det är bra.

Men regeringen tar nu ett land som varit på rätt väg in på fel kurs. En god men bräcklig återhämtning behöver en politik som stöder jobb och tillväxt, inte motsatsen. En av bankekonomerna sa - rätt talande - så här om regeringens förslag: Signalvärdet är att man tar bort en del möjligheter på arbetsmarknaden, medan man borde fundera på hur man får fler jobb.

Det är en signal man plockar upp nu, att regeringen tar bort möjligheter på arbetsmarknaden när signalen borde vara att alla jobb behövs. Alla jobb behövs: jobb som bygger på högteknologi, på forskning och utveckling och på ingenjörskonst och innovation, vilket är oerhört viktigt, men också jobb som är enklare och tjänster som sänker trösklarna in på arbetsmarknaden, så att man kan få sitt första jobb, och som underlättar för mer tid till relationer och familjeliv.

RUT-reformen har skapat tusentals jobb. Tre av fyra nyanställda inom hemservicebranschen kommer direkt från arbetslöshet eller uppsägning. Nästan hälften är utrikes födda. Kan någon annan reform visa upp den typen av resultat? En sådan reform borde förstås utvecklas, kanske med it-tjänster i hemmet, kanske med tvätteritjänster. Flitens lampa borde lysa på Finansdepartementet och Näringsdepartementet, så att man kunde hitta utvidgningar som skulle leda till att fler kom i jobb, i vita jobb, i trygghet.

I stället handlar regeringens politik om att begränsa och beskära. Det är inte så stora förändringar i praktiken, kanske regeringen säger. Men

det har visat sig att inskränkningar i sig har betydelse, vilket man sett till exempel när man har utvärderat varför reformen dalat i Danmark. Det har skapats en osäkerhet kring reformen som i sig har dämpat tillväxt och jobb.

Osäkerhet blir tyvärr ett resultat av regeringens politik. Osäkerheten sprider sig i hantverkaryrken inför inskränkningen av ROT. Överenskommelsen med Vänsterpartiet för att stoppa företag och valfrihet i välfärden har närmast lagt en död hand över utvecklingen hos välfärdsföretag. Ideologiskt drivna återkommunaliseringar av fristående verksamheter sprider också osäkerhet. Inte heller den verksamhet som håller mycket god kvalitet och där brukarna trivs går numera säker. Och det märks. Bankerna börjar säga nej till lån till välfungerande verksamheter, för man vet inte hur det blir framöver. Det blir ett stopp för investeringar och nyanställningar där osäkerheten breder ut sig. Vi ser nu detta hända.

Sveriges återhämtning är relativt god, men bräcklig. Den osäkerhet som nu skapas riskerar att bli skadlig.

Hushållen känner osäkerhet och minskad optimism om arbetsmarknaden på ett års sikt när skattehöjningar väntar runt hörnet. Osäkerheten späds på av brutna vallöften, som vi hört om tidigare i debatten.

Vad gäller i morgon? Politiken som utlovades före valet har mindre att göra med politiken som blir resultatet efter valet. ROT-avdraget skulle inte röras. Efter valet ska ROT-avdraget försämras kraftigt. Jobben blir färre och riskerar att svartna igen.

Det finns fler exempel: bensinskatten, Bromma flygplats och skatten på vanliga löntagare, som inte skulle höjas. Det löftet bröts redan i höstas, och det lär återkomma. Överskottsmålet skulle värnas, men nu vill regeringen snabbt och ensidigt ta bort målet.

Vissa löftesbrott är lättare att fördra, såsom att avståndsskatten på transporter inte blir av. Men att denna typ av löftesbrott påverkar förtroendet för politiken är inte heller rocket science, om uttrycket återigen tillåts.

Man kan tänka på vallöftesforskarna vid Göteborgs universitet, som visat att politiker i Sverige av olika kulör historiskt sett har hållit sina vallöften. Det blir i alla fall mer jobb för forskarna som nu får möjlighet att revidera sina teorier och skriva nya vetenskapliga artiklar. Det är alltid något.

Minns ni här i kammaren eller kanske ni där hemma dansbandet Vikingarna? Det finns en här som minns dem. De kommer från Värmland. Innan de lade av efter 43 år gjorde de 28 *Kramgoa låtar*-skivor. Det är imponerande.

Om det tillåts kan vi fundera på om den socialdemokratiskt ledda regeringen skulle vara ett dansband. Då hade man kanske tagit namnet S-vikingarna - Svikingarna.

Det finns skillnader mellan Vikingarna och Svikingarna. Publiken är inte riktigt lika imponerad av Svikingarna, för i det fina skivkonvolutet visade det sig ligga en repad cd med helt andra låtar än vad de faktiskt köpte. Nu har man gått in i studion igen, och i höst kommer en ny cd. Vi får se vad den innehåller.

Svikingarna skiljer sig på fler punkter från Vikingarna. Vikingarna levererade alltid, medan Svikingarna bjuder upp och sedan dumpar, och bjuder upp igen.

Det är sämre när det gäller takt och ton i relationen till väljarna hemma hos Svikingarna, och det där riktiga svänget saknas. Jag tror att ett stort problem är att Svikingarna inte har övat, i alla fall inte tillsammans. När man inbördes spelar olika tonarter och melodier blir det lätt falskt. Jag tror inte ens att en rejäl sänkning av dansbandsmomsen skulle kunna rädda Svikingarna från att rasa på listorna, herr talman.

Att hålla vad man lovar får anses vara en dygd. Så låt oss tala lite om dygd. Det tycker jag att vi gör alltför lite i budgetdebatter och i debatter generellt.

I vår tid och i vårt individualistiska samhälle behöver vi utveckla våra dygder: kärlek, måttfullhet, praktisk klokskap och mod. Det bygger vår karaktär och vårt samhälle starkare.

Men för att vara lite mindre storslagen bör vi också värna de dygder som i praktiken bygger upp vårt samhälle: arbete, givmildhet och sparande.

Arbete skapar resurser både till den enskilde och det gemensamma. Att ha ett jobb, få bidra och försörja sig själv ger en stolthet. Småsnack vid kaffeautomaten ger gemenskap. Arbete och därmed förstås att anställa kan verkligen sägas vara en dygd värd att uppmuntra.

När det gäller sparande vet vi att statens sparande har tjänat oss väl i dåliga tider. Och eget sparande ger möjlighet att skapa en buffert, göra sig och sin familj lite tryggare och spara inför framtiden - en framtid där tvättmaskinen kan gå sönder eller behovet av att byta bostad kommer snabbare än väntat - eller till pensionen. Sparande kan sägas vara en dygd värd att uppmuntra.

Givmildhet är att dela med sig av sitt överflöd, direkt som medmänniska, kanske via civilsamhällets organisationer. Det skapar ett varmare samhälle, och det hjälper den i nöd. Att ge av sin tid och sina pengar för att göra medmänniskors liv lättare att leva måste anses vara en dygd värd att uppmuntra.

Därför är det anmärkningsvärt att regeringen slår just mot dygder som bygger ett gott samhälle - mot sparande, mot givmildhet och mot arbete.

Det blir straffskatt på hjälpverksamhet genom slopad skattereduktion för gåvor till nödlidande via Röda Korset eller Stadsmissionen.

Det blir höjd skatt på sparande, trots att sparandet hos enskilda riskerar att bli mer ojämnt fördelat när man försämrar villkoren för sparande, vilket privatekonomer varnar för.

Och skattechocken för unga som arbetar ska vi inte tala om. I går hörde vi att siffrorna visar att ungdomsarbetslösheten nu sjunker mer än arbetslösheten i stort.

Men vad händer nu, när det blir kraftigt ökade arbetsgivaravgifter för att anställa unga i riktiga jobb? En ännu större fråga är: Vad händer med ett samhälle som gör det svårare att ge, arbeta, driva företag och anställa? Den frågan behöver vi ställa oss.

Det är inte svårt att förstå motiven bakom höjd skatt på miljöstörande verksamhet eller på alkohol och tobak. Men är vårt samhälle i behov av mindre givmildhet, av färre som anställer och av färre jobb? Är det för många som sparar till pensionen eller till en buffert när diskmaskinen går sönder?

Jag tycker inte det. Jag tycker att regeringen bör tänka om och tänka mer dygdigt. Det skulle bygga Sverige starkare. Det skulle bidra till att skapa resurser till välfärden, till bättre förutsättningar för enskilda och familjer och till en starkare samhällsgemenskap. (Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.